

Møteinnkalling

Utvalg

Formannskapet

Dato

22.11.2022 kl. 12:00

Sted

Asker rådhus

Merknad

Eventuelt forfall meldes snarest til:

Politisk.sekretariat@asker.kommune.no

Varamedlemmer møter etter nærmere avtale med møtesekretær.

I forkant av formannskapsmøtet, kl. 09:00-12:00: Fagdag, tema næringsutvikling

Presentasjoner

- Askerholmen, eiendomssalg, utbygging og opparbeidelse av veianlegg
- Temaplan naturmangfold
- Rapporter fra personvernombudet

Sakskart

Saker til behandling

229/22 22/20553-1 Godkjenning protokoll formannskapet 8. november 2022

230/22 22/19220-1 Tilleggsinnstilling til Handlingsprogram 2023-2026

231/22 22/16862-1 Gebyr og brukerbetaling 2023

232/22 22/19094-1 Innkalling til generalforsamling 2-2022 - Veas AS - Onsdag
23 november 2022 i Oslo rådhus

Referatsaker

Asker, 11.11.2022
Lene W. Conradi
Ordfører

Saksframlegg

Arkivsak
22/20553-1

Saksbehandler
Elisabeth Lannem
Nærby

Behandles av
Formannskapet

Møtedato
22.11.2022

Godkjenning protokoll formannskapet 8. november 2022

Ordførers forslag til vedtak:

Protokollen fra formannskapets møte 8. november 2022 godkjennes slik den foreligger.

Sammendrag og konklusjon

Utkast til protokoll fra formannskapets møte 8. november 2022 følger vedlagt.

Lene W. Conradi
ordfører

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Møteprotokoll

Formannskapet

Dato	Tid	Sted
08.11.2022	12:00 – 17:00	Asker rådhus

Møtet ble ledet av Lene W. Conradi.

Til stede:

Funksjon	Navn	Møtte for
Ordfører	Lene W. Conradi (H)	
Varaordfører	Monica Vee Bratlie (H)	
Utvalgsmedlem	Cecilie Lindgren (H)	
Utvalgsmedlem	Håvard Vestgren (H)	
Utvalgsmedlem	Kari Sofie Bjørnsen (H)	
Utvalgsmedlem	Ivar Granum (A)	
Utvalgsmedlem	Marianne Riis Rasmussen (A)	
Utvalgsmedlem	Hanne Lisa Matt (MDG)	
Utvalgsmedlem	Ole-Jacob Johansen (FrP)	
Utvalgsmedlem	Elisabeth Holter-Schøyen (V)	
Utvalgsmedlem	Oddvar Igland (Sp)	
Varamedlem	Helge Haugen (MDG)	Martin Berthelsen (SV)
Utvalgsmedlem	Torleiv Ole Rognum (KrF)	

Forfall:

Utvalgsmedlem Martin Berthelsen (SV)

Fra administrasjonen møtte:

Kommunedirektør	Lars Bjerke
Direktør organisasjon	Lars-Joakim Tveit
Direktør samfunnsutvikling	Eli F. Aubert
Protokollfører	Trine Groven

Det var ingen merknader til innkallingen, og møtet ble satt med 13 medlemmer til stede. Ordfører orienterte om at møtet ble streamet.

Ordfører foreslo å behandle sakene i følgende rekkefølge:

216/22, 217/22, 218/22, 219/22, 228/22, 225/22, 227/22, 220/22, 221/22, 222/22, 223/22, 224/22, 226/22, og fikk formannskapetets tilslutning til dette.

Saksliste

Side

Saker til behandling			
216/22	22/18861-1	Godkjenning av protokoll formannskapet 25. oktober 2022	4
217/22	22/13343-1	Valg2023 - delegering av myndighet mm	4
218/22	22/13353-2	Valg2023 - fastsettelse av valgdag (1- eller 2 dagers valg)	6
219/22	22/13344-1	Valg2023 - antall stemmekretser	6
220/22	22/06975-10	Etablering av Norges realfagsgymnas ungdomsskole	7
221/22	22/05992-4	Reguleringsplan for gang/sykkelvei Nesøya - Sluttbehandling	8
222/22	20/04497-35	Temaplan digitalisering og smart teknologi - 2.gangsbehandling	9
223/22	22/16742-1	Temaplan for samferdsel og mobilitet - mandat og rammer	11
224/22	22/17963-1	Vedlikehold av kommunale uteområder	12
225/22	21/20149-55	Salg av gnr. 20 bnr. 33 – Sem gjestegård med tilliggende bebyggelse og arealer	14
226/22	20/01363-9	- - Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 23 første ledd	15
227/22	22/18356-1	Forslag til gebyrregulativ 2023 for saker etter plan- og bygningsloven med mer – vedtak om høring	15
228/22	22/19026-1	Innkalling til generalforsamling i Ferjeselskapet - Avvikling av FDHS AS	16
Referatsaker			

Saker til behandling

216/22 Godkjenning av protokoll formannskapet 25. oktober 2022

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Formannskapet	08.11.2022	216/22

Ordførers forslag til vedtak:

1. Protokollen fra formannskapets møte 25. oktober 2022 godkjennes slik den foreligger.

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Protokollen fra formannskapets møte 25. oktober 2022 godkjennes slik den foreligger.

[Lagre vedtak]

217/22 Valg2023 - delegering av myndighet mm

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Formannskapet	08.11.2022	217/22
2 Kommunestyret	15.11.2022	99/22

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Valgstyret gis myndighet til å fatte vedtak som gjelder gjennomføringen av valget så langt denne myndigheten ikke er lagt til kommunestyret selv.
2. Valgstyret gis myndighet til å godkjenne valglokaler og fatte beslutning om oppnevning av stemmestyrer.
3. Leder av valgstyret og kommunedirektøren gis fullmakt til å ta nødvendige beslutninger i saker som ikke er av prinsipiell betydning for avviklingen av kommunestyre- og fylkestingsvalget 2023.
4. Ordfører og varaordfører oppnevnes som leder og nestleder av valgstyret.

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Innstilling

1. Valgstyret gis myndighet til å fatte vedtak som gjelder gjennomføringen av valget så langt denne myndigheten ikke er lagt til kommunestyret selv.
2. Valgstyret gis myndighet til å godkjenne valglokaler og fatte beslutning om oppnevning av stemmestyrer.
3. Leder av valgstyret og kommunedirektøren gis fullmakt til å ta nødvendige beslutninger i saker som ikke er av prinsipiell betydning for avviklingen av kommunestyre- og fylkestingsvalget 2023.
4. Ordfører og varaordfører oppnevnes som leder og nestleder av valgstyret.

[Lagre vedtak]

218/22 Valg2023 - fastsettelse av valgdag (1- eller 2 dagers valg)

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Formannskapet	08.11.2022	218/22
2 Kommunestyret	15.11.2022	100/22

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Kommunestyre- og fylkestingsvalget 2023 avholdes i Asker over en dag - mandag 11. september.

Behandling

Ole Jacob Johansen (FrP) fremmet følgende forslag:

Kommunestyre- og fylkestingsvalget 2023 avholdes i Asker over to dager – søndag 10. september og mandag 11. september.

Innstillingen ble satt opp mot forslaget fremmet av Johansen.

Innstillingen ble vedtatt, mot 1 stemme (FrP).

Innstilling

1. Kommunestyre- og fylkestingsvalget 2023 avholdes i Asker over en dag - mandag 11. september.

[Lagre vedtak]

219/22 Valg2023 - antall stemmekretser

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Formannskapet	08.11.2022	219/22

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Valgstyret delegeres myndighet til å endelig fastsette antall stemmekretser i forbindelse med lokalvalget 2023 – jfr. valgloven § 9-3 (1).
2. Valgstyret navngir de nye valgkretsene og godkjenner valglokaler/åpningstider.
3. Kommunedirektøren bes om å utrede aktuelle alternativer til reduksjon av antall stemmekretser - og legger dette frem for valgstyret februar/mars 2023.
4. Kommunedirektøren underretter Kartverket innen 31. mars 2023 om eventuelle endringer i kretsinnstillingen.

Behandling

Innstillingen ble enstemmig innstilt.

Innstilling

1. Valgstyret delegeres myndighet til å endelig fastsette antall stemmekretser i forbindelse med lokalvalget 2023 – jfr. valgloven § 9-3 (1).
2. Valgstyret navngir de nye valgkretsene og godkjenner valglokaler/åpningstider.
3. Kommunedirektøren bes om å utrede aktuelle alternativer til reduksjon av antall stemmekretser - og legger dette frem for valgstyret februar/mars 2023.
4. Kommunedirektøren underretter Kartverket innen 31. mars 2023 om eventuelle endringer i kretsinnstillingen.

[Lagre vedtak]

220/22 Etablering av Norges realfagsgymnas ungdomsskole

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	27.10.2022	42/22
2 Utvalg for oppvekst	01.11.2022	55/22
3 Formannskapet	08.11.2022	220/22
4 Kommunestyret	15.11.2022	102/22

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Det innledes dialog med Norges realfagsgymnas ungdomsskole (NRG-U) med sikte på kjøp av et forsterket realfagstilbud lokalisert i Langenga.
2. Eventuell avtale om kjøp av et forsterket realfagstilbud legges fram for kommunestyret før signering.

Behandling

Ordfører Lene W. Conradi innledet til saken.

Innstillingen ble vedtatt, mot 6 stemmer (MDG, A, V, Sp).

Innstilling

1. Det innledes dialog med Norges realfagsgymnas ungdomsskole (NRG-U) med sikte på kjøp av et forsterket realfagstilbud lokalisert i Langenga.
2. Eventuell avtale om kjøp av et forsterket realfagstilbud legges fram for kommunestyret før signering.

[Lagre vedtak]

221/22 Reguleringsplan for gang/sykkelvei Nesøya - Sluttbehandling

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for plan og byggesak	02.11.2022	100/22
2 Formannskapet	08.11.2022	221/22
3 Kommunestyret	15.11.2022	103/22

Utvalg for plan og byggesak har behandlet saken i møte 02.11.2022 sak 100/22

Innstilling

1. Detaljregulering for gang/sykkelvei Nesøya, 27.01.2022 med tilhørende bestemmelser 5.10.2022 vedtas iht. plan- og bygningsloven § 12-12.

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Innstilling

1. Detaljregulering for gang/sykkelvei Nesøya, 27.01.2022 med tilhørende bestemmelser 5.10.2022 vedtas iht. plan- og bygningsloven § 12-12.

[Lagre vedtak]

222/22 Temaplan digitalisering og smart teknologi - 2.gangsbehandling

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Eldrerådet	27.10.2022	25/22
2 Ungdomsrådet	27.10.2022	39/22
3 Råd for personer med funksjonsnedsettelse	27.10.2022	24/22
4 Formannskapet	08.11.2022	222/22
5 Kommunestyret	15.11.2022	104/22

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Asker kommunes temaplan for Digitalisering og smart bruk av teknologi 2023-2034 med innsatsområder og tilhørende strategier, vedtas.

Innsatsområdene er

- data som strategisk ressurs
- klimabevisst infrastruktur og kapasitet
- digitale ferdigheter og kompetanse
- relevant digital støtte
- informasjonssikkerhet og personvern

2. Implementering av planen skjer gjennom

- ordinær virksomhetsplanlegging og tverrsektorielt samarbeid
- årlig rullering av Handlingsprogrammet, ved tiltak med økonomisk konsekvens
- egne saker – tiltak av prinsipiell karakter

3. Rapportering på arbeidet skjer gjennom kommunens årshjulsprosesser

Behandling

Hanne Lisa Matt (MDG) fremmet følgende forslag til nytt punkt 4:

- *Rullering av temaplanen digitalisering og smart teknologi bør skje snarest, senest om 1,5 år.*
- *Medvirkning, tillit, gode tjenester til innbyggerne, og muligheter for omstilling av hele Asker til et lavutslippssamfunn må være førende for det videre arbeidet.*

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Matts forslag fikk 2 stemmer (MDG), og falt.

Innstilling

1. Asker kommunes temaplan for Digitalisering og smart bruk av teknologi 2023-2034 med innsatsområder og tilhørende strategier, vedtas.

Innsatsområdene er

- data som strategisk ressurs
- klimabevisst infrastruktur og kapasitet
- digitale ferdigheter og kompetanse

- relevant digital støtte
- informasjonssikkerhet og personvern

2. Implementering av planen skjer gjennom

- ordinær virksomhetsplanlegging og tverrsektorielt samarbeid
- årlig rullering av Handlingsprogrammet, ved tiltak med økonomisk konsekvens
- egne saker – tiltak av prinsipiell karakter

3. Rapportering på arbeidet skjer gjennom kommunens årshjulsprosesser

[Lagre vedtak]

223/22 Temaplan for samferdsel og mobilitet - mandat og rammer

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Formannskapet	08.11.2022	223/22

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Arbeidet med temaplan for samferdsel og mobilitet gjennomføres i henhold til rammer og føringer, som fremgår av mandatet i dette saksframlegget.
2. Temaplanen legges frem for Kommunestyret for endelig behandling andre kvartal 2024.

Behandling

Ole Jacob Johansen (FrP) fremmet følgende forslag til endret punkt 1:

Rammer og føringer for arbeidet med temaplanen endres slik at det legges bedre til rette for bruk av privatbil.

Johansens forslag fikk 1 stemme (FrP), og falt.

Innstillingen i to punkter ble vedtatt, mot 1 stemme (FrP).

Vedtak

1. Arbeidet med temaplan for samferdsel og mobilitet gjennomføres i henhold til rammer og føringer, som fremgår av mandatet i dette saksframlegget.
2. Temaplanen legges frem for Kommunestyret for endelig behandling andre kvartal 2024.

[Lagre vedtak]

224/22 Vedlikehold av kommunale uteområder

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for samfunnstjenester	03.11.2022	53/22
2 Formannskapet	08.11.2022	224/22

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Kartlegging av tilstanden på kommunale uteområder tas til orientering.
2. Tiltak knyttet til vedlikehold av kommunale uteområder følges opp videre gjennom temaplan eiendom.
3. Standarden for vedlikehold av kommunale uteområder harmoniseres innenfor vedtatte budsjettammer, evt. med omfordeling innenfor programområdet.

Behandling

Elisabeth Holter-Schøyen (V) tok opp følgende forslag til tillegg i punkt 2, tidligere vedtatt av Utvalg for samfunnstjenester:

... og skal omfatte innovasjon, frivillighet og samarbeid.

Marianne Riis Rasmussen (A) fremmet følgende forslag til tillegg i punkt 2:

... og skal omfatte innovasjon, universell utforming, frivillighet og samarbeid.

Hanne Lisa Matt (MDG) fremmet følgende forslag til tillegg i punkt 2:

Ambisjonen skal være å nå teknisk tilstandsgrad (TG) 0 for uteområder.

Matt fremmet også forslag til alternativt punkt 3:

Standarden for vedlikehold av kommunale uteområder harmoniseres.

Budsjettrammen økes med 10 millioner i HP 2023 - 2027.

Innstillingens punkt 1 ble enstemmig vedtatt.

Innstillingens punkt 2, herunder forslag til endringer fremmet av Holter-Schøyen og Riis Rasmussen, ble enstemmig vedtatt.

Matts forslag til tillegg i punkt 2 fikk 2 stemmer (MDG), og falt.

Matts forslag til alternativt punkt 3 ble satt opp mot innstillingens punkt 3. Innstillingens punkt 3 ble vedtatt, mot 2 stemmer (MDG).

Vedtak

1. Kartlegging av tilstanden på kommunale uteområder tas til orientering.
2. Tiltak knyttet til vedlikehold av kommunale uteområder følges opp videre gjennom temaplan eiendom, og skal omfatte innovasjon, universell utforming, frivillighet og samarbeid.
3. Standarden for vedlikehold av kommunale uteområder harmoniseres innenfor vedtatte budsjettrammer, evt. med omfordeling innenfor programområdet.

[Lagre vedtak]

225/22 Salg av gnr. 20 bnr. 33 – Sem gjestegård med tilliggende bebyggelse og arealer

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Formannskapet	08.11.2022	225/22

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Asker kommune selger gnr. 20 bnr. 33 til Santo AS, org. nr. 934 526 171, for kr. 40 000 000,- med tillegg av omkostninger. Salget skjer på de vilkår som fremgår av vedlagte salgskontrakt, jf. vedlegg 1.

Ordfører signerer salgskontrakten på vegne av Asker kommune.

Behandling

Ordfører Lene W. Conradi innledet til saken.

Caroline Borgersen, Silje Opstad og Charlotte Lunga fra Santo as presenterte prosjektforslag og muligheter for Øvre Sem gård (presentasjon), og besvarte på spørsmål.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Asker kommune selger gnr. 20 bnr. 33 til Santo AS, org. nr. 934 526 171, for kr. 40 000 000,- med tillegg av omkostninger. Salget skjer på de vilkår som fremgår av vedlagte salgskontrakt, jf. vedlegg 1.

Ordfører signerer salgskontrakten på vegne av Asker kommune.

[Lagre vedtak]

226/22 - Spikkestad kirke og kultursenter – Dom fra tingretten i sak om erstatning etter mangelfull prosjektering

Unntatt offentlighet etter off.loven § 23 første ledd

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Formannskapet	08.11.2022	226/22

Ordfører foreslo å lukke møtet, jf. kommuneloven § 11-5 tredje ledd punkt b). Dette fikk tilslutning.

Kommunedirektør Lars Bjerke innledet til saken.

Innstillingen i tre punkter ble enstemmig vedtatt.

227/22 Forslag til gebyrregulativ 2023 for saker etter plan- og bygningsloven med mer – vedtak om høring

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for plan og byggesak	02.11.2022	104/22
2 Formannskapet	08.11.2022	227/22

Utvalg for plan og byggesak har behandlet saken i møte 02.11.2022 sak 104/22

Innstilling

1. Forslag til ny gebyrforskrift 2023 for plansaker, byggesaksbehandling, eierseksjonering og oppmåling godkjennes og sendes ut på høring fra 09. november til 28. november 2022.

Behandling

Helge Haugen (MDG) fremmet følgende endringsforslag:

1. Til punkt 3.6.

Punktet beholdes uforandret

3.6.1 Priser Tiltak Gebyr

For alle søknadspliktige tiltak -som hovedregel 2 M Mindre tiltak (terrasse, garasje, bod, etc.) 1 M Arbeidet inkluderer både ajourhold av kartbaser og registerdelen i Matrikkelen (bygg).

2. Forslag til punkt 3.4.4

3. Det gis 50% avslag på gebyr for oppføring, installasjon eller endring av pipe og ildsted

Haugens forslag fikk begge 5 stemmer (MDG, A, FrP), og falt.

Innstillingen ble vedtatt, mot 1 stemme (Haugen, MDG).

Ole Jacob Johansen (FrP) fremmet følgende protokolltilførsel:

Forslaget sendes på høring, men undertegnede representant(er) tar forbehold om at vi kommer tilbake til dette ifm salderingen ved budsjettbehandlingen.

Vedtak

1. Forslag til ny gebyrforskrift 2023 for plansaker, byggesaksbehandling, eierseksjonering og oppmåling godkjennes og sendes ut på høring fra 09. november til 28. november 2022.

[Lagre vedtak]

228/22 Innkalling til generalforsamling i Ferjeselskapet - Avvikling av FDHS AS

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Formannskapet	08.11.2022	228/22

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Formannskapet i Asker kommune har som kommunens eierutvalg behandlet innkalling til generalforsamling i Ferjeselskapet Drøbak-Hurum-Svelvik AS den 8. november 2022 og tar denne til orientering.
2. Ordfører gis fullmakt til å representere Asker kommune i generalforsamlingen.

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Formannskapet i Asker kommune har som kommunens eierutvalg behandlet innkalling til generalforsamling i Ferjeselskapet Drøbak-Hurum-Svelvik AS den 8. november 2022 og tar denne til orientering.
2. Ordfører gis fullmakt til å representere Asker kommune i generalforsamlingen.

[Lagre vedtak]

Referatsaker

1.	Prosjektleder Alf Kaare Stokke presenterte mulighetsstudiet for nye Sætre skole (presentasjon).
2.	Direktør for samfunnsutvikling Eli F. Aubert, og seksjonsleder byggesak Malvin Bjørøy presenterte status for plan- og byggesaksavdelingen, samt kommunens oppfølging av ulovligheter i strandsonen, herunder Brønnøya.
3.	Kommunedirektør Lars Bjerke besvarte spørsmål om situasjonen ved legevakten, fremmet av Marianne Riis-Rasmussen (A) i møte 20.9.2022.
4.	Kari Sofie Bjørnsen (H) stilte spørsmål knyttet til status i Kystverkets arbeid med å utrede ny farled i Drøbaksundet, vest for Håøya. Kommuneplansjef Tor Arne Midtbø besvarte spørsmålet, og viste til notat av 8.11.2022.
5.	Oddvar Igland (Sp) stilte spørsmål om oppfølging av formannskapetets vedtak om muligheten for økonomisk støtte til Hurum historielag. Kommunedirektøren besvarte spørsmålet.
6.	Kommunedirektør Lars Bjerke orienterte om kommunens oppfølging av Statsforvalterens opphevelse av kommunens avgjørelse i sak om krav om retting av opplysninger i matrikkel for eiendommen Slottsveien 16, Brønnøya, og viste til notat av 8.11.2022.
7.	Ordfører orienterte om at kommunen har mottatt brev datert 26.10.2022 fra statsråd Espen Barth Eide, Klima- og Miljødepartementet, som svar på ordførers brev av 26.9.2022 om tilstanden i Oslofjorden.
8.	Ordfører orienterte om innkomne spørsmål fra innbyggere knyttet til informasjon om offentlige tilfluktsrom i kommunen. Kommunedirektør Lars Bjerke besvarte spørsmålet.

Saksframlegg

Arkivsak
22/19220-1

Saksbehandler
Kathrine Bolsø

Behandles av
Formannskapet
Råd for personer med funksjonsnedsettelse
Eldrerådet
Ungdomsrådet
Kommunestyret

Møtedato
22.11.2022
24.11.2022
24.11.2022
24.11.2022
13.12.2022

Tilleggsinnstilling til Handlingsprogram 2023-2026

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Handlingsprogram 2023-2026

De føringer og premisser som fremgår av kommunedirektørens forslag til Handlingsprogram 2023-2026 legges til grunn for kommunens aktiviteter og tjenesteproduksjon i planperioden, med de endringer som fremgår av tilleggsinnstillingen.

2. Driftsrammer

Driftsbudsjettet for 2023 vedtas som vist i kommunedirektørens forslag vedlegg «§ 5-4 Bevilgningsoversikter – drift (1A)», og de endringer som fremgår av tilleggsinnstillingen.

2.1 Bevilgningsoversikt tjenesteområder

Netto bevilgning per tjenesteområde vedtas som vist i kommunedirektørens forslag vedlegg «§ 5-4 Sum bevilgninger drift, netto (1B)», og de endringer som fremgår av tilleggsinnstillingen.

Kommunedirektøren gis fullmakt til å fordele midler fra overordnet ansvar, herunder statlige tilskudd og lønnsreserven, til de enkelte tjenesteområdene.

2.2 Økonomisk oversikt etter art

Driftsbudsjettet for 2022 vedtas som vist i kommunedirektørens forslag "5-6 Økonomisk oversikt etter art - drift (3)", og de endringer som fremgår av tilleggsinnstillingen.

3. Investeringsrammer

Investeringsbudsjettet for 2023 vedtas som i vist i kommunedirektørens forslag vedlegg «§ 5-5 Bevilgningsoversikter – investering (2A)» og «§ 5-5 Bevilgningsoversikter – investering (2B)», og de endringer som fremgår av tilleggsinnstillingen.

4. Skatt

Skatt på inntekt og formue for 2023 utskrives etter den maksimalsats Stortinget fastsetter.

5. Lån

For 2023 gis fullmakt til følgende låneopptak:

- a. Lån til finansiering av egne investeringer, inntil 824 mill. kroner.
- b. Startlån fra Husbanken til videre utlån, inntil 300 mill. kroner.
- c. Likviditetslån, inntil 250 mill. kroner.

Kommunedirektøren gis fullmakt til å godkjenne lånevilkår for ovennevnte lånerammer.

6. Gebyrer, avgifter og brukerbetalinger

Gebyrer, avgifter og brukerbetalinger for kommunale tjenester vedtas særskilt i egen sak som behandles samtidig med tilleggsinnstillingen.

7. Strakstiltak for strømsparing

Strakstiltak for strømsparing vedtas i henhold til beskrivelse i tilleggsinnstillingen.

8. Økt lånegaranti

Asker kommune garanterer med selvskyldnerkausjon for lån som Norges Cykleforbunds kompetansesenter AS (NCK) tar opp til bygging av velodrom.

- Garantien er stilt for KLP Banken AS
- Kausjonen gjelder for lånets hovedstol, maksimalt 165 millioner kroner, med tillegg av 10 prosent av til enhver tid gjeldende hovedstol til dekning av eventuelle påløpte renter og kostnader. Det maksimale beløpet som det

kausjonerer for er 181,5 mill. kroner som reduseres i takt med nedbetalingen på lånet.

- Kausjonsansvaret gjelder fra 1. oktober 2020 og opphører 1. oktober 2058 med tillegg av 2 år.
- Asker kommune etablerer pant i NCKs eiendom. Manglende panteetablering vil ikke ha betydning for gyldigheten av denne kausjonen overfor långiver.
- Vedtaket må godkjennes av departementet etter kommuneloven § 14-19.
- Vedtaket erstatter tidligere vedtak om lånegaranti.

1. Sammendrag og konklusjon

Kommunestyret må innen årets utgang vedta budsjett for kommende kalenderår og en rullerende økonomiplan som omfatter minst de fire neste kalenderår.

Årsbudsjettet og økonomiplanen skal omfatte hele kommunens virksomhet.

Kommunedirektøren legger med dette fram sin tilleggsinnstilling til Handlingsprogram 2023-2026. Kommunedirektørens forslag til Handlingsprogram 2023-2026 og de endringer som følger av tilleggsinnstillingen, inneholder kommunedirektørens samlede forslag til Asker kommunes årsbudsjett for 2023 og økonomiplan for perioden 2023-2026.

Handlingsprogrammet utgjør kommuneplanens handlingsdel etter plan- og bygningsloven. Dette følger av Asker kommunes økonomireglement, vedtatt av kommunestyret 3. mars 2020.

Kommunedirektøren anbefaler at formannskapetets innstilling til Handlingsprogram 2023-2026, med alle forslag til vedtak som foreligger, offentliggjøres i samsvar med bestemmelsene i kommunelovens § 14-3 fjerde ledd. Høringsfristen settes til 8. desember 2022.

2. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

En robust og bærekraftig kommuneøkonomi er avgjørende for å kunne opprettholde og videreutvikle tjenestetilbudet til innbyggerne i kommunen.

Kommuneloven med tilhørende forskrifter regulerer behandlingen av årsbudsjettet og økonomiplanen. Kommunestyret skal innen årets utgang vedta budsjett for kommende kalenderår og en rullerende økonomiplan som omfatter minst de fire neste kalenderår. Kommunestyret vedtar selv årsbudsjettet og økonomiplanen, på grunnlag av innstilling fra formannskapet. Innstillingen, med de forslag til vedtak som foreligger, skal legges ut til alminnelig ettersyn i minst 14 dager før behandlingen i kommunestyret.

Kommunestyrets bevilgninger i årsbudsjettet er basert på rammebudsjetteringsprinsippet og knyttet til fastsetting av de samlede økonomiske rammer for kommunen i budsjettåret. All bruk av midler i årsbudsjettet skal ha dekning i årets tilgang på midler. Investeringene skal over tid ha en egenfinansiering som ivaretar kommunens økonomiske handleevne.

Kommunen skal ha en forsvarlig økonomisk politikk som gir et økonomisk handlingsrom, og samtidig er sterk nok til å tåle uforutsette hendelser. Med bakgrunn i dette har kommunestyret vedtatt økonomiske handlingsregler med konkrete måltall for følgende områder:

- Disposisjonsfond
- Netto driftsresultat
- Gjeldsgrad
- Verdibevarende vedlikehold

Handlingsprogrammet viser prioriteringer og de målene og premissene økonomiplanen bygger på. Kommunedirektøren skal påse at forutsetningene for handlingsprogrammet er forsvarlig utredet, at budsjettet er satt opp i balanse, og at det er realistisk, fullstendig og oversiktlig. Investeringene skal over tid ha en egenfinansiering som ivaretar kommunens økonomiske handleevne.

Økonomiske konsekvenser i tillegginnstillingen

Forutsetningene for forslaget til handlingsprogram som kommunedirektøren la fram for formannskapet i september er endret på flere punkter. Dette innebærer at tillegginnstillingen i år inneholder flere forslag til endringer enn normalt.

Overordnet inneholder tillegginnstillingen forslag om følgende endringer, sammenlignet med kommunedirektørens opprinnelige forslag til Handlingsprogram 2023-2026:

- Konsekvenser av regjeringens forslag til Statsbudsjett 2023, som blant annet innebærer nye/endrede oppgaver for kommunen, nytt anslag for deflator og nytt anslag for frie inntekter.
- Helårvirkning av foreslåtte budsjettjusteringer i 2. tertialrapport.
- Økonomisk effekt av politiske saker, både i drifts- og investeringsbudsjettet
- Nødvendige justeringer i driftsbudsjett, blant annet reversere forslag til nye driftstiltak, økte renteutgifter og økt krav til omstilling og effektivisering.
- Nødvendige justeringer i investeringsbudsjettet.

Sum av driftsendringene innarbeidet i tilleggsinnstillingen fører til at netto driftsresultat reduseres fra 2,2 prosent i 2023, som var fremlagt i kommunedirektørens forslag til Handlingsprogram 2023-2026, til 1,0 prosent. Handlingsregelen vil også være på rødt nivå i 2024, men i tråd med vedtatt handlingsregel fra 2025.

Utover i perioden vil de frie inntektene kunne endres mye. Dette er ikke innarbeidet i kommunedirektørens forslag til Handlingsprogram 2023-2026 eller tilleggsinnstillingen. Forslag til nytt inntektssystem for kommunene skal etter planen legges frem i kommuneproposisjonen for 2024, våren 2023. Totalt sett er det anslått at kommunen vil tape 51,1 mill. kroner på utvalgets forslag.

Sum av investeringsendringene som er innarbeidet i tilleggsinnstillingen fører til at gjeldsgraden fortsatt vil være over 100 prosent. Ved utgangen av 2023 vil den være 105 prosent for deretter å variere marginalt frem til 2026, hvor den vil være 106 prosent.

Handlingsregelen for disposisjonsfond er fortsatt over måltallet på 10 prosent i hele perioden. Dette tallet for disposisjonsfond er inklusive bufferfond og realverdifond som tilhører energifondet. Handlingsregelen for verdibevarende vedlikehold er uendret i tilleggsinnstillingen.

Statsbudsjettforslaget fra regjeringen behandles vanligvis i Finanskomiteen på Stortinget rundt månedsskriftet november/desember. Kommunedirektøren vil legge frem en sak om revidering av budsjett 2023 dersom budsjettforliket i Stortinget tilsier behov for endringer i Handlingsprogram 2023-2026 utover det som er lagt frem i tilleggsinnstillingen.

Omstilling og effektivisering

En robust og bærekraftig kommuneøkonomi er avgjørende for å kunne opprettholde og videreutvikle tjenestetilbudet til innbyggerne.

Kommunedirektøren mener det er nødvendig med omstilling og effektivisering for at Asker kommune skal kunne møte utfordringene og ha økonomisk bærekraft i fremtiden. Kommunedirektøren foreslår å bruke 3-4 år på denne omstillingen, for å redusere belastningen og konsekvensene av tiltak for innbyggere, brukere og organisasjonen. For 2023 er det innarbeidet en rammejustering på 30 mill. kroner

I tillegg foreslår kommunedirektøren, som en del av omstillingsprogrammet, å reversere tiltak på til sammen 15 mill. kroner knyttet til temaplaner og noen øvrige driftstiltak fra forslaget til Handlingsprogram 2023-2026.

Økonomiprognosene viser også at Asker kommune vil få et merforbruk knyttet til strømutfgifter på 45 mill. kroner i 2022. Budsjettet for 2023 er foreslått styrket i tilleggsinnstillingen. Men selv med justeringen av budsjettet i 2023 er det nødvendig med tiltak på 10 til 12 mill. kroner for å redusere strømforbruket.

Langsiktig planlegging av investeringsprosjekter er viktig for å skaffe oversikt over fremtidig handlingsrom, og for å gi oss bedre mulighet til å utvikle kommunens tjenester i takt med endringene i behov, befolkning og bosettingsmønster.

Med utgangspunkt i en prisvekst langt utover normalen, allerede høy lånegjeld og usikre tider har kommunedirektøren hatt en ny gjennomgang av hele investeringsporteføljen. Denne revideringen av porteføljen gjør at avdrags- og renteutgiftene i budsjettet kan justeres ned med ca. 15 mill. kroner.

Den samlede effekten av disse tiltakene er 70 mill. kroner.

Vann- og avløpsgebyr

Kommunestyret behandlet i sak 82/22 vann- og avløpsgebyr for 2023. I saken fremgår det at for at årsgebyrene skal dekket inn kostnadsgrunnlaget, innebærer det en gebyrøking i 2023 på henholdsvis 30 prosent og 20 prosent for vann- og avløpsgebyret, og deretter moderate økninger mot slutten av perioden.

Etter at saken ble behandlet i september, har renteprognosene for perioden økt fra 2,6 prosent til 4,22 prosent for 2023. I tillegg er kostnadene fra selskapene (Asker og Bærum Vannverk, Glitrevannverket og VEAS) økt som følge av samme årsak. Til sammen utgjør endringen en økning på utgiftssiden på 49 mill. kroner i 2023. En balansert kostnads- og inntektsside ville derfor innebære en høy gebyrøking utover det som var i saken.

For at gebyrbyrden for husstandene ikke skal bli for stor i en tid hvor mange opplever en sterkt presset økonomi, foreslår imidlertid kommunedirektøren at innsparingskravet på området økes med 9 mill. kroner og at 40 mill. kroner skal inndeckes over kommunebudsjettet i 2023. Kommunens samlede økonomiske tilskudd for å redusere kostnadsveksten på VA-gebyrer er ca. 115 mill. kroner i perioden 2022-2023.

For den videre perioden er vannområdet budsjettert med et uinndekket underskudd i 2024 på 11 mill. kroner, før man oppnår et balansert budsjett i 2025. I 2026 budsjetteres det med fondsoppbygging. Avløpsområdet budsjetteres med balansert budsjett i 2024. Deretter med fondsoppbygging i 2025 og 2026.

Økt lånegaranti i forbindelse med bygging av velodrom

Kommunestyret behandlet i september 2022 sak 83/22 om sikring av merkostnad ved bygging av velodrom. I saken ble det fremlagt at «Velodromprosjektet (NCK AS) vil ut fra markedsvurderinger ha utfordringer med å bære økte driftskostnader som økning av lån vil gi. For å sikre kommunens verdier, herunder leiekontrakten med NCK AS, foreslår Kommunedirektøren at NCK AS tilføres likviditet på 50 mill. hvorav 15 mill. er lån fra KLP hvor Asker kommune garanterer, og lånet tilbakebetales blant annet med økt markedsbasert husleie fra Asker kommune, og Asker kommune gir et lån på 20 mill. til NCK AS som midlertidig avdragsfritt lån. Et slikt økt engasjement fra kommunens side anses som en markedsmessig nødvendig disposisjon for å sikre ferdigstillelsen av prosjektet.»

For at lånet fra KLP Banken til bygging av velodromen kan økes, er det en forutsetning fra banken at selvskyldnergarantien Asker kommune har avgitt øker så den tilsvarer det nye lånebeløpet. Før kommunen kan gi en økt lånegaranti, må det foreligge et formelt vedtak fra kommunestyret i henhold til gitte formkrav.

Selvskyldnergarantien gis under følgende forutsetninger:

- Det foreligger bindende kontrakt om salg av sidebygg
- Det foreligger bindende totalentreprisekontrakt med Veidekke AS
- Velodromen er tildelt spillemidler
- Aksjonæravtalen er undertegnet

En stor andel av lånegarantien skal sikre prosjektet nødvendig likviditet i byggefasen frem til staten gir refusjon av merverdiavgift og spillemidler.

3. Sakens relevans for de tre bærekraftsdimensjonene

Kommuneplanens mål er basert på FNs bærekraftsmål. Handlingsprogrammet er en direkte oppfølging av FNs bærekraftsmål og skal støtte opp under en utvikling som er bærekraftig i sosial, miljømessig og økonomisk forstand. Det legges også fram et eget klimabudsjett som synliggjør tiltak som direkte og indirekte vil redusere klimagassutslippene i Askersamfunnet. For øvrig vises det til selve handlingsprogrammet.

4. Tidligere behandling

Politisk årshjul ble vedtatt i kommunestyret 14.12.2021 i sak 87/21. Utarbeidelse av handlingsprogrammet følger denne fremdriftsplanen frem til vedtak i kommunestyret 13.12.

Strategiske mål og økonomiske rammer for handlingsprogrammet 2023-2026 ble vedtatt av kommunestyret 14.06.2022 i sak 61/22.

Kommunedirektørens forslag til handlingsprogram for perioden 2023-2026 ble overlevert i formannskapsmøtet 20. september 2022.

5. Kommunedirektørens vurdering

Kommunedirektøren vurderer at regjeringens styrkinger gjennom statsbudsjettet samlet sett ikke dekker kommunens økte kostnader. Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2023 og opplegg for kommuneøkonomien er svært stramt, og står ikke i forhold til de store utfordringene og oppgavene Asker kommune skal løse i årene fremover. I tillegg er vi inne i urolige tider som er preget av mye usikkerhet.

Kommunesektoren får en vekst i frie inntekter som er høyere enn varslet i kommuneproposisjonen. Dette er imidlertid ikke nok til å kompensere for den sterke prisveksten som vil fortsette inn i neste år. I Statsbudsjettet for 2023 har regjering lagt til grunn en deflator på 3,7 prosent. Dette nivået er beheftet med stor usikkerhet og risiko. KS har lagt frem et eget anslag for deflator i 2023 for kommunesektoren på minimum 6,3 prosent. Forskjellen mellom de to nivåene utgjør for Asker kommune flere 100 millioner kroner i manglende kompensasjon for forventet lønn- og prisvekst i 2023. Både Statistisk Sentralbyrå og Norges Bank vurderer at prisveksten vil bli høyere enn regjeringens anslag.

Regjeringen anslår innstrammingen til 7 mrd. kroner, noe som utgjør omkring 125 mill. kroner for Asker kommune. Anslaget for deflator som er gitt for 2023 er beheftet med stor usikkerhet.

Det er nødvendig med omstilling og effektivisering, revidering av investeringsporteføljen og strakstiltak for strømsparing for at Asker kommune skal kunne møte utfordringene og ha økonomisk bærekraft i fremtiden.

Selv med de foreslåtte endringstiltakene i budsjettet, er handlingsregelen for netto driftsresultat på rødt nivå i 2023 og 2024, men i tråd med vedtatte handlingsregler fra 2025. Gjeldsgraden vil fortsatt være over 100 prosent i hele perioden.

Et netto driftsresultat på rødt nivå vil kreve stram budsjett disiplin. Kommunedirektøren anbefaler at det kun gjøres en helhetlig budsjettrevisjon i forbindelse med fremleggelsen av revidert nasjonalbudsjett i juni. Eventuelle eksterne endringer innarbeides i 1. tertialrapport. Dette innebærer at det ikke legges opp til å behandle politiske økonomisaker løpende gjennom året, med noen få unntak.

Kommunedirektøren vil eventuelt vurdere ansettelsesstopp i deler av organisasjonen og etablere et omstillingsutvalg for å håndtere omstillingen på en god og ryddig måte i tråd med lov- og avtaleverk.

Kommunedirektøren vil holde formannskapet som «driftsstyre» løpende orientert om status for omstillingsprogrammet. Formannskapet har et særlig sektorovergripende ansvar for å se helhet og sammenheng i økonomi- og omstillingsarbeidet på tvers av fag- og tjenesteområder. De omstillingstiltakene som er av prinsipiell karakter og innebærer endret/ redusert tjenestetilbud eller økte gebyrer/brukerbetalinger, fremmes i én felles sak til hovedutvalgene, formannskapet og kommunestyret i mars.

Hovedutvalgene vil involveres innenfor sitt ansvarsområde og bidra med råd, innspill eller høringsuttalelser.

Det må etableres en god og regelmessig styringsdialog mellom formannskapet og kommunedirektøren, og sikres en utfyllende økonomirapportering. Kommunedirektøren vil komme nærmere tilbake til dette i forbindelse med saken om årshjulet for 2023 og drøfte innretning av dette med formannskapet.

Kommunedirektøren har gjennom forslag til Handlingsprogram 2023-2026 og tilleggsinnstillingen gitt sine anbefalinger om driftsrammer og tjenesteutvikling for fireårsperioden. Ved behandlingen av kommunedirektørens forslag og tilleggsinnstilling 13. desember, er det kommunestyrets prioriteringer og vedtak som fastsetter kommunens mål og rammer for perioden.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Tilleggsinnstilling 2023-2026
Asker_HP 2023-2026_Samlet_PDF utgave til sakTilleggsinnstilling til
Handlingsprogram 2023-2026
Kommunedirektørens forslag til Handlingsprogram 2023-2026

Handlingsprogram 2023-2026

Kommunedirektørens forslag

FNs BÆREKRAFTSMÅL

Innhold

Kommunedirektørens innledning.....	4
Forslag til budsjettvedtak.....	8
Organisering og styring	10
Kommunens satsingsområder	16
Visjon og verdier	17
FNs bærekraftsmål	18
Satsingsområdene	20
Evaluering og resultatoppfølging	21
Økonomi	24
Medarbeidere	26
Samarbeid for å nå målene	28
Bærekraftige byer og samfunn	30
Handling mot klimaendringene	32
God helse	34
God utdanning	36
Innovasjon, digitalisering og næringsutvikling	38
Økonomiske utfordringer og rammebetingelser	40
Driftsbudsjett.....	48
Investeringsbudsjett	54
Klimabudsjett	58

Kommunens tjenesteområder	72
OPPVEKST.....	76
KOSTRA-tall.....	77
Status og utfordringer	78
Dette skal vi oppnå.....	79
Innspill fra hovedutvalget.....	82
Prioriteringer i perioden.....	84
Driftsbudsjett	87
Investeringsbudsjett	90
VELFERD	94
KOSTRA-tall.....	95
Status og utfordringer	96
Dette skal vi oppnå.....	98
Innspill fra hovedutvalget.....	101
Prioriteringer i perioden.....	102
Driftsbudsjett	107
Investeringsbudsjett	110
SAMFUNNSTJENESTER	114
KOSTRA-tall.....	115
Status og utfordringer	117
Dette skal vi oppnå.....	118
Innspill fra hovedutvalget.....	121
Prioriteringer i perioden.....	122
Driftsbudsjett	128
Investeringsbudsjett	132

SAMFUNNSUTVIKLING	138
KOSTRA-tall.....	139
Status og utfordringer	140
Dette skal vi oppnå.....	143
Prioriteringer i perioden.....	146
Driftsbudsjett	149
MEDBORGERSKAP	152
KOSTRA-tall.....	153
Status og utfordringer	154
Dette skal vi oppnå.....	156
Innspill fra hovedutvalget.....	158
Prioriteringer i perioden.....	160
Driftsbudsjett	166
Investeringsbudsjett	170
ADMINISTRASJON OG LEDELSE	174
KOSTRA-tall.....	175
Status og utfordringer	176
Dette skal vi oppnå.....	177
Prioriteringer i perioden.....	180
Driftsbudsjett	184
Investeringsbudsjett	186
Vedlegg	190
§ 5-4 Bevilgningsoversikter - drift (1A).....	191
§ 5-4 Sum bevilgninger drift, netto (1B)	192
§ 5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2A)	193
§ 5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2B)	194
§ 5-6 Økonomisk oversikt etter art - drift (3)	196
Innspill fra hovedutvalgene	197
Oversikt over temaplaner som skal utarbeides i perioden 2023-2024.....	200
Spillemidler 2023-2026.....	202

Ansvarlig redaktør: Asker kommune • **Design:** Asker kommune og Hyper

Foto: Vibeke Glosli: s. 1, 47, 61, 76, 97, 131, 134, 138, 152, 154, 201.

Colourbox: s. 17, 23, 45, 64, 85, 94, 100, 124, 169, 174. Ronny Boysen: s. 15, 93, 151.

Elin Eike Worren: s. 19, 104, 113, 161, 188. Tove Lauluten: s. 114. Torbjørn Tandberg: s. 4, 126.

Adobe Stock: tgordievskaya s. 20. Asker kommune: s. 141. Wilhelmine Elisabeth Thuv: s. 207

Trykk: Arba AS • Trykket på miljøvennlig papir

Kommunedirektørens innledning

Asker har i sine første tre år som ny kommune fått erfare Aristoteles' ord om at «det er sannsynlig at noe usannsynlig vil skje».

Samtidig har vi erfart at vi er en robust kommune med svært kompetente ledere og medarbeidere som på en meget god måte har klart å håndtere uforutsette og krevende utfordringer. Jeg er stolt av å være kommunedirektør i en så handlekraftig og omstillingsdyktig organisasjon, og vil rette en stor takk til alle ansatte for den viktige jobben som blir gjort for innbyggerne i Asker hver eneste dag.

Fortsatt koronaberedskap

Koronapandemien stilte Asker kommune overfor store utfordringer i 2020 og 2021. En rekke nye tjenester ble etablert, mange virksomheter måtte legge om driften for å ivareta smittevern og nye behov, og en rekke ansatte var i perioder omdisponert fra sitt ordinære arbeid.

Fra 2022 har koronapandemien gått over i en ny fase. I midten av februar fjernet regjeringen alle de forskriftsfestede smitteverntiltakene, og samfunnet åpnet helt opp igjen. Vi må imidlertid fortsatt leve med koronaviruset. Asker kommune vil opprettholde nødvendig kapasitet og beredskap knyttet til TISK-arbeid og vaksinasjon i tråd med føringer fra nasjonale myndigheter. I tillegg har vi planer for raskt å kunne oppskalere kapasiteten hvis smittesituasjonen tilsier det.

Krigen i Ukraina påvirker Norge og Asker

Kort tid etter gjenåpningen av samfunnet, ble vi truffet av en ny krise. Den tragiske krigen i Ukraina har trolig skapt den største humanitære katastrofen i Europa siden andre verdenskrig, og markerer et sikkerhetspolitisk veiskille. Millioner av ukrainere har flyktet fra landet, og i Norge er alle kommuner anmodet om å bosette et langt høyere antall flyktninger enn normalt.

«Norsk økonomi og verdensøkonomien er for tiden preget av langt større usikkerhet enn normalt, med stigende renter og økende inflasjon. Asker kommune må fremover være forberedt på strammere økonomi og økt behov for omstilling og effektivisering.»

Asker kommune er bedt om å bosette 305 flyktninger i 2022, inkludert 20 enslige mindreårige. Vi må ta høyde for at det kan komme anmodning om bosetting av et høyt antall flyktninger også i 2023. Asker kommune har god erfaring med bosetting og integreringsarbeid, og er godt i gang med å bygge opp tjenesteapparatet for å kunne ta imot flere flyktninger fremover. Kommunen har også etablert og drifter et akuttinnkvarteringstilbud for 135 flyktninger på Filtvet helsetun på vegne av Utlendingsdirektoratet.

Koronapandemien og krigen i Ukraina har understreket betydningen av å jobbe aktivt med samfunnssikkerhet og beredskap, og dette vil være et svært viktig satsingsområde for Asker kommune også i årene fremover.

Komplekse samfunnsutfordringer vil kreve mye av oss

Asker kommune vil i årene fremover også møte utfordringer knyttet til et økende antall eldre og et voksende ungt utenforskap. I tillegg skaper klimendringene globale, nasjonale og lokale utfordringer som vi må arbeide aktivt med å både motvirke og redusere konsekvensene av. Arbeidet med å håndtere de komplekse samfunnsutfordringene vil kreve mye av oss, og vi må utforske og ta i bruk nye innovative løsninger i tett samarbeid med innbyggerne, frivilligheten og næringslivet.

Kommunens arbeid med å tilrettelegge for inkludering og mangfold er svært viktig for å motvirke utenforskap. Inkluderings- og mangfoldsarbeidet må favne bredt, og relaterer seg til en rekke sentrale temaer som blant annet kjønn, alder, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk. Vi har den siste tiden dessverre opplevd økende hets og vold rettet mot Pride-bevegelsen. Dette er svært urovekkende, og viser at arbeidet for kjønns- og seksualitetsmangfold må forsterkes. Det er blant annet viktig å styrke det opplysnings- og holdnings- skapende arbeidet knyttet til skeiv kunnskap i samfunnet.

Det er også viktig å jobbe aktivt med å tilrettelegge for et levende lokaldemokrati. Utviklingen har vist at demokratiske verdier og prinsipper ikke kan tas for gitt. Asker kommune har arbeidet mye med å utvikle nærdemokratiske ordninger og tilrettelegge for gode medvirkningsprosesser for innbyggerne. Dette arbeidet vil videreføres i årene fremover.

Det skal i 2023 gjennomføres en evaluering av den politiske strukturen inn mot neste kommunestyreperiode. I tillegg skal det gjøres en vurdering av hvilke effekter og resultater kommunesammenslåingen har hatt i løpet av de fire første årene som ny kommune.

Usikkerhet i verdensøkonomien

Norsk økonomi og verdensøkonomien er for tiden preget av langt større usikkerhet enn normalt. Både Norge og resten av verden opplever høy og økende prisvekst. Det forventes at kommunal deflator vil øke langt mer i 2022 enn anslaget i revidert nasjonalbudsjett, mens prisveksten i 2023 kan bli mer normal. En utvikling mot normalisering av elektrisitetspriser og materialpriser knyttet til bygg og anlegg vil kunne trekke deflatorveksten i 2023 markert ned. Det er imidlertid knyttet stor usikkerhet til disse anslagene.

Finansmarkedene preges også av stor usikkerhet, og det er et potensiale for fall i markedet. Dette vil kunne påvirke den fremtidig avkastning også for Asker kommunes forvaltning og plasseringer i dette markedet.

Det er ikke bare på verdens aksje-, råvare- og energimarkeder svingningene har vært store de siste årene. Kommunene har generelt hatt stor skattevekst, men samtidig stor generell kostnadsvekst og ekstraordinære utgifter som følge av koronapandemien.

Det er knyttet stor usikkerhet til kommunenes inntekter fremover. For 2022 ser det ut til at mer-skatteveksten som kommunene får beholde er tilnærmet nok til å dekke den uforutsette kostnadsveksten for 2021 og 2022, dersom tallene i revidert

nasjonalbudsjett legges til grunn. Fra 2023 kan dette bli endret. De midlertidige merskatteinntektene i 2022 på 2,5 mrd. kroner blir ikke videreført, og kommer i tillegg til prisstigningen som svekker kommunenes kjøpekraft. Rentenivået er også en stor usikkerhetsfaktor. Fra september 2021 til august 2022 har styringsrenten økt med 1,75 prosentpoeng.

På denne bakgrunn er det knyttet stor usikkerhet til kommuneøkonomien og statsbudsjettet for 2023. Føringerne i statsbudsjettet som legges frem i oktober vil bli avgjørende, og kan føre til behov for endringer i kommunedirektørens budsjettforslag. Kommunedirektøren vil innarbeide eventuelle forslag til budsjettendringer i tilleggsinnstillingen.

Et handlingsprogram som sikrer gode tjenester

Handlingsprogram 2023-2026 skal legge til rette for gode, likeverdige og fremtidsrettede tjenester til innbyggerne innenfor de økonomiske rammene som foreligger. Tjenestene skal ha tilstrekkelig kvalitet, kapasitet og kompetanse, og kommunen skal satse videre på innovasjon, digitalisering, medborgerskap og samskaping for å møte fremtidens utfordringer. Det er en målsetting at velferdstjenestene skal være organisert så nær innbyggerne som mulig. Det er gledelig at harmoniseringsarbeidet knyttet til kommunesammenslåingen nå i stor grad er gjennomført innenfor alle tjenesteområder.

Asker er en stor kommune med robust økonomi. Kommunen har likevel utfordringer knyttet til et høyt ambisjonsnivå for investeringer og høy lånegjeld. Gjeldsgraden er vesentlig høyere enn den vedtatte handlingsregelen tilsier, og vil med det foreslåtte investeringsprogrammet holde seg høy også de neste årene. Det er nødvendig med omstilling og effektivisering for at Asker kommune skal kunne møte utfordringene og ha økonomisk bærekraft i fremtiden. Handlingsregler for gjeldsgrad, netto driftsresultat, disposisjonsfond og verdibevarende vedlikehold av formålsbygg skal sikre at kommunen opprettholder et godt økonomisk handlingsrom også i årene fremover.

Kommunedirektørens forslag til Handlingsprogram 2023-2026 bygger på gjeldende Handlingsprogram 2022-2025, og inneholder forslag til drifts- og investeringstiltak i tråd med politiske prioriteringer og vedtak.

Kommunedirektøren foreslår å sette av midler til gratis kjernetid i SFO for førsteklassinger, redusert makspris i barnehage, spesialpedagogiske tjenester til førskolebarn og nye læremidler i skolen. Videre foreslås det å avsette midler til styrking av psykososialt kriseteam, harmonisering av arbeids- og aktivitetssenter, ernæringsfysiolog og implementering av temaplan for leve hele livet – i et aldersvennlig Asker. I tråd med temaplan for handling mot klimaendringene foreslås det å avsette økte midler til nytt ombrukssenter. Videre foreslås det å sette av midler til Heggedal torg og park og drift av kommunens friområder. Næringsbudsjettet foreslås styrket for å følge opp temaplan for næring. I tråd med føringerne i temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv foreslås det å avsette midler til mulighetsstudie for opplevelsesbasert turisme og paraplyorganisasjon for friluftaktivitet. Videre foreslås det økte midler til harmonisering av tilskuddsordninger, styrking av seniortilbudet ved innbyggertorgene, innbyggerdialog og lokalsamfunnsutvikling i Spikkestad, samt videreutvikling av Tofte innbyggertorg. I tråd med temaplan for medborgerskap foreslås det i tillegg å sette av økte ressurser til å tilgjengeliggjøre kommunale lokaler til innbyggere, lag og foreninger. Kommunedirektøren foreslår også å sette av midler til program Bærekraftige Asker, samt streaming av politiske møter.

Det er også lagt opp til en rekke store investeringer i perioden. Det kan blant annet nevnes ny skole i Sætre, utvidelse av Hvalstad skole og kapasitetsøkning i barnehager. Videre skal det etableres mange nye sykehjemsplasser, nytt helsehus på Søndre Borgen og ny brannstasjon på Tofte. Det skal videre gjennomføres store investeringer i forbindelse med områdeutvikling i Slemmestad og rehabilitering av vann- og avløpsanlegg. I tillegg kan det nevnes etablering av ny idrettshall ved Røyken og Nesbru

videregående skoler, samt ny turnhall i Asker syd. Det vises for øvrig til investeringsbudsjettet.

Handlingsprogrammet legger opp til en omstilling og effektivisering på totalt 140 mill. kroner i perioden frem til 2026. Omstillings- og effektiviseringstiltakene utgjør 20 mill. kroner i 2023, noe som tilsvarer 0,3 prosent av brutto driftsramme. Dette er i tråd med regjeringens forventninger om årlig effektivisering i kommunesektoren. Kommunedirektøren forventer at staten vil dekke kommunens merutgifter som følge av både koronapandemien og økt bosetting av flyktninger.

Temaplaner med politiske ambisjoner

Ved utgangen av 2022 vil kommunestyret ha vedtatt totalt 11 temaplaner, og flere planer er i prosess. Temaplanene beskriver politiske innsatsområder, retningsvalg og prioriteringer innenfor en rekke sentrale politikkområder i kommunen, og har normalt et 12-årsperspektiv.

Alle temaplanene har høye ambisjoner, der målet er å sikre gode og fremtidsrettede tjenester til innbyggerne. Innovasjon og utviklingsarbeid tar tid, innebærer nye måter å jobbe på og krever i mange tilfeller utvikling av ny kompetanse. De økonomiske konsekvensene kan også være betydelige. Kommunedirektøren har foreslått å styrke budsjettet med flere nye driftstiltak knyttet til oppfølging av vedtatte temaplaner. Vi må imidlertid bruke tid på å realisere ambisjonene i temaplanene, og vi må tilstrebe å få til mest mulig tjenesteutvikling innenfor gjeldende økonomiske rammer.

Klimabudsjett med konkrete tiltak

Det er en nasjonal målsetting at Norge skal være et lavutslippssamfunn innen 2050. Norge har forpliktet seg til å redusere direkte klimagassutslipp med minst 50 prosent og opp mot 55 prosent innen 2030, sammenlignet med nivået i 1990.

Handlingsprogrammet inneholder et klimabudsjett som viser hvilke konkrete tiltak vi skal jobbe med i tjenesteområdene i neste fireårsperiode for å følge

opp temaplan for handling mot klimaendringene. Beregninger viser at vi kan redusere utslippene i Asker med 67 prosent dersom vi fører en offensiv klimapolitikk, og klimabudsjettet skal bidra til dette. Tiltakene i klimabudsjettet vil konkretiseres ytterligere i oppdrag til virksomhetene som en del av den administrative virksomhetsstyringen.

Bærekraftsmålene gir retning

FNs bærekraftsmål er det overordnede rammeverket for utviklingen av Askersamfunnet, og ligger til grunn for satsningsområdene, målene og strategiene i kommuneplanen. Det er i kommunedirektørens forslag til Handlingsprogram 2023-2026 definert et utvalg nøkkeltall som, sammen med øvrig styringsinformasjon, skal benyttes til å vurdere om vi beveger oss i retning av de målene vi har satt oss. Nøkkeltallene vil bli utviklet videre i årene fremover.

Kommunestyret skal behandle handlingsprogrammet 13. desember 2022. Det er kommunestyret som gjennom sine prioriteringer og vedtak fastsetter kommunens økonomiske rammer for perioden 2023-2026.

Lars Bjerke

kommunedirektør

Forslag til budsjettvedtak

1. Handlingsprogram 2023-2026

Fremlagt forslag til Handlingsprogram 2023-2026 for Asker kommune godkjennes, med de føringer og premisser for kommunens tjeneste-produksjon som fremgår av dokumentet.

2. Driftsrammer

2.1. Driftsbudsjett 2023

Driftsbudsjett for 2023 vedtas i samsvar med kommunedirektørens forslag i vedlegg «§5-4 Bevilgningsoversikter – drift (1A)».

2.2. Bevilgningsoversikt tjenesteområder

Netto bevilgninger til tjenesteområdene vedtas i samsvar med kommunedirektørens forslag i vedlegg «§5-4 Sum bevilgninger drift, netto (1B)».

Kommunedirektøren gis fullmakt til å fordele midler fra overordnet ansvar, herunder statlige tilskudd og lønnsreserven, på de enkelte tjenesteområdene.

Ordfører gis fullmakt til å disponere formannskapets disposisjonskonto.

3. Investeringsrammer

Investeringsbudsjettet for 2023 vedtas i samsvar med kommunedirektørens forslag i «§5-5 Bevilgningsoversikt – investering (2a)» i kapitlet for investeringsbudsjettet.

Oversikt over de enkelte investeringsprosjektene fremgår av kapitlene for tjenesteområdene.

4. Skatt

Skatt på inntekt og formue for 2023 utskrives etter den maksimalsats Stortinget fastsetter.

5. Lån

For 2023 gis fullmakt til følgende låneopptak:

- Lån til finansiering av egne investeringer, inntil 964 mill. kroner.
- Startlån fra Husbanken til videre utlån, inntil 300 mill. kroner.
- Likviditetslån, inntil 250 mill. kroner.

Kommunedirektøren gis fullmakt til å godkjenne lånevilkår for ovennevnte lånerammer.

6. Gebyrer, avgifter og brukerbetaling

Gebyrer, avgifter og brukerbetalinger fastsettes ut fra de til enhver tid gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer. Gebyrer, avgifter og brukerbetalinger for 2023 vedtas særskilt i egen sak som behandles av kommunestyret samtidig med årsbudsjettet for 2023.

Nye gebyrer, avgifter og brukerbetalinger gjøres gjeldende fra 1. januar 2023 dersom ikke annet er fastsatt.

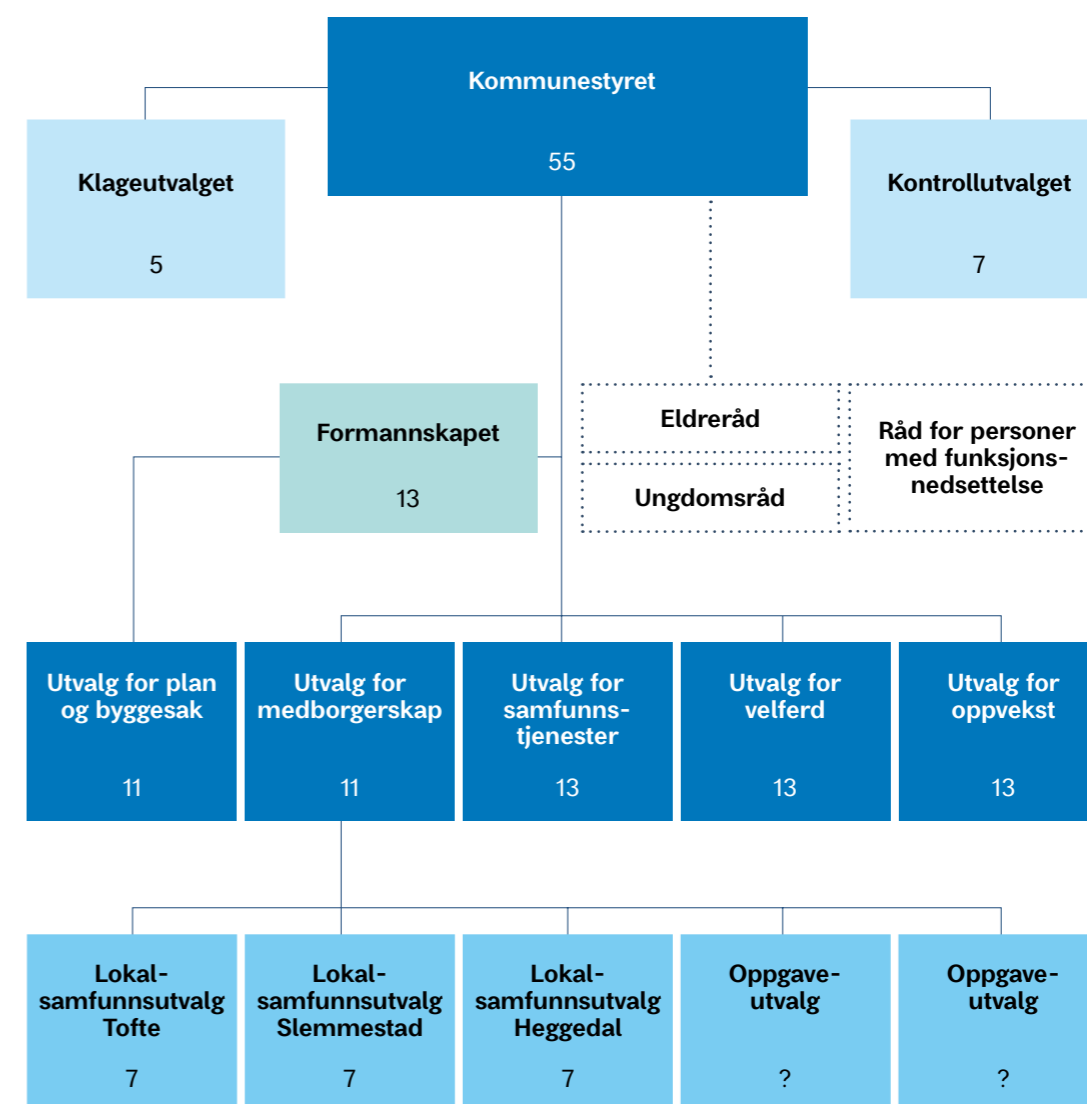
7. Utbytte fra selskaper

Utbytte fra selskapene fastsettes til 31,8 mill. kroner i 2023. Oversikt over selskaper som kommunen budsjetterer utbytte fra fremgår av kapitlet om selskaps- og utbyttepolitikk.

Organisering og styring

Politisk organisering

Asker kommune er politisk organisert etter formannskapsmodellen. Dette er hovedmodellen i kommuneloven, og innebærer at formannskapet velges av kommunestyret etter partienes forholdsvis representasjon i kommunestyret.

Kommunestyret har 55 medlemmer, og er det øverste organet i kommunen. Kommunestyret treffer vedtak på vegne av kommunen, hvis ikke annet følger av lov eller delegering. Kommunestyret har det øverste tilsyn med den kommunale forvaltningen, og kan forlange enhver sak lagt frem for seg til orientering eller avgjørelse. Det vises til reglement for kommunestyret for en utfyllende beskrivelse.

Formannskapet har 13 medlemmer, og har blant annet ansvar for økonomiplan og årsbudsjett, investeringer, finansforvaltning, kommuneplan og reguleringsplaner, samt eierstyring av selskaper og foretak. Det vises til reglement for formannskapet for en utfyllende beskrivelse.

Formannskapets medlemmer utgjør kommunens valgstyre, og utgjør sammen med tillitsvalgte partssammensatt utvalg.

Kommunestyret har opprettet fem hovedutvalg:

- Utvalg for oppvekst
- Utvalg for velferd
- Utvalg for samfunnstjenester
- Utvalg for medborgerskap
- Utvalg for plan og byggesak

Hovedutvalgene har vedtaksmyndighet innenfor sine ansvarsområder. Utvalgene kan uttale seg i alle saker som har betydning for oppgaver og virksomhet innen sine ansvarsområder, samt omdisponere beløp mellom virksomheter og formål innen sine ansvarsområder. I saker utvalgene selv ikke kan avgjøre, innstiller utvalgene til kommunestyret.

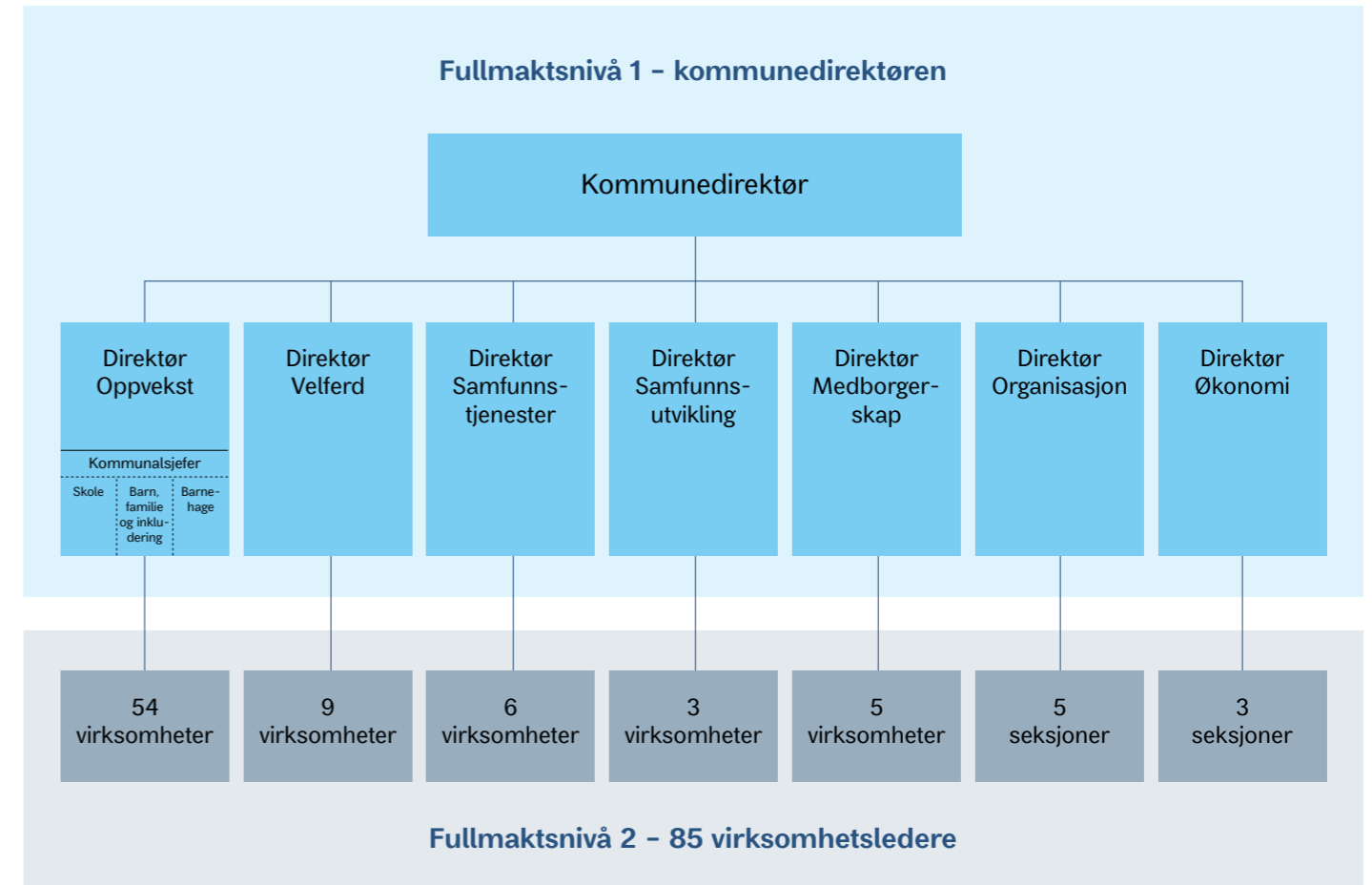
Utvalg for plan og byggesak innstiller til formannskapet. Det vises til reglement for hovedutvalgene for en utfyllende beskrivelse.

Lokalsamfunnsutvalg er faste strukturer tilknyttet geografiske tettsteder som rapporterer til hovedutvalg for medborgerskap. Det er som en forsøksordning i perioden 2020-2022 vedtatt å etablere lokalsamfunnsutvalg i Tofte, Slemmestad og Heggedal. Forsøksordningen er utvidet til 2023 på grunn av forsinkelser som følge av koronapandemien. Lokalsamfunnsutvalgene har 7 medlemmer som representerer lokale lag og foreninger og lokalt næringsliv. Det gjennomføres følgeforskning med evaluering som vil danne grunnlag for å vurdere ordningen fremover.

Lokalsamfunnsutvalgene skal legge til rette for at innbyggere, lag og foreninger og andre lokale aktører får mulighet til å delta i og ta medansvar for saker som angår lokalsamfunnet de er opprettet for. Utvalgene skal blant annet utvikle og styrke samarbeid og dialog med lokale innbyggertorg, nærmiljøsentraler, velforeninger og øvrige lag og foreninger, samt skoler, barnehager og andre aktører i lokalsamfunnet. Det vises til reglement for lokalsamfunnsutvalg for en utfyllende beskrivelse.

Administrativ organisering

Asker kommune er administrativt organisert i en tonivåmodell med to formelle beslutningsnivåer: Kommunedirektøren og virksomhetslederne.

Kommunedirektøren er kommunens øverste administrative leder og er ansvarlig for saksutredninger for folkevalgte organer og iverksettelse av politiske vedtak. Kommunedirektørens ansvar og myndighet er nærmere beskrevet i delegeringsreglementet som er vedtatt av kommunestyret.

Virksomhetslederne er ansvarlige for sine virksomheter innen rammen av de fullmakter som er delegert fra kommunedirektøren. Det innebærer at virksomhetslederne har myndighet til å sikre enhetenes drift, både når det gjelder faglige, økonomiske, personalmessige og organisatoriske forhold.

Virksomhetsstyring

God ledelse og gode plan- og styringsprosesser er en forutsetning for at Asker kommune kan ivareta sin rolle som tjenesteyter, samfunnsutvikler og demokratisk arena. God virksomhetsstyring skal ivareta de folkevalgtes ansvar for strategisk styring og prioritering, og kommunedirektørens ansvar for å sikre at saker er forsvarlig utredet og at politiske vedtak blir iverksatt.

Gjennom helhetlig virksomhetsstyring skal kommunen både sikre effektiv drift og gode tjenester til

innbyggerne, samtidig som vi ivaretar nødvendig utviklingsarbeid og innovasjon i tråd med samfunnets og innbyggernes behov.

Virksomhetsstyring favner all aktivitet knyttet til ledelse, planlegging og styring av drifts- og utviklingsoppgaver, og skal sikre:

- etterlevelse av lover og forskrifter
- iverksettelse av politiske og administrative vedtak, prioriteringer og mål
- best mulige resultater og kvalitet i tjenestene
- lik og samordnet styring mellom og innen tjenesteområdene
- effektiv ressursutnyttelse

FNs bærekraftsmål utgjør det overordnede rammerverket for utviklingen av Asker kommune. Bærekraftsmålene skal hjelpe oss til å løfte blikket, styre i riktig retning og utvikle gode løsninger lokalt som også bidrar globalt. Dersom kommunen skal lykkes med å omsette de globale målene i lokal handling og praksis, må bærekraftsmålene integreres i all ledelse, planlegging og styring.

Dokumentet «Virksomhetsstyring i Asker kommune» beskriver overordnede prinsipper for ledelse, planlegging og styring i Asker kommune.

Kommunens satsingsområder

Visjon og verdier

Asker kommunes visjon

Asker skal sammen skape et nært, aktivt og bærekraftig samfunn med respekt, raushet og nysgjerrighet.

Kommunens verdier

- Raus
- Nær
- Modig
- Skapende

FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Bærekraftig utvikling handler om å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge fremtidige generasjoners muligheter til å dekke sine behov. FNs bærekraftsmål består av til sammen 17 mål og 169 delmål som skal fungere som en felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn.

Bærekraftsmålene skal være det overordnede rammeverket for utviklingen av Askersamfunnet. Asker kommune har valgt ut seks bærekraftsmål som de mest vesentlige å arbeide med:

- Mål 3 – God helse og livskvalitet
- Mål 4 – God utdanning
- Mål 9 – Industri, innovasjon og infrastruktur
- Mål 11 – Bærekraftige byer og lokalsamfunn
- Mål 13 – Stoppe klimaendringene
- Mål 17 – Samarbeid for å nå målene

FNs bærekraftsmål kan inndeles i tre dimensjoner – økonomisk bærekraft, sosial bærekraft og miljømessig bærekraft. Asker har utfordringer knyttet til alle de tre bærekraftsdimensjonene, og bør ha en helhetlig og balansert tilnærming i alle beslutningsprosesser.

Formannskapet vedtok i oktober 2020 å etablere program Bærekraftige Asker for å sikre en felles tverrsektoriell oppfølging og implementering av FNs bærekraftsmål lokalt i kommunen (sak 195/20).

Programmet skal bidra til samordnet gjennomføring og implementering av sektorovergrepene og tiltak. Programmet skal videre bidra til samarbeid lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt knyttet til kunnskapsmiljøer og prosjekter. I tillegg til arbeidet gjennom program Bærekraftige Asker, arbeider kommunen systematisk med å implementere FNs bærekraftsmål gjennom plansystemet og den administrative virksomhetsstyringen.

Gjennom program Bærekraftige Asker har kommunen identifisert særlige utfordringer og behov for omstilling innenfor følgende områder:

- Sosial ulikhet
- Transport og mobilitet
- Forbruk og ressursforvaltning
- Digital infrastruktur og smart teknologi i samfunnsutvikling

Satsingsområdene

Med bakgrunn i de seks utvalgte bærekraftsmålene, er det i kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2020-2032 definert følgende åtte satsingsområder for kommunen:

- Økonomi
- Medarbeidere
- Samarbeid for å nå målene
- Bærekraftige byer og samfunn
- Handling mot klimaendringene
- God helse
- God utdanning
- Innovasjon, digitalisering og næringsutvikling

Alle satsingsområdene er tverrsektorielle. Det betyr at de gjelder for alle tjenesteområder, og at vi må arbeide sammen på tvers av sektorer for å oppnå den utviklingen vi ønsker.

For hvert satsingsområde er det i kommuneplanen definert hovedmål, delmål og strategier. Totalt består kommuneplanen av åtte hovedmål og 28 delmål. Omkring halvparten av delmålene bygger på FN-delmålene, men er tilpasset og gjort relevante for Asker. De øvrige delmålene er relatert til øvrige utfordringer som Askersamfunnet står overfor.

Evaluering og resultatoppfølging

Systematisk evaluering og resultatoppfølging er en viktig del av styringsprosessene i Asker kommune, og skal sikre at vi beveger oss i retning av de målene vi har satt oss.

FN har definert en rekke globale indikatorer for å måle utviklingen mot bærekraftsmålene, og arbeidet er fortsatt under utvikling. Regjeringen la i juni 2021 frem stortingsmeldingen Mål med mening (Meld. St. 40 (2020-2021)), som er Norges handlingsplan for å nå bærekraftsmålene innen 2030, og denne ble vedtatt av Stortinget i mars 2022 (Innst. 218 S (2021-2022)).

Det har pågått et arbeid med å definere og videreutvikle nasjonale målepunkter med statistikk og data for bærekraftsmålene. Asker kommune har deltatt aktivt i det nasjonale arbeidet med å utvikle en klassifiseringsmodell (taksonomi) som gjør det enklere for kommuner og andre aktører å måle egen innsats i arbeidet med FNs bærekraftsmål. Taksonomimodellen ble lansert våren 2022. Sommeren 2022 ble det presentert en plattform med oversikt over aktuelle indikatorer som kommunene kan velge å ta i bruk.

Det er viktig å presisere at det i tillegg til nøkkeltall også er andre kilder til kunnskap om hvorvidt vi beveger oss i retning av de målene vi har satt oss. I arbeidet med å vurdere graden av måloppnåelse bør det derfor legges vekt på en helhetlig analyse av flere ulike relevante kunnskapskilder.

Klassifisering av nøkkeltallene

Parallelt med det nasjonale indikatorarbeidet, har Asker kommune arbeidet med å definere nøkkeltall for å måle om vi beveger oss i retning av de målene vi har satt i kommuneplanen. Klassifiseringsmodellen er brukt aktivt for å hjelpe oss til å forstå hva de enkelte tallene faktisk måler, og dermed også til å vurdere hvilke tall som er best egnet til å vurdere måloppnåelse. Det er lagt vekt på å velge nøkkeltall med god datakvalitet, og at det bør være stor grad av kontinuitet i valg av nøkkeltall fra år til år. Nøkkeltallene vil bli utviklet videre i årene fremover.

Det er i dette handlingsprogrammet totalt definert 91 nøkkeltall knyttet til satsingsområdene og målene i kommuneplanen. 85 prosent av disse baserer seg på offentlig statistikk, slik som for eksempel tall fra Statistisk sentralbyrå, Kommune-helsa statistikkbank og Ungdataundersøkelsen. De øvrige 15 prosent av nøkkeltallene er basert på Asker kommunes egne registerdata og spørreundersøkelser.

Omkring 80 prosent av nøkkeltallene blir oppdatert årlig. De øvrige nøkkeltallene oppdateres sjeldnere. Dette gjelder i hovedsak nasjonale spørreundersøkelser som gjennomføres sjeldnere, slik som for eksempel lokaldemokratiundersøkelsen, Ungdataundersøkelsen og kommunens egen medarbeiderundersøkelse. For et lite antall nøkkeltall, slik som for eksempel nøkkeltall basert på folkehelseundersøkelsen i Viken, er oppdateringsfrekvensen ennå ukjent.

Taksonomimodellen klassifiserer nøkkeltallene etter en rekke parametere. En viktig parameter er klassifisering i henhold til den såkalte resultatkjeden utarbeidet av Direktoratet for forvaltning og økonomistyring. Resultatkjeden er et verktøy for å beskrive veien fra innsats til effekt, og benyttes både i strategiarbeid og til å identifisere relevant styringsinformasjon. Ved hjelp av taksonomimodellen er Asker kommunes nøkkeltall klassifisert etter hvor de måler i resultatkjeden. Det er lagt vekt på å velge nøkkeltall som måler så nært opp mot effekt som mulig, da målene i kommuneplanen først og fremst handler om bruker- og samfunnseffekt.

Figuren under viser hvordan de 91 nøkkeltallene fordeler seg på de ulike stegene i resultatkjeden.

Oversikten viser at de fleste nøkkeltallene er klassifisert i kategoriene «Produkter/tjenester» og «Brukereffekter». Det betyr at de måler resultater av aktiviteter, for eksempel endringer i tjenestetilbudet og brukernes opplevelse av tjenestetilbudet. Det kan være vanskelig å finne gode tall som måler «Samfunnseffekter», og det tar ofte lang tid å se

samfunnseffekten av iverksatte tiltak. Det betyr at vi i tolkningen av slik tall må være noe mer varsomme i vurderingen av kausalitet mellom gjennomførte tiltak og oppnådd effekt. Nøkkeltall klassifisert som «Innsatsfaktorer» eller «Aktiviteter» kan gi viktig informasjon om ressursbruk og dimensjonering av tjenestene, men måler i mindre grad bruker- og samfunnseffekt.

Nøkkeltallene er også klassifisert etter hvilke aldersgrupper i befolkningen de måler. Omkring 15 av nøkkeltallene måler eksklusivt barn og unge, mens tre måler eksklusivt seniorer i alderen over 67 år. De øvrige nøkkeltallene måler befolkningen generelt.

For noen av nøkkeltallene mangler det dessverre data. Årsaken til dette er at det ikke har vært mulig å slå sammen tall for de tre gamle kommunene, at det ikke gjennomføres målinger hvert år, eller at resultatene for den offentlige statistikken ikke foreligger ennå. For et lite antall nøkkeltall er målemetodikken fortsatt under utvikling og første måling ennå ikke gjennomført.

Økonomi

En robust og bærekraftig økonomi er avgjørende for å kunne opprettholde og videreutvikle tjenestetilbudet til kommunens innbyggere. Stabilitet og forutsigbarhet i den økonomiske politikken gir grunnlag for god kvalitet i tjenestene, fornøyde brukere, innbyggere og ansatte. God økonomistyring og handlingsregler for driftsbudsjettet, investeringsbudsjettet, verdibevarende vedlikehold og finansforvaltningen skal bidra til å sikre en fremtidig bærekraftig økonomi.

Asker kommune har et godt økonomisk utgangspunkt. Forventet inntektsnivå ligger høyt sammenlignet med andre kommuner. Asker kommune har imidlertid utfordringer knyttet til et høyt ambisjonsnivå for investeringer og høy lånegjeld. Sammenligninger med andre kommuner viser at Asker også har et forholdsvis høyt kostnadsnivå.

Det vil være nødvendig med effektivisering og omstilling for å kunne opprettholde den økonomiske bærekraften i perioden fremover. Asker kommune skal ha kontinuerlig fokus på effektiv bruk av ressurser ved at det fastsettes krav til effektivisering og produktivitet i tjenestene gjennom årlige målinger og sammenligninger basert på KOSTRA-tall.

Økonomi

Asker er en økonomisk robust og bærekraftig kommune

Nøkkeltall	2018	2019	2020	2021
Asker kommune har en god økonomisk bærekraft				
Disposisjonsfond som andel av brutto driftsinntekter (>10 %)	17,8 %	15,1 %	16,0 %	14,2 %
Netto driftsresultat som andel av brutto driftsinntekter (>3 %)	2,6 %	4,9 %	3,9 %	4,4 %
Netto lånegjeld som andel av brutto driftsinntekter (<80 %)	93,9 %	99,1 %	102,8 %	99,0 %
Vedlikehold per m ² i formålsbygg (>140 kr/ m ²)	*	*	115 kr/m ²	99 kr/m ²

Asker kommune har god økonomistyring og effektiv tjenesteproduksjon

Nøkkeltall under utvikling

* Ikke mulig å slå sammen tall for den nye kommunen

** Tall foreligger senere

Medarbeidere

Kommunen er en kunnskapsbedrift der medarbeidere og ledere utgjør den viktigste ressursen for å levere gode tjenester. Arbeidsmarkedet er i endring, samtidig som kommunesektoren er i en periode med omstilling. Dette utfordrer kommunene som arbeidsgiver og tjenesteleverandør.

For Asker kommune er det avgjørende å lykkes med å rekruttere, utvikle og beholde medarbeidere, jobbe systematisk for en felles identitet og kultur, ivareta tilliten til kommunen og ha evne til å digitalisere og drive innovasjon og nyskaping. En god arbeidsgiverpolitikk er viktig for å lykkes med dette.

Det forventes fortsatt konkurranse om relevant arbeidskraft i årene som kommer. Kommunen må være en attraktiv arbeidsgiver som tiltrekker seg og beholder kompetente medarbeidere. Flere må jobbe lenger (økt pensjoneringsalder), flere må jobbe mer (heltidskultur), og det er nødvendig å videreutvikle og oppdatere kompetansen i organisasjonen i tråd med utviklingen.

Ledelse av morgendagens kommuner innebærer å lede i endring, omstilling og utvikling. Dagens og fremtidens kommuner må i større grad enn tidligere aktivt involvere innbyggerne og andre aktører som ressurser og samarbeidspartnere, gjennom satsing på medborgerskap og samskaping. Dette stiller nye krav til kommunens medarbeidere og ledere.

Medarbeidere

Asker kommune fremmer inkludering, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle

Nøkkeltall	2018	2019	2020	2021
Asker kommune sikrer de ansattes rettigheter og fremmer et trygt og sikkert arbeidsmiljø for alle.				
Sykefraværsprosent	*	*	7,7 %	8,0 %

Asker kommune har medarbeidere og ledere som i fellesskap utfører det unike samfunnsoppdraget og når kommunens mål, og bidrar til at innbyggerne har tillit til kommunen.

Medarbeidere og lederes opplevelse av at Asker kommune legger til rette for godt medarbeiderskap og lederskap, skala 1-5 hvor 5 er best	*	*	Ikke målt	4,2
Medarbeideres opplevelse av å få brukt sin kompetanse på en god måte, skala 1-5 hvor 5 er best	*	*	Ikke målt	4,2

Asker kommune er en attraktiv arbeidsgiver med god organisasjonskultur som legger til rette for å tiltrekke seg og utvikle kompetente, initiativrike og stolte medarbeidere og ledere.

Medarbeideres opplevelse av å ha relevant kompetanseutvikling, skala 1-5 hvor 5 er best	*	*	Ikke målt	3,7
Andel årsverk fordelt på fagbrev eller høyere utdanning	*	*	84,2 %	84,9 %
Andel heltidsansatte	*	*	59,4 %	59,6 %
Gjennomsnittlig stillingsstørrelse	*	*	81,9 %	81,4 %

Asker kommune har medarbeidere og ledere som sammen finner smarte måter å jobbe på, finner løsninger på kommunenes utfordringer og viser endringsvilje.

Nøkkeltall under utvikling				
----------------------------	--	--	--	--

* Ikke mulig å slå sammen tall for den nye kommunen

** Tall foreligger senere

Samarbeid for å nå målene

Et stadig mer nettverksorientert samfunn med nye teknologiske muligheter, forutsetter mer samarbeid på tvers for å utvikle fremtidsrettede løsninger. For å lykkes med å følge opp bærekraftsmålene, trenger vi en helhetlig politikk for en bærekraftig utvikling og nye og sterke partnerskap.

Asker kommune skal være pådriver for en helhetlig og samordnet samfunns- og tjenesteutvikling som bidrar til gode og inkluderende lokalsamfunn. Kommunen har en tydelig ambisjon om samfunns- og tjenesteutvikling med høy grad av innbyggermedvirkning og samarbeid med relevante aktører. Gjennom å engasjere flere til samarbeid styrkes den samlede evnen til å løse større samfunnsutfordringer med et lokalt perspektiv.

Asker kommune skal legge til rette for at det er enkelt for frivilligheten, næringslivet og andre aktører å delta aktivt i samarbeid om å løse samfunnsutfordringer. Kommunen skal bidra til å etablere gjensidig forpliktende samarbeid og partnerskap, tilrettelegge for at alle innbyggere opplever tilhørighet og tar medansvar, samt bidra til et levende lokaldemokrati der innbyggerne utvikler sin kunnskap og deltar i beslutningsprosessene. Kommunen har et særskilt ansvar for å bidra til at utsatte grupper som ikke i like stor grad deltar, kommer til orde og blir ivaretatt.

Å skape løsninger sammen utfordrer tradisjonelle arbeidsmåter. Det er behov for å bygge ny kompetanse i kommunen og i sivilsamfunnet, samt nye modeller for ledelse og organisering i nettverk og partnerskap.

Samarbeid for å nå målene

Askersamfunnet har virkemidler, partnerskap og samarbeid på tvers som sikrer en bærekraftig utvikling.

Nøkkeltall	2018	2019	2020	2021
Askersamfunnet har inkluderende lokalsamfunn der innbyggerne opplever tilhørighet og tar medansvar, uavhengig av kulturelle, sosiale og økonomiske forhold.				
Andelen innbyggere som deltar i frivillig arbeid	54 %	Ikke målt	Ikke målt	Ikke målt
Andelen unge som opplever at det er et godt tilbud til ungdom i området der de bor (fritidsklubb, ungdomshus eller lignende)	Ikke målt	38 %	Ikke målt	Ikke målt
Andelen deltakere i arbeid eller utdanning året etter endt introduksjonsprogram	*	*	65 %	**

Askersamfunnet er et levende lokaldemokrati der innbyggere i alle aldre deltar gjennom inkluderende, medbestemmende og representative beslutningsprosesser.

Prosentvis endring i valgdeltakelse i kommunestyre- og fylkestingsvalget, samt stortingsvalget fire år før	Ikke målt	8,8 %	Ikke målt	-2,0 %
Innbyggernes opplevelse av om det er gode muligheter til å påvirke kommunale beslutninger som engasjerer dem, skala 1-4 hvor 4 er best	2,5 (2017)	Ikke målt	Ikke målt	2,5
Innbyggernes opplevelse av at politikerne involverer innbyggerne i forsøk på å finne løsninger på lokale problemer, skala 1-4 hvor 4 er best	2,4 (2017)	Ikke målt	Ikke målt	2,5

Frivilligheten, næringslivet, kommunen og andre aktører deltar i gjensidig forpliktende samarbeid for å oppnå en bærekraftig utvikling.

Frivillige lag og foreningers tilfredshet med samarbeidet med kommunen, skala 1-6 hvor 6 er best	4,5	Ikke målt	Ikke målt	Ikke målt
--	-----	-----------	-----------	-----------

* Ikke mulig å slå sammen tall for den nye kommunen

** Tall foreligger senere

Bærekraftige byer og samfunn

Samfunnet står overfor store utfordringer for å sikre at byer og tettsteder er helsefremmende, bærekraftige og attraktive. Befolkningsveksten gir behov for nye boliger, arbeidsplasser og rekreasjonsområder. Dette fører til press på arealer og infrastruktur, og gir utfordringer for helse og miljø. God planlegging er viktig for å sikre innbyggernes helse, trygghet og tilhørighet, steders attraktivitet og næringsutvikling.

Asker skal utvikles som en flersenterkommune med en definert senterstruktur. Det er et mål at førstegangsetablerere, småhusholdninger og lavtlønnsgupper får mulighet til å etablere seg i kommunen. For å sikre en god balanse i boligsammensetningen, må det bygges flere mindre boliger og leiligheter, primært i tilknytning til tettstedene.

Kommunen er avhengig av god og klimavennlig infrastruktur i de områdene man ønsker å utvikle. Flere av lokal- og nærsentrene mangler riktig dimensjonert infrastruktur i dag, og det er nødvendig med betydelige investeringer i årene fremover for å imøtekomme de store utbyggingsbehovene. Asker er en attraktiv kommune for etablering av nye næringer, og har et stort potensial for bærekraftige, miljøvennlige og kunnskapsbaserte næringer.

Kommunens arealbruk skal bidra til å sikre naturmangfoldet, kulturmiljøet og ivareta et aktivt og levende landbruk. Kommunen har en rik historie og et stort antall kulturminner og kulturmiljøer. Denne arven gir oss vår identitet og vårt særpreg, og må forvaltes på en bærekraftig og fremtidsrettet måte.

Asker kommune har store og verdifulle landbruksarealer med rik matjord og produktiv skog. Vi skal arbeide for å forhindre videre nedbygging av jordbruksarealer, og vi skal sikre vår langstrakte kystlinje og store sammenhengende friluftsområder.

Asker kommune skal være godt forberedt på å håndtere uforutsette og uønskede hendelser.

Bærekraftige byer og samfunn

Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.

Nøkkeltall	2018	2019	2020	2021
Askersamfunnet har bærekraftige og samordnede bolig-, areal- og transportløsninger som tilrettelegger for smart samfunnsutvikling.				
Befolkningsvekst	0,9 %	0,8 %	0,5 %	1,2 %
Antall bosatte per kvadratkilometer i tettstedsareal	1 728	1 748	1 762	1 763
Egendekning av arbeidsplasser (antall arbeidsplasser i kommunen/ antall sysselsatte bosatt i kommunen)	76 %	78 %	77 %	77 %
Andelen sykkelveinett som holder definert standard for sykkelveier	Ikke målt	Ikke målt	Ikke målt	54 %

Alle innbyggere har tilgang til rent drikkevann og et tilfredsstillende avløpssystem, og en effektiv og miljøvennlig renovasjons- og avfallshåndtering.

Andel av befolkningen tilknyttet kommunal vannforsyning	*	*	89 %	89 %
Andelen prøver med tilfredsstillende drikkevannsforsyning (mht. E. coli og stabil drikkevannsforsyning)	94 %	100 %	100 %	100 %
Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal avløpstjeneste	*	*	95 %	91 %
Antall av kommunens fire renseanlegg som klarer å innfri rensekrav	4	4	3	3
Prosentvis lekkasje fra vannforsyningsnett	*	*	28 %	43 %
Forurensning fra avløpsnett som slippes ut i regnvannsoverløp og nødoverløp (< 5% er tilfredsstillende)	*	*	0,63 %	0,14 %

Asker kommune forebygger og håndterer konsekvensene av uønskede hendelser.

Andelen unge som opplever at det er trygt å være i sitt nærområde når de er ute om kvelden	Ikke målt	87 %	Ikke målt	Ikke målt
Anmeldte lovbrudd etter lovbruddsgruppe «Vold og mishandling», per 1000 innbyggere	*	*	4,4	4,4

Alle innbyggere har tilgang til tilfredsstillende og trygge boliger til en overkommelig pris.

Antall nye boliger per år	530	445	633	638
Andelen nye boliger i kommunen som er leiligheter eller rekkehus	71 %	63 %	76 %	78 %
Andel nye boliger i kommunen som er leiligheter	51 %	31 %	66 %	58 %

Askersamfunnet har minimale negative konsekvenser på det ytre miljøet.

Konsentrasjon av finkornet svevestøv (PM2.5), mikrogram per kubikkmeter luft	5,7 µg/m ³	4,7 µg/m ³	4,6 µg/m ³	5,6 µg/m ³
Mengde avfall fra kommunale byggeprosjekter	Ikke målt	Ikke målt	27,6 kg/m ²	35,9 kg/m ²

Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet, kulturmiljøer og et aktivt og levende landbruk.

Antall nye bygg i strandsonen siste fire år	166	185	180	173
Omdisponering av dyrket og dyrkbar jord til andre formål enn landbruk, dekar	260	90	44	99

* Ikke mulig å slå sammen tall for den nye kommunen

** Tall foreligger senere

Handling mot klimaendringene

Global oppvarming truer livsgrunnet vårt, og gir betydelig økt risiko for konsekvenser for økosystemer, mennesker og samfunn over hele verden. Klimautfordringene er globale, men må løses lokalt. Gjennom Paris-avtalen har Norge forpliktet seg til å bidra til at den globale oppvarmingen holdes godt under to grader sammenlignet med førindustriell tid, og helst begrense temperaturøkningen til 1,5 grader. Norges klimaforpliktelser er vedtatt gjennom en egen klimalov, der målet er at utslippene av klimagasser i 2030 skal være minst 50 prosent lavere og opp mot 55 prosent lavere enn i 1990. I 2050 må utslippene av CO₂ være netto null.

De største direkte utslippene av klimagasser i Asker kommune kommer fra transport. Veitrafikken er den største utslippskilden, der personbiler utgjør hovedandelen. De indirekte utslippene av klimagasser er flere ganger større enn de direkte. Indirekte utslipp oppstår utenfor kommunens grenser, og stammer fra en rekke ulike kilder slik som materialer, mat, elektrisitet, flyreiser og forbruksvarer. Asker kommune skal bidra til klimagassreduksjon gjennom sin rolle som samfunnsutvikler, planmyndighet, eiendomsbesitter, arbeidsgiver, innkjøper og tjenesteleverandør.

Konsekvensene av klimaendringene merkes allerede med mer ekstremvær, flom og tørke, og kommunen må være forberedt på at klimaendringer vil påvirke store deler av samfunnet. Klimatilpasning handler om å gjøre valg som reduserer de negative konsekvensene av klimaendringene, og som utnytter de positive konsekvensene for natur og mennesker.

Handling mot klimaendringene

Askersamfunnet handler umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem.

Nøkkeltall	2018	2019	2020	2021
Askersamfunnet motvirker, reduserer og tilpasser seg konsekvensene av klimaendringer.				
Nøkkeltall under utvikling				
Askersamfunnet er i front for lavutslippssamfunnet i tråd med internasjonale og nasjonale klimaforpliktelser og regionale ambisjoner.				
Mengde direkte klimagassutslipp i askersamfunnet, tonn CO ₂ e	196 655	186 211	180 661	**
Netto forbruk av elektrisitet i husholdningene, GWh	734 GWh	722 GWh	714 GWh	**
Andelen innbyggere som mener de har klimavennlig adferd	Ikke målt	Ikke målt	53 %	Ikke målt
Andelen reiser som foretas med sykkel	4 % (2017)	Ikke målt	Ikke målt	Ikke målt
Antall kilo matsvinn per innbygger	37	Ikke målt	Ikke målt	41
Antall kilo husholdningsavfall per innbygger	Ikke målt	434	454	451
Andelen husholdningsavfall til materialgjenvinning	*	*	46,3 %	49,7 %
Andelen kommunale anskaffelser hvor klima/miljø er vektet enten i tildelingskriterier, kvalifikasjonskrav eller absolutte krav til produktet/tjenesten	Ikke målt	Ikke målt	Ikke målt	Ikke målt
Andelen kommunale bygg- og anleggsplasser der det kun brukes maskiner og kjøretøy som er utslippsfrie eller går på biogass	Ikke målt	Ikke målt	Ikke målt	Ikke målt
Reduksjon (i tonn CO ₂ -ekvivalenter) i indirekte klimagassutslipp fra materialbruk i kommunale byggeprosjekter, målt i forhold til et referansebygg bygget etter TEK17	Ikke målt	Ikke målt	Ikke målt	Ikke målt
Andelen kommunale nybygg med nær null energi standard	Ikke målt	Ikke målt	67 %	33 %
Andelen kommunale nybygg som er nullutslippsbygg	Ikke målt	Ikke målt	0	0
Andelen nye kommunale biler på el/hydrogen/biogass (personbiler og varebiler)	*	*	43 %	42 %

* Ikke mulig å slå sammen tall for den nye kommunen

** Tall foreligger senere

God helse

Forventede økte helseutgifter, endringer i befolkningssammensetningen og økt sykdomsbyrde representerer både lokalt, nasjonalt og globalt store utfordringer for bærekraft. Asker kommune har ansvar for å skape bærekraftige løsninger som møter helseutfordringene, motvirker sosiale helseforskjeller og fremmer god helse for alle uansett alder.

Mange forhold påvirker innbyggernes helse og livskvalitet, slik som for eksempel tilgang til aktive nærmiljøer, de fysiske omgivelsene, oppvekst- og skoleforhold, tilgang på arbeid og forhold knyttet til levevaner. Kommunen skal tilrettelegge for at alle kan delta og leve friske og sunne liv. Det er behov for en tverrsektoriell og målrettet innsats og involvering av hele samfunnet og de fleste av kommunens tjenestoområder for å lykkes.

Målrettet og systematisk innsats for å dreie ressursinnsatsen mot mer forebyggende og helsefremmende tiltak er viktig for å oppnå god folkehelse og redusere risikoen for sykdom. Kommunen må legge til rette for å skape gode og bærekraftige løsninger slik at den enkelte innbygger mestrer eget liv og opplever god livskvalitet. Gjennom medborgerskap og samskaping må det utvikles nye løsninger for bærekraftige helsetjenester. Samarbeidet skal skje med innbyggere, næringsliv, forskningsmiljøer og frivillige organisasjoner.

God helse

Askersamfunnet sikrer god helse og fremmer livskvalitet for alle, uansett alder.

Nøkeltall	2018	2019	2020	2021
Askersamfunnet arbeider helsefremmende og forebyggende for å oppnå god folkehelse, motvirke utenforskap og redusere risikoen for sykdom og tidlig død.				
Andelen 9-åringene som er vaksinert mot meslinger	96,3 %	96,1 %	97,0 %	97,3 %
Andel av befolkningen (20-66 år) som mottar stønad til livsopphold	11 %	12 %	**	**
Innbyggere (0-74 år) som har vært i kontakt med fastlege angående muskel- og skjelettplager, per 1000 innbyggere	307	307	301	**
Andelen unge som er lite fysisk aktive	Ikke målt	13 %	Ikke målt	Ikke målt
Andel innbyggere over 18 år som har minst 30 minutter moderat fysisk aktivitet 4+ dager i uken	Ikke målt	Ikke målt	Ikke målt	22,2
Andelen unge som er svært fornøyd eller litt fornøyd med helsa si	Ikke målt	73 %	Ikke målt	Ikke målt
Innbyggere (0-74 år) som har vært i kontakt med fastlege angående psykiske symptomer og lidelser, per 1000 innbyggere	144	146	148	**
Andelen innbyggere (16-66 år) som verken er i arbeid eller utdanning	17	17	**	**
Andelen innbyggere (67-74 år) i arbeid	21,2 %	21,6 %	21,3 %	22,2 %
Innbyggere over 75 år innlagt på sykehus med hoftebrudd, per 1000 innbyggere	16,5 (2017)	**	**	**
Andel innbyggere over 18 år som opplever at de er plaget av støy fra trafikk hjemme	Ikke målt	Ikke målt	Ikke målt	10,4

Innbyggerne har tilgang til grunnleggende, helhetlige og forsvarlige helsetjenester av god kvalitet og til rett tid.

Andelen årsverk med fagutdanning i de kommunale pleie- og omsorgstjenestene med relevant fagutdanning	*	*	72,7 %	76,5 %
---	---	---	--------	--------

Innbyggere som mottar helsetjenester lever aktive og selvstendige liv, tar medansvar for egen helse og deltar i utforming av tjenestene ut fra den enkeltes forutsetninger og behov.

Andelen innbyggere over 80 år som bor hjemme	*	*	90,4 %	89,8 %
--	---	---	--------	--------

Asker kommune samarbeider aktivt med innbyggere, frivilligheten og næringslivet for å møte fremtidens helseutfordringer.

Nøkeltall under utvikling

* Ikke mulig å slå sammen tall for den nye kommunen

** Tall foreligger senere

God utdanning

God utdanning er viktig for den enkelte, for det sosiale fellesskapet og for samfunnet som helhet. En god utdanning skal fremme barn, unge og voksnes kunnskapsutvikling, ferdigheter og holdninger, slik at de kan oppleve å mestre eget liv og utvikle kompetanse til å delta i arbeid, samfunn og være en del av et fellesskap med andre. Utdanningen skal fremme demokratiske verdier og holdninger, og gi alle mulighet til å utfolde seg, utvikle skaperglede, engasjement, nysgjerrighet og lyst til å utforske.

Mangfold og respekt for den enkeltes overbevisning ligger til grunn for arbeidet med læring og utdanning. Det å fremme den enkeltes mentale og fysiske helse, er avgjørende for god læring og utvikling.

God utdanning kan skje på mange arenaer – i barnehage, skole, voksenopplæring, kulturskole, idrettsklubber og på kulturarenaene. Sammenheng og samspillet mellom de ulike arenaene kan bidra til trygg, inkluderende og helsefremmende utdanning, hvor den enkelte utvikler livsmestring og kompetanse for fremtiden.

God utdanning

Askersamfunnet sikrer inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremmer muligheter for livslang læring for alle.

Nøkkeltall	2018	2019	2020	2021
Askersamfunnet har inkluderende og trygge oppvekstmiljøer med leke- og læringsarenaer som fremmer sosial kompetanse, mestring, tilhørighet og god helse.				
Andelen ungdomsskoleelever som sier at de er fornøyd med sitt lokalmiljø	Ikke målt	70 %	Ikke målt	Ikke målt
Andelen elever (7. trinn) som svarer at de har blitt mobbet av medelever, mobbet digitalt og/eller blitt mobbet av voksne på skolen 2-3 ganger i måneden eller oftere	*	*	7,8 %	6,9 %
Andelen elever (10. trinn) som svarer at de har blitt mobbet av medelever, mobbet digitalt (på skolen) og/eller blitt mobbet av voksne på skolen 2-3 ganger i måneden eller oftere	*	*	4,4 %	3,4 %
Elevenes trivsel på skolen (7. og 10. trinn), skala 1-5 hvor 5 er best	4,3	4,2	4,1	4,2
Foreldrenes opplevelse av barnets trivsel i barnehagen, skala 1-5 hvor 5 er best	*	*	4,8	4,7
Alle barn har tilgang til barnehage av god kvalitet som bidrar til trygghet, utvikling og læring, og som forbereder barna til å begynne i grunnskolen.				
Andelen barnehagelærere i forhold til grunnbemanning	*	*	39,7 %	41,3 %
Foreldrenes opplevelse av barnehagens bidrag til barnets utvikling, skala 1-5 hvor 5 er best	*	*	4,6	4,6
Alle fullfører likeverdig grunnskole med opplæring av god kvalitet, har høyt læringsutbytte og et godt grunnlag for å fullføre videregående opplæring.				
Elevenes opplevelse av opplæring som motiverer og fremmer læring (Vurdering for læring, 7. og 10. trinn), skala 1-5 hvor 5 er best	3,8	3,7	3,5	3,6
Elevenes motivasjon for skole og skolearbeide (7. og 10. trinn), skala 1-5 hvor 5 er best	3,7	3,6	3,5	3,6
Andelen elever som fullfører videregående opplæring innen fem/seks år	82 %	83 %	83 %	**
Skolenes bidrag til elevenes læring (skolebidragsindikator, 5.-7. trinn), indeks hvor >0 er bedre enn lands-gjennomsnittet	*	*	0,5	0,2
Skolenes bidrag til elevenes læring (skolebidragsindikator, 8.-10. trinn), indeks hvor >0 er bedre enn landsgjennomsnittet	*	*	**	**
Barn og unge utvikler relevant kompetanse for fremtidens samfunn og arbeidsliv, med særlig vekt på yrkesrettede fag, teknologi, innovasjon og entreprenørskap.				
Andelen unge som svarer at de tror at de kommer til å få et godt og lykkelig liv	Ikke målt	71 %	Ikke målt	Ikke målt
Elevenes (Vg1) svar på «Er du interessert i å lære på skolen?», skala 1-5 hvor 5 er best	*	*	4,0	3,9
Andelen lærere som oppfyller kompetansekrav for undervisning i fag de underviser i	*	*	78 %	81 %
Andelen innbyggere (16-25 år) som verken er i arbeid eller utdanning	12 %	11 %	**	**
Andelen sysselsatte med bestått fagprøve, plassering i Kommune-NM hvor 1 er best	348	348	350	349

* Ikke mulig å slå sammen tall for den nye kommunen ** Tall foreligger senere

Innovasjon, digitalisering og næringsutvikling

Innovasjon, digitalisering og næringsutvikling er viktige virkemidler i Asker kommunes møte med fremtidens utfordringer. Innovasjon kan defineres som å skape verdier på nye måter, og Asker har et godt utgangspunkt for verdiskaping gjennom å videreutvikle sin innovasjonsevne. Gjennom målrettet satsning på teknologi, digitalisering og næringsutvikling skal kommunen sikre en god og fremtidsrettet samfunns- og tjenesteutvikling.

For at kommunen skal fortsette å levere tjenester av god kvalitet, må arbeidet med systematisk tjenesteinnovasjon videreføres og styrkes. En av kommunens utfordringer er å styrke evnen til å ta i bruk og skalere nye løsninger. For å lykkes med dette, må kommunen etablere partnerskap og samarbeide med ulike nettverk både lokalt, regionalt, nasjonalt og/eller globalt. Et annet viktig virkemiddel er å videreutvikle mer helhetlige og brukervennlige digitale tjenester for Askersamfunnet.

Asker har et variert og lønnsomt næringsliv, og antallet arbeidsplasser er relativt høyt sammenlignet med antall innbyggere. Det er imidlertid stor pendling både inn og ut av kommunen, og det betyr at vi ikke har nok kortreise arbeidsplasser eller «rett næringsliv» der kompetansen bor. Tilgang på kvalifisert arbeidskraft, samt en helhetlig og robust teknisk og digital infrastruktur, er viktig for at kommunen skal være attraktiv for næringslivet.

Innovasjon, digitalisering og næringsutvikling

Askersamfunnet har en levende innovasjonskultur, en sikker digital infrastruktur av høy kvalitet og et attraktivt, inkluderende og bærekraftig næringsliv.

Nøkeltall	2018	2019	2020	2021
Askersamfunnet arbeider målrettet med innovasjon og digitalisering for å møte fremtidens utfordringer.				
Tildelte midler til askersamfunnet fra Innovasjon Norge, EU eller Forskningsrådet, mill. kr	54	89	121	80
Andelen arbeidsplasser i informasjons- og kommunikasjons-bedrifter	2,9 %	3,1 %	3,3 %	3,1 %
Antall registrerte patenter i askersamfunnet, per 100 000 innbyggere	19,2	19,1	6,3	8,3
Andelen installerte smarte vannmålere	Ikke målt	42 %	80 %	90 %

Askersamfunnet har en sikker digital infrastruktur av høy kvalitet

Andelen husholdninger med bredbåndsdekning med minst 100 Mbit/s	*	*	92 %	95 %
Andelen husholdninger med fiber	*	*	78 %	93 %
Andelen husholdninger med 5G	*	*	0 %	30 %
Andelen husholdninger med LoRaWan	*	*	90 %	90 %

Askersamfunnet har et attraktivt og innovativt næringsliv som bidrar til arbeidsplasser og verdiskaping.

Total plassering i Kommune-NM	14	14	14	11
Plassering i Kommune-NM blant kommuner i Viken	5	5	4	4
Prosentvis vekst i arbeidsplasser av befolkningsveksten	130 %	47 %	-101 %	83 %

* Ikke mulig å slå sammen tall for den nye kommunen ** Tall foreligger senere

Økonomiske utfordringer og rammebetingelser

Økonomiske utfordringer

Regjeringen legger hvert fjerde år frem en perspektivmelding som beskriver utfordringer for landet og norsk økonomi de neste 50 årene, og hvordan regjeringen planlegger å møte disse.

Perspektivmeldingen 2021 (Meld. St. 14 (2020-2021)) viser til at Norge i årene fremover vil stå overfor en rekke utfordringer knyttet til blant annet endrede internasjonale rammebetingelser, klimændringer, endringer i befolkningen og arbeidslivet, samt endrede økonomiske forutsetninger. Det understrekes blant annet at det i tiåret som kommer vil stå færre i yrkesaktiv alder bak hver pensjonist. Statens utgifter vil gå opp uten at inntektene øker like mye. Samtidig skal vi gjennomføre det grønne skiftet. Svekket produktivtvekst de siste tiårene er også en utfordring Norge deler med mange andre vestlige land. I tillegg vil petroleumsnæringen miste mye av sin betydning som vekstmotor for norsk økonomi. Det er også knyttet usikkerhet til de langsiktige konsekvensene av koronapandemien og krigen i Ukraina.

Innovasjon i offentlig sektor er en av regjeringens hovedstrategier for å løse de utfordringene som samfunnet vil møte i årene fremover. Perspektivmeldingen viser i tillegg til betydningen av effektivisering, og at det ligger et stort potensial her. Det understrekes blant annet at dersom kommunene stiller samme krav til økt effektivitet som statlige virksomheter, tilsvarende 0,5 prosent av driftsutgiftene hvert år, kan de til sammen frigjøre 1,4 mrd. kroner årlig om kan omdisponeres til andre formål.

Norsk økonomi og verdensøkonomien er for tiden preget av langt større usikkerhet enn normalt. Handlingsrommet til kommunen blir også påvirket av denne usikkerheten. Handlingsprogram 2023-2026 skal legge til rette for gode, likeverdige og fremtidsrettede tjenester til innbyggerne innenfor de økonomiske rammene som foreligger. En robust og bærekraftig økonomi er avgjørende for at Asker kommune skal kunne opprettholde og videreutvikle tjenestetilbudet til innbyggerne både på kort og lang sikt. God økonomistyring og handlingsregler for driftsbudsjettet, investeringsbudsjettet, verdibevarende vedlikehold og finansforvaltningen skal bidra til å sikre en fremtidig bærekraftig økonomi. I tillegg vil det være nødvendig med effektivisering og omstilling.

Rammebetingelser

Handlingsprogrammet for 2023-2026 bygger på følgende rammebetingelser:

- Vedtatt Handlingsprogram 2022-2025
- Det økonomiske opplegget for kommunesektoren i 2023, slik det er redegjort for i kommuneproposisjonen (Prop.110 S (2021-2022))
- Handlingsregler for den økonomiske utviklingen vedtatt av kommunestyret i sak 10/20
- Sak om strategiske mål og økonomiske rammer for Handlingsprogram 2023-2026 vedtatt av kommunestyret i sak 61/22
- Kommunens vedtak i 1. tertialrapport 2022
- Vedtatte temaplaner

Handlingsregler

Økonomiske handlingsregler skal bidra til å sikre kommunens økonomiske stilling og gode velferdstjenester. Kommunestyret har som en del av økonomireglementet vedtatt handlingsregler for netto driftsresultat, disposisjonsfond, gjeldsgrad og verdibevarende vedlikehold.

Tabellen under viser handlingsreglene for Asker kommune.

HANDLINGSREGLENE FOR ASKER KOMMUNE

I prosent av driftsinntekter	Ikke godkjent resultat	Laveste akseptable resultat	Ønsket resultat
Netto driftsresultat	<1,75 %	1,75 – 3 %	>3 %
Disposisjonsfond	< 5 %	5 – 10 %	> 10 %
Gjeldsgrad	> 100 %	100 – 80 %	< 80 %
Verdibevarende vedlikehold formålsbygg	< 100 kr/m ²	100–140 kr/m ²	>140 kr/m ²

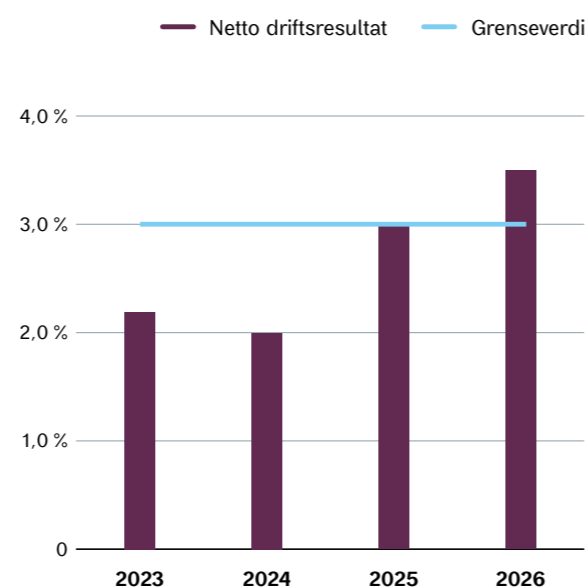
Netto driftsresultat

Netto driftsresultat viser hvilke midler som ikke er benyttet i driftsregnskapet. Midlene er ikke til fri avbenyttelse. Deler av netto driftsresultat er allerede vedtatt avsatt til fond og finansiering av investeringer.

Det er for 2023 budsjettet med et netto driftsresultat på 2,2 prosent. Dette utgjør omkring 196 mill. kroner av kommunens brutto driftsinntekter.

Budsjettet netto driftsresultat ligger lavere enn målsetningen første del av perioden, til tross for omstillings- og effektiviseringskravet, men vil bli oppfylt utover i perioden. Dette er viktig for at kommunen skal ha fremtidig økonomisk bærekraft og opprettholde mulighet for egenfinansiering av investeringer.

NETTO DRIFTSRESULTAT I PROSENT AV BRUTTO DRIFTSINNTEKTER

Disposisjonsfond

Disposisjonsfond viser hva kommunen har tilgjengelig av frie reserver. Kommunens energifond utgjør en stor andel av disposisjonsfondene. Fondet forvaltes i henhold til reglementet for finans- og gjeldsforvaltning. Reglementet forutsetter at fondets grunnkapital og realverdiavsetninger ikke skal benyttes.

Disposisjonsfondet, inklusive energifondet, ligger godt over måltallet i hele perioden.

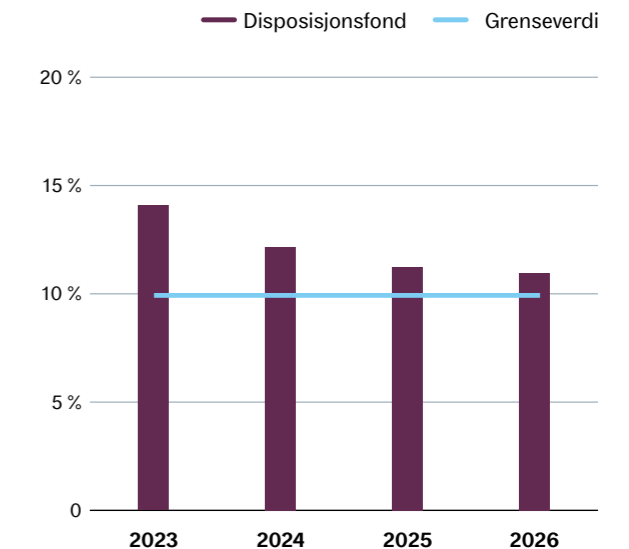
Gjeldsgrad

Asker kommune har utfordringer knyttet til et høyt ambisjonsnivå for investeringer og høy lånegjeld, og gjeldsgraden er vesentlig høyere enn handlingsregelen tilsier. Økt lånegjeld vil kreve egenkapitalfinansiering, og medfører at rente- og avdragsutgiftene vil legge beslag på en stadig større andel av kommunens frie inntekter. Økonomien til Asker kommune vil tåle høye investeringer i enkelte år. Høy investeringsaktivitet på lang sikt er imidlertid krevende. Handlingsregelen tilsier at gjeldsgraden ikke skal overskride 100 prosent.

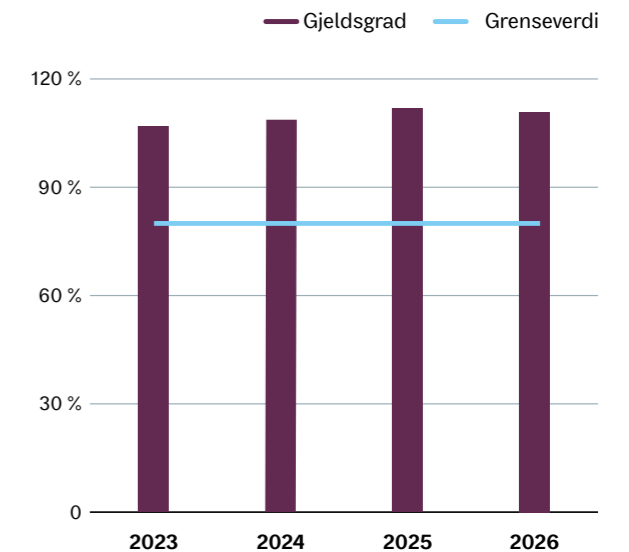
Med det investeringsprogrammet som er lagt i inneværende økonomiplanperiode, vil gjeldsgraden holde seg høy de neste årene. Ved utgangen av 2023 vil den under gitte forutsetninger være 107 prosent, for deretter å øke marginalt til 111 prosent i 2026. Den høye gjeldsgraden fører til at renter og avdrag legger beslag på en større andel av driftsbudsjettet enn ønskelig. Det er viktig at eventuelle nye investeringer prioriteres opp mot vedtatte investeringer, slik at den samlede gjeldsgraden ikke øker.

En del av investeringene ligger innenfor selvkostområdene renovasjon, vann og avløp. Disse finansieres gjennom gebyrer fra brukerne. Verdien av investeringene innenfor disse områdene var ved utgangen av 2021 på omkring 2 mrd. kroner. Dersom selvkostområdene trekkes ut ved beregning av gjeldsgraden, vil gjeldsgraden i 2021 være på 76 prosent. Måltallet i handlingsregelen inkluderer imidlertid også investeringer i selvkostområdene.

DISPOSISJONSFOND I PROSENT AV BRUTTO DRIFTSINNTEKTER

NETTO LÅNEGJELD I PROSENT AV BRUTTO DRIFTSINNTEKTER

Pensjonsforpliktelsen skal avspeile det økonomiske ansvaret kommunen har påtatt seg på beregnings-tidspunktet overfor hver enkelt ansatt som er tatt opp i pensjonsordningen. For 2021 var den samlede pensjonsforpliktelsen på 6,7 mrd. kroner.

LÅNEGJELD

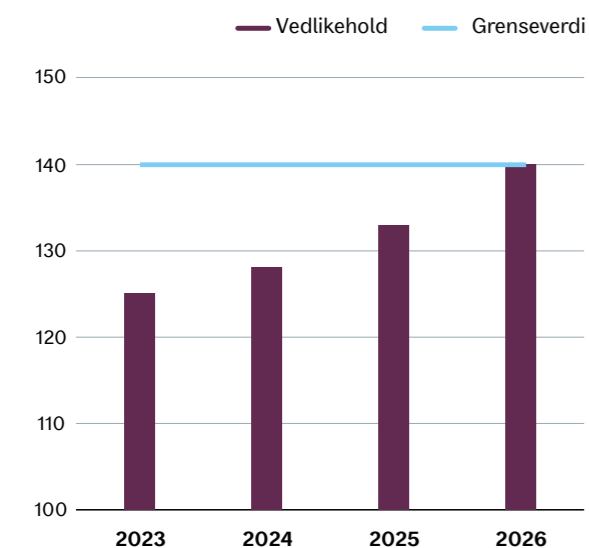
Tall i mrd. kroner	2023	2024	2025	2026
Lånegjeld UB	11,4	11,9	12,6	12,9
Herav:				
Startlån	1,8	2,0	2,3	2,5
Lån til finansiering investeringer	9,6	9,9	10,3	10,4
Netto lånegjeld i prosent av samlede inntekter	107 %	109 %	112 %	111 %

Verdibevarende vedlikehold av formålsbygg

Handlingsregelen for verdibevarende vedlikehold i eide formålsbygg har fokus på formuesforvaltning og verdibevarende vedlikehold. Formålsbygg er i KOSTRA definert som lokaler til administrasjon, barnehager, skoler, institusjoner, idrettsbygg og kommunale kulturbygg. Eide formålsbygg (utvalgte formålsbygg i KOSTRA) utgjør 65 prosent av det kommunen eier totalt. Av eid areal har kommunen ca. 1300 boliger som ligger i boligsentre eller er boliger uten fast bemanning.

Handlingsregelen for verdibevarende vedlikehold i eide formålsbygg viser kommunens budsjetterte nivå på vedlikehold knyttet til formålsbygg. Vedlikehold per m² i eide formålsbygg er under de budsjetterte forutsetningene på 125 kroner per m² i 2023, og økende til 140 kroner per m² i 2026.

VERDIBEVARENDE VEDLIKEHOLD FORMÅLSBYGG

Befolkningsutvikling og demografikostnader

Kommuneplanen definerer de overordnede målene for kommunens utvikling. De økonomiske utviklingstrekkene som følger av kommuneplanen, er belyst i den langsiktige investerings- og driftsanalysen (LIDA). Formålet med analysen er å vise ulike framskrivinger av kommunens økonomi basert på det som i dag er sannsynlige demografiske endringer og geografisk valgte utbyggingsretninger.

Kommuneplanen legger opp til en langsiktig befolkningsvekst på 1,1 prosent. Dette krever at kommunen må prioritere investeringer i infrastruktur som understøtter både utbygging, transport og kapasitet i tjenestene. Befolkningsveksten fra 1. januar 2021 til 1. januar 2022 var på 1,2 prosent. I handlingsprogramperioden 2023-2026 legges det til grunn en forventet befolkningsvekst på mellom 1,1 og 1,5 prosent. Det gjøres en nærmere vurdering av befolkningsveksten hvert år.

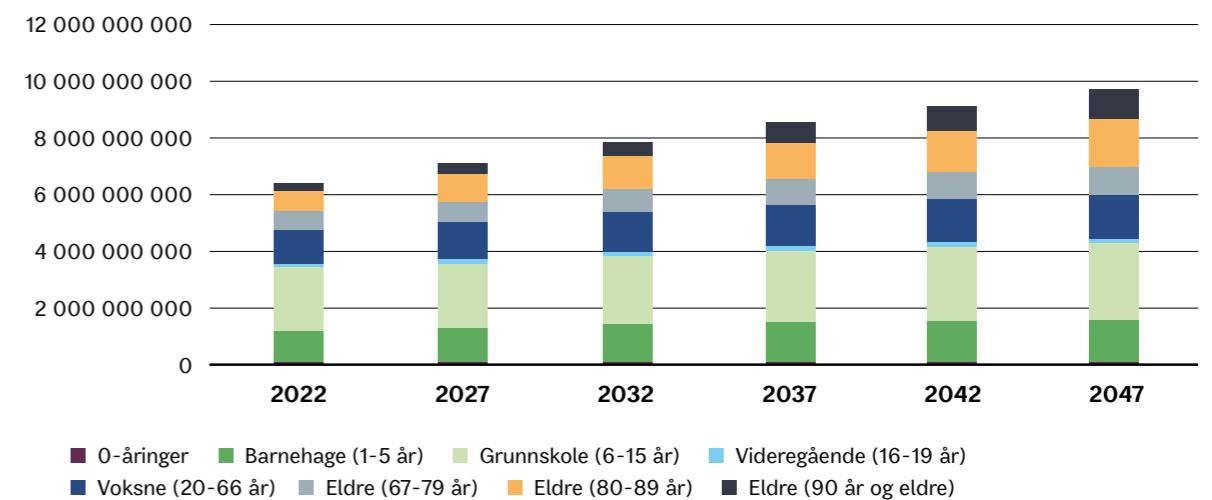
Asker kommune forventer i årene fremover store demografiske endringer som vil ha betydelige konsekvenser for tjenestebehovet og kommunens økonomi. Dette knytter seg først og fremst til en sterk økning i aldersgruppen eldre over 67 år. Det må gjennomføres aktive grep i dag for å opprettholde kommunens økonomiske bæreevne fremover.

En framskriving av demografiutgiftene frem til 2047 viser at Asker kommune vil få økte utgifter på 3,2

mrd. kroner. Omkring 2 mrd. kroner av de økte demografiutgiftene knytter seg til aldersgruppen 67 år og eldre. Hvor sterk effekten av aldring vil få på kommunens budsjett, avhenger blant annet av i hvor stor grad den økte levealderen slår ut i flere friske år.

Grafen under viser veksten i demografikostnader frem til 2047 fordelt på de ulike aldergruppene.

VEKST DEMOGRAFIKOSTNADER

Omstilling og effektivisering

Endringer og omprioriteringer blir nødvendig for at Asker kommune skal kunne møte utfordringene og ha økonomisk bærekraft i årene fremover. Handlingsprogrammet legger opp til en omstilling og effektivisering på totalt 140 mill. kroner i løpet av 2026.

Som det fremgår av tabellen, foreslår kommunedirektøren en reduksjon av driftsbudsjettet på 20 mill. kroner i 2023. Dette utgjør 0,3 prosent av brutto driftsramme, og er i tråd med regjeringens forventninger om årlig effektivisering i kommunesektoren. Kommunedirektøren har innarbeidet konkrete omstillings- og effektiviseringstiltak i tjenestekområdene.

OMSTILLING OG EFFEKTIVISERING

Beløp i 1000 kr	Øk. plan 2023	Øk. plan 2024	Øk. plan 2025	Øk. plan 2026
Administrasjon og ledelse	-1 100	-3 300	-5 500	-7 700
Medborgerskap	-1 100	-3 300	-5 600	-7 900
Oppvekst	-7 900	-23 700	-39 500	-55 300
Samfunnstjenester	-2 700	-8 100	-13 400	-18 700
Samfunnsutvikling	-400	-1 100	-1 800	-2 500
Velferd	-6 800	-20 500	-34 200	-47 900
Totalsum	-20 000	-60 000	-100 000	-140 000

Driftsbudsjett

Det er i driftsbudsjettet innarbeidet en årlig vekst i frie inntekter basert på oppdatert befolkningsprognose. På utgiftssiden er det tatt høyde for lønnsvekst, demografiendringer og prisjustering. Statens anslag for deflator (lønns- og prisvekst) for 2023 kommer først i statsbudsjettet for 2023. Den deflatoren som er lagt til grunn i driftsbudsjettet i handlingsprogramperioden er basert SSBs prognose for lønns- og prisvekst. Driftsbudsjettet blir presentert i faste 2023-priser.

- Deflator – 3,1 prosent
- Prisvekst – 1,8 prosent
- Lønnsvekst – 1,9 prosent inkludert overheng og lønnsglidning i 2022 og 3,8 prosent i 2023
- Pensjon – AKP og KLP 15,5 prosent og SPK 11,0 prosent

Gebyrer og brukerbetaling er behandlet i egen sak.

Det er etablert programområder som er et mer detaljert styrings- og rapporteringsnivå under hvert tjenesteområde. Programområdene følger utvalgsinndelingen, og det er totalt etablert 20 programområder. Det vises til tjenesteområdekapitlene for en nærmere omtale av programområdene under hvert tjenesteområde.

Skatt og rammetilskudd

De frie inntektene utgjør om lag 75 prosent av de samlede inntektene til kommunen. I kommuneproposisjonen for 2023 signaliseres det en rammevekst på mellom 1,2 og 1,5 mrd. kroner for kommunesektoren. Av denne veksten er 0,9 mrd. kroner knyttet til økte demografikostnader. Det er

knyttet usikkerhet til pensjonskostnadene. Kommunedirektøren vurderer skatteanslaget på bakgrunn av forventet skatteinntegning i 2022, ny befolkningsprognose for landet og Asker, samt forventet lønns- og prisvekst.

KS har på bakgrunn av regjeringens signaler utarbeidet en prognosemodell som illustrerer kommunens økonomiske rammebetingelser. Det forventes at Asker vil ha skatteinntekter godt over gjennomsnittet for norske kommuner. Skatteinntektene for Asker kommune er beregnet til å ligge på 136 prosent av landsgjennomsnittet.

Erfaringsmessig ligger prognosemodellens beregninger vesentlig lavere enn den reelle inntektsveksten. De budsjetterte skatteinntektene for Asker kommune i 2023 er derfor lagt 120 mill. kroner høyere enn prognosemodellens beregninger.

Andre sentrale inntekter

Andre generelle driftsinntekter består av integreringstilskudd, særtilskudd knyttet til enslige mindreårige flyktninger, samt rente- kompensasjonsordningene for helse, skole og kirke.

Integreringstilskuddet for flyktninger er videreført på samme nivå som i fjorårets handlingsprogram for perioden 2023-2026.

Rentekompensasjonsordningene utbetales fra Husbanken, og det er Husbankens egen flytende rente som ligger til grunn for beregningen av rentekompensasjonen. Kompensasjonen utgjør 12 mill. kroner årlig.

SENTRALE INNTEKTER

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Inntekts- og formuesskatt	-4 980 461	-5 049 380	-5 129 696	-5 243 093
Rammetilskudd	-1 886 142	-1 928 972	-1 974 455	-2 034 355
Andre generelle driftsinntekter	-113 042	-112 869	-112 698	-112 534
Sum sentrale inntekter	-6 979 646	-7 091 222	-7 216 850	-7 389 983

FINANSINNTEKTER OG -UTGIFTER

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Renteinntekter	-53 000	-68 000	-71 000	-72 000
Utbytter	-31 800	-31 800	-31 800	-31 800
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-82 500	-83 000	-83 500	-84 000
Renteutgifter	276 200	381 200	403 200	404 200
Avdrag på lån	422 600	437 600	440 600	450 600
Netto finansinntekter/finansutgifter	531 500	636 000	657 500	667 000
Finansutgifter i tjenesteområdene	39 174	40 717	42 311	42 311
Totale finansutgifter	570 674	676 717	699 811	709 311
Motpost avskrivninger	-560 882	-566 330	-572 145	-572 145

Gevinster og tap på finansielle plasseringer

Energifondet er på 1,5 mrd. kroner, og er plassert med 50 prosent i aksjer og 50 prosent i rentepapirer (obligasjoner og pengemarked). Forvaltningsstrategien forventer å gi en årlig avkastning på 5 prosent. Fondet forvaltes i henhold til regler for ansvarlige investeringer regulert av FN og Norges Bank. Fondet er en del av kommunens fondsreserver.

Kommunens overskuddslikviditet på 1,5 mrd. kroner forvaltes i henhold til finansreglementet, som sier at midlene skal plasseres i bankinnskudd

og kortere rentepapirer (gjennomsnitt kortere enn 1,5 år). Forventet avkastning er på 1,5 prosent.

Renteforutsetninger

Det forventes stigende renter i Norge fremover. Asker kommune har som policy at deler av porteføljen skal ha fastrente. Det betyr at endringer i renten ikke vil få effekt umiddelbart. Ifølge reglementet for finans- og gjeldsforvaltning skal minimum 40 prosent av låneporteføljen med renterisiko ha fast rente, mens minimum 25 prosent skal ha flytende rente (rentebinding kortere enn 1 år).

Handlingsprogrammet legger til grunn følgende rentenivå i planperioden:

	2023	2024	2025	2026
Renteforutsetninger	2,60 %	3,40 %	3,45 %	3,35 %

Budsjetterte låneopptak forskyves i den grad kommunens likviditet gir rom for det. Budsjetterte avdragsutgifter på 423 mill. kroner er innenfor kommunelovens krav om minimumsavdrag.

Selskaps- og utbyttepolitikk

Asker kommune har eierskap i mange selskaper, både aksjeselskaper, interkommunale selskaper og kommunale foretak.

Kommunestyret vedtok i sak 93/20 eierskapsmelding for Asker kommune. Eierskapsmeldingens del I inneholder generelle prinsipper for eierstyring. Eierskapsmelding del II inneholder en oversikt over alle selskaper kommunen har eierinteresser i. I tillegg er det redegjort nærmere for kommunens utbyttepolitikk.

Kommunen skal sikre god eierstyring gjennom å tydeliggjøre mål og resultatkrav i det eierstrategiske arbeidet. Slike mål forankres i eierstrategien for de enkelte selskapene, og innebærer at kommunen må ha tydelige og unike eierstrategier for sine eierposisjoner.

Selskapenes primær oppgave er å drive virksomheten lønnsomt, effektivt, bærekraftig og ansvarlig. Asker kommune har et strategisk og langsiktig perspektiv med sitt eierskap, og det skal være tydelige mål med eierskapet i hvert enkelt selskap. Forventninger til avkastning, utbytte, resultater, samfunnsansvar og bærekraftig utvikling skal være sentrale deler av dialogen med det enkelte selskap.

Formannskapet vedtok i sak 30/21 et rammeverk for utarbeidelse av eierstrategi for utvalgte selskaper som Asker kommune har eierskap i. Basert på det vedtatte rammeverk er det utarbeidet en mal for eierstrategier. I tiden fremover vil det bli utarbeidet eierstrategier i utvalgte selskaper som spesifikt vil sette krav til det enkelte selskap, også med tanke på utbytte, avkastningskrav og andre selskaps-spesifikke mål.

Avkastningsmål

Med avkastningsmål menes den avkastningen eier kan forvente å få på sine investeringer over tid sett i forhold til investeringens risiko. Verdiskapningen av Asker kommunes eierskap er betydelig. Asker kommune har investert i og overført store verdier til selskaper og foretak som kommunen forventer bidrar til finansiering av kommunens økonomi, og som gir avkastning på investeringer. For de kommersielle selskapene som i stor grad har forretningsmessige mål, er avkastning et sentralt element for eier. Asker kommune ønsker en positiv verdiutvikling for sine investeringer, og det er et viktig mål at selskapene oppnår høy avkastning på investert kapital.

Effektivitetsmål

For selskaper der det foreligger andre spesifikt definerte mål, og som ikke opererer i et marked, vil avkastningsforventninger kunne erstattes av andre mål som for eksempel effektivitetsmål. Ulike selskapsformer velges for å realisere ulike typer formål. I noen tilfeller vil for eksempel ivaretagelse av særskilte samfunnsoppgaver være en bedre målsetting enn rene resultatkrav.

Utbytte

Som eier gir Asker kommune uttrykk for forventninger til selskapets utbytte. Utbytteforventninger skal reflektere hva Asker kommune som eier mener er en riktig balanse mellom utbytte og tilbakeholdt kapital i selskapet. Et sentralt hensyn ved fastsettning av utbytte er at selskapet bør ha en egenkapital som er tilpasset virksomhetens mål, strategi og risikoprofil.

Kommunedirektøren utarbeider utbytteforventninger som kommuniseres til selskapenes styrer i de kommersielle selskapene der det er aktuelt med utbytte, i tråd med de eierstrategier som blir vedtatt.

Asker kommune forventer utbytte fra flere kommersielle selskaper i eierporteføljen. Det er i dette handlingsprogrammet budsjettet med et utbytte på 31,8 mill. kroner i 2023. Kommunen har forventninger om at utbyttene kan økes fremover i tid.

Tabellen under viser de kommersielle selskapene der kommunen forventer og har budsjettet med utbytte i 2023.

KOMMERSIELLE SELSKAP DER KOMMUNEN FORVENTER OG HAR BUDSJETTERT MED UTBYTTE I 2023

Beløp i 1 000			
Selskapets navn	Budsjett 2022	Selskapets foreslåtte utbytte i 2022	Budsjett 2023
Askerhalvøya Eiendom AS	9 000	7 500	9 000
Hurum Energi AS	5 500	0	5 500
Lindum Oredalen AS (LOAS)	8 900	8 330	8 900
Vardar AS - Askers andel*	8 400	17 575	8 400
SUM	31 800	33 405	31 800

* Totalt utbytte i Vardar AS er 125 mill. kroner i 2022, hvorav Asker kommune sin utbytteandel som eier er 14,06 prosent av selskapets aksjer.

SELSKAPENES REGNSKAPSRESULTATER I 2021

Beløp i 1 000				
Selskapets navn	Omsetning 2021	Driftsresultat før skatt	Totalkapital 2021	Egenkapital
Askerhalvøya Eiendom AS	40 362	6 791	142 493	117 895
Hurum Energi AS	235 787	-18 967	226 117	37 494
Lindum Oredalen AS (LOAS)	102 390	31 058	124 135	37 181
Vardar AS	531 147	324 062	3 595 085	1 788 338

Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner

Økonomiplan

Beløp i 1000	2023	2024	2025	2026
Avsetninger til disposisjonsfond	193 759	172 041	264 081	320 759
Bruk av disposisjonsfond	-330 000	-330 000	-330 000	-330 000
Overføringer til investering	330 000	330 000	330 000	330 000
Netto avsetninger	193 759	172 041	264 081	320 759
Netto avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner i tjenestoområdene	2 053	9 169	7 915	7 257
Totale avsetninger	195 812	181 211	271 996	328 016

Det er et mål at disposisjonsfondene skal utgjøre minimum 10 prosent av driftsinntektene. Fondsavsetningene bidrar til å sikre godt økonomisk handlingsrom og fremtidig egenfinansiering av investeringer.

72,5 mill. kroner av de budsjetterte avsetningene er knyttet til energifondet. Avsetningen plasseres i realverdifond og bufferfond.

Bruk av ubundne avsetninger sees i sammenheng med det som overføres til investering som egenfinansiering.

Investeringsbudsjett

Investeringer er et viktig virkemiddel for å sikre et godt tjenestetilbud til kommunens innbyggere. Det er etablert handlingsregler som setter rammer for investeringsnivået. Investeringene finansieres av tilskudd, refusjoner, lån, fond og overskudd i driftsregnskapet. Handlingsreglene tilsier at gjeldsgraden ikke skal overskride 100 prosent.

Asker kommune har særskilte utfordringer knyttet til at vedtatte planer og politiske saker legger opp til store investeringer. For å sikre en god og langsiktig investeringsstrategi, er perspektivet utvidet fra den lovpålagte 4-årsplanen til en 10-årsplan. Hovedoversiktene følger forskriften og viser investeringer i perioden 2023-2026. Disse vedtas av kommunestyret. De detaljerte prosjektoversiktene på tjenesteområdene viser hele 10-årsperspektivet, der de siste seks årene er foreløpige prognoser.

Investeringsprogrammet innebærer en investeringskostnad på 6,3 mrd. kroner over fire år, inkludert investeringer i selvkostområdene vann, avløp og renovasjon (VAR). Dersom VAR-områdene holdes utenfor, er investeringskostnaden på 4,7 mrd. kroner.

I likhet med tidligere år ligger investeringsvolumet i 2023 på et for høyt nivå for å få gjeldsgraden ned. Forventet tilskudd knyttet til Søndre Borgen helsehus og salgsinntekter knyttet til Høn-Landås bidrar til lavere låneopptak. Det medfører imidlertid at forventet gjeldsgrad vil ligge rundt 107 prosent ved utgangen av 2023 og ha en svakt stigende tendens utover i fireårsperioden. Låneopptak har en direkte innvirkning på nivået på renter og avdrag i driftsbudsjettet.

De største investeringsprosjektene er bygging av skole- og barnehagebygg, helsehus, omsorgsboliger, sykehjem og investeringer i vann, avløp og renovasjon.

Investeringsprosjektene er i ulike faser, noe som betyr ulikt presisjonsnivå både når det gjelder budsjett og fremdriftsangivelser. Hvert investeringsprosjekt blir behandlet politisk, og detaljene knyttet til prosjektene fremgår av egne saker.

Investeringsbudsjettet er presentert i faste 2023-priser.

§5-5 Bevilgningsoversikter – investering (2A)

Beløp i 1000	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Investeringer i varige driftsmidler	1 283 559	2 686 415	1 526 800	1 527 550	1 757 750	1 342 450
Tilskudd til andres investeringer	45 519	62 350	45 100	22 200	8 500	8 500
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	23 369	0	0	0	0	0
Utlån av egne midler	35 747	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	1 388 194	2 758 765	1 581 900	1 559 750	1 776 250	1 360 950
Kompensasjon for merverdiavgift	-179 611	-201 783	-205 640	-227 610	-285 380	-205 530
Tilskudd fra andre	-125 244	-210 000	-43 015	-81 840	-76 980	-89 370
Salg av varige driftsmidler	-48 438	-190 000	-40 000	-190 000	-190 000	-190 000
Salg av finansielle anleggsmidler	-179	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	-25 000	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-37 774	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-698 291	-1 858 500	-963 245	-730 300	-893 890	-546 050
Sum investeringsinntekter	-1 089 537	-2 485 283	-1 251 900	-1 229 750	-1 446 250	-1 030 950
Videreutlån	279 010	150 000	300 000	300 000	300 000	300 000
Bruk av lån til videreutlån	-279 010	-150 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
Avdrag på lån til videreutlån	102 631	76 000	57 000	60 000	63 000	66 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-98 993	-76 000	-57 000	-60 000	-63 000	-66 000
Netto utgifter videreutlån	3 638	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	-290 067	-273 482	-330 000	-330 000	-330 000	-330 000
Avsetninger til bundne investeringsfond	60 901	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-72 619	0	0	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	-510	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-302 295	-273 482	-330 000	-330 000	-330 000	-330 000
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0	0	0	0

Investeringsbudsjettet finansieres med kompensasjon for merverdiavgift, ulike tilskudd, inntekter fra salg av anleggsmidler, overføringer fra drift eller opptak av lån.

Kompensasjon for merverdiavgift

Kompensasjon for merverdiavgift føres direkte i investeringsregnskapet til finansiering av investeringer. Det er budsjettet med 924 mill. kroner i merverdiavgiftskompensasjon i fireårsperioden.

Tilskudd

For å stimulere kommunene til investeringer er det etablert ulike støtteordninger. Det er tre hovedkategorier tilskudd:

- Formålsbygg (Husbanken)
- Spillemidler (Fylkeskommunen)
- Miljø (ENOVA)

Felles for støtteordningene er at kommunen mottar tilskuddet etter at prosjektet er ferdigstilt. Det er budsjettet med totalt 291 mill. kroner i tilskudd i fireårsperioden. Tilskuddene gjelder helsebygg, omsorgsboliger og idrettsanlegg.

Inntekter fra salg av anleggsmidler

Det er i handlingsprogramperioden budsjettet med 40 mill. kroner årlig i inntekter knyttet til salg av eiendom. I tillegg er det budsjettet med ytterligere 150 mill. kroner årlig i perioden 2024-2026 knyttet til Høn-Landås.

Overført fra drift

Som en del av egenfinansieringen brukes 1,32 mrd. kroner overført fra drift i fireårsperioden. Dette er en teknisk endring som følge av ny budsjettforskrift som medfører at bruk av fond erstattes med overføringer fra drift. Av dette utgjør 280 mill. kroner avkastning fra finansforvaltningen.

Bruk av lån

Opptak av lån påfører driftsbudsjettet fremtidige rente- og avdragskostnader. Driftskostnader knyttet til startlån og VAR-investeringer finansieres gjennom brukerbetalingen.

Budsjettet låneopptak i fireårsperioden er på 3,1 mrd. kroner. I tillegg tar kommunen opp startlån i Husbanken på inntil 300 mill. kroner årlig i handlingsprogramperioden.

Klimabudsjett

Hva er et klimabudsjett?

Asker kommune presenterer i dette handlingsprogrammet sitt klimabudsjett for perioden 2023–2026. Klimabudsjettet er et styringsverktøy for å oppnå reduksjon i utslippene av klimagasser, og inneholder konkrete tiltak som er forankret i kommunens tjenesteområder.

Som en av landets største kommuner kan Asker bidra mye i arbeidet med å redusere utslippene av klimagasser. Kommunen kan blant annet bidra gjennom sin rolle som lokal planmyndighet, eier av bygg og anlegg, grunneier, innkjøper, tjenesteleverandør, politisk aktør og samfunnsutvikler.

Kommunen har også en viktig pådriverrolle for å få gjennomført klimatiltak i Askersamfunnet. Dette kan for eksempel gjøres gjennom støtteordninger, tilskudd og andre insentiver, i tillegg til å sette krav. Videre har kommunen en sentral rolle når det gjelder å formidle kunnskap, drive holdningsskape arbeid og motivere til handling, blant annet ved å fremheve gode eksempler. De valgene den enkelte innbygger tar hver dag er avgjørende for Askers samlede klimafotavtrykk.

Klimabudsjettet inneholder tiltak for hele Askersamfunnet, både for innbyggerne og kommunens egen drift. Tiltakene har et lokalt og globalt perspektiv, og omfatter både utslipp innenfor Askers grenser (direkte utslipp) og utslipp som skjer

utenfor Askers grenser som følge av innbyggernes, næringslivets og kommunens forbruk (indirekte utslipp).

Klimabudsjettet bygger på temaplan for handling mot klimaendringene, som ble vedtatt av kommunestyret i juni 2021 (sak 44/21). Temaplanen har identifisert følgende seks innsatsområder som det må jobbes spesielt godt med i årene fremover:

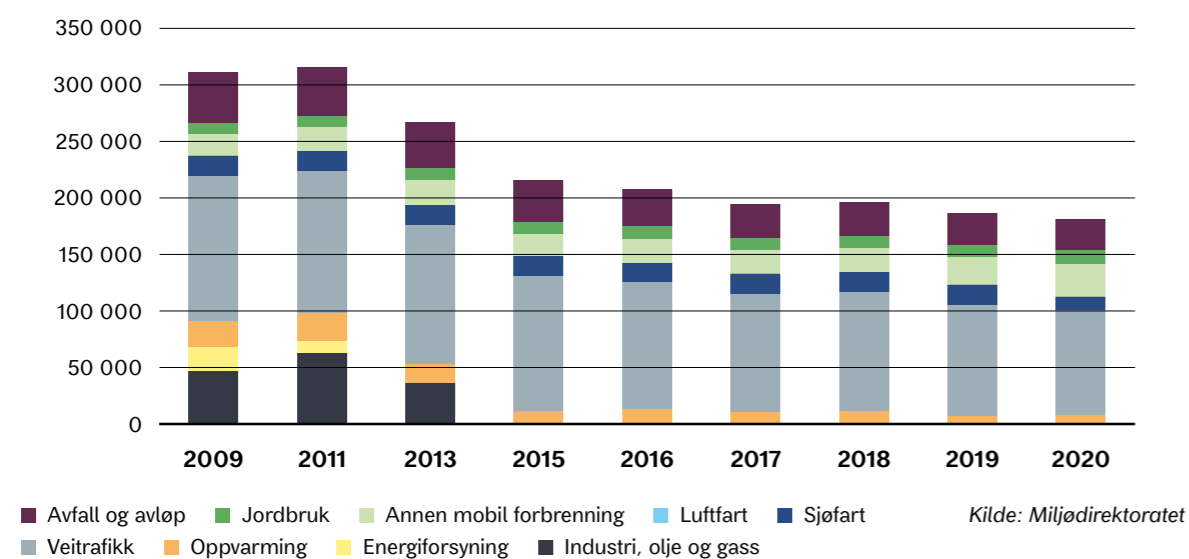
- **Endring, ledelse og kommunikasjon**
- **Klimasmart mat**
- **Bærekraftig forbruk**
- **Framtidsrettede bygg og anlegg**
- **Grønn mobilitet**
- **Naturen som karbonlager**

I temaplanen er det innenfor hvert innsatsområde definert strategier for å oppnå ønsket utvikling. Klimabudsjettet viser hvordan vi konkret skal jobbe med disse strategiene. Tiltakene i klimabudsjettet vil bli ytterligere konkretisert i oppdrag til virksomhetene, og vil bli fulgt opp som en del av den administrative virksomhetsstyringen.

En viktig del av oppfølgingen er å vurdere i hvilken grad temaplanen bidrar til å nå kommunens mål. Nøkkeltall, forskning, eksterne analyser, aktivitets- og planoppfølging og øvrig statistikk er sentrale kilder til kunnskap om måloppnåelse. En samlet vurdering av status og måloppnåelse blir gitt i forbindelse med årsrapporten.

Status og framskrivninger for utslipp

DIREKTE UTSLIPP AV KLIMAGASSER I ASKER I TONN CO₂-EKVIVALENTER

Direkte utslipp

De direkte utslippene er de som slippes ut innenfor Askers grenser. Miljødirektoratets statistikk for utslipp viser de viktigste kildene til direkte klimagassutslipp, både nasjonalt og for kommuner. Statistikken dekker årene 2009–2020. Grafen under viser utviklingen av direkte klimagassutslipp i Asker kommune målt i tonn CO₂-ekvivalenter (forkortet CO₂e). Ved å omregne utslipp av klimagasser som karbondioksid, metan og lystgass til CO₂e, kan vi sammenligne de ulike klimagassene. For å kunne vurdere om vi når målene, bør referanseåret være basert på sammenlignbare tall fra Miljødirektoratet. Referanseåret er derfor satt til 2009.

Det har vært en nedgang på 42 prosent i utslippene fra 2009 til 2020. Nedgangen skyldes hovedsakelig nedleggning av Tofte Industrier, stenging av avfallsforbrenningsanlegg som ble brukt til energiforsyning, utfasing av oljefyring, en økning i antall elbiler, samt økt innblanding av biodrivstoff i drivstoff.

Utslippene fra 2017 til 2018 økte med 0,6 prosent.

Dette skyldes økte utslipp fra anleggsvirksomhet som følge av økt aktivitetsnivå, og at det på nasjonalt nivå har vært en kortsiktig redusert innblanding av biodrivstoff i drivstoff. Fra 2018 til 2020 har utslippene gått ned igjen med 7,7 prosent.

Utslippene i Asker for 2020 var på 180 661 tonn CO₂e. Veitrafikk med personbiler, varebiler, busser og tunge kjøretøy utgjør 51,4 prosent av utslippene, og er den klart største direkte utslippskilden i Askersamfunnet. 58,8 prosent av utslippene fra veitrafikk kommer fra personbiler.

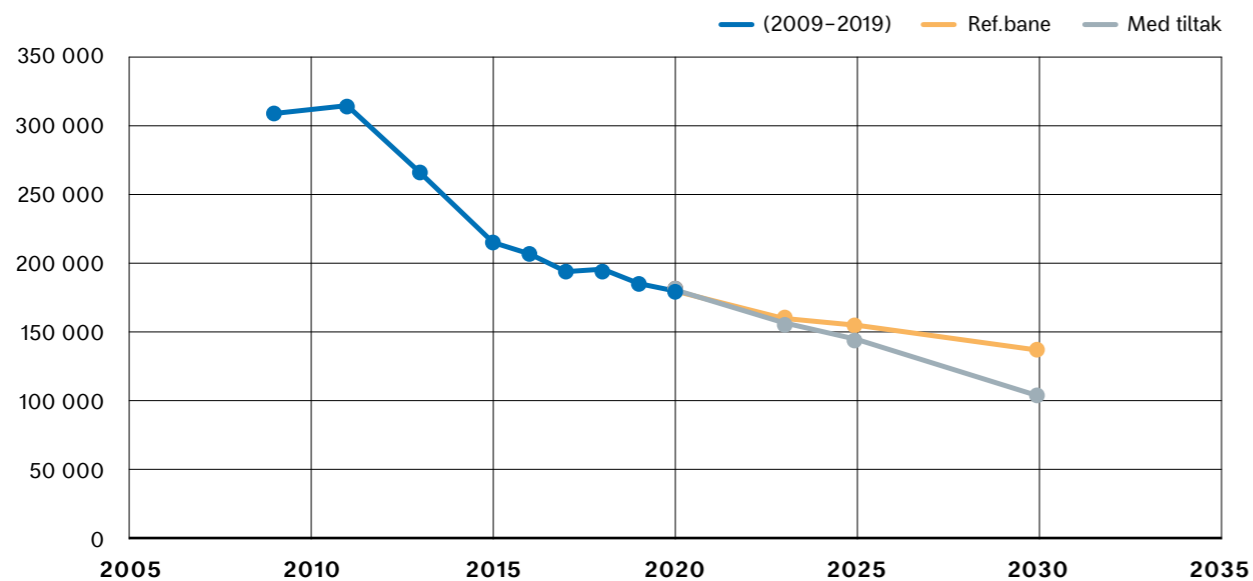
De direkte klimagassutslippene i Asker vil trolig gå ned selv uten en aktiv lokal klimapolitikk og klimabudsjett. Dette har sammenheng med at flere kjøretøy og maskiner blir elektriske eller går på hydrogen eller biogass. For at Asker kommune skal bli et lavutslippssamfunn, kreves det imidlertid i tillegg en betydelig lokal innsats. Kommunen har en viktig rolle i implementeringen av den nasjonale politikken. Dette gjelder ikke minst for veitrafikk og anleggsplasser der det er store utslipp i Asker.

Figuren under viser to mulige fremtidsscenarier for utslippsutviklingen fremover i Asker:

- En referansebane som viser en mulig utvikling av utslippene med dagens vedtatte nasjonale politikk, men uten nye lokale eller nasjonale tiltak.
- En utviklingsbane som viser utslippsutviklingen der det både er lagt til grunn en større effekt av vedtatt nasjonal politikk enn i referansebanen, noen nye nasjonale tiltak i tillegg til en aktiv lokal klimahandling i Asker kommune.

DIREKTE UTSLIPP I ASKER MED OG UTEN NYE TILTAK/VIRKEMIDDELBRUK

Figuren viser at utslippene i Asker i 2030 kan reduseres med 67 prosent dersom vi fører en offensiv klimapolitikk. Det understrekes at begge scenariene er basert på vesentlig usikkerhet.

Målet om 67 prosent reduksjon i klimagassutslipp betyr ikke at det skal skje en reduksjon med 67 prosent innenfor alle sektorer. Tabellen under viser hvordan de fremtidige utslippsreduksjonene fordeler seg på de forskjellige sektorene, målt fra referanseåret 2009. Negative tall betyr en økning i klimagassutslipp.

En stor del av reduksjonen har allerede skjedd, og skyldes som nevnt nedlegging av Tofte Industrier og stenging av avfallsforbrenningsanlegg som ble brukt til energiforsyning. I tillegg er det store reduksjoner innenfor oppvarming grunnet utfasing av oljefyring. Kommunen har likevel en stor jobb foran seg for å oppnå en 52 prosent reduksjon innenfor annen mobil forbrenning, en 64 prosent reduksjon innenfor veitrafikk og en 10 prosent reduksjon innenfor jordbruk. Dette er områder der kommunen spesielt har muligheter til å påvirke utslippsutviklingen. Tabellen viser prosentvis utslippsreduksjon fra nivået i 2009.

UTSLIPPSREDUKSJON FRA NIVÅET I 2009 - PROSENTVIS

Sektor	2020	2023	2030
Annen mobil forbrenning	-53 %	1 %	52 %
Avfall og avløp	38 %	37 %	44 %
Energiforsyning	100 %	100 %	100 %
Industri, olje og gass	100 %	100 %	100 %
Jordbruk	-12 %	-5 %	10 %
Oppvarming	69 %	69 %	78 %
Sjøfart	32 %	11 %	47 %
Veitrafikk	28 %	39 %	64 %

Det vises til oversikten over klimatiltak for direkte utslipp for en nærmere beskrivelse av hvilke tiltak kommunen vil jobbe med i kommende periode for å nå målet om utslippsreduksjon innenfor de ulike sektorene.

Utslipp og opptak av klimagasser fra skog og annen arealbruk

De senere årene har det blitt et stadig større fokus på opptak og utslipp av klimagasser fra arealene våre. Opptak av klimagasser fra atmosfæren skjer når biomasse (levende vekster som skog, busker og gress) vokser, tar opp og lagrer mer karbon i jord, røtter, stamme og bladverk. Utslipp skjer når biomasse forbrennes eller brytes ned. Bearbeiding av jorda kan også øke nedbrytingen av det organiske materialet i jordsmonnet, noe som gir utslipp av CO₂.

Miljødirektoratets årlige utslippsstatistikk omfatter ikke utslipp og opptak av klimagasser fra skog og annen arealbruk. Det finnes derfor ingen oppdaterte tall for utslipp og opptak av klimagasser fra arealbruk. Miljødirektoratet har imidlertid utarbeidet et utslippsregnskap for 2010 og 2015, der utslipp og opptak av klimagasser er brutt ned i arealbrukskategorier. Et oppdatert kommunefordelt klimaregnskap for arealbrukssektoren for 2020 er ventet å foreligge i 2022.

Utslippsregnskapet for 2010 og 2015 viser at arealbruksendringer førte til netto økning i utslip-

pene. Utbygd areal er den arealtypen som gir størst netto utslipp, og utslippene fra utbygd areal har økt vesentlig fra 2010 til 2015. Det er særlig overgangen fra skog til utbygd areal som ga klimagasseffekter.

Det er vanskelig å lage fremskrivninger for utviklingen av utslipp og opptak av klimagasser fra arealbruk for en kommune. På nasjonalt nivå viser fremskrivninger fra Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) at netto opptak av klimagasser i sektoren viser en nedadgående trend mot 2050. Netto opptak i sektoren forventes imidlertid fortsatt å være høyt, og er beregnet til 20,3 mill. tonn CO₂e i 2030 og 19,9 mill. tonn CO₂e i 2050. Etter 2050 øker opptaket igjen noe. Det er knyttet relativt stor usikkerhet til tallene mot slutten av perioden.

Det er ikke mulig å trekke konklusjoner for Asker basert på nasjonal utvikling. Arealfordelingen er ulik kommunene imellom. I tillegg vil en høyere befolkningsvekst i Asker gi mer press på arealene sammenlignet med nasjonal utvikling. Dersom Asker bygger ned mer skog og andre arealtyper til fordel for utbygd areal, vil dette føre til mer utslipp fra sektoren.

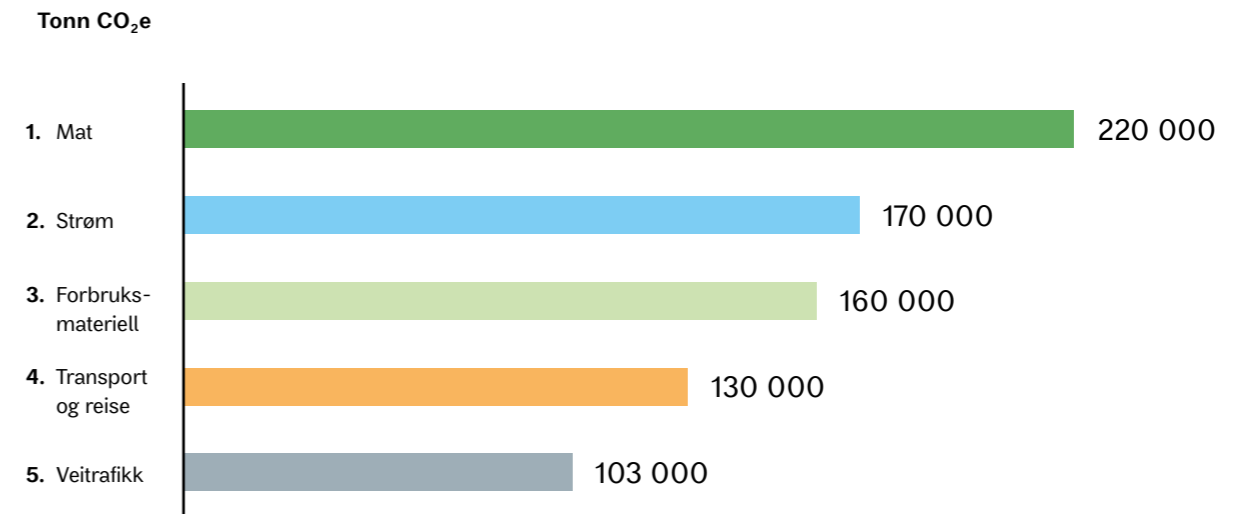
Asker kommune vil fremover arbeide for å få på plass et eget arealregnskap som beskriver opptak og utslipp av klimagasser fra kommunens arealer.

Indirekte utslipp

Indirekte utslipp er de som slippes ut utenfor kommunegrensen, som en følge av vårt forbruk og våre aktiviteter. Selv om tallene for de direkte utslippene i Asker synes høye, er tallene for de indirekte utslippene enda høyere. Det finnes ingen offisiell statistikk over de indirekte utslippene fra Asker. En rapport fra Asplan Viak fra 2016 viser imidlertid at det årlige klimafotavtrykket (direkte og indirekte utslipp) til en gjennomsnittsinbygger i Norge er 11 tonn CO₂e. Ganger vi dette tallet med Askers 95 720 innbyggere, får vi et samlet klimafotavtrykk på rundt 1 050 000 tonn CO₂e. Det indirekte utslippet er altså nesten fem ganger så høyt som det direkte utslippet fra Askersamfunnet. Den aller største bidragsyteren til de indirekte utslippene er matforbruket vårt, etterfulgt av energiforbruk og forbruksmateriell.

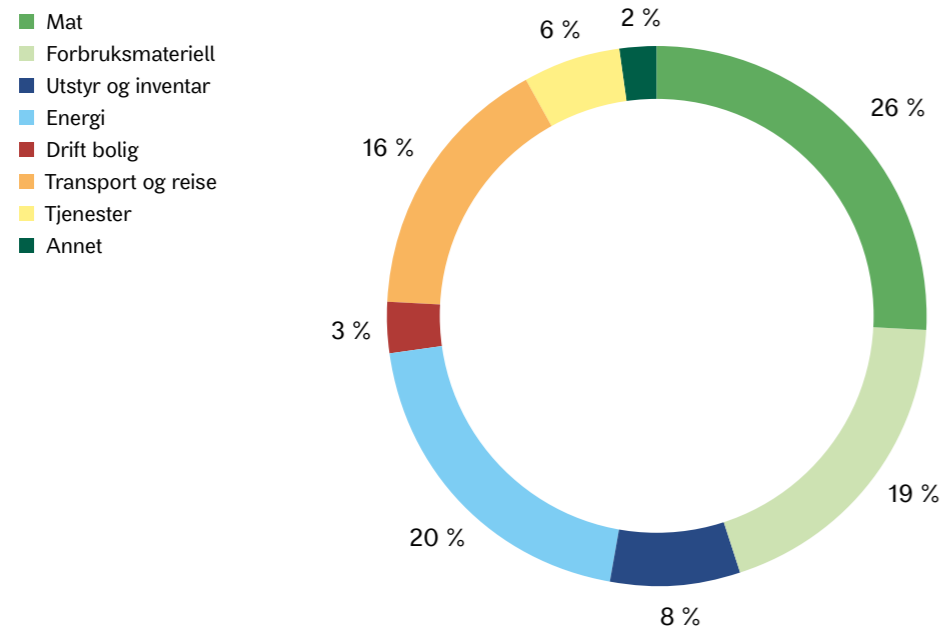

DE STØRSTE UTSLIPPSKILDENE FRA INNBYGGERNE I ASKER

Kilde: Miljødirektoratets kommunevise utslippsstatistikk og Asplan Viak, 2016

INNBYGGERNES INDIREKTE UTSLIPP

Kilde: Asplan Viak, 2016

Askers største utslippskilder Klimamål

Figuren under viser kommunens største utslippskilder når vi ser på direkte og indirekte utslipp samlet. De fire største bidragsyterne til vårt klimagassutslipp kommer fra det indirekte utslippet. Først på femteplass finner vi veitrafikk, som er det direkte klimagassutslippet fra veitrafikk innenfor Asker kommunes grenser.

Kommunen har kun tall for de indirekte utslippene fra innbyggerne våre. Dette medfører at det er enkelte indirekte utslipp fra det offentlige og fra næringslivet som ikke kommer frem av oversikten, men som likevel har stor betydning. Dette gjelder spesielt utslipp fra bygg- og anleggsvirksomhet. Vi har ikke spesifikke tall på hva bygg- og anleggsvirksomheten bidrar med av klimagassutslipp i Asker. Ifølge en rapport utarbeidet av Asplan Viak i 2019 var det årlige klimafotavtrykket fra kommunal virksomhet i Norge 5,8 millioner CO₂e, der bidraget fra bygg og anlegg i gjennomsnitt utgjorde rundt en tredjedel av utslippene. En annen studie fra Asplan Viak viser at bygge- og anleggsbransjen i Norge samlet står for rundt 15 prosent av klimagassutslippet, og 19 prosent dersom også import av materialer og byggevarer tas med.

Som en del av Parisavtalen har Norge forpliktet seg til å redusere direkte klimagassutslipp med minst 50 prosent og opp mot 55 prosent innen 2030, sammenlignet med nivået i 1990. Dette er stadfestet i klimaloven. Gjennom klimaloven har Norge også lovfestet et mål om å bli et lavutslippssamfunn innen 2050. Dette tilsvarer en reduksjon på 90-95 prosent sammenlignet med nivået i 1990. I Regional planstrategi for Viken fylkeskommune er målet at klimagassutslippene i Viken er kuttet med minst 80 prosent innen 2030 målt fra referanseåret 2016. Asker kommune har som mål å redusere de samlede direkte utslippene i Asker med 67 prosent innen 2030 sammenlignet med nivået i 2009.

FNs bærekraftsmål utgjør det overordnede rammerverket for utviklingen av Askersamfunnet og er utgangspunktet for satsningsområdene i kommunepланens samfunnsdel. Satsingsområde Handling mot klimaendringene har følgende hovedmål:

→ **Askersamfunnet handler umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem.**

Det viktigste delmålet for klimaplanen og klimabudsjettet er:

→ **Askersamfunnet er i front for lavutslippssamfunnet i tråd med internasjonale og nasjonale klimaforpliktelser og regionale ambisjoner.**

Å ligge i front for lavutslippssamfunnet betyr ikke bare at Asker skal nå lavutslippssamfunnet før resten av landet. Å ligge i front betyr også at vi må våge å tenke nytt, ta sjanser, prøve ut nye løsninger og vise vei inn i en utslippsfri fremtid. Gjennom innovasjon og et aktivt samarbeid med næringslivet, innbyggerne, akademia og andre offentlige virksomheter i inn- og utland skal Asker bidra til at hele Norge når lavutslippssamfunnet i 2050, og helst før.

Klimatiltak

Klimabudsjettet inneholder tiltak for hele Asker-samfunnet, både rettet mot kommunen som organisasjon, innbyggerne og aktører i sivilsamfunnet.

Klimatiltakene tar utgangspunkt i strategiene i temaplan for handling mot klimaendringene, men er noe mer detaljert med fokus på hva som bør gjennomføres først i perioden. De klimatiltakene som retter seg mot kommunen som organisasjon vil bli ytterligere konkretisert i oppdrag til virksomhetene, og vil bli fulgt opp som en del av den administrative virksomhetsstyringen.

De fleste tiltakene vil gjennomføres innenfor tjenesteområdenes ordinære driftsrammer, mens enkelte tiltak er finansiert gjennom budsjettposter avsatt spesielt til klimatiltak. Kommunen kan også søke om midler gjennom støtteordninger som Klimasats eller ordningene til Enova.

Klimatiltakene er delt i en tabell for direkte utslipp og en tabell for indirekte utslipp. De enkelte tiltakene er kategorisert i henhold til de seks innsatsområdene i temaplan for handling mot klimaendringene. De direkte utslippene er også kategorisert i henhold til sektorene i Miljødirektoratets utslippsstatistikk. I tabellen for direkte utslipp vises også budsjettert utslipp i CO₂e for 2023 og 2026. De budsjetterte direkte utslippene (tonn CO₂e) er basert på tiltaksbanen. Tiltakene vil ikke bidra til utslippsreduksjonen alene, men viser hvilke tiltak og prioriteringer kommunen må gjøre for å bidra til at vi når utslippsmålet om 67 prosent reduksjon i klimagassutslipp innen 2030. Flere andre aktører, slik som sentrale og regionale myndigheter, næringslivet og innbyggerne, må også bidra til utslippsreduksjonen.

Det er per i dag ikke mulig å sette mål og lage referansebane for de indirekte utslippene. Kommunen jobber videre med å utvikle metodikk for å kunne beregne klimagassutslipp fra blant annet forbruk, reguleringsbestemmelser, bygge- og anleggsprosjekter og kommunale anskaffelser. Kommunen vil dermed i årene fremover få et stadig bedre grunnlag for å kunne fylle klimabudsjettet med tall også for de indirekte utslippene. Enkelte av de foreslåtte tiltakene under indirekte utslipp er det imidlertid mulig å effektberegne, og det er i disse tilfellene oppgitt estimert utslippsreduksjon.

Direkte utslipp

REDUSERE UTSLIPPENE FRA PERSONBILER OG VAREBILER

Innsatsområde	Sektor	Utslipp i 2020 (tonn CO ₂)	Budsjetterte utslipp i 2023 (tonn CO ₂)	Budsjetterte utslipp i 2026 (tonn CO ₂)
Grønn mobilitet	Veitrafikk	76 571*	62 390*	49 916*

*Utslippene omfatter også utslipp fra busser. Ruter har mål om å være utslippsfri innen 2028.

For å redusere utslippene fra personbiltrafikk og varebiler skal kommunen gjennomføre følgende klimatiltak:

- Bidra til elektrifisering gjennom blant annet å anskaffe og lease egne utslippsfrie (eller biogass) kjøretøy, stille krav i anbud og støtteordninger til private.
- Tilrettelegge for redusert bilbruk bl.a. gjennom mobilitetsavtaler, tilrettelegging for digitale møter og hjemmekontor for egne ansatte og tilrettelegging for mer bruk av kollektiv, sykkel og gange for Askers innbyggere.

REDUSERE UTSLIPPENE FRA TUNGTRAFIKK

Innsatsområde	Sektor	Utslipp i 2020 (tonn CO ₂)	Budsjetterte utslipp i 2023 (tonn CO ₂)	Budsjetterte utslipp i 2026 (tonn CO ₂)
Grønn mobilitet	Veitrafikk	16 292	15 266	13 838

For å redusere utslippene fra tungtrafikk skal kommunen gjennomføre følgende klimatiltak:

- Jobbe for en bærekraftig masseforvaltning både i egne prosjekter og i private utbyggingsprosjekter.
- Tilrettelegge for energistasjoner til tungtransport (lading, fyllestasjoner for biogass og hydrogen).

REDUSERE UTSLIPPENE FRA SJØFART

Innsatsområde	Sektor	Utslipp i 2020 (tonn CO ₂)	Budsjetterte utslipp i 2023 (tonn CO ₂)	Budsjetterte utslipp i 2026 (tonn CO ₂)
Grønn mobilitet	Sjøfart	12 098	15 938*	13 015*

*Da pandemiåret 2020 hadde ekstraordinær lav aktivitet innen sjøfart, ventes det et høyere utslipp i 2023 og 2026 enn i 2020. Det er likevel en nedgang sammenlignet med referanseåret 2009.

For å redusere utslippene fra sjøfart skal kommunen gjennomføre følgende klimatiltak:

- Bidra til at båttrafikken blir utslippsfri, bl.a. gjennom tilrettelegging for elektriske delebåter og være pådriver for utslippsfri ferje mellom Oslo og Vollen/Slemmestad.

REDUSERE UTSLIPPENE FRA ANNEN MOBIL FORBRENNING

Innsatsområde	Sektor	Utslipp i 2020 (tonn CO ₂)	Budsjetterte utslipp i 2023 (tonn CO ₂)	Budsjetterte utslipp i 2026 (tonn CO ₂)
Fremtidsrettede bygg og anlegg	Annen mobil forbrenning	29 011	18 748	15 739

For å redusere utslippene fra annen mobil forbrenning skal kommunen gjennomføre følgende klimatiltak:

- Velge utslippsfritt (eller biogass) i anskaffelser av maskiner og ikke-veigående kjøretøy der disse er kommersielt tilgjengelige.
- Stille krav om bygg- og anleggsplasser som er utslippsfrie (eller bruker biogass) i egne prosjekter der det finnes kommersielt tilgjengelig teknologi, og oppfordre private til det samme.

REDUSERE UTSLIPP FRA AVFALL OG AVLØP

Innsatsområde	Sektor	Utslipp i 2020 (tonn CO ₂)	Budsjetterte utslipp i 2023 (tonn CO ₂)	Budsjetterte utslipp i 2026 (tonn CO ₂)
Fremtidsrettede bygg og anlegg	Avfall og avløp	27 603	28 083	26 739

For å redusere utslippene fra avfall og avløp skal kommunen gjennomføre følgende klimatiltak:

- Være en pådriver for at VEAS gjennomfører kartlegginger av klimagassutslipp og tiltak for å redusere metan- og lystgassutslipp fra renseanlegget.

REDUSERE UTSLIPPENE FRA JORDBRUK

Innsatsområde	Sektor	Utslipp i 2020 (tonn CO ₂)	Budsjetterte utslipp i 2023 (tonn CO ₂)	Budsjetterte utslipp i 2026 (tonn CO ₂)
Naturen som karbon-lager, klimasmart mat	Jordbruk	11 584	10 882	10 180

For å redusere utslippene fra jordbruk skal kommunen gjennomføre følgende klimatiltak:

- Samarbeide med landbruket og overordnet myndighet om å gjennomføre klimatiltak som bruk av fangvekster, biokull og høstpløying.

REDUSERE UTSLIPPENE FRA SKOG OG ANNEN AREALBRUK

Innsatsområde	Sektor	Utslipp i 2020 (tonn CO ₂)	Budsjetterte utslipp i 2023 (tonn CO ₂)	Budsjetterte utslipp i 2026 (tonn CO ₂)
Naturen som karbonlager	Skog og annen arealbruk	Det foreligger foreløpig ikke tall	Det foreligger foreløpig ikke tall	Det foreligger foreløpig ikke tall

For å redusere utslippene fra skog og annen arealbruk skal kommunen gjennomføre følgende klimatiltak:

- Minimere arealinngrep i egne prosjekter og utvikle et arealregnskap som beskriver karbonlagringspotensial og klimagassutslipp fra kommunens arealer.
- Kartlegge myrer med restaureringspotensiale og restaurere utvalgte myrer i samarbeid med Miljødirektoratet og Statsforvalteren.

Indirekte utslipp

REDUSERE INDIREKTE UTSLIPP FRA BYGG OG ANLEGG

Innsatsområde

Fremtidsrettede bygg og anlegg

For å redusere indirekte utslippene fra bygg og anlegg skal kommunen gjennomføre følgende klimatiltak:

- Øke innsatsen for å systematisere og følge opp energieffektivisering og satsing på miljøvennlig energi i kommunale bygg og anlegg, tilstrebe nær-nullenergistandard i nybygg og være pådriver for energieffektivisering i private bygg. Det er estimert at energitiltak i egne bygg og anlegg kan resultere i en reduksjon av indirekte

utslipp på rundt 330 tonn CO₂e i 2026. Det er videre estimert en potensiell utslippsreduksjon på rundt 260 tonn CO₂e som følge av energirådgivning til innbyggere.

- Bruke klimavennlige materialer i egne bygg og anlegg, minimere mengden byggavfall og være pådriver for bruk av klimavennlige materialer i private bygg.
- I tidligfase utarbeide klimabudsjett for klimafotavtrykket (direkte og indirekte utslipp) for alle bygg- og anleggsprosjekter.

REDUSERE INDIREKTE UTSLIPP FRA FORBRUK

Innsatsområde

Bærekraftig forbruk

For å redusere indirekte utslippene fra forbruk skal kommunen gjennomføre følgende klimatiltak:

- Stille klimakrav i kommunale anskaffelser og redusere eget forbruk gjennom ombruk og reparasjon.
- Sammen med næringslivet og frivillige organisasjoner legge til rette for økt reparasjon, ombruk og delingsøkonomi i Askersamfunnet, blant annet gjennom ombrukssenteret Omigjen.
- Øke kildesorteringsgraden ved å innføre ny merkeordning, økt gebyr for restavfall og målrettede tiltak for enkelthusstander, boligselskap med felles avfallsløsning og for kommunale virksomheter.

REDUSERE INDIREKTE UTSLIPP FRA MAT

Innsatsområde

Klimasmart mat

For å redusere indirekte utslippene fra mat skal kommunen gjennomføre følgende klimatiltak:

- Jobbe for å redusere matsvinn, blant annet gjennom matsvinnundervisning på ungdomstrinnet og tiltak i egen organisasjon.
- Spre kunnskap og legge til rette for mer kortreist og klimavennlig mat, blant annet gjennom klimamerking av menyer og Smaken av Asker.

REDUSERE UTSLIPP GJENNOM ENDRING, LEDELSE OG KOMMUNIKASJON

Innsatsområde

Endring, ledelse og kommunikasjon

For å redusere indirekte utslippene fra endring, ledelse og kommunikasjon skal kommunen gjennomføre følgende klimatiltak:

- Miljøsertifisere egne virksomheter og være pådriver for å sertifisere bedrifter i Asker.
- Kommunisere aktivt om klima og jobbe for å øke kunnskapen i egen organisasjon og i Asker-samfunnet.

Kommunens tjenesteområder

Ambisjonen for Handlingsprogram 2023-2026 er å legge til rette for gode, likeverdige og fremtidsrettede tjenester til innbyggerne innenfor de økonomiske rammene som foreligger. Tjenestene skal ha tilstrekkelig kapasitet og kompetanse, og kommunen skal satse på innovasjon, digitalisering, medborgerskap og samskaping for å møte fremtidens utfordringer. Det er en målsetting at velferdstjenestene skal være organisert så nær innbyggerne som mulig.

Krigen i Ukraina

Rusland invaderte Ukraina 24. februar 2022. Krigen i Ukraina er trolig den største humanitære katastrofen i Europa siden andre verdenskrig, og markerer et sikkerhetspolitisk veiskille. Krigen har rammet sivilbefolkningen i Ukraina svært hardt. Millioner av ukrainere har flyktet fra landet. Flyktningstrømmen har skapt store utfordringer spesielt for nabolandene til Ukraina. I Norge er alle kommuner anmodet om å bosette et langt høyere antall flyktninger enn normalt.

Asker kommune er bedt om å bosette 305 flyktninger i 2022, inkludert 20 enslige mindreårige. Asker kommune har god erfaring med bosetting og integreringsarbeid, og er godt i gang med å bygge opp tjenesteapparatet for å kunne ta imot flere flyktninger fremover. Det må tas høyde for at det kan komme anmodning om bosetting av et høyt antall flyktninger også i 2023.

Asker kommune har også etablert et akuttinnkvarteringstilbud for 135 flyktninger på Filtvet helsetun. Kommunen drifter tilbudet på oppdrag fra Utlendingsdirektoratet. Videre har Utlendingsdirektoratet inngått avtale med Hero Norge AS om drift av akuttinnkvartering for 50 enslige mindreårige flyktninger på Hvalstad. Asker har som vertskommune ansvar for helsetjenester og skoletilbud.

Kommunedirektøren forventer at staten vil dekke kommunens merutgifter som følge av flyktnings situasjonen og økt bosetting av flyktninger.

Koronapandemien

Koronapandemien har i 2020 og 2021 rammet norsk økonomi, samfunnsliv og næringsliv hardt. Pandemien har vært alvorlig for liv og helse, og har stilt kommunene overfor store utfordringer. De økonomiske konsekvensene har vært omfattende.

Koronapandemien har fra 2022 gått over i en ny fase. I midten av februar 2022 fjernet regjeringen alle de forskriftsfestede smitteverntiltakene, og samfunnet åpnet helt opp igjen. Vi må imidlertid fortsatt leve med koronaviruset.

Regjeringen har utarbeidet en strategi og en beredskapsplan for videre håndtering av pandemien. Denne legger vekt på god overvåking, kapasitet og beredskap for å kunne oppdage og håndtere ulike scenarier fremover. Målet er å ivareta liv og helse, samtidig som samfunnet holdes åpent og økonomien kan fungere normalt.

Asker kommune vil opprettholde nødvendig kapasitet og beredskap knyttet til TISK-arbeidet og vaksinasjon i tråd med de nasjonale føringene. I tillegg har kommunen planer for raskt å kunne oppskalere kapasiteten hvis smittesituasjonen tilsier det.

Harmonisering av tjenester

Harmonisering av tjenestetilbudet (tjenestestandard, dekningsgrader, gebyrer og brukerbetalinger) har vært en viktig del av kommunesammenslåingen, og en forutsetning for at Asker kommune kan tilby likeverdige tjenester til innbyggerne uavhengig av hvor de bor i kommunen.

Harmoniseringsarbeidet knyttet til kommunereformen er for de fleste tjenesteområder nå ferdigstilt. Alle tjenesteområder vil imidlertid jobbe videre med tjenesteutvikling i tråd med de føringerne som er vedtatt gjennom temaplanene.

Planarbeid i perioden

Gjennom å utarbeide og vedta strategiske planer, gir de folkevalgte retning og mål for utvikling av kommunen. Kommunestyret vedtok i sak 29/20 en planstrategi som definerer hvilke strategiske temaplaner som skal utarbeides i fireårsperioden. Det vises til vedlegg for en nærmere oversikt over temaplanene.

Følgende temaplaner er så langt vedtatt av kommunestyret, eller planlegges vedtatt i løpet av 2022:

- Arbeidsgiverpolitikk (vedtatt 08.09.20)
- Medborgerskap (vedtatt 13.04.21)
- Barnehage- og skolekapasitet (vedtatt 15.06.21)
- Fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv (vedtatt 15.06.21)
- Handling mot klimaendringene (vedtatt 15.06.21)
- Næring (vedtatt 14.09.21)
- Leve hele livet – i et aldersvennlig Asker (vedtatt 08.03.22)
- Vann og vannmiljø (vedtatt 08.03.22)
- Kultur (vedtatt 04.04.22)
- Digitalisering og smart teknologi (vedtas i løpet av 2022)
- Mestre hele livet – psykisk helse og rus (vedtas i løpet av 2022)

Temaplanene beskriver politiske innsatsområder, retningsvalg og prioriteringer innenfor en rekke sentrale politikkområder i kommunen. De er i all hovedsak tverrsektorielle og gir føringer for alle tjenesteområder. Temaplanene har normalt et 12-årsperspektiv og rulleres hvert fjerde år.

Temaplanene iverksettes og følges opp gjennom ordinær virksomhetsstyring (ved tiltak uten økonomisk konsekvens), årlig rullering av handlingsprogrammet (ved tiltak med økonomisk konsekvens) og gjennom videre utredning i egne saker (ved tiltak av prinsipiell karakter). De økonomiske rammebetingelsene tilsier at ambisjonene i temaplaner som hovedregel må realiseres innenfor eksisterende økonomiske rammer og iverksettes over flere år.

Kommunedirektøren har i arbeidet med Handlingsprogram 2023-2026 foreslått noen nye tiltak i budsjettet knyttet til iverksetting og oppfølging av vedtatte temaplaner. I tillegg er ambisjonene i temaplanene beskrevet i de enkelte tjenesteområdekapitlene, og vil i årene fremover bli fulgt opp gjennom ordinær virksomhetsstyring og prioriteringer knyttet til budsjettprosessen.

Innspill fra hovedutvalgene

Asker kommunes plan- og styringssystem skal sikre forsvarlige tjenester, god tjenesteutvikling og oppfølging av politiske vedtak. De politiske prioriteringene gjøres først og fremst gjennom hovedutvalgenes arbeid med temaplaner, som skal sikre helhet og sammenheng i tjenesteutviklingen. Innsatsområdene og strategiene i temaplaner danner grunnlag for årlige prioriteringer og bevilgninger i budsjettet.

I tillegg til de politiske prioriteringene som allerede ligger til grunn i vedtatte temaplaner, har Asker kommune valgt en modell der hovedutvalgene får mulighet til å komme med innspill til budsjettet før kommunedirektørens forslag foreligger. Dette bidrar til å styrke de politiske medvirkningsprosene og samhandlingen mellom administrasjonen og kommunens folkevalgte. Kommunedirektøren har imidlertid innstillingsrett til formannskapet og hovedutvalgene i økonomisaker, og skal påse at saken om handlingsprogram er forsvarlig utredet og at budsjettet er saldert. De formelle politiske beslutningsprosessene finner derfor først sted etter at kommunedirektørens budsjettforslag foreligger.

De fire hovedutvalgene behandlet i april 2022 sak om innspill og prioriteringer til kommunedirektørens videre arbeid med forslag til Handlingsprogram 2023-2026. Det vises til vedlegg for en nærmere oversikt over hovedutvalgenes prioriteringer slik de fremkommer av protokollen fra møtene.

Kommunedirektøren har vurdert hovedutvalgenes innspill og prioriteringer i lys av de økonomiske rammene som foreligger. Kommunedirektørens vurderinger er beskrevet i tjenesteområdekapitlene. Det vises for øvrig til drifts- og investeringsbudsjettet, samt beskrivelsen av tjenesteområdenes utfordringsbilde og prioriteringer i perioden.

Felles for tjenesteområdene

Asker kommune er administrativt organisert i seks tjenesteområder. Tjenesteområdekapitlene beskriver utvalgte KOSTRA-tall, status, utfordringer og mål. I tillegg gis det en beskrivelse av prioriteringer i fireårsperioden, økonomiske rammer og drifts- og investeringstiltak. Handlingsprogram 2023-2026 bygger videre på de prioriteringene som ligger i Handlingsprogram 2022-2025.

Målene for tjenesteområdene er hentet fra de åtte satsingsområdene i kommuneplanen. Alle tjenesteområder har ansvar for å følge opp alle hovedmålene, da vi må arbeide sammen på tvers av sektorer for å oppnå den utviklingen vi ønsker. Det er imidlertid gjort en vurdering av hvilke delmål som er særlig relevante for hvert enkelt tjenesteområde.

I oversikten over KOSTRA-tall blir resultatene for Asker sammenlignet med Bærum kommune, Lillestrøm kommune, ASSS-kommunene uten Oslo, samt KOSTRA-gruppe 12. Bærum og Lillestrøm er valgt som sammenligningskommuner fordi de er mest like Asker med tanke på demografi, inntekts- og utgiftsnivå. Asker inngår i kommunegruppe 12. Fra høsten 2022 er Asker kommune også med i ASSS-samarbeidet, som består av de tolv største kommunene i landet.

Oppvekst

Tjenesteområde Oppvekst består av tre programområder. Disse er barnehage, grunnskole og barn, familie og inkludering. Programområde barn, familie og inkludering omfatter blant annet barneverntjenesten, avlastnings- og omsorgstjenester for barn og unge, pedagogisk psykologisk tjeneste, helsetjenester, voksenopplæring og tjenester for flyktninger.

Tjenesteområde Oppvekst har omkring 2500 årsverk fordelt på 54 virksomheter. Kommunen har 36 kommunale barnehager organisert i åtte virksomheter, 75 private barnehager og 40 kommunale grunnskoler. Det er ca. 22 000 barn og unge i alderen 0-18 år i Asker kommune.

KOSTRA-tall

PRIORITET

	Asker 2020	Asker 2021	Bærum	Drammen	ASSS u/Oslo	KOSTRA-gruppe 12
Netto driftsutgifter per innbygger (211) styrket tilbud til førskolebarn (B) *) **)	475	593	877	915	903	849
Netto driftsutgifter per innbygger (213) voksenopplæring (B) *) **)	296	262	310	264	353	360
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barneverntjenesten (B) *) **)	9 604	9 138	7 479	10 520	10 136	10 197
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager (B) *) **)	164 095	164 636	171 795	182 108	176 549	176 941
Netto driftsutgifter til grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), per innbygger 6-15 år (B) *) **)	112 578	117 526	115 359	113 316	117 420	118 180
Netto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per innbygger 6-9 år (B) *) **)	4 845	4 618	8 437	6 804	8 783	8 479

PRODUKTIVITET

Antall barn korrigert for alder per årsverk til basisvirksomhet i kommunale barnehager (B)	5,7	5,8	5,8	5,8	5,8	5,8
Antall barn korrigert for alder per årsverk til basisvirksomhet i private barnehager (B)	5,6	5,6	5,8	5,8	5,8	5,8
Årstimer til spesialundervisning per elev med spesialundervisning (antall)	154,7	151,7	130,4	127,7	137,7	134,9

DEKNINGSGRAD

Andel barn 1-2 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 1-2 år (B)	84,5 %	86,7 %	91,0 %	84,2 %	88,0 %	88,3 %
Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 3-5 år (B)	97,3 %	96,7 %	98,4 %	95,5 %	97,5 %	97,3 %
Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-22 år (B)		2,6 %	1,8 %	3,3 %	2,7 %	2,7 %
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning (B)	7,0 %	6,5 %	6,6 %	7,9 %	7,4 %	7,1 %
Andel innbyggere 6-9 år i kommunal og privat SFO (B)	68,2 %	67,1 %	79,7 %	51,8 %	64,9 %	67,0 %
Elever på mestringsnivå 3-5, nasjonale prøver i lesing 8.trinn (prosent)	80,4 %	76,5 %	82,4 %	69,8 %	74,5 %	74,7 %
Elever på mestringsnivå 3-5, nasjonale prøver i regning 8.trinn (prosent)	71,0 %	73,9 %	80,5 %	65,2 %	71,2 %	71,2 %

KVALITET

Gjennomsnittlig grunnskolepoeng (antall)	43,7	44,0	45,6	42,7	43,6	43,8
--	------	------	------	------	------	------

GRUNNLAGSDATA (NIVÅ 3)

1.-4. trinn Gruppestørrelse 2 (antall)	14,7	14,4	14,7	14,0	14,1	14,2
5.-7. trinn Gruppestørrelse 2 (antall)	17,7	17,6	19,2	17,3	17,7	17,8
8.-10. trinn Gruppestørrelse 2 (antall)	19,5	19,0	19,7	18,9	19,0	19,0

*) Inflasjonsjustert med deflator **) Justert for utgiftsbehov

Status og utfordringer

Asker kommune skal sørge for gode levekår, helse og trivsel for sine innbyggere. Livssituasjonen, oppveksten og utviklingen til barn og unge har mye å si for den fysiske og psykiske helsen man opplever senere som voksen. Oppvekst har dermed en helt sentral rolle i å tilby bærekraftige og likeverdige tjenester som sørger for inkludering, trivsel og læring for alle. Tjenestene i Oppvekst arbeider også for å videreutvikle trygge lokalmiljøer gjennom blant annet å etablere avtaler med lokale lag og foreninger. Dette styrker tilhørigheten til nærmiljøet og skaper bedre sammenheng i oppveksten til barn og unge, slik som for eksempel når det gjelder Aktive lokalsamfunn.

Ulike undersøkelser og rapporter viser til at tjenestene i Oppvekst holder god kvalitet. Ungdommene i Asker oppnår resultater på landsgjennomsnittet eller bedre på mange områder, blant annet når det gjelder gjennomføring av videregående opplæring, deltakelse i en fritidsorganisasjon og med tanke på hvor fornøyd de er med lokalmiljøet sitt. Samtidig er det utfordringer knyttet til ulikheter i helse, levekår og tilgjengelighet til tjenester og gode møteplasser mellom nord og sør i kommunen. I likhet med det nasjonale utfordringsbildet, opplever også barn og unge i Asker psykiske plager og ensomhet. Det er med andre ord fortsatt behov for å arbeide for likeverdige og treffsikre tjenester og å forebygge utenforskap.

En helsefremmende og inkluderende praksis er viktig for at barn og unge skal oppleve å høre til i fellesskapet og få god utvikling og læring. Å sikre inkludering og fellesskap er utfordrende. Det er behov for mer kunnskap om hvilke praksiser som er helsefremmende og hva som skal til for å sikre faglig, sosial og kulturell inkludering av alle barn. Kompetanseutvikling og nye samarbeidsformer vil være nødvendig for å lykkes.

I et langsiktig perspektiv er det avgjørende at alle tjenestene i Oppvekst følger opp utsatte og sårbare barn, unge og familier gjennom dialog, godt tverrfaglig samarbeid og treffsikre tiltak som evalueres jevnlig.

Dette skal vi oppnå

Alle tjenesteområder har ansvar for å følge opp satsingsområdene i kommuneplanen. Tabellen under viser hvilke delmål innenfor hvert satsingsområde som er særlig relevante for tjenesteområde Oppvekst.

SATSINGSOMRÅDE OG HOVEDMÅL	DELMÅL
<p>Økonomi</p> <p>Asker er en økonomisk robust og bærekraftig kommune</p> 	<p>Asker kommune har god økonomistyring og effektiv tjenesteproduksjon.</p>
<p>Medarbeidere</p> <p>Asker kommune fremmer inkludering, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle</p> 	<p>Asker kommune sikrer de ansattes rettigheter og fremmer et trygt og sikkert arbeidsmiljø for alle.</p> <p>Asker kommune har medarbeidere og ledere som i fellesskap utfører det unike samfunnsoppdraget og når kommunens mål, og bidrar til at innbyggerne har tillit til kommunen.</p> <p>Asker kommune er en attraktiv arbeidsgiver med god organisasjonskultur som legger til rette for å tiltrekke seg og utvikle kompetente, initiativrike og stolte medarbeidere og ledere.</p> <p>Asker kommune har medarbeidere og ledere som sammen finner smarte måter å jobbe på, finner løsninger på kommunens utfordringer og viser endringsvilje.</p>
<p>Samarbeid for å nå målene</p> <p>Askersamfunnet har virkemidler, partnerskap og samarbeid på tvers som sikrer en bærekraftig utvikling.</p> 	<p>Askersamfunnet har inkluderende lokalsamfunn der innbyggerne opplever tilhørighet og tar medansvar, uavhengig av kulturelle, sosiale og økonomiske forhold.</p> <p>Askersamfunnet er et levende lokaldemokrati der innbyggere i alle aldre deltar gjennom inkluderende, medbestemmende og representative beslutningsprosesser.</p> <p>Frivilligheten, næringslivet, kommunen og andre aktører deltar i gjensidig forpliktende samarbeid for å oppnå en bærekraftig utvikling.</p>

SATSINGSOMRÅDE OG HOVEDMÅL	DELMÅL
<p>Bærekraftige byer og samfunn</p> <p>Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.</p> 	<p>Asker kommune forebygger og håndterer konsekvensene av uønskede hendelser.</p> <p>Askersamfunnet har minimale negative konsekvenser på det ytre miljøet.</p>
<p>Handling mot klimaendringene</p> <p>Askersamfunnet handler umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem.</p> 	<p>Askersamfunnet er i front for lavutslippssamfunnet i tråd med internasjonale og nasjonale klimaforpliktelser og regionale ambisjoner.</p>
<p>God helse</p> <p>Askersamfunnet sikrer god helse og fremmer livskvalitet for alle, uansett alder.</p> 	<p>Askersamfunnet arbeider helsefremmende og forebyggende for å oppnå god folkehelse, motvirke utenforskap og redusere risikoen for sykdom og tidlig død.</p> <p>Innbyggerne har tilgang til grunnleggende, helhetlige og forsvarlige helsetjenester av god kvalitet og til rett tid.</p> <p>Innbyggere som mottar helsetjenester lever aktive og selvstendige liv, tar medansvar for egen helse og deltar i utforming av tjenestene ut fra den enkeltes forutsetninger og behov.</p> <p>Asker kommune samarbeider aktivt med innbyggere, frivilligheten og næringslivet for å møte fremtidens helseutfordringer.</p>

SATSINGSOMRÅDE OG HOVEDMÅL	DELMÅL
<p>God utdanning</p> <p>Askersamfunnet sikrer inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremmer muligheter for livslang læring for alle.</p> 	<p>Askersamfunnet har inkluderende og trygge oppvekstmiljøer med leke- og læringsarenaer som fremmer sosial kompetanse, mestring, tilhørighet og god helse.</p> <p>Alle barn har tilgang til barnehage av god kvalitet som bidrar til trygghet, utvikling og læring, og som forbereder barna til å begynne i grunnskolen.</p> <p>Alle fullfører likeverdig grunnskole med opplæring av god kvalitet, har høyt læringsutbytte og et godt grunnlag for å fullføre videregående opplæring.</p> <p>Barn og unge utvikler relevant kompetanse for fremtidens samfunn og arbeidsliv, med særlig vekt på yrkesrettede fag, teknologi, innovasjon og entreprenørskap.</p>
<p>Innovasjon, digitalisering og næringsutvikling</p> <p>Askersamfunnet har en levende innovasjonskultur, en sikker digital infrastruktur av høy kvalitet og et attraktivt, inkluderende og bærekraftig næringsliv.</p> 	<p>Askersamfunnet arbeider målrettet med innovasjon og digitalisering for å møte fremtidens utfordringer.</p>

Innspill fra hovedutvalget

Asker kommune har et plan- og styringssystem som skal sikre forsvarlige tjenester, god tjenesteutvikling og oppfølging av politiske vedtak. De politiske prioriteringene gjøres først og fremst gjennom hovedutvalgenes arbeid med tema-planer, som skal sikre helhet og sammenheng i tjenesteutviklingen. Innsatsområdene og strategiene i tema-planer danner grunnlag for årlige prioriteringer og bevilgninger i budsjettet. De økonomiske rammebetingelsene tilsier at ambisjonene i tema-planer som hovedregel må realiseres innenfor eksisterende økonomiske rammer og iverksettes over flere år.

I tillegg til de politiske prioriteringene som allerede ligger til grunn i vedtatte tema-planer, har Asker kommune valgt en modell der hovedutvalgene får mulighet til å komme med innspill til budsjettet før kommunedirektørens forslag foreligger. De formelle politiske beslutningsprosessene knyttet til budsjettet finner imidlertid først sted etter at kommunedirektørens budsjettforslag foreligger.

Utvalg for oppvekst ga gjennom vedtak i sak 27/22 sine innspill og prioriteringer til kommunedirektørens videre arbeid med forslag til Handlingsprogram 2023-2026. Utvalgets innspill fremgår av vedtak som ligger som vedlegg til handlingsprogrammet, og det vises til dette i sin helhet. Innspillene kan oppsummeres i følgende hovedpunkter (ikke uttømmende):

- Sikre et godt tjenestetilbud i forbindelse med den ekstraordinære flyktnings situasjonen som følge av krigen i Ukraina.
- Styrke innsatsen overfor barn og unge med psykiske helseutfordringer.
- Forsøk med styrket grunnbemanning og/eller fast vikar – pilotprosjekt ved 2-3 barnehager.
- Videreføre arbeidet med bedre koordinerte og helhetlige tjenester.
- Styrke veiledning og oppfølging av avlastningshjem/fosterhjem.

Kommunedirektøren har vurdert utvalgets innspill og prioriteringer i lys av de økonomiske rammene som foreligger. Kommunedirektørens vurderinger er beskrevet under. Det vises for øvrig til drifts- og investeringsbudsjettet, samt beskrivelsen av tjenestoområdets utfordringsbilde og prioriteringer i perioden.

Flyktnings situasjonen som følge av krigen i Ukraina

Formannskapet vedtok i sak 74/22 å øke bosettingen av flyktninger fra 57 til 305 i 2022 som følge av flyktnings situasjonen knyttet til krigen i Ukraina.

Asker kommune sørger for å sikre helsekartlegging, bosetting og annen oppfølging av de flyktningene som kommer til kommunen. Barn i barnehagealder får barnehageplass i sitt nærområde, og barn i grunnskolealder får skoleplass ved velkomstklassene i skolen. Det er etablert en ekstra velkomstklasse ved Torvbråten skole, Risenga ungdomsskole og Tofte ungdomsskole. Det er videre etablert to akuttinnkvarteringstilbud på Hvalstad og Filtvet. Asker kommune har etablert og drifter akuttinnkvarteringstilbudet på Filtvet på vegne av Utlendingsdirektoratet.

Drift av akuttinnkvarteringstilbud for flyktninger og bosetting av flyktninger i kommunen finansieres av kostnadsdekkende statlige tilskudd.

Barn og unge med psykiske helseutfordringer

Kommunen skal fremme gode oppvekstvilkår gjennom tiltak for å forebygge at barn og unge utsettes for omsorgssvikt eller utvikler atferdsvansker. Barnevernreformen trådte i kraft 1. januar 2022. Barnevernloven legger til grunn at kommunestyret skal vedta en plan for å forebygge omsorgssvikt og atferdsvansker. Planen vil sees i sammenheng med tema-plan for oppvekst, som skal vedtas i løpet av 2. kvartal 2023. Tema-planen vil blant annet inneholde innsatsområder og strategier knyttet til barn og unge med omfattende psykiske helseutfordringer.

Noen barn og unge har behov for langvarig og intensiv hjelp. Arbeidet med systematisk samhandling og intensiv innsats for disse blir videreutviklet gjennom et samarbeid med spesialisthelsetjenesten gjennom etablering av et såkalt FactUng-team. Målgruppen er ungdom i alderen 12-18 år.

Utvalg for oppvekst behandlet våren 2021 sak om koronapandemien og psykisk helse for barn og unge (sak 20/21). Det ble i 1. tertialrapport 2021 bevilget 5 mill. kroner i varige midler til psykisk helse for barn og unge.

Pilotprosjekt i barnehager

Asker kommune har vedtatt en handlingsplan for heltidskultur, og det er etablert et prosjekt som arbeider med implementering av heltidskultur i kommunen. Som en del av prosjektet skal det etableres piloter i tjenestoområdene Velferd og Oppvekst. Pilotene vil danne utgangspunkt for videre implementering i kommunen.

Spørsmålet knyttet til pilotprosjekt om styrket grunnbemanning i barnehagene må sees i sammenheng med og vurderes som en del av heltidskulturarbeidet. Det er viktig at en eventuell pilot gjennomføres i barnehager med stabil grunnbemanning, slik at utprøvingen blir reell. Prosjekt heltidskultur rapporterer jevnlig på tiltak og resultater til politiske utvalg.

Bedre koordinerte og helhetlige tjenester

Koordinerte og helhetlige tjenester er svært viktig for innbyggere som trenger tjenester fra flere instanser, enten i en periode eller på permanent basis. Fra 1. august 2022 er retten til koordinerte tjenester for barn og unge forsterket i velferdslovgivningen. Familier som har eller venter barn med alvorlig sykdom, skade eller nedsatt funksjons-

evne, og som vil ha behov for langvarige og sammensatte eller koordinerte helse- og omsorgstjenester og andre velferdstjenester, har blant annet fått rett til barnekoordinator.

I Handlingsprogram 2022-2025 ble oppvekstbudsjettet styrket med 1,7 mill. kroner til barnekoordinator som følge av lovendringen.

Avlastningshjem og fosterhjem

Med barnevernreformen har kommunene fått et helhetlig økonomisk ansvar for ordinære fosterhjem. Egenandeler for statlige barnevernstiltak som akuttiltak og institusjoner har økt kraftig, mens egenandelen for spesialiserte hjelpetiltak er redusert. Kommunene har også fått et økt faglig ansvar, blant annet gjennom et helhetlig ansvar for oppfølging og veiledning av fosterhjem. Asker kommune har som følge av dette fått økt rammetilskudd. Budsjettet til tjenestoområde Oppvekst ble i Handlingsprogram 2022-2025 styrket med totalt 30 mill. kroner til barnevernreformen, inkludert avlastningshjem og fosterhjem.

Barneverntjenesten har igangsatt en systematisk rekruttering av fosterhjem og forsterket kapasiteten i tjenesten for å oppfylle kravene i barnevernreformen. Dette er et langsiktig og kontinuerlig arbeid, og vil kreve god dialog med innbyggerne og økt rekruttering, veiledning og oppfølging av familiene.

Prioriteringer i perioden

Nedenfor følger en beskrivelse av hvilke oppdrag tjenesteområdet vil prioritere i fireårsperioden for å møte utfordringene, nå målene og følge opp strategiene i kommuneplanen og temaplaner.

En god start i livet

Livsmestring handler om å ha en god psykisk og fysisk helse som gir den enkelte mulighet til å ta ansvarlige livsvalg. I barne- og ungdomsårene er utvikling av et positivt selvbilde og en trygg identitet særlig avgjørende. Det er av stor betydning for folkehelsen at samfunnet legger til rette for gode helsevalg. Tjenestene i Oppvekst skal derfor fremme god psykisk og fysisk helse, og bidra til et systematisk forebyggende arbeid.

Utenforskap er en av de største samfunnsflokene som alle kommuner arbeider med å løse. At enkeltpersoner ikke opplever å høre til i et fellesskap eller mangler aktiviteter og meningsfulle oppgaver, kan føre til dårlig livskvalitet og svak selvfølelse. Dette kan i ytterste konsekvens føre til dårlig helse for den enkelte. Tjenestene i Oppvekst skal derfor sammen med andre aktører fremme en inkluderende praksis som vektlegger at alle innbyggere, uavhengig av kjønn, alder, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet eller kjønnsuttrykk, er viktige i et fellesskap, og at alle har en stemme og noe å bidra med.

Svangerskapsoppfølging og de første møtene med helsestasjonen er viktige tjenester for at et barn skal få en god start i livet. Arbeidet med å bygge gode relasjoner mellom medarbeidere og foresatte, og foresatte imellom, er en viktig del av dette arbeidet.

Barnehager og skoler har en særskilt viktig oppgave i å bidra til inkludering og tilhørighet, og arbeider kontinuerlig med å fremme en fellesskapende pedagogikk og et trygt og inkluderende leke- og læringsmiljø. Dette gjøres i samarbeid med interne og eksterne kompetansemiljøer som bidrar med forskningsbasert kunnskap og veiledning.

Positive relasjoner til andre gir gode forutsetninger for at barn og unge skal kunne utvikle seg og lære. Medarbeiderne i barnehager og skoler har

ansvaret for relasjonen til barna, og for at de unge får øve på å utvikle sosial kompetanse. Foreldrene er den viktigste ressursen for barna når de skal tilegne seg de sosiale ferdighetene. Tjenesteområdet vil styrke samhandlingen med foreldre for å nå dette målet, og benytte mulighetene for informasjon og veiledning på de arenaene som allerede finnes for foreldresamarbeid.

Det er innført en standard for tilvenning i barnehager som skal bidra til å styrke relasjonene mellom barnehagens medarbeidere, foresatte og barn, slik at barna får en trygg tilvenning og oppstart i barnehagen.

For å unngå brudd i relasjoner og sprik mellom tjenestene, for eksempel i overgangen fra hjem til barnehage, fra barnehage til barneskole og mellom skolene, er det viktig med godt samarbeid og en inkluderende praksis på alle arenaer.

Skolefritidsordningen (SFO) er gjerne det første møtet med skolen for barn og deres foresatte. Samarbeidet mellom barnehagene og SFO i overgangen er særdeles viktig, og lekens betydning for mestring og utvikling må ivaretas i både barnehage og barneskole. Sammen med Skrive-senteret ved NTNU utarbeider Oppvekst rutiner og standarder for å styrke sammenhengen mellom barnehage, SFO og skole. Prosjektet "Å bygge bro" ser blant annet på hvordan leken kan brukes mer aktivt for læring i skolen, og hvordan pedagogsamarbeid på tvers av virksomhetene kan styrke de siste årene i barnehagen og de første årene på skolen.

Høy kvalitet i SFO kan bidra til å fremme inkludering, mestring og god helse, og vil trolig gi høy deltakelse i SFO. SFO er en arena der barna utvikler de sosiale ferdighetene og evnen til samspill med andre barn, og det er et mål at arenaen skal bli enda mer sentral i barnas oppvekst.

Samarbeid til beste for barn, unge og familier
Kommunens tjenester på oppvekstområdet organiseres og utvikles med utgangspunkt i felles mål om å ivareta grunnleggende rettigheter og komme frem til løsninger til beste for barn, unge og familier. Det er avgjørende at den enkelte får hjelp så tidlig som mulig når utfordringer oppstår.

Forebyggende og helsefremmende arbeid har størst effekt der barn og unge er til daglig og utenfor helsetjenestene. Det forebyggende arbeidet i barnehager og skoler skal derfor videreutvikles, og skolehelsetjenesten og forebyggende tjenester knyttet til barn og unges psykiske helse skal arbeide nærmere der barn og unge er til daglig.

Det forebyggende og helsefremmende arbeidet omfatter alle barn og unge i helsestasjon, barnehage og skole. Forebyggende arbeid innebærer også tidlig innsats før en utfordring utvikler seg, og er rettet spesifikt mot områder som krever ekstra oppmerksomhet i en periode, for eksempel når det gjelder den enkeltes progresjon, utvikling og læring. Tidlig innsats kan også bety tidlig intervensjon når utfordringer oppstår. Begge perspektiver er like viktige, og skal sikre at barn og unge opplever å være i et inkluderende fellesskap, når sitt potensial og opplever livsmestring.

Asker kommune deltar i det nasjonale prosjektet Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis. Det er en femårig satsing som skal bidra til at alle barn og elever opplever å få et godt tilpasset og inkluderende tilbud i barnehage og skole, og at alle får mulighet til utvikling, mestring, læring og trivsel uavhengig av forutsetninger. Prosjektet skal bidra til at det er tilstrekkelig kompetanse tett på barna og elevene gjennom å se

det allmennpedagogiske og spesialpedagogiske tilbudet i sammenheng. Det skal utvikles kompetanse i barnehager og skoler, slik at flere barn og unge i større grad ivaretas innenfor det allmenne tilbudet.

I 2023 vil arbeidet med å redusere bekymringsfullt fravær i barnehage og skole forsterkes, slik at utfordringer avdekkes så tidlig som mulig og at barn, ungdom og familier kan få hjelp før fraværet blir større.

Når et barn, ungdom eller familie opplever utfordringer/helseutfordringer og trenger hjelp fra flere instanser, er det viktig at tjenestetilbudet er koordinert og bidrar til at innbyggerne får den hjelpen de trenger for å mestre situasjonen. Fra 1. august 2022 er velferdslovgivningen i 14 lover endret med mål om å styrke oppfølgingen av utsatte barn, unge og deres familier gjennom økt samarbeid mellom velferdstjenestene. Retten til barnekoordinator og en nyetablert instans som koordinerer hjelpetiltakene er forankret i disse lovendringene.

Den nasjonale barnevernreformen ble gjort gjeldende fra 2022. Reformen skal sikre barn og unge økt rettssikkerhet og høy kvalitet i barneverntjenestens arbeid. Reformen innebærer også nye oppgaver til barneverntjenesten, hvor virksomheten

får totalansvar for tjenester knyttet til fosterhjem. For å oppnå målene med barnevernreformen, kreves det helhetlige grep knyttet til det forebyggende arbeidet i kommunen. Arbeid med plan for forebygging vil bli implementert i 2023 som en del av temaplan for oppvekst.

I noen tilfeller har utfordringer eskalert og en intensiv, langvarig og koordinert innsats vil være nødvendig. I 2023 vil arbeidet med systematisk samhandling og intensiv innsats bli videreutviklet i samarbeid mellom spesialisthelsetjenesten, Barne- og familietjenesten og Barneverntjenesten gjennom såkalt FactUng-team. Målgruppen er ungdom i alderen 12-18 år.

Barn og unge som aktive medborgere

Økende ulikhet i sosiale, kulturelle og økonomiske forhold kan føre til at færre deltar aktivt i samfunnet og opplever svak tilhørighet til samfunnet. Barnehager, skoler og voksenopplæringen er viktige arenaer for demokratiopplæring, for samarbeid mellom kommunens tjenester og innbyggerne, og for å motivere til samfunnsengasjement. Det pedagogiske arbeidet for å fremme bærekraftig utvikling må sees i sammenheng med barn og unges demokratiopplæring og rett til medvirkning.

Arbeidet med å utvikle barnehagene og skolene som nærmiljøarenaer og et samarbeid om barnas fritid, vil bli videreutviklet i løpet av 2023. Dette arbeidet koordineres med tjenesteområde Medborgerskap og er en del av implementering av temaplan for medborgerskap. Oppveksttjenestene vil legge til rette for nettverk mellom foreldre i nærmiljøet. Dette vil gi foreldrene gode forutsetninger for å bygge trygge nærmiljøer.

Det er viktig at barn og unges stemme blir hørt. Tjenesteområde Oppvekst vil forsterke samarbeidet med barn og unge i tråd med FN's barnekonvensjon. I tillegg gir plan- og bygningsloven barn og unge rett til å bli hørt i samfunnsutviklingen. Valgene som tas blir mer hensiktsmessige når planleggingen og gjennomføringen skjer i samarbeid med dem det gjelder.

Bærekraftig utvikling og kompetanse for fremtiden

Rammeplanen for barnehagen og læreplanverket for grunnskolen viser hvilken kompetanse det er

avgjørende at barn og unge utvikler for et godt personlig liv og for fremtidens samfunn og arbeidsliv. Arbeidet med å realisere rammeplanene for barnehage og SFO og læreplanene i skole er en kontinuerlig prosess, og er viktig for å videreutvikle kvaliteten i barnehage, SFO og skole.

Nasjonale tilskuddsordninger for kompetansetiltak i samarbeid med universiteter og høyskoler bidrar til kvalitet i tjenestene. Dette bindes sammen i en felles kompetanseplan for Oppvekst.

Grunnlaget for tjenesteinnovasjon handler blant annet om å utvikle gode profesjonsfelleskap i den enkelte virksomhet og på tvers av virksomheter. Virksomhetene i Oppvekst satser på felles læring, utprøving og erfaringsdeling for stadig å forbedre tilbudet.

Høy kompetanse i tjenestene er viktig for å sikre et likeverdig tilbud og for at tjenestene skal bidra til internasjonale, nasjonale og lokale bærekraftsmål.

Bærekraftig utvikling, respekt for naturen og miljøbevissthet er en del av verdigrunnlaget både i barnehagens rammeplan og skolens læreplanverk. Bærekraftig utvikling handler om å verne om livet på jorda og ta vare på behovene til mennesker i dag og i fremtiden. Barn og unge skal få mulighet til å utvikle verdier, kunnskap og ferdigheter som er nødvendige for å bidra til bærekraftig utvikling. Dette innebærer evnen til å se miljø, økonomi og sosiale forhold i sammenheng. Alle barnehager og skoler skal prioritere bærekraftig utvikling i sine planer. Dette innebærer at alle virksomheter har en bærekraftig drift, samtidig som bærekraftig utvikling er godt integrert i det pedagogiske arbeidet med barn og unge.

Avgjørende for dette arbeidet er at barn og unge skal oppleve faglig, sosial og kulturell inkludering. Asker kommune deltar i det treårige utviklingsprosjektet Inkludering for alle. Prosjektet er et samarbeid med Naturfagsenteret ved Universitetet i Oslo og inngår i Kompetanseløftet. Kompetanseplan for Oppvekst tilbyr kompetanseutvikling som forener en bærekraftig drift med det pedagogiske arbeidet. Eksempler på dette er matvinn, grønne klasserom og skolehager, miljøsertifisering og ombruk som kreativ kraft. Kompetansepakker for inkludering vil utvikles i løpet av prosjektperioden for prosjektet Inkludering for alle.

Barn og unges rett til medvirkning er et viktig prinsipp i arbeidet med bærekraftig utvikling. Det er avgjørende at undervisning for bærekraftig utvikling bidrar til fremtidshåp og gir barn og unge reelle handlingsalternativer og mulighet til å bidra. Tjenesteområde Oppvekst samarbeider tett med andre tjenesteområder og eksterne forskningsmiljøer for å fremme barn og unges muligheter til å medvirke i saker som angår dem.

Tjenesteområde Oppvekst som attraktiv arbeidsplass

Asker kommune skal sørge for et systematisk rekrutteringsarbeid innenfor de tjenestene hvor det er høy konkurranse om arbeidskraften. Rekrutteringsarbeidet skal sikre god og likeverdig kvalitet i tjenestetilbudet, og gjøre Asker til en attraktiv og innovativ kommune å jobbe i. Dette er i tråd med temaplan for arbeidsgiverpolitikk. Gode kompetansetiltak og muligheter for videreutdanning og egenutvikling er viktige faktorer i rekrutteringsarbeidet og i arbeidet med å beholde kvalifisert arbeidskraft.

Asker har i dag rekrutteringsutfordringer innenfor mange områder i tjenesteområde Oppvekst. Dette gjelder blant annet helsesykepleiere, barnevernspedagoger, barnehagelærere og lærere med kompetanse i begynneropplæring. Det er igangsatt et arbeid for å utvikle en helhetlig strategi for rekruttering, hvor disse forholdene vektlegges. Arbeidet vektlegger også styrket samarbeid med universitets- og høyskolesektoren, praksisplasser, deltakelse på karrieredager og målrettet innsats mot faggrupper det særlig er behov for å rekruttere. Det blir overfor fremtidig ansatte også viktig å synliggjøre kvalitet i tjenestene og utviklingsmuligheter gjennom kompetanseplaner og utviklingsprosjekter.

Utarbeidelse og oppfølging av temaplaner

Gjennom å utarbeide og vedta strategiske planer, gir de folkevalgte retning og mål for utvikling av kommunen. Kommunestyret vedtok i sak 29/20 en planstrategi som definerer hvilke strategiske temaplaner som skal utarbeides og implementeres i fireårsperioden. En rekke temaplaner er nå vedtatt eller under utarbeidelse, og flere vil bli utarbeidet videre i perioden. Tjenesteområde Oppvekst har ansvar for utarbeidelse av to temaplaner i 2023. Dette er temaplan for personer med funksjonsnedsettelse og temaplan for oppvekst, som begge legges frem for vedtak i løpet av 2. kvartal 2023.

Driftsbudsjett

Programområder

Tjenesteområde Oppvekst er budsjettmessig inndelt i tre programområder som vil være grunnlag for økonomistyring og -rapportering. Programområdene er Barnehage, Skole og Barn, familie og inkludering. Programområde Barnehage omfatter alle barnehagene og spesialpedagogiske tjenester for førskolebarn. Programområde Skole omfatter alle grunnskoler, inkludert skoler med spesialavdeling og Den alternative skolen. Programområde Barn, familie og inkludering omfatter virksomhetene Barne- og familietjenesten, Barneverntjenesten, Avlastnings- og omsorgstjenesten, Pedagogisk psykologisk tjeneste, samt Inkludering og mangfold hvor voksenopplæring og tjenester til flyktninger inngår.

Tabellen viser fordeling av budsjettet på programområder.

Beløp i 1000	Budsjett 2022	Økonomiplan			
		2023	2024	2025	2026
Barn, familie og inkludering	613 869	616 286	616 286	616 286	616 286
Barnehage	874 090	941 122	955 722	983 922	1 027 522
Skole	1 139 303	1 168 826	1 158 526	1 155 326	1 144 326
Sum	2 627 262	2 726 233	2 730 533	2 755 533	2 788 133

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Opprinnelig budsjett	2 627 262	2 627 262	2 627 262	2 627 262
Sum Tekniske justeringer	20 809	20 809	20 809	20 809
Sum Budsjettendringer innværende år	32 092	32 092	32 092	32 092
TIDLIGERE VEDTATTE TILTAK				
Barnehage - endring av antall barn	20 700	35 300	63 500	107 100
Grunnskole - endring av antall barn	4 000	9 500	22 100	26 900
Andre tiltak	0	0	0	0
Sum Tidligere vedtatte tiltak	24 700	44 800	85 600	134 000
Konsekvensjusteringer	77 601	97 701	138 501	186 901
Konsekvensjustert ramme	2 704 863	2 724 963	2 765 763	2 814 163
OMSTILLING OG EFFEKTIVISERING				
Omstilling og effektivisering - Oppvekst	0	-15 800	-31 600	-47 400
Omstilling og effektivisering - Barnehage	-2 900	-2 900	-2 900	-2 900
Omstilling og effektivisering - Skole	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Sum Omstilling og effektivisering	-7 900	-23 700	-39 500	-55 300
NYE TILTAK				
Gratis kjernetid i SFO for førsteklassinger - revidering av budsjett 2022 (K-sak 6/22)	14 980	14 980	14 980	14 980
Redusert makspris i barnehagen - revidering av budsjett 2022 (K-sak 6/22)	7 290	7 290	7 290	7 290
Spesialpedagogiske tjenester til førskolebarn	3 000	3 000	3 000	3 000
Styrking av læremidler i forbindelse med ny læreplan	4 000	4 000	4 000	4 000
Sum Nye tiltak	29 270	29 270	29 270	29 270
Nye tiltak og realendringer	21 370	5 570	-10 230	-26 030
Ramme 2023-2026	2 726 233	2 730 533	2 755 533	2 788 133

Tidligere vedtatte tiltak

Barnehage - endring av antall barn

Befolkningsprognosene viser at antall barn øker utover i hele perioden. Budsjettet justeres opp i samsvar med dette.

Grunnskole - endring av antall barn

Befolkningsprognosene viser en økning i antall barn i grunnskolen i perioden. Budsjettet justeres opp i samsvar med dette.

Omstilling og effektivisering

For å opprettholde kommunens økonomiske handlingsrom, foreslår kommunedirektøren en omstilling og effektivisering i Asker kommune på 20 mill. kroner i 2023. Omstillingsnivået utgjør 0,3 prosent av tjenesteområdenes brutto driftsramme.

Tjenesteområdene i Asker kommune er store og robuste. Kommunen må i økende grad ha fokus på omstilling og søke å løse oppgaver på nye måter slik at kommunen får mer ut av ressursene. Effektiviseringskravet vil i størst mulig grad bli håndtert slik at dekningsgrader og kvalitet blir opprettholdt.

Kommunedirektøren foreslår konkrete omstillings- og effektiviseringstiltak på 7,9 mill. kroner innenfor tjenesteområde Oppvekst. Tiltakene knytter seg til effektivisering og omstilling i hele Oppvekst. Programområde Skole reduseres med 5 mill. kroner fordelt på skolene. Programområde Barnehage reduseres med 2,9 mill. kroner. Effektiviseringen vil også medføre noe lavere tilskuddssatser til private barnehager fra 2025.

Nye tiltak

Gratis kjernetid i SFO for førsteklassinger - revidering av budsjett 2022 (K-sak 6/22)

Det ble innført gratis kjernetid i SFO for førsteklassinger (12 timer per uke) fra høsten 2022. Budsjettet justeres opp med helårseffekten av tiltaket.

Redusert makspris i barnehagen - revidering av budsjett 2022 (K-sak 6/22)

Regjeringen vedtok i statsbudsjettet for 2022 å redusere maksprisen i barnehagene til prisnivået fra barnehageforliket. Budsjettet justeres opp med helårseffekten av tiltaket.

Spesialpedagogiske tjenester til førskolebarn

Spesialpedagogiske tjenester for førskolebarn har siden kommunesammenslåingen hatt et merforbruk, delvis grunnet ulik praksis i de gamle kommunene. Asker kommune bruker vesentlig mindre på dette området enn sammenlignbare kommuner. For å harmonisere og levere en forsvarlig tjeneste, justeres budsjettet opp i samsvar med dagens nivå.

Styrking av læremidler i forbindelse med ny læreplan

I august 2020 ble nytt læreplanverk innført i grunnskolen; Læreplan for Kunnskapsløftet 2020. Sammenlignet med nabokommuner bruker Asker mindre penger til læremidler per år. Nabokommunene har gitt ekstrabevilgninger til skolene for å møte skolens behov knyttet til ny læreplan. For at Asker skal nærme seg sammenlignbart nivå, styrkes budsjettet.

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Ferdig år	Samlede prosjektbeløp Brutto prosjektutgift	Økonomiplan		Økonomiplan		Sum 2023-26	Sum øvrige år					
			2023	2024	2025	2026		2027	2028	2029	2030	2031	2032
OPPVEKST													
Barnebolig Bråsetveien	2023	25 500	6 500	0	0	0	6 500	0	0	0	0	0	0
Barnehage - erstatte Søndre Borgen barnehage	2025	107 300	5 000	45 000	50 000	5 800	105 800	0	0	0	0	0	0
Barnehage - kapasitetsøkning Borgen	2027	104 300	3 000	0	0	0	3 000	100 300	0	0	0	0	0
Barnehage - kapasitetsøkning Heggedal	2028	124 900	1 000	0	3 000	0	4 000	22 800	97 100	0	0	0	0
Barnehage - ny barnehage Høn-Landås	2028	122 000	0	5 000	5 000	10 000	20 000	50 000	50 000	0	0	0	0
Barnehage - utvidelse Føyka	2024	107 300	51 000	46 000	5 300	0	102 300	0	0	0	0	0	0
Barnehage - utvidelse Røyken	2026	110 000	2 000	50 000	50 000	6 000	108 000	0	0	0	0	0	0
Inventar og utstyr Oppvekst	LØPENDE		5 000	5 000	5 000	5 000	20 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Koordineringspott bygg - Oppvekst	LØPENDE		20 000	20 000	20 000	20 000	80 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Skole - ny sentrumsskole med idrettshall	2028	508 800	0	5 000	5 000	10 000	20 000	200 000	200 000	86 800	0	0	0
Skole - ny skole Sætre	2027	387 200	3 000	10 000	169 000	169 000	351 000	34 200	0	0	0	0	0
Skole - ombygging Billingstad	2025	22 000	2 000	10 000	10 000	0	22 000	0	0	0	0	0	0
Skole - utvidelse Hvalstad	2025	466 000	10 000	139 700	225 000	64 000	438 700	0	0	0	0	0	0
Skole - utvidelse Mellom-Nes	2023	15 000	15 000	0	0	0	15 000	0	0	0	0	0	0
Skole - utvidelse Solvang	2028	300 000	0	4 000	4 000	53 000	61 000	150 000	88 500	0	0	0	0
Sum Oppvekst		2 400 300	123 500	339 700	551 300	342 800	1 357 300	582 300	460 600	111 800	25 000	25 000	25 000

Barnebolig Bråsetveien

Det ble i F-sak 90/21 vedtatt å etablere seks plasser i kommunal barnebolig ved å bygge om eksisterende bygg i Bråsetveien. Vedtatt budsjett er 25,5 mill. kroner med ferdigstillelse i 2023.

Barnehage - erstatte Søndre Borgen barnehage

I forbindelse med ombyggingen av Søndre Borgen helsehus er det behov for å erstatte Søndre Borgen barnehage. Estimert budsjett er på 107,3 mill. kroner inkludert prisstigning, med planlagt ferdigstillelse i 2024/2025.

Barnehage - kapasitetsøkning Borgen

Det er behov for nye barnehageplasser i Borgen-området. Det er utført en mulighetsstudie som anbefaler etablering av en ny 6 avdelings barnehage ved Bondivann stasjon, og at Østhellinga barnehage legges ned. Estimert budsjett er 104,3 mill. kroner inkludert prisstigning. Prosjektet er utsatt til perioden 2027-2029, da det er større behov for å erstatte barnehagen på Søndre Borgen først.

Barnehage - kapasitetsøkning Heggedal

Det er behov for nye barnehageplasser i Heggedalsområdet. Det er utført en mulighetsstudie som anbefaler etablering av en ny 8 avdelings barnehage på Nyhustomta, og at Heggedalsskogen barnehage legges ned. Estimert budsjett er 124,9 mill. kroner inkludert prisstigning. Prosjektet planlegges ferdigstilt i august 2028.

Barnehage - ny barnehage Høn-Landås

Det er behov for en ny 6-8 avdelings barnehage i forbindelse med utbyggingen av Høn-Landås. Det avsettes et budsjett på 120 mill. kroner med planlagt ferdigstillelse i 2028.

Barnehage - utvidelse Føyka

Det er behov for utvidelse av Føyka barnehage fra 3 til 6 avdelinger. I utgangspunktet er dette en 4 avdelings barnehage, men på grunn av byggets tilstand er en avdeling stengt. Estimert budsjett er 107,3 mill. kroner inkludert prisstigning med planlagt ferdigstillelse høsten 2024.

Barnehage - utvidelse Røyken

Det er behov for en utvidelse av Røyken barnehage fra 3 til 8 avdelinger. Estimert budsjett er 110 mill. kroner inkludert prisstigning. Prosjektet planlegges ferdigstilt i perioden 2025/2026.

Inventar og utstyr Oppvekst

Det avsettes 5,0 mill. kroner årlig til inventar og utstyr for Oppvekst. Midlene skal også benyttes til mindre investeringer av utendørsarealer, inkludert nødvendig oppgradering og rehabilitering av lekeplassutstyr og ballbinger.

Koordineringspott bygg - Oppvekst

Det avsettes 20 mill. kroner årlig til koordineringspott for Oppvekst. Midlene benyttes til mindre investeringer i bygningsmassen i skoler og barnehager.

Skole - ny sentrumsskole med idrettshall

For å imøtekomme befolkningsveksten i nordre del av kommunen, er det vedtatt å bygge en ny 4 parallell barneskole på Hønsjordet, inkludert flerbrukshall. Estimert budsjett er 508,8 mill. kroner inkludert prisstigning, med planlagt ferdigstillelse i 2028. Utvendige idrettsanlegg og andre rekkefølgekrav er ikke tatt med i budsjettet. Det vil bli søkt om spillemidler til idrettshall/ flerbrukshall.

Skole - ny skole Sætre

Det er vedtatt å bygge ny skole i Sætre. Estimert budsjett er 387,2 mill. kroner inkludert prisstigning. Prosjektet planlegges ferdigstilt i 2027. Tomtevalg og omfang vil bli politisk avklart høsten 2022.

Skole - ombygging Billingstad

Det er behov for en ombygging og rehabilitering av Billingstad skole, da den er lite arealeffektiv. Det avsettes et budsjett på 22 mill. kroner med ferdigstillelse i 2025.

Skole - utvidelse Hvalstad

Hvalstad skole utvides fra en 2 parallell (inkludert paviljonger) til en fullverdig 4 parallell skole med idrettshall. Estimert budsjett er 466 mill. kroner inkludert prisstigning, med planlagt ferdigstillelse i 2025. Det vil bli søkt om spillemidler til idrettshall/ flerbrukshall.

Skole - utvidelse Mellom-Nes

Det er behov for mer undervisningsareal på Mellom-Nes skole. Det planlegges å bygge en etasje på eksisterende paviljong for å løse et kortsiktig behov. Det avsettes et budsjett på 15 mill. kroner med ferdigstillelse i 2023.

Skole - utvidelse Solvang

Som følge av utbyggingen på Hønsjordet er det behov for en utvidelse av Solvang skole fra en 4 parallell til en 6 parallell skole. Det er foreløpig avsatt 300 mill. kroner, men prosjektet er ikke ferdig kostnadsestimert. Prosjektet er planlagt ferdigstilt i 2028.

Velferd

Tjenesteområde Velferd omfatter kommunale helse-, sosial- og omsorgstjenester, herunder habiliterings- og rehabiliteringstjenester, allmennlegetjenester, hjemmebaserte tjenester, psykisk helse- og rustjenester, tjenester til personer med funksjonsnedsettelse, heldøgnsomsorg og NAV. Tjenesteområdet yter tjenester til innbyggere over 18 år. Tjenesteområde Velferd har omkring 1970 årsverk fordelt på ni virksomheter.

KOSTRA-tall

PRIORITET

	Asker 2020	Asker 2021	Bærum	Lillestrøm	ASSS u/Oslo	KOSTRA- gruppe 12
Ergoterapeut Avtalte årsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)	3,0	2,0	2,8	0,4	3,4	3,4
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere (antall)	16	15	16	20	18	18
Netto driftsutgifter per innbygger (234) aktiv- og servicetjen eldre og pers. m/funk. nedsett. (B) *) **)	1 317	1 288	1 482	913	1 217	1 283
Netto driftsutgifter per innbygger (253) helse- og omsorgstjenester i institusjon (B) *) **)	6 519	7 136	9 638	7 593	8 303	8 267
Netto driftsutgifter per innbygger (281) økonomisk sosialhjelp (B) *) **)	758	686	1 064	1 220	1 244	1 188
Netto driftsutgifter pleie og omsorg i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (B)	30,6 %	32,2 %	35,0 %	31,6 %	31,8 %	31,8 %
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 67 år og over (B) *) **)	138 836	149 677	176 992	125 077	149 490	148 821

PRODUKTIVITET

Brutto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr. mottaker (B) *)	49 476	53 280	64 637	58 717	56 883	56 896
Korrigerte brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner) (B) *)	326 424	345 210	309 785	248 912	306 744	308 816

DEKNINGSGRAD

Andel brukere av hjemmetjenester 0-66 år (prosent)	50,3 %	50,8 %	50,2 %	48,2 %	51,1 %	50,0 %
Andel innbyggere 80 år og over som bruker hjemmetjenester (prosent)	24,3 %	23,1 %	24,5 %	27,3 %	26,0 %	25,7 %
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon (B)	9,6 %	10,2 %	11,4 %	10,2 %	12,1 %	12,0 %
Andelen sosialhjelpsmottakere 18-24 år, av innbyggerne (19)-24 år (B)	2,9 %	2,6 %	2,2 %	5,8 %	4,7 %	4,4 %
Ergoterapeutårsverk per 10 000 innbyggere (kommunehelse+omsorg) (årsverk)	5,2	5,5	5,3	1,0	6,0	6,2
Årsverk av leger pr. 10 000 innbyggere. Funksjon 241 (B)	7,7	8,0	8,9	8,4	8,9	8,6

*) Inflasjonsjustert med deflator

***) Justert for utgiftsbehov

Status og utfordringer

Velferdstjenestene i Asker kommune skal være bærekraftige og sikre innbyggerne gode levekår og likeverdige tjenester. Nasjonale reformer og omstillinger har gitt kommunen et tydeligere og større ansvar for befolkningens helse, og for at alle skal få nødvendige tjenester. I tillegg står helse- og omsorgstjenestene i kommunene overfor store utfordringer når det gjelder endringer i demografi med flere eldre og færre i yrkesaktiv alder, samt endringer i fremtidig kompetansebehov.

Kommunen skal legge til rette for god helse gjennom å forebygge og behandle sykdom og sikre likeverdige muligheter for helsefremmende aktivitet, fellesskap og samfunnsdeltakelse for innbyggere i alle aldre. Det er en viktig målsetting at flest mulig kan bo hjemme lengst mulig. Dette forutsetter en kultur hos de ansatte og holdninger i samfunnet som fremmer egenomsorg, mestring og brukermedvirkning. Kommunen skal vektlegge nærhet og tilgjengelighet til tjenestene, og skal utnytte de mulighetene og ressursene som finnes i nærmiljøet og sosiale nettverk. God helse og livskvalitet påvirkes av mange forhold. Derfor er det viktig å se bo- og tjenestetilbud i sammenheng, for på den måten å fremme god psykisk helse, trivsel og forebygge ensomhet.

Befolkningssammensetningen vil i årene fremover endre karakter. Samfunnet får flere eldre og flere som lever lenger, i kombinasjon med mindre fødselskull. Dersom Asker kommune skal ha en dekningsgrad på 20 prosent, må det opprettes ca. 100 nye sykehjemsplasser annethvert år fra 2023. Å bygge ut i et slikt omfang er ikke økonomisk bærekraftig. Dekningsgraden må sees i sammenheng med at de eldre er friskere og lever lenger. Nasjonalt er trenden å redusere dekningsgraden, kombinert med en oppbygging av ambulante tjenester og lavterskel-/støttetjenester, bruk av velferdsteknologiske løsninger, samt nye måter å jobbe på. Det kreves en bred og tverrsektoriell innsats for å utvikle kommunen til et aldersvennlig samfunn med et differensiert bo- og tjenestetilbud.

Endringer i sykdomsbildet innebærer at det blir stadig flere tjenestemottakere med sammensatte behov. Mange av disse er unge og trenger tjenester store deler av livet. Selv om det forventes at flere

eldre vil ha bedre helse, vil også mange være syke og ha behov for helsetjenester. Demens og psykisk helse- og rusproblematikk antas å bli en økende utfordring. Endringer i spesialisthelsetjenesten, med sterkt reduserte liggetider og omlegging til dagpoliklinikk og dagbehandling, gir kommunen økte oppgaver, både med hensyn til kompetansekrav og omfang av tjenester som skal ytes. Kommunen forventer at denne utviklingen vil fortsette. I Nasjonal helse- og sykehusplan 2020-2023 og i helsefellesskapssamarbeidet er det fokus på å skape utadvendte sykehus. Dette innebærer at sykehusene skal yte mer helsehjelp hjemme hos pasienten, og samarbeide mer både fysisk og virtuelt med kommunale helse- og omsorgstjenester. Dette vil få konsekvenser for de kommunale tjenestene fremover. Endringene krever helhetlige og koordinerte tjenester, både i kommunen, spesialisthelsetjenesten og i andre organisasjoner, hvor enkelte tilbud i dag overlapper. Bedre samarbeid og koordinering vil gi et mer treffsikkert og helhetlig tilbud til den enkelte tjenestemottaker, samt bidra til mer effektive tjenester av god kvalitet.

Rekruttering av arbeidskraft og fagutdannet helse- og sosialpersonell er en av de viktigste utfordringene som følge av befolkningsutviklingen. Det er anslått en økning i bemanningsbehov på 45 prosent, noe som tilsvarer omkring 1000 årsverk i helse- og omsorgstjenestene frem mot 2040. Utviklingen krever langsiktige strategier og konkrete tiltak for å rekruttere og beholde kvalifiserte medarbeidere til helse- og omsorgstjenestene i Asker. Utviklingen stiller krav til høyere og endret kompetanse i kommunen, optimal og fleksibel utnyttelse av eksisterende kompetanse, samt god prioritering og riktig ressursbruk. For å sikre god kvalitet er det behov for mer kunnskap og praksisnær forskning på kommunale helse- og omsorgstjenester. Videre vil innovasjon i tjenestene, særlig knyttet til økt utnyttelse av teknologi, spille en sentral rolle for å utføre tjenestene på nye måter og støtte opp under egenmestring og økt livskvalitet. Velferdstjenestene må arbeide aktivt med å utvikle beste og neste praksis, og delta i nettverk, partnerskap og på delingsarenaer for å sikre innovativ kompetanse og gjennomføringskraft. Tilgjengelige velferdsteknologiske løsninger skal tas i bruk og breddes ut for alle målgrupper. I tillegg vil flere universelle teknologiske løsninger være integrert i hjemmet.

For å redusere andelen innbyggere som mottar sosialhjelp, er det innrettet særlige tiltak mot ungdom, innvandrere og personer med redusert arbeidsevne for å få flest mulig over i arbeid. Norge topper OECDs statistikk over andel av befolkningen som mottar uføretrygd og sykepenger. Dagens arbeidsmarked har høye krav til både formell kompetanse og personlige egenskaper, som en del unge har utfordringer med å leve opp til. Manglende evne til å leve opp til kravene i arbeidsmarkedet kan lede mennesker inn i langvarig og permanent utenforskap. Til tross for at arbeidsinkludering har vært et politisk satsingsområde i mange år, er utenforskap en økende utfordring. Det har særlig vært en økning i utenforskap blant unge. Å forebygge og avhjelpe utenforskap er et viktig satsingsområde fremover.

Dette skal vi oppnå

Alle tjenesteområder har ansvar for å følge opp satsingsområdene i kommuneplanen. Tabellen under viser hvilke delmål innenfor hvert satsingsområde som er særlig relevante for tjenesteområde Velferd.

HOVEDMÅL	DELMÅL
<p>Økonomi Asker er en økonomisk robust og bærekraftig kommune</p> 	<p>Asker kommune har god økonomistyring og effektiv tjenesteproduksjon.</p>
<p>Medarbeidere Asker kommune fremmer inkludering, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle</p> 	<p>Asker kommune sikrer de ansattes rettigheter og fremmer et trygt og sikkert arbeidsmiljø for alle.</p> <p>Asker kommune har medarbeidere og ledere som i fellesskap utfører det unike samfunnsoppdraget og når kommunens mål, og bidrar til at innbyggerne har tillit til kommunen.</p> <p>Asker kommune er en attraktiv arbeidsgiver med god organisasjonskultur som legger til rette for å tiltrekke seg og utvikle kompetente, initiativrike og stolte medarbeidere og ledere.</p> <p>Asker kommune har medarbeidere og ledere som sammen finner smarte måter å jobbe på, finner løsninger på kommunens utfordringer og viser endringsvilje.</p>
<p>Samarbeid for å nå målene Askersamfunnet har virkemidler, partnerskap og samarbeid på tvers som sikrer en bærekraftig utvikling.</p> 	<p>Askersamfunnet har inkluderende lokalsamfunn der innbyggerne opplever tilhørighet og tar medansvar, uavhengig av kulturelle, sosiale og økonomiske forhold.</p>

HOVEDMÅL	DELMÅL
<p>Bærekraftige byer og samfunn Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.</p> 	<p>Asker kommune forebygger og håndterer konsekvensene av uønskede hendelser.</p>
<p>Handling mot klimaendringene Askersamfunnet handler umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem.</p> 	<p>Askersamfunnet er i front for lavutslippssamfunnet i tråd med internasjonale og nasjonale klimaforpliktelser og regionale ambisjoner.</p>
<p>God helse Askersamfunnet sikrer god helse og fremmer livskvalitet for alle, uansett alder.</p> 	<p>Askersamfunnet arbeider helsefremmende og forebyggende for å oppnå god folkehelse, motvirke utenforskap og redusere risikoen for sykdom og tidlig død.</p> <p>Innbyggerne har tilgang til grunnleggende, helhetlige og forsvarlige helsetjenester av god kvalitet og til rett tid.</p> <p>Innbyggere som mottar helsetjenester lever aktive og selvstendige liv, tar medansvar for egen helse og deltar i utforming av tjenestene ut fra den enkeltes forutsetninger og behov.</p> <p>Asker kommune samarbeider aktivt med innbyggere, frivilligheten og næringslivet for å møte fremtidens helseutfordringer.</p>

HOVEDMÅL

Innovasjon, digitalisering og næringsutvikling

Askersamfunnet har en levende innovasjonskultur, en sikker digital infrastruktur av høy kvalitet og et attraktivt, inkluderende og bærekraftig næringsliv.

DELMÅL

Askersamfunnet arbeider målrettet med innovasjon og digitalisering for å møte fremtidens utfordringer.

Innspill fra hovedutvalget

Asker kommune har et plan- og styringssystem som skal sikre forsvarlige tjenester, god tjenesteutvikling og oppfølging av politiske vedtak. De politiske prioriteringene gjøres først og fremst gjennom hovedutvalgenes arbeid med temaplaner, som skal sikre helhet og sammenheng i tjenesteutviklingen. Innsatsområdene og strategiene i temaplaner danner grunnlag for årlige prioriteringer og bevilgninger i budsjettet. De økonomiske rammebetingelsene tilsier at ambisjonene i temaplaner som hovedregel må realiseres innenfor eksisterende økonomiske rammer og iverksettes over flere år.

I tillegg til de politiske prioriteringene som allerede ligger til grunn i vedtatte temaplaner, har Asker kommune valgt en modell der hovedutvalgene får mulighet til å komme med innspill til budsjettet før kommunedirektørens forslag foreligger. De formelle politiske beslutningsprosessene knyttet til budsjettet finner imidlertid først sted etter at kommunedirektørens budsjettforslag foreligger.

Utvalg for velferd ga gjennom vedtak i sak 16/22 sine innspill og prioriteringer til kommunedirektørens videre arbeid med forslag til Handlingsprogram 2023-2026. Utvalgets innspill fremgår av vedtak som ligger som vedlegg til handlingsprogrammet, og det vises til dette i sin helhet. Innspillene kan oppsummeres i følgende hovedpunkter (ikke uttømmende):

- Eldre – styrke hjemmetjenester, styrke ergoterapitilbud, styrke tilbud til hjemmeboende med demens, planlegge for nytt sykehjem.
- NAV – sikre videre drift av jobbsentralen slik at flere ungdommer kommer i arbeid.
- Personer med funksjonsnedsettelse – styrke ambulante tjenester, styrke transporttilbudet, utrede sommeraktiviteter.
- Personer med psykisk helse- og rusutfordringer – styrke ambulante tjenester, styrke aktivitetssentre.
- Botilbud – jobbe med prosjekter for å sikre botilbud til personer med funksjonsnedsettelse og personer med psykisk helse- og rusutfordringer.

Kommunedirektøren har vurdert utvalgets innspill og prioriteringer i lys av de økonomiske rammene som foreligger. Kommunedirektørens vurderinger er beskrevet under. Det vises for øvrig til drifts- og investeringsbudsjettet, samt beskrivelsen av tjenesteområdets utfordringsbilde og prioriteringer i perioden.

Tjenester til eldre

I tråd med den nasjonale kvalitetsreformen og temaplan for leve hele livet – i et aldersvennlig Asker, jobber Asker kommune med å skape et aldersvennlig samfunn og utvikle tilbud og tjenester i tråd med økningen i andelen eldre innbyggere. Dette innebærer blant annet å sikre at tilbud på de lavere trinnene i innsatstrappen, slik som boligrådgivning, boligtilpasning, hjelpemiddelformidling, avlastning, fysio- og ergoterapitjenester, hverdagsrehabilitering og aktivitetstilbud, er tilstrekkelige.

Kommunedirektøren foreslår å styrke budsjettet med 5 mill. kroner til blant annet hjemmebaserte tjenester som følge av økningen i antall eldre, implementering av innsatsområder og strategier i temaplanen, samt opprettelse av stilling som ernæringsfysiolog. Det vises for øvrig til tidligere budsjettvedtak om utbygging av 175 sykehjemsplasser frem mot 2030.

Kommunedirektøren foreslår å styrke budsjettet med 2 mill. kroner årlig til seniortilbud på innbyggertorgene. Budsjettet ligger på tjenesteområde Medborgerskap.

Jobbsentralen

Å forebygge og avhjelpe utenforskap er et viktig satsingsområde for Asker kommune. NAV har et særskilt fokus på forebygging og arbeidsinkludering for å hindre utenforskap blant ungdom. Forskning viser at jo tidligere man kommer i arbeid, desto større er sjansen for at man lykkes med å stå i arbeid senere i livet.

NAV har sammen med unge i Asker utviklet Jobbsentralen, som kan vise til gode resultater. Jobbsentralen er et universelt tilbud til alle unge i Asker, og ble opprettet i 2019 på innbyggertorget i Asker sentrum og på sosiale medier. NAV driver her både digital og fysisk veiledning og kurs, og har et tett samarbeid med frivillige aktører.

Jobbsentralen videreføres etter endt prosjektperiode med statlige og kommunale midler ut våren 2023. Kommunedirektøren vil i samarbeid med NAV vurdere hvordan erfaringer og tiltak i prosjektet kan videreføres og implementeres i NAV.

Tjenester til personer med funksjonsnedsettelser

De ambulante tjenestene til personer med funksjonsnedsettelser ble styrket i Handlingsprogram 2021-2024, for slik å bidra til at flere kan bo og motta tjenester i eget hjem. Dette er i tråd med føringene i NOU 2016: 17 På lik linje, samt implementering av FN-konvensjonen om menneskerettigheter til personer med nedsatt funksjonsevne.

Transporttjenesten ble i 1. tertialrapport 2021 styrket med 3 mill. kroner i varige midler for å harmonisere tjenesten i hele den nye kommunen.

Utvalg for velferd behandlet våren 2022 sak om transport til fritidsaktiviteter utenfor boligen for personer med nedsatt funksjonsevne (sak 23/22). Som en oppfølging av utvalgets vedtak vil kommunedirektøren vinteren 2023 komme tilbake med en sak om erfaringer med transportordningen, samt tilbakemelding om videre oppfølging av saken.

Det vises for øvrig til arbeidet med temaplan for leve hele livet – personer med funksjonsnedsettelser, som skal vedtas i løpet av 1. kvartal 2023, samt delrapport 2 om boligtrapp som legges frem høsten 2022.

Tjenester til personer med psykisk helse- og rusutfordringer

Ambulante tjenester skal legge til rette for at flest mulig kan bo hjemme lengst mulig.

Utvalg for velferd behandlet høsten 2021 sak om forsterket oppfølgingstjeneste for personer med psykisk helse- og rusutfordringer (sak 39/21). Dette er et tilbud for alle innbyggere over 18 år som vurderes å være i en akutt psykisk krise. I tillegg gir tjenesten tilbud til kjente brukere som har behov for tettere oppfølging enn de ordinære oppfølgingstjenestene på dagtid kan levere.

Asker kommune har både i egen regi og i samarbeid med andre etablert ulike aktivitetstilbud til

personer med psykisk helse- og rusutfordringer. Aktivitetssentrene i Stemmestad, Tofte og Asker sentrum, Grindestua, Fontenehusene i Asker og på Tofte og NaKuHel er eksempler på aktører som har tilrettelagte aktiviteter for målgruppen.

Ambulerende tjenester til personer med psykisk helse- og rusutfordringer ble i Handlingsprogram 2022-2025 styrket med 1 mill. kroner. Det er i tillegg avsatt midler til å bygge og drifte boliger til målgruppen.

Botilbud for personer med funksjonsnedsettelser og psykisk helse- og rusutfordringer

Asker kommune har en målsetning om at flest mulig skal bo i eget hjem, og ved behov få oppfølgingstjenester eller ambulante tjenester av kommunen i eget hjem. Alle personer skal så langt det er mulig inkluderes i ordinære bomiljøer.

Det er tidligere vedtatt å etablere 30 nye omsorgsboliger for personer med funksjonsnedsettelser frem mot 2028. Videre er det vedtatt å etablere 20 nye boliger for personer med psykisk helse- og rusutfordringer frem mot 2028. Budsjetten er styrket med driftsmidler til finansiering av driftskonsekvenser av investeringene.

Det vises for øvrig til arbeidet med temaplan for mestre hele livet – psykisk helse og rus og temaplan for personer med funksjonsnedsettelser. Temaet bolig og bomiljø vil være et sentralt innsatsområde i begge planer. Det vises i tillegg til arbeidet med helhetlig boligtrapp, der delrapport 2 vil bli lagt frem for utvalg for velferd høsten 2022.

Prioriteringer i perioden

Nedenfor følger en beskrivelse av hvilke oppdrag tjenesteområdet vil prioritere i fireårsperioden for å møte utfordringene, nå målene og følge opp strategiene i kommuneplanen og temaplaner.

Bærekraftige tjenester for fremtiden

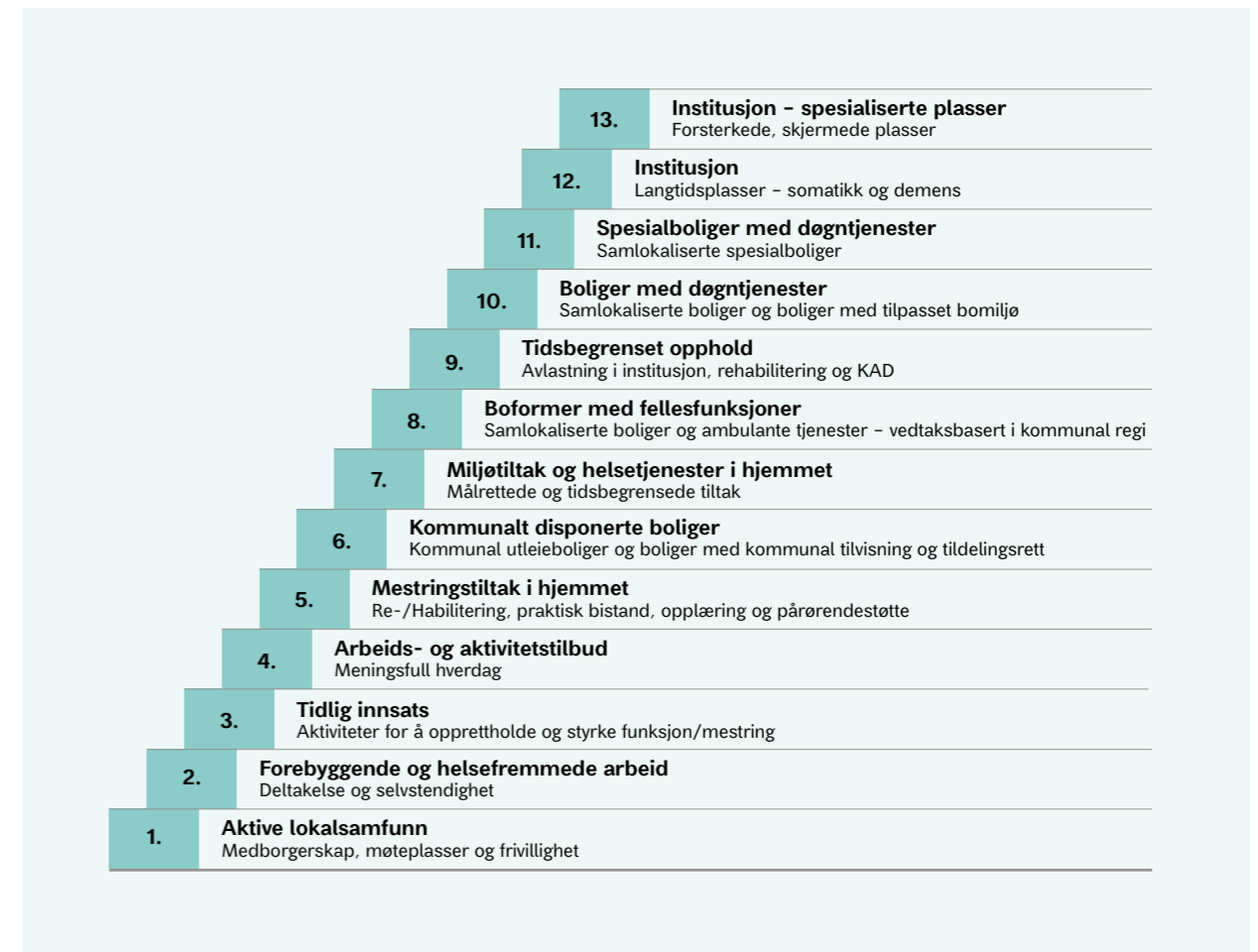
Tjenesteområde Velferd skal arbeide målrettet med å dreie ressursinnsatsen fra reparasjon og behandling til forebyggende arbeid og tidlig innsats. Dette gjelder alle målgrupper. Asker kommune har utviklet en innsatstrapp som

hjelpemiddel for å sikre fremtidig bærekraftige tjenester. Hensikten er å sikre god dimensjonering av tjenestene i dag og i fremtiden. Innsatstrappen er både et verktøy for strategisk og økonomisk driftsmessig planlegging, tjenesteutvikling og styring, og skal i tillegg hjelpe den enkelte til å mobilisere egne ressurser og mestring.

De laveste trinnene i innsatstrappen omfatter tjenester til alle innbyggere uten vedtak. De midterste trinnene omfatter vedtaksbaserte tjenester, mens de øverste trinnene i trappen omfatter heldøgnsbaserte tjenester. Det er viktig med god dimensjonering av tjenestene på de ulike trinnene i trappen for å kunne gi tjenester på riktig nivå. En riktig dimensjonert innsatstrapp har tilstrekkelige tjenester som sikrer egenmestring og selvstendighet med utgangspunkt i brukers behov. Tjenesteprofilen skal endres for å unngå,

forebygge eller utsette vekst på de øverste trinnene i innsatstrappen. Dette skal sikres ved å vektlegge forebygging, rehabilitering og tidlig innsats, teknologi/innovasjon, samhandling og medborgerskap på de nederste trinnene i trappen. Modellen legger opp til en godt utviklet hjemmetjeneste og ambulante tjenester, samtidig som heldøgnsomsorg skal tilbys innbyggere med omfattende og sammensatte behov.

For å få til en dreining av innsatsen, må de laveste trinnene bygges ut i samskaping mellom kommunen og lokalsamfunnet. Ved å bygge et robust og aktivt lokalsamfunn legger vi til rette for forebygging og utsetting av tjenester på de høyere trinnene i innsatstrappen.

Medborgerskap gjennom brukermedvirkning og samskaping

Brukere og pårørende skal ha innflytelse på tjenestene de mottar og på beslutninger som angår dem. Løsninger skal jobbes frem sammen med brukeren, brukerens nettverk og de pårørende med utgangspunkt i spørsmålet «hva er viktig for deg?».

Samskaping, informasjon, forventningsavklaring og god kommunikasjon mellom brukeren, de pårørende og tjenesten er sentralt. Mestringsfølelse og selvstendighet er en viktig side ved god helse. Deltakelse og medvirkning i møte med helse- og omsorgstjenesten bidrar til å støtte opp under dette. Gjennom medborgerskap og samskaping skal nye fremtidsrettede løsninger utvikles i tråd med temaplan for medborgerskap.

Samarbeid med frivilligheten

Frivillig sektor bidrar på flere måter til lokal samfunnsutvikling. Gjennom frivillig innsats og deltakelse i frivillige organisasjoner opplever mange inkludering i samfunnet, både gjennom fritidsaktiviteter, aktiv deltakelse og nettverksbygging.

I tråd med temaplan for medborgerskap og temaplan for leve hele livet – i et aldersvennlig Asker er det utviklet en modell for inkluderende frivillighetskoordinering. Modellen har som mål å gjøre det lettere å delta og å øke samarbeidet mellom organisasjonene og kommunens virksomheter. I tillegg er det et mål at flere aktører og virksomheter inviteres og motiveres til å etablere et system for god frivilligkoordinering slik at resultatet blir mer frivillighet. Modellen sees i sammenheng med prosjektet «Fremtidens seniortilbud på innbyggertorg». Modell for inkluderende frivillighetskoordinering legges til grunn for samarbeidet med frivilligheten i Velferd og for samarbeidet i kommunen.

For å styrke samarbeidet med frivilligheten, er det i Velferd utarbeidet en modell for frivillighet. Modellen skaper et system for kompetanseheving, tiltak for å fremme god kultur for samarbeid mellom medarbeidere og frivillige i kommunen, og faglig nettverk for medarbeidere som har frivillighet som arbeidsfelt. Modellen legges til grunn for det videre samarbeidet med frivilligheten. Å styrke samarbeidet med frivilligheten er et av flere elementer som kan bidra til å utvikle en bære-

kraftig velferdstjeneste og god folkehelse i Askers befolkning. Modellen skal i perioden testes ut og videreutvikles for å øke den frivillige innsatsen i tjenestoområdet.

Pårørende som ressurs og samarbeidspartner

Pårørende er en uvurderlig ressurs både for sine nærmeste og for helsevesenet. Pårørende er en viktig samarbeidspartner, også ved utvikling av helse- og omsorgstjenesten. Kommunen skal styrke det systematiske pårørendearbeidet, blant annet ved å ansette en ny pårørendekoordinator. Det er viktig med støtte til pårørende som står i krevende omsorgsoppgaver, blant annet for å forebygge at pårørende utvikler egne helseplager.

Bo lengst mulig i egen bolig

Det arbeides med å utvikle en helhetlig boligtrapp som skal gi strategier og tiltak for en fremtidig og gradvis reduksjon av dekningsgraden i heldøgnsomsorg (andel med behov for døgn tjenester i tilrettede boliger eller institusjon). Boligtrappen blir sammen med innsatstrappen et viktig verktøy for å videreutvikle helse- og omsorgstjenestene i en bærekraftig retning.

Arbeidet med boligtrappen omhandler blant annet temaer som økning av ambulante tjenester, aktivitets-, ernærings-, kultur- og støttetilbud, velferdsteknologi og nye måter å jobbe på, inkludert effektiv bruk av ulike kompetanser og samskaping med frivillige. Videre vil boligtrappen også ha fokus på både varierte og effektive botilbud som gir livskvalitet ved mestring overfor alle de aktuelle målgruppene.

Boligtrappen tar utgangspunkt i at de aller fleste har det best når de mestrer livet i egen bolig. Da er

boligens utforming og det omkringliggende bomiljøet av stor betydning. Asker kommune skal videreutvikle tjenester som bistår innbyggerne med å forberede egen alderdom, og som gir bedre muligheter for å bo hjemme lenge. Samtidig skal tjenesteutviklingen innen områder som sosiale tjenester, tjenester til personer med funksjonsnedsettelse og tjenester innenfor psykisk helse- og rusfeltet tilrettelegges for at en større andel trives med å bo i egen bolig. Dermed er det også en målsetting å gradvis redusere det samlede behovet for kommunale boliger med tjenester. Tabellen nedenfor gir et eksempel på dette når det gjelder eldreomsorg.

Tabellen viser beregnet dekningsgrad for heldøgnsomsorg for eldre frem til 2026. Dekningsgraden er basert på prognose for antall innbyggere over 80 år. I 2026 er det lagt inn 100 nye sykehjemsplasser for å sikre en forsvarlig dekningsgrad inntil det oppnås effekt fra økt innsats på de lave trinnene i innsatstrappen.

Dekningsgrad heldøgns omsorg for eldre	2023	2024	2025	2026
Eksisterende og planlagte boliger	822	862	862	862
Planlagte plasser Handlingsprogram 2022–2025	40	0	0	100
Sum	862	862	862	962
Beregnet dekningsgrad	19,9 %	18,9 %	17,6 %	18,5 %

Innovasjon gjennom nettverk og partnerskap

Tjenestoområdet skal jobbe med innovasjon og trinnvise forbedringer av tjenester, prosesser og organisasjonen. Velferdstjenestene skal delta i nettverk, partnerskap og på delingsarenaer for å sikre innovativ kompetanse og gjennomføringskraft. Asker kommune ble i 2021 medlem av Norway Health Tech, som er den største helseklyngen i Norge. Asker kommune deltar videre i partnerskapet HelseHub, som er en samarbeidsplattform for helserelatert forskning og innovasjon. HelseHub er et samarbeidsprosjekt for forskning og utdanning, operative institusjoner og tjenester, samt næringsrettet arbeid innen helse- og omsorgsfeltet. Det samarbeides om å identifisere og utvikle felles prosjekter, dele ny kunnskap og erfaringer, samt etablere felles møteplasser mellom helsetjenesten og næringsaktører i et utviklingsløp. HelseHubs fokusområder er blant annet digital hjemmeoppfølging, responsentertjenester, folkehelse og næringsutvikling.

Asker deltar videre i prosjektet CoTech – samskapt helseteknologi (Co-Created Health Technology). Gjennom samskapt helseteknologi samles teknologileverandører, brukere og pasienter, helsetjenester og forskere i partnerskap for å skape digital helseteknologi. Forskere skal bidra med å utvikle og kvalitetssikre kunnskap som legges til grunn for ny teknologi, nye tjenester, opplæring og utdanning.

Asker kommune deltar også i nettverket til Senter for et aldersvennlig Norge, der dagens og fremtidens løsninger diskuteres og utvikles i samarbeid med nettverkskommunene, partnere og næringslivet m.fl.

Skape bærekraftige velferdstjenester gjennom velferdsteknologiske løsninger

For å bidra til at innbyggerne kan bo i eget hjem lengst mulig, er det vesentlig å styrke satsingen på velferdsteknologiske løsninger. Tjenestoområde Velferd har vedtatt et program for velferdsteknologi. Programmet inneholder blant annet bruk av lokaliseringstjenester, medisineringsstøtte, eRom, digital hjemmeoppfølging, digitalt tilsyn og videodialog. Programmet videreføres og videreutvikles. Ulik teknologi som kan benyttes for å kompensere for avstand mellom tjenestemottaker og hjelpeapparat er også under vurdering.

I møte med fremtidens utfordringsbilde vil tjenestoområdet satse på kunnskap, forskning og kvalitetsutvikling for å kunne levere trygge og pasientsikre tjenester. Denne satsingen vil koordineres gjennom en FOU-enhet (forskning, opplæring og utvikling) tilknyttet Senter for innovasjon og læring (Seil). Det skal utarbeides og implementeres en strategisk kompetanseplan som skal bidra til å sikre fremtidig kompetansebehov i velferdstjenesten i tråd med temaplanenes innsatsområder.

Rekruttere og beholde kompetanse

Kompetanse og personellmessige utfordringer får betydning for både kapasiteten og kvaliteten på tjenestetilbudet. Utfordringene vil kreve både effektiv og fleksibel bruk av ressurser, samt endret kompetanse. Utvikling av tjenesteprofilen vil kreve en ny tilnærming og andre måter å løse oppgaver på, herunder holdningsskapende arbeid for å sikre fokus på medborgerskap, økt samhandling med sivilsamfunnet og andre aktører.

Utfordringsbildet krever langsiktige strategier og konkrete tiltak for rekruttering og kompetanseplanlegging. Flere heltidsstillinger og konkurransedyktige arbeidsbetingelser vil være viktig for å sikre nødvendig rekruttering. Asker skal bidra til en mer bærekraftig helse- og omsorgstjeneste ved å prøve ut ny oppgavedeling og organisering av arbeidet.

Tverrfaglig samarbeid og koordinering

Tjenestoområdet skal arbeide for å sikre samarbeid og koordinering, både internt gjennom rutiner, men også mellom tjenestoområder og med spesialisthelsetjenesten. Dette er særskilt viktig for at brukerne skal få et treffsikkert og helhetlig tilbud, men også for å sikre effektive tjenester av god kvalitet og med riktig ressursbruk. Teambasert arbeid skal videreutvikles i tråd med primærhelsemeldingen og gjeldende føringer. Målet er å gi en effektiv og best mulig koordinert og samordnet tjeneste, spesielt til tjenestemottakere med behov for tverrfaglige tjenester.

Systematisk ernæringsarbeid

Ernæringsarbeidet i helse- og omsorgstjenesten foregår på ulike måter. Det kan være på overordnet strukturelt nivå rettet mot den generelle befolkningen, og det kan være rettet mot grupper av befolkningen og på individnivå. Asker kommune

skal jobbe målrettet og systematisk med ernæringsarbeid for å sikre at tjenestemottakere med ernæringsutfordringer blir fanget opp, kartlagt og får tilpasset helsehjelp. Dette skal blant annet gjennomføres ved å øke kunnskapen hos helsepersonell, gjennom tverrfaglig samarbeid og ved samarbeid med aktuelle aktører.

I kvalitetsreformen "Leve hele livet" blir matglede løftet frem. Gode måltider er en av hverdagens viktigste begivenheter, og under- og feilernæring er en utfordring. Mat og måltider er derfor et av hovedområdene for reformen. Asker kommune styrker ernæringsarbeidet gjennom ansettelse av en ernæringsfysiolog.

Utarbeidelse og oppfølging av temaplaner

Gjennom å utarbeide og vedta strategiske planer, gir de folkevalgte retning og mål for utvikling av kommunen. Kommunestyret vedtok i sak 29/20 en planstrategi som definerer hvilke strategiske temaplaner som skal utarbeides i fireårsperioden. En rekke temaplaner er nå vedtatt eller under utarbeidelse, og flere vil bli utarbeidet videre i perioden.

Tjenestoområde Velferd har et særlig ansvar for tre temaplaner. Temaplan for leve hele livet - et aldersvennlig Asker ble vedtatt våren 2022. Temaplan for mestre hele livet - psykisk helse og rus vil vedtas høsten 2022, mens temaplan for leve hele livet - personer med funksjonsnedsettelse vil vedtas våren 2023.

Den nasjonale kvalitetsreformen «Leve hele livet» har som formål å skape et mer aldersvennlig samfunn. Arbeidet med temaplan for leve hele livet - i et aldersvennlig Asker bygger på denne reformen. Strategiene i temaplanen vil være førende for Asker kommunes arbeid med å planlegge for en økende andel eldre og for utviklingen av bærekraftige helsetjenester. Temaplanen er tverrsektoriell og har betydning for de fleste tjenestoområdene i kommunen, og i særlig grad tjenestoområdene Samfunnsutvikling og Medborgerskap.

Driftsbudsjett

Programområder

Tjenestoområde Velferd er budsjettmessig inndelt i fire programområder som vil være grunnlag for økonomistyring og -rapportering. Programområdene er NAV, Hjemmetjenester og institusjon, Psykisk helse og rus, samt Tjenester til personer med funksjonsnedsettelse. Programområde Tjenester til personer med funksjonsnedsettelse inkluderer virksomheten Velferdsforvaltningen. Virksomheten Helse og rehabilitering inngår i programområde Hjemmetjenester og institusjon.

Tabellen viser fordeling av budsjettet på programområder.

Beløp i 1000	Økonomiplan				
	Budsjett 2022	2023	2024	2025	2026
Tjenester til personer med funksjonsnedsettelse	559 983	603 928	605 128	599 428	591 728
NAV	134 756	136 261	136 319	136 339	136 339
Hjemmetjenester og institusjon	1 164 760	1 177 799	1 206 799	1 204 799	1 219 799
Psykisk helse og rus	186 182	196 578	196 578	196 578	196 578
Sum	2 045 682	2 114 565	2 144 823	2 137 143	2 144 443

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Opprinnelig budsjett	2 045 682	2 045 682	2 045 682	2 045 682
Sum Tekniske justeringer	14 934	14 992	15 012	15 012
Sum Budsjettendringer innværende år	20 000	20 000	20 000	20 000
TIDLIGERE VEDTATTE TILTAK				
Eldre - hjemmebaserte tjenester - økning i antall eldre	3 000	6 000	9 000	12 000
Eldre - sykehjem/boliger med heldøgns omsorg	0	0	0	15 000
Helsehus - Søndre Borgen	21 000	50 000	50 000	50 000
Personer med funksjonsnedsettelse - arbeid og aktivitet	3 000	6 000	9 000	12 000
Personer med funksjonsnedsettelse - boliger på Nedre Sem	0	6 500	6 500	6 500
Psykisk helse og rus - boliger på Klokkarstua	7 450	7 450	7 450	7 450
Sum Tidligere vedtatte tiltak	34 450	75 950	81 950	102 950
Konsekvensjusteringer	69 384	110 942	116 962	137 962
Konsekvensjustert ramme	2 115 065	2 156 623	2 162 643	2 183 643
OMSTILLING OG EFFEKTIVISERING				
Omstilling og effektivisering - Hjemmetjenester og institusjon	-2 400	-2 400	-2 400	-2 400
Omstilling og effektivisering - NAV	-500	-500	-500	-500
Omstilling og effektivisering - Psykisk helse og rus	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Omstilling og effektivisering - Tjenester til personer med funksjonsnedsettelse	-2 900	-2 900	-2 900	-2 900
Omstilling og effektivisering - Velferd	0	-13 700	-27 400	-41 100
Sum Omstilling og effektivisering	-6 800	-20 500	-34 200	-47 900
NYE TILTAK				
Asker og Bærum legevakt konsekvensjustering - 1. tertial 2022 (K-sak 59/22)	2 700	2 700	2 700	2 700
Ernæringsfysiolog - temaplan for leve hele livet - i et aldersvennlig Asker	1 000	1 000	1 000	1 000
Harmonisering av arbeids- og aktivitetssenter Asker sør	0	2 400	2 400	2 400
Implementering av temaplan for leve hele livet - i et aldersvennlig Asker	1 000	1 000	1 000	1 000
Psykososial beredskap	1 600	1 600	1 600	1 600
Sum Nye tiltak	6 300	8 700	8 700	8 700
Nye tiltak og realendringer	-500	-11 800	-25 500	-39 200
Ramme 2023-2026	2 114 565	2 144 823	2 137 143	2 144 443

Tidligere vedtatte tiltak

Eldre - hjemmebaserte tjenester - økning i antall eldre

Befolkningsprognosene viser en økning i aldersgruppen 67 år og eldre i handlingsprogramperioden. Budsjettet til hjemmebaserte tjenester styrkes i henhold til dette.

Eldre - sykehjem/boliger med heldøgns omsorg

Det planlegges et nytt bo- og omsorgssenter med ca. 100 plasser fra slutten av 2026. Det avsettes driftsmidler i henhold til det.

Helsehus - Søndre Borgen

Det etableres 40 nye plasser i nytt helsehus ved Søndre Borgen fra høsten 2023. Det avsettes driftsmidler i henhold til det.

Personer med funksjonsnedsettelse - arbeid og aktivitet

Det avsettes driftsmidler til arbeids- og aktivitets-tilbud for personer med funksjonsnedsettelse i handlingsprogramperioden, inklusiv 20 nye plasser på Nedre Sem fra 2024.

Personer med funksjonsnedsettelse - boliger på Nedre Sem

Det avsettes midler til drift av 6 omsorgsboliger på Nedre Sem fra 2024.

Psykisk helse og rus - boliger på Klokkarstua

For å redusere bruken av eksterne heldøgns-plasser innen psykisk helse og rus, avsettes det midler til drift av 12 boliger på Klokkarstua fra 2023.

Omstilling og effektivisering

For å opprettholde kommunens økonomiske handlingsrom, foreslår kommunedirektøren en omstilling og effektivisering i Asker kommune på 20 mill. kroner i 2023. Omstillingsnivået utgjør 0,3 prosent av tjenestoområdenes brutto driftsramme.

Tjenestoområdene i Asker kommune er store og robuste. Kommunen må i økende grad ha fokus på omstilling og søke å løse oppgaver på nye måter slik at kommunen får mer ut av ressursene. Effektiviseringskravet vil i størst mulig grad bli håndtert slik at dekningsgrader og kvalitet blir opprettholdt.

Kommunedirektøren foreslår konkrete omstillings- og effektiviseringstiltak på 6,8 mill. kroner innenfor tjenestoområde Velferd. Programområde Hjemmetjenester og institusjon reduseres med 2,4 mill. kroner. Programområde Tjenester til personer med funksjonsnedsettelse reduseres med 2,9 mill. kroner. Programområde NAV reduseres med 0,5 mill. kroner, mens programområde Psykisk helse og rus reduseres med 1 mill. kroner. Alle programområdene har tiltak knyttet til organisasjons- og tjenesteutvikling i form av omlegging av turnuser, harmonisering av vedtak og effektivisering av innkjøpsrutiner.

Nye tiltak

Asker og Bærum legevakt konsekvensjustering - 1. tertial 2022 (K-sak 59/22)

Ved Asker og Bærum legevakt er det behov for styrking av helsefaglige og sykepleiefaglige ressurser, egne kveldsleger og fagutviklingssykepleier. Det er også behov for midler i forbindelse med utvidelse og drift av modulbygg. Askers andel av kostnadene er ca. 1/3, basert på innbyggertall.

Ernæringsfysiolog - temaplan for leve hele livet - i et aldersvennlig Asker

Som oppfølging av prioriteringer gitt i temaplan for leve hele livet - i et aldersvennlig Asker, styrkes budsjettet med midler til ernæringsfysiolog. Midlene skal blant annet sikre et større systematisk arbeid med ernæring.

Harmonisering av arbeids- og aktivitetssenter Asker sør

Som del av harmoniseringsprosessen er det behov for å bygge ut et arbeids- og aktivitetstilbud sør i kommunen. Plassene er tenkt som en del av konseptet for utvikling av Klokkestua bo- og aktivitetssenter, med bolig til ulike brukergrupper og arbeids- og aktivitetstilbud.

Implementering av temaplan for leve hele livet - i et aldersvennlig Asker

Temaplan for leve hele livet - i et aldersvennlig Asker ble vedtatt av kommunestyret i 2022. Budsjettet styrkes med midler til implementering av innsatsområder og strategier i planen.

Psykososial beredskap

Kommunen skal ha en robust ordning for krise-team som sikrer innbyggere (barn, ungdom og voksne) som utsettes for alvorlige hendelser, tidlig og proaktiv hjelp. Budsjettet styrkes med midler til dette.

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Ferdig år	Samlede prosjektbeløp Brutto prosjektutgift	Økonomiplan		Økonomiplan		Sum	Sum øvrige år						
			2023	2024	2025	2026	2023-26	2027	2028	2029	2030	2031	2032	
VELFERD														
Bråset bo- og omsorgssenter - varmeanlegg	2023	10 975	9 100	0	0	0	9 100	0	0	0	0	0	0	0
Eldre - sykehjem/boliger med heldøgns omsorg	2030	1 095 000	3 000	4 000	300 000	300 000	607 000	35 000	0	225 000	225 000	0	0	
Helsehus - Søndre Borgen	2023	241 250	111 750	6 500	0	0	118 250	0	0	0	0	0	0	
Inventar og utstyr - Velferd	LØPENDE		550	550	550	550	2 200	550	550	550	550	550	550	
Koordineringspott bygg - Velferd	LØPENDE		8 000	8 000	8 000	8 000	32 000	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000	
Personer med funksjonsnedsettelse - omsorgsboliger - Bleikerfaret	2026	48 650	0	14 100	14 100	19 450	47 650	0	0	0	0	0	0	
Personer med funksjonsnedsettelse - omsorgsboliger - Nedre Sem låve	2024	107 200	78 500	11 500	5 200	0	95 200	0	0	0	0	0	0	
Personer med funksjonsnedsettelse - omsorgsboliger 2026	2026	45 000	2 000	2 000	16 000	21 600	41 600	2 400	0	0	0	0	0	
Personer med funksjonsnedsettelse - omsorgsboliger 2028	2028	56 400	0	1 000	1 000	20 000	22 000	20 000	14 400	0	0	0	0	
Psykisk helse og rus - Omsorgsboliger 2023	2023	53 700	40 000	8 700	0	0	48 700	0	0	0	0	0	0	
Psykisk helse og rus - Omsorgsboliger 2028	2028	60 400	0	1 000	1 000	20 000	22 000	20 000	18 400	0	0	0	0	
Velferdsteknologi - infrastruktur og utstyr	2024	12 000	5 000	3 000	0	0	8 000	0	0	0	0	0	0	
Sum Velferd		1 730 575	257 900	60 350	345 850	389 600	1 053 700	85 950	41 350	233 550	233 550	8 550	8 550	

Bråset bo- og omsorgssenter - varmeanlegg

Det avsettes 10,975 mill. kroner inkludert prisstigning for å skifte ut energibrønnene til Bråset bo- og omsorgssenter.

Eldre - sykehjem/boliger med heldøgns omsorg

Behovet for boliger med heldøgnsomsorg for eldre er beskrevet i temaplan for leve hele livet – i et aldersvennlig Asker, som ble vedtatt i 2021. Temaet er også sentralt i arbeidet med boligtrapp. Dersom kommunen skal ha en dekningsgrad for heldøgnsomsorg for eldre på 19 prosent, vil det medføre behov for omkring 110 plasser eller andre boformer annet hvert år fra 2025. Det er funnet hensiktsmessig å dele prosjektet i to trinn, med ca. 100 plasser i perioden 2025-2027 til 645 mill. kroner og trinn 2 i 2030 med 75 plasser til 450 mill. kroner. Totalt estimert budsjett er ca. 1,1 mrd. kroner inkludert prisstigning i perioden 2022-2030. Det vil bli søkt om tilskudd fra Husbanken.

Helsehus - Søndre Borgen

Prosjektet omfatter etablering av helsehus i form av et nybygg som skal inkludere 40 nye heldøgns-plasser. I en senere fase vil det vurderes hva som skal gjøres med eksisterende bygningsmasse der det blant annet er sykehjem og barnehage i dag. Drift av eksisterende bygningsmasse søkes videreført inntil det er avklart hva som gjøres med denne. Estimert budsjett er 241,25 mill. kroner inkludert prisstigning med ferdigstillelse etter sommeren 2023. Nødvendige midler til inventar og utstyr avklares høsten 2022.

Inventar og utstyr - Velferd

Det avsettes 0,55 mill. kroner årlig til kjøp av inventar og utstyr for Velferd.

Koordineringspott bygg - Velferd

Det avsettes 8 mill. kroner årlig til koordineringspott for Velferd. Midlene benyttes til mindre investeringer i eksisterende bygningsmasse.

Personer med funksjonsnedsettelse - omsorgsboliger - Bleikerfaret

Det er vedtatt å etablere 6 omsorgsboliger med personalbase for personer med nedsatt funksjonsevne på Bleikerfaret. Estimert budsjett er 48,65 mill. kroner inkludert prisstigning med ferdigstillelse høsten 2026. Det vil bli søkt om tilskudd fra Husbanken.

Personer med funksjonsnedsettelse - omsorgsboliger - Nedre Sem låve

Det er vedtatt å utvikle låven på Nedre Sem gård til et arbeidssenter med ca. 20 nye plasser, i kombinasjon med 6 leiligheter og base til personer med nedsatt funksjonsevne. Estimert budsjett er 107,2 mill. kroner inkludert prisstigning med ferdigstillelse årsskiftet 2023/2024. Løst inventar, maskiner og utstyr er ikke inkludert i bevilgningen. Det vil bli søkt om tilskudd fra Husbanken.

Personer med funksjonsnedsettelse - omsorgsboliger 2026

Det er behov for ny omsorgsbolig med 8 plasser til personer med nedsatt funksjonsevne. Lokalisering er ikke avklart. Estimert budsjett er 45 mill. kroner inkludert prisstigning med ferdigstillelse i 2026. Det vil bli søkt om tilskudd fra Husbanken.

Personer med funksjonsnedsettelse - omsorgsboliger 2028

Det er behov for ny omsorgsbolig med 10 plasser til personer med nedsatt funksjonsevne. Lokalisering er ikke avklart. Estimert budsjett er 56,4 mill. kroner inkludert prisstigning med ferdigstillelse i 2028. Det vil bli søkt om tilskudd fra Husbanken.

Psykisk helse og rus - Omsorgsboliger 2023

Det er behov for omsorgsbolig med 12 plasser til personer med utfordringer knyttet til psykisk helse og rus, blant annet for å redusere bruk av utenbys-plasser. Det planlegges 12 boliger i eksisterende bygningsmasse på Klokkarstua. Estimert budsjett er 53,7 mill. kroner inkludert prisstigning. Det vil bli søkt om tilskudd fra Husbanken. De 8 første boligene planlegges ferdigstilt i januar 2023, og de siste 4 boligene i desember 2023.

Psykisk helse og rus - Omsorgsboliger 2028

Det er behov for omsorgsbolig/boliger med 8 plasser til personer med utfordringer knyttet til psykisk helse og rus. Lokalisering er ikke avklart. Estimert budsjett er 60,4 mill. kroner inkludert prisstigning med ferdigstillelse i 2028. Det vil bli søkt om tilskudd fra Husbanken.

Velferdsteknologi - infrastruktur og utstyr

Økt bruk av velferdsteknologi er viktig for å sikre en trygg og effektiv tjenesteproduksjon. Det er blant annet startet et utredningsarbeid i HelseHub-samarbeidet om organisering av et responscenter. Det er avsatt 12 mill. kroner til velferdsteknologi (infrastruktur og utstyr) i perioden 2021-2024.

Samfunns- tjenester

Tjenesteområde Samfunnstjenester omfatter utvikling, forvaltning og drift av kommunale bygg og eiendommer, offentlig infrastruktur som vei, vannforsyning og avløps- håndtering, håndtering av overvann, flomveier og dammer, samt brann- og redningstjenesten. Videre har tjenesteområdet ansvar for klima og miljø, samferdsel, kyst- og fjordressurser, natur- og kulturlandskap, viltforvaltning, landbruk, parker og friluftsområder, samt forvaltning og drift av renovasjon. Transporttjenester for mennesker med funksjonsnedsettelse, renholdstjenester og praktisk bistand ligger også til tjenesteområdet.

Kommunen har organisert en rekke tekniske tjenester gjennom interkommunale samarbeid. De viktigste er Vestfjorden avløpssekskap (VEAS), Asker og Bærum vannverk IKS, Glitrevannverket IKS og Asker og Bærum brann og redning IKS. Tjenesteområdet har et viktig grensesnitt mot kommunens eiendomsutviklingssekskap Askerhalvøya Eiendom AS.

Tjenesteområde Samfunnstjenester har omkring 450 årsverk fordelt på seks virksomheter.

KOSTRA-tall	Asker 2020	Asker 2021	Bærum	Drammen	ASSS u/Oslo	KOSTRA-gruppe 12
PRIORITET						
Brutto driftsutgifter til funksjon 338 og 339 pr. innbygger, konsern (1000 kr) *)	952	979	823	956	1 045	1 048
Innsamling, gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall brutto driftsutgifter på funksjon/tjenesteområde beløp per innbygger (kr) *)	1 392	1 386	1 143	1 261	1 538	1 399
Netto driftsutgifter til kommunal forvaltning av eiendommer (F121) per innbygger (B) *) **)	580	630	513	456	389	407
PRODUKTIVITET						
Avløp - driftsutgifter per innbyggere tilknyttet kommunal avløpstjeneste (kr/tilkn.innb) *)	823	892	772	838	867	
Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal vei og gate *)	361 222	326 008	327 495	440 871	344 606	341 276
Herav utgifter til renholdsaktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter (B) *)	174	166	164	166	174	171
Korrigerte brutto driftsutgifter totalt eiendomsforvaltning, kommune utgifter per kvadratmeter bygg (kr) *)	1 568,8	1 546,6	1 616,1	1 324,2	1 427,1	1 367,0
Renovasjon - Gebyrgrunnlag per årsinnbygger for kommunal avfallshåndtering (kommune) *)	1 295	1 313	1 011	1 190	1 224	
Utgifter til vedlikeholdsaktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter (B) *)	118	99	168	167	142	147
Vann - Driftsutgifter per tilknyttet innbygger (kr/tilkn.innb) *)	870	915	785	828	1 004	
Årsgebyr for avfallstjenesten - ekskl. mva. (kr) *)	3 409	3 746	3 278	2 916	2 918	3 021
Årsgebyr for avløpstjenesten - ekskl. mva. (kr) *)	3 878	3 908	3 029	5 387	3 408	3 630
Årsgebyr for vannforsyning - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret+1) (kr) *)	2 771	2 975	2 318	3 435	2 241	2 437
DEKNINGSGRAD						
Andel av total kommunal vannleveranse til lekkasje (prosent)	27,6 %	42,6 %	30,0 %	44,1 %	32,8 %	
Andel fornyet kommunalt ledningsnett, gjennomsnitt for siste tre år (prosent)	0,7 %	0,6 %	0,1 %	0,8 %	0,7 %	
Andel km tilrettelagt for syklende i prosent av alle kommunale veier (prosent)	32,8 %	32,4 %	33,1 %	27,8 %	21,3 %	22,1 %
Andel kommunale veier og gater med belysning i prosent av alle kommunale veier og gater	82,1 %	81,0 %	99,0 %	100,0 %	97,0 %	96,7 %

*) Inflasjonsjustert med deflator ***) Justert for utgiftsbehov

Kostra-tall. Fortsettelse fra s 105

KOSTRA-tall	Asker 2020	Asker 2021	Bærum	Drammen	ASSS u/Oslo	KOSTRA- gruppe 12
KVALITET						
Andel kommunale veier og gater uten fast dekke	17,9 %	5,6 %	1,3 %	1,6 %	3,9 %	3,7 %
Andel levert til materialgjenvinning inklusiv biologisk behandling	46,3 %	49,2 %	61,1 %	53,6 %	41,8 %	41,1 %
Avløp - Andel fornyet spillvannnett, gjennomsnitt for siste tre år	1,2 %	1,0 %	1,3 %	1,0 %	0,9 %	
Renovasjon - Husholdningsavfall per innbygger (kommune)	452	438	381	477	402	0
GRUNNLAGSDATA (NIVÅ 3)						
Antall bygningsbranner (antall)	36	44	63	52	72	735
Formålsbygg, kommune Alle energityper Energibruk per m2 eid areal (kWh)	124	139	162	128	148	
*) Inflasjonsjustert med deflator **) Justert for utgiftsbehov						

Status og utfordringer

Nødvendig infrastruktur i form av kommunaltekniske anlegg og formålsbygg er en forutsetning for utvikling av tettsteder og boligområder. Det er en målsetting at kommunen skal sørge for utbygging av teknisk infrastruktur og formålsbygg i tråd med den utbyggingstakten kommuneplanen legger opp til. Kommunens infrastruktur må søkes utnyttet maksimalt med hensyn til bolig- og næringsutvikling, og investeringer for nye områder må prioriteres i henhold til kommuneplanens arealdel.

Global oppvarming og tap av biologisk mangfold truer livsgrunnet vårt og krever kraftfulle tiltak. Tjenesteområde Samfunnstjenester har et særskilt ansvar for å utvikle og dreie kommunens virksomhet i en miljøvennlig retning, samt drive holdningsskapende arbeid i Askersamfunnet. Tjenesteområdet skal også sikre at kommunen er best mulig rustet for klimaendringer ved å forebygge og redusere konsekvensene av dem.

Asker har en unik natur og kystlinje. Det er viktig å sørge for bærekraftig bruk av kyst- og jordressursene, ivareta den blå-grønne strukturen, begrense tap av biologisk mangfold, ta vare på kulturlandskapet, samt tilrettelegge for et aktivt jordvern, skogbruk og lokal matproduksjon.

Asker kommune preges i dag av høy trafikkbelastning på veinettet, noe som medfører utfordringer knyttet til kø, trafiksikkerhet, støy og forurensing. For å bedre trafikksituasjonen for innbyggerne, må fremtidige transportbehov løses på en annen måte enn i dag. Det handler både om å redusere behovet for transport, gjøre det mer attraktivt å gå, sykle og reise kollektivt, samt å utnytte alle transportmidler bedre. Forutsigbarhet i reisetid er en viktig kvalitet. Der det ikke finnes bedre alternativer enn biltransport, må kapasiteten på veinettet utvikles og parkeringsmulighetene utnyttes bedre.

Å sikre fremkommelige og trygge veier, sikker og pålitelig vannforsyning, miljøriktige avfalls løsninger, trivelige friområder og godt vedlikeholdte kommunale bygninger og uteområder, er blant kommunens kjerneoppgaver. Samferdsel er delt mellom flere offentlige forvaltningsnivåer. Kommunen har en viktig koordinerings- og pådriverrolle overfor staten, fylket og kollektivselskapene.

Tilstanden på infrastrukturen knyttet til vann og avløp varierer i kommunen. Det er behov for betydelige investeringer i årene fremover for å sikre en akseptabel kvalitet på dagens ledningsnett og behandlingsanlegg for drikkevann og avløp, og for å imøtekomme de store utbyggingsbehovene og ønsket om utvikling og vekst i tråd med kommuneplanen.

Kommunen får drikkevann fra Glitrevannverket, Asker og Bærum vannverk, fra kommunens eget vannverk ved Sandungen (Hurum) og fra to private anlegg på Tofte. Sætre og Slemmestad mangler tilfredsstillende løsning for reservevann. Det meste av avløpet fra kommunen håndteres av renseanlegget på VEAS. Kommunens egne renseanlegg i Åros, på Lahell og Rulleto på Tofte har dårlig kapasitet, tilfredsstillende ikke rensekravene og er en begrensning for videre utvikling og utbygging i disse områdene.

Gode tjenester er avhengig av gode formålsbygg. En effektiv drift av tjenestene avhenger av riktig funksjon og utforming av byggene. Kommunens formålsbygg har i all hovedsak god standard og kapasitet og imøtekommer tjenestenes behov, men harmonisering er nødvendig. Verdibevarende vedlikehold av byggene skal sørge for riktig standard i fremtiden.

Dette skal vi oppnå

Alle tjenesteområder har ansvar for å følge opp satsingsområdene i kommuneplanen. Tabellen under viser hvilke delmål innenfor hvert satsingsområde som er særlig relevante for tjenesteområde Samfunnstjenester.

HOVEDMÅL	DELMÅL
<p>Økonomi Asker er en økonomisk robust og bærekraftig kommune</p> 	<p>Asker kommune har god økonomistyring og effektiv tjenesteproduksjon.</p>
<p>Medarbeidere Asker kommune fremmer inkludering, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle</p> 	<p>Asker kommune sikrer de ansattes rettigheter og fremmer et trygt og sikkert arbeidsmiljø for alle.</p> <p>Asker kommune har medarbeidere og ledere som i fellesskap utfører det unike samfunnsoppdraget og når kommunens mål, og bidrar til at innbyggerne har tillit til kommunen.</p> <p>Asker kommune er en attraktiv arbeidsgiver med god organisasjonskultur som legger til rette for å tiltrekke seg og utvikle kompetente, initiativrike og stolte medarbeidere og ledere.</p> <p>Asker kommune har medarbeidere og ledere som sammen finner smarte måter å jobbe på, finner løsninger på kommunens utfordringer og viser endringsvilje.</p>
<p>Samarbeid for å nå målene Askersamfunnet har virkemidler, partnerskap og samarbeid på tvers som sikrer en bærekraftig utvikling.</p> 	<p>Askersamfunnet har inkluderende lokalsamfunn der innbyggerne opplever tilhørighet og tar medansvar, uavhengig av kulturelle, sosiale og økonomiske forhold.</p> <p>Frivilligheten, næringslivet, kommunen og andre aktører deltar i gjensidig forpliktende samarbeid for å oppnå en bærekraftig utvikling.</p>

HOVEDMÅL	DELMÅL
<p>Bærekraftige byer og samfunn Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.</p> 	<p>Askersamfunnet har bærekraftige og samordnede bolig-, areal- og transportløsninger som tilrettelegger for smart samfunnsutvikling.</p> <p>Alle innbyggere har tilgang til rent drikkevann og et tilfredsstillende avløpssystem, og en effektiv og miljøvennlig renovasjons- og avfallshåndtering.</p> <p>Asker kommune forebygger og håndterer konsekvensene av uønskede hendelser.</p> <p>Alle innbyggere har tilgang til tilfredsstillende og trygge boliger til en overkommelig pris.</p> <p>Askersamfunnet har minimale negative konsekvenser på det ytre miljøet</p> <p>Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet, kulturmiljøer og et aktivt og levende landbruk.</p>
<p>Handling mot klimaendringene Askersamfunnet handler umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem.</p> 	<p>Askersamfunnet motvirker, reduserer og tilpasser seg konsekvensene av klimaendringer.</p> <p>Askersamfunnet er i front for lavutslippssamfunnet i tråd med internasjonale og nasjonale klimaforpliktelser og regionale ambisjoner.</p>
<p>God helse Askersamfunnet sikrer god helse og fremmer livskvalitet for alle, uansett alder.</p> 	<p>Askersamfunnet arbeider helsefremmende og forebyggende for å oppnå god folkehelse, motvirke utenforskap og redusere risikoen for sykdom og tidlig død.</p> <p>Asker kommune samarbeider aktivt med innbyggere, frivilligheten og næringslivet for å møte fremtidens helseutfordringer.</p>

HOVEDMÅL	DELMÅL
<p>God utdanning</p> <p>Askersamfunnet sikrer inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremmer muligheter for livslang læring for alle.</p> 	<p>Askersamfunnet har inkluderende og trygge oppvekstmiljøer med leke- og læringsarenaer som fremmer sosial kompetanse, mestring, tilhørighet og god helse.</p>
<p>Innovasjon, digitalisering og næringsutvikling</p> <p>Askersamfunnet har en levende innovasjonskultur, en sikker digital infrastruktur av høy kvalitet og et attraktivt, inkluderende og bærekraftig næringsliv.</p> 	<p>Askersamfunnet arbeider målrettet med innovasjon og digitalisering for å møte fremtidens utfordringer.</p> <p>Askersamfunnet har en sikker digital infrastruktur av høy kvalitet</p> <p>Askersamfunnet har et attraktivt og innovativt næringsliv som bidrar til arbeidsplasser og verdiskaping.</p>

Innspill fra hovedutvalget

Asker kommune har et plan- og styringssystem som skal sikre forsvarlige tjenester, god tjenesteutvikling og oppfølging av politiske vedtak. De politiske prioriteringene gjøres først og fremst gjennom hovedutvalgenes arbeid med temaplaner, som skal sikre helhet og sammenheng i tjenesteutviklingen. Innsatsområdene og strategiene i temaplaner danner grunnlag for årlige prioriteringer og bevilgninger i budsjettet. De økonomiske rammebetingelsene tilsier at ambisjonene i temaplaner som hovedregel må realiseres innenfor eksisterende økonomiske rammer og iverksettes over flere år.

I tillegg til de politiske prioriteringene som allerede ligger til grunn i vedtatte temaplaner, har Asker kommune valgt en modell der hovedutvalgene får mulighet til å komme med innspill til budsjettet før kommunedirektørens forslag foreligger. De formelle politiske beslutningsprosessene knyttet til budsjettet finner imidlertid først sted etter at kommunedirektørens budsjettforslag foreligger.

Utvalg for samfunnstjenester ga gjennom vedtak i sak 29/22 sine innspill og prioriteringer til kommunedirektørens arbeid med forslag til Handlingsprogram 2023-2026. Utvalgets innspill fremgår av vedtak som ligger som vedlegg til handlingsprogrammet, og det vises til dette i sin helhet. Innspillene kan oppsummeres i følgende hovedpunkter (ikke uttømmende):

- Temaplan for handling mot klimaendringer – sikre finansiering, oppjustere miljøstandard for investeringer, naturrestaurering, stimulere til sirkulærøkonomi, klimasmart landbruk.
- Kyst- og fjordforvaltning – strandsone, tilgjengelighet, oppfølging av tiltaksplan for Oslofjorden.
- Samferdsel – trafiksikkerhet, sykkelveier, redusere klimagassutslipp fra massetransport.
- Kommunale bygg – energiøkonomisering og universell utforming.
- Vann og avløp – høy fornyingstakt på vann- og avløpsledninger, oppgradere anlegg for vannbehandling og avløpsrensing.
- Vurdere innspill fra interesseorganisasjoner i relevant planlegging.

Kommunedirektøren har vurdert utvalgets innspill og prioriteringer i lys av de økonomiske rammene som foreligger. Kommunedirektørens vurderinger er beskrevet under. Det vises for øvrig til drifts- og investeringsbudsjettet, samt beskrivelsen av tjenestoområdets utfordringsbilde og prioriteringer i perioden.

Temaplan for handling mot klimaendringer

Temaplan for handling mot klimaendringer følges opp gjennom tiltakene i klimabudsjettet og den administrative virksomhetsstyringen. Det rapporteres på resultater for utvalgte indikatorer, og det legges frem saker om innføring av standarder og ambisjonsnivåer på egne tiltak og tiltak rettet mot innbyggere og næringsliv i Askersamfunnet. Ambisjonene for kommunens bygg- og anleggsprosjekter vil også bli behandlet i egen sak.

Det ble i Handlingsprogram 2022-2025 avsatt 3 mill. kroner i budsjettet til tilrettelegging for sirkulærøkonomi. Kommunedirektøren foreslår å avsette ytterligere 2 mill. kroner til nytt ombruks-senter fra 2023.

Asker kommune har en vedtatt miljøstandard og profil for formålsbygg, og det vedtas betydelige midler til dette som en del av investeringsprogrammet. Det legges til grunn at kommunens investeringer skal være lønnsomme og gi høy klimavinst.

Kyst- og fjordforvaltning

Asker kommune deltar aktivt i arbeidet med tiltaksplan for Oslofjorden. Dette er en tverrfaglig plan som skal sikre håndtering av kommunalt avløp og avrenning fra landbruket, som er de to viktigste kildene til forurensing av Oslofjorden. Tiltak for bedring av miljøforholdene i Oslofjorden iverksettes i tråd med tiltaksplanen, og kommunedirektøren vil følge opp arbeidet lokalt og regionalt. Miljøtiltak i båthavner, herunder ladeinfrastruktur for elbåter, legges frem som egen sak.

Det ble i Handlingsprogram 2022-2025 vedtatt å styrke driften av kommunale friluftsområder med 1 mill. kroner. Kommunedirektøren foreslår i dette handlingsprogrammet en ytterligere styrking på 3,5 mill. kroner til drift av kommunale friområder.

Samferdsel

Kommunen har en viktig rolle i trafikksikkerhetsarbeidet. Trafikksikkerhet langs veiene har høyt fokus, og følges opp gjennom årlige prioriteringslister for tiltak på kommunale veier. I tillegg gir kommunen innspill til fylkets prioriteringslister knyttet til fylkes- og riksveier.

Kommunedirektøren foreslår i budsjettet å avsette 10 mill. kroner årlig til trafikksikringstiltak. I tillegg foreslås det å avsette 5 mill. kroner i 2024 til trafikksikringsarbeidet i Terrasseveien og 14,7 mill. kroner i perioden til fortau i Slemmestad. Det er også foreslått å avsette midler til ferdigstillelse av trafikksikring i tilknytning til Sydskogen og Torvbråten skoler.

Trafikksikkerhet vil for øvrig ha stort fokus i temaplan for samferdsel, som skal vedtas i løpet av 4. kvartal 2023. Det utarbeides i tillegg en egen temaplan for masseforvaltning med fokus på ressursforvaltning og transport.

Kommunale bygg

Alle kommunale bygg og anlegg planlegges og bygges i tråd med høye krav til energiøkonomisering, og ivaretar alle krav til universell utforming. Energiøkonomiseringstiltak i eksisterende bygg gjennomføres i tråd med prioriteringer, der kost-/nytteverdien avgjør prioriteringsrekkefølgen. Tiltak for å bedre tilgjengeligheten og fremme universell utforming gjennomføres etter innspill fra brukere. Det gjennomføres et særskilt prosjekt for Asker sentrum. Budsjettrammer for tiltak er innarbeidet i handlingsprogrammet.

Vann og avløp

Fornyingsstakten på vann- og avløpsnett skal styrkes. Temaplan for vann og vannmiljø legger opp til en årlig rehabiliteringstakt på 1,4 prosent knyttet til vann og 1,6 prosent knyttet til avløp. Det gjennomføres store investeringer i nytt rensetrinn ved Asker og Bærum vannverk, og det utarbeides planer for å løse avløpsituasjonen på Spikkestad/Lahell i samarbeid med Lier og Drammen kommuner.

Det er i budsjettet avsatt 928 mill. kroner i perioden 2023-2026 til rehabilitering av vannforsyningsanlegg og avløpsanlegg. I tillegg er det avsatt 520,5 mill. kroner i perioden 2023-2026 til nybygging av vann- og avløpsanlegg.

Innspill fra interesseorganisasjoner

Utvalg for samfunnstjenester har gjennomført dialogmøte med interesseorganisasjoner innenfor landbruksnæringen, kommunaltekniske tjenester og natur og miljø. Hensikten var å ha dialog og få innspill til handlingsprogrammet. Innspillene knytter seg blant annet til betydningen av jordvern, hensynssoner, naturmangfold, kommunikasjons-tiltak rettet mot ferdsel i inn- og utmark, vern av friområder, trafikksikkerhet og veiledning i søknader til klimastøtte i landbruket. I etterkant av dialogmøtet har utvalget vært på befarings hos landbruksnæringen for å lære mer.

Kommunedirektøren tar med seg innspillene fra slike dialogmøter i relevant planarbeid, slik som for eksempel kommuneplanen, handlingsprogrammet og temaplaner.

Prioriteringer i perioden

Nedenfor følger en beskrivelse av hvilke oppdrag tjenestoområdet vil prioritere i fireårsperioden for å møte utfordringene, nå målene og følge opp strategiene i kommuneplanen og temaplaner.

Foregangskommune innen klima og miljø

Asker kommune har en offensiv klima- og miljøpolitikk, og skal være en foregangskommune for lavutslippssamfunnet. Kommunen skal bidra til klimagassreduksjon gjennom rollen som planmyndighet, eiendomsbesitter, arbeidsgiver, innkjøper, tjenesteleverandør og samfunnsutvikler. Gjennom samarbeid med innbyggerne, næringslivet, frivilligheten og organisasjoner skal kommunen være en pådriver for en klimavennlig utvikling av Askersamfunnet.

Temaplan for handling mot klimaendringene definerer innsatsområder og strategier for hvordan kommunen og Askersamfunnet skal bidra til å redusere klimagassutslippene. Tiltak følges opp gjennom klimabudsjettet.

Asker skal være en foregangskommune innenfor sirkulærøkonomi, og skal bidra til nye løsninger som reduserer ressursbruk og klimafiendtlig forbruk. Det jobbes blant annet med å etablere ombrukssenteret Omigjen, som skal samle butikker, verksteder og opplevelser under samme tak. Pilotprosjektet «Ombruk av kontormøbler» er

nå innlemmet i ordinær drift, og ordningen skal videreutvikles. Det er etablert en rådgivningstjeneste for innbyggerne om klimavennlig oppussing, og denne skal evalueres i 2023. Kommunen jobber for å redusere avfallsmengden gjennom et sikkert og effektivt renovasjonstilbud, og har et særlig fokus på å øke andelen avfall til gjenvinning, gjenbruk og redesign.

Kommunen har betydelig påvirkningskraft på markedet gjennom anskaffelser. Asker kommune vil bruke sin rolle som stor offentlig byggherre til å redusere utslipp fra egne bygg- og anleggsprosjekter, og ønsker å være pådriver for at private utbyggere gjør tilsvarende.

Asker deltar i innovasjonsprogrammet FutureBuilt 2.0. Gjennom fullskala forbildeprosjekter skal kommunen demonstrere innovative løsninger, strekke seg mot nullutslipp og samtidig bidra til gode bymiljøer og sosial bærekraft. I tillegg skal vi høste erfaringer fra svanemerkede bygg, BRE-EAM-sertifisering og andre miljøstandarder. I tillegg til temaplan for handling mot klimaendringene, blir temaplan for eiendom viktig for å definere retningen og omfanget av dette arbeidet.

Tilbudet om energirådgivning og energitilskudd til husholdninger videreføres, og kommunen øker innsatsen for å systematisere og følge opp energi-effektivisering og satsing på miljøvennlig energi i kommunale bygg og anlegg.

Kommunen viderefører tilskuddsordningen for å etablere og oppgradere elektriske anlegg for elbilladere i boligselskaper. Vi skal øke andelen kommunale biler som går på el-, hydrogen- eller biogass. Målet er 100 prosent. Andelen var i 2021 kun 42 prosent.

Gjennom Østlandssamarbeidet er Asker med i prosjektet «Grønne næringstransporter», som har som målsetning å etablere infrastruktur og energistasjoner til miljøvennlig næringstransport.

Asker kommune skal fortsette å stille krav om at transportoppdrag skal skje med biogass eller utslippsfri kommersielt tilgjengelig teknologi. Kommunen har blant annet inngått kontrakt om at transport av matavfall og restavfall til behandlingsanleggene kun skal gjøres med biogassbiler.

Endring, ledelse og kommunikasjon er et innsatsområde i temaplan for handling mot klimaendringene. For å sikre en tverrsektoriell og koordinert tilnærming til klimaarbeidet er det opprettet et klimateam på tvers av tjenestoområdene. Teamet skal blant annet koordinere omstillingsarbeid og klimatiltak i organisasjonen.

Det skal utvikles bedre rutiner og systemer for å hindre lekkasjer fra nedgravde oljetanker og for oppfølging av forbud mot fyring med mineralolje. Kommunen får stadig bedre oversikt over forurenset grunn, og oppdaterer fortløpende nye og gamle grunnforurensingslokaliteter i fagsystemene.

Effektive og klimavennlige samferdselsløsninger

Veinettet i kommunen består av både private, kommunale, regionale og statlige veier. Kommunen har en pådriverrolle overfor staten og regionen. Videreutvikling av kollektivtilbudet har stor betydning for utvikling av tettstedene i Asker.

Kommunen har ansvar for drift og vedlikehold av kommunale veier. Før kommunesammenlåingen var det ulike kriterier og praksis for om en vei var kommunal eller privat. Det er behov for å utarbeide nye kriterier for klassifisering av kommunale veier for å sikre likebehandling i hele kommunen.

Personbiltransport bidrar til støy, lokal luftforurensing og forurensing av jord og vann, og er den største kilden til klimagassutslipp i Asker. Det er viktig å tilrettelegge for andre transportformer og få på plass mobilitetsløsninger som både reduserer personbiltransporten og klimagassutslippene. Kommunen har inngått et samarbeid med Ruter om mikromobilitet, med fokus på elsykler og elsparkesykler. Prosjektet skal evalueres i 2023.

Asker kommunes reisepolicy for ansatte og folkevalgte ble vedtatt våren 2020 (sak 90/20). Intensjonen med reisepolicyen er å redusere kommunens klimaavtrykk og kostnader knyttet til tjenestereiser. I 2022 iverksatte kommunen et mobilitetsprosjekt for ansatte. Ordningen har blant annet til hensikt å redusere bilreiser til og fra jobb og bedre fremkommeligheten og parkeringsmulighetene i Asker sentrum. Det arbeides for å etablere et miljøvennlig hurtigbåttilbud på Oslofjorden med flere avganger. Kommunen vil legge til rette for å utvikle tilstrekkelig infrastruktur på land, og tilrettelegge for økt bruk av hurtigbåttilbudet.

Kommunen har en viktig rolle i trafikksikkerhetsarbeidet, både som ansvarlig for de kommunale veiene, som skole- og barnehageeier, gjennom sitt ansvar i arealplanleggingen og som arbeidsgiver og transportkjøper. Kommunen samordner innsatsen i trafikksikkerhetsarbeidet for å redusere ulykker og styrke trygghetsfølelsen, spesielt hos myke trafikanter.

Asker kommune har startet en omfattende kartlegging av veinettet. Denne vil være et betydelig løft i digitaliseringen av veiforvaltningen, og vil bidra til en mer effektiv og helhetlig forvaltning av kommunens veinett.

Strategier for arbeidet med trafikksikkerhet og sykkel vil ivaretas i temaplan for samferdsel og mobilitet som skal ferdigbehandles i 2023. Temaplanen vil være et viktig grunnlag for å sikre helhet og riktige prioriteringer innenfor disse områdene.

Kommunen må ha et forsvarlig system for snødeponering. I kommuneplanens arealdel er det avsatt arealer for dette, som også skal sikre massehåndtering for den daglige veidriften.

Transporttjenesten har ansvar for transport til og fra arbeids- og aktivitetssentra for mennesker med funksjonsnedsettelse. Transporttjenesten skal sikre et likeverdig transporttilbud i hele kommunen.

Sikker vannforsyning og rene vannmiljøer

Temaplan for vann og vannmiljø ble vedtatt i mars 2022. Planen gir oversikt over det kommunale vann- og avløpssystemet, private anlegg, flom- og overvannsystemer, vannforekomster i kommunen og kommunens dammer. I deler av kommunen er det avdekket store mangler i datagrunnlag, både når det gjelder VA-kartverk og tilstanden på infrastrukturen. Temaplanen gir strategier for hvordan disse utfordringene skal håndteres og forslag til prioritering.

Ivaretagelse av lovpålagte krav, sikkerhet og beredskap har høy prioritet. Kommunen har døgnbemannet beredskap, og denne dekker i tillegg til vann og avløp også andre områder i kommunen. Kommunen deltar i et nødvannssamarbeid med øvrige kommuner i Osloregionen. Godkjente reserveløsninger for vannforsyning i hele kommunen må prioriteres. Reservevann for Sandungen vannverk ble utredet i 2022 og forpliktende fremdriftsplan er oversendt Mattilsynet. Dette skjer i samarbeid med Glitrevannverket, og dekker områdene Sætre, Klokkarstua, Verket og Holmsbu. Det pågår et arbeid for å sikre løsning for ny vannforsyning til Storsand.

For avløpshåndteringen haster det med å få på plass tilfredsstillende renseløsninger for flere av områdene som ikke leverer avløpet til VEAS. Det jobbes med ny løsning for Åros renseanlegg, der kapasiteten er nær sprengt. Det vurderes ulike alternativer for avløpsrenseløsning for Lahell rensedistrikt, noe som er en forutsetning for videre utvikling og utbygging i Spikkestad.

Stedvis store lekkasjer på ledningsnettet er en sikkerhetsrisiko for vannforsyningen, og innebærer et stort tap av drikkevann. For avløpsnettet innebærer lekkasje en fare for forurensning og overløp av kloakk til bekker og vassdrag. Arbeidet med lekkasjesøk og lekkasjetetting vil derfor intensiveres. Dette bidrar også til å redusere kommunens kostnader. I temaplan for vann og vannmiljø er det vedtatt en årlig fornyingstakt på 1,4 prosent for vannledningsnettet og 1,6 prosent for avløpsnettet.

Vannforsyning er en kritisk infrastruktur, og krever særskilt oppmerksomhet med tanke på sikkerhet mot forurensning, avbrudd og sabotasje. Sikring av installasjoner og vannkilder vil være en prioritert oppgave fremover. I områder med spredt bebyggelse er det en stor andel private vann- og avløpsløsninger, og manglende kommunal infrastruktur. Det er vedtatt en økt satsing på tilknytning gjennom utbygging av kommunalt nett og gjennom pålegg. Kommunen vil gjennomføre tilsyn på de anleggene som ikke er tilknyttet og gi pålegg om nødvendige utbedringer.

Kommunen må tilpasse seg et endret klima. Hovedutfordringen for Asker er håndtering av ekstremnedbør, og dette er lagt inn som en viktig premiss ved ny arealdisponering i kommunepla-

nens arealdel. I eksisterende bebyggelse må det etableres trygge og sikre flomveier. Kommunen jobber også med å sikre eksisterende byggeområder basert på ROS-analyser. I tråd med vannforskriften fastsetter regional vannforvaltningsplan for Innlandet og Viken miljømål for elver, innsjøer, kystvann og grunnvann. Kommunen skal sikre god økologisk og kjemisk tilstand i alle vannforekomster innen 2027. Dette skal oppnås ved systematisk overvåkning av vannkvaliteten, sporing av forureningskilder og ved gjennomføring av ulike tiltak. Kommunen deltar også aktivt i arbeidet med tiltaksplan for Oslofjorden. Dette er en tverrfaglig plan som skal sikre håndtering av kommunalt avløp og avrenning fra landbruket, som er de to viktigste kildene til forurensning av Oslofjorden.

Kostnadene knyttet til omfattende rehabilitering og nybygging av vann- og avløpsanleggene vil gi en sterk økning i gebyrene i årene som kommer. Dette skyldes blant annet vedlikeholdsetterlep, nye behov og strengere regelverk. Utviklingen gjelder ikke kun for Asker, men er en generell problemstilling i hele landet. Kommunen vil jobbe for sosialt, miljømessige og økonomisk bærekraftige løsninger til beste for innbyggerne gjennom blant annet samarbeid, effektivisering og teknologisk utvikling.

Trygge brann- og redningstjenester

Asker og Bærum brann og redning IKS har i forbindelse med kommunesammenslåingen vært igjennom en omfattende omstilling, hvor også krav til innsparing er realisert. Ny forskrift om organisering, bemanning og utrustning av brann- og redningsvesen og nødmeldesentralene trådte i kraft 1. mars 2022, og krever en omstrukturering av organisasjonen. Brannsjefen har derfor bedt om økte ressurser for å styrke ledelse og støttefunksjoner.

I tillegg til forebyggende arbeid og beredskap knyttet til brann og redning, utgjør Asker og Bærum brann og redning IKS førsteinnsatsen ved akutt forurensning i kommunen. I tillegg er det betydelige ressurser innenfor kort geografisk avstand knyttet til interkommunalt utvalg for akutt forurensning (IUA) i region Indre Oslofjord og region Buskerud, og ved Kystverkets stasjon i Horten. Ny samarbeidsavtale for kommunene i region Indre Oslofjord ble inngått i 2022.

Det er opprettet et samarbeid mellom de kommunaltekniske tjenestene i Asker og Bærum kommuner, ABBR og 110-sentralen for å utnytte kapasiteten og styrke beredskapen ved akutte hendelser som flom, skred, trevelt og akutt forurensning.

Bevare og tilrettelegge natur- og kystområder

Asker er en kommune med et rikt biologisk mangfold og variert natur og landskapstyper. Vi har også et nasjonalt ansvar for en rekke truede arter som har sin hovedforekomst i kommunen. Samtidig presses naturen tilbake av befolkningsvekst, nedbygging, trafikkvekst og mer ekstremvær. Under koronapandemien har vi opplevd at tilgang til den nære naturen er svært viktig for oss, og bidrar til økt livskvalitet og bedre folkehelse.

Askers unike natur- og kystområder er viktige for rekreasjon og aktivitet. Områdene har ulik grad av tilrettelegging, som parkeringsplasser, gjestehavner, toaletter, avfallsordninger, grøntanlegg, badebrygger, stupetårn, lekeapparater, stier, skiløyper og serveringssteder.

Det er store forventninger til kommunens utvikling og ivaretagelse av friområder og havner, samtidig som kommunen har begrensede ressurser til å utvikle og drifte områdene på en god måte. Et samarbeid med innbyggere, frivillige organisasjoner og næringslivet er derfor viktig. Det er flere aktører

som i dag rydder søppel både på land og i vann. Kommunen skal jobbe videre for et godt samarbeid med frivilligheten om disse ryddeaksjonene.

Asker kommune har omtrent 170 kilometer med kystlinje og et stort antall båthavner. Noen av disse er større kommersielle havner, mens de fleste er mindre havner som drives av lokale lag og foreninger. Kommunen driver selv to småbåthavner i Filtvet og Holmsbu, og to gjestehavner i Sætre og Holmsbu. Kommunen vil følge opp miljøkrav og forvaltning av småbåthavnene. Tilrettelegging av anlegg for mottak av båtseptik skal prioriteres.

Asker kommune ønsker å gjøre flere områder tilgjengelige for innbyggerne gjennom kjøp av arealer, avtaler med grunneiere og tilrettelegging for aktiviteter. Dette må skje i god balanse til kravet om å sikre uberørte naturområder uten tilrettelegging. Arbeidet med å sikre biologisk mangfold skal styrkes gjennom oppfølging av temaplan for naturmangfold, som skal ferdigstilles i 2023. Aktiv opplæring og informasjon blir viktig.

Asker kommune skal utarbeide et arealregnskap for karbonlagring og utslipp når det skjer endringer fra en type areal til et annet. I tillegg skal det lages en oversikt over myrer i Asker med potensial for restaurering. Dette vil gi et kunnskapsgrunnlag for å kunne restaurere og øke myrenes karbonlagring.

Bærekraftig landbruk

Dyrket og dyrkbar mark er under stort press, og et aktivt jordvern er avgjørende for å sikre et bærekraftig samfunn med aktiv bruk av land-, kyst- og fjordressursene. I tråd med kommuneplanen og temaplan for næring, skal Asker sikre viktige jordbruksområder og kulturlandskap i landbruket. Målet er en nullvisjon for nedbygging og omdisponering av dyrkbar mark. Oppfølging av driveplikten er et viktig virkemiddel. Skogbruk og jordbruk har en sentral plass som grunnlag for næringsutvikling, verdiskaping, turisme og lokal vekst. Sammen med kulturlandskap og kulturmiljøer er de sentrale faktorer for Askersamfunnets særpreg og innbyggernes trivsel, tilhørighet og opplevelser.

Kommunens landbrukskontor har fokus på tilrettelegging for næringen med forvaltning av tilskuddsordninger, kunnskapsdeling og næringsutvikling. Kommunen søker samarbeid med aktørene i næringen og andre fagmiljøer for å bidra til å styrke landbruksnæringen. Jorda på kommunens egne landbrukseiendommer er leid ut til lokale gårdbrukere.

Asker kommune jobber for å redusere direkte utslipp fra jordbruk gjennom forvaltning av tilskuddsordninger, lover og oppfølging av skjerpede forskrifter og retningslinjer. Ordninger som produktstilskudd og spesielle miljøtilskudd er viktige virkemidler. Prosjektet «Miljørådgivning i landbruket» videreføres.

Hensiktsmessige kommunale bygg og boliger

Arbeidet med temaplan for eiendom er forventet ferdigstilt høsten 2023. Planen skal definere strategisk retning for eiendomsområdet de neste årene, inkludert investeringer, standarder, leieforhold, forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av kommunal bygningsmasse og grunneiendom.

Investeringer i bygg og anlegg utgjør en betydelig andel av kommunens anskaffelser. Kvalitet i anskaffelser, kompetanse på prosjektgjennomføring og rom for å jobbe med utvikling og innovasjon, er sentrale elementer for å sikre at kommunen gjør riktige og gode investeringer for fremtiden. Prinsipper for bærekraftig utvikling, livssyklus-kostnader og langsiktig lønnsomhet skal legges til grunn for nyinvestering, rehabilitering og gjenbruk av kommunale bygg.

Kartleggingen av tilstand, tilpasningsdyktighet og egnethet i den kommunale bygningsmassen og tilhørende uteområder ble ferdigstilt i 2022. Det er fastsatt handlingsregler for verdibevarende vedlikehold av kommunale formålsbygg. Handlingsreglene skal bidra til en planmessig forvaltning av bygningsmassen, lang levetid og sunne, tilpassede bygg for merbruk og flerbruk. Prinsipper for tilstandsgraden i kommunale bygg og boliger vil legges frem for politisk behandling.

Asker kommune disponerer om lag 1400 kommunale boliger for vanskeligstilte, med og uten stedlig bemanning. En samlet forvaltning og utvikling av kommunale boliger skal sikre at leietakerne opplever å bo i godt vedlikeholdte og trygge boliger. Brannberedskap og brannsikring skal ivaretas.

Omkring halvparten av renholdstjenestene i kommunens bygningsmasse utføres av kommunalt ansatte, mens den andre halvparten utføres ved kjøp av eksterne renholdstjenester. Kvalitetsstandard for renhold er samordnet for å sikre lik kvalitet i alle bygg, uavhengig av leverandør og utfører.

Handlingsprogrammet forutsetter et betydelig salg av kommunal eiendom. Prinsippene for salg av kommunal eiendom er fastsatt av kommunestyret i egen sak i 2020 (sak 27/20).

Digitalisering for bedre og mer effektive tjenester

Asker kommune er utviklingsorientert og satser på ny teknologi og innovasjon. Det er et mål å ta i bruk ny teknologi og digitale løsninger som kan effektivisere og øke kvaliteten på tjenestene. Tjenestoområde Samfunnstjenester har flere pågående digitaliseringsprosjekter.

Digitale vannmålere installeres i alle husstander. På den måten får forbrukerne en mer nøyaktig og rettferdig måling av faktisk forbruk, i tillegg til at det blir enklere å oppdage rørbrudd og vannlekkasjer.

Innenfor renovasjon bedres tjenestene ved å utnytte eksisterende teknologi og ta i bruk ny. Mer nøyaktige brukerdata gir blant annet bedre tjenestetilbud og tilrettelegger for «pay-as-you-throw»-løsninger. I tillegg gir det mulighet for å måle effekten av konkrete tiltak, for slik å gi incentiver og motivere innbyggerne til bedre kildesortering.

Digital 3D-modellering tas i bruk i bygg- og anleggsprosjekter. Ved å benytte 3D-modellering av landskap, bygg og infrastruktur blir det bedre kvalitet på planene og enklere gjennomføring, i tillegg til at planene kan visualiseres for beslutningstakerne. På den måten styrkes samfunnsplanleggingen, og det blir enklere å samarbeide på tvers av drifts- og fagmiljøer.

Nye metoder for brukerdiallog, tjenstedesign og bedre utnyttelse av tall og brukerdata fra digitale verktøy er viktige elementer i beslutninger knyttet til tjenesteutviklingen. I tillegg jobbes det aktivt for å øke informasjonskvaliteten på digitale møteplasser slik som nettsider, sosiale medier, chat, Kommune-Kari og andre meldingssystemer, slik at innbyggerne raskt og enkelt finner den informasjonen de søker.

Utarbeidelse og oppfølging av temaplaner

Gjennom å utarbeide og vedta strategiske planer, gir de folkevalgte retning og mål for utvikling av kommunen. Kommunestyret vedtok i sak 29/20 en planstrategi som definerer hvilke strategiske temaplaner som skal utarbeides i fireårsperioden. En rekke temaplaner er nå vedtatt eller under utarbeidelse, og flere vil bli utarbeidet videre i perioden.

Tjenesteområde Samfunnstjenester har et særlig ansvar for temaplan for handling mot klimaendringene, temaplan for vann og vannmiljø, temaplan for naturmangfold og temaplan for eiendom. I tillegg har tjenesteområdet bidratt med kunnskap om temaet landbruk i temaplan for næring, samt kunnskap i temaplan for samferdsel og mobilitet.

Temaplan for handling mot klimaendringene ble vedtatt av kommunestyret i 2021 (sak 44/21). Temaplan for vann og vannmiljø ble vedtatt av kommunestyret i 2022 (sak 03/22). Temaplan for eiendom og temaplan for naturmangfold skal ferdigstilles i 2023.

Driftsbudsjett

Programområder

Tjenesteområde Samfunnstjenester er budsjettmessig inndelt i fire programområder som vil være grunnlag for økonomistyring og -rapportering. Programområdene er Felles samfunnstjenester inklusiv brann og redning, Eiendom, Vann og avløp, samt Miljø og samferdsel. Programområde Eiendom inkluderer virksomhetene Renhold og praktisk bistand, samt Prosjekt og utvikling. Virksomheten Asker drift inngår i programområde Miljø og samferdsel.

Tabellen viser fordeling av budsjettet på programområder.

Beløp i 1000	Økonomiplan				
	Budsjett 2022	2023	2024	2025	2026
Felles samfunnstjenester inklusive brann og redning	76 132	78 575	73 175	67 875	62 575
Eiendom	356 911	369 752	379 226	386 706	391 366
Vann og avløp	9 320	4 211	4 211	4 211	4 211
Miljø og samferdsel	138 610	144 525	145 018	145 408	145 813
Sum	580 972	597 063	601 630	604 200	603 965

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Opprinnelig budsjett	580 972	580 972	580 972	580 972
Sum Tekniske justeringer	276	218	198	198
Sum Budsjettendringer inneværende år	1 000	1 000	1 000	1 000
TIDLIGERE VEDTATTE TILTAK				
Driftskonsekvenser av investeringer - FDV-kostnader	4 095	14 120	22 010	27 075
Eiendom - endrede rammer knyttet til innleie og utleie av arealer	4 050	4 050	4 050	4 050
Andre tiltak	0	0	0	0
Sum Tidligere vedtatte tiltak	8 145	18 170	26 060	31 125
Konsekvensjusteringer	9 421	19 388	27 258	32 323
Konsekvensjustert ramme	590 393	600 360	608 230	613 295
OMSTILLING OG EFFEKTIVISERING				
Omstilling og effektivisering - Eiendom	-1 700	-1 700	-1 700	-1 700
Omstilling og effektivisering - Miljø og samferdsel	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Omstilling og effektivisering - Samfunnstjenester	0	-5 400	-10 700	-16 000
Sum Omstilling og effektivisering	-2 700	-8 100	-13 400	-18 700
NYE TILTAK				
Heggedal torg og park - F-sak 44/21	450	450	450	450
Nytt ombrukssenter - temaplan for handling mot klimaendringer	2 000	2 000	2 000	2 000
Overtagelse av eiendommen Skogsborg - 1. tertial 2022 (K-sak 59/22)	1 500	1 500	1 500	1 500
Risenga bo- og omsorgssenter - regulering av driftsavtale - 1. tertial 2022 (K-sak 59/22)	1 920	1 920	1 920	1 920
Økt bevilgning til drift av friområder - 1. tertial 2022 (K-sak 59/22)	3 500	3 500	3 500	3 500
Sum Nye tiltak	9 370	9 370	9 370	9 370
Nye tiltak og realendringer	6 670	1 270	-4 030	-9 330
Ramme 2023-2026	597 063	601 630	604 200	603 965

Tidligere vedtatte tiltak

Driftskonsekvenser av investeringer - FDV-kostnader

Investeringsbudsjettet medfører økte forvaltnings-, drifts- og vedlikeholdskostnader (FDV) knyttet til formålsbyggene. Driftskonsekvensen øker i planperioden som en følge av høyt investeringsnivå. Midler til renhold, strøm og kommunale avgifter er også inkludert.

Eiendom - endrede rammer knyttet til innleie og utleie av arealer

Det er behov for midler til husleie for nye arealer i Lensmannslia 4, og til kompensasjon for prisstigning på husleiene fra Asker kommunale pensjonskasse. Budsjettet styrkes i tråd med dette.

Omstilling og effektivisering

For å opprettholde kommunens økonomiske handlingsrom, foreslår kommunedirektøren en omstilling og effektivisering i Asker kommune på 20 mill. kroner i 2023. Omstillingsnivået utgjør 0,3 prosent av tjenestoområdenes brutto driftsramme.

Tjenestoområdene i Asker kommune er store og robuste. Kommunen må i økende grad ha fokus på omstilling og søke å løse oppgaver på nye måter slik at kommunen får mer ut av ressursene. Effektiviseringskravet vil i størst mulig grad bli håndtert slik at dekningsgrader og kvalitet blir opprettholdt.

Kommunedirektøren foreslår konkrete tiltak på 2,7 mill. kroner innenfor tjenestoområde Samfunnstjenester. Beløpet er fordelt med 0,35 mill. kroner innenfor programområde Felles samfunnstjenester inklusiv brann og redning, 1,45 mill. kroner innenfor programområde Eiendom, samt 0,9 mill. kroner innenfor programområde Miljø og samferdsel. Tiltakene knytter seg primært til effektivisering innenfor programområdene.

Nye tiltak

Heggedal torg og park - F-sak 44/21

I henhold til F-sak 44/21 innarbeides det midler til drift og vedlikehold av Heggedal torg og park. Investeringsprosjektet ferdigstilles høsten 2022.

Nytt ombrukssenter - temaplan for handling mot klimaendringer

Asker ønsker å være en foregangskommune innenfor sirkulærøkonomi, og har etablert et ombrukssenter. Det avsettes midler for at ombrukssenteret skal kunne legge til rette for økt reparasjon, ombruk og delingsøkonomi i Asker-samfunnet.

Overtagelse av eiendommen Skogsborg - 1. tertial 2022 (K-sak 59/22)

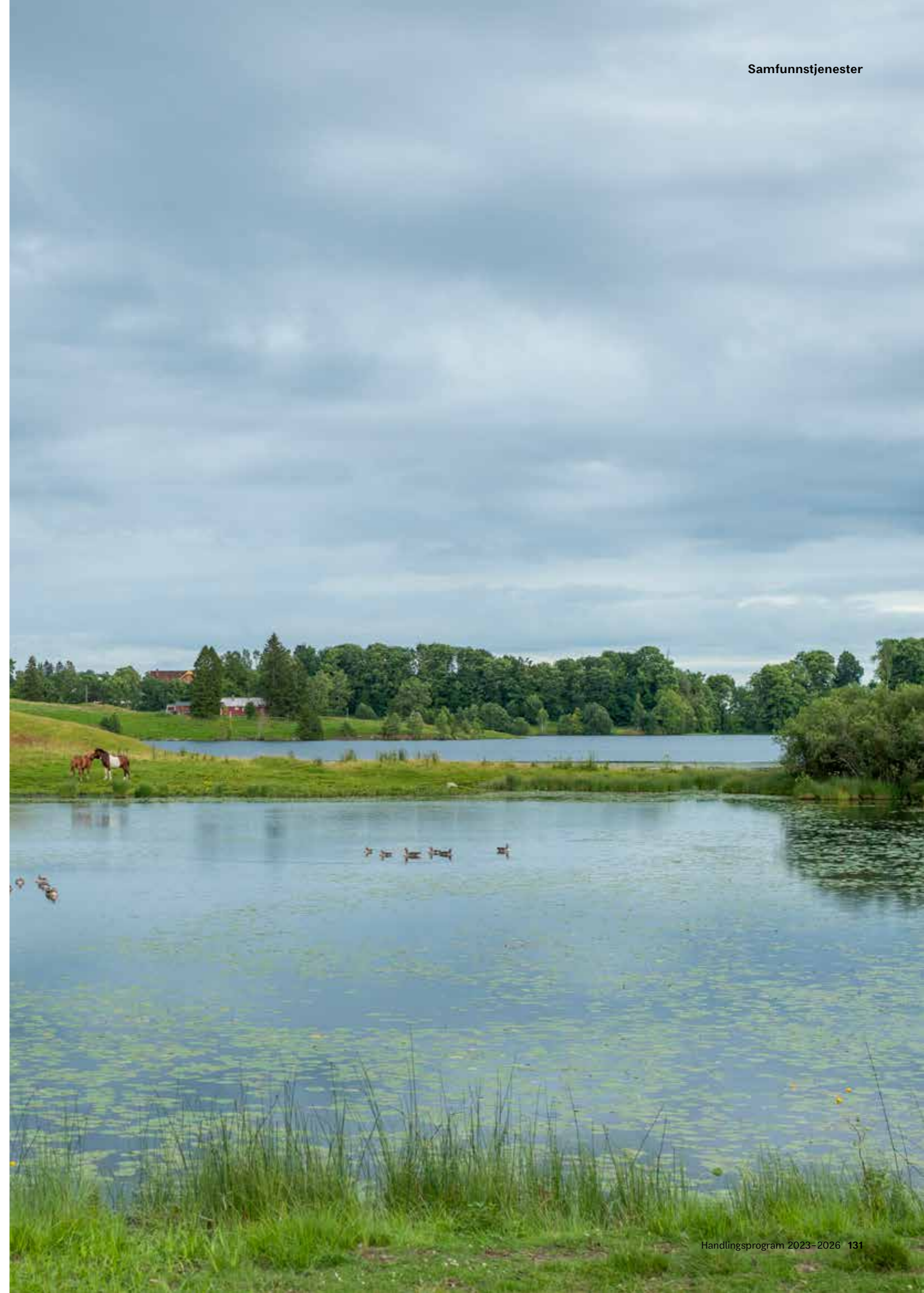
I henhold til F-sak 88/22 overtar Asker kommune eiendommen Skogsborg. Skogsborg skal fortsatt være et offentlig friområde, og det avsettes midler til drift og nødvendig vedlikehold.

Risenga bo- og omsorgssenter - regulering av driftsavtale - 1. tertial 2022 (K-sak 59/22)

Styret til stiftelsen Risenga bo- og omsorgssenter har vedtatt å øke husleie/driftsavtalen på bakgrunn av økte energikostnader og planlagt vedlikehold. Budsjettet styrkes for å dekke dette.

Økt bevilgning til drift av friområder - 1. tertial 2022 (K-sak 59/22)

I henhold til F-sak 71/22 om reiselivet i Asker, avsettes det midler for å legge til rette for forutsigbar drift av kommunale friområder, samt å styrke sanitære forhold, renovasjon og andre servicetilbud.

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Ferdig år	Brutto prosjektutgift	Økonomiplan		Økonomiplan		Sum	Sum øvrige år					
			2023	2024	2025	2026	2023-25	2027	2028	2029	2030	2031	2032
SAMFUNNSTJENESTER													
Asker Drift - investeringer	LØPENDE		5 000	5 000	5 000	5 000	20 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Brannforebygging - formålsbygg	LØPENDE		6 000	6 000	6 000	6 000	24 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000
Brannforebygging - kommunale boliger Røyken/Hurum	2025	15 000	5 000	5 000	0	0	10 000	0	0	0	0	0	0
Brannstasjon Hurum	2024	101 500	33 900	50 000	4 900	0	88 800	0	0	0	0	0	0
Eiendomsutvikling	LØPENDE		2 000	2 000	2 000	2 000	8 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Gamle Røyken rådhus - rehabilitering av ytterkledning	2023	10 600	2 000	8 600	0	0	10 600	0	0	0	0	0	0
Idrett - mellomromsprosjekt Risenga	2023	44 900	25 400	0	0	0	25 400	0	0	0	0	0	0
Klimatiltak	LØPENDE		1 250	1 250	1 250	1 250	5 000	1 250	1 250	1 250	1 250	1 250	1 250
Klimatiltak - ENØK	LØPENDE		4 000	4 000	4 000	4 000	16 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Klimatiltak - mobilitet formålsbygg	LØPENDE		3 000	3 000	3 000	3 000	12 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Klimatiltak - mobilitet rettet mot Askersamfunnet	LØPENDE		2 000	2 000	2 000	2 000	8 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Koordineringspott - administrasjonsbygg	LØPENDE		2 000	2 000	2 000	2 000	8 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Koordineringspott - flomtiltak/klimatilpasning	LØPENDE		5 000	5 000	5 000	5 000	20 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Områdeplan for fremtidig infrastruktur Slemmestad	2025	517 500	119 000	223 500	93 000	0	435 500	0	0	0	0	0	0
Områdeutvikling - Føyka - Kirkeveien, delområde 1	2023	73 195	6 750	0	0	0	6 750	0	0	0	0	0	0
Områdeutvikling Høn-Landås	2024	109 100	20 000	12 600	0	0	32 600	0	0	0	0	0	0
Samferdsel - gang- og sykkelbro Nesøya	2023	32 800	16 600	5 200	0	0	21 800	0	0	0	0	0	0
Samferdsel - oppfølging av sykkelstrategi inkl. FutureBike/bygg	LØPENDE		15 000	15 000	15 000	15 000	60 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Samferdsel - oppgradering veilysanlegg	LØPENDE		15 000	2 000	2 000	2 000	21 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Samferdsel - parkering	LØPENDE		1 000	1 000	1 000	1 000	4 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Samferdsel - trafikkisikringstiltak	LØPENDE		10 000	15 000	10 000	10 000	45 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Samferdsel - trafikkisikringstiltak Røyken	2025	36 378	5 000	15 000	14 600	0	34 600	0	0	0	0	0	0
Samferdsel - utbedring kommunale veier	LØPENDE		18 600	22 000	22 000	21 000	83 600	25 000	25 000	25 000	27 000	26 500	0
Slemmestad - Vaterlandskvartalet	2026	351 000	100 000	108 000	22 500	21 500	252 000	0	0	0	0	0	0
Spikkestad sentrum - vann, avløp og vei i Teglverksveien	2022	57 053	5 200	0	0	0	5 200	0	0	0	0	0	0
Stikkledninger - rehabilitering	LØPENDE		1 500	1 500	1 500	1 500	6 000	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Tettstedsutvikling	LØPENDE		6 000	6 000	6 000	6 000	24 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000
Turveier og friområder	LØPENDE		6 000	6 000	6 000	6 000	24 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000
Universell utforming	LØPENDE		2 000	2 000	2 000	2 000	8 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
VAR - harmonisering av renovasjonsordning - avfallsbeholdere	2023	24 500	20 000	0	0	0	20 000	0	0	0	0	0	0
VAR - miljøtiltak Yggeset og Follestad gjenvinningsstasjoner	LØPENDE		20 000	2 000	2 000	2 000	26 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
VAR - omlastestasjon Yggeset gjenvinningsstasjon	2023	50 000	50 000	0	0	0	50 000	0	0	0	0	0	0
VAR - rehabilitering vann- og avløpsanlegg	LØPENDE		232 000	232 000	232 000	232 000	928 000	232 000	232 000	232 000	232 000	232 000	232 000
VAR - utbygging vann- og avløpsanlegg	LØPENDE		103 800	143 850	144 450	128 400	520 500	95 200	95 200	95 200	49 900	49 900	49 800
VAR - vann- og avløpsanlegg Slemmestad sentrum	2024	103 000	25 000	0	0	0	25 000	0	0	0	0	0	0
Sum Samfunnstjenester		1 526 526	895 000	906 500	609 200	478 650	2 889 350	427 950	427 950	427 950	384 650	384 150	357 550

Asker Drift – investeringer

For å ivareta behovet for utskifting og oppgradering av maskinparken, avsettes det 5 mill. kroner årlig til investeringer i Asker Drift.

Brannforebygging – formålsbygg

Det avsettes 6 mill. kroner årlig til gjennomføring av brannsikringstiltak i Asker kommunes formålsbygg.

Brannforebygging – kommunale boliger Røyken/Hurum

Det er tidligere vedtatt å gjennomføre brannforebyggende tiltak i kommunale boliger i gamle Asker kommune. I 2022 ble det vedtatt et tilsvarende prosjekt for alle kommunale boliger i Hurum og Røyken. Budsjettet er på 5 mill. kroner årlig i perioden 2022-2024. Med dette er alle kommunale boliger i hele den nye kommunen ivarettatt med brannforebyggende tiltak.

Brannstasjon Hurum

Det er vedtatt å bygge ny brannstasjon på Tofte, da nåværende brannstasjon ikke tilfredsstillt krav til HMS, garderobefasiliteter, areal mm. Den er også ugunstig plassert med hensyn til kjørevei (skolevei) og utrykningstid. Estimert kostnadsramme er 101,5 mill. kroner inkludert prisstigning, og brannstasjonen er planlagt ferdigstilt i 2024. Prosjektet er blitt forsinket på grunn av grunnforholdene på nabotomten.

Eiendomsutvikling

Det avsettes 2 mill. kroner årlig til generelt grunnnett. Midlene benyttes til kjøp av mindre eiendommer som det er hensiktsmessig at kommunen erverver, samt til eiendomsutvikling av kommunens egne eiendommer.

Gamle Røyken rådhus – rehabilitering av ytterkledning

Det er vedtatt rehabilitering av ytterkledningen på gamle Røyken rådhus. Vedtatt budsjett er 10,6 mill. kroner inkludert prisstigning med ferdigstilling i 2023.

Idrett – mellomromsprosjekt Risenga

Mellomromsprosjektet skal ivareta de delene av Risenga idrettspark og omliggende områder som ikke omfattes av pågående prosjekter i området. Estimert budsjett er 44,9 mill. kroner inkludert prisstigning.

Klimatiltak

Det avsettes 1,25 mill. kroner årlig til gjennomføring av ulike klimatiltak. Det er i tillegg egne bevilgninger for oppfølging av ulike satsinger i temaplan for handling mot klimaendringene.

Klimatiltak – ENØK

Det avsettes 4 mill. kroner årlig til ENØK-tiltak for å følge opp temaplan for handling mot klimaendringene.

Klimatiltak – mobilitet formålsbygg

Som oppfølging av temaplan for handling mot klimaendringene avsettes det 3 mill. kroner årlig til tiltak i formålsbygg som vil fremme grønn mobilitet. Det skal blant annet etableres flere ladestasjoner i tilknytning til formålsbyggene til kommunen.

Klimatiltak – mobilitet rettet mot Askersamfunnet

Som oppfølging av temaplan for handling mot klimaendringene avsettes det 2 mill. kroner årlig til mobilitetstiltak rettet mot Askersamfunnet.

Koordineringspott – administrasjonsbygg

Det avsettes 2 mill. kroner årlig til koordineringspott for administrasjonsbygg. Midlene benyttes til mindre investeringer i denne type bygningsmasse.

Koordineringspott – flomtiltak/klimatilpasning

Det avsettes 5 mill. kroner årlig til nødvendige flomtiltak og klimatilpasninger utover det som dekkes av vann- og avløpsmidlene. Rassikring inngår i dette.

Områdeplan for fremtidig infrastruktur Slemmestad

Områdeplanen for Slemmestad krever betydelige investeringer. Det er avsatt 82 mill. kroner til og med 2022, deretter 119 mill. kroner i 2023, 223,5 mill. kroner i 2024 og 93 mill. kroner i 2024. Totalt må det bevilges 517,5 mill. kroner for å ferdigstille planen innen 2031. Det er vedtatt at nødvendige tiltak for å oppfylle kommunens forpliktelser i "Utbyggingsavtale for Slemmestad sentrum - områdeplan", skal gjennomføres. Finansiering av tiltakene sikres gjennom handlingsprogrammet. I tillegg kommer privat finansiering i henhold til utbyggingsavtale.

Områdeutvikling – Føyka – Kirkeveien, delområde 1

Reguleringsplanen for Føyka/Elvely krever at Kirkeveien med tilhørende anlegg er opparbeidet før Føyka og Elvely kan bebygges. Prosjektet er et rekkefølgekrav. Vedtatt budsjetttramme er 90,825 mill. kroner inkludert prisstigning, med ferdigstilling i 2023. Fylkeskommunen har bevilget 40 mill. kroner til prosjektet.

Områdeutvikling Høn-Landås

Det planlegges utbygging av omkring 1600 nye boliger på Hønsjordet og 600 nye boliger i Asker sentrum. For å tilrettelegge for utbyggingen, er det vedtatt 109,1 mill. kroner inkludert prisstigning til grunnnett og felles infrastruktur frem til 2024. Kommunen eier deler av området, og det forventes at salgsinntektene vil være vesentlig større enn utgiftene. Merinntektene vil benyttes til å finansiere ny skole med mer.

Samferdsel – gang- og sykkelbro Nesøya

Formannskapet vedtok i sak 97/20 en ny gang- og sykkelbro på Nesøya, for å ivareta trafiksikkerheten for gående og syklende til og fra Nesøya. Estimert budsjett er 32,8 mill. kroner inkludert prisstigning, med ferdigstilling i 2023.

Samferdsel – oppfølging av sykkelstrategi inkl. FutureBike/bygg

Asker har status som sykkelby, og ønsker å øke andelen syklist og sikkerheten for de syklende. Asker får som sykkelby tildelt statlige midler til ulike tiltak, forutsatt at kommunen også prioriterer midler til dette. Det avsettes 15 mill. kroner årlig til oppfølging av sykkelstrategien. Midlene skal benyttes både til bygg og veianlegg.

Samferdsel - oppgradering veilysanlegg

Det er vedtatt en oppgradering av veilysanlegg i perioden 2020-2032. Budsjettrammen er på totalt 59 mill. kroner.

Samferdsel - parkering

Det avsettes 1 mill. kroner årlig til gjennomføring av tiltak i hovedplan for parkering.

Samferdsel - trafikksikringstiltak

Det avsettes 10 mill. kroner årlig til trafikksikrings-tiltak. I tillegg avsettes det 5 mill. kroner i 2024 for å fullføre trafikksikringsarbeidet i Terrasseveien.

Samferdsel - trafikksikringstiltak Røyken

Formannskapet i Røyken kommune vedtok i sak 82/19 å innarbeide 19,778 mill. kroner i 2020 og 2021 til trafikksikkerhetstiltak tilknyttet Sydskogen og Torvbråten skole, som i sin helhet benyttes til trafikksikringstiltak i Nyveien. Det avsettes ytterligere 14,7 mill. kroner i perioden 2023-2026 til nytt fortau fra Slemmestad sentrum til eksisterende fortau like sør for Bergeråsen. Prosjektet ferdigstilles i 2025.

Samferdsel - utbedring kommunale veier

Det avsettes 18,6 mill. kroner i 2023 og deretter 22 mill. kroner årlig til utbedring av kommunale veier, jf. vedtatte planer.

Slemmestad - Vaterlandskvartalet

Formannskapet vedtok i sak 44/22 å øke bevilgningen til Vaterlandskvartalet til totalt 351 mill. kroner inkludert prisstigning, for å kunne gjennomføre de fleste prosjektene som er prosjektert innenfor detaljreguleringen for Vaterland. Ny infrastruktur for vann og avløp innenfor planområdet er inkludert, med unntak av ny avløpspumpestasjon.

Spikkestad sentrum - vann, avløp og vei i Teglverksveien

Teglverksveien skal rettes opp og bygges ut med tosidig fortau og ensidig gang- og sykkelvei i henhold til reguleringsplan. Prosjektet omfatter også nytt kryss ved Industriveien og Teglen, park foran kulturkirken og 110 parkeringsplasser for Bane NOR og kommunen. Prosjektets ramme er 55,4 mill. kroner inkludert prisstigning, med ferdigstillelse i 2022/2023.

Stikkledninger - rehabilitering

Det avsettes 1,5 mill. kroner årlig til rehabilitering av stikkledninger i kommunale bygg.

Tettstedsutvikling

Det avsettes 6 mill. kroner årlig til tettstedsutvikling. Når større tettstedsutviklingsprosjekter i Asker sentrum, Dikemark, Slemmestad og Holmen med flere er avklart, vil det søkes å finne egne bevilgninger til dette. Utviklingen av Føyka/Elvely er ikke omfattet av denne bevilgningen.

Turveier og friområder

Det avsettes 6 mill. kroner årlig til investeringer i turveier og friområder. Midlene benyttes til opparbeidelse/etablering og rehabilitering av stier, turveier, skiløyper, friområder og gjestehavner.

Universell utforming

Det avsettes 2 mill. kroner årlig til universell utforming for å øke tilgjengeligheten i den kommunale bygningsmassen.

VAR - harmonisering av renovasjonsordning - avfallsbeholdere

Formannskapet vedtok i sak 178/21 en harmonisering av avfallsbeholdere knyttet til renovasjonsordningen. Det ble i 1. tertialrapport 2022 avsatt 4,5 mill. kroner. I tillegg avsettes det 20 mill. kroner i 2023.

VAR - miljøtiltak Yggeset og Follestad gjenvinningsstasjoner

Det avsettes 20 mill. kroner i 2023 og deretter 2 mill. kroner årlig for å gjennomføre tiltak på Follestad og Yggeset gjenvinningsstasjoner. Det kommer blant annet nytt renseanlegg etter pålegg fra statsforvalteren, samt andre tiltak for å oppfylle miljø- og arbeidsmiljøkrav.

VAR - omlastestasjon Yggeset gjenvinningsstasjon

Det er vedtatt ny omlastestasjon på Yggeset gjenvinningsstasjon. Omlastningen skal kunne skje innvendig i en egen hall. Det avsettes 50 mill. kroner med ferdigstillelse i 2023.

VAR - rehabilitering vann- og avløpsanlegg

De kommunale vann- og avløpsanleggene må ha jevn rehabiliteringstakt for å opprettholde levetiden

for anleggene. I temaplan for vann og vannmiljø er det vedtatt en økt fornyingstakt som innebærer en opptrapping av investeringsnivået i årene fremover. Det avsettes 928 mill. kroner i perioden 2023-2026 til rehabilitering av vannforsyningsanlegg og avløpsanlegg. Dette er en økning på 348 mill. kroner fra Handlingsprogram 2022-2025. Tiltaket inngår i selvkostområdet.

VAR - utbygging vann- og avløpsanlegg

I henhold til temaplan for vann og vannmiljø, er det behov for nye vann- og avløpsanlegg for å styrke kapasiteten og leveringssikkerheten, og for å legge til rette for nye utbyggingsområder. Det avsettes 520,5 mill. kroner i perioden 2023-2026 til nybygging av vann- og avløpsanlegg. Dette er en økning på 354,5 mill. kroner fra Handlingsprogram 2022-2025. Tiltaket inngår i selvkostområdet.

VAR - vann- og avløpsanlegg Slemmestad sentrum

Kommunen har inngått utbyggingsavtale med utbyggere om utvikling av Slemmestad sentrum. I henhold til avtalen skal kommunen bygge kommunal VA-infrastruktur. Budsjettrammen er 103 mill. kroner. Prosjektet startet i 2019 og planlegges ferdigstilt i 2024. Tiltaket inngår i selvkostområdet.

Samfunns- utvikling

Tjenestoområde Samfunnsutvikling har det overordnede ansvaret for bærekraftig samfunns-, areal- og transportutvikling. Dette utøves gjennom arbeidet med planstrategien og kommuneplanen, som danner grunnlag for prioriteringene i de årlige økonomiplanene og handlingsprogrammene.

Samfunnsutvikling har et særlig ansvar for å implementere bærekraftsmålene i samfunnsplanleggingen. Tjenestoområdets arbeidsområde omfatter kommunens areal- og transportplanlegging, langsiktig arealbruk, steds- og sentrumsutvikling, bolig- og næringsutvikling, kulturminner, grønnstruktur og sjøområder. Dette ivaretas blant annet gjennom plan- og reguleringsprosesser, byggesaksbehandling, delesak, oppmåling og seksjonering. I tillegg inkluderer tjenestoområdet beredskap, næringsutvikling og samfunns-helse, inkludert kommuneoverlegefunksjonen. Tjenestoområdet leverer også karttjenester og geografiske analyser for hele kommunen.

Tjenestoområde Samfunnsutvikling har omkring 115 årsverk fordelt på tre virksomheter.

KOSTRA-tall	Asker 2020	Asker 2021	Bærum	Drammen	ASSS u/Oslo	KOSTRA- gruppe 12
PRIORITET						
Netto driftsutgifter per innbygger (301) plansaksbehandling (B) *) **)	202	276	395	329	291	303
Netto driftsutgifter per innbygger (302) byggesaksbehandling og eierseksjonering (B) *) **)	71	87	-57	102	-3	-1
Netto driftsutgifter per innbygger (325) tilrettelegging og bistand for næringslivet (B) *) **)	106	190	155	78	201	174
Netto driftsutgifter til kart og oppmåling per innbygger (B) *) **)	185	137	100	135	86	81
GRUNNLAGSDATA (NIVÅ 3)						
Søknader i samsvar med plan med 12 ukers frist Byggesøknader i alt Gjennomsnittlig saksbehandlingstid (dager)	84	108	69	63	54	57
Søknader i samsvar med plan med 3 ukers frist Byggesøknader i alt Gjennomsnittlig saksbehandlingstid (dager)	21	63	32	38	26	29
Total I alt Nye foretak	1 402	1 463	2 181	1 451	2 023	
ANDRE NØKKELTALL						
Område- og detaljreguleringsplaner vedtatt av kommunen siste år (B)	11	10	15	14	15	150
KOMMUNEKASSE						
Netto driftsutgifter til plan/kart/bygg per innbygger. Konsern. Kroner (B) (Kommunekasse) *) **)	459	500	438	566	375	383

*) Inflasjonsjustert med deflator ***) Justert for utgiftsbehov

Status og utfordringer

Asker er en kommune i vekst med en sentral strategisk og geografisk beliggenhet. Dette gir store muligheter for en bærekraftig samfunnsutvikling, særlig knyttet til boligbygging og næringsutvikling. Samtidig har Asker et rikt naturmangfold, store natur- og friluftsområder, produktive landbruksarealer og flotte kulturlandskap. I kommuneplanens arealdel er det foreslått å avsette arealformål og hensynssoner for å sikre disse kvalitetene.

Gjennom bærekraftige og samordnede bolig- og transportløsninger arbeider kommunen for å nå bærekraftsmålet om bærekraftige byer og samfunn. Handling mot klimaendringene ligger som et premiss for all utvikling, utbygging og vern i kommunen. Askersamfunnet er et levende lokaldemokrati der innbyggere i alle aldre deltar sammen med frivillige lag og organisasjoner, næringslivet og andre aktører som har interesse for, og ønsker å medvirke til, samfunnsutviklingen. Dette er i tråd med plan- og bygningsloven og bærekraftsmålet om samarbeid for å nå målene. I tillegg er det et satsningsområde for Asker kommune.

Kommunen er i ferd med å ferdigstille en samlet kommuneplanens arealdel for hele kommunen som viser sammenhengen mellom fremtidig samfunnsutvikling og arealbruk. De tre tidligere kommunene hadde ulike kommuneplaner og ulike arealstrategi. Det er derfor nødvendig å harmonisere kommuneplanene og sikre felles mål og strategier for hele den nye kommunen.

Utviklingen av Asker baseres på en tydelig senterstruktur som bygger på Asker sentrum som kommunesenter og kommunens ni lokalsentre Tofte, Sætre, Spikkestad, Røyken, Slemmestad, Heggedal, Vollen, Holmen og Dikemark. Disse ligger i nær tilknytning til skoler, kollektivknutepunkter og andre aktiviteter som kultur og idrett. I tillegg består Asker kommune av mange etablerte mindre lokalsamfunn der befolkningen har sine møtepunkter og fellesskap. I senterstrukturen defineres disse som nærsentre. Mange i kommunen knytter sin identitet og opplevelse av tilhørighet til disse stedene. Kommunen planlegger for gode, vekstkraftige og inkluderende lokalsamfunn som sikrer likeverdige service- og tjenestetilbud, muliggjør allsidig samfunnsdeltakelse og

tilrettelegger for sosial og geografisk tilhørighet i alle deler av kommunen.

Utviklingen skal sikre et differensiert bolig- og arbeidsplassstilbud, men må tilpasses kommunens kapasitet innenfor teknisk og sosial infrastruktur. Flere av lokal- og nærsentrene mangler i dag tilstrekkelig infrastruktur, og det er behov for investeringer for videre utvikling. Kommuneplanens samfunnsdel inneholder en prioritering av hvilke tettsteder som skal utvikles de neste årene. Dette følges opp gjennom et tettstedsutviklingsprogram, temaplan for barnehage- og skolekapasitet og i kommuneplanens arealdel.

Asker kommune har som mål å skape attraktive og helsefremmende bomiljøer, blant annet gjennom utvikling av nye boformer. Arbeidet med sosiale boformer er forankret i den nasjonale kvalitetsreformen «Leve hele livet», temaplan for leve hele livet - i et aldersvennlig Asker og kommuneplanens samfunnsdel. Målet er å skape aldersvennlige samfunn for å bidra til at eldre kan bo hjemme lengre og leve gode, aktive liv. Dette gjøres blant annet ved å tenke annerledes rundt utviklingen av boliger. Det er i arealdelen foreslått nye bestemmelser og retningslinjer for sosiale boformer som skal stimulere til at boligutviklere utforsker sosiale boformer og bidrar til mangfold og kvalitet i boligmarkedet. Private utbyggere ser også behovet for nye boformer, og det utvikles ulike interessante prosjekter i markedet.

Det er et mål at ulike befolkningsgrupper, som førstegangsetablerere, småhusholdninger og lavinntektsgrupper, skal ha mulighet til å etablere seg i kommunen. Det er et udekket behov for boliger til økonomisk vanskeligstilte. For å rekruttere og beholde kvalifisert arbeidskraft, er det også viktig for fremtidige arbeidstakere å kunne skaffe seg et bosted i Asker. For å sikre god balanse i boligsammensetningen er det behov for flere mindre boliger og leiligheter. I temaplan om bærekraftig boligutvikling som er under arbeid, er dette en av problemstillingene.

Temaplan for næring ble vedtatt høsten 2021 etter en lang prosess som strakk seg tilbake til tiden før kommunesammenslåingen. Planen er basert på medvirkning med lokalt næringsliv, innbyggere og utbyggere, så vel som dialog med politiske beslutningsorganer. Den overordnede visjonen for Asker

kommunes næringspolitikk er å bli ledende i landet på næringsutvikling. Temaplan for næring har som mål å skape flere lokale arbeidsplasser, øke verdiskapningen, videreutvikle Asker som besøks- og opplevelsesdestinasjon og få flere bedrifter til å etablere seg og bli i Asker.

Næringslivet i Asker møter sterk konkurranse fra andre kommuner i hovedstadsområdet, men har fordel av å ha en høyt utdannet befolkning og mange attraktive boområder. Som kommune kan Asker benytte virkemidler for å stimulere til næringsutvikling, slik som arealforvaltning, nettverksbygging, entreprenørskap i skolen, tilskudd for eksempel til medlemsorganisasjoner, anskaffelser og effektiv byggesaksbehandling.

Kommuneplanens arealdel foreslår å sette av arealer til næringsutvikling, det er delt ut en bærekraftspris og det arbeides med å styrke dialogen med høyere utdanningsinstitusjoner. Dette skal bidra til at Askers behov for høyt utdannet arbeidskraft, særlig innenfor sirkulærøkonomi, lettere vil kunne dekkles.

Asker er en spredtbygd kommune der to-tredjedeler av alle arbeids- og fritidsreiser skjer med

privatbil. Hovedvekten av denne transporten skjer internt i Asker. Det er viktig å lokalisere ny utbygging til områder som har et godt utbygget kollektivt transportsystem, samt tilrettelegge for at flere kan gå og sykle. Det kollektive transportsystemet er imidlertid dårlig utbygget sør i kommunen. I kommuneplanens samfunnsdel ble derfor kommunen delt inn i to transportsoner: Nord og sør for den såkalte nullvekstlinjen for personbiltrafikk. Nord for nullvekstlinjen skal videre bolig- og arbeidsplassvekst primært ikke føre til vekst i personbiltrafikken. Dette innebærer at trafikkavviklingen må baseres på tog, buss og båt. Sør for nullvekstlinjen stilles det ikke tilsvarende krav.

Det er viktig å etablere ny næringsvirksomhet i hele kommunen for å sikre kortreiste arbeidsplasser og utnytte transportinfrastrukturen. Holmen og Nesbru sentrumsområder kan ikke bygges ut for ny E18 med hovedsykkelvei for strekningen Slependsen-Drengsrud er ferdigstilt. Trygg skolevei skal sikres etablert ved utbygging av boligfelt med fire eller flere boliger. Ved utbygging av boligfelt med ti eller flere boliger skal det sikres gang- og sykkelvei til nærmeste nærsenter, lokalsenter eller Asker sentrum.

Planlagt utbygging av E134 og ny E18 fra Slependen til Nesbru er sikret gjennom Nasjonal transportplan. Planlegging av E18 til Drengsrud er ikke endelig avklart. Gjennomføring av disse viktige veianleggene krever nye vedtak i Stortinget. For fylkesveiene, blant annet Røykenveien og Slemme-stadveien, er det ikke avsatt midler til videre planlegging for å bedre fremkommelighet, miljø og sikkerhet. På kort og mellomlang sikt må det derfor gjennomføres tiltak som utnytter veinettet mer effektivt, sikrer bussfremkommelighet og dermed reduserer kø i rushtiden. Teknologi og hjemmekontorløsninger utgjør en stor usikkerhet når det kommer til Askerbøringens bevegelsesmønster i fremtiden. Fremtidig trasé for ny Røykenvei er ikke lenger i henhold til gjeldende krav til en slik vei. Traseen er likevel opprettholdt innenfor tidligere Asker kommunes grense fordi denne er vedtatt som kommunedelplan.

Asker har en lang kystlinje, og det er ønskelig å ta i bruk fjorden som kollektivåre. Kommunen har en rute for hurtigbåt mellom Slemmestad/Vollen og Aker Brygge. Hurtigbåtssystemet er under utvikling og fra 2024 innføres nullutslippsbåter. Asker kommune er i dialog med Ruter om videreutvikling av både anløpssteder og rutefrekvens. Temaplan for samferdsel og mobilitet, som er under arbeid, vil ta opp problemstillinger knyttet til dette.

Utviklingen av Asker skal skje med minst mulig risiko for uforutsette hendelser og fare. Kommuneplanens arealdel foreslår hensynssoner knyttet til skredutsatte områder, og det skal i dag ikke være avsatt arealer til boligformål i slike områder. I arbeidet med områdeplanen for Tofte har det vist seg å være utfordringer med kvikkleire og grunnforhold som må hensyntas i områdeutviklingen. For å styrke kompetansen knyttet til grunnforhold, ras, flom og skred, har kommunen ansatt en kommunegeolog.

Den store byggeaktiviteten, både i kommunen og i Osloregionen for øvrig, medfører overskuddsmasse. Det er behov for arealer til mellomlagring, behandling og deponi av masser. Kommuneplanen har bestemmelser som skal sikre at massene håndteres forsvarlig og at de gjenbrukes der det er mulig. Det gjelder særlig rene, naturlige masser, men også ulike typer forurensede masser som ved riktig håndtering kan gjenbrukes i større grad enn i

dag. Manglende kontroll og liten tilgang til godkjente arealer for deponering og mellomlagring av masser kan blant annet føre til uforutsigbar, ulovlig eller forurensende håndtering av overskuddsmasser.

Oslofjorden er et sårbart økosystem og Asker kommune har lang kystlinje langs fjorden. Det er avsatt en 100-metersone inn fra vannlinjen hvor det ikke er tillatt med tiltak som det ikke er søkt om eller godkjent. Det ble i 2020 foretatt en registrering av tiltak langs kystlinjen fra Lier til Bærum. Det ble funnet flere tusen tiltak som det ikke er klart om er godkjent. Fra 2022 og fremover gjennomføres det vurderinger av om disse tiltakene skal avslås eller godkjennes.

Folkehelseloven slår fast at kommunen skal fremme befolkningens helse, trivsel og gode sosiale og miljømessige forhold, og bidra til å jevne ut ulikheter i miljø- og samfunnsforhold som har betydning for helsen. Det er generelt god folkehelse i Asker. Det er likevel store ulikheter i levekår internt i kommunen. Noen aktuelle problemstillinger knytter seg til Ungdataundersøkelsen som peker på at ungdom ønsker seg flere møteplasser og at det ved noen skoler er utfordringer knyttet til skolemiljø. Asker har, som andre kommuner, vært sterkt berørt av koronapandemien. Brorparten av kommunens samfunnsmedisinske kompetanse har de siste årene vært knyttet til arbeidet med pandemien. Beredskapen har vært opprettholdt. Slik situasjonen nå ser ut, vil kommuneoverlegene og miljørettet helsevern kunne gjenoppta sine ordinære arbeidsoppgaver fremover. Asker kommune har utfordringer med å ansette fastleger, og må vurdere virkemidler for å stimulere fastleger til å arbeide i kommunen.

Asker kommune ligger langt fremme når det gjelder bruk av digitale løsninger, særlig innenfor geodata, digitale kart og robotisering av innspill til planprosesser. En temaplan for digitalisering er under arbeid. Det har imidlertid vært utfordrende å bygge opp velfungerende digitale saksbehandlings-systemer og -løsninger. Systemene skal sikre innsyn, ivareta personvern, understøtte forutsigbar og effektiv saksbehandling og tilgjengeliggjøre kommunale tjenester for publikum.

Dette skal vi oppnå

Alle tjenesteområder har ansvar for å følge opp satsingsområdene i kommuneplanen. Tabellen under viser hvilke delmål innenfor hvert satsingsområde som er særlig relevante for tjenesteområde Samfunnsutvikling.

HOVEDMÅL	DELMÅL
<p>Økonomi</p> <p>Asker er en økonomisk robust og bærekraftig kommune</p> 	<p>Asker kommune har god økonomistyring og effektiv tjenesteproduksjon.</p>
<p>Medarbeidere</p> <p>Asker kommune fremmer inkludering, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle</p> 	<p>Asker kommune sikrer de ansattes rettigheter og fremmer et trygt og sikkert arbeidsmiljø for alle.</p> <p>Asker kommune har medarbeidere og ledere som i fellesskap utfører det unike samfunnsoppdraget og når kommunens mål, og bidrar til at innbyggerne har tillit til kommunen.</p> <p>Asker kommune er en attraktiv arbeidsgiver med god organisasjonskultur som legger til rette for å tiltrekke seg og utvikle kompetente, initiativrige og stolte medarbeidere og ledere.</p> <p>Asker kommune har medarbeidere og ledere som sammen finner smarte måter å jobbe på, finner løsninger på kommunens utfordringer og viser endringsvilje.</p>
<p>Samarbeid for å nå målene</p> <p>Askersamfunnet har virkemidler, partnerskap og samarbeid på tvers som sikrer en bærekraftig utvikling.</p> 	<p>Askersamfunnet har inkluderende lokalsamfunn der innbyggerne opplever tilhørighet og tar medansvar, uavhengig av kulturelle, sosiale og økonomiske forhold.</p> <p>Askersamfunnet er et levende lokaldemokrati der innbyggere i alle aldre deltar gjennom inkluderende, medbestemmende og representative beslutningsprosesser.</p> <p>Frivilligheten, næringslivet, kommunen og andre aktører deltar i gjensidig forpliktende samarbeid for å oppnå en bærekraftig utvikling.</p>

HOVEDMÅL	DELMÅL
<p>Bærekraftige byer og samfunn</p> <p>Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.</p> 	<p>Askersamfunnet har bærekraftige og samordnede bolig-, areal- og transportløsninger som tilrettelegger for smart samfunnsutvikling.</p> <p>Alle innbyggere har tilgang til rent drikkevann og et tilfredsstillende avløpssystem, og en effektiv og miljøvennlig renovasjons- og avfallshåndtering.</p> <p>Asker kommune forebygger og håndterer konsekvensene av uønskede hendelser.</p> <p>Alle innbyggere har tilgang til tilfredsstillende og trygge boliger til en overkommelig pris.</p> <p>Askersamfunnet har minimale negative konsekvenser på det ytre miljøet</p> <p>Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet, kulturmiljøer og et aktivt og levende landbruk.</p>
<p>Handling mot klimaendringene</p> <p>Askersamfunnet handler umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem.</p> 	<p>Askersamfunnet motvirker, reduserer og tilpasser seg konsekvensene av klimaendringer.</p> <p>Askersamfunnet er i front for lavutslippssamfunnet i tråd med internasjonale og nasjonale klimaforpliktelser og regionale ambisjoner.</p>
<p>God helse</p> <p>Askersamfunnet sikrer god helse og fremmer livskvalitet for alle, uansett alder.</p> 	<p>Askersamfunnet arbeider helsefremmende og forebyggende for å oppnå god folkehelse, motvirke utenforskap og redusere risikoen for sykdom og tidlig død.</p> <p>Innbyggerne har tilgang til grunnleggende, helhetlige og forsvarlige helsetjenester av god kvalitet og til rett tid.</p> <p>Asker kommune samarbeider aktivt med innbyggere, frivilligheten og næringslivet for å møte fremtidens helseutfordringer.</p>

HOVEDMÅL	DELMÅL
<p>God utdanning</p> <p>Askersamfunnet sikrer inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremmer muligheter for livslang læring for alle.</p> 	<p>Askersamfunnet har inkluderende og trygge oppvekstmiljøer med leke- og læringsarenaer som fremmer sosial kompetanse, mestring, tilhørighet og god helse.</p>
<p>Innovasjon, digitalisering og næringsutvikling</p> <p>Askersamfunnet har en levende innovasjonskultur, en sikker digital infrastruktur av høy kvalitet og et attraktivt, inkluderende og bærekraftig næringsliv.</p> 	<p>Askersamfunnet arbeider målrettet med innovasjon og digitalisering for å møte fremtidens utfordringer.</p> <p>Askersamfunnet har en sikker digital infrastruktur av høy kvalitet</p> <p>Askersamfunnet har et attraktivt og innovativt næringsliv som bidrar til arbeidsplasser og verdiskaping.</p>

Prioriteringer i perioden

Nedenfor følger en beskrivelse av hvilke oppdrag tjenesteområdet vil prioritere i fireårsperioden for å møte utfordringene, nå målene og følge opp strategiene i kommuneplanen og temaplaner.

En felles kommuneplanens arealdel

Den første kommuneplanens arealdel for Asker kommune forventes ferdigstilt i 2023. Utarbeidelsen er et krevende arbeid og et stort tverrfaglig løft både for administrasjonen og de folkevalgte. Det er gjennomført omfattende medvirkningsprosesser i alle deler av arbeidet med kommuneplanen.

Kommuneplanens arealdel vil styrke samfunnsutviklingen og arealforvaltningen og bidra til mer enhetlig saksbehandling, utbygging og vern. Det er særlig tre temaer som er vesentlige i den nye arealdelen. Disse er boligutvikling, lokale arbeidsplasser og senterstrukturen i kommunen. Det er av stor betydning å tilrettelegge for arbeidsplassutvikling sør i kommunen, da det vil redusere behovet for utpendling og bruk av privatbil. For å oppnå en slik utvikling må det etableres boliger, infrastruktur og næringsarealer på rett sted.

Bærekraftig områdeutvikling

De kommende årene er det lagt opp til flere større områdeutviklingsprosjekter i Asker. Asker sentrum, Høn-Landås, Billingstad, Holmen og Heggedal er eksempler på prosjekter der utviklingen må sees i sammenheng med infrastruktur som skolekapasitet og transportsystemer. Utviklingen av Spikkestad og Røyken påvirkes av avløpssituasjonen. Områdeplan for Røyken sentrum er imidlertid under arbeid som følge av en politisk omprioritering. Planen forventes vedtatt i løpet av perioden dersom utfordringene lar seg løse.

Det er begrensede arealreserver for næringsutvikling knyttet til næringsparken på Follestad. Ved en positiv arbeidsplassutvikling i dette området, vil tettsteder som Tofte, Sagene og Sætre være viktige boområder. Områdeplaner for disse stedene er under arbeid med stor grad av medvirkning og deltakelse fra lokalt næringsliv, innbyggere, lag og organisasjoner. Lokalsamfunnsutvalget på Tofte er også sterkt involvert i utviklingen av lokalsamfunnet.

Områdeutvikling på Slemmestad er av stor viktighet for hele Askersamfunnet. Sementfabrikken i gamle Slemmestad var i drift fra 1893 til 1989. Nå er det store planer for utvikling av den tidligere fabrikktomten og flere andre områder, blant annet til nye boliger og næringsarealer. Slemmestad skal bli en energieffektiv by som setter mennesket og miljøet i sentrum. Kyststedets gamle industriområde skal bli til et levende bysentrum med nye boliger, flere nye arbeidsplasser og sosiale samlingssteder.

For å koordinere arbeidet med kommunens boligpolitikk er det etablert et tverrsektorielt administrativt boligteam.

Effektiv og enhetlig plan- og byggesaksbehandling

Kommunen skal tilby enhetlige tjenester etter plan- og bygningsloven. Asker kommune arbeider med å ta i bruk gjennomgående forvaltnings- og driftssystemer, inkludert gode verktøy, kartsystemer og innovative metoder for å sikre gode og likeverdige tjenester. Det er satt i gang et prosjekt for å utbedre kommunens nettsider slik at flere kan benytte sidene som informasjonskilde og selvbetjeningsportal. Selvbetjening på nett er viktig for å avlaste byggesaksbehandlere og korte ned saksbehandlingstiden. I tillegg har kommunens byggesaksavdeling økt tilstedeværelsen på innbyggertorgene og på den måten styrket dialogen med søkerne. Dette er tiltak som vil styrkes og utvikles videre i perioden.

Asker kommune arbeider videre med å innføre et e-byggesakssystem, etter en leveransesvikt i 2021. Systemet skal bidra til raskere, digital og mer enhetlig saksbehandling, noe som også er avgjørende for å sikre kommunens gebyrinntekter innenfor byggesak. Byggesaksområdet har hatt en del turnover blant ansatte, men har som følge av rekruttering og interne prosesser nå bedre stabilitet i ansattgruppen. Det arbeides kontinuerlig med å overholde tidsfrister. En undersøkelse gjennomført i 2022 viser at 6 av 10 er fornøyde med byggesaksbehandlingen i Asker kommune, og kvalitetsarbeidet knyttet til dette fortsetter i 2023.

Innbyggermedvirkning i samfunnsutviklingen

Å videreutvikle arenaer for innbyggermedvirkning og samskaping er en prioritert oppgave for

kommunen. Som følge av koronapandemien, og for å møte innbyggerne i deres digitale hverdag, har kommunen blitt utfordret til å bruke nye digitale løsninger for medvirkning i kommuneplanens arealdel.

I områdeutviklingen av Tofte, Heggedal og Slemmestad har det vært et godt samarbeid mellom kommunen, lokalsamfunnsutvalget, nærmiljøet og utbyggerne. Denne formen for medvirkning vil utvikles videre i andre områdeutviklingsprosjekter. Barn og unges deltakelse er også et tema som vil bli viet særlig oppmerksomhet i perioden, og vurderinger knyttet til barns trivsel, helse og synspunkter skal synliggjøres i alle saksfremlegg. Slik bidrar tjenesteområde Samfunnsutvikling til å fremme eierskapet til, og samarbeidet om, stedsutviklingen.

Tidlig medvirkning er en sentral del av tjenesteområdet arbeid for medborgerskap og samskaping. Innbyggernes eierskap til stedsutviklingen er viktig for å nå målene i kommuneplanens samfunnsdel. For å se på fremtidig stedsutvikling av et nærsenter på Klokkekarstua, har det eksempelvis blitt testet ut et nytt verktøy for samskaping kalt Stedskompasset. Metoden skal testes ut i flere planprosesser. Utprøving av nye metoder for innbyggermedvirkning og kompetanseheving internt er viktige satsingsområder. Gjennom utforming av nye rutiner og informasjonsmateriell setter tjenesteområdet søkelys på dette i organisasjonen.

Klimavennlig areal- og transportplanlegging

Tjenesteområde Samfunnsutvikling har et særlig ansvar for å bidra til et lavutslippssamfunn i all areal- og transportplanlegging, og støtte omstillingen til det grønne skiftet gjennom strategisk næringsutvikling. Tjenesteområdet har videre ansvar for å legge til rette for et klimavennlig hurtigbåttilbud på Oslofjorden.

Arealplanleggingen skal, i tråd med kommuneplanens samfunnsdel, forhindre nedbygging av matjord og landbruksarealer, sikre biologisk mangfold, god forvaltning av strandsonen, ivareta sammenhengende grøntområder i byggesonen og følge intensjonen i markaloven. Samtidig skal det tilrettelegges for at kulturlandskap, skog og landbruk kan utvikles videre med mulighet for ny

næring, kultur, opplevelser og rekreasjon. Arbeidet med å se på utbygginger og tiltak i strandsonen vil videreføres.

Det skal også utarbeides en tverrfaglig handlingsplan for opplevelsesnæringene der Askers kulturlandskap er en viktig dimensjon. En bærekraftig forvaltning av overskuddsmasser vil bli belyst i temaplan for masseforvaltning. Det er etablert et «Prosjekt grunnforhold» der fagpersoner fra tjenesteområdene Samfunnsutvikling og Samfunnstjenester samarbeider om kartlegging knyttet til flom, ras og kvikkleire. Samfunnsutvikling vil fremover arbeide for å heve miljøkompetansen i tjenesteområdet.

Bærekraftig næringsutvikling

For å nå temaplan for nærings ambisiøse mål må hele bredden av kommunens organisasjon bidra, blant annet inn i et internt næringsteam som koordinerer det næringspolitiske arbeidet på tvers av fagområder. I tillegg sikrer partneravtaler forankring i Askers næringsliv og gir tilgang på ressurser og kompetanse. En tverrfaglig handlingsplan for opplevelsesnæringene og utvikling av Asker som besøksdestinasjon er under arbeid i samarbeid med næringslivet, grunneiere og organisasjoner.

Næringsbudsjettet styrkes i perioden for å gi rom for en satsing på samarbeid med høyere utdanningsinstitusjoner knyttet til studier innenfor sirkulærøkonomi og bærekraft. Målsetningen er å styrke Askers tilgang på nyutdannede med relevant kompetanse, og å gjøre Asker til et attraktivt sted for å etablere virksomhet på dette viktige området.

Temaplan for næring blir fulgt opp med konkrete og målbare tiltak. Asker kommune, næringsliv, høyskolemiljøer og ulike andre instanser samarbeider om velferdsteknologiske utviklingsprosjekter. Dette gjelder blant annet en regional HelseHub som arbeider for å forbedre kvaliteten i behandling og omsorg ved å utvikle og industrialisere helseløsninger. Asker kommune viderefører deltakelse i den nasjonale helseklyngen Norway Health Tech i 2023, samt i CoTech hvor teknologiverandører, brukere, pasienter, helsetjenester og forskere samles i partnerskap for å skape digital helseteknologi.

Næringslivet i Asker gir uttrykk for at rask og forutsigbar byggesaksbehandling er blant de tiltakene kommunen kan bidra med for å fremme vekst og sysselsetting. Tjenestoområdet følger opp dette blant annet gjennom innføring av et e-byggesakssystem.

Folkehelse for alle befolkningsgrupper

Folkehelsearbeid er samfunnets innsats for å påvirke faktorer som direkte eller indirekte fremmer befolkningens helse og trivsel. Kommunens folkehelsearbeid skal forebygge sykdom, skade eller lidelse og bidra til å beskytte mot helsetrusler. Å ivareta folkehelseperspektivet i planlegging er en kommunal oppgave, og er sentralt i arbeidet med å skape gode vilkår for helse for alle. I Asker kommunes planstrategi er det fastsatt at folkehelse skal være et tverrgående tema i alle temaplaner.

Kommuneoverlegefunksjonen bidrar aktivt i arbeidet med å sikre god folkehelse, blant annet gjennom å begrense smittespredning som følge av koronapandemien. Smittesituasjonen er nå under kontroll og det vil bli mulig for kommuneoverlegene å sette søkelys på andre oppgaver.

Fysisk aktivitet er viktig for livskvalitet, trivsel og god helse. Det har både en betydelig egenverdi for den enkelte og en nytteverdi for samfunnet. Asker kommune ønsker å legge til rette for at alle skal kunne delta. Temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv har vedtatt økt satsing på egenorganisert aktivitet, sykling, arrangementer og opplevelsese- og aktivitetsbasert turisme. Mellomromsprosjekt på Risenga er et eksempel på små aktivitets- og rekreasjonsanlegg spredt rundt mellom de etablerte anleggene.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Kommunen skal ivareta befolkningens sikkerhet og trygghet, og skal jobbe systematisk og helhetlig med samfunnssikkerhet på tvers av tjenestoområdene. Det overordnede målet er å redusere risikoen for tap av liv eller skade på helse, miljø og materielle verdier.

Tjenestoområde Samfunnsutvikling har hovedansvaret for kommunens strategiske beredskapsarbeid. Forebygging er kommunens viktigste oppgave når det gjelder hendelser som truer sentrale samfunnsinstitusjoner, samfunnets sikkerhet og

den enkeltes trygghetsfølelse. Det er i 2022 utarbeidet oppdaterte beredskapsplaner for alle tjenestoområder, og det vil bli en prioritert oppgave å følge opp disse. Beredskapsarbeidet vil også rettes særlig inn mot ekstremvær, flom, ras og skred, samt oppfølging av den internasjonale situasjonen med krig i Ukraina og endret trusselbilde når det gjelder digitale verktøy kommunen benytter.

Mobilitet og infrastruktur

Asker kommune er ikke samferdselsmyndighet, men arbeider for å påvirke overordnede myndigheter og samarbeidsinstanser som Viken fylkeskommune, Ruter og BaneNor om gode løsninger for kommunens innbyggere og næringsliv.

Asker kommune prioriterer utvikling i prioriterte vekstområder og iverksetter en nullvekstlinje for personbiltrafikk i kommuneplanens arealdel. Nord for nullvekstlinjen er målet at all trafikkvekst skal tas med kollektiv, sykkel og gange, og det skal ikke tillates utbygging som medfører økt personbiltrafikk. Fremtidige utbyggingsområder er derfor konsentrert i nærheten av eksisterende senterstruktur og kollektivakser. Dette vil begrense behovet for bilkjøring.

Kommunen søker å påvirke BaneNor og Jernbandedirektoratet til å legge bedre til rette for en positiv utvikling på Spikkestadbanen, Askerbanen og Drammensbanen. Dette inkluderer løsninger som 10-minuttersfrekvens på lokalbanen Asker-Lillestrøm, 20-minuttersfrekvens på Spikkestadbanen og vendespor på Asker stasjon. Det arbeides med et opplegg for takst og sone sett i sammenheng med parkeringsavgift på stasjonene.

Asker kommune arbeider opp mot Viken fylkeskommune for å få til bedre kollektivløsninger for buss og båt slik at flere velger å reise kollektivt, og dermed bidra til et mer klimavennlig og bærekraftig samfunn. Eksempler på tiltak er buss fra Slemmestad til Asker sentrum via Langenga og Risenga med skoler og idrettsanlegg, matebuss med ekspressbusstopp sør i kommunen og grønne mobilitetsløsninger for kommunens ansatte. Det er svært viktig å kommunisere kommunens behov for bussfremkommelighet inn mot kollektivknutepunkt, spesielt langs Drammensveien, Kirkeveien og Røykenveien frem mot Asker stasjon. I tillegg er det viktig å sikre bussfremkommelighet langs kollektiv-

stammen, spesielt Slemmestadveien og Røykenveien.

Kommunen vil søke å iverksette tiltak vedtatt i temaplaner, samt realisere manglende delstrekninger i sykkelveinettet. Anlegg i nærsentre, skoler, fritidsarenaer og høyfrekvente kollektivtilbud skal prioriteres. Kommunen er en aktiv pådriver overfor Statens Vegvesen, fylkeskommunen og andre regionale myndigheter med mål om forbedring av sykkelanlegg langs fylkesveiene.

Utarbeidelse og oppfølging av temaplaner

Gjennom å utarbeide og vedta strategiske planer, gir de folkevalgte retning og mål for utvikling av kommunen. Kommunestyret vedtok i sak 29/20 en planstrategi som definerer hvilke strategiske temaplaner som skal utarbeides i fireårsperioden. En rekke temaplaner er nå vedtatt eller under utarbeidelse, og flere vil bli utarbeidet videre i perioden.

Arbeidet med temaplan for boligpolitikk er igangsatt og planen skal endelig vedtas i 2023/2024. Temaplanen skal bidra til å sikre gode, trygge og helsefremmende bo- og oppvekstsvilkår for innbyggerne i kommunen. Planen legger opp til bedre balanse og mer variasjon i boligtilbudet, samt et inkluderende og mangfoldig boligmarked der flest mulig får dekket sine behov på det private markedet.

Tjenestoområdet skal gjennom boligplanen arbeide videre med å realisere ulike konsepter for innovative og alternative boformer med vekt på tilgjengelighet, universell utforming og fremtidsrettede energiløsninger. Målet er blant annet å stimulere til at eldre kan bo hjemme så lenge som mulig, og at ulike innteksgrupper kan etablere seg i Asker.

Temaplan for samferdsel og mobilitet er under arbeid. Planen vil peke på transportløsninger som gir mindre utslipp, er mer tilgjengelige for alle aldersgrupper og bidrar til mindre personbiltrafikk og bedre nærmiljø.

Temaplan for kulturminner vil også utarbeides i perioden og skal endelig vedtas i 2024. Samfunnsdelen har lagt føringer for at kommunen skal utvikles med fokus på tettstedenes historie, kvaliteter og egenart. Asker kommune har et stort antall kulturminner og kulturmiljøer. Denne arven gir identitet og særpreget, og må forvaltes på en bærekraftig og fremtidsrettet måte.

Den store byggeaktiviteten i regionen skaper overskuddsmasser, og er en viktig problemstilling i temaplan for masseforvaltning som starter opp i 2023. Planen skal bidra til en miljøvennlig, fremtidsrettet og sikker forvaltning av masser i kommunen.

Driftsbudsjett

Programområder

Tjenestoområde Samfunnsutvikling er budsjettmessig inndelt i to programområder som vil være grunnlag for økonomistyring og -rapportering. Programområdene er Strategi, næring og analyse og Plan og bygg. Programområde Plan og bygg inkluderer virksomhetene Samfunnsplanlegging og Byggesak.

Tabellen viser fordeling av budsjettet på programområder.

Økonomiplan					
Beløp i 1000	Budsjett	2023	2024	2025	2026
	2022				
Strategi, næring og analyse	50 492	50 225	49 525	48 825	48 125
Plan og bygg	14 211	12 385	12 385	12 385	12 385
Sum	64 704	62 610	61 910	61 210	60 510

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Opprinnelig budsjett	64 704	64 704	64 704	64 704
Sum Tekniske justeringer	-2 693	-2 693	-2 693	-2 693
Konsekvensjusteringer	-2 693	-2 693	-2 693	-2 693
Konsekvensjustert ramme	62 010	62 010	62 010	62 010
OMSTILLING OG EFFEKTIVISERING				
Omstilling og effektivisering - Samfunnsutvikling	0	-700	-1 400	-2 100
Omstilling og effektivisering - Strategi, næring og analyse	-400	-400	-400	-400
Sum Omstilling og effektivisering	-400	-1 100	-1 800	-2 500
NYE TILTAK				
Styrking av næringsbudsjettet - temaplan for næring	1 000	1 000	1 000	1 000
Sum Nye tiltak	1 000	1 000	1 000	1 000
Nye tiltak og realendringer	600	-100	-800	-1 500
Ramme 2023-2026	62 610	61 910	61 210	60 510

Omstilling og effektivisering

For å opprettholde kommunens økonomiske handlingsrom, foreslår kommunedirektøren en omstilling og effektivisering i Asker kommune på 20 mill. kroner i 2023. Omstillingsnivået utgjør 0,3 prosent av tjenestoområdenes brutto driftsramme.

Tjenestoområdene i Asker kommune er store og robuste. Kommunen må i økende grad ha fokus på omstilling og søke å løse oppgaver på nye måter slik at kommunen får mer ut av ressursene. Effektiviseringskravet vil i størst mulig grad bli håndtert slik at dekningsgrader og kvalitet blir opprettholdt.

Kommunedirektøren foreslår konkrete omstillings- og effektiviseringstiltak på 0,4 mill. kroner innenfor tjenestoområde Samfunnsutvikling. Effektiviseringen gjennomføres i sin helhet innenfor programområde Strategi, næring og analyse.

Nye tiltak

Styrking av næringsbudsjettet - temaplan for næring

Som en oppfølging av temaplan for næring, styrkes næringsbudsjettet med midler til utredning og eventuell oppstart av et samarbeid med høyere utdanningsinstitusjoner knyttet til studier innenfor sirkulærøkonomi og bærekraft.

Medborgerskap

Tjenesteområde Medborgerskap omfatter en rekke ulike tjenester innen innbyggerdialog og frivillighet, bibliotek, kulturskole, idrett, friluft og kulturliv. Tjenestene skal bidra til å motivere og tilrettelegge for at innbyggerne ønsker å delta i og ta medansvar for samfunn og fellesskap.

Tjenesteområdet har et særlig ansvar for å tilrettelegge for folkehelse, frivillighet, medborgerskap og samskaping på tvers i organisasjonen. Tjenesteområdet har også et særskilt ansvar for å legge til rette for samarbeid med andre aktører i samfunnet. Helt sentralt står utvikling av arenaer og infrastruktur for kultur, fysisk aktivitet, idrett, friluftsliv og frivillighet, samt utprøving av nærdemokratiske ordninger og videreutvikling av andre former for innbyggermedvirkning.

Tjenesteområdet består av fem virksomheter med totalt omkring 260 årsverk.

KOSTRA-tall	Asker 2020	Asker 2021	Bærum	Drammen	ASSS u/Oslo	KOSTRA-gruppe 12
PRIORITET						
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner (B) *)	2 972	3 464	3 165	2 512	2 903	2 968
Netto driftsutgifter per innbygger (231) aktivitetstilbud barn og unge (B) *) **)	144	197	185	96	221	224
Netto driftsutgifter per innbygger (370) bibliotek (B) *) **)	324	346	401	278	286	289
Netto driftsutgifter per innbygger (383) musikk- og kulturskoler (B) *) **)	320	333	276	234	290	286
Netto driftsutgifter per innbygger (385) andre kulturaktiv. og tilsk. til andres kulturbygg (B) *) **)	451	580	362	285	290	294
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Kirke (B) *) **)	482	534	662	521	585	581
Netto driftsutgifter til idrett per innbygger (B) *) **)	346	346	484	241	317	337
PRODUKTIVITET						
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per bruker (B) *)	24 057	25 525	37 642	23 624	26 197	25 611
DEKNINGSGRAD						
Andel elever (brukere) i grunnskolealder i kommunens musikk- og kulturskole, av antall barn i al (B)	10,7 %	11,1 %	7,9 %	9,2 %	11,6 %	11,2 %
Besøk i folkebibliotek per innbygger (B)	2,8	3,3	2,4	2,6	3,4	3,4
Døpte i prosent av antall fødte (B)	44,0 %	46,6 %	41,1 %	36,8 %	43,9 %	43,3 %
Medlem og tilhørige i Dnk i prosent av antall innbygere (B)	63,5 %	59,4 %	57,3 %	54,5 %	60,7 %	60,6 %

*) Inflasjonsjustert med deflator ***) Justert for utgiftsbehov

Status og utfordringer

Medborgerskap er et tjenesteområde under utvikling, med et tværgående ansvar for å bidra til en sosial, miljømessig og økonomisk bærekraftig utvikling i Asker. Asker kommune skal gå videre i retning av å være en samskapingskommune. Kommuneroollen er i endring, og kommunens rolle som fasilitator og samarbeidspartner blir mer fremtredende. Kommunen skal jobbe med å styrke innbyggermedvirkningen ved å tilrettelegge for inkluderende medvirkningsprosesser, blant annet gjennom å bygge kompetanse i organisasjonen og i samfunnet.

Folkehelseundersøkelsen for Viken i 2021 viser at innbyggerne i Asker stort sett har det bra. Nærmere åtte av ti innbyggere svarer at de er fornøyde med livet og at det de gjør er meningsfullt. Ni av ti

svarer at de føler seg trygge i nærmiljøet. På tvers av nesten alle temaer og sammenlignet med de andre kommunene i Viken, skårer Asker høyt på de fleste positive indikatorene i undersøkelsen.

Folkehelseprofilen for 2022 peker på at Asker har store sosiale ulikheter mellom grupper i befolkningen, og mellom ulike lokalområder i kommunen. Samtidig viser trenden at hverdagsaktiviteten går ned, og at det er mer stillesitting og skjermbruk. Dette er en nasjonal utfordring som ikke bare gjelder for Asker. Asker kommune har gjennom sine tjenester kontinuerlig fokus på å sikre gode oppvekstvilkår, øke gjennomføringsgraden i skoleløpet, øke deltakelsen i kultur- og fritidsaktiviteter, og skape et inkluderende arbeidsliv for å hindre utenforskap blant unge.

Ungdataundersøkelsen for 2022 viser at den totale skjermtiden hos barneskoleelevene i Asker er betydelig lavere enn landsgjennomsnittet. Det er imidlertid store forskjeller mellom jenter og gutter. Dette gjelder spesielt de som bruker mer enn fire timer utover skolearbeid. Når det gjelder skjermtid for ungdomstrinnet, har andelen som bruker mer enn fire timer på skjerm utover skolearbeid økt fra 32 prosent i 2019 til 42 prosent i 2022. Asker ligger imidlertid fremdeles under landsgjennomsnittet når gjelder skjermtid for ungdomstrinnet, mens vi for videregående ligger rett under landsgjennomsnittet.

Fysisk aktivitet og trening for elever på ungdomstrinnet og videregående skole ligger over landsgjennomsnittet. Det er positivt at en større andel sier at de opplever et godt tilbud av lokaler til å treffe andre på fritiden (46 prosent i 2022, mot 38 prosent i 2019). Ungdomsskoleelevene er også mer fornøyd med idrettstilbud og kollektivtilbud enn i 2019. Det synes å ha vært en nedgang i deltakelsen i fritidsaktiviteter på siste året på videregående skole. Betydelig færre på ungdomstrinnet er med i en organisasjon, klubb eller lag sammenlignet med i 2019 (61 prosent i 2022, sammenlignet med 66 prosent i 2019). Asker ligger imidlertid fremdeles over landsgjennomsnittet.

Målet er likeverdige muligheter for å leve aktive, meningsfulle og selvstendige liv der Askers innbyggere opplever fellesskap, tilhørighet og mestring i hverdagen. I arbeidet med medvirkning og deltakelse er fokuset på sosial ulikhet viktig, slik at alle stemmer blir hørt og alle får muligheten til å bli aktive medborgere. For å nå bærekraftsmålene og øke tilhørigheten, skal tjenesteområdet sammen med andre aktører bidra til en tettstedsutvikling som sikrer gode aktivitetsmuligheter og kortreist kultur nær der folk bor.

Tillit er sentralt i demokratiet. Innbyggere og andre aktører skal ha mulighet til å delta i og påvirke saker som angår dem selv og lokalsamfunnet, både i politiske prosesser og i tjenesteutviklingen. Tjenesteområdet har medansvar for å styrke lokaldemokratiet gjennom nærdemokratiske ordninger, etablering av oppgaveutvalg og arbeid for økt demokratiforståelse. Forskning viser at det

er sammenheng mellom deltakelse i frivilligheten og grad av tillit til lokale myndigheter. Frivilligheten er en stor ressurs og viktig partner i utviklingen av Askersamfunnet. Frivilligheten er i endring. Kommunen skal legge til rette for en vital og levende frivillighet gjennom samarbeid, sikring av gode rammevilkår og egnede arenaer.

Bibliotekene fremmer livslang læring og litteraturformidling ved å stimulere til leselyst, kildekritikk og demokratiforståelse. Med liten tilgang til litteratur og formidlere av litteratur ser vi at stadig flere ungdommer slutter å bruke biblioteket. Særlig unge gutter har stort frafall i bruk av bibliotek. Gratis kunnskap og litteratur er vesentlig, og målet er å få etablert og forsterket kjernefunksjoner som lesekompetanse for å sikre basisferdigheter for utdanning og arbeidsliv.

Tjenesteområde Medborgerskap har utviklet arenaer og møteplasser. I tillegg er alle temaplaner innenfor tjenesteområdet vedtatt i tråd med planstrategien. Disse er temaplan for medborgerskap, temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv og temaplan for kultur. Det arbeides målrettet med å implementere innsatsområder og strategier i de tre vedtatte temaplanene.

Dette skal vi oppnå

Alle tjenesteområder har ansvar for å følge opp satsingsområdene i kommuneplanen. Tabellen under viser hvilke delmål innenfor hvert satsingsområde som er særlig relevante for tjenesteområde Medborgerskap.

HOVEDMÅL	DELMÅL
<p>Økonomi Asker er en økonomisk robust og bærekraftig kommune</p> 	<p>Asker kommune har god økonomistyring og effektiv tjenesteproduksjon.</p>
<p>Medarbeidere Asker kommune fremmer inkludering, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle</p> 	<p>Asker kommune sikrer de ansattes rettigheter og fremmer et trygt og sikkert arbeidsmiljø for alle.</p> <p>Asker kommune har medarbeidere og ledere som i fellesskap utfører det unike samfunnsoppdraget og når kommunens mål, og bidrar til at innbyggerne har tillit til kommunen.</p> <p>Asker kommune er en attraktiv arbeidsgiver med god organisasjonskultur som legger til rette for å tiltrekke seg og utvikle kompetente, initiativrige og stolte medarbeidere og ledere.</p> <p>Asker kommune har medarbeidere og ledere som sammen finner smarte måter å jobbe på, finner løsninger på kommunens utfordringer og viser endringsvilje.</p>
<p>Samarbeid for å nå målene Askersamfunnet har virkemidler, partnerskap og samarbeid på tvers som sikrer en bærekraftig utvikling.</p> 	<p>Askersamfunnet har inkluderende lokalsamfunn der innbyggerne opplever tilhørighet og tar medansvar, uavhengig av kulturelle, sosiale og økonomiske forhold.</p> <p>Askersamfunnet er et levende lokaldemokrati der innbyggere i alle aldre deltar gjennom inkluderende, medbestemmende og representative beslutningsprosesser.</p> <p>Frivilligheten, næringslivet, kommunen og andre aktører deltar i gjensidig forpliktende samarbeid for å oppnå en bærekraftig utvikling.</p>

HOVEDMÅL

Bærekraftige byer og samfunn

Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.

Handling mot klimaendringene

Askersamfunnet handler umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem.

God helse

Askersamfunnet sikrer god helse og fremmer livskvalitet for alle, uansett alder.

DELMÅL

Asker kommune forebygger og håndterer konsekvensene av uønskede hendelser.

Askersamfunnet har minimale negative konsekvenser på det ytre miljøet

Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet, kulturmiljøer og et aktivt og levende landbruk.

Askersamfunnet er i front for lavutslippssamfunnet i tråd med internasjonale og nasjonale klimaforpliktelser og regionale ambisjoner.

Askersamfunnet arbeider helsefremmende og forebyggende for å oppnå god folkehelse, motvirke utenforskap og redusere risikoen for sykdom og tidlig død.

Asker kommune samarbeider aktivt med innbyggere, frivilligheten og næringslivet for å møte fremtidens helseutfordringer.

HOVEDMÅL	DELMÅL
<p>God utdanning Askersamfunnet sikrer inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremmer muligheter for livslang læring for alle.</p> 	<p>Askersamfunnet har inkluderende og trygge oppvekstmiljøer med leke- og læringsarenaer som fremmer sosial kompetanse, mestring, tilhørighet og god helse.</p> <p>Barn og unge utvikler relevant kompetanse for fremtidens samfunn og arbeidsliv, med særlig vekt på yrkesrettede fag, teknologi, innovasjon og entreprenørskap.</p>
<p>Innovasjon, digitalisering og næringsutvikling Askersamfunnet har en levende innovasjonskultur, en sikker digital infrastruktur av høy kvalitet og et attraktivt, inkluderende og bærekraftig næringsliv.</p> 	<p>Askersamfunnet arbeider målrettet med innovasjon og digitalisering for å møte fremtidens utfordringer.</p>

Innspill fra hovedutvalget

Asker kommune har et plan- og styringssystem som skal sikre forsvarlige tjenester, god tjenesteutvikling og oppfølging av politiske vedtak. De politiske prioriteringene gjøres først og fremst gjennom hovedutvalgenes arbeid med temaplaner, som skal sikre helhet og sammenheng i tjenesteutviklingen. Innsatsområdene og strategiene i temaplaner danner grunnlag for årlige prioriteringer og bevilgninger i budsjettet. De økonomiske rammebetingelsene tilsier at ambisjonene i temaplaner som hovedregel må realiseres innenfor eksisterende økonomiske rammer og iverksettes over flere år.

I tillegg til de politiske prioriteringene som allerede ligger til grunn i vedtatte temaplaner, har Asker kommune valgt en modell der hovedutvalgene får mulighet til å komme med innspill til budsjettet før kommunedirektørens forslag foreligger. De formelle politiske beslutningsprosessene knyttet til budsjettet finner imidlertid først sted etter at kommunedirektørens budsjettforslag foreligger.

Utvalg for medborgerskap ga gjennom vedtak i sak 24/22 sine innspill og prioriteringer til kommunedirektørens videre arbeid med forslag til Handlingsprogram 2023-2026. Utvalgets innspill fremgår av vedtak som ligger som vedlegg til handlingsprogrammet, og det vises til dette i sin helhet. Innspillene kan oppsummeres i følgende hovedpunkter (ikke uttømmende):

- Realisere de tre vedtatte temaplanene innenfor tjenestoområdet med de gjennomgående temaene arenaer, aktiviteter, innbyggermedvirkning, deltakelse og stedsutvikling.
- Forsterke ordning for aktivitet for barn og unge, og imøtekomme et behov hos seniorer.
- Kartlegge og utarbeide oversikt over eksisterende kulturarenaer og «alternative kulturarenaer», utarbeide arenastrategi og -profil, samt vurdere et arrangementskontor.
- Forsterke arbeidet med samhandling og samskaping med Askersamfunnet og på tvers av tjenestoområder i kommunen.
- Fortsette utviklingen av nærdemokratiske ordninger.

Kommunedirektøren har vurdert utvalgets innspill og prioriteringer i lys av de økonomiske rammene som foreligger. Kommunedirektørens vurderinger er beskrevet under. Det vises for øvrig til drifts- og investeringsbudsjettet, samt beskrivelsen av tjenestoområdets utfordringsbilde og prioriteringer i perioden.

Realisere vedtatte temaplaner

Tjenestoområde Medborgerskap har et særlig ansvar for tre temaplaner. Det arbeides målrettet med å implementere innsatsområder og strategier i de vedtatte temaplanene. Kommunedirektøren har i budsjettet foreslått noen konkrete tiltak knyttet til oppfølging av temaplanene. I tillegg gjennomføres det tiltak innenfor eksisterende økonomiske ramme. Temaplanene har et 12-årsperspektiv, og det legges til grunn at implementeringen må foregå over flere år.

Det vises til budsjettet og beskrivelsen av prioriteringer i perioden for en nærmere oversikt over prioriterte tiltak innenfor hvert innsatsområde i temaplanene.

Aktivitet for barn, unge og seniorer

Det ble i Handlingsprogram 2022-2025 vedtatt å harmonisere og styrke kultur- og fritidstilbudet til ungdom med 3,1 mill. kroner i 2022, med en opptrapping til 5,9 mill. kroner fra 2024. Blant annet skal alle ungdomsskoleelever ha et lokalt ungdomstilbud, og nye tilbud er under etablering på Holmen, Slemmestad, Røyken og Sætre.

Det arbeides med å forsterke ordningen for aktivitet for barn og unge i tråd med sak til formannskapet om samordning av tiltak for økt deltakelse blant barn og unge i Asker kommune (sak 153/22). Det legges opp til en prosess og kartlegging av pris for deltakelse i fritidsaktiviteter for barn og unge.

Kommunedirektøren foreslår å styrke budsjettet med 2 mill. kroner årlig til seniortilbud på innbyggertorgene, samt 1 mill. kroner årlig til tilgjengelig-gjøring av aktiviteter og kommunale lokaler digitalt til innbyggere, lag og foreninger. Kommunedirektøren vil i løpet av høsten 2022 legge frem sak for utvalg for medborgerskap og utvalg for velferd om status for arbeidet med «Aktive lokalsamfunn – senior», inkludert en vurdering av hvordan dette samarbeidet kan realiseres i tråd med innsatstrappen.

Kulturarenaer

Det er behov for å utarbeide en helhetlig ny strategi for eksisterende og nye kulturarenaer for å tydeliggjøre profil, bruksområder, priser, innhold og mandat som arenaene skal styres etter. Kommunedirektøren vil i 2023 legge frem sak om strategi for kulturarenaer.

Samhandling og samskaping

Asker kommune skal arbeide videre for å bli en samskapingkommune. Erfaringer med utprøvede praktiske metoder for økt medborgerskap og samskaping skal implementeres og videreutvikles.

Det ble i Handlingsprogram 2022-2025 vedtatt å bevilge til sammen 0,4 mill. kroner til etablering av innbyggerpanel og kompetanseheving knyttet til medborgerskap og samskaping for medarbeidere, folkevalgte og frivilligheten. I tillegg er det avsatt egne midler til etablering og drift av innbyggertorg.

Nærdemokratiske ordninger

Asker kommune arbeider med å etablere oppgaveutvalg og innbyggerpanel som skal bidra til at de som bor i lokalsamfunnene kan påvirke forhold i nærmiljøet og ellers i kommunen. Evalueringen av lokalsamfunnsutvalgene utgjør kunnskapsgrunnlag for en politisk sak våren 2023 om eventuell videreføring eller videreutvikling av andre nærdemokratiske ordninger.

Prioriteringer i perioden

Nedenfor følger en beskrivelse av hvilke oppdrag tjenesteområdet vil prioritere i fireårsperioden for å møte utfordringene, nå målene og følge opp strategiene i kommuneplanen og temaplaner.

Deltakelse, motivasjon og tilrettelegging

Temaplan for medborgerskap beskriver hvordan Asker kommune kan motivere og tilrettelegge for at innbyggerne ønsker å delta i og ta medansvar for samfunn og fellesskap. Metodikken for økt deltakelse handler om å invitere flere inn til samhandling og samskaping der det egner seg. Alle kommunens virksomheter og tjenester har ansvar for å bidra. Asker kommune skal arbeide videre for å bli en samskapingkommune, og våre medarbeidere og ledere skal støtte utviklingen av nye løsninger og nye samarbeidsformer.

Prosjekt Medborgerskap skal gjennom kurs, veiledning og utprøving av nye metoder og verktøy, styrke kommunens evne til å tilrettelegge for økt deltakelse fra innbyggere, organisasjoner og næringsliv i ulike lokalsamfunnsoppgaver. Utviklingsprosjektet er toårig, og avsluttes i desember 2022. Erfaringene med utprøvede praktiske metoder for økt medborgerskap og samskaping skal implementeres og videreutvikles i organisasjonen etter prosjektperioden.

Foruten ny kunnskap og kompetanse, skal prosjektet gjøre metoder og verktøy for samskapende og involverende praksis digitalt tilgjengelig for både kommunens ansatte, politikere, samarbeidspartnere og innbyggere. Dette digitale løftet for medborgerskap i praksis må realiseres i samarbeid med de øvrige tjenesteområdene.

Som oppfølging av temaplan for medborgerskap, temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv og temaplan for kultur, legges det til rette for en prosess for å samordne tiltak for økt deltakelse for barn og unge.

I tråd med temaplan for medborgerskap og temaplan for leve hele livet – i et aldersvennlig Asker er det utviklet en modell for inkluderende frivillighetskoordinering. Modellen skal i perioden testes ut, videreutvikles og øke den frivillige innsatsen i kommunen. Modellen har som mål å gjøre det lettere å delta, økt samarbeid mellom

organisasjonene og kommunens virksomheter, og at flere aktører og virksomheter inviteres og motiveres til å rigge et system for god frivilligkoordinering slik at resultatet blir mer frivillighet. Modellen sees i sammenheng med prosjektet «Fremtidens seniortilbud på innbyggertorg».

Påvirkningsmuligheter for økt samfunnsengasjement

Nærdemokratiske ordninger er ulike metoder og modeller for å skape mer lokalt samfunnsengasjement. Ordningene skal legge til rette for at menneskene som bor i lokalsamfunnene kan påvirke forhold i nærmiljøet og ellers i kommunen. Det gjennomføres en forsøksordning med tre lokalsamfunnsutvalg i Tofte, Slemmestad og Heggedal i perioden 2020-2022, med en utvidelse til 2023 på grunn av forsinkelser som følge av koronapandemien. Pilotprosjektet følges av forskere og evalueres. Evalueringen danner grunnlag for en politisk sak våren 2023 om eventuell videreføring eller videreutvikling av andre nærdemokratiske ordninger.

Asker kommune arbeider med å etablere oppgaveutvalg som skal utrede og foreslå politikk for valgte temaer. Det skal blant annet etableres et oppgaveutvalg knyttet til videre utvikling av Skogsborg. Oppgaveutvalg utarbeider et kunnskapsgrunnlag for problemstillingen, samt mål og strategier på bakgrunn av kunnskapsgrunnlaget. Kommunestyret gir oppdrag i tråd med kommuneplanens samfunnsdel.

Det arbeides med å etablere et innbyggerpanel som består av en gruppe innbyggere som ønsker å delta i utviklingen av kommunale tjenester og lokalsamfunn.

Møteplasser i nærmiljøet

Innbyggernære tjenester, som bidrar til at befolkningen får tjenestene de trenger der de bor og inviterer inn til fellesskap og deltakelse i utvikling av kommunen, bidrar til sosial bærekraft og er forankret i temaplan for medborgerskap og temaplan for leve hele livet – i et aldersvennlig Asker.

I tråd med temaplanene skal det arbeides for å åpne opp flere lokaler og lage enkelt tilgjengelige fysiske og digitale møteplasser for ulike interesse- og aldersgrupper. Møteplassene skal skape rom

for læring og innovasjon, og skal legge til rette for økt deltakelse og mestring. Realisering av den vedtatte temaplanen for medborgerskap forutsetter en satsing på digitaliseringstiltak og smart bruk av teknologi i samfunns- og tjenesteutviklingen. En satsing på digitale verktøy og tjenester krever personellressurser og riktig kompetanse. For å hente ut gevinsten av å satse på digitale verktøy til digitale innbyggertorg, må det planlegges med nok ressurser med riktig kompetanse som kan følge opp med utviklingsutvikling, implementere og kommunisere løsningene internt og eksternt.

Det ble i arbeidet med kommunesammenslåingen lagt til grunn at innbyggertorgene skulle være dynamiske arenaer og en arena for nærdemokratiordninger. Innbyggertorgene er møteplasser som vi skaper sammen. Begrepet vil fremover kunne knyttes til flere typer lokaler og flere møteplasser. På den dynamiske arenaen kommer aktørene sammen, løser oppgaver, engasjerer seg i lokalsamfunnet, gir og mottar tjenester, utvikler prosjekter og er sosiale – eller gjør ting på egenhånd i et åpent fellesskap. Innbyggertorgene skal videreutvikles som dynamiske arenaer for samskaping og deltakelse mellom innbyggere, lag og foreninger, næringsliv og aktuelle kommunale tilbud som

byggesak, NAV, frivillighetssentraler, bibliotek, kulturopplæring og kulturaktiviteter.

Det skal etableres åtte innbyggertorg i kommunen i henholdsvis Tofte, Sætre, Slemmestad/Vollen, Spikkestad, Heggedal, Asker, Borgen, Holmen og Sætre. Det er allerede etablert midlertidige og permanente innbyggertorg i tettstedene Borgen, Tofte, Heggedal, Holmen, Slemmestad og Asker sentrum. Det er behov for videre utredning av innbyggertorgene på Holmen, Tofte, Spikkestad og Asker sentrum for å se disse i en større helhet med fysisk utforming og tjenestetilbud. Vurdering av egnede lokaler og mulig innhold for innbyggertorget på Spikkestad igangsettes i 2023. Rehabilitering av Tofte samfunnshus gjennomføres i 2023. En studie for videreutvikling av Tofte innbyggertorg, som vurderer muligheter i eksisterende lokaler og eventuelle tilleggslokaler, gjennomføres i 2025. I utviklingen av innbyggertorgene er det fokus på å følge opp ambisjonen om reduksjon i klimagassutslipp, slik dette fremgår av temaplan for handling mot klimaendringene. Innbyggertorgene arbeider for å redusere det totale klimagassutslippet i kommunen, både fra kommunal drift og fra innbyggernes mobilitet, aktiviteter og forbruk.

Modell for seniortilbud på innbyggertorg fases inn på innbyggertorgene i et bredt samarbeid mellom kommunale tjenester og frivillige aktører. Modellen tilrettelegger for aktiviteter på de nederste trinnene i innsatstrappen i Velferd, og tilpasses forventninger og behov hos fremtidens eldre. Modellen sees i sammenheng med økt satsing på aldersvennlig frivillighet, og er i tråd med temaplan for leve hele livet – i et aldersvennlig Asker. Det konkrete innholdet i seniortilbudet på innbyggertorgene utvikles dynamisk i et tempo og omfang som passer med det enkelte innbyggertorgs utvikling og lokalmiljø. Målet er økt sosial og økonomisk bærekraft.

Helhetlig stedsutvikling, arenaer og møteplasser

Temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv og temaplan for kultur har begge et eget innsatsområde for helhetlig stedsutvikling, arenaer og møteplasser for fysisk aktivitet og kultur der folk bor. Tidlig medvirkning i planarbeidet er nødvendig for å nå målet om en stedsutvikling som tilrettelegger for inkluderende, attraktive, aktivitetsvennlige og helsefremmende tettsteder.

Fysisk aktivitet, kunst og kultur arrangeres, utøves, læres og oppleves på mange ulike arenaer. Med en befolkning spredt over et stort geografisk område er det viktig at kommunen sørger for egnede arenaer for kultur og aktivitet i lokalmiljøene. Kortreist kultur og aktivitet nær der folk bor er viktig både for å nå bærekraftsmålene og for å bygge samhold og tilhørighet. Det skal fokuseres på å styrke kulturens betydning for lokal stedsutvikling gjennom å arbeide for at kunst og kultur kan virke som en drivkraft i samfunnsutviklingen.

Sammen med næringslivet, lag og foreninger utarbeider Asker kommune en handlingsplan for opplevelsesnæringene. Planen skal bidra til et bærekraftig reiseliv med høy lokal verdiskaping basert på kommunens kystnære og naturbaserte fortrinn. Asker kommune har vedtatt en rekke temaplaner med strategier som styrker rammebetingelsene for næringen og attraktiviteten for turister og besøkende. Dette kan bidra til vekst, verdiskaping og utviklingsmuligheter for reiselivsnæringen.

Det skal gjennomføres en mulighetsstudie for å se på markedsføring av områder som er en viktig satsing for å styrke opplevelses- og aktivitetsbasert turisme. Mulighetsstudiet omfatter anlegg, marka, sjøen, stier, attraksjoner og arrangementer.

I tråd med temaplan for medborgerskap, temaplan for kultur og temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv, samt mandat for temaplan for eiendom, har Asker ambisjoner om i større grad å tilgjengeliggjøre kommunale lokaler. Vi har i dag en tilsynsvaktordning tilknyttet skolene i gamle Asker kommune. Det ligger et potensiale i å forvalte ordningen slik at den ivaretar et helhetlig behov i hele kommunen og på tvers av tjenesteområder. Dagens ordning bør gjennomgås og behov kartlegges, som grunnlag for å utvikle en ny modell for bruk av tilsynsvakter.

Alle i aktivitet og likeverdige vilkår

Fysisk aktivitet er viktig for livskvalitet, trivsel og god helse, og har en betydelig egenverdi for den enkelte og en nytteverdi for samfunnet. Asker kommune ønsker å legge til rette for at alle skal kunne delta. Det handler om å inkludere flest mulig i ordinære fritidsaktiviteter og organisert aktivitet, og samtidig utvikle mulighetene for egenorganisert aktivitet og gode utlånsordninger for utstyr i hele kommunen. Temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv har vedtatt økt satsing på egenorganisert aktivitet, sykling, arrangementer og opplevelses- og aktivitetsbasert turisme. Muligheter for friluftsliv og turstier i nærområdet er viktig for økt aktivitet. Friluftslivets ferdselsårer er et eksempel på et prosjekt for å registrere eksisterende og utvikle fremtidige stier, turveier, løyper og leder. Prosjektet vil videreføres i perioden.

Forebyggende arbeid og inkludering gir stor økonomisk gevinst for kommunen i det lange løp. Ved å inkludere flest mulig i ordinære fritidsaktiviteter styrker vi private og frivillige aktører lokalt, og oppnår store positive sosiale effekter for hver enkelt deltaker. Ved å styrke innbyggernes livskvalitet og helse reduseres behovet for mer omfattende helsetjenester. For å sikre et likeverdig tilbud i hele kommunen, har tjenesteområdet ansvar for forebyggende, helsefremmende og inkluderende tjenester innen friskliv og folkehelse. I tillegg til organisering og drift av lovpålagte, tilrettelagte fritidsaktiviteter, er kommunen i gang med å harmonisere og styrke tilbudet.

Temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv har strategier som vil danne grunnlag for valg av modeller og videre arbeid med harmonisering. Ny modell for tilskuddsordninger ble vedtatt i 2022, og har en prøveperiode på inntil to år. Det vil det bli lagt opp til en prosess hvor aktørene kan komme med løpende tilbakemeldinger på den nye modellen. Parallelt arbeides det videre med særskilte ordninger, drift og finansiering av offentlige og private idrettsanlegg, samt ressursbruk, tilbud og betingelser. Det mangler tilstrekkelige virkemidler for å stimulere til egenorganisert aktivitet for den generelle befolkningen. Askerbadet KF skal innlemmes som en del av kommunens basisorganisasjon, og det er behov for å harmonisere tilbud, organisering og tjenester i de tre svømmehallene. Dette vil sikre like vilkår for innbyggere, lag og foreninger.

Asker kommune prioriterer anlegg som treffer bredden, men tilrettelegger også for idrett på høyt nivå. Mellomromsprosjekt Risenga er et eksempel på små aktivitets- og rekreasjonsanlegg spredt mellom de etablerte anleggene. Temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv inneholder en prioritert anleggsutvikling som vil bli fulgt opp i perioden.

Som følge av utvikling av den digitale plattformen til aktivitetskortet AiA, skal det utvikles en ny modell for å inkludere barn og unge i fritidsaktiviteter og ferietilbud. Det er nødvendig med medvirkning fra målgruppen og aktører i Askersamfunnet for å løse utfordringen med å inkludere flere barn og unge i kultur, idrett, friluftsliv eller annen fritidsaktivitet og frivillighet. Det skal gjennomføres en tverrfaglig konferanse for å samle og samskape med relevante aktører i Askersamfunnet om felles innsats for å øke deltakelsen og tilhørigheten og motvirke utenforskap. I tillegg skal det gjennomføres en kartlegging av kostnader og andre faktorer som bidrar til prising av aktivitet.

Aktive lokalsamfunn er en samarbeidsmodell mellom idretten og kommunen som videreføres. Målet er å styrke tilhørigheten og fellesskapet i lokalsamfunnet, og sørge for trygge og aktive oppvekstvilkår.

Det skal opprettes en paraplyorganisasjon for friluftslivsaktivitet, på lik linje med paraplyorganisasjonene idrettsrådet og kulturrådet. Kommunen skal ta en aktiv rolle i startfasen, men vil trekke seg ut når det nye rådet er selvgående.

Kultur hele livet

Kunst og kultur er viktig for livskvalitet, trivsel og god helse. Det har både en betydelig egenverdi for den enkelte og en nytteverdi for samfunnet. Det er i dag ulikheter i ressursbruk, tilbud og betingelser innenfor kulturområdet. Temaplan for kultur og politiske beslutninger vil danne grunnlag for valg av modeller, videre arbeid med harmonisering av avtaler, økonomi, tilskudd og tildeling av arenatid, samt videreutvikling av ungdomsklubbtilbudet, bibliotekene og opplæringstilbudet i kulturskolen mv.

Asker kommune har en høy andel kunstnere blant befolkningen. Disse er en ressurs for å skape verdier, vekst og gode kunst- og kulturopplevelser med kommunen som samarbeidspartner. Å samarbeide med og støtte opp om det profesjonelle kunst- og kulturlivet er en investering i lokal kunstproduksjon, kunstformidling og lokalt entreprenørskap. I tråd med strategiene i temaplan for kultur, bør det etableres gode stimuleringsordninger for å lykkes med dette arbeidet.

De tre gamle kommunene har hatt forskjellig satsing innenfor ungdomstilbud. Resultatet er et svært ulikt tilbud for ungdom i de ulike områdene i den nye kommunen. Det er vedtatt en opptrapping og satsing for å styrke kultur- og fritidstilbudet for ungdom i handlingsprogramperioden. Denne satsningen er med på å bygge opp tilbud og innsats til ungdom i områder som ikke har hatt slikt tilbud. Vedtaket legger til grunn at alle ungdomsskoleelever skal ha et lokalt ungdomstilbud med både åpen arena og kulturprogram, og målet er at alle ungdomsskoler skal «søgne» til en ungdomsklubb. Ungdomstilbudet er en kombinasjon av ungdomsklubb og ungdomskulturprogram som UKM, Nattkino, ungdomsfester, LAN, Askerfestival mm. Kommunen opplever at det tar litt tid å etablere ungdomstilbudene, men at de generelt er godt besøkt og oppleves som attraktive og trygge arenaer for samhold, engasjement og opplevelser. Nye tilbud er under etablering på Holmen, Slemmestad, Røyken og Sætre.

Kulturskolen har gjennom lang tid hatt mangel på egnede og tilgjengelige lokaler, samt HMS-utfordringer knyttet til sine lokaler. Det vil i perioden arbeides med prosjektering av ny og formålsbygd kulturskole i Asker sentrum i tråd med mulighetsstudien fra 2022.

Økonomi og prisnivå er en barriere for deltakelse i kultur- og fritidsaktiviteter for barn og unge, og Asker har en av landets dyreste kulturskoler. På denne bakgrunn utredes det pris i kulturskolen sett i sammenheng med priser i andre kommuner. Det skal vedtas prismodeller og strukturer som kan bidra til at vi får en kulturskole for alle som ønsker det, uavhengig av sosiale og økonomiske forhold.

I tråd med nasjonal rammeplan og visjonen «kulturskole for alle», skal kulturskoletilbudet utvikles og styrkes. Erfaringer og samarbeidsstruktur fra pilotprosjekt Fremtidens kulturtilbud for barn og unge vil benyttes til utvikling av flere lokalsamfunn, slik som Slemmestad og Tofte.

Kulturskolen skal sikre at barn og unge får mulighet til å utvikle sitt kunstneriske talent gjennom kulturskolens fordypningsprogram. Kulturskolen deltar med støtte fra Norsk kulturskoleråd og Sparebankstiftelsen DNB i regionale samarbeid om utvikling av kulturskolens fordypningsprogram. Det samarbeides med universitets- og høyskolesektoren og profesjonelle kunst- og kulturaktører og institusjoner. Det skal tas stilling til videreutvikling av kulturskolens fordypningsprogram etter prosjektperioden.

Ny modell for kulturskolens samarbeid med skolekorps og barne- og ungdomsorkester er under innføring. Asker er en foregangskommune i arbeidet med å ta i bruk musikkterapi i et omfang som gir helsemessig effekt. Kulturtilbud og terapitilbud for seniorer, slik som Den kulturelle spaserstokken og opptrapping og harmonisering av musikkterapitilbudet, skjer i hovedsak i eldreinstitusjonene, men sees også i sammenheng med modellen fremtidens seniortilbud.

Den kulturelle skolesekken er en nasjonal ordning som sørger for at alle skoleelever i Norge får oppleve profesjonell kunst og kultur. Å styrke produksjonsteamet og harmonisere produksjoner knyttet til lokal kulturarv i Den kulturelle skole-

sekken er en prioritering i perioden. Asker kommune har i tillegg en lokal ordning kalt Den kulturelle barnehagesekken som er under utvikling og harmonisering. Det skal tas stilling til en videre utvikling av Den kulturelle skolesekken og Den kulturelle barnehagesekken.

Med nytt bibliotek på Sætre har Asker kommune til sammen seks bibliotek. Disse er lokalisert i Asker, Heggedal, Midtbygda, Slemmestad, Tofte og Sætre. Bibliotek eller boktilbud på Spikkestad vurderes nærmere i forbindelse med det planlagte innbyggertorget. Det arbeides med å finne et lokale i Spikkestad som kan egne seg som treffsted med begrenset tilbud for lokalbefolkningen på midlertidig basis.

Bibliotekenes kunnskapsformidling når det gjelder kildekritikk, digital kompetanse og refleksjon bør styrkes og videreutvikles. Bibliotekenes rolle i forbindelse med leseforståelse og leseglede er sentralt i folkebibliotekenes tilbud til barn og unge. De digitale medietilbudene ved biblioteket videreføres. Det tilstrebes et likeverdig tilbud til brukerne uavhengig av format, og enda bedre tilpasning av åpningstidene til innbyggernes hverdag på sikt. Kildekritisk lesing er en sentral del av Kunnskapsløftet for 2020. Bibliotekene vil i perioden forsterke fokuset på kildekritikk, yringskultur og videreutvikling av arbeidet med fribyforfatter. Geologien i Slemmestad er unik når det gjelder geologiske forekomster. Kunnskap om jordens utvikling er sentral for at vi skal kunne forvalte våre ressurser og beskytte miljøet på best mulig måte. Geologisenteret formidler kunnskap og er et formidlingssted som Asker kommune vil bevare og utvikle.

En ny ordning for kunst i det offentlige rom ble vedtatt av kommunestyret høsten 2021. Kunst i offentlige bygg og uterom bidrar til demokrati og ytring i vid forstand, og har positiv effekt for område- og stedsutviklingsprosjekter. Kunstordningen skal utvikles gjennom en planmessig tilnærming med avsatte ressurser, mandat og retningslinjer. Kunstordningen skal implementeres gjennom ny organisering av arbeidet og større innslag av ekstern faglig kompetanse. Det skal også gjennomføres mulighetsstudie for Holmsbu kunstmuseum.

Det er behov for å utvikle museenes rolle som møteplass og formidler av historie både lokalt, regionalt og nasjonalt. I tråd med temaplan for kultur skal det utarbeides en museumsstrategi og igangsettes et prosjekt for å styrke satsingen og øke formidlingen av industrihistorien (Dikemark, Heggedal, Slemmestad, Sætre, Spikkestad og Tofte) og sykehushistorien (Dikemark), gjerne i samarbeid med Museene i Akershus. Dikemark sykehusmuseum og Holmsbu kunstmuseum er viktige arenaer å utvikle i planperioden, og har behov for en tydelig retning og satsing. I tråd med sak om videreutvikling av Dikemark og kulturnæring som ble vedtatt i 2021, gjennomføres det et treårig prosjekt for steds- og kultur næringsutvikling på Dikemark. Denne satsingen vil bidra til å forsterke samarbeidet med allerede etablerte kunstnere som har tilholdssted på Dikemark og i kommunen ellers. Prosjektet avsluttes i 2025. Samarbeid mellom kultur næringer og andre aktuelle aktører i nærområdet vil være en viktig faktor for å lykkes med stedsutviklingen på Dikemark de kommende årene. Et samarbeid med Trafo kunsthall vil også styrke denne kunstinstitusjonens posisjon og rolle lokalt, regionalt og nasjonalt, og bør styrkes og utvikles i planperioden.

Kulturhusene skal bidra til at lokal kultur får profesjonelle forhold for utøvelse, og har behov for fornyelse og oppgradering. Asker kulturhus og Sekkefabrikken er spydspissen i kulturarenatilbudet i kommunen, og er sentrale arenaer for kulturformidling av høy nasjonal og internasjonal kvalitet. I perioden 2022-2024 vil Sekkefabrikken holdes stengt for publikum grunnet utbyggingen i Slemmestad sentrum. I Slemmestad er det etablert en midlertidig fremføringsarena i denne perioden. De nye innbyggertorgene, med multisaler og arenaer som gir et bredere og mer tilgjengelig tilbud for lag og foreninger, vil også være sentrale arenaer for kunst- og kulturopplevelser av høy kvalitet. Rehabilitering av Tofte samfunnshus gjennomføres i 2023, og vil også bli en viktig arena. De nære arenaene på skoler og innbyggertorg med tilhørende fremføringsarenaer har en annen rolle enn de store kulturhusene, men må også anerkjennes og utvikles i tråd med krav til egnethet. Det er behov for å utarbeide en helhetlig ny strategi for Asker kulturhus og de nye kulturarenaene for å

tydeliggjøre profil, bruksområder, priser, innhold og mandat. Kulturhusenes rolle som offentlige publikumsarenaer stiller krav til at gode og tydelige klimavalg i driften blir synlige for publikum og innbyggere.

Kunst rett vest er et eksempel på en vellykket arena for å vise frem bredden og kvaliteten i Askers kunsthiv. Kunst rett vest videreføres, og kommunen gir årlige bidrag til gjennomføringen. Det bør også satses på nye måter å fremheve kommunens mange kunstnere på, for slik å stimulere dem til å bo og arbeide i kommunen.

Det er opprettet en egen ordning for festivaltilskudd. Det vil bidra til en helhetlig politikk, forutsigbarhet og likeverdig behandling av festivalene. Asker kommune skal tilrettelegge for et mangfold av kulturfestivaler og større kulturarrangementer. I tråd med temaplan for kultur, vil det utredes mulighet for langsiktige avtaler med profesjonelle aktører om samarbeid og finansiering. Arbeidet vil også sees i sammenheng med kommunens satsning på kultur-, nærings- og stedsutvikling.

Kirker og trossamfunn

Kirken og andre trossamfunn og livssynsorganisasjoner er viktige kulturbærere i Askersamfunnet.

I Asker kommune finnes det totalt 14 kirker, 9 gravplasser og flere gravkapell og andre kirkelige bygg. Noen kirker er middelalderkirker, mens flere andre er listeført av Riksantikvaren som fredede eller verneverdige kulturminner. Asker kommune bidrar med betydelige økonomiske midler til en forsvarlig rehabilitering av alle kirkebygg. Kirken gjennomfører i tillegg til sitt religiøse arbeid også et stort frivillig sosialt arbeid for barn, unge og utsatte grupper.

Kommunen gjennomfører dialogmøter med kirken. Det er også etablert et forum for Askers tros- og livssynssamfunn som har til formål å fremme dialog og ta opp problemstillinger som er aktuelle for Askersamfunnet. Kommunen deltar i dette forumet sammen med ordfører.

Tjenestetilbudet skal tilpasses eksisterende budsjettamme, og utvikles gjennom videre planprosesser. Som en del av harmoniseringsar-

beidet skal det utarbeides ny samarbeidsavtale som sikrer forutsigbarhet for kirken. Andre tros- og livssynsorganisasjoner får sin økonomiske støtte direkte fra staten.

Utarbeidelse og oppfølging av temaplaner

Gjennom å utarbeide og vedta strategiske planer, gir de folkevalgte retning og mål for utvikling av kommunen. Kommunestyret vedtok i sak 29/20 en planstrategi som definerer hvilke strategiske temaplaner som skal utarbeides i fireårsperioden. En rekke temaplaner er nå vedtatt eller under utarbeidelse, og flere vil bli utarbeidet videre i perioden.

Tjenesteområde Medborgerskap har et særlig ansvar for tre temaplaner. Temaplan for medborgerskap og temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv ble endelig vedtatt i første halvår 2021. Temaplan for kultur ble vedtatt første halvår 2022. Det arbeides målrettet med å implementere innsatsområder og strategier i de vedtatte temaplanelne tjenesteområdet har ansvar for.

Driftsbudsjett

Programområder

Tjenesteområdet er budsjettmessig inndelt i tre programområder som vil være grunnlag for økonomistyring og -rapportering. Programområdene er Innbyggertorg, Kultur og kirke, samt Idrett og friluftsliv. Bibliotekene og kulturskolen inngår i programområde Kultur og kirke.

Tabellen viser fordeling av budsjettet på programområder.

Økonomiplan

Beløp i 1000	Økonomiplan				
	Budsjett 2022	2023	2024	2025	2026
Innbyggertorg	43 289	45 445	44 845	46 345	43 845
Kultur og kirke	176 847	187 414	192 964	189 564	187 264
Idrett og friluft	97 826	96 785	96 535	96 535	96 535
Sum	317 961	329 645	334 345	332 445	327 645

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Opprinnelig budsjett	317 961	317 961	317 961	317 961
Sum Tekniske justeringer	-717	-1 317	-2 417	-2 417
Sum Budsjettendringer inneværende år	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
TIDLIGERE VEDTATTE TILTAK				
Kultur- og fritidstilbud til ungdom - harmonisering (F-sak 85/21)	1 000	2 750	2 750	2 750
Tjenesteutvikling - harmonisering	3 500	9 500	9 500	9 500
Sum Tidligere vedtatte tiltak	4 500	12 250	12 250	12 250
Konsekvensjusteringer	2 783	9 933	8 833	8 833
Konsekvensjustert ramme	320 745	327 895	326 795	326 795
OMSTILLING OG EFFEKTIVISERING				
Omstilling og effektivisering - Idrett og friluft	-210	-210	-210	-210
Omstilling og effektivisering - Innbyggertorg	-210	-210	-210	-210
Omstilling og effektivisering - Kultur og kirke	-680	-680	-680	-680
Omstilling og effektivisering - Medborgerskap	0	-2 200	-4 500	-6 800
Sum Omstilling og effektivisering	-1 100	-3 300	-5 600	-7 900
NYE TILTAK				
Harmonisering av tilskuddsordninger - 1. tertial 2022 (K-sak 59/22)	5 500	5 500	5 500	5 500
Opplevelsesbasert turisme, mulighetsstudie - temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv	250	0	0	0
Paraplyorganisasjon for friluftslivsaktivitet - temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv	250	250	250	250
Prosjektlederstilling for innbyggerdialog og lokalsamfunnsutvikling i Spikkestad - F-sak 47/22	1 000	1 000	1 000	0
Styrking av seniortilbud på innbyggertorgene - temaplan for leve hele livet - i et aldersvennlig Asker	2 000	2 000	2 000	2 000
Tilgjengeliggjøre aktiviteter og kommunale lokaler digitalt til innbyggere, lag og foreninger - temaplan for medborgerskap	1 000	1 000	1 000	1 000
Videreutvikling av Tofte innbyggertorg - F-sak 47/22	0	0	1 500	0
Sum Nye tiltak	10 000	9 750	11 250	8 750
Nye tiltak og realendringer	8 900	6 450	5 650	850
Ramme 2023-2026	329 645	334 345	332 445	327 645

Tidligere vedtatte tiltak

Kultur- og fritidstilbud til ungdom - harmonisering (F-sak 85/21)

Formannskapet vedtok i sak 85/21 en opptrappingsplan for harmonisering av ungdomstiltak i Slemmestad, Sætre og Holmen. Harmoniseringen omfatter planlegging, medvirkningsarbeid med ungdom og lokalsamfunn, samt å styrke tiltak for ungdom i disse områdene. Budsjettet styrkes i tråd med dette.

Tjenesteutvikling - harmonisering

Det avsettes midler til å jobbe videre med harmonisering og tjenesteutvikling av tilbudet i tjenesteområde Medborgerskap. Dette omfatter alle tilskuddsordninger og avtaler, gratis trening i idrettshaller (idrettsanlegg) for barn og unge under 18 år, harmonisering av åpningstider ved bibliotek og innbyggertorg, samt tilbud i den kulturelle skolesekken og kulturskolen mm. Tjenesteområdet består i hovedsak av ikke-lovpålagte tjenester, og det er derfor en del harmoniseringstiltak som ennå ikke er gjennomført.

Omstilling og effektivisering

For å opprettholde kommunens økonomiske handlingsrom, foreslår kommunedirektøren en omstilling og effektivisering i Asker kommune på 20 mill. kroner i 2023. Omstillingsnivået utgjør 0,3 prosent av tjenesteområdenes brutto driftsramme.

Tjenesteområdene i Asker kommune er store og robuste. Kommunen må i økende grad ha fokus på omstilling og søke å løse oppgaver på nye måter slik at kommunen får mer ut av ressursene. Effektiviseringskravet vil i størst mulig grad bli håndtert slik at dekningsgrader og kvalitet blir opprettholdt.

Kommunedirektøren foreslår konkrete omstillings- og effektiviseringstiltak på 1,1 mill. kroner innenfor tjenesteområde Medborgerskap. Programområde Innbyggertorg reduseres med 0,2 mill. kroner ved å redusere abonnementet på ekstern tilskuddsportal og i stedet løse tjenesten ved hjelp av kommunens egne nettsider og egenutviklet portal. Programområde Kultur og kirke reduseres med 0,7 mill. kroner gjennom innsparing på inventar,

effektivisering av driften og økte inntekter fra nye tilbud på kulturskolen. Programområde Idrett og friluft reduseres med 0,2 mill. kroner ved omstilling i svømmehallene.

Nye tiltak

Harmonisering av tilskuddsordninger

- 1. tertial 2022 (K-sak 59/22)

Det ble i K-sak 11/22 vedtatt å tilføre midler for å harmonisere tilskuddsordningene til de tre gamle kommunene, da det var store forskjeller i tilskuddsstøtten. Dette gjelder medlemstilskudd for barn og unge til idrett og kultur, samt tilskudd til arrangementer og andre kulturaktiviteter.

Opplevelsesbasert turisme, mulighetsstudie

- temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv

Som en oppfølging av temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv, styrkes budsjettet med midler til gjennomføring av en mulighetsstudie knyttet til opplevelsesbasert turisme.

Paraplyorganisasjon for friluftslivsaktivitet - temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv

Det skal opprettes en paraplyorganisasjon for friluftslivsaktivitet, på lik linje med idrettsrådet og kulturrådet. Budsjettet styrkes med midler til å drifte dette arbeidet.

Prosjektlederstilling for innbyggerdialog og lokalsamfunnsutvikling i Spikkestad

- F-sak 47/22

Vurdering av egnede lokaler og mulig innhold for et innbyggertorg i Spikkestad igangsettes i 2023. Budsjettet styrkes for å finansiere en treårig prosjektlederstilling som skal arbeide med dette.

Styrking av seniortilbud på innbyggertorgene - temaplan for leve hele livet - i et aldersvennlig Asker

Modell for seniortilbud på innbyggertorg fases inn på innbyggertorgene i et bredt samarbeid mellom kommunale tjenester og frivillige aktører. Det konkrete innholdet i seniortilbudet på innbyggertorgene utvikles i et tempo og omfang som passer med det enkelte innbyggertorgs utvikling og lokalmiljø. Budsjettet styrkes i tråd med dette.

Tilgjengeliggjøre aktiviteter og kommunale lokaler digitalt til innbyggere, lag og foreninger - temaplan for medborgerskap

Som en oppfølging av temaplan for medborgerskap, styrkes budsjettet med midler for å tilgjengeliggjøre aktiviteter og kommunale lokaler digitalt til innbyggere, lag og foreninger. Tiltaket sees i sammenheng med avsatte midler på IKT-investeringsbudsjettet til digital bookingløsning mm.

Videreutvikling av Tofte innbyggertorg - F-sak 47/22

Det skal gjennomføres en studie for videreutvikling av Tofte innbyggertorg i 2025. Studien skal vurdere muligheter i eksisterende lokaler, samt eventuelle tilleggslokaler.

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Ferdig år	Samlede prosjektbeløp Brutto prosjektutgift	Økonomiplan		Økonomiplan		Sum 2023-26	Sum øvrige år					
			2023	2024	2025	2026		2027	2028	2029	2030	2031	2032
MEDBORGERSKAP													
Bibliotek - erstatte hyllesystem	2024	4 000	0	4 000	0	0	4 000	0	0	0	0	0	0
Digitale låsesystemer for tilgjengeliggjøring av lokaler for utleie	LØPENDE		2 000	2 000	2 000	2 000	8 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Forskuttering av spillemidler	LØPENDE		10 000	10 000	10 000	10 000	40 000	0	0	0	0	0	0
Idrett - inventar og utstyr	LØPENDE		2 000	2 000	2 000	2 000	8 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Idrett - ny idrettshall Nesbru videregående skole	2025	138 400	20 000	45 000	55 000	18 400	138 400	0	0	0	0	0	0
Idrett - ny idrettshall Røyken videregående skole	2024	138 400	61 000	59 000	18 400	0	138 400	0	0	0	0	0	0
Idrett - ny turnhall Asker syd	2025	60 000	5 000	0	55 000	0	60 000	0	0	0	0	0	0
Idrett - rehabilitering av ventilasjon Risenga svømmehall	2023	8 000	2 000	0	0	0	2 000	0	0	0	0	0	0
Idrett - rehabilitering Holmen ishall	2023	10 400	7 400	0	0	0	7 400	0	0	0	0	0	0
Idrett - temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv	LØPENDE		5 000	7 000	7 000	7 000	26 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000
Innbyggertorg - Slemmestad - inventar og utstyr	2025	10 000	0	0	10 000	0	10 000	0	0	0	0	0	0
Kirke - istandsettelse/rehabilitering Hurum kirke	2024	30 557	9 600	2 400	0	0	12 000	0	0	0	0	0	0
Kirke - kirkelige investeringer	LØPENDE		7 000	7 000	7 000	7 000	28 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000
Kirke - ny gravlund	2029	100 000	0	0	0	0	0	33 000	33 000	33 000	0	0	0
Kirke - ny urnelund Vardåsen kirke	2024	29 000	21 700	5 500	0	0	27 200	0	0	0	0	0	0
Kirke - rehabilitering inkl. nytt sprinkelanlegg Holmsbu kirke	LØPENDE		3 000	4 800	0	0	7 800	0	0	0	0	0	0
Kirke - rehabilitering Røyken kirke	2024	18 500	2 300	1 000	0	0	3 300	0	0	0	0	0	0
Kirke - tiltak gravferd	LØPENDE		1 500	1 500	1 500	1 500	6 000	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Koordineringspott anlegg for friluftaktivitet	LØPENDE		500	500	500	500	2 000	500	500	500	500	500	500
Koordineringspott idrettsbygg	LØPENDE		12 000	8 000	8 000	8 000	36 000	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
Koordineringspott kulturarenaer	LØPENDE		4 000	4 000	4 000	4 000	16 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Koordineringspott kulturminnebygg	LØPENDE		7 000	7 000	7 000	7 000	28 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000
Kultur - inventar til kulturlokaler	LØPENDE		3 000	3 000	3 000	3 000	12 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Kultur - kunst i offentlig rom	LØPENDE		1 000	1 000	1 000	1 000	4 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Kulturskolen - instrumenter og utstyr	LØPENDE		1 000	1 000	1 000	1 000	4 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
LED-belysning kommunale anlegg	LØPENDE		500	500	500	500	2 000	500	500	500	500	500	500
Spikkestad kirke og kultursenter Teglen - lekkasje	2023	15 000	15 000	0	0	0	15 000	0	0	0	0	0	0
Tofte innbyggertorg - antikvarisk rehabilitering av samfunnshuset	2023	26 500	25 000	0	0	0	25 000	0	0	0	0	0	0
Sum Medborgerskap		588 757	228 500	176 200	192 900	72 900	670 500	77 500	77 500	77 500	44 500	44 500	44 500

Bibliotek – erstatte hyllesystem

Det avsettes 4 mill. kroner i 2024 til å erstatte dagens hyller i biblioteket i Asker sentrum. Det er nødvendig med mer fleksible hyller som gir rom for flere arrangementer i biblioteket samtidig.

Digitale låsesystemer for tilgjengeliggjøring av lokaler for utleie

Det avsettes 2 mill. kroner årlig for tilgjengeliggjøring av kommunens utleieareal. Dette skal gjøres ved fysisk tilrettelegging av digitale låssystemer.

Forskuttering av spillemidler

Kommunestyret vedtok i sak 18/21 å avsette et årlig beløp på 10 mill. kroner til forskuttering av spillemidler.

Idrett - inventar og utstyr

Det avsettes 2 mill. kroner årlig til investeringer i inventar og utstyr i idrettshaller og idrettsanlegg.

Idrett - ny idrettshall Nesbru videregående skole

Det er inngått intensjonsavtale med Viken fylkeskommune om at Asker kommune skal bygge ny idrettshall ved Nesbru videregående skole. Fylkeskommunen skal være leietaker og bidrar med 40 prosent av finansieringen. Prosjektet er estimert til 138,4 mill. kroner inkludert prisstigning. Bygget skal være ferdigstilt i 2025.

Idrett - ny idrettshall Røyken videregående skole

Det er inngått intensjonsavtale med Viken fylkeskommune om at Asker kommune skal bygge ny idrettshall ved Røyken videregående skole. Fylkeskommunen skal være leietaker og bidrar med 40 prosent av finansieringen. Prosjektet er estimert til 138,4 mill. kroner inkludert prisstigning. Bygget skal være ferdigstilt i 2024.

Idrett - ny turnhall Asker syd

Temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv beskriver behovet for en ny turnhall i Asker syd. Det ble i Handlingsprogram 2022-2025 avsatt 60 mill. kroner i 2030 til dette prosjektet. Formannskapet behandlet i sak 149/22 spørsmålet om valg av tomt for ny turnhall. Det vil høsten 2022 fremmes ny sak om lokalisering, kostnadsoverslag og tidslinjer for regulering og gjennomføring. I spørsmålet om lokalisering vil det også gjøres en

vurdering av muligheten for synergier med eksisterende og nye idrettsanlegg sør i kommunen. Tiltaket er høyt prioritert i temaplanen, og er dermed flyttet frem til 2025.

Idrett - rehabilitering av ventilasjon Risenga svømmehall

Det er behov for rehabilitering av ventilasjonsanlegget i Risenga svømmehall. Det avsettes 8 mill. kroner inkludert prisstigning med ferdigstillelse i 2023.

Idrett - rehabilitering Holmen ishall

Det er behov for en rehabilitering av Holmen ishall. Det avsettes 10,4 mill. kroner inkludert prisstigning til dette prosjektet. Det fremmes politisk sak i 2022 om tilstanden til anlegget.

Idrett - temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv

Temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv ble vedtatt i 2021. Det avsettes 5 mill. kroner i 2023 og deretter en årlig bevilgning på 7 mill. kroner for å følge opp prioriterte mindre investeringstiltak i temaplanen.

Innbyggertorg - Slemmestad - inventar og utstyr

Det er behov for mer inventar og utstyr til det permanente innbyggertorget i Slemmestad. Det avsettes 10 mill. kroner til dette i 2024.

Kirke - istandsettelse/rehabilitering Hurum kirke

Det er tidligere avsatt midler til istandsettelse av Hurum kirke. I tillegg fikk prosjektet 5 mill. kroner av den ekstraordinære koronabevilgningen i 2020. Det avsettes ytterligere 4 mill. kroner for å fullfinansiere prosjektet med ferdigstillelse i 2024/2025. Asker kommune har med dette totalt avsatt 25,2 mill. kroner til prosjektet.

Kirke - kirkelige investeringer

Det avsettes 7 mill. kroner årlig i perioden til mindre rehabiliteringsprosjekter i kirkene.

Kirke - ny gravlund

Gravferdslovens regler setter krav om at kommunen til enhver tid skal ha ledige graver for minst tre prosent av kommunens innbyggere. Det ble i 2019 avsatt 1 mill. kroner til mulighetsstudie for ny

gravlund. Estimert budsjett er 100 mill. kroner med planlagt ferdigstillelse i perioden 2027-2029.

Kirke - ny urnelund Vardåsen kirke

Det er vedtatt å etablere ny urnelund ved Vardåsen kirke. Det avsettes 29 mill. kroner inkludert prisstigning, med ferdigstillelse i 2023/2024.

Kirke - rehabilitering inkl. nytt sprinkelanlegg Holmsbu kirke

Det er tidligere avsatt midler til istandsettelse av Holmsbu kirke, inkludert nytt sprinkelanlegg. I tillegg fikk prosjektet 4 mill. kroner av den ekstraordinære koronabevilgningen i 2020. Det avsettes ytterligere 4,8 mill. kroner for å fullfinansiere prosjektet med ferdigstillelse i 2024.

Kirke - rehabilitering Røyken kirke

Det har vært avsatt midler i flere år til rehabilitering av Røyken kirke. I tillegg fikk prosjektet 4 mill. kroner av den ekstraordinære koronabevilgningen i 2020. Det avsettes ytterligere 3,3 mill. kroner for å fullfinansiere prosjektet med ferdigstillelse i 2024.

Kirke - tiltak gravferd

Det avsettes 1,5 mill. kroner årlig til tiltak for gravferd, inkludert utstyr til kirkegårdsdriften.

Koordineringspott anlegg for friluftaktivitet

Det avsette 0,5 mill. kroner årlig til koordineringspott for anlegg for friluftaktivitet. Det skal blant annet etableres en padleled med kajakkstativer og padlehuker, opprettes båtplasser, gapahuker og aktivitetselementer ved friluftsanlegg med mer.

Koordineringspott idrettsbygg

Det avsettes 8 mill. kroner årlig til koordineringspott for idrettsbygg. Midlene benyttes til mindre byggetekniske tiltak i idrettsbyggene. I 2023 er bevilgningen 12 mill. kroner på grunn av store behov.

Koordineringspott kulturarenaer

Det avsettes 4 mill. kroner årlig til koordineringspott for kulturarenaer. Midlene benyttes til mindre byggetekniske tiltak i kulturbyggene. Tilrettelegging for innbyggertorg blir gjennomført gjennom egne prosjekter og bevilgninger.

Koordineringspott kulturminnebygg

Det avsettes 7 mill. kroner årlig i perioden til investeringer i kommunale kulturminnebygg.

Kultur - inventar til kulturlokaler

Det avsettes 3 mill. kroner årlig til utskifting av inventar i kulturhuset og andre kulturlokaler.

Kultur - kunst i offentlig rom

Det avsettes 1 mill. kroner årlig til kunst i offentlig rom.

Kulturskolen - instrumenter og utstyr

Det avsettes 1 mill. kroner årlig til nye instrumenter og utstyr til Kulturskolen.

LED-belysning kommunale anlegg

Det avsettes 0,5 mill. kroner til årlig rehabilitering av LED-belysning i kommunale anlegg.

Spikkestad kirke og kultursenter Teglen - lekkasje

Det er oppstått lekkasje i skråvegg i Spikkestad kirke og Teglen kultursenter. Det forberedes rettsforhandlinger. I påvente av en avklaring må Asker kommune gjennomføre utbedringsarbeider. Det avsettes 15 mill. kroner i 2023 til prosjektet.

Tofte innbyggertorg - antikvarisk rehabilitering av samfunnshuset

Formannskapet vedtok i sak 70/22 en antikvarisk rehabilitering av Tofte samfunnshus. Estimert budsjett er 26,5 mill. kroner, hvorav 1,5 mill. kroner ble innarbeidet i 1. tertialrapport 2022 og resterende 25 mill. kroner avsettes i 2023.

Administrasjon og ledelse

Tjenestoområde Administrasjon og ledelse omfatter toppledelsen i kommunen, samt de administrative stabs- og støttetjenestene som inngår i sentraladministrasjonen. Tjenestoområdet har ansvar for å tilrettelegge for god politisk og administrativ styring, samt ivareta en rekke fellesfunksjoner på vegne av hele organisasjonen.

Tjenestoområde Administrasjon og ledelse har omkring 230 årsverk fordelt på de to direktørområdene Økonomi og Organisasjon, og har til sammen ni seksjoner.

KOSTRA-tall

	Asker 2020	Asker 2021	Bærum	Drammen	ASSS u/Oslo	KOSTRA-gruppe 12
PRIORITET						
Netto driftsutgifter per innbygger (100) politisk styring (B) *) **)	331	405	377	330	319	316
Netto driftsutgifter per innbygger (110) kontroll og revisjon (B) *) **)	29	24	44	59	66	62
Netto driftsutgifter per innbygger (120) administrasjon (B) *) **)	4 518	4 254	4 207	4 147	3 952	3 840
Netto driftsutgifter per innbygger (180) diverse fellesutgifter (B) *) **)	-57	153	128	52	92	114
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Adm, styring og fellesutgifter (B) *) **)	6 257	6 243	6 214	5 586	5 398	5 291

*) Inflasjonsjustert med deflator ***) Justert for utgiftsbehov

Status og utfordringer

Stabs- og støttetjenestene innen Administrasjon og ledelse har ansvar for en rekke fellesfunksjoner på vegne av hele kommunen. Tjenesteområdet har dermed en viktig funksjon knyttet til å sikre enhetlig praksis og samhandling i hele organisasjonen.

Stabs- og støttetjenestene arbeider primært mot fire målgrupper. For det første skal stabs- og støttetjenestene tilrettelegge for at de folkevalgte kan drive god politisk styring. Dette skjer blant annet gjennom utarbeidelse av gode politiske beslutningsgrunnlag og sekretariatstjenester.

For det andre skal stabs- og støttetjenestene bistå kommunedirektøren med å sikre god administrativ styring. Dette skjer blant annet gjennom å utarbeide helhetlige og koordinerte administrative beslutningsgrunnlag.

For det tredje har stabs- og støttetjenestene en sentral rolle med å tilrettelegge for at organisasjonen for øvrig kan utøve sine oppgaver på en effektiv måte, gjennom utvikling og drift av fellesoppgaver og annen støtte til linjeorganisasjonen. Dette innebærer også å legge til rette for tverrsektorielt utviklings- og innovasjonsarbeid.

For det fjerde yter deler av stabs- og støttetjenestene tjenester direkte til innbyggerne, slik som for eksempel kommunikasjon og arkiv- og innsynstjenester.

Både private og offentlige virksomheter møter stadig større krav til en effektiv administrasjon. Utviklingen nasjonalt går i retning av større grad av sentralisering av stabs- og støttetjenestene. Hensikten er å oppnå stordriftsfordeler, samt å skape robuste fagmiljøer med bedre muligheter for å rekruttere og beholde arbeidskraft med høy kompetanse. Videre blir stabs- og støttetjenestene stadig mer kompetansekrevene. Økt spesialistkompetanse og analyse- og utredningskompetanse er nødvendig for å kunne håndtere strengere krav til styringsinformasjon. Økt digitalisering av administrative prosesser stiller krav til ny kompetanse, og skal bidra til bedre kvalitet og optimalisering av ressursbruken.

Dette skal vi oppnå

Alle tjenesteområder har ansvar for å følge opp satsingsområdene i kommunepланen. Tabellen under viser hvilke delmål innenfor hvert satsingsområde som er særlig relevante for tjenesteområde Administrasjon og ledelse.

HOVEDMÅL	DELMÅL
<p>Økonomi</p> <p>Asker er en økonomisk robust og bærekraftig kommune</p> 	<p>Asker kommune har god økonomisk bærekraft.</p> <p>Asker kommune har god økonomistyring og effektiv tjenesteproduksjon.</p>
<p>Medarbeidere</p> <p>Asker kommune fremmer inkludering, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle</p> 	<p>Asker kommune sikrer de ansattes rettigheter og fremmer et trygt og sikkert arbeidsmiljø for alle.</p> <p>Asker kommune har medarbeidere og ledere som i fellesskap utfører det unike samfunnsoppdraget og når kommunens mål, og bidrar til at innbyggerne har tillit til kommunen.</p> <p>Asker kommune er en attraktiv arbeidsgiver med god organisasjonskultur som legger til rette for å tiltrekke seg og utvikle kompetente, initiativrike og stolte medarbeidere og ledere.</p> <p>Asker kommune har medarbeidere og ledere som sammen finner smarte måter å jobbe på, finner løsninger på kommunens utfordringer og viser endringsvilje.</p>
<p>Samarbeid for å nå målene</p> <p>Askersamfunnet har virkemidler, partnerskap og samarbeid på tvers som sikrer en bærekraftig utvikling.</p> 	<p>Askersamfunnet har inkluderende lokalsamfunn der innbyggerne opplever tilhørighet og tar medansvar, uavhengig av kulturelle, sosiale og økonomiske forhold.</p> <p>Askersamfunnet er et levende lokaldemokrati der innbyggere i alle aldre deltar gjennom inkluderende, medbestemmende og representative beslutningsprosesser.</p> <p>Frivilligheten, næringslivet, kommunen og andre aktører deltar i gjensidig forpliktende samarbeid for å oppnå en bærekraftig utvikling.</p>

HOVEDMÅL	DELMÅL
<p>Bærekraftige byer og samfunn Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.</p> 	<p>Askersamfunnet har bærekraftige og samordnede bolig-, areal- og transportløsninger som tilrettelegger for smart samfunnsutvikling.</p> <p>Asker kommune forebygger og håndterer konsekvensene av uønskede hendelser.</p> <p>Askersamfunnet har minimale negative konsekvenser på det ytre miljøet</p>
<p>Handling mot klimaendringene Askersamfunnet handler umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem.</p> 	<p>Askersamfunnet motvirker, reduserer og tilpasser seg konsekvensene av klimaendringer.</p> <p>Askersamfunnet er i front for lavutslippssamfunnet i tråd med internasjonale og nasjonale klimaforpliktelser og regionale ambisjoner.</p>
<p>God helse Askersamfunnet sikrer god helse og fremmer livskvalitet for alle, uansett alder.</p> 	<p>Asker kommune samarbeider aktivt med innbyggere, frivilligheten og næringslivet for å møte fremtidens helseutfordringer.</p>

HOVEDMÅL	DELMÅL
<p>God utdanning Askersamfunnet sikrer inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremmer muligheter for livslang læring for alle.</p> 	<p>Barn og unge utvikler relevant kompetanse for fremtidens samfunn og arbeidsliv, med særlig vekt på yrkesrettede fag, teknologi, innovasjon og entreprenørskap.</p>
<p>Innovasjon, digitalisering og næringsutvikling Askersamfunnet har en levende innovasjonskultur, en sikker digital infrastruktur av høy kvalitet og et attraktivt, inkluderende og bærekraftig næringsliv.</p> 	<p>Askersamfunnet arbeider målrettet med innovasjon og digitalisering for å møte fremtidens utfordringer.</p> <p>Askersamfunnet har en sikker digital infrastruktur av høy kvalitet</p> <p>Askersamfunnet har et attraktivt og innovativt næringsliv som bidrar til arbeidsplasser og verdiskaping.</p>

Prioriteringer i perioden

Nedenfor følger en beskrivelse av hvilke oppdrag tjenesteområdet vil prioritere i fireårsperioden for å møte utfordringene, nå målene og følge opp strategiene i kommuneplanen og temaplaner.

Tilrettelegge for politisk styring

Tjenesteområde Administrasjon og ledelse skal tilrettelegge for god politisk styring, samt bidra til godt politisk arbeid og god samhandling i grensesnittet mellom politiske og administrative prosesser. Store oppgaver knyttet til utvikling av lokalsamfunnet, de kommunale tjenestene og Asker kommune som organisasjon, krever gode politiske beslutningsgrunnlag og medvirkningsprosesser.

Koronapandemien medførte at kommunens folkevalgte måtte jobbe på nye måter. Det ga nyttige erfaringer for det videre arbeidet med å tilrettelegge for god politisk styring i Asker kommune. Fra 2022 streames alle utvalgsmøter, kontrollutvalgsmøter, formannskapsmøter og kommunestyremøter. Dette gjør det lettere for innbyggerne å følge de demokratiske prosessene i kommunen. Arbeidet med digital politikerløsning videreføres i 2023.

Det vil høsten 2022 startes et arbeid med evaluering av politisk struktur inn mot neste kommunestyreperiode. Som en oppfølging av dette vil kommunedirektøren også gjennomføre en evaluering av den administrative hovedorganiseringen.

Det gjennomføres kommunestyre- og fylkestingsvalg høsten 2023. Tjenesteområde Administrasjon og ledelse har ansvar for at valget gjennomføres på en god og effektiv måte.

Arbeidsgiverpolitikk

Arbeidsgiverpolitikken er avgjørende for at Asker kommune kan rekruttere, utvikle og beholde kvalifisert arbeidskraft, stille krav til lederskap, utvikle medarbeidernes kompetanse og bygge en felles organisasjonskultur.

Temaplan for arbeidsgiverpolitikk ble vedtatt av kommunestyret i september 2020 (sak 57/20), og synliggjør forventninger, innsatsområder og konkrete mål for medarbeidere og ledere i Asker kommune. Tjenesteområde Administrasjon og

ledelse har det koordinerende ansvaret for å iverksette kommunens arbeidsgiverpolitikk, og tilrettelegge for at mål og strategier følges opp på en enhetlig måte i organisasjonen. Temaplan for arbeidsgiverpolitikk gjelder frem til 2023. Arbeidet med revidering av planen vil starte opp høsten 2022.

Det skal i 2023 utarbeides en overordnet rekrutteringsstrategi for Asker kommune som en oppfølging av arbeidsgiverpolitikken. Det skal også arbeides videre med et pre- og onboardingsprogram for nye medarbeidere, slik at disse kommer raskere inn i jobb med bedre kvalitet i tjenesteutførelsen. Det systematiske HMS-arbeidet og samarbeidet med de ansattes organisasjoner skal videreføres og styrkes.

Asker kommune driver strategisk kompetanseutvikling og kompetansestyring. Dette handler om å organisere ressursene på en hensiktsmessig måte, utvikle medarbeidernes og ledernes kompetanse, samt rekruttere kompetanse for å møte fremtidige behov. Det skal gjennomføres en anskaffelse av nytt kompetansesystem.

Organisasjons- og lederutviklingsprogrammet, som skal bidra til utvikling av felles kultur og ledelse i Asker kommune, ble avsluttet i 2022. Det skal i årene fremover fortsatt satses på systematisk lederutvikling og lederopplæring. Det vil i 2023 arbeides med å etablere et nytt lederutviklingsprogram som skal gjennomføres i perioden 2024 til 2025.

Fremtidens utfordringer med flere eldre og færre i yrkesaktiv alder stiller kommunen overfor nye utfordringer når det gjelder tilgang på tilstrekkelig og kompetent arbeidskraft. Det fremtidige arbeidskraftsbehovet medfører at flere ansatte må stå lenger i jobb, og det må utvikles en heltidskultur hvor flere jobber i større stillinger.

Heltidskultur handler om å skape en bærekraftig kommune og sikre innbyggerne kvalitet i tjenestene. Dette er en vesentlig faktor for at Asker kommune skal kunne rekruttere kompetanse, løse samfunnsoppdraget og være en attraktiv arbeidsgiver.

Asker kommune har vedtatt en handlingsplan for heltidskultur som gir retning for det videre arbeidet. I årene fremover skal virksomhetene

målrette sitt arbeid. Arbeid med gode arbeidstidsordninger, som blant annet sikrer forutsigbar og god kompetanse, er sentralt. Videre er det ønskelig å mobilisere ansatte som i dag frivillig arbeider i reduserte stillinger, til i større grad å arbeide i store stillinger.

Heltidskulturarbeidet er styrket med en egen ressurs som skal arbeide med implementering av heltidskultur i Asker kommune. Tjenesteområdene Velferd og Oppvekst skal delta med piloter, og arbeidet igangsettes høsten 2022. Pilotene vil danne utgangspunkt for videre implementering i kommunen.

Asker kommune skal i 2023 fortsette satsingen på lærlingeordningen. Kommunen har ambisjoner om å øke antallet lærlinger, og det skal arbeides med å tilrettelegge for dette.

Innovasjon, digitalisering og smart bruk av teknologi

Samfunnet står overfor en rekke store og komplekse utfordringer i årene som kommer. Innovasjon, digitalisering og bruk av smart teknologi er sentrale virkemidler for å møte disse, og det er et mål at Asker skal være en foregangskommune i arbeidet med innovasjon og digitalisering. Koronapandemien har vist at Asker kommune har en god innovasjonskultur og omstillings- og tilpasningsevne til å møte fremtidens utfordringer når situasjonen krever det.

Senter for innovasjon og læring (Seil) er Asker kommunes bærekraftsenter med et tydelig og virksomhetsnært innovasjonsarbeid. Seil har et særlig ansvar for å sikre og tilby et tverrfaglig samarbeid i samfunns- og tjenesteutviklingen. Samarbeid og prosjektgjennomføring med næringslivet, frivilligheten, universitets- og høskolemiljøer og andre offentlige aktører er avgjørende for å lykkes.

Det skal i 2023 arbeides med å videreutvikle Seil som en sentral aktør for å styrke innovasjon, medborgerskap og samskaping i organisasjonen. Det skal blant annet arbeides med å gi opplæring i aktiv bruk av tjenstedesign i utvikling av kommunens tjenester, tilby praksisplasser til studenter fra relevante fagmiljøer, samt aktivt støtte ledere og virksomheter i arbeidet med implementering og skalering av nye løsninger. Videre skal Seil være en møteplass for økt tverrfaglig samarbeid og sam-

handling internt og eksternt, og kommunen skal knytte til seg eksterne partnere for å øke utviklingskraften lokalt.

Temaplan for digitalisering og smart bruk av teknologi skal vedtas av kommunestyret høsten 2022, og arbeidet med implementering starter i 2023. Temaplanen vil blant annet sette fokus på temaer som data som strategisk ressurs, klimabevisst infrastruktur og kapasitet, relevant digital støtte, digitale ferdigheter og kompetanse, samt personvern, informasjonssikkerhet og IKT-sikkerhet.

Det er avsatt en årlig ramme til investeringer innenfor IKT-området. Midlene skal støtte opp under ønsket samfunns- og tjenesteutvikling i tråd med satsingene i kommuneplanen og temaplaner, samt sikre at Asker kommune har en robust og sikker IKT-infrastruktur. Asker kommune benytter IKT-porteføljestyling som metode for å sikre hensiktsmessig prioritering av investeringsmidlene i tråd med de overordnede målene. Det vises til investeringsbudsjettet for en oversikt over hvilke hovedaktiviteter som planlegges gjennomført i 2023.

Program Bærekraftige Asker

Kommuneplanens samfunnsdel bygger på FNs bærekraftsmål, og utgjør Asker kommunes lokale forståelse av de globale målene omsatt til et lokalt målbilde. Målene i kommuneplanen beskriver hvordan Asker kommune skal utvikle seg som en smart og bærekraftig kommune i årene fremover.

Bærekraftsmålene er tverrsektorielle, og det er nødvendig å samarbeide på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer for å oppnå en bærekraftig utvikling. Formannskapet vedtok i 2020 å etablere program Bærekraftige Asker for å sikre en felles tverrsektoriell oppfølging og implementering av FNs bærekraftsmål lokalt i kommunen og i samarbeid med partnere regionalt, nasjonalt og globalt (sak 195/20). Formannskapet er strategisk programstyre for programmet.

Gjennom program Bærekraftige Asker har kommunen identifisert følgende fire endringsområder med behov for omstilling:

- Sosial ulikhet
- Transport og mobilitet
- Forbruk og ressursforvaltning
- Digital infrastruktur og smart teknologi i samfunnsutvikling

Programmet vil i 2023 bistå ledere og ansatte med kunnskap og opplæringsprogram om bærekraftig utvikling og sirkulære modeller. Gjennom kurset «Bærekraft i praksis» får ansatte opplæring i metodikk og verktøy for gjennomføring av tiltak i den enkelte virksomhet.

Det er etablert et eget administrativt koordineringsteam med representanter fra alle tjenestoområder som vil koordinere og bistå programmet med å skape en felles forståelse av utfordringsbildet og utviklingspotensialet. Koordineringsteamet skal bistå programmet med å utvikle treffende tiltak for å øke kunnskapen, motivasjonen og fremdriften i bærekraftsarbeidet.

Programmet skal også bruke de fire endringsområdene som inngangsport til å fremme lokalt entreprenørskap. Kommunen ønsker i større grad å samarbeide med frivilligheten, lokalt næringsliv og akademia i arbeidet med sosialt entreprenørskap, sirkulær økonomi, innovasjon og bærekraftig stedsutvikling.

Økonomi- og virksomhetsstyring

God økonomistyring er viktig for at Asker kommune skal ha fremtidig økonomisk bærekraft, og være i stand til å opprettholde ordinær drift ved ulike konjunkturer. Dette krever gode systemer for oppfølging og rapportering, samt kontinuerlig fokus på effektiv bruk av ressurser. En langsiktig og helhetlig økonomiplanlegging, med handlingsregler for driftsbudsjettet, investeringsbudsjettet, finansforvaltningen og verdibevarende vedlikehold, er nødvendig for å opprettholde et godt økonomisk handlingsrom. Langsiktige analyser og planlegging skal, sammen med daglig fokus på økonomi og ressursbruk, bidra til god styring og fremtidig bærekraft. Tjenestoområde Administrasjon og ledelse skal tilrettelegge for god økonomistyring gjennom videreutvikling av verktøy for styring, gode analyser og beslutningsgrunnlag, samt gjennom

kontinuerlig oppfølging av kommunens økonomiske utvikling.

God ledelse og gode plan- og styringsprosesser er en forutsetning for at Asker kommune kan ivareta sin rolle som tjenesteyter, samfunnsutvikler og demokratisk arena. Gjennom helhetlig virksomhetsstyring skal kommunen både sikre effektiv drift og gode tjenester til innbyggerne, samtidig som vi ivaretar nødvendig utviklingsarbeid og innovasjon i tråd med samfunnets og innbyggernes behov. Tjenestoområde Administrasjon og ledelse har det overordnede og koordinerende ansvaret for virksomhetsstyringen i Asker kommune. Arbeidet med virksomhetsstyring vil forsterkes og videreutvikles i årene fremover.

Asker kommune har en rekke systemer og verktøy som skal bidra til god styring. Kommunen vil i 2023 ha et særlig fokus på å sikre god utnyttelse og videreutvikling av digitale løsninger som understøtter god og helhetlig virksomhetsstyring. Digitale løsninger og styringssystemer skal oppleves brukervennlige, gi merverdi og tilrettelegge for kontinuerlig forbedring og læring. Systematisk samhandling mellom tydelige roller som bidrar inn i virksomhetsstyringen skal sikre gevinstrealisering av fagområdenes innsats.

Eierstyring

Asker kommune har eierskap i mange selskaper, både aksjeselskaper, interkommunale selskaper og kommunale foretak. I tillegg har kommunen eierskap i mange andre typer samarbeid. Kommunestyret vedtok i november 2020 (sak 93/20) ny eierskapsmelding for Asker kommune. Eierskapsmeldingen inneholder både generelle prinsipper for eierstyring og en oversikt over alle selskaper kommunen har eierinteresser i. Eierskapsmeldingen legger dermed grunnlag og premisser for kommunens arbeid med eierstyring.

Asker kommune skal utøve aktiv og langsiktig eierstyring. Hovedfokuset for arbeidet med eierstyring i 2023 vil være å utarbeide eierstrategier i tråd med formannskapetets vedtatte rammeverk for utarbeidelse av eierstrategier for utvalgte selskaper. Videre vil kommunen delta i omstrukturering av selskaper og samarbeidsformer, planlegge eierdag, sørge for administrativ tilrettelegging for politiske valg til styret, generalforsamlinger og representantskapsmøter, samt styrke den adminis-

trative eierdialogen med selskapene. Det vil også bli arbeidet med å tilrettelegge verktøy som kan lette arbeidet med å registrere potensielle styrekandidater til fremtidige valg, samt videreutvikle nettsiden med informasjon om selskaper som kommunen har eierinteresser i. Eierskapsmelding del II (eierberetning) skal redaksjonelt oppdateres og legges frem for politisk behandling høsten 2023. Det vil bli vurdert seminar eller annen opplæring innen styrearbeid dersom det er behov for det.

Bærekraftige anskaffelser

Asker kommune anskaffer årlig varer og tjenester for ca. 1 mrd. kroner. Verdien av investeringer i bygg og anlegg kommer i tillegg, og utgjør ca. 1,3 mrd. kroner. I tillegg kommer verdien av kommunens selskaper. Asker kommune har, gjennom sin markedsrett og ved aktiv bruk av bestillingskompetanse i anskaffelsene, en stor mulighet for å nå egne mål og påvirke sine omgivelser. Dette skjer ved å sette krav som bidrar til utvikling av et bærekraftig næringsliv, gunstig miljøpåvirkning og gode sosiale samfunnsforhold.

Stor markedsrett innebærer også et stort ansvar, og stiller krav til hvordan kommunen innretter anskaffelsene. Asker kommune skal ved alle anskaffelser ha fokus på hvordan anskaffelsen kan gjøres mest mulig miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig.

Asker kommune vil i 2023 styrke arbeidet med bærekraftige anskaffelser, blant annet ved å utarbeide en strategisk plattform for bærekraftige anskaffelser. Dette er i tråd med strategiene i temaplan for handling mot klimaendringene, som blant annet legger vekt på at Asker kommune skal utvikle tydelige retningslinjer for å sikre grønne og sirkulære kommunale anskaffelser.

Videre vil kommunen videreutvikle og forsterke fokuset på kontraktstyring. Det skal blant annet arbeides med å ytterligere styrke opplæring, rutiner, prosesser og verktøy. Ansvaret til kontraktseier skal tydeliggjøres for å sikre at oppfølgingen av kontrakter ivaretar Asker kommunes interesser.

Personvern, informasjonssikkerhet og IKT-sikkerhet

Asker kommune har gjennom 2021 og 2022

styrket kompetansen og kapasiteten innenfor området personvern, informasjonssikkerhet og IKT-sikkerhet. Dette gjør kommunen bedre rustet for å kunne overvåke og være i forkant, samt mer robust for å møte eventuelle hendelser. Arbeidet har foregått med bakgrunn i handlingsplan for personvern, informasjonssikkerhet og IKT-sikkerhet, samt en ekstern evaluering av IKT-sikkerheten som også inkluderer test av kommunens fysiske digitale nettverk.

Asker kommune samarbeider med andre kommuner og nasjonale sikkerhetsmyndigheter, og deltar i KS sitt fagråd for informasjonssikkerhet og personvern og Nasjonalt program for IKT-sikkerhet i kommunene (NPISK).

Asker kommune vil i 2023 fortsette arbeidet med å hindre at cyberangrep lammer organisasjonen, hindrer tjenesteutøvelse til innbyggerne og medfører at personsensitiv informasjon kommer på avveie. Kommunen vil blant annet ha fokus på aktiv overvåkning lokalt og i samarbeid med nasjonale sikkerhetsmyndigheter, utstrakt samarbeid med IKT-leverandører, samt ta i bruk ny teknologi og digitale løsninger i arbeidet. Videre vil det gjennomføres fysisk testing av IKT-sikkerhetsnivået i kommunens vann- og avløpsinfrastruktur og bygginfrastruktur.

Asker kommune vil i 2023 arbeide med å bygge en levende personvern- og informasjonssikkerhetskultur i hele organisasjonen. Det skal gjennomføres kompetansehevede tiltak for ansatte på alle nivåer i organisasjonen. Det blir blant annet viktig å sørge for at ansatte som har en rolle i å gjennomføre informasjonssikkerhetsvurderinger og vurderinger av personvernkonsekvenser har nødvendig kompetanse. Videre vil kommunen ha fokus på betydningen av avvikhåndtering for å bygge god sikkerhetskultur og sikre læring og kontinuerlig forbedring.

I tillegg vil Asker kommune fortsatt delta i samarbeid med andre kommuner gjennom KS og DigiViken. Asker kommune ønsker også å være bidragsytere inn i nasjonale prosjekter som for eksempel Digitaliseringsdirektoratets arbeid for å utrede og forbedre innbyggernes mulighet til innsyn i egne opplysninger i kommunene.

Kommunikasjon med innbyggerne

Kommunene har plikt til å aktivt informere om egen virksomhet og om virksomhet som andre utfører på vegne av kommunen. Kommunikasjon er ett av flere virkemidler for å nå kommunens mål. Den vedtatte kommunikasjonsplattformen ligger til grunn for kommunens kommunikasjon med innbyggerne.

Asker kommunes kommunikasjon er basert på kommunens verdier raus, nær, modig og skapende. Det er et mål at kommunen skal opptre som én aktør og kommunisere helhetlig og åpent med omverdenen. Vår kommunikasjon skal bidra til at innbyggerne har kjennskap og tillit til kommunens samfunnsoppdrag, tjenester og oppgaver. Videre skal vår kommunikasjon bidra til at innbyggerne opplever mulighet til å involvere seg, er seg bevisst en bærekraftig utvikling, og tar valg og handler i tråd med dette. Kommunens kommunikasjon skal også bidra til at medarbeidere og folkevalgte opplever tilhørighet til kommunen som organisasjon og arbeidsplass.

Kommunen vil i 2023 videreføre arbeidet med de definerte strategiske grepene fra kommunikasjonsplattformen: Systematisk og strategisk kommunikasjonsarbeid, videreutvikling av digital kommunikasjon, styrking av intern kommunikasjon, bevisst bruk av kommunens visuelle identitet og innbyggerrettet kommunikasjon. Det vil blant annet arbeides med videreutvikling av nettsidene og Askermagasinet, klarspråk-arbeid, kommunikasjon rettet mot ulike språkgrupper, krisekommunikasjon og valgkommunikasjon.

Videreutvikle stabs- og støttetjenestene

Stabs- og støttetjenestene i Administrasjon og ledelse har ansvar for en rekke fellesfunksjoner på vegne av hele kommunen, og har en viktig rolle med å tilrettelegge for at organisasjonen for øvrig kan utøve sine kjerneoppgaver på en effektiv måte. Tjenesteområdet bidrar blant annet med støtteoppgaver til linjeorganisasjonen innenfor områdene økonomistyring, anskaffelser, virksomhetsstyring, HR/personal, lønn, regnskap, arkiv, IKT, kommunikasjon og kommuneadvokat. I tillegg har tjenesteområdet en sentral rolle med å tilrettelegge for tverrsektorielt utviklings- og innovasjonsarbeid i hele organisasjonen.

Det skal arbeides videre med å utvikle stabs- og støttetjenestene i tråd med organisasjonens behov. Arbeidet med lederutvikling, kompetanseutvikling, digitalisering av administrative prosesser og videreutvikling av verktøy og systemer for virksomhetsstyring vil prioriteres fremover.

Utarbeidelse og oppfølging av temaplaner

Gjennom å utarbeide og vedta strategiske planer, gir de folkevalgte retning og mål for utvikling av kommunen. Kommunestyret vedtok i sak 29/20 en planstrategi som definerer hvilke strategiske temaplaner som skal utarbeides i fireårsperioden. En rekke temaplaner er nå vedtatt eller under utarbeidelse, og flere vil bli utarbeidet videre i perioden.

Tjenesteområde Administrasjon og ledelse har et særlig ansvar for temaplan for arbeidsgiverpolitikk og temaplan for digitalisering og smart teknologi. I tillegg har tjenesteområdet en sentral rolle knyttet til samordning og koordinering av kommunens temaplanarbeid på tvers av tjenesteområdene.

Temaplan for arbeidsgiverpolitikk ble vedtatt av kommunestyret høsten 2020, mens temaplan for digitalisering og smart teknologi vil bli vedtatt i løpet av 2022.

Driftsbudsjett**Programområder**

Tjenesteområde Administrasjon og ledelse er budsjettmessig inndelt i tre programområder som vil være grunnlag for økonomistyring og -rapportering. Programområdene er Kommunedirektør, Økonomi og Organisasjon.

Tabellen viser fordeling av budsjettet på programområder.

Økonomiplan

Beløp i 1000	Økonomiplan				
	Budsjett 2022	2023	2024	2025	2026
Kommunedirektør	26 385	25 927	23 727	21 527	19 327
Økonomi	57 164	57 221	57 221	57 221	57 221
Organisasjon	283 715	302 731	298 321	302 731	298 321
Sum	367 263	385 880	379 270	381 480	374 870

Driftsbudsjett med endringer**Økonomiplan**

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Opprinnelig budsjett	367 263	367 263	367 263	367 263
Sum Tekniske justeringer	2 556	2 556	2 556	2 556

TIDLIGERE VEDTATTE TILTAK

Valg - justering av valgkostnader - 1. tertial 2021 (K-sak 33/21)	4 410	0	4 410	0
Sum Tidligere vedtatte tiltak	4 410	0	4 410	0
Konsekvensjusteringer	6 966	2 556	6 966	2 556
Konsekvensjustert ramme	374 230	369 820	374 230	369 820

OMSTILLING OG EFFEKTIVISERING

Omstilling og effektivisering - Administrasjon og ledelse	0	-2 200	-4 400	-6 600
Omstilling og effektivisering - Kommunedirektør	-600	-600	-600	-600
Omstilling og effektivisering - Organisasjon	-300	-300	-300	-300
Omstilling og effektivisering - Økonomi	-200	-200	-200	-200
Sum Omstilling og effektivisering	-1 100	-3 300	-5 500	-7 700

NYE TILTAK

IKT-lisenser - driftskonsekvens av vedtatte investeringer i IKT-portefølje - 1. tertial 2022 (K-sak 59/22)	10 750	10 750	10 750	10 750
Program bærekraftige Asker - 1. tertial 2022 (K-sak 59/22)	1 000	1 000	1 000	1 000
Streaming av politiske møter - 1. tertial 2022 (K-sak 59/22)	1 000	1 000	1 000	1 000
Sum Nye tiltak	12 750	12 750	12 750	12 750
Nye tiltak og realendringer	11 650	9 450	7 250	5 050
Ramme 2023-2026	385 880	379 270	381 480	374 870

Tidligere vedtatte tiltak

Valg - justering av valgkostnader - 1. tertial 2021 (K-sak 33/21)

Det gjennomføres kommune- og fylkestingsvalg i 2023. Det avsettes midler til gjennomføring av valget. Kostnadene bortfaller de årene det ikke er valg.

Omstilling og effektivisering

For å opprettholde kommunens økonomiske handlingsrom, foreslår kommunedirektøren en omstilling og effektivisering i Asker kommune på 20 mill. kroner i 2023. Omstillingsnivået utgjør 0,3 prosent av tjenesteområdenes brutto driftsramme.

Tjenesteområdene i Asker kommune er store og robuste. Kommunen må i økende grad ha fokus på omstilling og søke å løse oppgaver på nye måter slik at kommunen får mer ut av ressursene. Effektiviseringskravet vil i størst mulig grad bli håndtert slik at dekningsgrader og kvalitet blir opprettholdt.

Kommunedirektøren foreslår konkrete omstillings- og effektiviseringstiltak på 1,1 mill. kroner innenfor tjenesteområde Administrasjon og ledelse. Effektiviseringskravet er fordelt med 0,2 mill. kroner innenfor programområde Økonomi, 0,3 mill. kroner innenfor programområde Organisasjon og 0,6 mill. kroner på programområde Kommunedirektør. Tiltakene knytter seg primært til reduksjon av reiser, kurs, overtid og bruk av konsulenter.

Nye tiltak

IKT-lisenser - driftskonsekvens av vedtatte investeringer i IKT-portefølje - 1. tertial 2022 (K-sak 59/22)

Budsjettet styrkes med midler til driftskonsekvenser av vedtatte investeringer i IKT-porteføljen.

Program bærekraftige Asker - 1. tertial 2022 (K-sak 59/22)

Det ble i F-sak 28/22 vedtatt å tilføre årlige midler i perioden til program Bærekraftige Asker. Programmet skal sikre en felles tverrsektoriell oppfølging og implementering av FNs bærekraftsmål lokalt i kommunen og i samarbeid med partnere regionalt, nasjonalt og globalt.

Streaming av politiske møter - 1. tertial 2022 (K-sak 59/22)

Det ble i F-sak 238/21 vedtatt at alle utvalgsmøter, i tillegg til kommunestyre- og formannskapsmøter, skal streames. Dette gjør det lettere for innbyggerne å følge de demokratiske prosessene i kommunen. Budsjettet styrkes i tråd med dette.

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Ferdig år	Samlede prosjektbeløp		Økonomiplan		Økonomiplan		Sum	Sum øvrige år				
		Brutto prosjektutgift	2023	2024	2025	2026	2023-26	2027	2028	2029	2030	2031	2032
ADMINISTRASJON OG LEDELSE													
Digital satsing i skolene	LØPENDE		17 000	17 000	17 000	17 000	68 000	17 000	17 000	17 000	17 000	17 000	17 000
IKT-investeringer	LØPENDE		60 000	60 000	60 000	60 000	240 000	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000
Sum Administrasjon og ledelse		0	77 000	77 000	77 000	77 000	308 000	77 000	77 000	77 000	77 000	77 000	77 000

Digital satsing i skolene

I tråd med kommunens satsing på digitalisering og digital læring i skolen, avsettes det 17 mill. kroner årlig inkludert prisstigning til digital satsing i skolen på 1. til 10. trinn. Investeringsmidlene skal sikre at alle elever får hver sin PC, oppgradering av nødvendig infrastruktur på skolene, heving av lærernes digitale kompetanse, inkludert nødvendig programvare for elever og lærere, samt digital dialog med foresatte.

IKT-investeringer

Det avsettes 60 mill. kroner årlig til investeringer innenfor IKT-området. Midlene skal støtte opp under ønsket samfunns- og tjenesteutvikling i tråd med satsingene i kommuneplanen og temaplaner, samt sikre at Asker kommune har en robust og sikker IKT-infrastruktur. Midlene fordeles på prosjekter innen alle tjenesteområder. Asker kommune benytter IKT-porteføljestyling som metode for å sikre hensiktsmessig prioritering av investeringsmidlene i tråd med overordnede mål.

Asker kommunes verdier

Raus – Nær – Modig – Skapende

Vedlegg

§5-4 Bevilgningsoversikter – drift (1A)

Beløp i 1000	Regnskap 2021	Oppr. bud- sjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Rammetilskudd	-1 717 594	-1 743 000	-1 886 142	-1 928 972	-1 974 455	-2 034 355
Inntekts- og formuesskatt	-4 749 066	-4 610 400	-4 980 461	-5 049 380	-5 129 696	-5 243 093
Andre generelle driftsinntekter	-123 420	-145 684	-113 042	-112 869	-112 698	-112 534
Sum generelle driftsinntekter	-6 590 080	-6 499 085	-6 979 646	-7 091 222	-7 216 850	-7 389 983
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	5 953 026	5 934 669	6 213 460	6 233 594	6 245 343	6 352 956
Avskrivninger	544 925	553 047	560 582	566 030	571 845	571 845
Sum netto driftsutgifter	6 497 951	6 487 716	6 774 042	6 799 624	6 817 188	6 924 801
Brutto driftsresultat	-92 129	-11 369	-205 604	-291 598	-399 662	-465 182
Renteinntekter	-72 287	-42 000	-53 000	-68 000	-71 000	-72 000
Utbytter	-22 645	-31 800	-31 800	-31 800	-31 800	-31 800
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	-171 416	-92 800	-82 500	-83 000	-83 500	-84 000
Renteutgifter	174 574	196 301	315 374	421 917	445 511	446 511
Avdrag på lån	346 933	340 000	422 600	437 600	440 600	450 600
Netto finansutgifter	255 159	369 701	570 674	676 717	699 811	709 311
Motpost avskrivninger	-544 925	-553 347	-560 882	-566 330	-572 145	-572 145
Netto driftsresultat	-381 895	-195 015	-195 812	-181 211	-271 996	-328 016
DISPONERING ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT						
Overføring til investering	290 067	273 482	330 000	330 000	330 000	330 000
Avsetninger til bundne driftsfond	45 896	2 200	8 053	10 169	8 915	8 257
Bruk av bundne driftsfond	-56 921	-20 815	-6 000	-1 000	-1 000	-1 000
Avsetninger til disposisjonsfond	182 221	213 630	193 759	172 041	264 081	320 759
Bruk av disposisjonsfond	-79 368	-273 482	-330 000	-330 000	-330 000	-330 000
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	381 895	195 015	195 812	181 211	271 996	328 016
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

§5-4 Sum bevilgninger drift, netto (1B)

Beløp i 1000	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Administrasjon og ledelse	370 427	367 263	385 880	379 270	381 480	374 870
Oppvekst	2 618 340	2 627 262	2 726 233	2 730 533	2 755 533	2 788 133
Velferd	2 100 794	2 045 682	2 114 565	2 144 823	2 137 143	2 144 443
Samfunnstjenester	566 372	580 972	597 063	601 630	604 200	603 965
Samfunnsutvikling	112 758	64 704	62 610	61 910	61 210	60 510
Medborgerskap	325 814	317 961	329 645	334 345	332 445	327 645
Tjenesteovergripende	-58 757	30 278	130 993	128 720	127 123	206 523
Sum bevilgninger drift, netto	6 035 748	6 034 121	6 346 988	6 381 231	6 399 134	6 506 089
HERAV:						
Avskrivninger	80 879	84 766	92 301	97 750	103 565	103 565
Netto renteutgifter og -inntekter	565	33 301	39 174	40 717	42 311	42 311
Overføring til investering	11 179	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	45 794	2 200	8 053	10 169	8 915	8 257
Bruk av bundne driftsfond	-55 695	-20 815	-6 000	-1 000	-1 000	-1 000
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	5 953 026	5 934 669	6 213 460	6 233 594	6 245 343	6 352 956

§5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2A)

Beløp i 1000	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Investeringer i varige driftsmidler	1 283 559	2 686 415	1 526 800	1 527 550	1 757 750	1 342 450
Tilskudd til andres investeringer	45 519	62 350	45 100	22 200	8 500	8 500
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	23 369	0	0	0	0	0
Utlån av egne midler	35 747	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	1 388 194	2 758 765	1 581 900	1 559 750	1 776 250	1 360 950
Kompensasjon for merverdiavgift	-179 611	-201 783	-205 640	-227 610	-285 380	-205 530
Tilskudd fra andre	-125 244	-210 000	-43 015	-81 840	-76 980	-89 370
Salg av varige driftsmidler	-48 438	-190 000	-40 000	-190 000	-190 000	-190 000
Salg av finansielle anleggsmidler	-179	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	-25 000	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-37 774	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-698 291	-1 858 500	-963 245	-730 300	-893 890	-546 050
Sum investeringsinntekter	-1 089 537	-2 485 283	-1 251 900	-1 229 750	-1 446 250	-1 030 950
Videreutlån	279 010	150 000	300 000	300 000	300 000	300 000
Bruk av lån til videreutlån	-279 010	-150 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
Avdrag på lån til videreutlån	102 631	76 000	57 000	60 000	63 000	66 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-98 993	-76 000	-57 000	-60 000	-63 000	-66 000
Netto utgifter videreutlån	3 638	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	-290 067	-273 482	-330 000	-330 000	-330 000	-330 000
Avsetninger til bundne investeringsfond	60 901	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-72 619	0	0	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	-510	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-302 295	-273 482	-330 000	-330 000	-330 000	-330 000
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0	0	0	0

§5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2B)

Beløp i 1000	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan Sum 2023-2026
1. INVESTERINGER I VARIGE DRIFTSMIDLER							
Administrasjon og ledelse	50 126	76 000	77 000	77 000	77 000	77 000	308 000
Oppvekst	110 587	108 500	123 500	339 700	551 300	342 800	1 357 300
Velferd	248 495	212 150	257 900	60 350	345 850	389 600	1 053 700
Samfunnstjenester	572 053	2 136 050	895 000	906 500	609 200	478 650	2 889 350
Medborgerskap	302 298	153 715	173 400	144 000	174 400	54 400	546 200
Investeringer i varige driftsmidler	1 283 559	2 686 415	1 526 800	1 527 550	1 757 750	1 342 450	6 154 550
2. TILSKUDD TIL ANDRES INVESTERINGER							
Overføringer til andre (kirkelig fellesråd)	16 250	0	0	0	0	0	0
Justeringsavtaler (vann og vannmiljø)	2 157	0	0	0	0	0	0
VAR - utbygging vann- og avløpsanlegg	1 179	0	0	0	0	0	0
VAR - rehabilitering avløpsanlegg	9	0	0	0	0	0	0
Tilskudd hovedledninger	654	0	0	0	0	0	0
Kirke - kirkelige investeringer	1 350	5 000	7 000	7 000	7 000	7 000	28 000
Kirke - rehabilitering Røyken kirke	2 750	5 200	2 300	1 000	0	0	3 300
Kirke - ny urnelund Vardåsen kirke	250	1 000	21 700	5 500	0	0	27 200
Kirke - ny driftsstasjon Asker kirke	14 100	14 150	0	0	0	0	0
Kirke - rehabilitering Kongsdelene	490	0	0	0	0	0	0
Kirke- rehabilitering inkl nytt sprinkelanlegg Holmsbu kirke	1 695	3 000	3 000	4 800	0	0	7 800
Kirke- istandsettelse/rehabilitering Hurum kirke	3 635	7 000	9 600	2 400	0	0	12 000
Kirke - Tiltak gravferd	1 000	1 000	1 500	1 500	1 500	1 500	6 000
Idrett - idrettshall Røyken videregående skole	0	26 000	0	0	0	0	0
Tilskudd til andres investeringer	45 519	62 350	45 100	22 200	8 500	8 500	84 300

Beløp i 1000	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan Sum 2023-2026
3. INVESTERINGER I AKSJER OG ANDELER I SELSKAPER							
Kjøp av Sentrumsgården Slemmestad AS	21 847	0	0	0	0	0	0
Egenkapitaltilskudd KLP	1 522	0	0	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	23 369	0	0	0	0	0	0
4. UTLÅN AV EGNE MIDLER							
Utlån - investering	30 364	0	0	0	0	0	0
Forskuttering av spillemidler	4 473	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	40 000
Stiftelsen Heggedal Hovedgård - brannsikring	510	0	0	0	0	0	0
Finansiering investeringsprosjekter	400	0	0	0	0	0	0
Utlån av egne midler	35 747	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	40 000
Sum del 1-4	1 388 194	2 758 765	1 581 900	1 559 750	1 776 250	1 360 950	6 154 550

§5-6 Økonomisk oversikt etter art – drift (3)

Beløp i 1000	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Rammetilskudd	-1 717 594	-1 743 000	-1 886 142	-1 928 972	-1 974 455	-2 034 355
Inntekts- og formuesskatt	-4 749 066	-4 610 400	-4 980 461	-5 049 380	-5 129 696	-5 243 093
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-151 877	-155 584	-122 942	-122 769	-122 598	-122 434
Overføringer og tilskudd fra andre	-855 184	-648 085	-648 085	-648 085	-648 085	-648 085
Brukerbetalinger	-351 331	-388 238	-384 666	-384 666	-384 666	-384 666
Salgs- og leieinntekter	-794 109	-850 961	-914 990	-931 131	-938 678	-938 680
Sum driftsinntekter	-8 619 161	-8 396 269	-8 937 287	-9 065 004	-9 198 179	-9 371 315
Lønnsutgifter	3 650 556	3 639 263	3 643 783	3 646 783	3 650 583	3 668 583
Sosiale utgifter	902 685	958 761	979 093	979 093	979 093	979 093
Kjøp av varer og tjenester	2 827 885	2 780 947	3 081 202	3 114 476	3 129 971	3 219 588
Overføringer og tilskudd til andre	600 981	452 882	467 024	467 024	467 024	467 024
Avskrivninger	544 925	553 047	560 582	566 030	571 845	571 845
Sum driftsutgifter	8 527 032	8 384 900	8 731 683	8 773 406	8 798 517	8 906 133
Brutto driftsresultat	-92 129	-11 369	-205 604	-291 598	-399 662	-465 182
Renteinntekter	-72 287	-42 000	-53 000	-68 000	-71 000	-72 000
Utbytte	-22 645	-31 800	-31 800	-31 800	-31 800	-31 800
Gevinst og tap på finansielle omløpsmidler	-171 416	-92 800	-82 500	-83 000	-83 500	-84 000
Renteutgifter	174 574	196 301	315 374	421 917	445 511	446 511
Avdrag på lån	346 933	340 000	422 600	437 600	440 600	450 600
Netto finansutgifter	255 159	369 701	570 674	676 717	699 811	709 311
Motpost avskrivninger	-544 925	-553 347	-560 882	-566 330	-572 145	-572 145
Netto driftsresultat	-381 895	-195 015	-195 812	-181 211	-271 996	-328 016
DISPONERING ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT						
Overføring til investering	290 067	273 482	330 000	330 000	330 000	330 000
Avsetninger til bundne driftsfond	45 896	2 200	8 053	10 169	8 915	8 257
Bruk av bundne driftsfond	-56 921	-20 815	-6 000	-1 000	-1 000	-1 000
Avsetninger til disposisjonsfond	182 221	213 630	193 759	172 041	264 081	320 759
Bruk av disposisjonsfond	-79 368	-273 482	-330 000	-330 000	-330 000	-330 000
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	381 895	195 015	195 812	181 211	271 996	328 016
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

Innspill fra hovedutvalgene

De fire hovedutvalgene behandlet i april 2022 sak om innspill og prioriteringer til kommune- direktørens videre arbeid med forslag til Handlingsprogram 2023–2026. Hensikten med saken var at hovedutvalgene så tidlig som mulig i prosessen skulle få mulighet til å gi sine innspill og prioriteringer til kommunedirektørens arbeid med handlingsprogrammet.

Nedenfor følger hovedutvalgenes innspill og prioriteringer slik de er gjengitt i protokollen fra møtene.

Kommunedirektøren har vurdert hovedutvalgenes innspill og prioriteringer i lys av de økonomiske rammene som foreligger. Kommunedirektørens vurderinger er beskrevet i tjenesteområdekapslene. Det vises for øvrig til drifts- og investeringsbudsjettet, samt beskrivelsen av tjenesteområdenes utfordringsbilde og prioriteringer i perioden.

Oppvekst

Hovedutvalg for Oppvekst behandlet 26. april 2022 sak om innspill og prioriteringer til Handlingsprogram 2023–2026 (sak 27/22). Det ble fattet følgende vedtak:

Utvalg for Oppvekst fremmer følgende innspill og prioriteringer til Handlingsprogram 2023–2026:

- Sikre et godt tjenestetilbud i forbindelse med den ekstraordinære flyktnings situasjonen som følge av krigen i Ukraina.
- Styrke innsatsen overfor barn og ungdom med psykiske helseutfordringer.
- Forsøk med styrket grunnbemanning og/eller fast vikar – pilotprosjekt ved 2–3 barnehager.
- Videreføre arbeidet med bedre koordinerte og helhetlige tjenester.
- Styrke veiledning og oppfølging av avlastningshjem/ fosterhjem.

Utvalgets innspill og prioriteringer vurderes i forbindelse med kommunedirektørens videre arbeid med forslag til Handlingsprogram 2023–2026.

Velferd

Hovedutvalg for Velferd behandlet 26. april 2022 sak om innspill og prioriteringer til Handlingsprogram 2023–2026 (sak 16/22). Det ble fattet følgende vedtak:

Hovedutvalg for Velferd fremmer følgende innspill og prioriteringer til Handlingsprogram 2023–2026:

- Eldre:
  - Styrking av hjemmetjenestene
  - Styrke ergoterapitilbudet
  - Styrke tilbudet til hjemmeboende med demens, hukommelsesteam, øke antall plasser når det gjelder dagsenter og avlastning
  - Ha planene klare for nytt sykehjem i Asker i god tid før åpning i 2025
- NAV
  - Sikre videre drift av Jobbsentralen – flere ungdommer i arbeid
- Personer med funksjonsnedsettelse:
  - Styrke ambulante tjenester
  - Styrke transporttilbudet ved boligene
  - Utrede sommeraktiviteter innen egen kommune, eksempelvis ved Skogsborg og Hernestangen
- Psykisk helse og rus:
  - Styrke ambulante tjenester
  - Styrke aktivitetssentrene ved Røyken og Stemmestad
  - Jobbe frem prosjekter for ulike botilbud for utviklingshemmede og personer med rus og psykiske lidelser

Utvalgets innspill og prioriteringer vurderes i forbindelse med kommunedirektørens videre arbeid med forslag til Handlingsprogram 2023–2026.

Samfunnstjenester

Hovedutvalg for Samfunnstjenester behandlet 28. april 2022 sak om innspill og prioriteringer til Handlingsprogram 2023-2026 (sak 29/22). Det ble fattet følgende vedtak:

Hovedutvalg for Samfunnstjenester fremmer følgende innspill og prioriteringer til Handlingsprogram 2023-2026:

1. Oppfølging av temaplan Handling mot klimaendringene
  - a) Sikre finansieringsmuligheter for mål og ambisjoner satt i planen
  - b) Oppjustert miljøstandard på alle investeringer
  - c) Naturrestaurering
  - d) Arealnøytralitet
  - e) Tiltak for å stimulere til sirkulær økonomi, inkl. ombrukssenter
2. Kyst- og fjordforvaltning
  - a) Sjøareal
  - b) Strandsone
  - c) Tilgjengelighet
  - d) Naturrestaurering
  - e) Oppfølging av Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden
  - f) Tilrettelegge for ladeinfrastruktur (elbåter)
3. Klimasmart landbruk
4. Skape muligheter for etablering av mindre nærmiljøanlegg for å bedre folkehelse og bomiljø
5. Samferdsel
  - a) Trafikksikkerhet
  - b) Være pådriver for et framtidig kollektivtilbud og for smart trafikkavvikling
  - c) Satsing på sykkelveier
  - d) Etablere tiltak for å redusere indirekte klimagassutslipp fra økt og økende massetransport i og igjennom kommunen
6. Bærekraftig og verdibevarende forvaltning av kommunale bygg og eiendommer
  - a) Energiøkonomisering på kommunale bygg
  - b) Universell utforming
7. Vann og vannmiljø
  - a) Høy fornyingstakt på vann og avløpsledninger, hhv 1,4 og 1,6%
  - b) Anleggene på vannbehandling og avløpsrensing oppgraderes

8. Interesseorganisasjoner
  - a) Innspill fra interesseorganisasjoner til Samfunnstjenester i åpent møte 31. mars 2022 vurderes i planlegging av relevante oppgaver. Stikkord er fokus på jordvern, sikring av hensynssoner og naturmangfold, informasjonskampanje knyttet til hensynsfull ferdsel i inn- og utmark, vern av friområder, nulltoleranse for trafikkuhell samt aktivt støtte opp under landbrukets søknader om klimastøtte- og tiltak.

Utvalgets innspill og prioriteringer vurderes i forbindelse med kommunedirektørens videre arbeid med forslag til Handlingsprogram 2023-2026.

Medborgerskap

Hovedutvalg for Medborgerskap behandlet 20. april 2022 sak om innspill og prioriteringer til Handlingsprogram 2023-2026 (sak 24/22). Det ble fattet følgende vedtak:

Hovedutvalg for medborgerskap fremmer følgende innspill og prioriteringer til Handlingsprogram 2022-2025:

1. Hovedutvalg for medborgerskap har siden oppstarten i 2020 vedtatt 3 temaplaner. Temaplan for medborgerskap, Temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv og Temaplan kultur. Utvalget er meget fornøyd med planene, og mener det ligger mange viktige saker som skal følges opp i disse planene, til glede for Askersamfunnet.
  - I budsjettprosessen nå er utvalget opptatt av at planene skal realiseres. Arenaer, aktiviteter, innbyggermedvirkning, deltagelse og stedsutvikling som er gjennomgående temaer i alle planene, må prioriteres også budsjettmessig. Politisk nivå og administrasjonen må sammen vise handlekraft og fylle planene med reelt innhold, og sørge for en jevn fordeling og prioritering i hele kommunen. Frivilligheten skal være en selvfølgelig del av dette arbeidet gjennom gode medvirkningsprosesser.
  - Utvalget ser frem til flere politiske saker, konkrete oppfølginger i handlingsprogrammet og virksomhetsplaner i tjenesteområdet. Det videre arbeidet skal ytterligere forsterke samarbeid og samskaping. Ved å realisere

planene gjennom budsjettprosessene fremover vil både begrepet og innholdet i «medborgerskap» bli tydeliggjort.

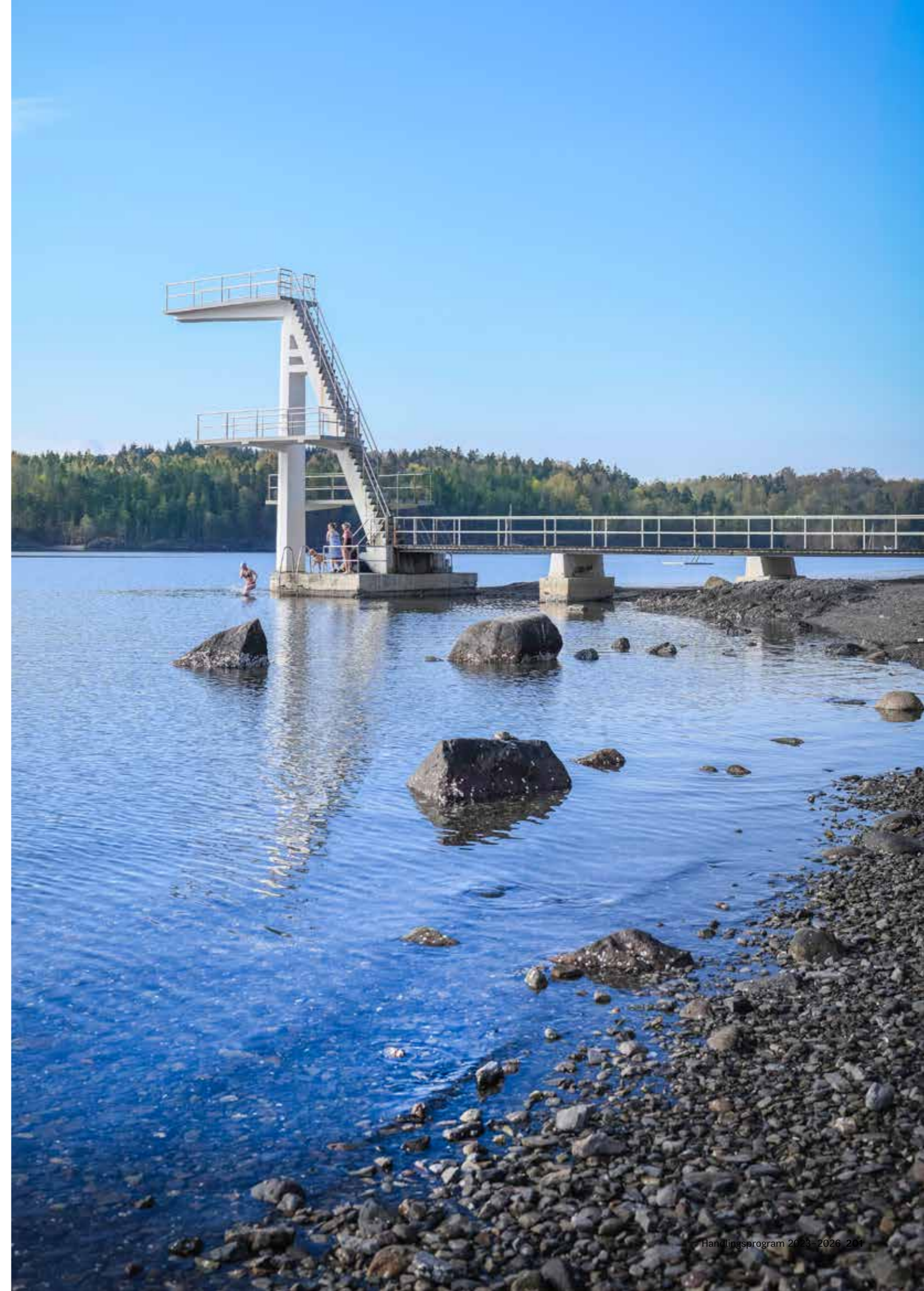
2. Utvalget ser frem til saken om hvordan ordning for aktivitet for barn og unge kan forsterkes. Hvordan en ordning kan imøtekomme et behov hos seniorer, ref. vedtatt verbalforslag i forrige budsjettprosess, imøteses også.
3. Asker kommune har mange kulturarenaer. Noen av de er ukjente både for publikum og utøvere. Utvalget mener det hadde vært hensiktsmessig med en oversikt over eksisterende kulturarenaer, herunder «alternative arenaer», som for eksempel innbyggertorg, nærmiljøsentraler, skoler, utearenaer og annet som kan brukes til kulturformidling. En kartlegging for hele kommunen vil kunne bidra til økt kjennskap og aktivitet, og også være et godt grunnlag for digitale verktøy og videreutvikling av «Hva skjer i Asker»
4. Utvalget mener å se mer og mer samhandling og samskaping på tvers innenfor vårt tjenesteområde, og også mellom tjenesteområdene og resten av Asker-samfunnet. Det er gledelig. Utvalget ønsker at dette arbeidet forsterkes ytterligere, også i budsjettssammenheng.
5. Fortsette utviklingen av nærdemokratiske ordninger.
6. Arbeide videre med arenastrategi- og profil, i sammenheng med kommunens arbeid med stedsutvikling, og herunder vurdere et arrangementskontor. Ref. også innspill fra Asker Idrettsråd.

Oversikt over temaplaner som skal utarbeides i perioden 2023–2024

Den kommunale planstrategien viser hvilke planoppgaver kommunen skal prioritere i valgperioden for å møte kommunens behov. Planstrategien for 2020–2024 ble vedtatt av kommunestyret i oktober 2020 (sak 29/20). Som følge av koronapandemien vedtok formannskapet i november 2020 (sak 223/20) å utsette noen temaplaner. Justeringer av planstrategien gjøres årlig i forbindelse med handlingsprogrammet. Tabellen under viser status og fremdrift for temaplaner som skal utarbeides i planperioden.

OVERSIKT OVER TEMAPLANER

Temaplan	Ansvarlig hovedutvalg	Ansvarlig direktør	Mandat og rammer	Endelig vedtak
Arbeidsgiverpolitikk	Formannskapet	Organisasjon	2019	08.09.2020 – vedtatt
Medborgerskap	Medborgerskap	Medborgerskap	13.02.2020	13.04.2021 – vedtatt
Barnehage- og skolekapasitet	Oppvekst	Oppvekst	12.02.2020	15.06.2021 – vedtatt
Fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv	Medborgerskap	Medborgerskap	04.06.2020	15.06.2021 – vedtatt
Handling mot klimaendringene	Samfunnstjenester	Samfunnstjenester	13.02.2020	15.06.2021 – vedtatt
Næring	Formannskapet	Samfunnsutvikling	01.03.2019	14.09.2021 – vedtatt
Leve hele livet – i et aldersvennlig Asker	Velferd	Velferd	03.06.2020	08.03.2022 – vedtatt
Vann og vannmiljø	Samfunnstjenester	Samfunnstjenester	04.06.2020	08.03.2022 – vedtatt
Kultur	Medborgerskap	Medborgerskap	04.06.2020	04.04.2022 – vedtatt
Naturmangfold	Samfunnstjenester	Samfunnstjenester	05.11.2020	3. kv. 2023
Digitalisering og smart teknologi	Formannskapet	Organisasjon	15.09.2020	4. kv. 2022
Oppvekst	Oppvekst	Oppvekst	1. kv. 2022	2. kv. 2023
Mestre hele livet – psykisk helse og rus	Velferd	Velferd	1. kv. 2022	4. kv. 2022
Leve hele livet – personer med funksjonsnedsettelse	Velferd	Velferd	2. kv. 2022	1. kv. 2023
Eiendom	Samfunnstjenester	Samfunnstjenester	1. kv. 2022	3. kv. 2023
Samferdsel og mobilitet	Formannskapet	Samfunnsutvikling	3. kv. 2022	4. kv. 2023
Kulturminner	Formannskapet	Samfunnsutvikling	4. kv. 2022	1. kv. 2024
Boligpolitikk	Formannskapet	Samfunnsutvikling	2. kv. 2022	4. kv. 2023
Masseforvaltning	Formannskapet	Samfunnsutvikling	4. kv. 2022	1. kv. 2024

Spillemidler 2023–2026

Idretts-, friluft- og nærmiljøanlegg – nye søknader for perioden 2023–2026

Tabellen under viser nye innmeldte spillemiddelsøknader for idretts-, friluft- og nærmiljøanlegg i perioden 2023–2026, fordelt på kommunale prosjekter og private prosjekter.

Sпилемиддeлсøknader for idretts-, friluft- og nærmiljøanlegg

Prosjekt	Status	Finansiering	Kostnader	Spillemidler
KOMMUNALE PROSJEKT				
Borgen idrettsanlegg, kunstgress 11'er rehab	Ikke påbegynt	Asker kommune	4 000 000	1 000 000
Drengsrud skole aktivitets- og læringspark	Ikke påbegynt	Asker kommune/FAU		2 000 000
Frøtvedt ballbinge	Påbegynt	Asker kommune		
Frøtvedt treningsanlegg	Påbegynt	Asker kommune		
Føyka skatepark	Ikke påbegynt	Asker kommune		
Holmen ishall, rehabilitering spillflate (2022)	Ikke påbegynt	Asker kommune	10 000 000	
Hovedgården ungdomsskole, ballbinge	Ikke påbegynt	Asker kommune		
Hvalstad skole idrettshall (2025)	Ikke påbegynt	Asker kommune	442 000 000	
Korpåsen nærmiljøanlegg	Ikke påbegynt	Nordre Gullhella Vel		
Sentrum skole idrettshall/uteområder (2028)	Ikke påbegynt	Asker kommune	480 000 000	
Nesbru vgs idrettshall	Ikke påbegynt	Viken FK/Asker kommune		
Rabben friluftstoalett	Ikke påbegynt	Asker kommune		
Rødtangen servicebygg	Ikke påbegynt	Asker kommune		
Sem Friluftsbase	Ikke påbegynt	Asker kommune	1 500 000	
Sætre barneskole inkl. idretts- og nærmilj.anl. (2028)	Ikke påbegynt	Asker kommune	366 000 000	
Sætre Strand, stupetårn	Ikke påbegynt	Asker kommune		
Sætre Strand, servicebygg	Ikke påbegynt	Asker kommune		
Sætre Strand, kyststi	Ikke påbegynt	Asker kommune		
Sætre strand, nærmiljøanlegg (petanque)	Ikke påbegynt	Asker kommune		
Sætre ungdomsskole treningspark I	Ikke påbegynt	Asker kommune	600 000	300 000
Risenga svømmehall, rehab. ventilasjon (22)	Ikke påbegynt	Asker kommune	6 000 000	
Røyken vgs idrettshall	Ikke påbegynt	Viken FK/Asker kommune		
Turnhall Asker syd	Ikke påbegynt	Asker kommune	60 000 000	
PRIVATE PROSJEKT				
Asker tennishall, rehabilitering	Ikke påbegynt	Asker tennisklubb		
Asker golfklubb, kontor og møtelokaler	Ikke påbegynt	Asker golfklubb	831 600	274 000
Asker golfklubb, rehabilitering bane	Ikke påbegynt	Asker golfklubb		

Prosjekt	Status	Finansiering	Kostnader	Spillemidler
Billingstad aktivitetspark	Ikke påbegynt	Billingstad IL		
Bleikeråsen aktivitetspark	Ikke påbegynt	Beboerforening Bleiker 3	584 000	292 000
Avgrunnsdalen skytebane	Ikke påbegynt	Hurum sportsskytterklubb		
Borgen vel friluftspark, del 2	Ikke påbegynt	Borgen vel		
Blåfjellhytta, aktivitetspark 2022	Ikke påbegynt	GUI	434 250	212 750
Dikemark rulleskiløype	Ikke påbegynt	Asker kommune		
Frisk arena, fotball 5'er	Ikke påbegynt	IF Frisk fotball	2 881 000	600 000
Frisk arena, undervarme på 11'er	Ferdigstilt	IF Frisk fotball		700 000
Føyka petanquebaner	Ikke påbegynt	Asker skiklubb		
Føyka treningspark, område 1	Ikke påbegynt	Asker skiklubb		
Føyka treningspark, område 2	Ikke påbegynt	Asker skiklubb		
Føyka treningspark, område 4	Ikke påbegynt	Asker skiklubb		
Føyka trimtrapp	Ikke påbegynt	Asker skiklubb		
Gjellum idrettspark, treningspark	Ikke påbegynt	GUI	578 000	289 000
Holmen kunstgress - lillebanen	Ikke påbegynt	Holmen IF	600 000	200 000
Holmen tennishall, treningsrom	Ikke påbegynt	Holmen tennisklubb		
Holmsbu IFs baneanlegg	Ikke påbegynt	Holmsbu IF		
Hovenga idrettshus, rehabilitering	Ikke påbegynt	Huringen IL		
Hovenga rehabilitering, lysløype	Ikke påbegynt	Huringen IL		
Hvalstad idrettspark, lagerbygg	Ikke påbegynt	Hvalstad IL		
Hyggen O-Kart	Påbegynt	Røyken O-lag	135 000	45 000
Kjekstad golfklubb, lyanlegg	Ikke påbegynt	Kjekstad golfklubb		700 000
Kjos-Elvelia turtrase	Ikke påbegynt	Skiforeningen	500 000	250 000
Langvann O-kart	Ikke påbegynt	Hurum O-lag		
Nesøya aktivitetspark	Ikke påbegynt	Nesøya IL		
Nesøya kunstgressbane 11'er, rehab. (2022)	Ikke påbegynt	Nesøya IL	4 000 000	1 000 000
Solli skianlegg, garasje	Byggestart i 2023	Skiforeningen	4 300 000	900 000
Slemmestad IF, rehab kunstgressbane 11'er	Ikke påbegynt	Slemmestad IF		
Slemmestad IF, rehab kunstgressbane 7'er	Ikke påbegynt	Slemmestad IF		
Spikkestad frisbeegolfbane	Ikke påbegynt	IL ROS		
Spikkestad stadion, ballbane I	Ikke påbegynt	IL ROS		
Spikkestad stadion, ballbane II	Ikke påbegynt	IL ROS		
Spikkestad sykkelløype	Ikke påbegynt	IL ROS		
Torvbråten skileik	Ikke påbegynt	Bødalen IF	1 253 000	300 000
Torvbråten skileik øst	Ikke påbegynt	Bødalen IF	1 253 000	300 000
Torvbråten sprintløype	Ikke påbegynt	Bødalen IF	1 253 000	300 000
Torvbråten turløype	Ikke påbegynt	Bødalen IF	962 000	300 000
Torvbråten langrennsanlegg og skileik	Ikke påbegynt	Bødalen IF	7 280 000	1 400 000
Vollen aktivitetspark	Ikke påbegynt	GUI		

(? = pr.d.d. foreligger ikke kostnadsoverslag)

Idretts-, friluft- og nærmiljøanlegg – fornyede og gjentatte søknader i 2023

Tabellen under viser fornyede og gjentatte spillemiddelsøknader for idretts-, friluft- og nærmiljøanlegg for 2023. Dette er en venteliste basert på søknader som ikke fikk spillemidler i 2022 og nye søknader for 2023.

NYE INNMELDTE SPILLEMIDDELSØKNADER FOR IDRETTS-, FRILUFTS- OG NÆRMILJØANLEGG

Prosjekt	Status	Finansiering	Kostnader	Spillemidler
IDRETTS- OG FRILUFTSANLEGG – I PRIORITERT REKKEFØLGE (kronologisk, etter når søknad kom inn)				
Langenga Velodrom (tildelt 10 mill i 2020)	Påbegynt	Norges sykkelforbund	257 128 000	26 800 000
Risenga ishall (4 mill. i programsatsningsmidler)	Ferdigstilt	Asker kommune	562 000 000	16 000 000
Solli skistadion	Ferdigstilt	Asker kommune	15 472 785	3 100 000
Spikkestad kunstgress 7'er	Ikke påbegynt	IL ROS	4 223 554	1 400 000
Føyka, rehabilitering klubbhus	Ferdigstilt	Asker skiklubb	1 505 410	501 000
Torvbråten flerbrukshall	Ferdigstilt	Asker kommune	56 743 781	10 000 000
Frydenlund kunstgress 7'er	Ferdigstilt	Asker kommune	2 153 666	700 000
Nærsnes seilbrygge	Påbegynt	Røyken seilforening	810 272	270 000
Frisk Arena, fotball 11'er, inkl. undervarme/lys	Påbegynt	IF Frisk fotball	21 067 966	2 900 000
Frisk Arena, klubbhus	Ikke påbegynt	IF Frisk fotball	20 555 000	4 500 000
Gjellum idrettsanlegg, rehabilitering KG/11'er	Ferdigstilt	GUI	11 911 397	1 700 000
Gjellum idrettsanlegg, 7'er kunstgress	Ferdigstilt	GUI	3 551 324	600 000
Gjellum rulleskiløype	Ferdigstilt	GUI	3 898 954	350 000
Leikvollhallen, skifte gulv	Ferdigstilt	Aker kommune	4 497 363	900 000
Vollen idrettshall, LED-lys	Ferdigstilt	Asker kommune	395 813	132 000
Spikkestad idrettspark, løpebaner	Ikke påbegynt	IL ROS	1 108 546	369 000
Føyka, 7'erbane III	Ferdigstilt	Asker skiklubb	1 960 302	653 000
Føyka sandvolleyballbaner (5 stk)	Ferdigstilt	Asker skiklubb	2 294 842	764 000
Blakstadtangen betongbrygge	Påbegynt	Asker seilforening	7 246 169	1 500 000
Blakstadtangen trebrygge	Påbegynt	Asker seilforening	801 829	267 000
Blakstadtangen utsettingsrampe	Påbegynt	Asker seilforening	311 007	104 000
Leikvoll C Flerbrukshall	Ferdigstilt	Asker kommune/Viken FK	159 880 563	13 000 000
Knivsfjell O-kart	Ikke påbegynt	Hurum O-lag	136 438	45 000
Gjellum kunstgress, undervarme	Påbegynt	GUI	8 980 783	700 000
Torvbråten kunstgress 7'er lys	Ferdigstilt	Asker kommune	2 429 558	700 000
Stikkvann O-kart	Ikke påbegynt	Hurum O-lag	136 219	45 000
Spikkestad stadion kunstgressbane, rehab.	Påbegynt	IL ROS	5 846 669	1 700 000
Spikkestad stadion, treningsfelt kunstgress	Påbegynt	IL ROS	2 599 263	500 000
Tofte Fremad pumptrack	Ikke påbegynt	Tofte Fremad IF	1 983 094	661 000

Kulturarenaer – søknader for perioden 2023–2026

Tabellen under viser spillemiddelsøknader for kulturarenaer for perioden 2023–2026.

SPILLEMIDDELSØKNADER FOR KULTURARENAER

Prosjekt	Status	Finansiering	Kostnader	Spillemidler
Asker Kulturhus, skifte seter i storsalen	Ferdigstilt	Asker kommune	3 361 000	890 000
Risenga ungdomsskole, kulturarena	Ferdigstilt	Asker kommune	11 774 000	3 170 000
Hovtun kulturhus	Ikke påbegynt	Kulturhuset Hovtun	9 616 000	2 565 000
Østre Asker Gård – kulturlåve	Ikke påbegynt	Asker kommune	30 000 000	5 000 000
Torvbråten skole, kulturarena	Ferdigstilt	Asker kommune		
Bankbygget Sætre, ombygging underetasje	Ikke påbegynt	Asker kommune		

Asker
kommune

Besøksadresse

Knud Askers vei 24
1384 Asker

Postadresse

Asker kommune
Katrineåsveien 20
3440 Røyken
Telefon: + 47 66 70 00 00
E-post: post@asker.kommune.no

Tilleggsinnstilling til Handlingsprogram 2023-2026

Asker kommune

Foto: Torbjørn Tandberg

1. Innledning

Kommunedirektøren legger her frem sin tilleggsinnstilling til Handlingsprogram 2023-2026.

Tilleggsinnstillingen viser forslag til endringer i drifts- og investeringsbudsjettet sammenlignet med kommunedirektørens forslag til Handlingsprogram 2023-2026. Endringene kommer som følge av regjeringens forslag til statsbudsjett for 2023, politiske vedtak fra 2. tertialrapport, samt nye behov som følge av endringer i kommunens økonomiske rammebetingelser gjennom 2022.

I tillegg til disse endringene er det utarbeidet en plan for strakstiltak for strømsparing som presenteres i dette dokumentet.

2. Sammendrag – kommunedirektørens overordnede vurderinger

Kommunedirektøren vurderer at regjeringens styrkinger gjennom statsbudsjettet samlet sett ikke dekker kommunens økte kostnader. Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2023 og opplegg for kommuneøkonomien er svært stramt, og står ikke i forhold til de store utfordringene og oppgavene Asker kommune skal løse i årene fremover. I tillegg er vi inne i urolige tider som er preget av mye usikkerhet.

Kommunesektoren får en vekst i frie inntekter som er høyere enn varslet i kommuneproposisjonen. Dette er imidlertid ikke nok til å kompensere for den sterke prisveksten som vil fortsette inn i neste år. I Statsbudsjettet for 2023 har regjering lagt til grunn en deflator på 3,7 prosent. Dette nivået er beheftet med stor usikkerhet og risiko. KS har lagt frem et eget anslag for deflator i 2023 for kommunesektoren på minimum 6,3 prosent. Forskjellen mellom de to nivåene utgjør for Asker kommune flere 100 millioner kroner i manglende kompensasjon for forventet lønn- og prisvekst i 2023. Både Statistisk Sentralbyrå og Norges Bank vurderer at prisveksten vil bli høyere enn regjeringens anslag.

Det er nødvendig med omstilling og effektivisering for at Asker kommune skal kunne møte utfordringene og ha økonomisk bærekraft i fremtiden. Kommunedirektøren la i sitt forslag til handlingsprogram opp til en omstilling og effektivisering på totalt 140 mill. kroner i perioden frem til 2026. I tilleggsinnstillingen anbefaler kommunedirektøren et omstillingskrav på 50 mill. årlig fra 2023-2025. Omstillingskravet ligger med halvårsvirkning på 30 mill. kroner for 2023. Dette utgjør 0,4 prosent av brutto driftsrammene til tjenesteområdene. I tillegg foreslår kommunedirektøren, som en del av omstillingsprogrammet, å reversere innlagte tiltak knyttet til temaplaner og noen øvrige driftstiltak fra det opprinnelige forslaget til Handlingsprogram 2023-2026.

Kommunedirektøren vil eventuelt vurdere ansettelsesstopp i deler av organisasjonen og etablere et omstillingsutvalg for å håndtere omstillingen på en god og ryddig måte i tråd med lov- og avtaleverk.

Kommunedirektøren vil holde formannskapet løpende orientert om status for omstillingsprogrammet. Formannskapet har et særlig sektorovergripende ansvar for å se helhet og sammenheng i økonomi og omstillingsarbeidet på tvers av fag- og tjenesteområder. De omstillingstiltakene som er av prinsipiell karakter og innebærer endret/reduert tjenestetilbud eller økte gebyrer/brukerbetaling, fremmes i én felles sak til hovedutvalgene, formannskapet og kommunestyret i mars.

Hovedutvalgene vil involveres innenfor sitt ansvarsområde og bidra med råd, innspill eller høringsuttalelser.

Det må etableres en god og regelmessig styringsdialog mellom formannskapet og kommunedirektøren, samt sikres en utfyllende økonomirapportering. Kommunedirektøren vil komme nærmere tilbake til dette i forbindelse med saken om årshjulet for 2023, og drøfte innretningen av dette med formannskapet.

Kommunedirektøren har også hatt en ny gjennomgang av investeringsporteføljen på grunn av en prisvekst langt utover normalen, allerede høy lånegjeld og usikre tider. Kommunedirektøren mener at det er forsvarlig med følgende revideringer av investeringsporteføljen:

- Investeringsprosjekter hvor det ikke er inngått kontrakt skyves 2-3 år ut i tid.
- Sekkeposter reduseres, avsatt til mindre eiendomsrelaterte tiltak i tjenesteområdene.
- Sekkeposter til brannsikring, beredskap, ENØK-tiltak, VAR og trafiksikkerhetstiltak skjermes.

Dette vil blant annet føre til at noe av avdragsutgiftene og renteutgiftene kan forskyves lengere ut i perioden.

I tillegg utsettes kostnader til et økt eiendomsvolum, drift av nye bygg og tjenestetilbud tilknyttet disse anleggene. Det vil kunne bli nødvendig med noen kompenserende midlertidige tiltak knyttet til tjenester og behovsdekning.

Selv med omstillingstiltakene i tilleggsinnstillingen vil netto driftsresultat være på rødt nivå i 2023 og 2024, men i tråd med vedtatt handlingsregel fra 2025. Et netto driftsresultat på rødt nivå vil kreve stram budsjett disiplin. Kommunedirektøren anbefaler at det kun gjøres en helhetlig budsjettrevisjon i forbindelse med fremleggelsen av revidert nasjonalbudsjett i juni. Eventuelle eksterne endringer innarbeides i 1. tertialrapport. Dette innebærer at det ikke legges opp til å behandle politiske økonomisaker løpende gjennom året, med noen få unntak.

Kommunedirektøren har gjennom forslag til Handlingsprogram 2023-2026 og tilleggsinnstillingen gitt sine anbefalinger om driftsrammer og tjenesteutvikling for fireårsperioden. Ved behandlingen av kommunedirektørens forslag og tilleggsinnstilling 13. desember, er det kommunestyrets prioriteringer og vedtak som fastsetter kommunens mål og rammer for perioden.

3. Program for omstilling og effektivisering

Det er nødvendig med omstilling og effektivisering for at Asker kommune skal kunne møte utfordringene og ha økonomisk bærekraft i fremtiden. Kommunedirektøren la i sitt forslag til handlingsprogram opp til en omstilling og effektivisering på totalt 140 mill. kroner i perioden frem til 2026.

I tilleggsinnstillingen anbefaler kommunedirektøren et omstillingskrav på 50 mill. årlig fra 2023-2025. Omstillingskravet ligger med halvårsvirkning på 30 mill. kroner for 2023. Dette utgjør i sum 0,4 prosent av brutto driftsrammene til tjenesteområdene. Det er knyttet betydelig usikkerhet til varigheten av omstilling og omfanget for 2026. Dette må sees i sammenheng med planen om å oppnå et netto driftsresultat i tråd med vedtatt handlingsregel fra 2025.

Strategier for innretning av omstillingsprogrammet

Kommunedirektøren har vurdert ulike strategier og virkemidler for å gjennomføre omstillingen på en best mulig måte for kommunens innbyggere, brukere og ansatte.

Kommunedirektøren foreslår at følgende fem hovedstrategier legges til grunn for omstillingen:

1. Videreføre vekststrategien:
  - Videreføre kommunens vekststrategi i tråd med målene i kommuneplanen.
2. Løpende effektivisering og tjenesteutvikling:
  - Arbeide på nye måter gjennom innovasjon, digitalisering og tjenstedesign
  - Endre arbeidsprosesser og arbeidstidsordninger
  - Mobilisere og ta i bruk frivillige ressurser i sivilsamfunnet
3. Endret tjenestetilbud:
  - Redusert kvalitet i tjenester
  - Redusert omfang av tjenester
  - Bortfall av tjenester
  - Endret fremdrift i implementering av temaplaner
4. Økte inntekter:
  - Økte brukerbetaling
  - Økte gebyrer
5. Utsette investeringer for å redusere kapitalkostnader i driftsbudsjettet.

Samlet sett legger kommunedirektøren til grunn at omkring 70 prosent av omstillingen bør gjennomføres ved hjelp av løpende effektiviseringstiltak, mens omkring 30 prosent av omstillingen bør gjennomføres gjennom endringer i tjenestetilbudet (reduert tjenestekvalitet, redusert tjenesteomfang, bortfall av tjenester) og økte inntekter (gebyrer og brukerbetaling).

Løpende effektivisering og tjenesteutvikling ligger innenfor kommunedirektørens fullmakt. Tiltak som gjelder endringer i tjenestetilbud eller økte gebyrer og brukerbetaling er av prinsipiell karakter, og krever politisk behandling.

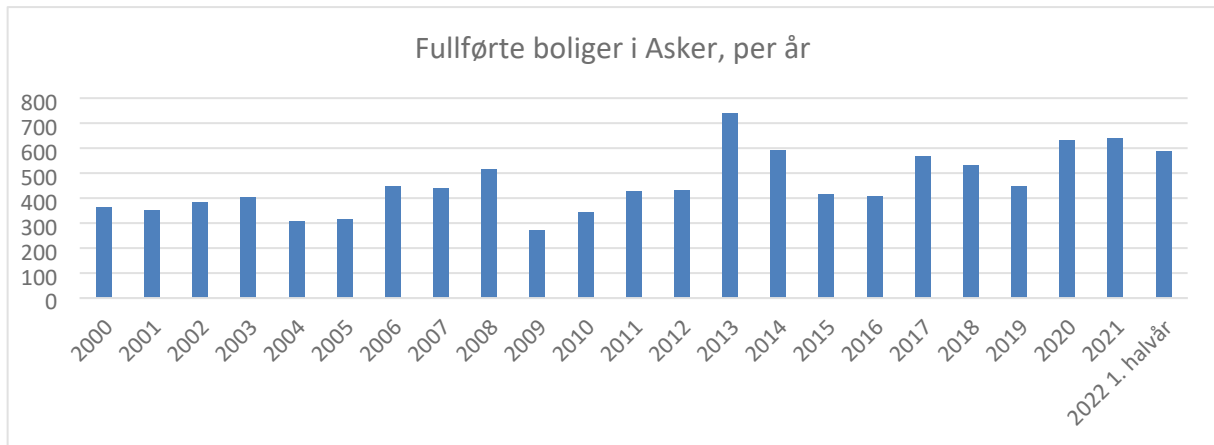
Videreføre vekststrategien

Kommunens vekststrategi i tråd med målene i kommuneplanen bør videreføres for å sikre en befolkningsvekst som skaper økte skatteinntekter. SSB oppdaterer statistikk for befolkningsutvikling og boligproduksjon kvartalsvis. Tallene for 1. halvår er klare og viser:

- Høy befolkningsvekst i Asker 1. halvår på 1,1 prosent.
- Veksten knyttes primært til høy boligproduksjon, men også noe til flyktninger fra krigen i Ukraina.
- Det igangsettes fortsatt mange boliger i Asker, men det antas at framtidig boligproduksjon dempes på grunn av økte priser og renteøkninger.

	Vekst pr. 1. halvår			Folketall ved utg. av 1. halvår 2022	Tilvekst hele 2021	Framskrevet tilvekst 2022
	2020	2021	2022			
Asker	0,1 %	0,7 %	1,1 %	97 129	1,2 %	1,8 %

I løpet av 1. halvår 2022 ble det fullført 585 boliger i Asker. Ikke i noe annet halvår de siste 20 årene har det vært fullført så mange boliger.

I Asker ble det igangsatt rekordmange boliger i 2020, og nå reflekteres dette i antall fullførte boliger. Så langt i 2022 er det også igangsatt relativt mange boliger. Det gjenstår å se hvordan boligmarkedet påvirkes av økte renter, strømpriser og andre forhold. Det er rimelig å anta at dette vil dempe boligproduksjonen noe framover.

Befolkningsvekst er viktig for kommunens økonomi, skatteinngang og tjenester. Vi blir stadig flere eldre og får relativt færre innbyggere i yrkesaktiv alder. Økt tilflytting, trafikkvekst, utvikling av tettsteder og mer ekstremvær vil sette infrastrukturen under press og kreve store investeringer i årene som kommer. Kommunens økonomi påvirker hvor raskt vi kan investere, og da er forutsigbare skatteinntekter viktig.

Løpende effektivisering og tjenesteutvikling

Alle tjenesteområder skal jobbe løpende med effektivisering og tjenesteutvikling. Dette kan innebære å arbeide på nye måter gjennom innovasjon, digitalisering og tjenstedesign, endre arbeidsprosesser og arbeidstidsordninger, inkludert arbeide for flere heltidsstillinger, samt mobilisere og ta i bruk frivillige ressurser i sivilsamfunnet.

Løpende effektivisering og tjenesteutvikling innebærer at tjenesten i utgangspunktet videreføres med samme behovsdekning som tidligere, men at den kan gis på andre måter. Løpende effektivisering og tjenesteutvikling ligger innenfor kommunedirektørens fullmakt, og omfatter som hovedregel ikke tiltak som er politisk vedtatt gjennom temaplaner eller egne saker.

Kommunedirektøren vil i det videre arbeidet systematisk benytte KOSTRA-sammenligninger og annen nasjonal statistikk for å vurdere hvor Asker kommune har størst effektiviseringspotensial og potensial for tjenesteutvikling. KOSTRA-sammenligninger viser at Asker kommune på enkelte områder har et forholdsvis høyt kostnadsnivå, og at kommunen har et teoretisk handlingsrom for en innsparing på 168 mill. kroner dersom vi sammenligner oss med gjennomsnittlig ressursbruk for kommuner i KOSTRA-gruppe 12. Beløpet samsvarer med kommunedirektørens forslag til omstillingsprogram på totalt 150 mill. kroner over fire år. Det vil utarbeides et kunnskapsgrunnlag som grunnlag for det videre arbeidet.

Endret tjenestetilbud

Endringer i tjenestetilbud innebærer redusert kvalitet i tjenester, redusert omfang av tjenester eller bortfall av tjenester.

Kommunedirektøren vurderer at lovpålagte tjenester bør skjermes i større grad enn ikke-lovpålagte tjenester. Samtidig kan videreføring av en del ikke-lovpålagte tjenester være viktig for å forebygge behovet for lovpålagte tjenester i fremtiden.

I arbeidet med å vurdere endringer i tjenestetilbudet, vil kommunedirektøren søke å redusere omfanget av endringer i tjenester til brukere med store og sammensatte behov.

Ved utgangen av 2022 vil kommunestyret ha vedtatt totalt 11 temaplaner, og flere planer er i prosess. Temaplanene beskriver politiske innsatsområder, retningsvalg og prioriteringer innenfor en rekke sentrale politikkområder i kommunen, og har normalt et 12-årsperspektiv.

Alle temaplanene har høye ambisjoner, der målet er å sikre gode og fremtidsrettede tjenester til innbyggerne. Innovasjon og utviklingsarbeid tar tid, innebærer nye måter å jobbe på og krever i mange tilfeller utvikling av ny kompetanse. De økonomiske konsekvensene kan også være betydelige.

Kommunedirektøren foreslo opprinnelige å styrke budsjettet med flere nye driftstiltak knyttet til oppfølging av vedtatte temaplaner. Det vil nå være nødvendig å reversere disse tiltakene. Vi må bruke tid på å realisere ambisjonene i temaplanene, og vi må tilstrebe å få til mest mulig tjenesteutvikling innenfor gjeldende økonomiske rammer. Asker kommune må i større grad prioritere mellom ulike formål, interesser og sørge for at ressursene bidrar til en høy behovsdekning og at innbyggere/brukere opplever gode tjenester nær der folk bor.

Økte inntekter

Brukerbetalinger og gebyrer står for om lag 15 prosent av kommunesektorens inntekter. Gebyrer er det innbyggerne betaler for å dekke de reelle kostnadene ved den aktuelle tjenesten.

Brukerbetaling er betaling knyttet til bruk av offentlige tjenester. Det kan være snakk om at en betaler for utføring av hele tjenesten eller kun en egenandel (en andel av den totale kostnaden).

Når det gjelder brukerbetalinger, vil kommunedirektøren legge opp til en profil som ivaretar/skjermer enkeltpersoner eller husstander med lave inntekter.

Når det gjelder gebyrer, legger kommunedirektøren selvkostprinsippet til grunn. Det vises til egen sak om gebyrer og brukerbetalinger.

Kommunestyret behandlet 13. september sak om vann- og avløpsgebyr for 2023 (sak 82/22). Saken innebærer en gebyrøking i 2023 på 30 prosent og 20 prosent for henholdsvis vann- og avløpsgebyret. Det vises til eget kapittel om vann- og avløpsgebyr senere i dokumentet.

Utsette investeringer

Ambisiøse investeringer bidrar til at kommunen får økende lånegjeld. Finansieringen av investeringsplanene, både i form av egenkapital og årlige renter og avdrag, vil båndlegge en stadig større del av kommunens årlige inntekter.

Med utgangspunkt i en prisvekst langt utover normalen, allerede høy lånegjeld og usikre tider har kommunedirektøren hatt en ny gjennomgang av hele investeringsporteføljen. Endringene vil frigjøre budsjetterte renter og avdragsutgifter i driftsbudsjettet på ca. 15 mill. kroner i 2023. Les nærmere beskrivelse av konsekvenser under driftsbudsjettet og investeringsbudsjettet.

En slik utsettelse medfører reduserte kostnader til et økt eiendomsvolum, drift av nye bygg og tjenestetilbud tilknyttet disse anleggene. Det vil kunne bli nødvendig med noen midlertidige kompenserende tiltak knyttet til tjenester og behovsdekning.

Forslag til omstillingskrav

Det er innarbeidet fire hovedtiltak til omstilling i tilleggssinnstillingen. Hovedtiltakene og beløpene for 2023 er:

- Rammejusteringer: 30 mill. kroner
- Reversering av tiltak fra kommunedirektørens forslag til Handlingsprogram 2023-2026: 15 mill. kroner
- Revidering av investeringsporteføljen, reduksjon av kapitalkostnader: 15 mill. kroner
- Strakstiltak for strømsparing: 10-12 mill. kroner

Den samlede effekten av disse tiltakene er 70 mill. kroner.

Rammejustering

Tabellen under viser forslag til samlet omstillingskrav ved rammejustering i perioden.

Tiltak	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Administrasjon og ledelse	-3 400	-8 900	-14 400	-16 600
Oppvekst	-11 200	-29 800	-48 400	-55 900
Velferd	-9 600	-25 800	-42 000	-48 500
Samfunnstjenester	-3 800	-10 100	-16 400	-18 900
Samfunnsutvikling	-500	-1 300	-2 100	-2 400
Medborgerskap	-1 500	-4 100	-6 700	-7 700
SUM	-30 000	-80 000	-130 000	-150 000

Beløpene er fordelt ut fra brutto budsjettrammer (eksklusive vann-, avløp- og renovasjonsområdet), men med en høyere andel til tjenesteområde Administrasjon og ledelse. Der er det foreslått et beløp på 0,8 prosent av brutto budsjettrammen, mens det for de andre tjenesteområdene er foreslått et beløp rett i underkant av 0,4 prosent.

Reversering av tiltak fra kommunedirektørens forslag til Handlingsprogram 2023-2026

I tillegg foreslår kommunedirektøren, som en del av omstillingsprogrammet, å reversere tiltak knyttet til temaplaner og noen øvrige driftstiltak fra forslaget til Handlingsprogram 2023-2026. Hvilke tiltak dette gjelder er spesifisert under:

Tiltak	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Eldre - hjemmebaserte tjenester - økning i antall eldre	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Ernæringsfysiolog - temaplan for leve hele livet - i et aldersvennlig Asker	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Implementering av temaplan for leve hele livet - i et aldersvennlig Asker	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Opplevelsesbasert turisme, mulighetsstudie - temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv	-250	0	0	0
Paraplyorganisasjon for friluftslivsaktivitet - temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv	-250	-250	-250	-250

Tilleggsinnstilling til Handlingsprogram 2023-2026

Spesialpedagogiske tjenester til førskolebarn	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Styrking av læremidler i forbindelse med ny læreplan	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
Styrking av næringsbudsjettet - temaplan for næring	-500	-500	-500	-500
Styrking av seniortilbud på innbyggertorgene - temaplan for leve hele livet - i et aldersvennlig Asker	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Tjenesteutvikling - harmonisering	0	-6 000	-6 000	-6 000
SUM	-15 000	-20 750	-20 750	-20 750

Revidering av investeringsportefølje

Med utgangspunkt i en prisvekst langt utover normalen, allerede høy lånegjeld og usikre tider har kommunedirektøren hatt en ny gjennomgang av hele investeringsporteføljen. Se nærmere beskrivelse av hvilke tiltak som er foreslått under kapittelet om endringer i investeringsbudsjettet.

Denne revideringen av porteføljen gjør at avdrags- og renteutgiftene i budsjettet kan justeres ned med ca. 15 mill. kroner.

Strakstiltak for strømsparing

Prognosene viser at Asker kommune vil få et merforbruk knyttet til strømutfgifter på 45 mill. kroner i 2022. Budsjettet for 2023 er foreslått styrket med 15 mill. kroner.

Selv med justeringen av budsjettet i 2023 er det nødvendig med tiltak for å redusere strømforbruket. Tabellen under viser prioriterte tiltak anbefalt av kommunedirektøren og som forberedes iverksatt:

Tiltak	Konsekvens	Innsparings- potensiale. <i>Beløp i mill. kroner</i>
Redusere temp. på helsebygg med 1 grad. Alle andre bygg, reduseres med 2 grader.	Har ikke bruksmessige konsekvenser utover komfort.	4
Redusere driftstid (varme- nattsenkning/ventilasjon 08.00-14.30) av tekniske anlegg i alle formålsbygg/adm.- bygg	Bruk av lokalene innskrenkes ikke, men redusert luftkvalitet/komfort. Helsebygg vurderes særskilt.	3
Gatevarme – hovedsakelig Asker sentrum: Kun snøsmelting av fortau og gangveier (ikke kommunale torg og kjøreveier)	Tiltakets effekt er svært værvhengig. Kostnader påløper til maskinell snørydding/strøing. Antatt merkost ca. 0,5 mill. kroner	1
Slokke veilyset på kommunale veier i 3 mnd.; perioden 8.mai til 6.august.	Noe redusert trygghetsfølelse.	0,2

Tilleggsinnstilling til Handlingsprogram 2023-2026

Korte ned sesongen i ishallene (stenge etter sluttspill/påske), Varner, Askerhallen, Holmen	Neste sesong – oppstart med en hall primo august, for å få ivaretatt aktivitet (hockeyskole) som normalt går siste skoleferie uke. Oppstart med de 2 neste hallene medio august.	2,2
Utsatt etablering av kunstis ute på Risenga	Utsatt islegging fra minimum 1.11. til 15.11. men tidligst når døgnmiddeltemperaturen er under 2 grader og at langtidsværmelding peker i samme retning. Redusert is sesong for organisert og egenorganisert aktivitet.	0,4
Stenge badstuer ved svømmehallene	Har neppe betydning for søkningen til svømmehallene.	0,5
Senke temp i svømmehallene/badene med 1 grad (3 svømmehaller).	Har neppe stor betydning for brukerne. Terapibassengene holdes på samme temperaturnivå som før.	0,25
Vardåsen skianlegg – kutte halv pris på årskort, snø produksjon vurderes strengt i forhold til værforhold	Risiko for strømprisen ligger hos privat drifter, men har meldt opphør om ikke avtalen reforhandles/godtgjøres, etter kommende sesong.	0
Sum tiltak		Ca. 10-12

4. Driftsbudsjettet

Endringer i driftsbudsjettet

Tilleggsinnstillingen består av fem hovedkategorier av endringer i Handlingsprogram 2023-2026 sammenlignet med kommunedirektørens forslag:

- Konsekvenser av regjeringens forslag til Statsbudsjett 2023, som blant annet innebærer nye/endrede oppgaver for kommunen, nytt anslag for deflator og nytt anslag for frie inntekter.
- Helårsvirkning av foreslåtte budsjettjusteringer i 2. tertialrapport.
- Økonomisk effekt av politiske saker, både i drifts- og investeringsbudsjettet
- Nødvendige justeringer i driftsbudsjett, blant annet reversere forslag til nye driftstiltak, økte renteutgifter og økt krav til omstilling og effektivisering.
- Nødvendige justeringer i investeringsbudsjettet.

Tabellen for alle driftstiltakene viser detaljerte endringer i driftsbudsjettet som foreslås i tillegginnstillingen sortert på de fem hovedkategoriene som skrevet i kulepunktene (sum av endrede

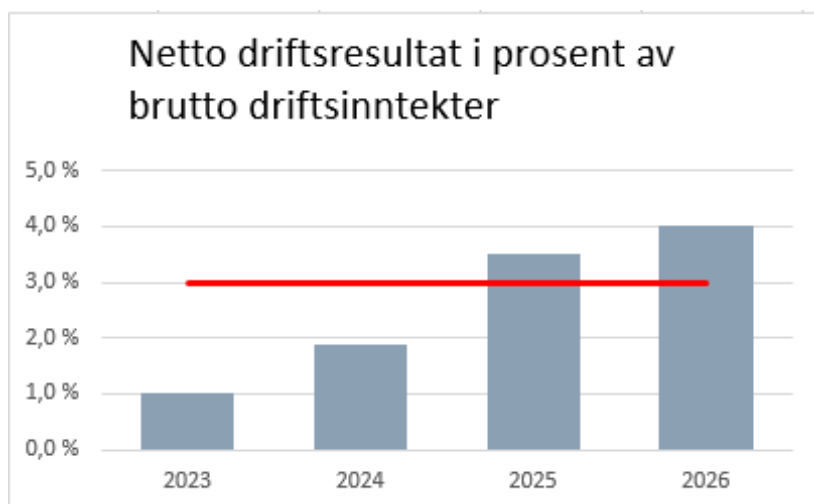

Tilleggsinnstilling til Handlingsprogram 2023-2026

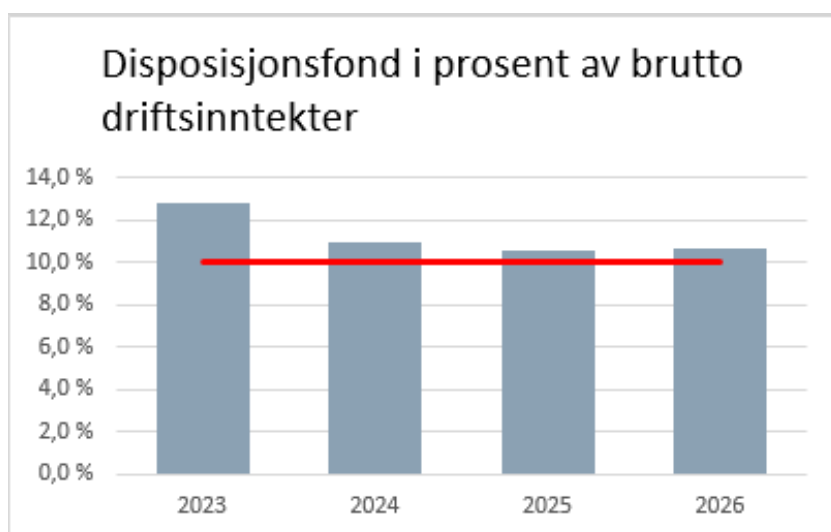
sentrale inntekter og utgifter og endringer på tjenesteområdene, beløp i mill. kroner - negative tall betyr økte inntekter/reduerte utgifter).

Totalsumlinjen for hele endringstabellen viser hvor mye midler som påvirker og endrer netto driftsresultatet fra netto driftsresultat som ligger i kommunedirektørens forslag til Handlingsprogram 2023-2026. Dette kan oppsummeres i tabellen og grafene under.

År 2023	Kommunedirektørens forslag til Handlingsprogram 2023	Totalsum av alle tiltak i 2023	Kommunedirektørens forslag til Handlingsprogram 2023, inklusive endringer foreslått i tillegginnstillingen i 2023
Netto driftsresultat i 1000 kroner	195 812	104 121	91 691
Netto driftsresultat i %	2,2 %		1,0 %

Handlingsregelen for netto driftsresultat er på rødt nivå i 2023 og 2024, men i tråd med vedtatt handlingsregel fra 2025.

Tilleggsinnstilling til Handlingsprogram 2023-2026

Handlingsregelen for disposisjonsfond er fortsatt over måltallet på 10 prosent i hele perioden. Dette tallet for disposisjonsfond er inklusive bufferfond og realverdifond som tilhører energifondet.

Driftsbudsjett med endringer – tilleggsinnstillingen

Beløp i 1000 kr

Tiltak	Tjenesteområde	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Effekter av statsbudsjettet					
Barnekoordinator, helårseffekt fra 2023	Oppvekst	1 417	1 417	1 417	1 417
Barnevernsreform - ytterligere opptrapping	Oppvekst	9 641	9 641	9 641	9 641
Basistilskudd til fastleger fra 1. mai 2023	Velferd	8 198	12 297	12 297	12 297
Deflator	Teknisk justering	4 035	4 035	4 035	4 035
Forvaltning og drift av nasjonale e-helseløsninger	Velferd	300	300	300	300
Gevinster knyttet til nytt prøvegjennomføringssystem i skolen	Oppvekst	-202	-202	-202	-202
Godtgjøring av sakkyndige og tolk som følge av ny barnevernlov	Oppvekst	-324	-324	-324	-324
Gratis kjernetid i SFO for førsteklassinger - revidering av budsjett 2022 (K-sak 6/22)	Oppvekst	-1 396	-1 396	-1 396	-1 396
Inntekts- og formuesskatt	Sentrale inntekter	-900	7 600	5 000	2 800
Nasjonalt økonomisk tilsyn med private barnehager	Oppvekst	-34	-34	-34	-34
Pris	Teknisk justering	15 035	15 035	15 035	15 035
Rammetilskudd	Sentrale inntekter	-61 700	-77 500	-76 000	-75 600
Redusert foreldrebetaling og gratis barnehageplass for tredje barn i familien	Oppvekst	5 511	5 511	5 511	5 511
Redusert pensjonspåslag private barnehager	Oppvekst	-905	-905	-905	-905
Samværsplan som følge av ny barnevernlov	Oppvekst	538	538	538	538
Sentral lønnsreserve	Teknisk justering	55 000	55 000	55 000	55 000
Statlige og private skoler - endring i elevtall	Oppvekst	-1 815	-1 815	-1 815	-1 815
Økonomisk sosialhjelp	Velferd	2 370	2 370	2 370	2 370
SUM		34 769	31 568	30 468	28 668
Helårsvirkning av budsjettjusteringer 2. tertialrapport 2022					
Asker og Bærum brann og redning - 2. tertial 2022 (K-sak 91/22)	Samfunnstjenester	4 140	4 140	4 140	4 140
Askerkonferansen 2022 F-sak 144/22	Medborgerskap	230	230	230	230
Bråset legevakt - Økning fra 1 til 3 linjer mtp responstid	Velferd	544	544	544	544
De unges kommunestyre (DUK 0001/22)	Oppvekst	300	300	300	300
Ekstern kontrakt drift av Risenga Bo- og omsorgssenter og Vestre Nes omsorgsboliger, økt deflator	Velferd	1 370	1 370	1 370	1 370
Føyka barnehage - midlertidig barnehagedrift - 2. tertial 2022 (K-sak 91/22)	Oppvekst	300	300	0	0
Heggedal torg og park - 2. tertial 2022 (K-sak 91/22)	Samfunnstjenester	700	700	700	700
Legevaktene - prisøkning drift og forvaltning av nødnett	Velferd	360	360	360	360
Leieavtaler (forlengelse, indeksregulering og opphør) - 2. tertial 2022 (K-sak 91/22)	Samfunnstjenester	2 547	2 547	2 547	2 547
Nye vinterkontrakter vei - 2. tertial 2022 (K-sak 91/22)	Samfunnstjenester	9 000	9 000	9 000	9 000
Veiledende satser for økonomisk sosialhjelp er oppjustert fra 1. juli 2022	Velferd	2 306	2 306	2 306	2 306
Økt antall barn i barnehagene	Oppvekst	20 000	20 000	20 000	20 000
SUM		41 797	41 797	41 497	41 497
Politiske saker					
Andre generelle driftsinntekter	Sentrale inntekter	-200	-200	-200	-200

Tilleggsinnstilling til Handlingsprogram 2023-2026

Tiltak	Tjenesteområde	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Arbeidstøy til hjemmesykepleien	Velferd	600	0	0	0
Budsjett kontrollutvalg K-sak 88/22	Adm. og ledelse	112	112	112	112
Friby 2023 F-sak 188/22	Medborgerskap	200	200	200	200
Hvalstad skole i midlertidige lokaler i Johan Drengsrudsvei 60 F-sak 85/22 og 181/22	Samfunnstjenester	700	1 700	600	0
Midlertidige lokaler Hvalstad skole (F-sak 85/22)	Oppvekst	3 600	3 600	1 800	0
Sommeraktivitet for barn og unge, kartlegging av pris for deltakelse i fritidsaktiviteter (F-sak 153/22)	Medborgerskap	250	0	0	0
Sommeraktivitet for barn og unge, konferanse for samskaping (F-sak 153/22)	Medborgerskap	250	0	0	0
Tilrettelegging av aktiviteter på is i Asker. Midler til å opprettholde islegging av kunstisbanen på Føyka (F-sak 151/22)	Medborgerskap	200	200	200	200
Økte kostnader til kommunale avgifter som følge av K-sak 82/22 Vann- og avløpsgebyr 2023	Samfunnstjenester	7 490	7 490	7 490	7 490
SUM		13 202	13 102	10 202	7 802
Øvrige saker (som blant annet reversering av saker, omstilling og effektivisering)					
Avdrag på lån	Finansinntekter- og utgifter	-36 600	-39 600	-45 600	-48 600
Driftskonsekvenser av IKT investeringer	Adm. og ledelse	9 100	9 100	9 100	9 100
Eldre - hjemmebaserte tjenester - økning i antall eldre	Velferd	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Ernæringsfysiolog - temaplan for leve hele livet - i et aldersvennlig Asker	Velferd	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Implementering av temaplan for leve hele livet - i et aldersvennlig Asker	Velferd	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Infrastruktur VA, felles inntekter	Teknisk justering	-68 538	-70 449	-72 808	-78 048
Infrastruktur VA, felles inntekter	Teknisk justering	0	-17	-68	-170
Inntekts- og formuesskatt	Sentrale inntekter	10 000	40 000	40 000	40 000
Lønnsoppgjør 2022 kap.4 og harmonisering	Teknisk justering	0	0	0	0
Lønnsoppgjør 2022 variabel lønn	Teknisk justering	0	0	0	0
Motpost avskrivninger	Teknisk justering	-2 872	-5 049	-7 165	-17 914
Ny Arbeidstidsavtale for undervisningspersonale	Teknisk justering	0	0	0	0
Omstilling og effektivisering - Administrasjon og ledelse	Adm. og ledelse	-2 300	-5 600	-8 900	-8 900
Omstilling og effektivisering - Oppvekst	Oppvekst	-3 300	-6 100	-8 900	-600
Omstilling og effektivisering - Medborgerskap	Medborgerskap	-400	-800	-1 100	200
Omstilling og effektivisering - Samfunnstjenester	Samfunnstjenester	-1 100	-2 000	-3 000	-200
Omstilling og effektivisering - Samfunnsutvikling	Samfunnsutvikling	-100	-200	-300	100
Omstilling og effektivisering - Velferd	Velferd	-2 800	-5 300	-7 800	-600
Opplevelsesbasert turisme, mulighetsstudie - temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv	Medborgerskap	-250	0	0	0
Paraplyorganisasjon for friluftslivsaktivitet - temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv	Medborgerskap	-250	-250	-250	-250
Renteinntekter	Finansinntekter- og utgifter	-12 000	-2 000	0	0
Renteutgifter	Finansinntekter- og utgifter	82 800	8 800	-16 200	4 200
Selvkost avløp	Teknisk justering	1 120	1 120	1 120	1 120
Selvkost avløp	Teknisk justering	19 811	-815	-815	-815
Selvkost vann	Teknisk justering	1 354	1 354	1 354	1 354
Selvkost vann	Teknisk justering	20 178	11 778	778	778
Spesialpedagogiske tjenester til førskolebarn	Oppvekst	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000

Tilleggsinnstilling til Handlingsprogram 2023-2026

Tiltak	Tjenesteområde	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Strøm	Samfunnstjenester	15 000	0	0	0
Styrking av læremidler i forbindelse med ny læreplan	Oppvekst	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
Styrking av næringsbudsjettet - temaplan for næring	Samfunnsutvikling	-500	-500	-500	-500
Styrking av seniortilbud på innbyggertorgene - temaplan for leve hele livet - i et aldersvennlig Asker	Medborgerskap	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Teknisk justering - endret oppgavefordeling Administrasjon og ledelse	Adm. og ledelse	-43	400	400	400
Teknisk justering - endret oppgavefordeling Medborgerskap	Medborgerskap	-200	-200	-200	-200
Teknisk justering - endret oppgavefordeling Samfunnstjenester	Samfunnstjenester	-371	-166	-166	-166
Teknisk justering - endret oppgavefordeling Samfunnsutvikling	Samfunnsutvikling	-34	-34	-34	-34
Teknisk justering - endret oppgavefordeling Velferd	Velferd	443	0	0	0
Tekniske justering - endret oppgavefordeling Oppvekst	Oppvekst	205	0	0	0
Tjenesteutvikling - harmonisering	Medborgerskap	0	-6 000	-6 000	-6 000
SUM		14 353	-86 528	-141 055	-119 745
Totalsum		104 121	-62	-58 888	-41 778

Effekter av statsbudsjettet

Barnekoordinator, helårseffekt fra 2023

Fra 1. august 2022 ble det innført lovfestet rett til barnekoordinator. Endringen får helårseffekt i 2023.

Barnevernsreform - ytterligere opptrapping

For å dekke kommunenes merkostnader som følger av det økte finansielle ansvaret i barnevernsreformen, blir rammetilskuddet til kommunene økt. Budsjettet justeres i samsvar med dette.

Basistilskudd til fastleger fra 1. mai 2023

Basistilskuddet til fastlegene styrkes fra 1. mai 2023, med helårsvirkning fra 2024.

Forvaltning og drift av nasjonale e-helseløsninger

Kostnader til drift og forvaltning av de nasjonale e-helseløsninger øker. Gjennom statsbudsjettet dekkes 1/3 av økningen.

Gevinster knyttet til nytt prøvegjennomføringssystem i skolen

Et nytt prøvegjennomføringssystem øker graden av digitalisering og gir gevinster for kommunesektoren. Gevinstene i kommunene er i stor grad knyttet til digitalisering av kartleggingsprøver. Rammetilskuddet reduseres fra 2023, og budsjettet reduseres tilsvarende.

Godtgjøring av sakkyndige og tolk som følge av ny barnevernlov

Den nye barnevernloven som trer i kraft 1. januar 2023, innebærer blant annet at betalingsansvaret for godtgjøring av sakkyndige oppnevnt av fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker og til tolk i saker for fylkesnemndene, blir overført fra kommunene til staten. Dette medfører en reduksjon i rammetilskuddet, og budsjettene reduseres tilsvarende.

Gratis kjernetid i SFO for førsteklassinger

Det ble innført gratis kjernetid i SFO for førsteklassinger (12 timer per uke) fra høsten 2022. Tiltaket får helårseffekt i 2023 og budsjettet justeres i samsvar med behovet.

Nasjonalt økonomisk tilsyn med private barnehager

Fra og med 1. januar 2022 er ansvaret for å føre økonomisk tilsyn med private barnehager overført fra kommunene til Utdanningsdirektoratet. Nye anslag tilsier at reduksjonen i kommunenes utgifter er noe større enn det som tidligere er lagt til grunn, og rammetilskuddet reduseres ytterligere fra 2023.

Redusert foreldrebetaling og gratis barnehageplass for tredje barn i familien

Det foreslås en ytterligere reduksjon i maksimalprisen for foreldrebetaling i barnehagen, til 3000 kroner per måned fra 1. januar 2023. Det foreslås samtidig å innføre gratis barnehage fra tredje barn i familien som går i barnehage, fra 1. august 2023. Budsjettet justeres opp i samsvar med dette.

Redusert pensjonspåslag private barnehager

Pensjonspåslaget til de enkeltstående barnehagene trappes videre ned i 2023, fra 12 til 11 prosent.

Samværsplan som følge av ny barnevernlov

Den nye barnevernloven som trer i kraft 1. januar 2023, inneholder en plikt for barnevernstjenesten til å utarbeide en plan for gjennomføring av samvær og kontakt med foreldre, søsken og andre nærstående som barnet har et etablert familieliv med. Rammetilskuddet økes som følge av dette.

Sentral lønnsreserve

Lønnsveksten for 2023 anslås i statsbudsjettet til 4,2 prosent. Budsjetttrammen økes i henhold til dette. Det er knyttet stor usikkerhet til anslagene for lønns- og prisvekst gitt i statsbudsjettet.

Statlige og private skoler - endring i elevtall

Som følge av økt antall elever i statlige og private skoler reduseres rammetilskuddet til kommunene. Budsjettet reduseres i samsvar med dette.

Økonomisk sosialhjelp

Diverse endringer i økonomisk sosialhjelp:

- Lovfesting av at kommunene ikke skal ta hensyn til barnetrygd ved vurdering av søknad om økonomisk sosialhjelp. Gjeldende fra 1. september 2022, med helårseffekt i 2023.
- Økte veiledende satser for økonomisk sosialhjelp. Gjeldende fra 1. juli 2022, med helårseffekt i 2023.
- Endringer i regelverket for arbeidsavklaringspenger fører til anslått reduksjon i behovet for økonomisk sosialhjelp i 2023.

Politiske saker

Arbeidstøy til hjemmesykepleien

De ansatte i hjemmetjenesten er mye ute hos brukerne, og har i denne sammenheng behov for arbeidstøy tilpasset vinter.

Budsjett kontrollutvalg K-sak 88/22

Kommunestyret vedtok i sak 88/22 at kontrollutvalget skal ha et budsjett i 2023 på 5,23 mill. kroner.

Friby 2023 F-sak 188/22

Asker kommune vil invitere en ny fribykunstner årlig fra 2023. Det vurderes av styringsgruppen hvilken kunstnerisk ytring personen som kommer til kommunen skal tilhøre.

Hvalstad skole i midlertidige lokaler i Johan Drengsrudsvei 60 F-sak 85/22 og F-sak 181/22

I F-sak 85/22 og F-sak 181/22 ble det vedtatt 12 mill. kroner til midlertidige lokaler i perioden 2023-2025. Av dette beløpet er 3 mill. kroner til innleie av paviljonger og andre tilpasninger av

bygningmassen. Bussing av elever og økt lederkapasitet på Hvalstad skole for 9 mill. kroner er lagt inn som eget tiltak under tjenesteområde Oppvekst.

Midlertidige lokaler Hvalstad skole F-sak 85/22

I F-sak 85/22 og F-sak 181/22 ble det vedtatt 12 mill. kroner til midlertidige lokaler i perioden 2023-2025. Av dette beløpet er 9 mill. kroner knyttet til bussing av elever og økt lederkapasitet på Hvalstad skole. 3 mill. kroner skal benyttes til innleie av paviljonger og andre tilpasninger av bygningmassen, og er lagt inn som eget tiltak under tjenesteområde Samfunnstjenester.

Sommeraktivitet for barn og unge, kartlegging av pris for deltakelse i fritidsaktiviteter F-sak 153/22

Formannskapet vedtok i sak 153/22 at det skal settes i gang kartlegging av pris for deltakelse i fritidsaktiviteter og faktorer for prissetting i Asker.

Sommeraktivitet for barn og unge, konferanse for samskaping F-sak 153/22

Formannskapet vedtok i sak 153/22 at kommunedirektøren skal gjennomføre en tverrfaglig konferanse. Konferansen skal samle og samskape med relevante aktører i Askersamfunnet til felles innsats for økt deltakelse og motvirke ungt utenforskap.

Tilrettelegging av aktiviteter på is i Asker. Midler til å opprettholde islegging av kunstisbanen på Føyka F-sak 151/22

Formannskapet vedtok i sak 151/22 at det skal gis et fast årlig tilskudd til islegging av kunstisbanen på Føyka.

Økte kostnader til kommunale avgifter som følge av K-sak 82/22 Vann- og avløpsgebyr 2023

Som følge av K-sak 82/22 om vann og avløpsgebyr 2023, vil kommunale avgifter for kommunale bygg øke. Budsjettrammen styrkes i henhold til dette.

Øvrige saker

Driftskonsekvenser av IKT-investeringer

Driftskonsekvenser av IKT-investeringer får effekt samme år som anskaffelsen. Budsjettrammen er justert i henhold til dette.

Eldre - hjemmebaserte tjenester - økning i antall eldre

Som en del av omstillingsprogrammet foreslår kommunedirektøren å reversere innlagte tiltak knyttet til temaplaner og noen øvrige driftstiltak, fra forslaget til Handlingsprogram 2023-2026.

Ernæringsfysiolog - temaplan for leve hele livet - i et aldersvennlig Asker

Som en del av omstillingsprogrammet foreslår kommunedirektøren å reversere innlagte tiltak knyttet til temaplaner og noen øvrige driftstiltak, fra forslaget til Handlingsprogram 2023-2026.

Implementering av temaplan for leve hele livet - i et aldersvennlig Asker

Som en del av omstillingsprogrammet foreslår kommunedirektøren å reversere innlagte tiltak knyttet til temaplaner og noen øvrige driftstiltak, fra forslaget til Handlingsprogram 2023-2026.

Opplevelsesbasert turisme, mulighetsstudie - temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv

Som en del av omstillingsprogrammet foreslår kommunedirektøren å reversere innlagte tiltak knyttet til temaplaner og noen øvrige driftstiltak, fra forslaget til Handlingsprogram 2023-2026.

Paraplyorganisasjon for friluftslivsaktivitet - temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv

Som en del av omstillingsprogrammet foreslår kommunedirektøren å reversere innlagte tiltak knyttet til temaplaner og noen øvrige driftstiltak, fra forslaget til Handlingsprogram 2023-2026.

Spesialpedagogiske tjenester til førskolebarn

Som en del av omstillingsprogrammet foreslår kommunedirektøren å reversere innlagte tiltak knyttet til temaplaner og noen øvrige driftstiltak, fra forslaget til Handlingsprogram 2023-2026.

Strøm

Det tilføres 15 mill. kroner i 2023 som følge av usikre prognoser for 2023 og merforbruk knyttet til strøm i 2022.

Styrking av læremidler i forbindelse med ny læreplan

Som en del av omstillingsprogrammet foreslår kommunedirektøren å reversere innlagte tiltak knyttet til temaplaner og noen øvrige driftstiltak, fra forslaget til Handlingsprogram 2023-2026.

Styrking av næringsbudsjettet - temaplan for næring

Som en del av omstillingsprogrammet foreslår kommunedirektøren å reversere innlagte tiltak knyttet til temaplaner og noen øvrige driftstiltak, fra forslaget til Handlingsprogram 2023-2026.

Styrking av seniortilbud på innbyggertorgene - temaplan for leve hele livet - i et aldersvennlig Asker

Som en del av omstillingsprogrammet foreslår kommunedirektøren å reversere innlagte tiltak knyttet til temaplaner og noen øvrige driftstiltak, fra forslaget til Handlingsprogram 2023-2026.

Tjenesteutvikling - harmonisering

Som en del av omstillingsprogrammet foreslår kommunedirektøren å reversere innlagte tiltak knyttet til temaplaner og noen øvrige driftstiltak, fra forslaget til Handlingsprogram 2023-2026.

Andre endringer

Beregnete 2023-konsekvenser av lønnsoppjøret i 2022 er lagt på lønnsreserven sentralt i kommunen, og vil bli delt ut til tjenesteområdene når lokalt lønnsoppjør foreligger ved utgangen av året.

Vann- og avløpsgebyr

Kommunestyret behandlet i sak 82/22 vann- og avløpsgebyr for 2023. I denne forbindelse ble det vedtatt at: «Årsgebyrene settes opp i 2023 slik at de dekker inn kostnadsgrunnlaget, dvs. en balansert kostnads- og inntektsside. Formannskapet vil i budsjettbehandlingen vurdere hvordan de negative selvkostfondene skal hentes inn». I saken fremgår det at dette innebærer en gebyrøking i 2023 på henholdsvis 30 prosent og 20 prosent for vann- og avløpsgebyret, og deretter moderate økninger mot slutten av perioden.

Vanntjenestene gikk med underskudd i 2021 og begge områdene forventes å gå med underskudd i 2022, noe som innebærer at tjenestene har negative selvkostfond ved utgangen av 2022. Dette på tross av at det gjennomføres store innsparinger for å dempe gebyrveksten.

Etter at saken ble behandlet i september, har renteprognosene for perioden økt fra 2,6 prosent til 4,22 prosent for 2023. I tillegg er kostnadene fra selskapene (Asker og Bærum Vannverk, Glitrevannverket og VEAS) økt som følge av samme årsak. En balansert kostnads- og inntektsside ville derfor innebære en gebyrøking utover det som lå i saken.

Det økonomiske bildet for tjenestene har endret seg drastisk. Som løsning foreslår kommunedirektøren følgende:

2023:

- Gebyrvekst på samme nivå som i saken fra september. Dette innebærer et underskudd på 49 mill. kr samlet for tjenestene i 2023. Som søkes dekket av kommunen for å redusere avgiftsøkningen for innbyggere/abonnenter.
- For å dempe dette underskuddet økes innsparingskravet med 9 mill. kroner til totalt 26 mill. kroner i 2023.
- Selvkosttjenestene vil dermed gå med et underskudd på 40 mill. kroner som foreslås inndeckt over kommunebudsjettet i 2023.
- Underskuddet for årene 2021, 2022 og 2023 vil ikke kreves inndeckt av abonnentene i senere år.

2024 til 2026:

- Vannområdet er budsjettert med et uinndeckt underskudd i 2024 på 11 mill. kroner før kommunen oppnår et balansert budsjett i 2025. I 2026 budsjetteres det med fondsoppbygging.
- Avløpsområdet budsjetteres med balansert budsjett i 2024, deretter med fondsoppbygging i 2025 og 2026.

Gjennomsnittlig økning i handlingsprogramperioden er 18 prosent for årsgebyr vann og 13 prosent for årsgebyr avløp (abonnent med forbruk 150 m³ og et fastledd). Tiltakene som skissert over, vil gi tjenestene mulighet til å komme raskest mulig tilbake til en bærekraftig økonomi. I tillegg legges det ikke for stor gebyrbyrde på husstandene i en tid hvor mange opplever en sterkt presset økonomi.

Kostnadsøkningen innenfor selvkostregnskapet for vann- og avløpstjenestene på grunn av økt rente dempes ved å effektivisere og redusere tjenesteproduksjonen, redusere investeringsomfanget og dekke inn opparbeidet underskudd i selvkostfondene med et økonomisk bidrag fra kommunen/kommunekassen. Kommunens samlede økonomiske tilskudd for å redusere kostnadsveksten på VA-gebyrer er ca. 115 mill. kroner i perioden 2022-23.

Kommunedirektøren mener dette er et engangstiltak i 2023. Dette begrunnes med den ekstraordinære situasjonen med en stor prisvekst i samfunnet og i tillegg en høy avgiftsbelastning på VA-gebyrene for husholdningene i Asker. Kommunen vil fra 2024 ikke gi kommunalt tilskudd for å redusere vann- og avløpsgebyrene.

Sentrale inntekter

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Inntekts- og formuesskatt	9 100	47 600	45 000	42 800
Rammetilskudd	-61 700	-77 500	-76 000	-75 600
Andre generelle driftsinntekter	-200	-200	-200	-200
Sum sentrale inntekter	-52 800	-30 100	-31 200	-33 000

Skatt og rammetilskudd

I kommuneproposisjonen for 2023 la regjeringen opp til en realvekst i kommunesektorens samlede inntekter på mellom 1,8 og 2,3 mrd. kroner. I statsbudsjettet legges det opp til en realvekst i sektorens samlede inntekter i 2023 på 2,6 mrd. kroner, noe som altså er høyere enn den øvre rammen som ble varslet i kommuneproposisjonen. Av veksten på 2,6 mrd. kroner får kommunene en vekst i frie inntekter på om lag 1,7 mrd. kroner, mens fylkeskommunene får en vekst på 0,9 mrd. kroner.

Veksten i frie inntekter må sees i sammenheng med kommunesektorens anslåtte merutgifter til demografi. En betydelig del av oppjusteringen må sees i sammenheng med antallet flyktninger fra Ukraina. Økningen i de frie inntektene skaper dermed ikke økt handlingsrom for kommunene i 2023. Et handlingsrom må dermed skapes lokalt.

KS har på bakgrunn av regjeringens signaler utarbeidet en prognosemodell som illustrerer kommunens økonomiske rammebetingelser. Det forventes at Asker vil ha skatteinntekter godt over gjennomsnittet for norske kommuner. Skatteinntektene for Asker kommune er beregnet til å ligge på 136 prosent av landsgjennomsnittet.

Erfaringsmessig ligger prognosemodellens beregninger vesentlig lavere enn den reelle inntektsveksten. De budsjetterte skatteinntektene for Asker kommune var i kommunedirektørens forslag til Handlingsprogram 2023-2026 lagt 120 mill. kroner høyere enn prognosemodellens beregninger i hvert av årene. I tilleggssinnstillingen forslås det å justere dette ned til at skatteinntektene ligger 110 mill. kroner over prognosemodellen i 2023 og videre ned til 80 mill. kroner over prognosemodellen i hvert av årene i 2024-2026.

Forslag til nytt inntektssystem for kommunene skal etter planen legges frem i kommuneproposisjonen for 2024, våren 2023. Endringer av dette er ikke innarbeidet i kommunedirektørens forslag til Handlingsprogram 2023-2026 eller tilleggssinnstillingen. Totalt sett er det anslått at kommunen vil tape 51,1 mill. kroner på utvalgets forslag.

Rammetilskuddet er justert i henhold til saker av betydning for kommunen fra regjeringens forslag til statsbudsjett 2023.

Pris- og lønnskompensasjon

Deflator for kommunesektoren utarbeides av Finansdepartementet i forbindelse med statsbudsjettet. Deflator består av en delindeks for lønnsvekst og en delindeks for kjøp av varer og tjenester. Deflatoren for 2023 er anslått til 3,7 prosent. Det er i dette anslaget tatt hensyn til at kommunene ikke mottar strømstøtte. For 2022 har prisveksten vært betydelig høyere enn anslaget fra RNB. Denne oppjusteringen medfører en økning av kostnadsnivået i kommunen som videreføres inn i 2023, uten finansiering. Regjeringen anslår innstrammingen til 7 mrd. kroner, noe som utgjør omkring 125 mill. kroner for Asker kommune.

I Statsbudsjettet for 2023 har regjeringen lagt til grunn en deflator på 3,7 prosent. Anslaget tilsvare nivået for et normalt år, uten den usikre situasjonen vi har i verdensøkonomien nå, og er derfor beheftet med stor usikkerhet. KS har lagt frem et eget anslag for deflator i 2023 for kommunesektoren på minimum 6,3 prosent. Forskjellen mellom de to nivåene utgjør for Asker kommune flere 100 millioner kroner i manglende kompensasjon for forventet lønn- og prisvekst i 2023.

Både Statistisk Sentralbyrå og Norges Bank vurderer at prisveksten vil bli høyere enn regjeringens anslag.

	Vekt	Anslag 2022	Anslag 2023
Prisvekst produktinnsats	0,27	7,3 %	3,0 %
Prisvekst investeringer	0,15	7,5 %	3,2 %
Lønnsvekst	0,58	3,8 %	4,2 %

Deflator		5,3 %	3,7 %
----------	--	-------	-------

Andre sentrale inntekter

Asker kommune vil invitere en ny fribykunstner årlig fra 2023. Det vurderes av styringsgruppen hvilken kunstnerisk ytring personen som kommer til kommunen skal tilhøre. Det foreslås at dette finansieres av økt integreringstilskudd, og at tjenesteområde Medborgerskap får styrket sine budsjetttrammer i henhold til dette.

Finansinntekter og -utgifter

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Renteinntekter	-12 000	-2 000	0	0
Renteutgifter	82 800	8 800	-16 200	4 200
Avdrag på lån	-36 600	-39 600	-45 600	-48 600
Netto finansinntekter/finansutgifter	34 200	-32 800	-61 800	-44 400
Finansutgifter i tjenesteområdene	60 819	63 463	68 648	78 107
Totale finansutgifter	95 019	30 663	6 848	33 707
Motpost avskrivninger	-2 872	-5 874	-8 925	-21 374

Renteforutsetninger

Rentene i Norge og internasjonalt har steget raskt i 2022. Renteøkningene tiltok fra juni i 2022, og Norges Bank har signalisert ytterligere oppgang i styringsrenten fram mot nyttår. Renteforutsetningene lagt til grunn i tilleggsinnstillingen er derfor på et høyere nivå, spesielt i 2023, enn det som lå til grunn i kommunedirektørens forslag til Handlingsprogram 2023-2026.

Asker kommune har en rentesikringsstrategi som angir hvor mye av gjelden som skal ha fastrente. Ifølge reglementet for finans- og gjeldsforvaltning skal andelen av låneporteføljen som har fastrente være minimum 30 prosent og maksimalt 60 prosent. Fastrenteandelen gjør at det tar tid før endringene i rentenivå får fullt gjennomslag i rentekostnadene til kommunen.

Tilleggsinnstillingen legger til grunn følgende rentenivå i planperioden:

	2023	2024	2025	2026
Renteforutsetninger kommunedirektørens forslag til Handlingsprogram 2023-2026	2,60 %	3,40 %	3,45 %	3,35 %
Renteforutsetninger tilleggsinnstilling 2023-2026	3,30 %	3,50 %	3,40 %	3,40 %

Avdrag

Avdragene på lån er justert i henhold til kommunedirektørens revidering av investeringsporteføljen, som er nærmere beskrevet i detalj under endringer i investeringsbudsjettet. Med bakgrunn i alle de justeringer som kommunedirektørens foreslår blir avdragene justert ned med 36,6 mill. kroner i 2023 som vist i tabellen over. Budsjetterte avdragsutgifter er innenfor kommunelovens krav om minimumsavdrag.

Tilleggsinnstilling til Handlingsprogram 2023-2026

Omsorgsboliger - Nedre Sem låve - personer med funksjonsnedsettelse F-sak 176/22		42 800								
Skole - utvidelse Hvalstad F-sak 181/22			45 000	20 000						
Eldre - Søndre Borgen sykehjem F- sak 178/22		10 000								
Velodrom K-sak 83/22	51 400									
Eldre - sykehjem/boliger med heldøgns omsorg F-sak 204/22	3 000						-3 000			
IKT-investeringer politisk	500									
SUM	54 900	52 800	45 000	20 000	0	0	-3 000	0	0	0

Omsorgsboliger - Nedre Sem låve - personer med funksjonsnedsettelse F-sak 176/22

Det ble i F-sak 176/22 vedtatt å øke rammen på prosjektet til 150 mill. kroner. Det innarbeides 42,8 mill. kroner i 2024.

Skole - utvidelse Hvalstad F-sak 181/22

Det ble i F-sak 181/22 vedtatt å øke rammen på prosjektet til 531 mill. kroner. Det innarbeides 45 mill. kroner i 2025 og 20 mill. kroner i 2026.

Eldre - Søndre Borgen sykehjem F-sak 178/22

Det ble i F-sak 178/22 vedtatt å gjøre nødvendige oppgraderinger ved videre drift av Søndre Borgen sykehjem for 10 mill. kroner. Det innarbeides 10 mill. kroner i 2024.

Velodrom K-sak 83/22

Det ble i K-sak 83/22 vedtatt at Asker kommune gir et lån Norges Cykleforbund Kompetansesenter AS på 20 mill. kroner. I tillegg er prognosen på prosjektet økt, noe som bidrar til at Asker kommunes eierbidrag må økes med 5,4 mill. kroner. Det forskutteres også 26 mill. kroner i leie.

Eldre - sykehjem/boliger med heldøgns omsorg F-sak 204/22

Det ble i F-sak 204/22 vedtatt å innarbeide 3 mill. kroner i 2023 for å starte planleggingen for trinn 2 Vetre. Dette er løst ved å redusere bevilgningen som ligger i 2029 tilsvarende.

IKT-investeringer politisk

Tilleggsinnstilling til Handlingsprogram 2023-2026

I forbindelse med valget i 2023 er det behov for en viss utskifting av datamaskiner til folkevalgte. Gjenbruk og kostnadsoptimalisering er i fokus. Det innarbeides 0,5 mill. kroner i 2023.

Prosjekter som forskyves

Kommunedirektøren foreslår å skyve 14 investeringsprosjekter hvor det ikke er inngått kontrakt 2-3 år ut i tid. Tre barnehageprosjekter forskyves 2 år mens øvrige foreslåtte prosjekter forskyves i 3 år. Dette bidrar til å redusere investeringsvolumet med 210,2 mill. kroner i 2023, 335,3 mill. kroner i 2024 og 152,6 mill. kroner i 2025. I 2026 øker investeringsvolumet igjen med 251,65 mill. kroner i 2026.

Investeringer i 1000 kr	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Prosjekter som forskyves										
Personer med funksjonsnedsettelse - omsorgsboliger - Bleikerfaret		-14 100	-14 100	-19 450	14 100	14 100	19 450			
Personer med funksjonsnedsettelse - omsorgsboliger 2026	-2 000	-2 000	-16 000	-19 600	-400	16 000	21 600	2 400		
Personer med funksjonsnedsettelse - omsorgsboliger 2028		-1 000	-1 000	-20 000	-19 000	-13 400	20 000	20 000	14 400	
Psykisk helse og rus - omsorgsboliger 2028		-1 000	-1 000	-20 000	-19 000	-17 400	20 000	20 000	18 400	
Kirke - ny urnelund Vardåsen kirke	-21 700	-5 500		21 700	5 500					
Skole - utvidelse Solvang		-4 000	-4 000	-53 000	-146 000	-84 500	53 000	150 000	88 500	
Barnehage - kapasitetsøkning Borgen	-3 000		3 000		-100 300		100 300			
Barnehage - utvidelse Røyken	-2 000	-50 000	-48 000	44 000	50 000	6 000				
Brannstasjon Hurum	-33 900	-50 000	-4 900	33 900	50 000	4 900				
Samferdsel - gang- og sykkelbro Nesøya	-16 600	-5 200		16 600	5 200					
Samferdsel - trafiksikringstiltak Røyken	-5 000	-15 000	-14 600	5 000	15 000	14 600				

Tilleggsinnstilling til Handlingsprogram 2023-2026

Områdeplan for fremtidig infrastruktur Slemmestad	-101 000	-182 500	-52 000	242 500	93 000					
Tofte innbyggertorg - antikvarisk rehabilitering av samfunnshuset	-25 000			25 000						
Barnehage - ny barnehage Høn-Landås		-5 000	-5 000	-5 000	-45 000	-40 000	50 000	50 000		
SUM	-210 200	-335 300	-157 600	251 650	-96 900	-99 700	284 350	242 400	121 300	0

Sekkeposter reduseres

Kommunedirektøren forslår å halvere 32 sekkeposter i 3 år. Sekkeposter til brannsikring, beredskap, ENØK tiltak, trafiksikkerhetstiltak og VAR-investeringer skjermes.

Investeringer i 1000 kr	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Reduserte løpende investeringspotter										
Kordineringspott bygg - velferd	-4 000	-4 000	-4 000							
Inventar og utstyr - velferd	-275	-275	-275							
Idrett - inventar og utstyr	-1 000	-1 000	-1 000							
Koordineringspott idrettsbygg	-6 000	-4 000	-4 000							
Forskuttering av spillemidler	-5 000	-5 000	-5 000							
Idrett - temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv	-2 500	-3 500	-3 500							
Koordineringspott kulturarenaer	-2 000	-2 000	-2 000							
Koordineringspott kulturminnebygg	-3 500	-3 500	-3 500							
Kultur - inventar til kulturlokaler	-1 500	-1 500	-1 500							
Kulturskolen - instrumenter og utstyr	-500	-500	-500							
Kultur - kunst i offentlig rom	-500	-500	-500							
Kirke - kirkelige investeringer	-3 500	-3 500	-3 500							
Kirke - tiltak gravferd	-750	-750	-750							
Koordineringspott bygg - oppvekst	-10 000	-10 000	-10 000							
Inventar og utstyr oppvekst	-2 500	-2 500	-2 500							

Tilleggsinnstilling til Handlingsprogram 2023-2026

Asker drift -investeringer	-2 500	-2 500	-2 500						
Eiendomsutvikling	-1 000	-1 000	-1 000						
Tettstedsutvikling	-3 000	-3 000	-3 000						
Universell utforming	-1 000	-1 000	-1 000						
Stikkledninger - rehabilitering	-750	-750	-750						
Koordineringspott - administrasjonsbygg	-1 000	-1 000	-1 000						
Klimatiltak	-625	-625	-625						
Klimatiltak - mobilitet formålsbygg	-1 500	-1 500	-1 500						
Klimatiltak - mobilitet rettet mot Askersamfunnet	-1 000	-1 000	-1 000						
Koordineringspott - flomtiltak/klimatilpasning	-2 500	-2 500	-2 500						
Turveier og friområder	-3 000	-3 000	-3 000						
Samferdsel - utbedring kommunale veier	-9 300	-11 000	-11 000						
Samferdsel - parkering	-500	-500	-500						
Samferdsel - oppfølging av sykkelstrategi inkl FutureBike/bygg	-7 500	-7 500	-7 500						
IKT-investering	-30 000	-30 000	-30 000						
Koordineringspott anlegg for friluftaktivitet	-250	-250	-250						
LED-belysning kommunale anlegg	-250	-250	-250						
SUM	-109 200	-109 900	-109 900	0	0	0	0	0	0

Tilskudd

Statsbudsjettet legger opp til å fjerne ordningen med investeringstilskudd til sykehjem og omsorgsboliger. Det er i tilleggsinnstillingen tatt ut budsjetterte tilskudd for 10,620 mill. kroner i 2025 og 23,010 mill. kroner i 2026. I 10 års perioden frem mot 2032 vil tilskudd for ca. 380 mill. kroner bortfalle hvis ordningen fjernes for godt.

Tilleggsinnstilling til Handlingsprogram 2023-2026

Investeringer i 1000 kr	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Tilskudd										
Personer med funksjonsnedsettelse - omsorgsboliger - Nedre Sem låve			-10 620							
Personer med funksjonsnedsettelse - omsorgsboliger - Bleikerfaret				-8 850						
Personer med funksjonsnedsettelse - omsorgsboliger 2026				-14 160						
SUM	0	0	-10 620	-23 010	0	0	0	0	0	0

Overføringer fra 2022 til 2023

Dette er prosjekter som i sin helhet er overført til 2023 fra 2022 i 2. tertialrapport 2022.

Investeringer i 1000 kr	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Overføringer fra 2022 til 2023										
VAR - Vann- og avløp Slemmestad sentrum	40 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Slemmestad - Vaterlandskvartalet	20 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Koordineringspott flomtiltak/klimatilpasning	10 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Samferdsel - oppfølging av sykkelstrategi inkl FutureBike/bygg	10 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SUM	80 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Øvrige endringer

Prosjektet Idrett – ny turnhall Asker syd forskyves slik at det sees i sammenheng med utbygging av ny skole Sætre. Prosjektet digitale låsesystemer ble ved en feil lagt inn med bevilgning i hele 10-årsperioden. Det skal være bevilgning i 4 år, og bevilgningen i år 5-10 er nå tatt ut.

Tilleggsinnstilling til Handlingsprogram 2023-2026

Investeringer i 1000 kr	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Øvrige endringer										
Idrett - ny turnhall Asker syd	-5 000		-50 000	55 000						
Digitale låsesystemer for tilgjengeliggjøring av lokaler for utleie					-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
SUM	-5 000	0	-50 000	55 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000

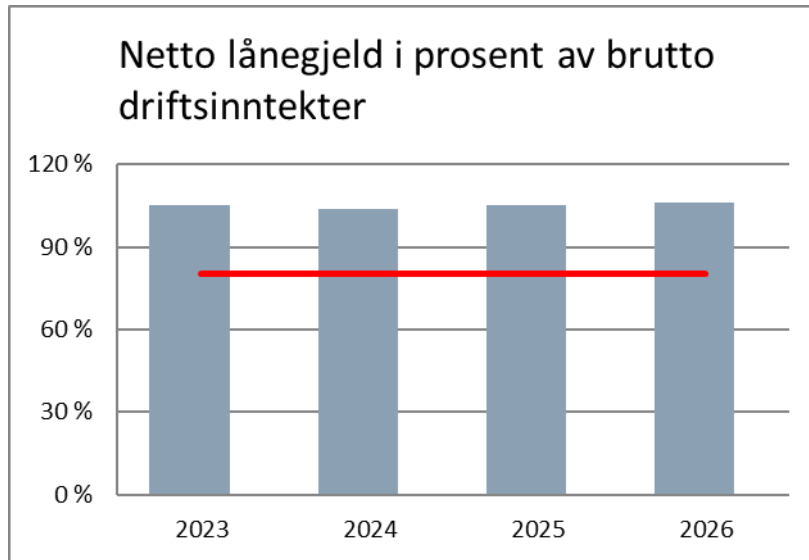
Finansiering

Tabellen under viser endringene i finansieringen som følger av foreslåtte endringer gjort i investeringsprogrammet.

Investeringer i 1000 kr	2023	2024	2025	2026
Finansiering				
Endring låneopptak	-139 510	-316 870	-209 230	288 670
Endring kompensasjon merverdiavgift	-49 990	-75 530	-52 650	60 990
SUM	-189 500	-392 400	-283 120	303 640

Gjeldsgrad

Med endringene som er innarbeidet i tilleggsinnstillingen vil gjeldsgraden fortsatt være over 100 prosent. Ved utgangen av 2023 vil den være 105 prosent for deretter å variere marginalt frem til 2026 hvor den vil være 106 prosent.

6. Vedlegg – Forskriftsrapporter

§ 5-4 Bevilgningsoversikter - drift (1A)

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Rammetilskudd	0	0	-61 900	-77 700	-76 200	-75 800
Inntekts- og formuesskatt	0	0	9 100	47 600	45 000	42 800
Sum generelle driftsinntekter	0	0	-52 800	-30 100	-31 200	-33 000
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	0	0	61 602	5 059	-36 204	-51 956
Avskrivninger	0	0	3 172	5 349	7 465	18 214
Sum netto driftsutgifter	0	0	64 774	10 408	-28 738	-33 742
Brutto driftsresultat	0	0	11 974	-19 692	-59 938	-66 742
Renteinntekter	0	0	-12 000	-2 000	0	0
Renteutgifter	0	0	143 619	72 280	52 516	82 477
Avdrag på lån	0	0	-36 600	-39 600	-45 600	-48 600
Netto finansutgifter	0	0	95 019	30 680	6 916	33 877
Motpost avskrivninger	0	0	-2 872	-5 049	-7 165	-17 914
Netto driftsresultat	0	0	104 121	5 938	-60 188	-50 778
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Avsetninger til bundne driftsfond	0	0	-5 000	-6 000	1 300	9 000
Bruk av bundne driftsfond	0	0	5 000	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	-104 120	62	58 888	41 779
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	0	0	-104 120	-5 938	60 188	50 779
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	1	0	0	1

Tilleggsinnstilling til Handlingsprogram 2023-2026

§ 5-4 Sum bevilgninger drift, netto (1B)

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Administrasjon og ledelse	0	0	10 950	8 093	4 793	4 793
Oppvekst	0	0	65 979	62 974	58 374	64 874
Velferd	0	0	54 431	54 987	52 487	59 687
Samfunnstjenester	0	0	91 587	47 866	34 466	36 666
Samfunnsutvikling	0	0	-501	-601	-701	-301
Medborgerskap	0	0	2 278	-4 372	-4 672	-3 372
Tjenesteovergripende	0	0	-99 131	-101 059	-103 470	-108 811
Sum bevilgninger drift, netto	0	0	125 592	67 888	41 277	53 536
Herav:						
Avskrivninger	0	0	3 172	5 349	7 465	18 214
Netto renteutgifter og -inntekter	0	0	60 819	63 480	68 716	78 277
Avsetninger til bundne driftsfond	0	0	-5 000	-6 000	1 300	9 000
Bruk av bundne driftsfond	0	0	5 000	0	0	0
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	0	0	61 602	5 059	-36 204	-51 956

§ 5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2A)

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Investeringer i varige driftsmidler	0	0	-209 950	-377 650	-263 250	304 950
Tilskudd til andres investeringer	0	0	-25 950	-9 750	-4 250	21 700
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	0	0	5 400	0	0	0
Utlån av egne midler	0	0	41 000	-5 000	-5 000	0
Sum investeringsutgifter	0	0	-189 500	-392 400	-272 500	326 650
Kompensasjon for merverdiavgift	0	0	49 990	75 530	52 650	-60 990
Tilskudd fra andre	0	0	0	0	10 620	23 010
Bruk av lån	0	0	139 510	316 870	209 230	-288 670
Sum investeringsinntekter	0	0	189 500	392 400	272 500	-326 650
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0	0	0	0

§ 5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2B)

1. Investeringer i varige driftsmidler

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan	Sum 2023-2026
Administrasjon og ledelse	0	0	-29 500	-30 000	-30 000	0		-89 500
Oppvekst	0	0	-17 500	-71 500	-21 500	6 000		-104 500
Velferd	0	0	-3 275	20 425	-36 375	-79 050		-98 275
Samfunnstjenester	0	0	-111 675	-279 575	-108 375	298 000		-201 625
Medborgerskap	0	0	-48 000	-17 000	-67 000	80 000		-52 000
Investeringer i varige driftsmidler	0	0	-209 950	-377 650	-263 250	304 950		-545 900

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan	Sum 2023-2026
Kirke - kirkelige investeringer	0	0	-3 500	-3 500	-3 500	0		-10 500
Kirke - ny urnelund Vardåsen kirke	0	0	-21 700	-5 500	0	21 700		-5 500
Kirke - Tiltak gravferd	0	0	-750	-750	-750	0		-2 250
Tilskudd til andres investeringer	0	0	-25 950	-9 750	-4 250	21 700		-18 250

3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan	Sum 2023-2026
Langenga velodrom - forskuttering av infrastruktur	0	0	5 400	0	0	0		5 400
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	0	0	5 400	0	0	0		5 400

4. Utlån av egne midler

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan	Sum 2023-2026
Forskuttering av spillemidler	0	0	-5 000	-5 000	-5 000	0		-15 000
Langenga velodrom - forskuttering av infrastruktur	0	0	46 000	0	0	0		46 000
Utlån av egne midler	0	0	41 000	-5 000	-5 000	0		31 000
Sum del 1-4	0	0	-189 500	-392 400	-272 500	326 650		-527 750

Tilleggsinnstilling til Handlingsprogram 2023-2026

§ 5-6 Økonomisk oversikt etter art - drift (3)

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Rammetilskudd	0	0	-61 900	-77 700	-76 200	-75 800
Innteks- og formuesskatt	0	0	9 100	47 600	45 000	42 800
Overføringer og tilskudd fra andre	0	0	-1 149	-1 149	-1 149	-1 149
Brukerbetalinger	0	0	-1 892	-1 892	-1 892	-1 892
Salgs- og leieinntekter	0	0	-29 865	-77 820	-127 025	-162 464
Sum driftsinntekter	0	0	-85 706	-110 961	-161 267	-198 505
Lønnsutgifter	0	0	61 060	58 060	54 260	51 260
Sosiale utgifter	0	0	21 748	21 748	21 748	21 748
Kjøp av varer og tjenester	0	0	1 353	-4 235	7 508	30 195
Overføringer og tilskudd til andre	0	0	10 347	10 347	10 347	10 347
Avskrivninger	0	0	3 172	5 349	7 465	18 214
Sum driftsutgifter	0	0	97 679	91 269	101 328	131 764
Brutto driftsresultat	0	0	11 974	-19 692	-59 938	-66 742
Renteinntekter	0	0	-12 000	-2 000	0	0
Renteutgifter	0	0	143 619	72 280	52 516	82 477
Avdrag på lån	0	0	-36 600	-39 600	-45 600	-48 600
Netto finansutgifter	0	0	95 019	30 680	6 916	33 877
Motpost avskrivninger	0	0	-2 872	-5 049	-7 165	-17 914
Netto driftsresultat	0	0	104 121	5 938	-60 188	-50 778
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Avsetninger til bundne driftsfond	0	0	-5 000	-6 000	1 300	9 000
Bruk av bundne driftsfond	0	0	5 000	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	-104 120	62	58 888	41 779
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	0	0	-104 120	-5 938	60 188	50 779
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	1	0	0	1

Saksframlegg

Arkivsak
22/16862-1

Saksbehandler
Atif Choudhry

Behandles av
Formannskapet
Kommunestyret

Møtedato
22.11.2022
13.12.2022

Gebyr og brukerbetalinger 2023

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Gebyrer og brukerbetalinger for 2023 vedtas i henhold til vedlegg «Gebyrer og brukerbetalinger for Asker kommune – prisliste for 2023»»
2. Som hovedregel legges deflator til grunn for justering av priser som vedtas administrativt.
3. Nye gebyrer og brukerbetalinger gjøres gjeldende fra 1. januar 2023, eller i henhold til iverksettelsesdato fastsatt i forskrift.

1. Sammendrag og konklusjon

Kommunedirektøren har utarbeidet forslag til nye satser for gebyrer og brukerbetalinger for 2023. Disse følger som vedlegg til saken. Flere av kommunens tjenester finansieres helt eller delvis gjennom gebyrer og brukerbetalinger. Adgangen til å kreve brukerbetaling er begrenset og regulert i lover og forskrifter.

Fastsettelse av og endringer i nivået på kommunale betalingstjenester skal vurderes i forbindelse med den årlige behandlingen av årsbudsjettet, og inngå i oversikt over løpende inntekter i driftsbudsjettet.

Gebyrer, avgifter og brukerbetalinger har eget vedtakspunkt 6 i kommunedirektørens forslag til handlingsprogram 2023-2026, og lyder som følger:

- Gebyrer, avgifter og brukerbetalinger fastsettes ut ifra de til enhver tid gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer. Gebyrer, avgifter og brukerbetalinger for 2023 vedtas særskilt i egen sak som behandles av kommunestyret samtidig med årsbudsjettet for 2023.
- Nye gebyrer, avgifter og brukerbetalinger gjøres gjeldende fra 1. januar 2023 dersom ikke annet er fastsatt.

2. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

Gebyrer og brukerbetalinger justeres normalt hvert år. Endringer i gebyrer og brukerbetalinger kan være basert på følgende:

- Kommunal deflator 3,7% i 2023
- Selvkost kalkyle der hvor dette kreves i lov og forskrift
- I henhold til lov og forskrift - justeres fra sentrale myndigheter, gjennom Statsbudsjettet.

Med kommunal betalingstjeneste menes gebyr/pris/avgift/egenandel og lignende som kreves for en lovpålagt kommunal serviceytelse. For flere lovpålagte tjenester er det hjemlet i særlov av kommunestyret selv må vedta gebyrregulativet. Flere kommunale betalingstjenester har selvkost som øvre grense for hva som lovlig kan kreves i gebyr. Andre kommunale betalingstjenester er regulert av staten i form av vedtatte maksimal- eller minimumssatser, eller som påbudte satser.

Det legges opp til at enkelte gebyrer og brukerbetalinger vedtas administrativt. For disse skal kommunestyret selv vedta prinsipp for prisfastsettelsen. Som hovedregel foreslås det at disse justeres årlig med deflator. Dette gjelder blant annet:

- Utleie og bortfeste av kommunale eiendommer
- Baneleie for idrettshaller og idrettsanlegg
- Billettpriser i kommunale anlegg
- Vaksinasjon

Selvkostområder

Vann, avløp, husholdningsrenovasjon, septik (slam), feie- og tilsynstjenester

Vann, avløp, renovasjon, septik (slam) samt feie- og tilsynstjenester er selvkosttjenester og skal beregnes i henhold til lov, forskrifter og retningslinjer som gjelder for de ulike områdene.

Den nye selvkostforskriften tredde i kraft januar 2020 og er hjemlet i den nye kommuneloven § 15-1. Forskriften definerer og gir rammen for beregningsgrunnlaget for selvkost.

Samlet selvkost for en tjeneste skal tilsvare den samlede merkostnaden ved å produsere tjenesten. Kommunen skal for tjenester hvor selvkost er satt som et øvre tak for gebyrinntektene, få tilbake de utleggene den opprinnelig hadde ved å yte tjenesten og bli kompensert for den kapitalen som har blitt bundet opp ved investeringer. Selvkost skal bare omfatte de kostnader som er nødvendige for å produsere tjenesten som det skal betales gebyr for. Dette omfatter driftskostnader (indirekte og direkte) og kapitalkostnader. Alle inntekter som knytter seg til kostnader som omfattes av selvkost, skal redusere selvkost.

Et viktig prinsipp i beregningene er at dagens brukere ikke skal subsidiere neste generasjons brukere eller omvendt. Dette innebærer at kapitalkostnader fordeles over eiendelens levetid og dekkes inn gjennom årlige avskrivninger og kalkulerte rentekostnader.

Overskudd på selvkost må føres tilbake og kan ikke benyttes til formål utenfor selvkostområde, mens et underskudd kan dekkes inn av fremtidige overskudd i selvkostregnskapet, som hovedregel innen 5 år. Kommunestyret kan bestemme at selvkostområdene vann og avløp kan subsidieres over kommunebudsjettet. Kommunen er ansvarlig for å utarbeide etterkalkyle når årsregnskapet foreligger. Selvkosttjenestene gjennomgår årlig revisjon av etterkalkylene og vises i egen note i årsrapporten til kommunen.

Renovasjonsgebyr

Kommunens plikter etter forurensningsloven kapittel 5 §§ 29, 30 og 31, og avfallsforskriften § 11-10, er utgangspunktet for avfallsgebyret. Det følger av forurensningsloven § 34 at kommunens lovpålagte håndtering av husholdningsavfall skal finansieres gjennom avfallsgebyr, og at gebyret skal baseres på full kostnadsdekning.

Gebyrøringene fra 2022 til 2023 for husholdningsavfall er på 5 %. Det legges opp til en relativt beskjeden og stabil gebyrvækst resten av perioden.

Det innføres brukerbetaling på Follestad gjenvinningsstasjon i henhold til sak 0024/22. Det blir samtidig nytt system der det betales etter type kjøretøy på begge gjenvinningsstasjonene.

Vann og avløpsgebyr

Hjemlene for beregning av vann- og avløpsgebyr finner man i Vass- og avløpsanleggslova og Forurensningsforskriften. Asker kommune har i lokal

gebyrforskrift fastsatt regler for beregning og innkreving av gebyrene, senest revidert i mars 2022.

Kommunestyret behandlet i møte den 13. september sak om vann- og avløpsgebyr for 2023 (saksnr. 0082/22). I denne forbindelse ble det vedtatt at: «Årsgebyrene settes opp i 2023 slik at de dekker inn kostnadsgrunnlaget, dvs. en balansert kostnads- og inntektsside. Formannskapet vil i budsjettbehandlingen vurdere hvordan de negative selvkostfondene skal hentes inn». I saken fremgår det at dette innebærer en gebyrøking i 2023 på henholdsvis 30% og 20% for vann- og avløpsgebyret, og deretter moderate økninger mot slutten av perioden.

Gebyrøkingen er en nødvendighet som følge av de økonomiske utfordringene tjenestene står ovenfor, som følge av renteendringer og kostnadsøkninger, på lik linje med resten av samfunnet. Vanntjenestene gikk med underskudd i 2021 og begge områdene forventes å gå med underskudd i 2022, noe som innebærer at tjenestene har negative selvkostfond ved utgangen av 2022. Dette på tross av at det gjennomføres store innsparinger for å dempe gebyrveksten.

Etter at saken ble behandlet i september, har renteprognosene for perioden økt fra 2,6 % til 4,22 % for 2023. I tillegg er kostnadene fra selskapene (Asker og Bærum Vannverk, Glitrevannverket og VEAS) økt som følge av samme årsak. En balansert kostnads- og inntektsside innebærer nå en gebyrøking utover det som foreslås i saken.

Det økonomiske bildet for tjenestene har endret seg drastisk. Som løsning foreslår kommunedirektøren følgende:

2023:

- Gebyrvekst på samme nivå som i saken fra september. Dette innebærer et underskudd på 49 mill. kr samlet for tjenestene i 2023
- For å dempe dette underskuddet økes innsparingskravet med 9 mill. kr; samlet 26 mill. kr i 2023
- Selvkosttjenestene vil dermed gå med et underskudd på 40 mill. kr som foreslås inndekket over kommunebudsjettet i 2023
- Underskuddet for årene 2021, 2022 og 2023 vil ikke kreves inndekket av abonnentene i senere år.

2024 til 2026:

- Vannområdet er budsjettert med et uinndekket underskudd i 2024 på 11 mill. kr, før man oppnår et balansert budsjett i 2025. I 2026 budsjetteres det med fondsoppbygging.

- Avløpsområdet budsjetteres med balansert budsjett i 2024. Deretter med fondsoppbygging i 2025 og 2026.

Gjennomsnittlig økning i handlingsprograms perioden er 18 % for årsgebyr vann og 13 % for årsgebyr avløp (abonnent med forbruk 150 m³ og et fastledd). Tiltakene som skissert over, vil gi tjenestene mulighet til å komme raskest mulig tilbake til en bærekraftig økonomi. I tillegg legges det ikke for stor gebyrbyrde på husstandene i en tid hvor mange opplever en sterkt presset økonomi.

Vann

	2022	2023	2024	2025	2026
Driftskostnader	89 199	101 163	115 654	129 807	136 236
Andre inntekter	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Avskrivninger	35 835	40 584	44 349	48 205	53 144
Renter	15 021	47 619	49 743	52 982	57 362
Tilknytningsgebyr	-15 535	-9 800	-9 800	-9 800	-9 800
Kostnadsgrunnlag	123 519	178 567	198 946	220 194	235 943
Årsgebyr	119 019	159 167	187 946	220 194	243 243
Resultat	-4 500	-19 400	-11 000	-	7 300

Tall i 1000

Gebyr for bruk 150 m³ eks mva	kr 3 280	kr 4 263	kr 4 981	kr 5 775	kr 6 313
% Økning	10 %	30 %	17 %	16 %	9 %
Årsgebyr pr innbygger eks mva	kr 1 262	kr 1 656	kr 1 956	kr 2 292	kr 2 531
Kalkylerente	1,50 %	4,22 %	4,07 %	3,97 %	3,94 %

Avløp

	2022	2023	2024	2025	2026
Driftskostnader	124 828	128 877	135 702	146 602	147 602
Andre inntekter	-3 045	-3 549	-3 549	-3 549	-3 549
Avskrivninger	39 946	44 479	48 341	52 416	58 225
Renter	14 530	44 358	46 438	50 029	55 210
Tilknytningsgebyr	-13 193	-10 600	-10 600	-10 600	-10 600
Kostnadsgrunnlag	163 065	203 564	216 332	234 899	246 888
Årsgebyr	147 065	182 964	216 332	242 199	254 588
Resultat	-16 000	-20 600	-	7 300	7 700

Tall i 1000

Gebyr for bruk 150 m³ eks mva	kr 4 100	kr 4 922	kr 5 758	kr 6 379	kr 6 636
% Økning	5 %	20 %	17 %	11 %	4 %
Årsgebyr pr innbygger eks mva	kr 1 552	kr 1 904	kr 2 251	kr 2 521	kr 2 650
Kalkylerente	1,50 %	4,22 %	4,07 %	3,97 %	3,94 %

Tilknytningsgebyr

I sak om evaluering av forskrift for vann- og avløpsgebyr ble det vedtatt å innføre egne gebyrstørrelser for tilknytningsgebyr for driftsbygninger i landbruk og lagerbygg. Forskriften § 3-2, 4. ledd sier:

«For driftsbygninger i landbruket og lagerbygg fastsettes engangsgebyret for tilknytning på grunnlag av det samlede areal av husdyrrom, vaskerom og rom som har vannuttak. Ved gebyrfastsettelsen skal følgende arealstørrelser benyttes:

1. Gebyrpliktig areal mindre enn 100 m²
2. Gebyrpliktig areal over 100 m² og opptil 199 m²
3. Gebyrpliktig areal over 199 m²

Formålet med egne satser for driftsbygninger i landbruket og lagerbygg er at disse byggene ofte er store, men med lite areal med sanitærinstallasjoner. Det vurderes som at det er vesentlig lavere kostnader forbundet med å betjene slike bygg av denne årsak.

De nye gebyrstørrelsene for slike driftsbygninger i landbruk og lagerbygg foreslås til (inkl. mva.):

	Vann	Avløp
Gebyrpliktig areal mindre enn 100 m2	kr 14 100	kr 14 100
Gebyrpliktig areal over 100 m2 og opptil 199 m2	kr 28 200	kr 28 200
Gebyrpliktig areal over 199 m2.	kr 84 600	kr 84 600

Feiing

Feie- og tilsynsgebyret er også omfattet av selvkostregelverket. Gebyrene betales årlig selv om man ikke har besøk av feieren hvert år. Det foreslås en moderat prisøkning på 3 % mellom årene i perioden 2023 til 2026.

Slamtømming

Gebyrene knyttet til slamtømming foreslås uendret mellom årene 2022 og 2023.

Tjenester etter plan og bygningsloven, matrikkellova og eierseksjonsloven

Behandlingsgebyrene etter plan- og bygningsloven, matrikkellova og eierseksjonsloven skal gjenspeile kommunens kostnader med saksbehandlingen, og kan ikke overstige selvkost.

Det vil bli fremlagt en egen sak om gebyrregulativ for saksbehandling etter plan- og bygningsloven hvor enkelte justeringer vil bli foreslått. Kommunedirektøren foreslår at M minstegebyr økes med deflator til kr. 3300

Parkeringsavgift

Parkering mot betaling (vilkårsparkering) reguleres i vegtrafikklova og trafikkforskriften. Kommunedirektøren legger til grunn at parkeringsavgift er en inntektskilde innenfor samferdselsområdet.

Kommunedirektøren foreslår priser i henhold til vedtatt sak om parkeringsstrategi fra november 2021.

Båthavner

Det foreslås en egen priskategori for de største båtene, med bakgrunn i et høyere strømforbruk blant disse.

Barnehage og skolefritidsordning (SFO)

Satsene for foreldrebetaling for de kommunale barnehagene vedtas hvert år av kommunestyret. Foreldrebetalingen inkluderer ikke kostpenger.

Familier med lav inntekt har rett til moderasjon eller gratis kjernetid. Det samme gjelder familier med to eller flere søsken i barnehage.

Satsene for oppholdsbetaling for SFO vedtas hvert år av kommunestyret. Kommunestyret vedtar også satser for tilbud i SFO de dagene skolen er stengt (ferie-SFO). Oppholdsbetalingen inkluderer ett enkelt måltid inkludert frukt eller grønnsaker hver dag. Foreldrebetalingen skal ikke overstige selvkost.

Foreldre med barn på 1. trinn er gitt rett til 12 timer gratis SFO hver uke. Hvis foreldrene på 1. trinn har lavere inntekt enn 785 100 kroner, så får det gratis SFO. Foreldre med elever på 2. til 4. trinn får tilbud om gratis SFO, hvis de har inntekt under tre ganger folketrygdens grunnbeløp. Videre har alle foreldre på 2. til 4. trinn rett til moderasjon hvis oppholdsbetalingen overstiger fem prosent av husholdningens inntekt.

Kommunedirektøren foreslår en økning på 3,7 prosent, som er kommunal deflator.

Asker kommune har over flere år hatt et eget tilbud til elever med nedsatt funksjonsevne i den videregående skolen som trenger organisert aktivitet etter skoletid. Tjenesten er behovsprøvd, og det fattes enkeltvedtak om det skal gis et tilbud eller ikke. Kommunedirektøren foreslår at det ikke lenger kreves betaling for opphold på EST.

Praktisk bistand i hjemmet

Brukerbetaling for praktisk bistand i hjemmet reguleres i forskrift om egenandeler for kommunale helse og omsorgstjenester. Selvkost er øvre grense for egenandel.

Kommunedirektøren foreslår en endring i timepris fra kroner 450 til kroner 455, og for øvrig ingen endringer i modellen for egenbetaling.

Kommunedirektøren foreslår imidlertid en fortsatt skjerming/betalingsfritak dersom husstandens samlede skattbare nettoinntekt før særfradrag er under 2,5 G.

Grunnbeløpet (G) per 1. mai 2022 er kr 111 477, og justeres 1. mai hvert år, og blir fastsatt etter trygdeoppgjøret.

Kostpenger i omsorgsboliger for eldre

Kostpenger i bolig med heldøgns bemanning ble vedtatt til kroner 4000 per måned for full kost i sak om gebyrer og brukerbetalinger for 2022. Betaling for kost skal være til selvkost og økes til kroner 4400 per måned på grunnlag av prisutviklingen i 2022. Beløpet inkluderer også standard husholdnings- og toalett artikler, vask av tøy, sengetøy og håndklær.

For kost i bolig/bofellesskap med heldøgns omsorg, men hvor beboer kun delvis har felles husholdning, faktureres det i henhold til selvkost.

Trygghetsalarm

Kommunedirektøren foreslår at dagens priser videreføres med kommunal deflator.

Vaksine- og konsultasjonspriser ved avdeling Vaksinasjon og smittevern

Kommunedirektøren foreslår en ny modell for prising av vaksiner og vaksinasjonstjenester.

Vaksinasjon er ikke en lovpålagt tjeneste, men vaksinerer er forebyggende i forhold til våre innbyggers helse. Innbyggeren må selv betale for tjenesten. Unntaket er barnevaksinasjonsprogrammet og koronavaksinasjonsprogrammet.

I forbindelse med etablering av ny avdeling for vaksinasjon og smittevern ser man behov for en forenklet prismodell. Forslaget til prismodell har tatt utgangspunkt i dagens praksis i Asker samt våre omkringliggende kommuner.

Målet med prismodellen er at den skal være enkel å forstå, og enkel å justere i forhold til svingninger i vaksinepriser og endring i konsumprisindeksen. Vaksinene bestilles via Folkehelseinstituttet (FHI), og FHI fastsetter en maksimal utsalgspris for vaksinen.

Det foreslås at Asker kommune benytter innkjøpspris inkludert avgifter som grunnlag for utvalg, med et tillegg som skal dekke vaksinesvinn og materialkostnader knyttet til vaksinerer. Tillegget foreslås per 1.1.23 til kr. 75.

Det anbefales å gjøre en revurdering av prisene to ganger per år, for eksempel vår og høst.

I tillegg til vaksineprisen må innbygger betale for konsultasjon. Konsultasjonsprisene som foreslås er nærmest uendret, men kveldstillegget foreslås fjernet.

Inntil nå har det vært en forskjell på konsultasjonsavgiften knyttet til om du har time på dagtid eller på kveldtid. I ny modell foreslås en lik pris for dag og kveld. Dette for å kunne ha en enklere modell, og en mer forutsigbarhet for innbygger. Noen innbyggere har også lengre reisevei enn andre, noe som kan medføre utfordringer med å ha time på dagtid.

Pris for konsultasjon justeres årlig i henhold til kommunal deflator satt i Statsbudsjettet. Prisjusteringer for vaksine og konsultasjon rundes av til nærmeste 10-krone.

Familiekonsultasjon andre vaksiner gjelder vaksiner som er raske å ta, og som ikke medfører rådgivning og veiledning. Familiekonsultasjon fås kun når familien kommer samlet til vaksinerings.

Vaksinerings er kostbart. Det anbefales at vaksinasjon og smittevern tilbyr mulighet for betaling i flere avdrag, og at dette kan avtales i konsultasjon.

Det betales ikke avgift for mer enn én konsultasjon dersom innbygger ikke får levert den tjenesten en har bestilt. For eksempel hvis en må få ny time grunnet at vaksinen ikke er tilgjengelig.

For å være transparent i prosessen er det mulig å legge ut innkjøpspriser ved siden av salgsprisen på nettsidene slik at innbygger kan se strukturen.

Kommunedirektøren anbefaler at Asker kommune innfører ny prismodell for vaksine- og konsultasjonspriser ved avdeling Vaksinasjon og smittevern.

Priser innenfor tjenesteområde Medborgerskap

Prinsipper for gebyrfastsettelse av ikke-lovpålagte tjenester er at prisene justeres med deflator.

Halleie til barn og unge under 18 år harmoniseres og er gratis i hele den nye kommunen.

Arbeidet med harmonisering av tilbud og priser for de tre svømmehallene pågår. Askerbadet KF vil fra 1.1.2023 innlemmes i basisorganisasjon.

I Vardåsen skisenter reduseres rabatt ved kjøp av sesongkort før jul fra 50 % avslag til 25 % avslag

Friplassordningen for kulturskolen som ble etablert i 2021 med en begrensning på 25 plasser er utvidet og omfattet fra 2022 100 plasser. Friplass omfatter familier med en samlet inntekt under 5G.

Gravferds og kirkegårdstjenester

Avgifter for bruk av gravkapell, anonym minnelund, navnet minnelund, urnevegg, kremasjon og feste av grav fastsettes av kommunen etter forslag fra gravplassmyndigheten (gravplassloven § 21). Øvrige gebyrer vedtas av Asker kirkelige fellesråd.

Asker kirkelige fellesråd har besluttet å øke prisene som fastsettes av fellesrådet i all hovedsak med deflator. Leie av organist for folkeregistrerte i annen kommune er økt

utover deflator og oppjustert til faktisk kostnad. Honorar prest ved gravferd folkeregistrert i annen kommunen bortfaller med ny ordning for presters lønn.

3. Sakens relevans for de tre bærekraftsdimensjonene

Kommuneplanens mål er basert på FNs bærekraftsmål. Gebyr og brukerbetaling 2023 er med på påvirke alle de seks bærekraftsmål som Asker Kommune har valgt som satsningsområder.

4. Tidligere behandling

Saken er ikke tidligere behandlet.

5. Kommunedirektørens vurdering

Kommunedirektøren vurderer at forslag til gebyrer og brukerbetaling som er lagt frem som vedlegg til denne sak, støtter opp under vedtakspunkt om gebyrer og brukerbetaling i kommunedirektørens forslag til handlingsprogram 2023-2026.

For vann- og avløpsgebyrene legges det opp til en gebyrvekst i henhold til sak om «Vann og avløpsgebyr 2023» som ble politisk behandlet i september. For de resterende selvkosttjenestene legges det opp til en moderat vekst i gebyrene. Gebyrberegningene for disse tjenestene er basert på selvkostkalkyler.

For øvrig justeres prisene etter kommunal deflator 3,7 prosent, eller i henhold til forskrift / justeringer i statsbudsjettet.

For prising av gebyrer og brukerbetaling som vedtas administrativt anbefaler kommunaldirektøren at det som hovedregel legges opp til en årlig justering med kommunal deflator som er fastsatt i statsbudsjettet. Dette er i tråd med vedtatt økonomireglement.

Kommunedirektøren anbefaler kommunestyret å vedta de foreslåtte gebyrer og brukerbetaling, lagt frem som vedlegg til denne sak.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Gebyrer og brukerbetalinger - prisliste for 2023

Asker
kommune

Gebyrer og brukerbetaling – prislister for 2023

Vedlegg til sak «Gebyrer og brukerbetaling 2023»

Innhold

TJENESTEOMRÅDE OPPVEKST.....	4
Barnehage – foreldrebetaling	4
Skolefritidsordning (SFO) – foreldrebetaling.....	4
Etter skoletid (EST)	4
TJENESTEOMRÅDE VELFERD	5
Institusjonsopphold.....	5
Praktisk bistand i hjemmet.....	5
Trygghetsalarm.....	5
Kostabonnement.....	5
TJENESTEOMRÅDE SAMFUNNSTJENESTER.....	6
Vann- og avløps tjenester, septik tømming, tilsyns- og saksbehandlingsgebyr	6
Husholdningsrenovasjon.....	7
Næringsavfall.....	8
Feiing og tilsyn.....	8
Parkering	8
Graving i vei.....	8
Fyrverkeri	8
Transport til/fra arbeid og aktivitet.....	9
Båthavner	9
Fellingsavgifter med mer.....	9
TJENESTEOMRÅDE SAMFUNNSUTVIKLING	9
Tjenester etter plan- og bygningsloven, matrikkellova og eierseksjonsloven.....	9
TJENESTEOMRÅDE MEDBORGERSKAP	10
Gravferd og kirkegårds tjenester	10
Kulturskolen	11
Priser som fastsettes administrativt	12

Gebyrer og brukerbetalingar 2023

Utleie Asker kulturhus og Venskaben, priser for frivillige organisasjoner og bosatte i Asker.....	12
Utleie Asker kulturhus og Venskaben, priser for faste ukentlige øvelser for frivillige organisasjoner	12
Utleie Asker kulturhus og Venskaben, priser for næring/bedrifter og private utenfor Asker kommune	13
Markedsføring i regi av Asker kulturhus	13
Barnebursdagspakker.....	13
Slemmestad MEK (Nytt lokale som erstatter Sekkefabrikken)	14
Risenga svømmehall – billettpriser	15
Holmen svømmehall – billettpriser	15
Leiepriser basseng Risenga og Holmen	15
Røykenbadet - billettpriser svømmehall	16
Treningsrom	16
Leie av Bondi terapibasseng.....	16
Haller – trening og idrettsarrangement	17
Fotballbaner/kunstgress – trening og idrettsarrangement (Risenga/Borgen).....	17
Risenga kunstisbane – trening og idrettsarrangement	17
Fast leie/bruk av skolegymnastikksaler på ettermiddager i ukedager	17
Risenga ishall.....	17
Utleiepriser Tofte flerbrukshall	18
Aktiv Asker.....	18
Innbyggertorg.....	18
Utleiepriser Sætre samfunnshus	19
Utleiepriser Malerhjemmet.....	19
Utleiepriser Folkestadhallen	19
Vaksinasjons- og smittevernkontoret	20

TJENESTEOMRÅDE OPPVEKST

Barnehage – foreldrebetaling

Asker kommune følger makspris fastsatt i Statsbudsjettet. Regjeringen foreslår at maksimalprisen for en barnehageplass blir redusert til 3000 kroner per måned fra 1. januar 2023. Redusert plass følger antall timer.

Kr. pr. måned	2022	2023	Fra dato
Full barnehageplass 5 dager per uke	3 315	3 000	01.01.2023
Redusert barnehageplass 4 dager per uke	2 652	2 400	01.01.2023
Redusert barnehageplass 3 dager per uke	1 989	1 800	01.01.2023
Halv plass	1 658	1 500	01.01.2023
Søskenmoderasjon for 2. barn	30 %	30 %	01.01.2023
Søskenmoderasjon for 3. eller flere barn	50 %	50 %	01.01.2023

Prisene følger de maksimalpriser Stortinget til enhver tid bestemmer.

Kostpenger kommer i tillegg og skal beregnes til selvkost for den enkelte barnehage.

Redusert foreldrebetaling etter søknad: Kommunen følger gjeldende regler når det gjelder gratis kjernetid og redusert foreldrebetaling for familier med lav inntekt.

Skolefritidsordning (SFO) – foreldrebetaling

Kr. pr. måned 1. trinn	2022	2023	Fra dato
Foreldrebetaling 5 dager per uke	2 141	2 220	01.01.2023
Foreldrebetaling 4 dager per uke	1 713	1 776	01.01.2023
Foreldrebetaling 3 dager per uke	1 285	1 333	01.01.2023
Foreldrebetaling 2 dager per uke	857	889	01.01.2023
Morgenplass 5 dager per uke	1 263	1 310	01.01.2023
Feriedager, per dag	190	197	01.01.2023
Enkelt dager, per dag	158	164	01.01.2023
Kr. pr. måned 2. til 4 trinn	2022	2023	Fra dato
Foreldrebetaling 5 dager per uke	3 569	3 701	01.01.2023
Foreldrebetaling 4 dager per uke	2 855	2 960	01.01.2023
Foreldrebetaling 3 dager per uke	2 141	2 220	01.01.2023
Foreldrebetaling 2 dager per uke	1 428	1 481	01.01.2023
Morgenplass 5 dager per uke	1 263	1 310	01.01.2023
Feriedager, per dag	316	328	01.01.2023
Enkelt dager, per dag	263	273	01.01.2023

Foreldre med barn på 1. trinn er gitt rett til 12 timer gratis SFO hver uke. Hvis foreldrene på 1. trinn har lavere inntekt enn 785 100 kroner, så får de gratis SFO. Foreldre med elever på 2. til 4. trinn får tilbud om gratis SFO, hvis de har inntekt under tre ganger folketrygdens grunnbeløp. Videre har alle foreldre på 2. til 4. trinn rett til moderasjon hvis oppholdsbetalingen overstiger fem prosent av husholdningens inntekt.

Etter skoletid (EST)

Etter skoletid er et tilbud til familier som har ungdommer med nedsatt funksjonsevne i den videregående skolen. Tjenesten er behovsprøvd. Kommunedirektøren foreslår at det ikke lenger kreves betaling for opphold på EST.

Kr. pr. måned	2022	2023	Fra dato
Egenandel 5 dager per uke	1 444	IK	01.01.2023
Egenandel 4 dager per uke	1 216	IK	01.01.2023
Egenandel 3 dager per uke	1 028	IK	01.01.2023
Egenandel 2 dager per uke	738	IK	01.01.2023
Egenandel 1 dag per uke	530	IK	01.01.2023

TJENESTEOMRÅDE VELFERD

Institusjonsopphold

Kr.	2022	2023	Fra dato
Langtidsopphold i institusjon, iht. forskriftenes makspris*	Ja	Ja	Iht. forskrift
Opphold på trygghetsavdeling ved Risenga bo og omsorgssenter, per døgn	217	225	01.01.2023
Korttidsopphold, per døgn inntil 60 døgn, iht. forskriftenes makspris*	180	185	Iht. forskrift
Korttidsopphold rehabilitering, per døgn inntil 60 døgn, iht. forskriftenes makspris*	180	185	Iht. forskrift
Korttidsopphold, over 60 døgn per år beregnes etter langtidsopphold regelverk	Ja	Ja	Iht. forskrift
Korttidsopphold rehabilitering, over 60 døgn per år beregnes etter langtidsopphold regelverk	Ja	Ja	Iht. forskrift
Dag-/nattopphold, iht. forskriftenes makspris*	100	105	Iht. forskrift
Dagsenter eldre inkl. transport, iht. forskriftenes makspris*	100	105	Iht. forskrift

*Umiddelbar endring ved forskriftsendring.

Praktisk bistand i hjemmet

Kr. pr. mnd.	2022	2023	Fra dato
Årlig inntekt under 2,5G - ingen egenbetaling	0	0	01.01.2023
Årlig inntekt 2,5G - 3G betaler for maks 2 timer per måned	900	910	01.01.2023
Årlig inntekt 3G - 4G betaler for maks 3 timer per måned	1 350	1 365	01.01.2023
Årlig inntekt 4G - 5G betaler for maks 6 timer per måned	2 700	2 730	01.01.2023
Årlig inntekt over 5G betaler for maks 8 timer per måned	3 600	3 640	01.01.2023

Selvkost er øvre grense for egenbetaling. Selvkost per time er beregnet til kroner 455.

Trygghetsalarm

Kr. pr. mnd.	2022	2023	Fra dato
Installasjon - engangsbetaling	1 200	1 245	01.01.2023
Årlig inntekt 2,5G og over (selvkost)	350	363	01.01.2023
GPS lokaliseringsteknologi (selvkost)	150	156	01.01.2023

Kostabonnement

Kr.	2022	2023	Fra dato
Full kost i bolig med heldøgns bemanning	4 000	4 400	01.01.2023
Porsjonsmiddag (hjemmeboende og dagbrukere)	82	90	01.01.2023
Dessert (hjemmeboende og dagbrukere)	16	18	01.01.2023
Frokost/kvelds (dagtilbud)	57	63	01.01.2023

Full kost i bolig inkluderer kost og basis husholdnings-/toalettartikler, samt vask av tøy, sengetøy og håndklær. Bruker undertegner brukervtale ved innflytting.

Ekstra bestillinger utover basis tilleggs-faktureres.

For kost i bolig/bofellesskap med heldøgns omsorg hvor beboer kun delvis spiser felles måltider, faktureres i henhold til selvkost.

Gebyrer og brukerbetalinger 2023

TJENESTEOMRÅDE SAMFUNNSTJENESTER

Vann- og avløps tjenester, septik tømming, tilsyns- og saksbehandlingsgebyr

Beløpene er i kroner inkludert 25 % mva. (mva-pliktig virksomhet)	2022	2023	Fra dato
Vann			
Årsgebyr, vann pr m ³	17,50	22,61	01.01.2023
Fastledd vann	1 473,00	1 938,00	01.01.2023
Tilknytningsgebyr for boliger, vann per m ²	141,00	141,00	01.01.2023
Tilknytningsgebyr for kontor, erverv og industri vann per m ²	141,00	141,00	01.01.2023
Tilknytningsgebyr for lagerbygg og driftsbygninger i landbruk, vann:			
Gebyrpliktig areal under 100 m ²		14 100,00	01.01.2023
Gebyrpliktig areal mellom 100 m ² og opptil 199 m ²		28 200,00	01.01.2023
Gebyrpliktig areal over 199 m ²		84 600,00	01.01.2023
Avløp			
Årsgebyr, avløp pr m ³	23,70	26,39	01.01.2023
Fastledd avløp	1 574,00	2 194,00	01.01.2023
Tilknytningsgebyr for boliger, avløp per m ²	141,00	141,00	01.01.2023
Tilknytningsgebyr for kontor, erverv og industri avløp pr m ²	141,00	141,00	01.01.2023
Tilknytningsgebyr for lagerbygg og driftsbygninger i landbruk, avløp:			
Gebyrpliktig areal under 100 m ²		14 100,00	01.01.2023
Gebyrpliktig areal mellom 100 m ² og opptil 199 m ²		28 200,00	01.01.2023
Gebyrpliktig areal over 199 m ²		84 600,00	01.01.2023
Vann og avløp diverse			
Administrasjonsgebyr ved ikke avlest vannmåler	128,00	133,00	01.01.2023
Tapt vannmåler	755,00	783,00	01.01.2023
Administrasjonsgjebyr for abonnenter uten installert vannmåler og abonnenter med mekanisk vannmåler	2 563,00	2 658,00	01.01.2023
Gebyr for inndekning av kommunens faktiske utgifter inkl utsyr/matriell ved f.eks fysisk oppmøte for avlesning av vannmåler, kontroll av vannmåler, ved avstegning/påsetting av vannforsyning mm	1 538,00	1 595,00	01.01.2023
Omregningsfaktor ved stipulert forbruk (areal som grunnlag)	1,50	1,50	01.01.2023
Fastsettelse av fastledd etter kategori for næring (vekst fastledd etter kapasitet):			
Næring med kapasitet fra 0-350 m ³	1,00	1,00	01.01.2023
Næring med kapasitet fra 351 til 700 m ³	2,50	2,50	01.01.2023
Næring med kapasitet fra 701 til 1500 m ³	5,00	5,00	01.01.2023
Næring med kapasitet fra 1501 til 6000 m ³	12,00	12,00	01.01.2023
Næring med kapasitet fra 6001 til 18000 m ³	38,00	38,00	01.01.2023
Næring med kapasitet fra 18001 til 55000 m ³	100,00	100,00	01.01.2023
Næring med kapasitet over 55000 m ³	300,00	300,00	01.01.2023
Gebyrreduksjon ved ikke varslet avdrudd over 24 timer	-431,00	-447,00	01.01.2023
Gebyrreduksjon ved ikke varslet avdrudd over 8 timer - 2 ganger per år eller mer	-431,00	-447,00	01.01.2023
Gebyrreduksjon når hygienisk kvalitet på vannet er så dårlig at det må kokes	-431,00	-447,00	01.01.2023
Vannavslag kl 07:00 til kl 21:00	15 503,00	16 077,00	01.01.2023
Vannavslag kl 21:00 til kl 07:00	21 269,00	22 056,00	01.01.2023
Arbeid etter medgått tid, per time	1 420,00	1 473,00	01.01.2023
Utgiftsdekning ved avlesning av vannmåler	Faktiske kostnader	Faktiske kostnader	01.01.2023
Test av vannmåler	Faktiske kostnader	Faktiske kostnader	01.01.2023
Stengning/gjenåpning	Faktiske kostnader	Faktiske kostnader	01.01.2023
Septik			
Tankvolum til og med 3 m ³	3 250,00	3 250,00	01.01.2023
Tankvolum større enn 3 m ³ tom 6 m ³	4 923,00	4 923,00	01.01.2023
Tankvolum større enn 6 m ³ tom 12 m ³	7 917,00	7 917,00	01.01.2023
Tankvolum større enn 12 m ³	9 192,00	9 192,00	01.01.2023
+ behandling av volum over 12 m ³ pr m ³	938,00	938,00	01.01.2023
Ekstraarbeid ved tømning pr time	2 181,00	2 181,00	01.01.2023
Ekstratømming i tillegg til ordinær tømmepris basert på tankvolum	1 091,00	1 091,00	01.01.2023
Behov for ekstraoperatør pga fremkommelighet/sikkerhet	1 091,00	1 091,00	01.01.2023
Behov for ekstra bil pga slangelengde/fremkommelighet/sikkerhet	2 181,00	2 181,00	01.01.2023
Gebyr beregnet etter medgått tid, per time	1 330,00	1 330,00	01.01.2023
Utedo/tørtoalett pris pr tømning	5 790,00	5 790,00	01.01.2023
Oppmøte uten å få tømt pr gang	1 022,00	1 022,00	01.01.2023
Tillegg for utrykning	2 500,00	2 500,00	01.01.2023
Spylling mv	Dekning av faktiske kostnader	Dekning av faktiske kostnader	01.01.2023
Tilleggsgebyr for påslipp	Dekning av faktiske kostnader	Dekning av faktiske kostnader	01.01.2023
Gebyr beregnet etter medgått tid, per time	1 330,00	1 330,00	01.01.2023
Saksbehandlingsgebyr for utslipps- og pålippstillatelser (Ikke mva-pliktig)	10 133,00	10 133,00	01.01.2023
Saksbehandlingsgebyr - utslipp av kommunalt avløpsvann fra mindre tettbyggelsler	Dekning av faktiske kostnader	Dekning av faktiske kostnader	01.01.2023
Ikke mva pliktig gebyr:			
Tilsynsgebyr (ikke mva pliktig)	664	664	01.01.2023

Gebyrer og brukerbetalingar 2023

Husholdningsrenovasjon

Beløpene er i kroner inkludert 25 % mva. (mva-pliktig virksomhet)	2022	2023	Fra dato
Grunnbeløp	2 117,00	2 200,00	01.01.2023
Gebyr for restavfall, liten beholder, per liter	19,50	20,50	01.01.2023
Gebyr for restavfall, stor beholder, per liter	19,50	20,50	01.01.2023
Nedgravd konteiner restavfall over 1100 liter, per liter	15,80	16,60	01.01.2023
Nedgravd konteiner restavfall under 1100 liter, per liter	21,10	22,20	01.01.2023
Restavfallsekk 100 liter	2 916,00	3 062,00	01.01.2023
Restavfallsekk 50 liter	1 459,00	1 531,00	01.01.2023
4-ukers tømming restavfall. Per liter	15,00	16,00	01.01.2023
Ekstrabeløp for henteavstand 10-20 m	929,00	975,00	01.01.2023
Ekstrabeløp for henteavstand 20-30 m	1 858,00	1 950,00	01.01.2023
Kompostering (skal ikke ha beholder til matavfall), reduksjon i gebyr	-261,00	-261,00	01.01.2023
Grunnbeløp hybel	1 058,50	1 110,00	01.01.2023
Hytterrenovasjon samarbeid helårs, Asker sør	4 008,00	4 209,00	01.01.2023
Hytterrenovasjon standard helårs, Asker sør	4 847,00	IA	01.01.2023
Ekstratømming sommer liten beholder	713,00	749,00	01.01.2023
Ekstratømming sommer stor beholder	926,00	973,00	01.01.2023
Ekstratømming	413,00	434,00	01.01.2023
Ekstra sekk i gamle Røyken og Hurum (pr stykk)	98,00	IA	01.01.2023
Rengjøring av 2-hjuls beholder	235,00	247,00	01.01.2023
Rengjøring av 4-hjuls beholder	352,00	370,00	01.01.2023
Rengjøring av nedgravd beholdere	2 333,00	2 450,00	01.01.2023
Henteavstand 5-10m	324,00	341,00	01.01.2023
Ekstratømming nedgravd/konteiner per stk.	1 935,00	2 032,00	01.01.2023
Vedlikehold nedgravd konteiner	1 032,00	1 084,00	01.01.2023
Luktabsorbent nedgravd konteiner	723,00	760,00	01.01.2023
Hytterrenovasjon samarbeid sommer, Asker sør	2 541,00	2 669,00	01.01.2023
Ny RFID-brikke til adgang avfallsug	Nytt	50,00	01.01.2023
Utrykning for å fjerne blokkering i avfallsug	Nytt	1 500,00	01.01.2023
Tømmegebyr gjenvinningsstasjoner - husholdningsavfall			
Egenandel for adgang med personbil	60,00	100,00	01.01.2023
Egenandel for adgang med kjøretøy større enn personbil (personbil med henger, varebil, pickup etc.)	Nytt	200,00	01.01.2023
Avfallsmengder over 150 kg, per tonn	1 198,00	IA	01.01.2023
Trevirke, per tonn	639,00	IA	01.01.2023
Rene masser (stein, jord, fliser, Leca), per tonn	511,00	IA	01.01.2023
Røtter, stubber og grener (over 15 cm i diameter), per tonn	1 066,00	IA	01.01.2023
Metall, uansett mengde	62,00	IA	01.01.2023
Egenandel for kun Hageavfall	Gratis	Gratis	01.01.2023
Egenandel for kun Impregnerert trevirke	Gratis	Gratis	01.01.2023
Egenandel for kun Farlig avfall	Gratis	Gratis	01.01.2023
Egenandel for kun EE-avfall	Gratis	Gratis	01.01.2023
Egenandel for kun Asbest og eternitt	Gratis	Gratis	01.01.2023
Adgang og levering på Follestad gjenvinningstsjon	Gratis	IA	01.01.2023

Gebyrer og brukerbetalingar 2023

Næringsavfall

Beløpene er i kroner eksklusiv 25 % mva. (mva-pliktig virksomhet)	2022	2023	Fra dato
Literspris næringskunder restavfall	22,20	24,00	01.01.2023
Literspris næringskunder restavfall stor konteiner > 1 100 l	17,70	19,20	01.01.2023
Literspris næringskunder papir	9,50	10,30	01.01.2023
Literspris næringskunder papir, stor konteiner > 1 100 l	7,60	8,30	01.01.2023
Literspris næringskunder plastemballasje	9,90	10,70	01.01.2023
Literspris næringskunder plastemballasje, stor konteiner > 1100 l	7,80	8,50	01.01.2023
Literspris næringskunder matavfall	16,30	17,70	01.01.2023
Ekstratømming næring nedgravd/konteiner per stk.	2 221,50	2 400,00	01.01.2023
Literspris næringskunder restavfall, nedgravd konteiner	17,70	19,20	01.01.2023
Literspris næringskunder papir, nedgravd konteiner	7,60	8,30	01.01.2023
Literspris næringskunder plastemballasje, nedgravd konteiner	7,80	8,50	01.01.2023
Literspris næringskunder glass- og metallemballasje	2,80	3,00	01.01.2023
Ekstratømming næring beholder	660,50	713,40	01.01.2023
Tømmegebyr Yggeset avfallspark			
Blandet avfall, fra første kilo	1,50	1,60	01.01.2023
Trevirke	901,70	935,10	01.01.2023
Rene masser	715,80	742,30	01.01.2023
Metall	80,10	83,10	01.01.2023
Hageavfall inntil 15 cm i diameter	443,50	460,00	01.01.2023
Røtter, stubber og grener over 15 cm i diameter	1 192,20	1 236,40	01.01.2023
Farlig avfall - forskjellige priser i hht type avfall	Ulik	Ulik	
Impregneret trevirke	3 178,60	3 296,30	01.01.2023
Elektrisk avfall og hvitevarer	1 271,50	1 318,60	01.01.2023
Asbest og eternitt	1 950,90	2 023,10	01.01.2023
Vinduer 1965-1975 PCB	1 476,20	1 530,90	01.01.2023
Vinduer 1976-1990 Klorparafiner	12 714,30	13 184,80	01.01.2023
Vinyl og gulvbelegg	14 462,90	14 998,10	01.01.2023
Næringsavfall - annet:			
Maskinell bistand ved løft fra henger	114,00	118,30	01.01.2023
Maskinell bistand til tømming av henger	341,00	353,70	01.01.2023

Feiing og tilsyn

Beløpene er i kroner inkludert 25 % mva. (mva-pliktig virksomhet)	2022	2023	Fra dato
Årsgebyr feiing	158	163	01.01.2023
Ikke mva-pliktig gebyr			
Årsgebyr tilsyn fyringsanlegg (mva-fritt)	180	186	01.01.2023
Årsgebyr tilsyn gassanlegg (mva-fritt)	180	186	01.01.2023

Parkering

Beløpene er i kroner inkludert 25 % mva. (mva-pliktig virksomhet)	2022	2023	Fra dato
Parkeringsavgift høy sats (pr time)	40	40	01.01.2023
Parkeringsavgift middels sats (pr time)		25	01.01.2023
Parkeringsavgift lav sats (pr time)		10	
Innfartsparkering, høy sats (dagsbillett)	40	40	01.01.2023
Innfartsparkering, middels sats (dagsbillett)		25	
Ansattparkering Asker sentrum og nærliggende områder (dagsbillett)		40	01.01.2023
Ansattparkering Asker sentrum og nærliggende områder (pr måned)	400	400	01.01.2023
Rabatt for fossilfrie kjøretøy		Halv pris av	01.01.2023

Graving i vei

Beløpene er i kroner eksklusiv 25 % mva. (mva-pliktig virksomhet)	2022	2023	Fra dato
Gravetillatelse, per søknad	5 810	6 025	01.01.2023
Arbeidstillatelse, per søknad	3 540	3 675	01.01.2023
Ekstra kontroll, per sak	1 960	2 035	01.01.2023
Liggeløyve, per time	1 300	1 350	01.01.2023

Fyrverkeri

Kr. pr. søknad	2022	2023	Fra dato
Søknader om tillatelse til handel med fyrverkeri klasse II, III og IV og gjennomføring av tilsyn	2 890	2 980	01.01.2023
Dersom søknaden avslås betales halvt gebyr			01.01.2023

Gebyrer og brukerbetalingar 2023

Transport til/fra arbeid og aktivitet

Kr. pr. måned	2022	2023	Fra dato
Årsinntekt under 2,5G ingen egenbetaling	0	0	01.01.2023
Årsinntekt fra 2,5G og over:			
Egenbetaling 1 dag per uke	175	180	01.01.2023
Egenbetaling 2 - 3 dager per uke	430	445	01.01.2023
Egenbetaling 4 - 5 dager per uke	714	740	01.01.2023

Båthavner

Døgnleie (maks 3 døgn)	2022	2023	Fra dato
Sætre gjestehavn			
< 30 fot, per døgn	205	215	01.01.2023
30 - 39 fot, per døgn	255	265	01.01.2023
40 - 49 fot, per døgn	310	330	01.01.2023
> 49 fot, per døgn	IK	450	01.01.2023
Holmsbu gjestehavn			
< 30 fot, per døgn	205	215	01.01.2023
30 - 39 fot, per døgn	255	265	01.01.2023
40 - 49 fot, per døgn	310	330	01.01.2023
> 49 fot, per døgn	IK	450	01.01.2023

Fast båt plass Filtvedt og Holmsbu	2022	2023	Fra dato
Årsleie per breddmeter plass	2 975	3 085	01.01.2023

Fellingsavgifter med mer

Kr.	2022	2023	Fra dato
Fellingsavgift på voksen elg*	580	580	01.01.2021
Fellingsavgift på elgkalv*	340	340	01.01.2021
Fellingsavgift på voksen hjort*	450	450	01.01.2021
Fellingsavgift på hjortkalv*	270	270	01.01.2021
Avliving og bortkjøring av dyr**	1 090	1 500	01.01.2021
Leie av utstyr til fangst av leveden vilt **	1 640	2 000	01.01.2021

*Prisene følger de maksimalpriser Stortinget til enhver tid bestemmer. Prisene blir vedtatt 01.05. hvert år, og gjelder fra 01.05. – 30.04.

**Prisene er gjeldene fra 01.01.2023.

TJENESTEOMRÅDE SAMFUNNSUTVIKLING

Tjenester etter plan- og bygningsloven, matrikkellova og eierseksjonsloven

Gebyrregulativ for tjenester etter plan- og bygningsloven, matrikkellova og eierseksjonsloven i egen sak. Minstegebyr (M) kr. 3 300.

Kr.	2022	2023	Fra dato
Minstegebyr	3 180	3 300	01.01.2023

TJENESTEOMRÅDE MEDBORGERSKAP

Gravferd og kirkegårds tjenester

Gravferd og kirkegårds tjenester hvor avgifter vedtas av Asker kommune

Kr.	2022	2023	Fra dato
Kremasjon folkeregistrerte i Asker	2 200	2 280	01.01.2023
Festeavgift per grav per år	320	330	01.01.2023
*Opprettelse av plass i navnet minnelund	1 980	2 050	02.01.2022
Leie av gravkapell/kirke folkeregistrerte i annen kommune	1 740	1 800	01.01.2023

Gravferd og kirkegårdstjenester hvor avgifter og priser vedtas av Asker kirkelige fellesnemnd/fellesråd

Kr.	2022	2023	Fra dato
*Kistebegravelse folkeregistrerte i annen kommune	6 090	6 315	01.01.2023
*Urnedsettelse folkeregistrerte i annen kommune	1 590	1 650	01.01.2023
**Leie av organist for folkeregistrerte i annen kommune	1 350	2 500	01.01.2023
Leie båretottak seremoni folkeregistrerte i annen kommune	560	580	01.01.2023
Forsendelse av urne	330	340	01.01.2023
*Kors	435	450	01.01.2023
*Ventetegn	600	620	01.01.2023
*Planting, vanning og stell av grav (ulike tilbud)	1 090	1 130	01.01.2023
*Høstplanting (Calluna) pr. stk.	135	140	01.01.2023
*Krans til allehelgensdag	230	240	01.01.2023
*Krans til jul	230	240	01.01.2023
*Plantekasse (40-50 og 60 cm)	1 350	1 400	01.01.2023
*Plantekasse 80 cm	1 630	1 690	01.01.2023
*Montering av plantekasse	540	560	01.01.2023
*Bytte jord og veke til privat plantekasse	230	240	01.01.2023
*Jord til plantekasse pr. sekk	115	120	01.01.2023
*Gravminne til enkel urnegrav ferdig montert	4 080	4 230	01.01.2023
*Oppsetting av støtte	850	880	01.01.2023
*Oppretting av støtte - omfattende	850	880	01.01.2023
*Oppretting av støtte - mindre omfattende	445	460	01.01.2023
*Bolting	660	685	01.01.2023
*Anleggskostnader for tilrettelagt grav for folkeregistrerte i annen kommune (til den aktuelle gravferdsforvaltning)	40 400	41 895	01.01.2023
***Honorar prest ved gravferd folkeregistrerte i annen kommune	3 470	0	01.01.2023

*Inkl. mva

** Oppjustert til faktisk kostnad

*** Bortfaller med ny ordning for presters lønn

Gebyrer og brukerbetalingar 2023

Kulturskolen

Kr. pr. år	2022	2023	Fra dato
Visuell kunst, teater og musikk			
Vanlig elevplass	5 560	5 770	01.01.2023
Vanlig elevplass for korpsmusikanter*	4 340	4 500	01.01.2023
Introgrupper	4 220	4 380	01.01.2023
Breddegrupper og ensembler	3 060	3 170	01.01.2023
Seniorteater	1 500	1 560	01.01.2023
Teater BITS (for skolene i Borgensonen)	Gratis	0	01.01.2023
Dirigentsressurs pr. skolekorps/orkester: 20% dirigentsressurs gratis*	Gratis	0	01.01.2023
Dirigent korps/orkester per årstime (faktureres halvårlig per årstime)*	30 150	31 270	01.01.2023
Dans			
Dans 45 minutter	4 960	5 140	01.01.2023
Dans 60 minutter	5 320	5 520	01.01.2023
Dans 75/90 minutter	5 880	6 100	01.01.2023
Dans lørdag 45 minutter (kortere semester)	3 580	3 710	01.01.2023
Dans lørdag 60 minutter (kortere semester)	3 800	3 940	01.01.2023
Dans lørdag 75/90 minutter (kortere semester)	4 240	4 400	01.01.2023
Dans Tofte og Folkestad	3 780	3 920	01.01.2023
Makspris per elev dans	12 190	12 640	01.01.2023
Privattime à 60 minutter	740	770	01.01.2023
Privattime à 30 minutter	370	380	01.01.2023
Flerfagsrabatter for dans			
Familierabatt: 25 % (gjelder nærmeste familie som søsken, barn og foreldre)			01.01.2023
Elev som deltar på 2 klasser pr uke: 20 % rabatt			01.01.2023
Elev som deltar på 3 klasser pr uke: 30 % rabatt			01.01.2023
Elev som deltar på 4 klasser pr uke: 40 % rabatt			01.01.2023
Elev som deltar på 5 klasser pr uke: 50 % rabatt			01.01.2023
Felles for alle fag			
En friplass per barn i familier med samlet inntekt under 5G			01.01.2023
Søskenmoderasjon og familierabatt (gjelder for ett undervisningstilbud fra barn/familiemedlem nr to)	25 %	25 %	01.01.2023
Kurs kortere enn et semester	1000-2000	1000-2000	01.01.2023

* Kulturskolen har gjort en del forenklinger i prisstruktur da det tidligere var mange like priser fordelt på ulike fag og tilbud. Disse er nå samlet i tre felles prisnivåer med noen få unntak som blant annet redusert pris for korps elever, gratis tilbud BITS og Seniorteater.

Priser som fastsettes administrativt

Utleie Asker kulturhus og Venskaben, priser for frivillige organisasjoner og bosatte i Asker

Kr.	2022	2023	Fra dato
Teatersalen, per time (min. 4 timer)	1 600	1 660	01.01.2023
Teatersalvestibyle/Multisalvestibyle	Gratis	Gratis	01.01.2023
Multisalen, per time (min. 4 timer)	1 200	1 240	01.01.2023
Festsalen, per timer (min. 2 timer)	470	490	01.01.2023
Festsalen, hele. Selskapspakke: 1 dag pakkepris	8 510	8 800	01.01.2023
Festsalen, hele. Selskapspakke: hele helgen pakkepris	14 560	15 000	01.01.2023
Kjøkken, per time	100	100	01.01.2023
Bjørn Carlsen rommet, per time	205	250	01.01.2023
Radar Scene, per time (min. 4 timer)	820	850	01.01.2023
Radar Kafe (rusfri), per time (min. 4 timer)	420	440	01.01.2023
Bandøvingsrom (rusfritt), per 3 timer (gratis for ungdom)	245	250	01.01.2023
Bandrom per semester (gratis for ungdom)	1 055	1 090	01.01.2023
Venskaben, hele, per time (min. 2 timer)	655	700	01.01.2023
Venskaben, Storsalen, per time (min. 2 timer)	380	390	01.01.2023
Venskaben, Formannskapsalen, per time (min. 2 timer)	165	170	01.01.2023
Venskaben, Salongen, per time (min. 2 timer)	135	140	01.01.2023
Venskaben, Kjøkken, per time (min. 2 timer)	125	130	01.01.2023
Venskaben, hele. Selskapspakke: 1 dag pakkepris	9 230	9 600	01.01.2023
Venskaben, hele. Selskapspakke: Hele helgen pakkepris	17 430	18 000	01.01.2023
Teknikere, per time	545	580	01.01.2023
Servicepersonell (Vaktmester/arr.ansvarlig), per time	480	500	01.01.2023
Lyd og lyspakke Radar, dagspris	2 620	2 720	01.01.2023
Flygel, Venskaben, dagspris	1 060	1 100	01.01.2023
Flygel Steinway, Teatersal, dagspris	1 850	1 920	01.01.2023
Stort piano, Sauter, dagspris	870	900	01.01.2023
Lite piano, Venskaben, dagspris	530	550	01.01.2023
Stemming, flygel/piano, dagspris	1 900	1 970	01.01.2023
Video, lysbildefremviser, overhead, videokanon	Gratis	Gratis	01.01.2023
Musikkanlegg, Venskaben, dagspris	660	680	01.01.2023
Billettavgift, dagspris	25-35	25-35	01.01.2023

Utleie Asker kulturhus og Venskaben, priser for faste ukentlige øvelser for frivillige organisasjoner

Kr.	2022	2023	Fra dato
Festsalen, per time (min. 2 timer)	90	90	01.01.2023
Venskaben, Storsalen, per time (min. 2 timer)	90	90	01.01.2023
Servering			
Kaffe og te, per person	30	30	01.01.2023
Kaffe, te og kjeks, per person	45	50	01.01.2023
Frukt, per person	35	40	01.01.2023

Gebyrer og brukerbetalingar 2023

Utleie Asker kulturhus og Venskaben, priser for næring/bedrifter og private utenfor Asker kommune

Kr.	2022	2023	Fra dato
Teatersalen, per time (min. 4 timer)	1 950	2 020	01.01.2023
Teatersalsvestibyle, per time (min. 4 timer)	360	370	01.01.2023
Multisalen, per time (min. 4 timer)	1 730	1 790	01.01.2023
Multisalsvestibylen, per time (min. 4 timer)	570	590	01.01.2023
Festsalen, per time (min. 2 timer)	1 030	1 070	01.01.2023
Festsalen, hele. Selskapspakke: 1 dag pakkepris	11 790	12 230	01.01.2023
Festsalen, hele. Selskapspakke: hele helgen pakkepris	19 680	20 410	01.01.2023
Kjøkken, per time	330	340	01.01.2023
Bjørn Carlsen rommet, per time	660	680	01.01.2023
Radar Scene, per time (min. 4 timer)	1 060	1 100	01.01.2023
Radar Kafe (rusfri), per time (min. 4 timer)	790	820	01.01.2023
Venskaben, hele, per time (min. 2 timer)	1 960	2 030	01.01.2023
Venskaben, Storsalen, per time (min. 2 timer)	1 080	1 120	01.01.2023
Venskaben, Formannskapsalen, per time (min. 2 timer)	550	570	01.01.2023
Venskaben, Salongen, per time (min. 2 timer)	380	390	01.01.2023
Venskaben, Kjøkken, per time (min. 2 timer)	380	390	01.01.2023
Venskaben, hele. Selskapspakke: 1 dag pakkepris	14 150	14 700	01.01.2023
Venskaben, hele. Selskapspakke: Hele helgen pakkepris	27 270	28 300	01.01.2023
Teknikere, per time	760	790	01.01.2023
Servicepersonell (Vaktmester/arr. ansvarlig), per time	660	680	01.01.2023
Stor lyd og lys pakke Teater- og Multisalen, dagspris	7 180	7 450	01.01.2023
Liten lyd og lys pakke Teater- og Multisalen, dagspris	4 610	4 780	01.01.2023
Stor lyd og lys pakke Radar, dagspris	5 000	5 190	01.01.2023
Liten lyd og lys pakke Radar, dagspris	2 740	2 840	01.01.2023
Taleanlegg, dias, overhead, 16 med mer fremviser, internetttilkobling og videokanon	inkl. i timepris	inkl. i timepris	01.01.2023
Flygel Steinway, Teatersal, dagspris	3 700	3 840	01.01.2023
Stort piano, Sauter, dagspris	1 300	1 350	01.01.2023
Lite piano, Venskaben, dagspris	670	690	01.01.2023
Stemming, flygel/piano, dagspris	2 400	2 490	01.01.2023
Musikkanlegg, festsalen/Kulturhuset, dagspris	640	660	01.01.2023
Musikkanlegg, festsalen/Venskaben, dagspris	640	660	01.01.2023
Billettavgift	25-35	25-35	01.01.2023
Servering			
Kaffe og te, per person	30	30	01.01.2023
Kaffe, te og kjeks, per person	45	50	01.01.2023
Frukt, per person	35	40	01.01.2023

Markedsføring i regi av Asker kulturhus

Kr.	2022	2023	Fra dato
Obligatorisk basispakke organisasjoner	1 350	1 400	01.01.2023
Obligatorisk basispakke næring	2 710	2 900	01.01.2023

Barneburstdagspakker

Kr.	2022	2023	Fra dato
Klokkergården ungdomshus - barneburstdagspakke, max 5 timer (kafe + sal)	IK	1 200	01.01.2023
Tofte S3 Ungdommens kulturhus barneburstdagspakke, max 5 timer (kafe + sal)	IK	1 200	01.01.2023
Radar kafe barneburstdag maks. 5 timer	IK	1 600	01.01.2023
Sætre ungdomsklubb - barneburstdagspakke, max 5 timer	IK	1 200	01.01.2023

Gebyrer og brukerbetalingar 2023

Slemmestad MEK (Nytt lokale som erstatter Sekkefabrikken)

Kr.	2022	2023	Fra dato
Næringsliv			
Dagsprisleie			
Grunnpris 1: Man-Tor - 08:00-16:00		3 000	01.01.2023
Grunnpris 2: Man-Tor - 16:00-02:00		5 000	01.01.2023
Grunnpris 3: Fre-Søn - 08:00-16:00		5 000	01.01.2023
Grunnpris 4: Fre-Søn - 16:00-02:00		6 000	01.01.2023
Timepris per time utover grunnpris		800	01.01.2023
Utstyr			
Lydanlegg liten pakke		1 500	01.01.2023
Lydanlegg stor pakke		5 000	01.01.2023
Lysanlegg		1 500	01.01.2023
Projektor med lerret		450	01.01.2023
Servise komplett per pers (vin- og vannglass samt tallerken og bestikk)		20	01.01.2023
Tjenester			
Tekniker, arrangementansvarlig eller vakthold. Pris per person		3 500	01.01.2023
Barpersonell per time per person		400	01.01.2023
Riggekostnader per time per person		400	01.01.2023
Privat			
Dagsprisleie			
Grunnpris 1: Man-Tor - 08:00-16:00		2 700	01.01.2023
Grunnpris 2: Man-Tor - 16:00-02:00		2 700	01.01.2023
Grunnpris 3: Fre-Søn - 08:00-16:00		3 000	01.01.2023
Grunnpris 4: Fre-Søn - 16:00-02:00		4 000	01.01.2023
Timepris per time utover grunnpris		600	01.01.2023
Utstyr			
Lydanlegg liten pakke		850	01.01.2023
Lydanlegg stor pakke		2 000	01.01.2023
Lysanlegg		850	01.01.2023
Projektor med lerret		350	01.01.2023
Servise komplett per pers (vin- og vannglass samt tallerken og bestikk)		20	01.01.2023
Tjenester			
Tekniker, arrangementansvarlig eller vakthold. Pris per person		3 500	01.01.2023
Barpersonell per time per person		400	01.01.2023
Riggekostnader per time per person		400	01.01.2023
Lokalt kulturliv			
Dagsprisleie			
Grunnpris 1: Man-Tor - 08:00-16:00		2 700	01.01.2023
Grunnpris 2: Man-Tor - 16:00-02:00		2 700	01.01.2023
Grunnpris 3: Fre-Søn - 08:00-16:00		2 700	01.01.2023
Grunnpris 4: Fre-Søn - 16:00-02:00		2 700	01.01.2023
Timepris per time utover grunnpris		600	01.01.2023
Utstyr			
Lydanlegg liten pakke		750	01.01.2023
Lydanlegg stor pakke		1 250	01.01.2023
Lysanlegg		750	01.01.2023
Projektor med lerret		250	01.01.2023
Servise komplett per pers (vin- og vannglass samt tallerken og bestikk)		20	01.01.2023
Tjenester			
Tekniker, arrangementansvarlig eller vakthold. Pris per person		3 500	01.01.2023
Barpersonell per time per person		400	01.01.2023
Riggekostnader per time per person		400	01.01.2023
Vask tilkommer alle leieforhold			
Liten vask		750	01.01.2023
Stor vask		1500	01.01.2023

Gebyrer og brukerbetalinger 2023

Risenga svømmehall – billettpriser

Kr.	2022	2023	Fra dato
Armbånd medlemskap/årskort/klippekort	115	120	01.01.2023
Årskort barn, studenter inntil 25 år	3 400	3 450	01.01.2023
Årskort honnør/ufør/funksjonshemmet		3 900	01.01.2023
Årskort voksen	4 600	4 800	01.01.2023
Enkeltbillett før kl 12.00 på hverdager	90	95	01.01.2023
Enkeltbillett etter 19.30 på hverdager	90	95	01.01.2023
Barn 0-2 år	Gratis	Gratis	01.01.2023
Barn 3-17 år, studenter inntil 25 år, enkeltbillett hverdag	110	115	01.01.2023
Barn 3-17 år, studenter inntil 25 år, enkeltbillett helg	130	135	01.01.2023
Honnør/Uførfunksjonshemmet, enkeltbillett hverdag		130	01.01.2023
Honnør/Uførfunksjonshemmet, enkeltbillett helg		140	01.01.2023
Voksen enkeltbillett, hverdag	155	160	01.01.2023
Voksen enkeltbillett, helg	170	175	01.01.2023
Familiebillett, 2 voksne + 2 barn (3-17 år), hverdager	470	470	01.01.2023
Familiebillett, 2 voksne + 2 barn (3-17 år), helg	535	530	01.01.2023
Klippekort 12 besøk barn, studenter inntil 25 år	1 075	1 150	01.01.2023
Klippekort 12 besøk honnør/ufør/funksjonshemmet		1 300	01.01.2023
Klippekort 12 besøk voksen	1 540	1 600	01.01.2023
30 dagers kort barn 3-17, studenter inntil 25 år	550	575	01.01.2023
30 dagers kort honnør/ufør/funksjonshemmet	550	650	01.01.2023
30 dagers kort voksen	775	800	01.01.2023

Holmen svømmehall – billettpriser

Kr.	2022	2023	Fra dato
Armbånd månedskort/årskort/klippekort	115	120	01.01.2023
Årskort barn, studenter inntil 25 år	1 950	1 950	01.01.2023
Årskort honnør/ufør/funksjonshemmet		2 550	01.01.2023
Årskort voksen	3 500	3 600	01.01.2023
Enkeltbillett før kl 12.00 på hverdager	80	85	01.01.2023
Barn 0-2 år	Gratis	Gratis	01.01.2023
Barn 3-17 år, studenter inntil 25 år, enkeltbillett	55	65	01.01.2023
Honnør/ufør/funksjonshemmet, enkeltbillett		85	01.01.2023
Voksen enkeltbillett	115	120	01.01.2023
Familiebillett, 2 voksne + 2 barn (3-17 år)	305	315	01.01.2023
Klippekort 12 besøk barn, studenter inntil 25 år	565	650	01.01.2023
Klippekort 12 besøk honnør/ufør/funksjonshemmet		850	01.01.2023
Klippekort 12 besøk voksen	1 130	1 200	01.01.2023
30 dagers kort barn, studenter inntil 25 år	275	325	01.01.2023
30 dagers kort honnør/ufør/funksjonshemmet		425	01.01.2023
30 dagers kort voksen	575	600	01.01.2023

Leiepriser basseng Risenga og Holmen

Kr.	2022	2023	Fra dato
Varmtvannsbasseng, hele bassenget, pr time		1 050	01.01.2023
Varmtvannsbasseng, halve bassenget, pr time		525	01.01.2023
25-meters basseng, pr bane pr time		350	01.01.2023
25-meters basseng, pr bane pr time, idrettslag		250	01.01.2023
Stupebasseng, pr time		1 050	01.01.2023

Gebyrer og brukerbetalingar 2023

Røykenbadet - billettpriser svømmehall

Kr.	2022	2023	Fra dato
Armbånd medlemskap/årskort/klippekort	115	120	01.01.2023
Årskort barn, student (vi selger dette som 12 måneders medlemskap - se lenger ned på listen)	3 780	3 840	01.01.2023
Årskort ufør (vi selger dette som 12 måneders medlemskap - se lenger ned på listen)	4 080	4 140	01.01.2023
Årskort voksen (vi selger dette som 12 måneders medlemskap - se lenger ned på listen)	5 280	5 400	01.01.2023
Enkeltbillett før kl 12.00 på hverdager	95	95	01.01.2023
Enkeltbillett etter 19.30 på hverdager	95	95	01.01.2023
Barn 0-2 år	Gratis	Gratis	01.01.2023
Barn 3-17 år og studenter, enkeltbillett hverdag	115	115	01.01.2023
Barn 3-17 år og studenter, enkeltbillett helg	135	135	01.01.2023
Uføre, enkeltbillett hverdag	130	130	01.01.2023
Uføre, enkeltbillett helg	140	140	01.01.2023
Voksen enkeltbillett, hverdag	155	161	01.01.2023
Voksen enkeltbillett, helg	170	176	01.01.2023
Familiebillett, 2 voksne + 2 barn (3-17 år), hverdager	450	470	01.01.2023
Familiebillett, 2 voksne + 2 barn (3-17 år), helg	520	530	01.01.2023
Klippekort 10 besøk barn og student	930	960	01.01.2023
Klippekort 10 besøk honnør / ufør	1 025	1 060	01.01.2023
Klippekort 10 besøk voksen	1 290	1 338	01.01.2023
Barn medlemskap bad 12 mnd (pris per mnd abonnement)	315	320	01.01.2023
Honnør / ufør medlemskap bad 12 mnd (pris per mnd abonnement)	340	345	01.01.2023
Voksen medlemskap bad 12 mnd (pris per mnd abonnement)	440	450	01.01.2023
Røykenbadet utleie priser basseng			
Opplæring - hev og senk. Helt basseng	1 030	1 050	01.01.2023
Opplæring - hev og senk. Halvt basseng	520	525	01.01.2023
Opplæring - skråbunn. Helt basseng	890	910	01.01.2023
Opplæring - skråbunn. Halvt basseng	440	455	01.01.2023
25m. Per bane. Maks 3 baner	350	350	01.01.2023
25m. Per bane. Svømmeklubb	235	250	01.01.2023
Stupebasseng. Helt basseng	890	1 050	01.01.2023

Treningsrom

Kr.	2022	2023	Fra dato
Enkeltbillett - Kun treningsrom - Ungdom (16+), student og ufør	55	60	01.01.2023
Enkeltbillett - Kun treningsrom - Voksen	65	70	01.01.2023
Enkeltbillett - Kun treningsrom - Før 15	65	70	01.01.2023
Enkeltbillett - Bad + treningsrom - Ungdom (16+), student og ufør	95	100	01.01.2023
Enkeltbillett - Bad + treningsrom - Voksen	160	165	01.01.2023
Enkeltbillett - Bad + treningsrom - Før 15	130	135	01.01.2023

Leie av Bondi terapibasseng

Kr.	2022	2023	Fra dato
Grupper, per time	360	370	01.01.2023

Gebyrer og brukerbetalingar 2023

Haller – trening og idrettsarrangement

Hall leie skal være gratis i tildelt treningstid i hele kommunen, for barn og unge under 18 år.

Kr.	2022	2023	Fra dato
Trening i vedtatt åpningstid, jfr tildeling	Gratis	Gratis	01.01.2023
Kamp arrangement alle haller, idrettslag (per time)	360	370	01.01.2023
Arrangement per døgn i is- og idrettshaller	4 100	4 250	01.01.2023
Arrangement per døgn i svømmehall (innenfor normal åpningstid)	6 150	6 380	01.01.2023
Utleie til ikke-kommunale skoler/institusjoner (per time)	760	790	01.01.2023
Sommer trening etter avtale, i juni etter skoleslutt og i august før skolestart, for idrettslag (per time)	195	200	01.01.2023
Trening i skolens ferier og høytidsdager	Pris på forespørsel	Pris på forespørsel	01.01.2023
Idrettsskole - en flate per klubb (2 uker, primært første og siste uke i sommerferien)	Gratis	Gratis	01.01.2023
Utleie til kommersielle aktører/idrettslag utenfor Asker	Pris på forespørsel	Pris på forespørsel	01.01.2023
Leie utover åpningstid ishall/svømmehall	1 060	1 100	01.01.2023
Leie utover åpningstid idrettshall	820	850	01.01.2023
Leie utover åpningstid i ishall/svømmehall i helg, pris pr time	2 050	2 150	01.01.2023

*inkl. Toftehallen, Midtbygdahallen og Røykenhallen - som ved en feil i fjor hadde egne priser

Fotballbaner/kunstgress – trening og idrettsarrangement (Risenga/Borgen)

Kr.	2022	2023	Fra dato
Trening 15/4-15/10 - idrettslag	Gratis	Gratis	01.01.2023
Kunstgress 15/10-15/4	1 515	1 570	01.01.2023
Kunstgress 15/10-15/4 Rabatt - ugunstige tider	25 %	25 %	01.01.2023
Utleie til ikke-kommunale skoler/institusjoner	760	790	01.01.2023
Utleie til kommersielle aktører/idrettslag utenfor Asker	Pris på forespørsel	Pris på forespørsel	01.01.2023

Risenga kunstisbane – trening og idrettsarrangement

Kr.	2022	2023	Fra dato
Trening i åpningstid - idrettslag, per time	Gratis	Gratis	01.01.2023
Kamp/arrangement - idrettslag, per time	550	570	01.01.2023
Utleie til ikke-kommunale skoler/institusjoner, per time	740	770	01.01.2023
Utleie til kommersielle aktører/idrettslag utenfor Asker, per time	Pris på forespørsel	Pris på forespørsel	01.01.2023

Fast leie/bruk av skolegymnastikksaler på ettermiddager i ukedager

Kr.	2022	2023	Fra dato
Leie/bruk av skolers gymnastikksaler for lag og foreninger		0	01.01.2023
Leie/bruk for private grupper, eller grupper ikke tilsluttet lag og foreninger		270	01.01.2023
Leie i helg på forespørsel		Pris på forespørsel	01.01.2023

Risenga ishall

Kr.	2022	2023	Fra dato
Leie av isflate, trening og idrett/kommersiell	500	550	01.01.2023
Leie av isflate, trening og idrett/kommersielle - kamper/arrangement	1 000	1 040	01.01.2023
Leie av isflate og tribune, andre kommersielle formål/arrangement	2 000	2 070	01.01.2023
Leie/bruk av sosialt rom - lag og foreninger	Gratis	Gratis	01.01.2023
Leie/bruk av sosialt rom - kommersielle aktører	Ny	250	01.01.2023

Gebyrer og brukerbetalingar 2023

Utleiepriser Tofte flerbrukshall

Kr.	2022	2023	Fra dato
Foreninger			
Pe sal (hallen kan deles i tre saler)	275	280	01.01.2023
Kantine	87	90	01.01.2023
Bordtennisrom	87	90	01.01.2023
Treningsrom	87	90	01.01.2023
Maksimumspris for hele huset, per dag	2 445	2 540	01.01.2023
Næringsdrivende			
Pe sal (hallen kan deles i tre saler)	425	440	01.01.2023
Kantine	127	130	01.01.2023
Bordtennisrom	127	130	01.01.2023
Treningsrom	127	130	01.01.2023
Maksimumspris for hele huset, per dag	3 260	3 380	01.01.2023

Aktiv Asker

Kr.	2022	2023	Fra dato
Frisklivstrening, 2 ganger per uke (pakkepris)	320	320	01.01.2023
Aktivitetslederkurs		Gratis	01.01.2023
Hverdagsglede, kurs	320	320	01.01.2023
Bra mat, kurs	320	320	01.01.2023
Søvn, kurs	320	320	01.01.2023
Tobakksfri	320	Gratis	01.01.2023
Aktiv på dagtid	320	320	01.01.2023
Tilrettelagte aktiviteter psykisk utviklingshemmede	530	530	01.01.2023

Innbyggertorg

Kr.	2022	2023	Fra dato
Kategori 1			
Illdsjeler, lag, foreninger og kommunale tjenester kan bruke lokaler gratis til aktiviteter og arrangementer som er åpen for alle i nærmiljøet og i tråd med innbyggertorgets formål. For mer informasjon se retningslinjer for bruk av lokaler på ditt innbyggertorg (se hjemmesiden)	Gratis	Gratis	01.01.2023
Kategori 2			
Private aktører kan få leie lokaler til sine aktiviteter så lenge de er åpne for alle, bidrar positivt til nærmiljøet og er i tråd med formålet til innbyggertorgene. For mer informasjon se retningslinjer for bruk av lokaler på ditt innbyggertorg (se hjemmesiden)			
Innbyggertorg små møterom, per time	200	210	01.01.2023
Innbyggertorg store møterom, per time	600	620	01.01.2023
Innbyggertorg kjøkken, per time	600	620	01.01.2023
Tofte samfunnshus hele huset pr. dag, per time	3 000	3 110	01.01.2023
Tofte S3 Ungdommens kulturhus kafé, per time	400	410	01.01.2023
Kategori 3			
Lag og foreninger i Asker kommune og kommunale avdelinger kan leie lokaler til sine lukkede arrangementer, men må vike for arrangementer (kategori 1 og 2) som er åpne for lokalmiljøet. Dersom ditt lag eller forening bidrar med åpne aktiviteter/arrangementer på møteplassen vil dere falle inn under kategori 1. For mer informasjon se retningslinjer for bruk av lokaler på ditt innbyggertorg (se hjemmesiden)			
Innbyggertorg små møterom, per time	100	100	01.01.2023
Innbyggertorg store møterom, per time	300	310	01.01.2023
Innbyggertorg kjøkken, per time	300	310	01.01.2023
Tofte samfunnshus hele huset pr. dag, per time	1 500	1 560	01.01.2023
Tofte S3 Ungdommens kulturhus kafé, per time	200	210	01.01.2023

Gebyrer og brukerbetalingar 2023

Utleiepriser Sætre samfunnshus

Kr.	2022	2023	Fra dato
Ildsjeler, lag, foreningar og kommunale tenester kan bruke lokaler gratis til aktivitetar og arrangementer som er åpen for alle i nærmiljøet og i tråd med samfunnshusets formål.		Gratis	01.01.2023
Private aktører			
A-sal, per time	285	300	01.01.2023
Møterom A, per time	90	90	01.01.2023
Dusj og garderobe, per time	90	90	01.01.2023
Maksimums pris A-sal, per dag	2 000	2 070	01.01.2023
Maksimums pris for heile huset, per dag	2 535	2 630	01.01.2023
Næringsdrivende			
A-sal, per time	440	460	01.01.2023
Møterom A, per time	130	130	01.01.2023
Dusj og garderobe, per time	130	130	01.01.2023
Maksimums pris A-sal, per dag	2 520	2 610	01.01.2023
Maksimums pris for heile huset, per dag	3 360	3 480	01.01.2023

Utleiepriser Malerhjemmet

Kr.	2022	2023	Fra dato
Ildsjeler, lag, foreningar og kommunale tenester kan bruke lokaler gratis til aktivitetar og arrangementer som er åpen for alle i nærmiljøet og i tråd med Malerhjemmets formål.		Gratis	01.01.2023
Private aktører			
Søndre del (1. etasje), per time	90	90	01.01.2023
Nordre del (1. etasje), per time	90	90	01.01.2023
Hele 1. etasje, per time	185	190	01.01.2023
Maksimum heile huset, per dag	1 370	1 420	01.01.2023
<i>Sommerutleie</i>			
Hele 1. etasje, per uke	5 700	5 910	01.01.2023
Søndre del, per uke	3 810	3 950	01.01.2023
Nordre del, per uke	1 900	1 970	01.01.2023
Næringsdrivende			
Søndre del (1. etasje), per time	135	140	01.01.2023
Nordre del (1. etasje), per time	135	140	01.01.2023
Hele 1. etasje, per time	265	270	01.01.2023
Maksimum heile huset, per dag	1 980	2 050	01.01.2023
<i>Sommerutleie</i>			
Hele 1. etasje, per uke	11 400	11 820	01.01.2023
Søndre del, per uke	7 600	7 880	01.01.2023
Nordre del, per uke	3 800	3 940	01.01.2023

Utleiepriser Folkestadhallen

Kr.	2022	2023	Fra dato
Foreningar			
Hele huset, per time	285	300	01.01.2023
Maksimumspris for heile huset, per dag	2 520	2 610	01.01.2023
Næringsdrivende			
Hele huset, per time	440	460	01.01.2023
Maksimumspris for heile huset, per dag	3 360	3 480	01.01.2023

Gebyrer og brukerbetalingar 2023

Vaksinasjons- og smittevernkontoret

Kr.	2022	2023	Fra dato
Konsultasjonar*			
Reisevaksine 1.konsultasjon (ny reise) - barn 0-16 år		150	01.01.2023
Reisevaksine 2.konsultasjon/påfyll - barn 0-16 år		150	01.01.2023
Generell vaksinekonsultasjon - barn 0-16 år		150	01.01.2023
Ordre pr. telefon på Dukoral (+ vaksinepris) - barn 0-16 år		150	01.01.2023
Reisevaksine 1.konsultasjon (ny reise) - voksne over 16 år		250	01.01.2023
Reisevaksine 2.konsultasjon/påfyll - voksne over 16 år		150	01.01.2023
Generell vaksinekonsultasjon - voksne over 16 år		150	01.01.2023
Ordre pr. telefon på Dukoral (+ vaksinepris) - voksne over 16 år		150	01.01.2023
Familiekonsultasjon reise, max. pris pr. familie - voksne over 16 år		800	01.01.2023
Familiekonsultasjon generell, max. pris pr. familie - voksne over 16 år		300	01.01.2023
Vaksinepriser (priser pr. dose)*			
Difteri, stivkrampe og kikhoste, polio. (Grunnvaksine – Tetravac)		380	01.01.2023
Difteri, stivkrampe og kikhoste, polio. (Påfyll – Boostrix polio)		330	01.01.2023
Tetanus (Stivkrampe)		170	01.01.2023
Polio (Imovax)		220	01.01.2023
Gulfeber (Stamaril)		450	01.01.2023
Hepatitt A (Barnevaksine)		320	01.01.2023
Hepatitt B (Barnevaksine)		270	01.01.2023
Hepatitt A+B (Barnevaksine – Twinrix)		470	01.01.2023
Hepatitt A (Voksenvaksine)		380	01.01.2023
Hepatitt B (Voksenvaksine)		340	01.01.2023
Hepatitt A+B (Voksenvaksine – Twinrix)		600	01.01.2023
Japansk encefalitt (Ixiaro)		970	01.01.2023
Tyfoidfeber (Typhim Vi, injeksjon)		280	01.01.2023
Kolera (Dukoral, 1 dose og 2 doser)		290/500	01.01.2023
Meningokokk A+C+W+Y (Nimerix)		460	01.01.2023
Meningokokk B (Bexero)		1070	01.01.2023
Skogflåttencefalitt, TBE (Barnevaksine – Ticovac)		420	01.01.2023
Skogflåttencefalitt, TBE (Voksenvaksine – Ticovac)		440	01.01.2023
Rabies (Rabipur)		750	01.01.2023
Lungebetennelse, pneumokokkvaksine (Pneumovax)		420	01.01.2023
Lungebetennelse, pneumokokkvaksine (Prevenar)		770	01.01.2023
Vannkopper (Varilrix)		550	01.01.2023
HPV (Cervarix)		1000	01.01.2023
HPV (Gardasil 9)		1690	01.01.2023
Helvetesild, herpes zoster (Zostavax)		1500	01.01.2023
Influensavaksine målgruppe		90	01.01.2023
Influensavaksine øvrige		210	01.01.2023
Tuberkulosevaksine (BCG)		Gratis	01.01.2023
Meslinger, kusma og røde hunder (MMR)		Gratis	01.01.2023
Smittevern og diverse			
Tuberkulosekontroll		Gratis	01.01.2023
Vaksine og konsultasjon etter smittehendelse		Gratis	01.01.2023
Utsteding av vaksinasjonsbøker (utenom konsultasjon)		150	01.01.2023
Etterregistreringar av vaksiner		50	01.01.2023
Ubennyttet timeavtale (voksen/med flere barn)		250/500	01.01.2023
Girogebyr (avgift til tjenesteleverandør)		79	01.01.2023

* Det vises ikke pris for 2022 på grunn av ny prismodell fra 2023.

Saksframlegg

Arkivsak
22/19094-1

Saksbehandler
Lars Erik Eriksen

Behandles av
Formannskapet

Møtedato
22.11.2022

Innkalling til generalforsamling 2-2022 - Veas AS - onsdag 23. november 2022 i Oslo rådhus

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Asker kommune har behandlet innkalling til generalforsamling i Veas AS med datterselskaper onsdag den 23. november 2022 og tar denne til orientering.
2. Asker kommune inntar budsjettøkningen for 2023 i første endring av HP.
3. Veas AS oppfordres til å komme tilbake til eierkommunene med egen sak om utvidet garantiramme, forutsatt Statsforvalterens godkjenning.
4. Ordfører gis fullmakt til å representere Asker kommune i generalforsamlingen.

1. Sammendrag og konklusjon

Konsernsjef Ragnhild Borchgrevink har på vegne av styrets leder Tore Olaf Rimmereid i Veas AS innkalt til generalforsamling i Veas AS med datterselskaper onsdag den 23. november 2022 i Oslo rådhus.

Fra 01.01.2022 ble all virksomhet i Vestfjorden Avløpsskap (VEAS) overført til Veas AS med datterselskaper som følge av ny kommunelov; hvor organiseringen ble i aksjeselskap i konsern.

Veas AS er morselskap i konsern med selskapene Veas Selvkost AS, Veas Marked AS, Veas Næringspark AS og Aeiforos AS.

Innkallingen følger som vedlegg til saken.

2. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

Det vises til utsendt innkalling til generalforsamling 2-2022 for selskapet VEAS AS med datterselskaper.

Selskapet Veas AS ble omdannet til et aksjeselskap i løpet av 2022 med regnskapsmessig virkning fra 01.01.2022. I forbindelse med overgangen fra et «vertskommunesamarbeid» til et aksjeselskap og konsern, erfarer kommunedirektøren behovet for å få tilpasset en mer hensiktsmessig kommunikasjons- og dialog form mellom selskapet og eierkommunene.

Kommunedirektøren har forståelse for at selskapet i 2022 har hatt et spesielt år med hensyn til omdanning og etablering av konsernet/aksjeselskapet i kombinasjon med et høyt aktivitetsnivå og utfordringer. Samtidig synliggjør saksdokumentene til generalforsamlingen behovet for at selskapet bør foreta nødvendige avklaringer med eierkommunene på et tidligere tidspunkt, enn ved fremleggelse av saker fra styret til generalforsamlingen. Kommunedirektøren oppfatter at dette også er selskapets ønske og behov.

Selskapet og eierkommunene bør sammen legge opp til en prosess for bedre å tydeliggjøre felles forventninger knyttet til sentrale milepæler, prosesser og tidspunkt for utarbeidelse av forslag til budsjett. Dette kan blant annet skje ved å utarbeide et mer detaljert årshjul.

I sak G 20-2022 fremkommer det blant annet forslag til en bevilgning på 2 mill. kroner knyttet til at Veas AS ønsker å utarbeide en egen modell for simulering av Oslofjorden. I den sammenheng er Asker kommune opptatt av at det ikke gjøres dobbeltarbeid i forhold til det arbeidet Fagrådet for Indre Oslofjord gjør. Det er viktig å tilrettelegge for optimal ressursutnyttelse, et godt samspill mellom Veas AS og Fagrådet for Indre Oslofjord. Til orientering har kommunene sammen (gjennom Fagrådet) både fått utviklet og videreutviklet en modell for Oslofjorden (utviklet av NIVA).

Videre er det viktig å avklare den rollen Veas AS ønsker å ta i forhold til å påvirke rammebetingelsene nasjonalt. Eierkommunene bør forsikre seg om at det ikke pågår to ulike prosesser som oppfattes å representere eierkommunene, og at de to prosessene ikke promoterer to ulike forhold.

Følgende dagsorden fremkommer av innkallingen (O= orienteringssaker og B = beslutningssaker):

- Sak G 14 – 2022: Åpning av møtet, valg av møteleder, godkjenning av innkallingen, valg av underskrivere B
- Sak G 15 – 2022: Orientering om virksomheten, inklusive drift og prosjekter O
- Sak G 16 – 2022: Valg av revisor B

- Sak G 17 – 2022: Ledelsessystemet og overordnet risikoarbeid i Veas O
Sak G 18 – 2022: Veas Selvkost AS som eier av Kompostverket – låneopptak B
Sak G 19 – 2022: Budsjett 2023 Veas AS B
Sak G 20 – 2022: Budsjett 2023 Veas Selvkost AS B

Kommunedirektøren har følgende merknader til sakene på dagsorden:

Sak G 15 – 2022 Orientering om virksomheten, inklusive drift og prosjekter O

Veas AS har gjort kjent innholdet i flere av orienteringssakene i løpet av 2022. Etter kommunedirektørens oppfatning omhandler orienteringssakene viktige og prinsipielle spørsmål. Dette er prinsipielle spørsmål som fordrer god forankring hos eierne og som krever grundig utredninger med konsekvens- og risikoanalyser knyttet til blant annet eierskap, selvkostaktiviteten, investeringer, miljø, gebyrer og kommunens kostnader/overføringer.

Kommunedirektøren forventer at den enkelte orienteringssak utredes grundig, før sakene fremmes med forslag til forpliktende vedtak.

Det fremkommer av kulepunkt 1 i saken at Veas AS legger opp til å fremme revidert utkast til eierstrategi til generalforsamlingen i april 2023. I den sammenheng viser kommunedirektøren til følgende etablerte prosess for utarbeidelse av eierstrategien:

- Administrasjonen i de 3 eierkommunene har utarbeidet et forslag og oversendt til Veas AS (i april 2022)
- Veas AS ved styret/administrasjon gir eierkommunene en tilbakemelding og innspill til eierstrategi (det er avholdt et fellesmøte mellom administrasjonene i august 2022). Eierkommunene avventer tilbakemelding fra Veas AS.
- Eierkommunene fremmer politisk sak – med forslag til eierstrategi. Eierstrategien vedtas av bystyret/kommunestyrene. Vedtatt eierstrategi oversendes selskapet /Veas AS.
- Veas AS utarbeider en selskapsstrategi basert på bl.a. vedtatt eierstrategi.

Kommunedirektøren anbefaler at Veas AS oversender sitt forslag til eierkommunene (ved administrasjonene), for å få en politisk behandling av eierstrategien.

Styrets fremlagte kvartalsrapport med regnskap for 3 kvartal 2022 viser at Veas AS hadde et resultat per 30. september 2021 på 23,11 millioner kroner. Dette er 23,0 millioner kroner bedre enn budsjettert. Årsresultatet forventes å bli i henhold til budsjett, eller noe lavere.

Driftsinntektene er på 302,37 millioner kroner mot budsjetterte 396,51 millioner kroner. Til samme tid i fjor var driftsinntektene 265 millioner kroner.

Driftsutgiftene er på 226,31 millioner kroner mot budsjetterte 317,48 millioner kroner. Til samme tid i fjor var driftsutgiftene 265 millioner kroner.

Differansen har fire hovedårsaker:

- Økte enhetspriser på energi
- Lønnskostnader ligger noe lavere enn budsjett
- Underforbruk av vedlikeholdsmateriell hittil i år, som antas å ville jevne seg ut i fjerde kvartal.

Rensegraden for nitrogen, inklusive overløp, ble på 73,2 prosent til og med tredje kvartal 2022. Tilsvarende var rensegraden var på 75,9 prosent til og med tredje kvartal 2021. Rensekravet på årsbasis for nitrogen er 70,0 prosent.

Rensegraden for fosfor, inklusive overløp, ble på 93,9 prosent til og med tredje kvartal 2022. Tilsvarende rensegrad var på 92,2 prosent til og med tredje kvartal 2021. Rensekravene på årsbasis for fosfor er 92,9 prosent.

For konsernselskapene opplyses:

VEAS Marked AS: Resultat per 30. september 2022 er 3,2 millioner kroner lavere enn budsjettet hittil i år. Resultatdifferansen skyldes i all vesentlighet økte kostnader til energi.

Tilsvarende var resultatet per 30. september 2021 ca. 1,3 millioner kroner lavere enn budsjettet hittil i fjor.

VEAS Næringspark AS: Resultat per 30. september 2022 er 2,9 millioner kroner. Det er 2,9 millioner kroner bedre enn budsjettet. Det forventes et årsresultat før skatt på 3,4 millioner kroner.

Tilsvarende var resultat per 30. september 2021 ca. 3,9 millioner kroner, som var ca. 4,0 millioner kroner bedre enn budsjettet i fjor.

Kommunedirektørens anbefaling til Asker kommunes råd til kommunens representant er som følger: Asker kommunes råd til kommunens representant i generalforsamlingen er å ta orienteringssaken til orientering.

Kommunedirektøren presiserer at dette ikke er en aksept for den enkelte løsning som er beskrevet i orienteringssaken.

Sak G 16 – 2022 Valg av revisor B

Som sak G 16 Valg av revisor

Deloitte AS har vært selskapets revisor siden 2017. Administrasjonen i VEAS har hatt revisjons- og rådgivningstjenester ute på nytt anbud med Doffin referanse: 2020-345943. Resultatet av anbudskonkurransen er at Deloitte AS ble innstilt som ny revisor for perioden 2021-2024.

Selve oppnevningen av revisor skjer for ett år av gangen.

Kommunedirektørens anbefaling er at Asker kommunes råd til kommunens representant i generalforsamlingen er å slutte seg til **styrets forslag til vedtak**: «Generalforsamlingen oppnevner Deloitte AS som revisor for Veas AS med datterselskaper for regnskapsåret 2023.»

Sak G 17 – 2022 Ledelsessystemet og overordnet risikoarbeid i Veas O

Som sak G 17-2022 vil det bli orientert om ledelsessystemet for kvalitet og miljø samt det overordnede risikoarbeidet i Veas-konsernet.

Kommunedirektørens anbefaling er at Asker kommunes råd til kommunens representant i generalforsamlingen er å slutte seg til **styrets forslag til vedtak**: «Generalforsamlingen tar saken til orientering.»

Sak G 18 – 2022 Veas Selvkost AS som eier av Kompostverket – låneopptak B

Som sak G 18 – 2022 skal generalforsamlingen ta stilling til eierskap i Kompostverket samt godkjenning av låneopptak.

Kommunedirektøren bemerket før generalforsamling 1-2022 i april 2022 at saken reiste flere prinsipielle spørsmål, som måtte legges frem til orientering for eierne. Dette omfattet aspekter som ville berøre både selvkostvirksomheten og markedsaktiviteten. Selskapet Romerike biogassanlegg planla å invitere Veas AS til innledende, uforpliktende drøftelser i mars 2022, hadde administrasjonen i Veas AS ønske om å orientere styret og generalforsamlingen om prosessen.

Kommunedirektøren mente at saken krevde en grundig redegjørelse og vurdering knyttet til Veas AS fremtidige strategi og virksomhet, samt hvilke risikoer selskapet og dermed kommunen som eier ville stå ovenfor. Dette berører viktige områder som blant annet håndtering av biologisk avfall og gebyrer knyttet til matavfall.

Kommunedirektøren mener at en utredning om eierskapet i Romerike Biogassanlegg er en så stor kostnad og så prinsipiell at saken ikke kan vedtas av konsernstyret i Veas AS alene; men må fremlegges de tre eierkommunene.

Likeledes vil kommunedirektøren påpeke at Asker kommunes holdning er at den avgitte garantien på kr 1 000 millioner er en total låneramme og at dette er en maksimal grense for låneopptak. Total garantiramme er vedtatt av kommunestyrene/byrådet og godkjent av Statsforvalteren. Låneopptak ut over rammen kan således ikke aksepteres.

I utgangspunktet har kommunedirektøren forståelse for selskapets behov for å finne en hensiktsmessig løsning knyttet til håndteringen av avvannings-/hygienseringsprosessen, dvs. konseptet «Kompostverket». Likevel kan ikke kommunedirektøren anbefale finansieringen av nevnte løsning, før det formelt etableres et beløpsmessig samsvar mellom lån og kommunal garanti.

Kommunedirektøren anbefaler at selskapet formelt ber eierkommunene om å endre fastsatt garantiansvar ut i fra det forestående behovet for et samlet lånebehov i perioden 2023-2027. Formelt fordrer dette et vedtak i kommunestyret, knyttet til en endring av aksjonæravtalen, med forbehold om Statsforvalterens godkjenning.

Kommunedirektørens anbefaling er at Asker kommunes råd til kommunens representant i generalforsamlingen er å **ikke slutte seg til styrets forslag til vedtak.**

«Generalforsamlingen godkjenner ikke at Veas Selvkost AS finansierer investeringen i Kompostverket ut over dagens låneramme. Fastsatt garantiansvar på 1000 millioner kroner, setter grensen for maksimalt låneopptak.»

Sak G 19 – 2022 Budsjett 2023 Veas AS B

Som sak G19 – 2022 skal generalforsamlingen godkjenne budsjett 2023 for Veas AS.

Ved generalforsamling 1-2022 ble det orientert om budsjett for 2023 samt prinsipper for lederlønn i Veas AS.

Kommunedirektøren finner det uheldig at kostnadene i driftsbudsjettet 2023 for Veas AS økes, spesielt innenfor lønnsområdet hvor dette burde være innenfor kjente rammer og indeksreguleringer.

Kommunedirektørens anbefaling er at Asker kommunes råd til kommunens representant i generalforsamlingen er å slutte seg til **styrets forslag til vedtak:**
«Generalforsamlingen i Veas AS godkjenner konsernets budsjett for 2023.»

Videre anbefaler kommunedirektøren at det fremmes følgende **tillegg i vedtaket:**
«Godkjenningen omfatter ikke behovet for økt låneramme utover garantien på 1000 millioner kroner.»

Sak G 20 – 2022 Budsjett 2023 Veas Selvkost AS B

Det følger av aksjonæravtalen punkt 2.2.1 bokstav b) at generalforsamlingen i VEAS AS skal godkjenne budsjett for VEAS Selvkost AS (Selvkost).

Det fremkommer blant annet følgende av selskapets saksfremlegg:

«Budsjettet for 2023 bygger på rammebudsjettsaken i april måned. De samlede drifts- og finanskostnadene har økt med 77 millioner kroner fra rammebudsjettet på grunn av unormal stor prisøkning på innsatsfaktorer som kjemikalier, frakt og energi. Det er samtidig iverksatt ulike prosess- og driftsendringer som hindrer ytterligere 12-15 millioner kroner i økte driftskostnader.»

Etter kommunedirektørens vurdering betyr forslaget blant annet en økning på ca. 6,8 mill. kr i forventet overføring fra Asker kommune for året 2023. Det betyr et høyere anslag enn det som er innarbeidet i HP 2023-2026 for Asker kommune.

Kommunedirektøren vil vurdere dette i forbindelse med kommunedirektørens forslag til HP 2024-2027.

Selskapet forslag til budsjett 2023 innebærer et forslag om å godkjenne at selskapets investeringer finansieres ved et opptrekk i eksisterende låneavtaler på inntil 357 mill. kr. Kommunedirektøren viser til sin redegjørelse i sak G 18-2022, og viser til at maksimal låneramme/garantiramme er 1000 millioner kroner. Selskapets investeringer og finansiering må derfor forholde seg til denne rammen.

Kommunedirektørens anbefaling er at Asker kommunes råd til kommunens representant i generalforsamlingen er følgende:

- **Slutte seg til styrets forslag til følgende del av vedtaket:**
«Generalforsamlingen i Veas AS godkjenner det fremlagte budsjettet for Veas Selvkost AS for 2023. Beløpene betales til selskapet i tråd med vedlagte betalingsplan, hvor fordeling av kostnader er basert på de siste 5 års leveringsandeler.»
- **Generalforsamlingen slutter seg ikke til styrets forslag og fremmer følgende forslag:**
«Generalforsamlingen godkjenner at selskapet finansierer investeringer i 2023 ved å gjøre opptrekk på eksisterende låneavtaler innenfor lånerammen/garantirammen på 1000 millioner kroner.»
- **Generalforsamlingen slutter seg til styrets følgende forslag til vedtak:**
«Generalforsamlingen tar langtidsbudsjettet for 2024 til og med 2027 til orientering.»

Kommunedirektøren har drøftet spørsmålet omkring låneopptak med de andre eierkommunenenes administrasjon og foreslår at Veas AS kommer tilbake til eierkommunene med en godt utarbeidet grunnlag for langtidsbudsjett som reflekterer et lånebehov og garantiramme som vil danne grunnlaget for å fremmes som egen sak i eierkommunene.

3. Sakens relevans for de tre bærekraftsdimensjonene

Veas AS med datterselskaper driver samfunnskritiske installasjoner og samarbeider med offentlige instanser, næringsliv og private for å sikre en stabil rensing og mottak av avløp. Dette har spesielt relevans i forhold til FN's bærekraftsmål hvor selskapet dekker 4 bærekraftsmål knyttet til innovasjon og infrastruktur, ansvarlig forbruk og produksjon, stoppe klimavirkningene samt samarbeid for å nå målene.

4. Tidligere behandling

Saken har ikke vært behandlet tidligere.

5. Kommunedirektørens vurdering

Kommunedirektøren forutsetter at selskapets forslag til budsjett 2023 og 4 års økonomiplan 2023 - 2027 er innenfor de rammene kommunedirektøren har innarbeidet i sitt forslag til HP 2023 – 2027 og finner det svært uheldig dersom det kreves økte overføringer utover vedtatte rammer.

Kommunedirektøren vil bemerke at selskapet har behov for å komme tilbake med et langtidsbudsjett på drift og investeringer som reflekterer lånebehov og garantiramme og at dette fremmes som egen sak så snart som mulig for å møte de investeringsbehov selskapet står overfor.

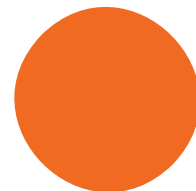
Ut over det som overfor er opplyst har Kommunedirektøren ingen merknader til sakene på dagsorden.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Innkalling til generalforsamling 2-2022 VEAS AS
Kvartalsrapport Q3_ 2022

Kvartalsrapport

Tredje kvartal 2022

Virksomhetsmål

Mål	Status
Skader uten fravær (H2) færre enn ti (antall skader med og uten fravær per million arbeidstimer)	6,4
72 prosent nitrogenfjerning med lavere forbruk av kjemikalier enn i 2021	73,2
Redusere driftskostnader med 10 millioner kroner (årsvirkning 2023)	OK
Inntekt: Oppnå budsjettet inntekt	101 % hittil i år

Hovedpunkter i tredje kvartal

Til tross for store utfordringer i eksterne rammebetingelser og priser på innsatsvarer, styrer Veas innenfor budsjettet for 2022.

Framdriften på de viktige slamprosjektene og Kompostverket går etter planen.

En mindre gasslekkasje i juli medførte en del omtale i media. Statsforvalter, DSB og eiere fikk en detaljert redegjørelse om hendelsen.

Sammen med noen av våre samarbeidspartnere, presenterte Veas FOUI-prosjekter i form av plakater og presentasjoner ved IWAs verdenskongress i september.

Veas-konsernet hadde per 30. september 2022 totalt 101 medarbeidere. Sykefraværet var 3,0 prosent; av dette var 0,7 prosent egenmeldt fravær.

Produksjon og renseresultater

I første til tredje kvartal er det behandlet 56 millioner kubikkmeter avløpsvann. Av disse har tre millioner kubikkmeter blitt behandlet i RVR (regnvannrensaneanlegget). I tillegg har 0,2 millioner kubikkmeter gått ut som overløp på Lysaker.

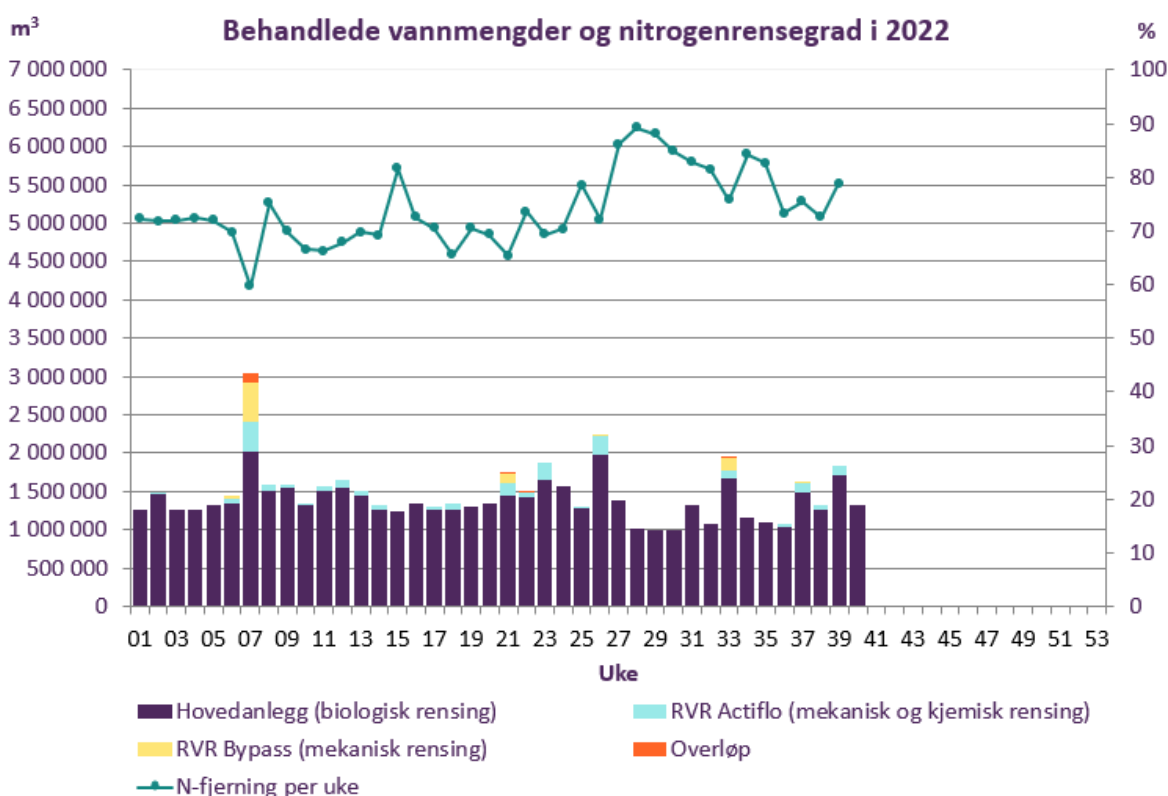
Midlertidige endringer i tilførsler

I henhold til avtale mellom Veas og Vann- og avløpsetaten i Oslo, har Veas mottatt omtrent 3,7 millioner kubikkmeter vann via Fagerlia, noe som tilsvarer omtrent 29 prosent av vannmengden via Fagerlia.

Rensekrav

Rensegraden for nitrogen og fosfor, inklusive overløp, ble 73,2 og 93,9 prosent til og med tredje kvartal 2022. Rensekravene for nitrogen og fosfor er fastsatt på årsbasis og er 70 og 90 prosent. KOF og BOF ble 89 og 95 prosent, et resultat som er godt over avløpsforskriftens grense på 75 og 70 prosent. Kun for tredje kvartal ble rensegraden for nitrogen og fosfor, inklusive overløp 77,9 og 92,9 prosent.

Figuren nedenfor viser behandlede vannmengder og nitrogenrensegrad per uke til og med tredje kvartal 2022.

Drift

Sandvasker 5 og 6 er byttet ut med nye på grunn av slitasje. Automatikk og styring for vaskere er også skiftet ut. En av innløpsristene er byttet med nyoverhelt rist. To nye sandvogner er satt i drift i sandfang. Det gjenstår utskiftning av de to resterende, noe som tas fortløpende.

Veas har lyst ut en anbudskonkurranse for fellingsmidler. Det har ikke kommet inn tilbud på jernklorid. Det arbeides med å finne alternativ løsning. Årsaken er uroligheter i Europa og høye energipriser som gjør det lite lønnsomt for underleverandører å produsere råstoff.

Det er inngått ny rammeavtale for mekaniske tjenester.

I slutten av juli hadde Veas en mindre gasslekkasje i området ved bioreaktorene. Det viste seg at gasslekkasjen kom fra en vannlås som fungerer som sikkerhetsventil i prosessen. Selve hendelsen ble håndtert i henhold til Veas' prosedyrer, men saken fikk oppmerksomhet i mediene. Veas har sendt informasjon til eierne, DSB og Statsforvalteren.

Prosjekter

Prosjektgjennomføringen går i hovedtrekk som planlagt, men det er fortsatt utfordringer med leverandørpriser og leveringstider. Vedtaket om at Kompostverket skal eies av Veas Selvkost AS i stedet for Veas Marked AS, gjør at prognosene for Veas Marked AS og Selvkost AS vil endres tilsvarende. Prosjektprognosen for Veas Selvkost for 2022 reduseres til 112 millioner kroner mot budsjetterte 140 millioner kroner. Prognosen for 2022 for Veas Marked AS reduseres fra budsjetterte 150 millioner kroner til 16 millioner kroner.

Prosesshall 5 og 6 (P. 1011)

Prøvedrift og justeringer har pågått for begge hallene gjennom sommeren, og de settes i normal drift i oktober. Montering av duker over NIT-bassengene gjenstår og vil bli utført i slutten av oktober.

Slamprosjektene

Ny avvannings- og hygieniseringsløsning (P.1056)

Prosjektet går etter planen, og investeringsbeslutning vil bli lagt frem for styret i februar 2023. Avvannings- og hygieniseringsprosjektet er avhengig av at byggingen av Kompostverket kommer i gang fordi dette prosjektet har behov for at Kompostverket tar imot uhygienisert slam i byggeperioden.

Transport- og silo-/lagerløsning for Veas-slam (P.1047)

Prosjektet går etter planen. Oppstart med leveranse og montasje forventes høst/vinter 2023. Prosjektets foreløpige ramme er 70 millioner kroner.

Økt reaktorkapasitet (P.1057)

Prosjektet går etter planen. Første tank planlegges tømmt sommeren 2023.

Jordfabrikken Kompostverket (P.5004)

Det er nå vedtatt at Kompostverket skal eies, bygges og driftes av Veas Selvkost AS. Tilbud på komposteringsløsning er mottatt fra tre leverandører, og Veas vil velge leverandør innen utgangen av oktober. Prosjektet vil nå sammenstille oppdatert plan for realisering. Hvis totalløsningen er tilfredsstillende, legges denne fram til styret for investeringsbeslutning. Prosjektet venter svar på

søknad om utslippstillatelse i løpet av året. Utkast til vedtak er mottatt for kommentarer, og prosjektet har valgt løsninger som møter kravene fra Statsforvalteren. Veas søker å inngå samarbeid med andre kommunale aktører om utnyttelse av kapasiteten ved Kompostverket når Veas har dekket sitt behov.

Arealplan

Asker kommunes arealplan, som inkluderer Bjerkås, skal behandles for andre gang og vedtas av kommunestyret i Asker våren 2023. Veas har startet arbeidet med ny reguleringsplan for Bjerkås-området.

Strategi og utvikling

Oslofjorden

Veas arbeider med en ny utslippssøknad. En innledende simulering/studie utført av Norconsult viste at hele Oslofjorden må betraktes som resipient for Veas' utslipp. Det ser også ut til at ytre Oslofjord er en betydelig kilde til nitrogen i indre Oslofjord. For å få et tilfredsstillende kunnskapsgrunnlag for utslippssøknaden, må utslippet fra Veas og eventuelle behov for nye tiltak ses i en større sammenheng. Det pågår arbeid med å finne en modell som kan simulere tålegrenser og effekter av utslipp og tiltak.

Veas vil ha dialog med kommunene om prognoser og vil samarbeide med Fagrådet om forhold av felles interesse i tilknytning til arbeidet med utslippstillatelsene. NIVA overvåker tilstanden i indre Oslofjord på oppdrag fra Fagrådet for vann- og avløpsteknisk samarbeid i indre Oslofjord. Rapporter fra NIVAs tokt er tilgjengelig på Fagrådets hjemmesider: www.indre-oslofjord.no/rapporter-toktrapper/-22

Klima og miljø

Det er identifisert flere grønnere alternativ til dagens karbonkilde, metanol. Alternativene skal testes i pilot hos Veas. Piloten vil være driftsklar tidlig i 2023.

Asker kommune og Veas har fått Klimasatsmidler til kvantifisering av klimagassutslipp fra Veas. Det er satt i gang prøvetaking og analyse av utslipp fra slambehandlingen, og det er klargjort for måling av den biologiske vannrensingen. Resultatene skal brukes ved klimarapportering og for å vurdere behov for tiltak.

Forskning og utvikling

Veas er selv eier av tre utviklings- og innovasjonsprosjekter som er støttet av Norges forskningsråd/regionale forskningsfond og deltar dessuten i og bidrar til en rekke andre relevante prosjekter. Totalt er Veas i dag involvert i FOUI-prosjekter med samlede budsjetter på mer enn 150 millioner kroner.

Prosjektet NOX2N som er støttet av Norges forskningsråd, tar sikte på å utvikle et konsept som kan redusere utslipp av klimagassen N₂O (lystgass) fra matproduksjon, et utslipp som utgjør om lag en tredel av utslippet fra denne sektoren. Biorest fra biogassanlegg har vist seg å være et gunstig medium for å dyrke og spre spesifikke lystgassreducerende bakterier. Konseptet er testet i feltforsøk i sommer. Prosjektet eies av Veas og gjennomføres med NMBU som forskningspartner.

Veas har i sommer levert rensed avløpsvann til NIVAs prosjekt ALGECO. Prosjektet søker etter mikroalger som kan nyttiggjøre seg restene av næringsstoffer i rensed avløpsvann. Det skal også undersøkes hvordan algene som høstes kan fungere som substrat for biogassproduksjon eller pyrolyse.

Veas leverer prøver av avløpsvann til Folkehelseinstituttet, som tester ut metoder for overvåking av koronasmitte i befolkningen.

Fem medarbeidere fra Veas deltok på IWAs (International Water Association) verdenskongress i København i september. Veas hadde, sammen med sine samarbeidspartnere, plakater om INVAPRO og NOX2N. Videre ble NOX2N presentert. Veas var i forkant av konferansen akseptert som IWA Climate Smart Utility og fikk delta i et eget lederforum.

Økonomi, drift, budsjett/resultat

Resultat

Resultat i Veas Selvkost AS per 30. september 2022 er 23 millioner kroner. Det er 21 millioner kroner bedre enn budsjettet. Årsresultatet forventes å bli i henhold til budsjett, eller noe lavere.

	Måned 1-9/22	Budsjett 1-9/22	Δ	Budsjett 2022	Prognose 2022
Overføring fra eiere til drift	257 999 994	258 000 000	-6	344 000 000	344 000 000
Salg til konsern	15 893 538	17 302 754	-1 409 216	23 070 339	21 076 971
Salg av annet	28 479 924	20 406 000	8 073 924	27 208 000	31 440 538
Sum driftsinntekter	302 373 456	295 708 754	6 664 702	394 278 339	396 517 509
Interne kjøp av innsatsfaktorer	969 982	2 662 033	-1 692 050	3 549 377	-772 579
Eksterne kjøp av innsatsfaktorer	-116 496 757	-100 789 003	-15 707 754	-134 385 338	-158 644 214
Sum innsatsfaktorer	-115 526 775	-98 126 971	-17 399 804	-130 835 961	-159 416 793
Lønn og personalkostnader til drift	-60 151 368	-62 844 437	2 693 070	-86 803 303	-82 621 800
Øvrige driftskostnader	-8 644 288	-11 663 454	3 019 166	-15 404 717	-12 355 000
Ordinær drift og vedlikehold	-33 562 969	-35 893 763	2 330 793	-47 798 350	-49 611 300
Sum driftsprosjekter	-1 749 922	-3 825 000	2 075 078	-5 100 000	-3 500 000
Andre tjenester og rådgivning	-6 676 670	-7 482 375	805 705	-9 976 500	-9 976 500
Sum driftskostnader	-226 311 992	-219 836 000	-6 475 993	-295 918 831	-317 481 393
Driftsresultat før avskrivninger	76 061 463	75 872 754	188 709	98 359 508	79 036 116
Avskrivninger	-41 174 875	-58 502 053	17 327 178	-78 002 738	-60 000 000
Finansresultat	-11 772 998	-14 782 500	3 009 502	-19 710 000	-18 900 000
Resultat	23 113 590	2 588 201	20 525 389	646 770	136 116

Inntekter

Driftsinntektene hittil i år utgjorde 302 millioner kroner, noe som er sju millioner kroner bedre enn budsjett. Endringen i forhold til budsjett skyldes i hovedsak økte volum på avløpsrensing for Nesodden, samt høyere pris på fjernvarme og ammonium. Mye av dette er ferdigfakturert for i år, noe som innebærer at inntektsprognosen for 2022 vil være i henhold til, eller noe bedre enn budsjettet beløp.

Driftskostnader

Enhetsprisene for kjemikalier har økt sammenlignet med samme periode siste år. Samtidig er det i løpet av året iverksatt forbedringstiltak for å redusere kjemikalieforbruket. I sum er effekten av økte enhetspriser utlignet med lavere forbruk.

Økte enhetspriser på energi har medført en overskridelse for innsatsfaktorene med 17 millioner kroner. Overskridelsen forventes å øke til 29 millioner kroner for hele året. Det er iverksatt ulike tiltak for å redusere forbruket.

Endelige lønnskostnader forventes å ligge vel fire millioner kroner under budsjett ved årsskiftet. Budsjett differansen skyldes at deler av pensjonsinnskudd belastes opparbeidet pensjonsfond i KLP.

Vedlikeholdsavdelingen har i første halvår vært engasjert i investeringsprosjekter, men har i tredje kvartal konsentrert seg om vedlikeholdsoppgaver. Denne jobben vil fortsette i siste kvartal, noe som antas å innebære at pådraget for vedlikehold vil være i henhold til budsjett for året som helhet.

Avskrivninger og renter er 20 millioner kroner lavere enn budsjettert. Avviket skyldes forsinket aktivering av prosesshall 5 og 6, samt prinsippendring for avskrivninger ved omdanning til aksjeselskap. Rentekostnadene ligger noe under budsjett, men nærmer seg budsjettert beløp i løpet av året på grunn av økte markedsrenter samt konvertering av kortsiktige sertifikatlån til grønt obligasjonslån. Obligasjonslånet ble etablert 29. august med rentebindingstid på ti år. For avskrivninger og renter er prognosen for 2022 totalt redusert med 19 millioner kroner.

Konsernselskaper

Veas Marked AS

Økonomi

Resultat per 30. september 2022 er 3,2 millioner kroner lavere enn budsjettert. Resultatdifferansen skyldes i all vesentlighet økte kostnader til energi.

Drift av selskapet

Det har vært stabil drift og produksjon av LBG i perioden. Det er utført hovedservice på anlegget som var planlagt med full produksjonstopp i fem dager. God planlegging reduserte stopptiden til fire dager. Arbeidet med å løse resterende garantikrav mot Wärtsilä fortsetter.

Veas Næringspark AS

Økonomi

Resultat per 30. september 2022 er 2,9 millioner kroner. Det er 2,9 millioner kroner bedre enn budsjettert. Resultatet skyldes hovedsakelig mindre vedlikehold og lavere prosjektaktivitet enn forutsatt. Det forventes et årsresultat før skatt på 3,4 millioner kroner.

Drift

Driftsmessig er situasjonen god. Nødvendige vedlikeholdsoppgaver har vært utført, mens prosjektet med vann- og veiløsning ikke har hatt pådrag. Det har vært arbeidet med en strategi for næringsparken som legges fram for styret og generalforsamlingen i oktober.

Generalforsamling 2-2022

ons. 23. november 2022, 09.00 - 12.00

Oslo Rådhus

09.00 - 09.00
0 min

G 13 -2022

Innkalling til Generalforsamling nr 2/2022 i Veas AS 23. November 2022 kl. 9.00 i Oslo Rådhus

 G 13 - 2022 Innkalling.pdf (1 sider)

09.00 - 09.00
0 min

G 14 -2022

Åpning av møtet, valg av møteleder, godkjenning av innkallingen, valg av underskrivere

 G 14 - 2022 Åpning av møtet.pdf (1 sider)

09.00 - 09.00
0 min

G 15 -2022

Orientering om virksomheten, inklusive drift og prosjekter

Orientering

 G 15 - 2022 Orientering om virksomheten .pdf (2 sider)

09.00 - 09.00
0 min

G 16 -2022

Valg av revisor

Beslutning

 G 16 - 2022 Valg av revisor .pdf (1 sider)

09.00 - 09.00
0 min

G 17 -2022

Ledelsessystemet og overordnet risikoarbeid i Veas

Orientering

 G 17 - 2022 Ledelsessystemet og overordnet risikoarbeid i Veas konsernet.pdf (5 sider)

 G 17 - 2022 Vedlegg 1 Risikopolicy.pdf (3 sider)

 G 17 - 2022 Vedlegg 2 Risikomanual.pdf (9 sider)

09.00 - 09.00
0 min

G 18 -2022

Veas Selvkost AS som eier av Kompostverket - lånopptak

Beslutning

 G 18 - 2022 Veas Selvkost AS som eier av Kompostverket.pdf (7 sider)

09.00 - 09.00

G 19 -2022

0 min

Budsjett 2023 Veas AS B

Beslutning

- G 19 - 2022 Budsjett 2023 Veas AS .pdf (5 sider)
  - G 19 - 2022 Vedlegg 1 resultatoppsett.pdf (1 sider)
  - G 19 - 2022 Vedlegg 2 konsolidert budsjett.pdf (1 sider)
  - G 19 - 2022 Vedlegg 3 Konsolidert balanse.pdf (1 sider)
-

09.00 - 09.00

G 20 -2022

0 min

Budsjett 2023 Veas Selvkost AS

Beslutning

- G 20 - 2022 Budsjett 2023 Veas Selvkost AS .pdf (10 sider)
- G 20 - 2022 Vedlegg 1 Resultatoppsett.pdf (1 sider)
- G 20 - 2022 Vedlegg 3 Lønnskostnader.pdf (1 sider)
- G 20 - 2022 Vedlegg 2 Kapitaltilførsel fra eiere.pdf (1 sider)
- G 20 - 2022 Vedlegg 4 Balanse.pdf (2 sider)
- G 20 - 2022 Vedlegg 5 Prosjektportefølje.pdf (1 sider)
- G 20 - 2022 Vedlegg 6 Selvkostregnskapet.pdf (1 sider)
- G 20 - 2022 Vedlegg 7 oversikt aktiviteter og totalt kostnadsnivå .pdf (4 sider)

Til Generalforsamlingen

Sak G 13 - 2022

Innkalling til Generalforsamling nr 2/2022 i Veas AS 23. November 2022 kl. 9.00 i Oslo Rådhus

---

09.00-10.30   Kontaktmøte/eierseminar med uformell diskusjon.
                                 Temaer: Eierstrategi, Oslofjordarbeidet, finansiering mm

Sak G 14 – 2022: Åpning av møtet, valg av møteleder, godkjenning av innkallingen,
                                 valg av underskrivere

Sak G 15 – 2022: Orientering om virksomheten, inklusive drift og prosjekter **O**

Sak G 16 – 2022: Valg av revisor **B**

Sak G 17 – 2022: Ledelsessystemet og overordnet risikoarbeid i Veas **O**

Sak G 18 – 2022: Veas Selvkost AS som eier av Kompostverket - lånoptak **B**

Sak G 19 – 2022: Budsjett 2023 Veas AS **B**

Sak G 20 – 2022: Budsjett 2023 Veas Selvkost AS **B**

Tore Olaf Rimmereid
Styreleder

Ragnhild Borchgrevink
Konsernsjef

Til Generalforsamlingen

Sak G 14 - 2022

Åpning av møtet, valg av møteleder, godkjenning av innkalling

---

Bakgrunn

Møtet vil åpnes av styrets leder Tore Olaf Rimmereid. Han foreslås også som møteleder. Innkallingen foreslås godkjent slik den foreligger. Veas AS eies av følgende kommuner:

Oslo	70,5% av aksjene
Bærum	21,5% av aksjene
Asker	8,0% av aksjene

Styret legger til grunn at samtlige eiere og stemmer i selskapet vil være representert i generalforsamlingen.

Vedtak

«Generalforsamlingen i Veas AS vedtar følgende:

1. Som møteleder velges styrets leder Tore Olaf Rimmereid.
2. Innkallingen godkjennes slik den foreligger. Det er ingen andre saker som ønskes behandlet i møtet.

Protokollen signeres av representanten for hver av de tre eierne.»

Tore Olaf Rimmereid
Styreleder

Ragnhild Borchgrevink
Konsernsjef

Til Generalforsamlingen

Sak G 15 - 2022

Orientering om virksomheten

Bakgrunn

Konsernsjef Ragnhild Borchgrevink gir en orientering om status i Veas.

Produksjonssjef Kjetil Wang-Hansen og vedlikeholdssjef Magne Eknes gir en orientering om driften og måloppnåelse hittil i år. Veas overholder alle krav satt i utslippstillatelsen og renser mer nitrogen enn pålagt.

Momenter som vil bli dekket:

- Konsernstyret arbeider videre med eierstrategien basert på utkastet som ble utarbeidet av eiersekretariatene. Konsernstyret ønsker å gjøre et grundig forarbeid og planlegger å sende ut et revidert utkast i god tid før generalforsamlingen i april 2023.
- Energikrisen i Europa påvirker Veas. Dette har betydning for tilgangen til materiell og kjemikalier og gir store kostnadsøkninger som påvirker budsjettet.
- Veas Marked: Kjetil Wang-Hansen går inn i en midlertidig stilling som daglig leder i det nye CO₂-selskapet Aeiforos AS og tar permisjon fra stillingen som produksjonssjef. Det engasjeres en midlertidig produksjonssjef.
- Veas Marked og Veas Selvkost: Veas Selvkost har krevd reforhandling av prisen i salgskontrakten for rågass overfor Veas Marked, som på sin side har krevd reforhandling av kontrakten overfor kjøperen av ferdig flytende biogass, Air Liquide Skagerak.

- Veas Selvkost: Statsforvalteren har gitt midlertidig utslippstillatelse til å motta fett som substrat. Dette gir økt biogassutbytte og i tillegg gatefee for å motta fett.
- Det kom inn tre tilbud på entreprisen for Kompostverket 15. september. Minst ett av tilbudene er lovende med hensyn til investeringsramme og konsept. Det gjennomføres nå samtaler og forhandlinger med tilbyderne.
- Veas fortsetter arbeidet med søknad om ny utslippstillatelse. Som ledd i dette vil Veas få foretatt en modellering av Oslofjorden og søker å gjøre dette i samarbeid med andre aktører.
- KIWA har gjennomført oppfølgingsrevisjon av Veas Selvkost og Veas Marked i henhold til ISO 9001 (kvalitet) og ISO 14001 (miljø). Revisjonen resulterte i kun tre forbedringsforslag, ingen avvik eller merknader. Veas fikk ros for å ligge i forkant på systemmessig modenhet gitt at det ikke er gått mer enn to år siden Veas ble ISO-sertifisert første gang etter disse to standardene. Veas Selvkost er også sertifisert etter ISO 17025 (akkreditert laboratorium, prøvetaking og mengdemåling). Årets revisjon resulterte i fem avvik, hvorav tre var mindre alvorlige.

Vedtak

«Generalforsamlingen tar redegjørelsen til orientering.»

Tore Olaf Rimmereid
Styreleder

Ragnhild Borchgrevink
Konsernsjef

Til Generalforsamlingen

Sak G 16 - 2022

Valg av revisor

Bakgrunn

I henhold til aksjeloven §7-1 skal generalforsamlingen oppnevne revisor etter innstilling fra styret. Revisor for Veas AS reviderer også datterselskapenes regnskaper, så saken behandles som en konsernsak.

I 2020 ble revisjonstjenestene for Vestfjorden Avløpsselskap lagt ut på anbud. Resultatet av anbudskonkurransen er at Deloitte AS ble innstilt som ny revisor for perioden 2021-2024.

Selve oppnevningen av revisor skjer for ett år av gangen.

Deloitte AS har hatt revisjonsoppdraget for Vestfjorden Avløpsselskap med datterselskaper siden 2017. Ved omdanningen i 2022 ble revisjonsoppdraget endret slik at det nå omfatter Veas AS med datterselskaper.

Ansvarlig revisor for oppdraget er statsautorisert revisor Kjartan Kvamme.

Vedtak

«Generalforsamlingen oppnevner Deloitte AS som revisor for Veas AS med datterselskaper for regnskapsåret 2023.»

Tore Olaf Rimmereid
Styreleder

Ragnhild Borchgrevink
Konsernsjef

Til Generalforsamlingen

Sak G 17 - 2022

Ledelsessystemet og overordnet risikoarbeid i Veas-konsernet

Omfang av ledelsessystemet for kvalitet og miljø

Veas benytter et elektronisk styringssystem, TQM fra 4Human, for å følge opp kvalitets- og miljøledelsessystemet til Veas-konsernet.

TQM er et helhetlig, prosessorientert, elektronisk og modulbasert styringssystem hvor hovedmålsettingen er overordnet styring, kontroll og kontinuerlig forbedring i virksomheten. Veas benytter modulene Dokumenter, Hendelsesbehandling, Risikovurdering og Respons. Det gjennomføres opplæring i alle moduler i TQM årlig.

Alle dokumenter i TQM er styrte dokumenter med entydig identifikasjon og versjonshåndtering. Det er krav til dokumentrevisjon ved endringer og minimum hvert 3. år. Alle ansatte er ansvarlig for å bruke styrte dokumenter i ledelsessystemet.

Modulen hendelsesbehandling benyttes aktivt til avvikshåndtering, observasjoner og forbedringstiltak, men i tillegg benyttes den også til dokumentasjon og oppfølging av aktiviteter som revisjoner, vernerunder, ledelsens gjennomgåelse, tilsyn o. lign. Det er opprettet overordnede måleparametere (KPI'er) i hendelsesbehandlingsmodulen på oppdagelse, årsak, oppstått konsekvens, tilleggsparametere, produkt, leverandør og kunde/sluttbruker. Det er i tillegg opprettet egendefinerte måleparametere for hvert selskap og for en del av prosessene i systemet.

Ledelsessystemet TQM består av ulike lokasjoner som gjenspeiler organisasjonsstrukturen til konsernet Veas AS. Lokasjonene er som følger; Veas Selvkost, Veas Marked og Veas Felles. Ledelsessystemet omfatter alle prosesser som vises i TQM under hver av disse. Både Veas Selvkost og Veas Marked er i samsvar med og sertifisert mot kravene i ISO 9001 for kvalitet og ISO 14001 for miljø. Veas Selvkosts laboratorium, samt prøvetaking og mengdemåling av avløpsvann er i tillegg sertifisert etter ISO/IEC 17025.

Ledelsessystemet er bygd opp etter prosesstankegangen. Veas har gjennomført prosesskartlegging av alle deler av virksomheten, og dette er et kontinuerlig arbeid som utføres etter hvert som virksomheten endrer seg. Systemet er tilpasset Veas' behov og prosesskartet visualiserer styringsprosessene; virksomhetsstyring, den verdiskapende prosess (kjerneprosessen) samt støtteprosessene (operative støtteprosesser og administrative støtteprosesser).

Risikostyring

Veas-konsernet har en risikopolicy (ID 23657) som fastsetter de overordnede prinsippene for risikostyring i konsernet, se [vedlegg 1](#). Risikopolicyen gjelder for alle selskapene og skal sikre at selskapene beskytter og skaper verdier med en risikoeksponering i samsvar med selskapsavtalen, overordnet eierstrategi, lover, forskrifter og konsesjoner.

Risikostyring er en del av konsernets virksomhetsstyring. Gjennom aktiv risikostyring skal Veas-konsernet identifisere, vurdere, overvåke og håndtere risiko slik at selskapene oppnår sitt formål og sine mål. Verktøy og metoder for operativ risikostyring er en del av selskapets virksomhetsstyring. Metodene for risikostyring skal sikre en løpende oppdatering av virksomhetens helhetlige risikobilde.

Risikopolicyen angir rammene for risikostyringen og Veas Risikomanual med vedlegg (ID 22816) beskriver den praktiske gjennomføringen, se [vedlegg 2](#).

Risikostyring i Veas-konsernet er bygget opp slik at ledelsen skal ha god oversikt over samlet risiko i selskapene og sikre at risiko håndteres i tråd med ønsket risikotoleranse. Risikostyring brukes også som verktøy for å kartlegge muligheter, og konsernet kan vurdere risiko for å oppnå positive resultater og/eller muligheter.

Forskjellige metodikker for risikostyring

Risikostyring i hendelser

Risikovurdering av registrerte avvik, observasjoner, klager og reklamasjoner utføres i hendelsesbehandlingsmodulen i TQM. Utfall av risikovurderingen avgjør alvorlighetsgraden til hendelsen og utløser krav til årsaksanalyse når alvorlighetsgraden er middels (gul) eller høy (rød). Alle hendelser med måleparameter Helse/person/sikkerhet krever årsaksanalyse uavhengig av alvorlighetsgrad.

Risikostyring i risikomodulen

TQM har en egen risikomodul for risikostyring (ROS modulen), som benyttes for å vurdere risiko i tilknytning til faste risikoelementer, prosess og risikoscenarier i selskapene. Risikoelementer som vurderes er; utslipp til ytre miljø, brann og/eller eksplosjon, sikkerhet, risikofylte operasjoner og/eller situasjoner, driftspåvirkning og/eller teknisk svikt, kvalitet og/eller rutinesvikt, ytre påvirkning, kjemikalier, gasser, biologisk helsefare m.m. For hvert risikoelement gjennomføres det konkrete risikovurderinger. Dette er beskrivelser av spesifikke scenarier som kan inntreffe, med en vurdering av sannsynlighet og konsekvens dersom hendelsene inntreffer. Det skilles på initiell og endelig risiko. Dersom endelig risiko er høyere enn Veas sin risikotoleranse, må en vurdere risikoreducerende tiltak for å sikre at risikoen blir tilfredsstillende redusert. Når tiltak er utført skal endelig vurdering tas på nytt.

Det er per i dag registrert 202 risikoscenarier og 1129 risikovurderinger i TQM. Risikovurderingene er gruppert under risikoscenariene, fordelt på prosesser og underliggende delprosesser.

Risikostyring overordnede beslutningsprosesser

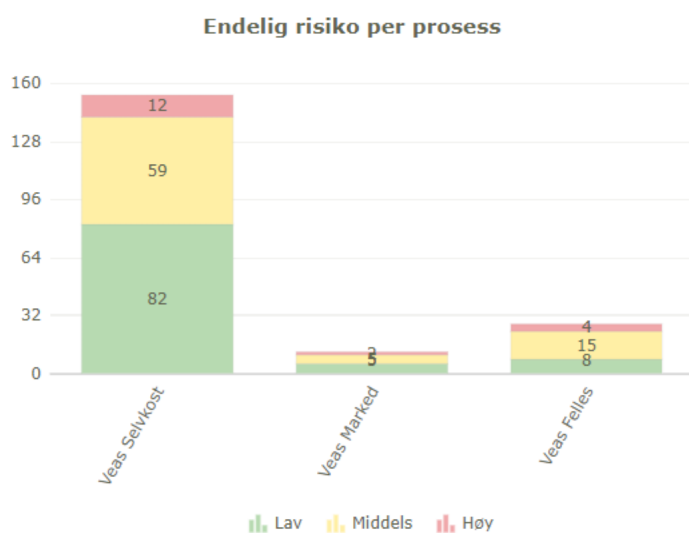
Risikostyring i større overordnede beslutningsprosesser blir behandlet av Konsernstyret til Veas. Saksgang og de vurderinger som ligger til grunn finner man i styresakene og i protokoller med vedtak. Ett eksempel på slike overordnede risikovurderinger er avsetnings- og prosessrisiko i slambehandlingen på Veas, fra bioreaktorenes funksjon og helt ut til sluttdisponering hos bønder og andre kunder. Denne risikovurderingen gikk over flere år og resulterte i en pakke større investeringsprosjekter, hvorav finansieringen av Kompostverket er en egen sak i denne generalforsamlingen, se sak G18 – 2022. De enkelte investeringsprosjektene følger prosjektmanualen. Her gjennomføres det ulike typer risikovurderinger (vurdering av nye idéer/behov (ref. BP0), KS-kategoriseringer/grovanalyser, HAZOP, SJA osv.). Disse vurderingene tar for seg risikoer på ulike nivå, samt kompleksitet og risiko for drift.

Roller og ansvar i TQM

Prosesseier har ansvar for at risiko og tiltak følges opp i egne prosesser. Dette innebærer å identifisere behov for risikovurderinger i sitt område, kalle inn relevante deltakere og gjennomføre risikovurderinger, følge opp tiltak, akseptere risikovurderinger med lav risiko, og gjennomføre revisjon av risikovurderinger i egen

prosess i henhold til endrede behov og risiko i prosessene. Prosesseier er ansvarlig for eget risikobilde.

Avdelingsleder har ansvar for å akseptere risikovurderinger med middels risiko. Høy risiko (røde hendelser) skal i utgangspunktet ikke aksepteres, men enkelte ganger er det ikke mulig å redusere risiko på kort sikt. I de få tilfeller dette gjelder er det kun konsernsjef som kan akseptere risiko og akseptansen skal ses i sammenheng med beredskapstiltak. Endelig risikobilde til Veas konsernet per d.d er som vist i figuren nedenfor. Merk at dette er et levende arbeidsverktøy slik at risikobildet vil endres ettersom risikoreducerende tiltak gjennomføres og/eller nye risikoscenarier legges til ved endringer. Det er også risikovurderinger i systemet på fremtidsrettet aktivitet som ikke er besluttet enda.

Alle ansatte har ansvar for å sette seg inn i risikobildet for sitt eget område/ sine arbeidsoppgaver, og innrette seg etter tiltak som foreligger etter risikovurderinger.

Overvåking, oppfølging og rapportering

Oppfølgingen skal vurdere om Veas-konsernet sin risikoeksponering er i henhold til risikostyringsstrategien og om nødvendige tiltak blir iverksatt og gjennomført på en tilstrekkelig måte.

Følgende hovedprinsipper skal legges til grunn:

- Risiko og sårbarhet følges opp fortløpende ved endringer og minimum innen maks revisjonsintervall på 5 år
- Svakheter i risikostyringsprosessen skal uten unødig opphold forbedres
- Risikobildet gjennomgås årlig i ledelsens gjennomgåelse
- Konsernsjef rapporterer til konsernstyret risikobildet årlig etter ledelsens gjennomgåelse, ved større endringer som påvirker risikobildet og ved risikostyring i større overordnede beslutningsprosesser.

Vedtak

«Generalforsamlingen tar saken til orientering.»

Tore Olaf Rimmereid
Styreleder

Ragnhild Borchgrevink
Konsernsjef

Vedlegg

Vedlegg 1 Risikopolicy ved Veas
Vedlegg 2 Risikomanual ved Veas

Sted og prosess Veas Felles / Visjon, verdier, mål og strategi / Policy og retningslinjer
Sist godkjent dato 04.05.2022 (Ragnhild Borchgrevink)

Dokumentkategori Overordnet dokument
Neste revisjonsdato 24.02.2025
Dokumentansvarlig Lisbet Fagerbakk

1. Hensikt

Veas-konsernets risikopolicy beskriver hensikten og fastsetter de overordnede prinsippene for risikostyring i konsernet. Risikopolicyen gjelder for alle selskapene og skal sikre at selskapene beskytter og skaper verdier med en risikoeksponering i samsvar med selskapsavtalen og overordnet eierstrategi.

Risikostyring skal være en del av konsernets virksomhetsstyring. Virksomhetsstyring er summen av de prosesser, strukturer og verktøy som benyttes i Veas-konsernet. Virksomhetsstyring sikrer sammenhengen mellom mål og handlinger. Gjennom aktiv risikostyring skal Veas-konsernet identifisere, vurdere, overvåke og håndtere risiko slik at selskapene oppnår sitt formål og sine mål. Verktøy og metoder for operativ risikostyring er en del av selskapets virksomhetsstyring. Metodene for risikostyring skal sikre en løpende oppdatering av virksomhetens helhetlige risikobilde.

Risikopolicyen angir rammene for risikostyringen og Veas Risikomanual med vedlegg (ID 22816) beskriver den praktiske gjennomføringen.

2. Roller og ansvar

Konsernsjef godkjenner Veas risikopolicy og setter rammene for et effektivt risikostyringssystem. Konsernsjef rapporterer samlet risiko og tiltak til konsernstyret årlig.

Samfunns- og kvalitetssjef har ansvar for at Veas utarbeider og vedlikeholder et effektivt, operativt risikostyringssystem som del av virksomhetsstyringen og har myndighet til å godkjenne Veas Risikomanual og vedlegg (ID 22816).

Daglig leder for datterselskap har ansvar for den daglige styringen av risiko i datterselskapet. Dette omfatter bl.a. å utarbeide og vedlikeholde tilhørende prosesser og rutiner, i samsvar med risikopolicyen og ledelsessystemet, samt sikre at dette blir fulgt. Daglig leder datterselskap rapporterer risiko og tiltak til konsernsjef i Veas-konsernet og til styret i datterselskapet.

Prosesseier er ansvarlig for oppfølging av risiko i egne prosesser og skal ha god kjennskap til eget risikobilde.

Prinsipper for risikostyring på Veas

Risikostyring på Veas er bygget opp slik at ledelsen på en enkel måte kan få en god oversikt over oppsamlet risiko i selskapet, samt sikre at risiko håndteres i tråd med ønsket risikotoleranse. Risikostyring brukes også som et verktøy for å kartlegge muligheter. I prinsippet kan bedriften vurdere risiko for å kunne oppnå positive resultater eller muligheter.

- Aktiv risikostyring skal sikre en proaktiv, strukturert og varig tilnærming for å kontinuerlig identifisere, vurdere, håndtere og følge opp risiko på tvers i virksomheten slik at bedriften kan oppnå tiltenkte resultater, forhindre eller redusere konsekvens av uønskede hendelser og ved behov ta bevisste valg for å oppnå muligheter.
- TQM Enterprise benyttes som arbeidsverktøy for risikostyring
- Risikostyring skal gi ledelsen en enkel oversikt over risiko, effektiviteten av etablerte kontroller og status for forbedringsarbeidet.

Strukturen for risikorapportering i Veas-konsernet består av selskapenes prosesser, konsekvensområder, risikoelementer, risikoscenarier, risikovurderinger og muligheter. Det gir en god oversikt for å observere og vurdere risikoene selskapene står overfor.

4. Rammeverk for risikostyring

For å oppfylle Veas-konsernets mål og strategiske utvikling må Konsernstyret og ledelsen kjenne selskapenes risikobilde. Identifisering av risiko skal bygge på Veas-konsernet sin strategi og mål.

Følgende prinsipper skal legges til grunn ved valg av risikostyringsstrategi:

- gjenspeile alle overordnede mål og strategier
- være en integrert del av de løpende aktiviteter
- stå i forhold til virksomhetens ressurser, evne og kapasitet
- I grenselandet mellom kritiske og mindre kritiske forhold, legges ALARP-prinsippet til grunn for aksept. (As Low (risk) As Reasonable Possible – kost/nytte)
- Aktiv risikostyring skal sikre en proaktiv, strukturert og varig tilnærming for å kontinuerlig identifisere, vurdere, håndtere og følge opp risiko på tvers i konsernet slik at selskapene kan oppnå tiltenkte resultater, forhindre eller redusere konsekvens av uønskede hendelser og ved behov ta bevisste valg for å oppnå muligheter.

Risikovurderingen skal bygge på risikoidentifikasjon og danne grunnlag for hvordan Veas-konsernet og datterselskapene skal forstå og styre risiko.

5. Prosess for risikostyring

Risikostyring i Veas-konsernet er bygget opp slik at ledelsen skal ha god oversikt over oppsamlet risiko i selskapene og sikre at risiko håndteres i tråd med ønsket risikotoleranse. Risikostyring brukes også som verktøy for å kartlegge muligheter, og konsernet kan vurdere risiko for å oppnå positive resultater eller muligheter.

Prinsippene som legges til grunn for å identifisere risiko er:

- Prosessen skal være fremoverskuende
- Risikobildet overvåkes
- Risikoidentifisering skal være knyttet til mål og strategi

Risikostyring i større overordnede beslutningsprosesser blir behandlet av Konsernstyret til Veas. Saksgang og de vurderinger som ligger til grunn finner man i styresakene og i protokoller med vedtak. Investeringsprosjektene følger prosjektmanualen. Her gjennomføres det ulike typer risikovurderinger (vurdering av nye idéer/behov (ref. BP0), KS-kategoriseringer/grovanalyser, HAZOP, SJA osv.). Disse vurderingene tar for seg risikoer på ulike nivå, samt kompleksitet og risiko for drift. Risikovurdering av registrerte avvik, observasjoner, klager og reklamasjoner utføres i hendelsesbehandlingsmodulen i TQM Enterprise. Risikomodulen (ROS modulen) i TQM benyttes som verktøy for all annen risikostyring i selskapene, henviser til Veas Risikomanual (ID 22816)

6. Overvåking, oppfølging og rapportering

Oppfølgingen skal vurdere om Veas og datterselskap sin risikoeksponering er i henhold til risikostyringsstrategien og om nødvendige tiltak blir iverksatt og gjennomført på en tilstrekkelig måte.

Følgende hovedprinsipper skal legges til grunn:

- Risiko og sårbarhet følges opp fortløpende ved endringer og minimum innen maks revisjonsintervall på 5 år
- Svakheter i risikostyringsprosessen skal uten unødig opphold forbedres
- Risikobildet gjennomgås årlig i ledelsens gjennomgåelse

Sted og prosess Veas Felles / Visjon, verdier, mål og strategi / Policy og retningslinjer

Dokumentkategori Overordnet dokument

Neste revisjonsdato 24.02.2025

Sist godkjent dato 04.05.2022 (Ragnhild Borchgrevink)

Dokumentansvarlig Lisbet Fagerbakk

- Konsernsjef rapporterer til konsernstyret risikobildet årlig etter ledelsens gjennomgåelse, ved større endringer som påvirker risikobildet og ved risikostyring i større overordnede beslutningsprosesser som nevnt under avsnitt 5.

7. Henvisninger

ID 22816 Veas Risikomanual

ID 22818 Vedlegg 1 - Statistikk og rapportering (ROS-modul)

ID 22819 Vedlegg 2 - Registrering av risikoscenario (ROS-modul)

ID 22820 Vedlegg 3 - Registrering av risikovurderinger (ROS-modul)

ID 23806 Vedlegg 4 - Revisjon av risikovurderinger (ROS-modul)

Veas Risikomanual

Innhold

1.	Hensikt.....	2
2.	Roller og ansvar.....	2
3.	Prinsipper for risikovurdering.....	2
3.1	Risikovurdering.....	2
3.2	Initiell risiko.....	2
3.3	Endelig risiko.....	2
3.4	Risikoelement.....	3
3.5	Konsekvensområder.....	3
3.6	Konsekvensskala, risikomatrise og mulighetsmatrise.....	4
3.7	Prioritere risiko.....	5
3.8	Akseptere risiko.....	5
3.9	Risikostyringsstrategi.....	6
4.	Oppbygging av ROS-modul i TQM.....	6
4.1	Risikoelementer i ROS-modulen.....	6
4.2	Risikoelementer for prosjekt.....	6
4.3	KPI for risikoelementer.....	7
4.4	Områder for vurdering av risiko.....	7
4.5	Monitorering, oppfølging og rapportering.....	8
4.6	Registrering, behandling og oppfølging av tiltak.....	9
5.	Henvisninger.....	9

1. Hensikt

Hensikten med risikomanualen er å beskrive hvordan Veas på en strukturert måte skal utføre risikovurderinger på. Manualen beskriver praktisk gjennomføring av risikostyringsaktiviteter på Veas i risikovurderingsmodulen i vårt ledelsessystem TQM.

2. Roller og ansvar

KHMS: Samfunns- og kvalitetssjef har det overordnede ansvaret for hele risikostyringsprosessen, som innebærer å beslutte struktur for rapportering, måling av risiko og sørge for at resultater fra risikovurderinger er en del av den årlige ledelsens gjennomgåelse. KHMS-gruppen følger opp at krav til risikovurderingsmodulen i TQM følges i interne revisjoner.

Prosesseier: Relevant prosesseier har ansvar for at risiko og tiltak følges opp i sin del av virksomheten. Dette innebærer å identifisere behov for risikovurderinger i sitt område, kalle inn relevante deltakere til risikovurderinger, gjennomføre risikovurderinger, følge opp tiltak, akseptere risikovurderinger med lav risiko, og gjennomføre revisjon av risikovurderinger i egen prosess i henhold til endrede behov og risiko i prosessene, med maksimum revisjonsintervall på 5 år.

Prosjektleder: Ved behov for risikovurdering i prosjekt er det prosjektleder som er ansvarlig for at risiko og tiltak følges opp i sitt prosjekt. Dette innebærer å identifisere behov for risikovurdering i sitt område, kalle inn relevante deltakere til risikovurderinger, gjennomføre risikovurderinger, følge opp tiltak, akseptere risikovurderinger med lav risiko, og gjennomføre revisjon av risikovurderinger i egen prosess i henhold til endrede behov og risiko i prosjektene.

Avdelingsleder: Relevant avdelingsleder har ansvar for å akseptere risikovurderinger med middels risiko.

Alle ansatte: Har ansvar for å sette seg inn i risikobildet for sitt eget område/ sine arbeidsoppgaver, og innrette seg etter tiltak som foreligger etter risikovurderinger.

3. Prinsipper for risikovurdering

3.1 Risikovurdering

For hvert risikoelement gjennomføres det konkrete risikovurderinger. Dette er beskrivelser av spesifikke scenarier som kan inntreffe, med en vurdering av sannsynlighet og konsekvens dersom hendelsene inntreffer. Det skilles på initiell og endelig risiko.

Prosesseiere leder risikovurderingene, og relevant fagpersonell, verneombud og en representant fra KHMS skal innkalles til gjennomføring av risikovurderinger. Eneste unntak kan være overordnede risikovurderinger.

Risikoscenario tar for seg både trusler/risiko og muligheter for bedriften. Trusler og muligheter legges inn i beskrivelsen til hver enkelt vurdering når dette er relevant. Det foreligger egen fane for vurdering av konsekvensområdene for både risiko og muligheter slik at de kan vurderes individuelt ved behov.

3.2 Initiell risiko og mulighet

Den initielle risikoen representeres ved sannsynligheten for at en hendelse inntreffer med tilhørende konsekvens **før** en har tatt hensyn til etablerte tiltak, det vil si eksisterende internkontroll.

Den initielle risikoen representerer dermed også det som er kritisk i virksomhetens prosesser, ettersom den samtidig beskriver hva risikoen er dersom etablert internkontroll svikter.

Den initielle muligheten representeres ved sannsynligheten for at en mulighet kan realiseres med tilhørende ønsket positiv konsekvens.

3.3 Endelig risiko og mulighet

Den endelige risikoen representerer **dagens risiko** ved å ta utgangspunkt i den initielle risikoen sett i forhold til etablerte rutiner og kontrollaktiviteter i virksomheten. Tiltak som reduserer sannsynligheten for at en hendelse skal inntreffe, eller reduserer den potensielle konsekvensen hvis det skjer, dokumenteres slik at en skal kunne vurdere hensiktsmessigheten og effektiviteten i etablert internkontroll.

Dersom endelig risiko er høyere enn Veas sin risikotoleranse, må en vurdere å etablere nye tiltak for å sikre at risikoen blir tilfredsstillende redusert. Når tiltak er utført skal endelig vurdering tas på nytt.

Den endelige muligheten representerer den realiserte muligheten med tilhørende oppnådd konsekvens.

Initiell risiko	Endelig risiko	Initiell mulighet	Endelig mulighet
Initiell sannsynlighet Sannsynlig. Fra 1 gang årlig til hvert	Endelig sannsynlighet Moderat sannsynlig. Fra 1 gang hver	Initiell sannsynlighet Sannsynlig. Fra 1 gang årlig til hvert	Endelig sannsynlighet Sannsynlig. Fra 1 gang årlig til hvert
Person Ingen personskade/ helsepåvirkning 0	Person Ingen personskade/ helsepåvirkning 0	Person Nåværende situasjon 0	Person Nåværende situasjon 0
Ytre miljø Ingen skadepåvirkning på miljø eller 0	Ytre miljø Ingen skadepåvirkning på miljø eller 0	Ytre miljø Moderat positiv påvirkning på miljø e 9	Ytre miljø Moderat positiv påvirkning på miljø ei 9
Finansiell Stor. Økning i kostnader/ tap/ inntjening 9	Finansiell Stor. Økning i kostnader/ tap/ inntjening 6	Finansiell Besparelser/ økt inntekt (1 000 000 -) 9	Finansiell Besparelser/ økt inntekt (50 000 - 1 0) 6
Omdømme/ tillit Ingen negativ omtale/ ingen konsekvens 0	Omdømme/ tillit Ingen negativ omtale/ ingen konsekvens 0	Omdømme/ tillit Positiv omtale blant ansatte/ økt tillit i 3	Omdømme/ tillit Positiv omtale fra enkeltpersoner/ økt 6
Måloppnåelse Ingen påvirkning på måloppnåelse 0	Måloppnåelse Ingen påvirkning på måloppnåelse 0		
Samsvar Ingen konsekvens 0	Samsvar Ingen konsekvens 0		

Figur 1: Initiell og endelig risiko og mulighet

3.4 Risikoelement

Risikoelementene er en samling av overordnede risikoscenarier som kan inntreffe. Elementene består av de risikoområdene som det anses kritisk å ivareta for at Veas i tilstrekkelig grad skal kunne ivareta interne og eksterne krav. Hensikten med risikoelementene er å gi et godt bilde av samlet risiko på Veas ved at de vurderes på tvers av virksomheten. Risikoelementene er sammenstilt slik at bildet blir mest mulig oversiktlig når en ser samlet på virksomheten. De er derfor styrt av konkrete risikovurderinger knyttet til hvert risikoelement (se kapittel 4.1 for risikoelementene som brukes på Veas).

3.5 Konsekvensområder

Konsekvensområdene består av de overordnede konsekvensene en hendelse kan forårsake mht. person, ytre miljø, finansielt, omdømme, måloppnåelse og samsvar. Gjennom aktiv risikostyring forsøker man å redusere samlet sannsynlighet og konsekvens innenfor disse områdene til et akseptabelt nivå.

3.6 Konsekvensskala, risikomatrise og mulighetsmatrise

Det er definert en enhetlig risikomatrise og mulighetsmatrise som er standardisert for hele Veas. Det er en 5*5 matrise, og ved å benytte denne i hele virksomheten sikrer vi at risiko og muligheter forstås likt, og det blir mulig å sammenligne risiko og muligheter på tvers av virksomheten. Se tabell 1 og 2.

Tabell 1: Sannsynlighet- og konsekvensmatrise for risiko

Nivå/ score	Sannsynlighet		Konsekvens					
	Beskrivelse	Sannsynlighet for inntreffe	Person	Ytre miljø	Finansiell	Omdømme/ tillit	Måloppnåelse	Samsvar
5	Svært sannsynlig	Oftere enn 1 hendelse per måned	Potensielt dødsfall	Svært alvorlig skade/ påvirkning på miljø eller klima	Økning i kostnader/ tap (50 000 000 kr eller mer)	Negative omtale nasjonalt/ redusert tillit blant eiere	0% sjanse for måloppnåelse	Brudd på forskrifts- lovkrav, vedtekter og/ eller tillatelser
4	Meget sannsynlig	Inntil 12 hendelser per år	Alvorlig personskaade/ helsepåvirkning med varige skader	Stor skade/ påvirkning på miljø eller klima	Økning i kostnader/ tap (10 000 000 – 50 000 000 kr)	Negative omtale i regionen/ redusert tillit i marked	25% sjanse for måloppnåelse	Brudd på krav/ forpliktelser mot kunder/ leverandører/ eiere
3	Sannsynlig	Fra 1 gang årlig til hvert 10. år	Alvorlig personskaade/ helsepåvirkning med langtidsfravær (sykemelding)	Moderat skade/ påvirkning på miljø eller klima	Økning i kostnader/ tap (1 000 000 – 10 000 000 kr)	Negativ omtale i lokalsamfunnet/ redusert tillit i bransje	50% sjanse for måloppnåelse	Brudd på krav i valgt sertifiserings-standard
2	Moderat sannsynlig	Fra 1 gang hvert 10. år til hvert 100. år	Personskaade/ helsepåvirkning med 1-3 dagers fravær (egenmelding)	Liten skade/ påvirkning på miljø eller klima	Økning i kostnader/ tap (50 000 – 1 000 000 kr)	Negativ omtale blant enkeltpersoner/ redusert tillit blant kunder	75% sjanse for måloppnåelse	Brudd på eksterne krav/ forventninger
1	Lite sannsynlig	Sjeldnere enn hvert 100. år	Liten personskaade/ helsepåvirkning uten fravær	Ubetydelig skade/ påvirkning på miljø eller klima	Mindre kostnader/ tap <50 000 kr	Negativ omtale blant ansatte/ redusert tillit blant sluttbrukere	90-100% sjanse for måloppnåelse	Brudd på interne krav/ forventninger
0	Ingen valgt (Velges ved inaktivering av vurderinger)	Ingen valgt	Ingen personskaade/ helsepåvirkning	Ingen skade/ påvirkning på miljø eller klima	Ingen	Ingen negativ omtale/ ingen konsekvens	Ingen påvirkning på måloppnåelse	Ingen konsekvens

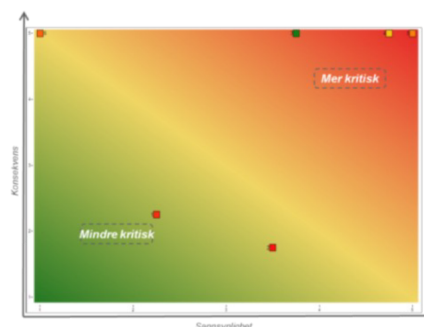
Tabell 2 Sannsynlighet- og konsekvensmatrise for muligheter

Nivå/ score	Sannsynlighet		Konsekvens			
	Beskrivelse	Sannsynlighet for inntreffelse	Person	Ytre miljø	Finansiell	Omdømme/ tillit
5	Svært sannsynlig	Oftere enn 1 hendelse per måned	100% fornøyde arbeidstakere, null skader	Svært stor positiv påvirkning på miljø eller klima	Besparelser/ økt inntekt (50 000 000 kr eller mer)	Positiv omtale nasjonalt / økt tillit blant eiere
4	Meget sannsynlig	Inntil 12 hendelser per år	Stor positiv helsegevinst/ påvirkning på arbeidsmiljø	Stor positiv påvirkning på miljø eller klima	Besparelser/ økt inntekt (10 000 000 - 50 000 000 kr)	Positiv omtale i regionen/ økt tillit i marked
3	Sannsynlig	Fra 1 gang årlig til hvert 10. år	Middels positiv helsegevinst/ påvirkning på arbeidsmiljø	Moderat positiv påvirkning på miljø eller klima	Besparelser/ økt inntekt (1 000 000 - 10 000 000 kr)	Positiv omtale i lokalsamfunnet/ økt tillit i bransje
2	Moderat sannsynlig	Fra 1 gang hvert 10. år til hvert 100. år	Varierende positiv helsegevinst/ påvirkning på arbeidsmiljø	Liten positiv påvirkning på miljø eller klima	Besparelser/ økt inntekt (50 000 – 1 000 000 kr)	Positiv omtale fra enkeltpersoner/ økt tillit blant kundene
1	Lite sannsynlig	Sjeldnere enn hvert 100. år	Liten positiv helsegevinst/ påvirkning på arbeidsmiljø	Ubetydelig positiv påvirkning miljø eller klima	Besparelser/ økt inntekt < 50 000	Positiv omtale blant ansatte/ økt tillit blant sluttbruker
0	Ingen valgt (Velges ved inaktivering av vurderinger)	Ingen valgt	Nåværende situasjon	Nåværende situasjon	Nåværende situasjon	Nåværende situasjon

3.7 Prioritere risiko

Basert på den kvantifisering som gjøres, må risikoene prioriteres. Risikofaktoren (produkt av sannsynlighet og konsekvens) gir en indikasjon på hvilke risikoer som er mest kritisk for virksomheten. Systemet gir en fargekode basert på risikovurderingen som er sannsynlighet * konsekvens, se tabell under.

- Risikoene som er lave (**grønne**) kan aksepteres slik de er.
- Risikoene som er middels (**gule**) skal overvåkes, og det skal vurderes om risikoreduserende tiltak er nødvendig.
- Risikoene som er høye (**røde**) utgjør de største og/ eller mest kritiske risikoene. Disse skal håndteres særskilt, det skal iverksettes risikoreduserende tiltak og konkrete håndteringsaktiviteter. Se figur 4.

Risikonivå	Person	Ytre miljø	Finansiell	Omdømme	Måloppnåelse	Samsvar
Lavt	0-4	0-4	0-6	0-6	0-8	0-5
Middels	5-8	5-9	7-12	7-12	9-15	6-10
Høy	9-25	10-25	13-25	13-25	16-25	11-25

Figur 2: Prioritering av risiko

Risikomanual

Sted og prosess Veas Felles / Kvalitets- og miljøledelse / Risikostyring
Sist godkjent dato 11.03.2022 (Lisbet Fagerbakk)

Dokumentkategori Prosedyre
Neste revisjonsdato 11.03.2024
Dokumentansvarlig Martin Sivertsen

3.8 Akseptere risiko

Ved opprettelse av en risikovurdering må det vurderes om den endelige risikoen er akseptert eller ikke.

- Risikovurderinger som er lave (**grønne**) - aksepteres av prosesseier.
- Risikovurderinger som er middels (**gule**) - må aksepteres av relevant avdelingsleder.
- Risikovurderinger som er høye (**røde**) - skal ikke aksepteres. Det skal implementeres risikoreduserende tiltak. Risikovurderinger som ikke er akseptert er fortsatt under arbeid, og følges opp jevnlig. Hvis det er behov for aksept i sjeldne tilfeller så er det kun konsernsjef for Veas som har myndighet til å akseptere disse.

3.9 Risikostyringsstrategi

Når de største risikoene er prioritert er det viktig å konkretisere strategier for håndtering. Risikostyringsstrategiene skal bygge på risikovurderingene og prioriteringene, og bidrar til at den samlede risikoeksponeringen er i samsvar med den overordnede definerte risikoprofilen. I hovedsak kan fire ulike risikostyringsstrategier benyttes: Se figur 4.

- **Aktiv håndtering:** Krever oppfølging med konkrete tiltak for å redusere sannsynlighet, og/eller konsekvens.
- **Tilpasset håndtering:** Må vurderes individuelt om man klarer å redusere risikofaktor, eller om man må bygge tidlige varslingsindikatorer. Må minimum etablere tydelige beredskapsplaner.
- **Passiv håndtering:** Forsøke å finne en måte å overvåke dette på overordnet nivå.
- **Akseptere:** Prioriteres sist, må ofte leve med disse risikoene.

Figur 3: Strategier for håndtering av risiko

4. Oppbygging av ROS-modul i TQM

I denne delen beskrives hvilke konsekvensområder og risikoelementer som er definert for Veas. De ulike selskapene er delt opp i forskjellige steder, og det er etablert et eget sted for «Felles styringsrutiner» som gjelder for hele konsernet.

4.1 Risikoelementer i ROS-modulen

Det er definert 12 risikoelementer, og det er innenfor disse risikoområdene de faktiske risikovurderingene gjennomføres. Iboende risiko i elementene styres av tilhørende risikovurderinger. De 12 risikoelementene er:

- Utslipp til ytre miljø
- Kjemikalier, gasser og/eller oksygenmangel
- Biologisk helsefare
- Støy og/eller mekaniske vibrasjoner
- Manuelt og/eller stillesittende arbeid
- Brann og/eller eksplosjon
- Sikkerhet
- Psykososialt arbeidsmiljø
- Risikofylte operasjoner og/eller situasjoner
- Driftspåvirkning og/eller teknisk svikt
- Kvalitet og/eller rutinesvikt
- Akkreditert

Risikomanual

Sted og prosess Veas Felles / Kvalitets- og miljøledelse / Risikostyring
Sist godkjent dato 11.03.2022 (Lisbet Fagerbakk)

Dokumentkategori Prosedyre
Neste revisjonsdato 11.03.2024
Dokumentansvarlig Martin Sivertsen

4.2 Risikoelementer for prosjekt

Dersom det etter endt KS-kategorisering (ref. ID: 22035) er identifisert risiko i prosjektgjennomføringen, kan ROS-modulen også benyttes for risikovurdering i prosjekt. Her er det prosjektleder som er ansvarlig for at risiko og tiltak følges opp i sitt prosjekt.

Etter endt prosjekt må det vurderes om scenariet skal inaktiveres om risiko ikke lengre er tilstede, eller om scenariet skal flyttes fra prosjekt til relevant område (se pkt. 4.4).

Prosess: Veas / Prosjekt / Pågående prosjekter

☐ Vurderingstype	01	+	↻	🗑️	☐ Risikogruppe grovanalyse (KS-kat.)	02	+	↻	🗑️
☐ Vurderingstype	01	+	↻	🗑️	☐ Ytre miljø	01	+	↻	🗑️
☐ Grovanalyse (KS-kat.)		+	↻	🗑️	☐ HMS / SHA	03	+	↻	🗑️
☐ Risikovurdering byggefase		+	↻	🗑️	☐ Teknikk	04	+	↻	🗑️
☐ Risikovurdering driftsfase		+	↻	🗑️	☐ Økonomi	05	+	↻	🗑️
					☐ Fremdrift	06	+	↻	🗑️
					☐ Eksisterende drift (byggefase)	07	+	↻	🗑️
					☐ Eksisterende drift (provedrift)	08	+	↻	🗑️
					☐ Prosjektgjennomføring	09	+	↻	🗑️

4.3 KPI for risikoelementer

Veas er underlagt flere offentlige krav knyttet til sin virksomhet. For enkelt å kunne filtrere statistikk og rapportere på en måte som gjør at en kan vurdere ivaretagelsen av disse, er risikoelementene knyttet til KPI-er som samsvarer med disse kravene.

KPI-ene er:

☐ Low/ Forskrift	03	+	↻	🗑️
☐ Arbeidsmiljøloven		+	↻	🗑️
☐ Forurensningsforskriften		+	↻	🗑️
☐ Gjødelsvareforskriften		+	↻	🗑️
☐ Storulykkeforskriften		+	↻	🗑️

4.4 Områder for vurdering av risiko

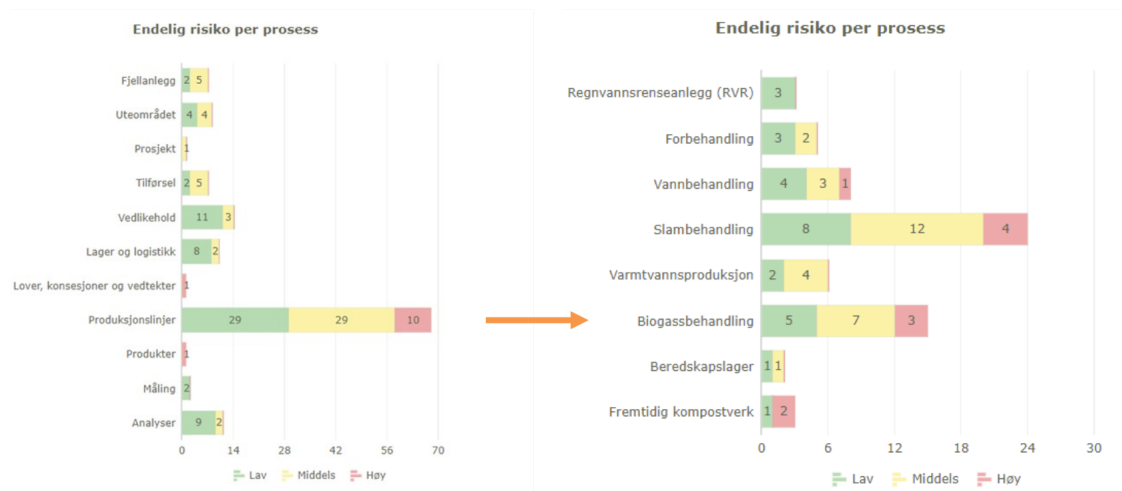
Veas sin virksomhet er omfattende og har flere områder med ulik karakter, som igjen fører til svært ulik risiko knyttet til de respektive risikoelementene.

Områdene for vurdering av risiko er delt opp i prosesser, hvor prosesseier er ansvarlig for risikostyring i egen prosess. Der hvor det er nødvendig er risikovurderingene registrert på aktuelle underprosesser, som for eksempel «Produksjonslinjer» som er illustrert under.

Risikomanual

Sted og prosess Veas Felles / Kvalitets- og miljøledelse / Risikostyring
Sist godkjent dato 11.03.2022 (Lisbet Fagerbakk)

Dokumentkategori Prosedyre
Neste revisjonsdato 11.03.2024
Dokumentansvarlig Martin Sivertsen

Alle områder:

- **Sted: Felles**
  - Overordnede risikovurderinger
  - Industrivern
  - HMS

- **Sted: Veas**
- Overordnede risikovurderinger
- Fjellanlegg
- Tilførsel
- Produksjonslinjer
  - Regnvannsanlegg (RVR)
  - Forbehandling
    - Innløp
    - Rister
    - Sandfang
  - Vannbehandling
  - Slambehandling
    - Rågass
    - Eksternt substrat
  - Biogassbehandling
    - Oppgradering biogass (OPG)
    - CBG-mottak
    - Flytendegjøring LBG (FLG)
    - Fyllestasjon
  - Varmtvannsproduksjon
  - Beredskapslager
  - Fremtidig kompostverk
- Produkter
- Operative støtteprosesser
  - Uteområdet
  - Vedlikehold
  - Lager og logistikk
  - Måling
  - Analyser
- Administrative støtteprosesser
  - Pågående prosjekter

- **Sted: Veas Marked**

Risikomanual

Sted og prosess Veas Felles / Kvalitets- og miljøledelse / Risikostyring
Sist godkjent dato 11.03.2022 (Lisbet Fagerbakk)

Dokumentkategori Prosedyre
Neste revisjonsdato 11.03.2024
Dokumentansvarlig Martin Sivertsen

- Overordnede risikovurderinger
- CO2-pilot
- Slammottak
- Raffineringsanlegg

4.5 Monitorering, oppfølging og rapportering

Formålet med oppfølgingen er å vurdere om Veas sin risikoeksponering er i henhold til risikostyringsstrategien og om nødvendige tiltak blir iverksatt og gjennomført på en tilstrekkelig måte. Det er også en hensikt å vurdere hvor effektiv prosessen for risikostyring er over tid, og sikre at nødvendige handlinger eller endringer blir gjennomført. Følgende prinsipper skal derfor legges til grunn:

- Den etablerte risikostyringsprosessen og gjennomføringen av den, skal registreres i ROS-modulen av ledelsessystemet og skal følges opp løpende. Oppfølgingen av de viktigste risikoene (scenarier middels eller høy risiko) skal være en løpende aktivitet som evalueres periodisk.
- Uønskede hendelser skal registreres og rapporteres i hendelsesmodulen i ledelsessystemet.
- Svakheter i risikostyringsprosessen skal uten unødig opphold rapporteres til samfunn- og kvalitetsavdelingen. Svikt av vesentlig betydning skal rapporteres til øverste ledelse.

Endringer i bedriftens risikobilde gjennomgås hvert år i ledelsens gjennomgåelse.

Alle Veas-ansatte har tilgang til å lese risikovurderinger og hente ut statistikk fra systemet, som gir god oversikt over risikobildet innenfor sine ansvarsområder.

Revisjoner av risikovurderinger

Alle risikoelementer og risikoscenarier blir gjennomgått minst én gang hvert femte år. Det er prosesseier sitt ansvar å utføre revisjon av risikovurderinger i sin egen prosess. Dersom det er forhold som tilsier at det er/ kan være endringer i risiko, skal risikoscenarier gjennomgås og vurderes på nytt. Gjennomgangen har særlig fokus på fullstendighet og den iboende risikoen i risikoelementene, for å sikre et bevisst forhold til kritikaliteten i Veas sine prosesser. Avhengig av elementenes kritikalitet, kan vurderingen skje hyppigere enn hvert femte år. For en detaljert revisjonsplan, se ID: 23806 Vedlegg 4 - Revisjon av risikovurderinger i ROS-modulen.

4.6 Registrering, behandling og oppfølging av tiltak

Tiltak som registreres i ROS-modulen er i forbindelse med forebyggende arbeid, det vil si at man planlegger tiltak for å redusere risiko for å forebygge mot uønskede hendelser.

Tiltak som registreres i hendelsesmodulen er hovedsakelig korrigerende arbeid, det vil si tiltak for å korrigere en situasjon som allerede har oppstått eller kan oppstå. Det blir også registrert forebyggende tiltak i hendelsesmodulen.

Ved avvik, observasjoner, forbedringer, registreringer, klager, reklamasjoner og fravik blir tiltak registrert i hendelsesmodulen.

5. Henvisninger

- ID: 22818 Vedlegg 1 - Statistikk og rapportering
- ID: 22819 Vedlegg 2 - Registrering av risikoscenario
- ID: 22820 Vedlegg 3 - Registrering av risikovurderinger
- ID: 23806 Vedlegg 4 - Revisjon av risikovurderinger i ROS-modulen
- ID: 23657 Risikopolicy

Til Generalforsamlingen

Sak G 18 - 2022

Veas Selvkost AS som eier av Kompostverket – godkjenning av lånoptak

---

Innledning

I dette notatet vil konsernstyret først gjennomgå den juridiske stillingen for konsernselskapene med hensyn til finansieringsmuligheter og garantier fra eierne.

Det blir redegjort for behovet for investeringen, og deretter vil konsernstyret redegjøre for hvorfor man har valgt å legge investeringen i Veas Selvkost AS (Selvkost), hva konsekvensene vil være dersom man ikke får godkjent lånoptaket nå, og de alternativene man har vurdert til å bygge Kompostverket. Endelig gis det en kort oppsummering av status og fremdrift.

Bakgrunn

I henhold til aksjonæravtalen mellom Oslo, Bærum og Asker punkt 3.1.8 kan Selvkost ta opp lån i eget navn. Eierne har stilt en selvskyldnergaranti for et beløp oppad begrenset til 1 milliard kroner.

Aksjonæravtalen punkt 2.2.1 bokstav k) fastsetter at generalforsamlingen i Veas AS skal anbefale for eierne eventuelle endringer i selvskyldnergarantien.

Veas Næringspark AS (Næringsparken) kan i henhold til aksjonæravtalen punkt 3.2.3 ta opp lån i eget navn med sikkerhet i egne eiendeler. Eierne stiller ikke garanti for dette selskapets forpliktelser. Næringsparken er likevel å anse som et selvkostselskap på grunn av at midlene til å kjøpe Næringsparken kom fra kommunenes selvkostfond, og skal drive etter selvkostregelverket, jevnfør aksjonæravtalen punkt 3.2.4.

Veas Marked AS (Marked) kan i henhold til aksjonæravtalen punkt 3.3.3 ta opp lån i eget navn med sikkerhet i egne eiendeler. Eierne stiller heller ikke garanti for dette

selskapets forpliktelser. Marked er ikke opprettet med egenkapital fra selvkostmidler og drives ikke etter selvkostregelverket, jevnfør aksjonæravtalen punkt 3.3.1.

Konsernstyret (som generalforsamling i datterselskapene) har myndighet til å vedta låneopptak innenfor det enkelte selskaps formål og strategi i henhold til aksjonæravtalens punkt 2.2.3 bokstav e).

Selskapene i konsernet er offentlig eid. Selvkost og Næringsparken kan ikke gå konkurs. Før omdanningen var Vestfjorden Avløpsselskap morselskap i konsernet og hadde en ubegrenset garanti fra eierne. I forbindelse med omdanningsarbeidet ble det fremsatt ønske fra eierne om å begrense garantien til et konkret beløp. Det ble imidlertid ikke gjort noen fullstendig utredning av hvor stort dette beløpet burde være for å dekke fremtidens opplåningsbehov, man valgte i stedet å runde av eksisterende låneramme på 864,5 millioner kroner oppover til 1 milliard kroner.

Det er ikke uttrykkelig fastsatt i aksjonæravtalen at adgangen til å foreta låneopptak i Selvkost skal være begrenset til rammen for selvskyldnergarantien.

Tvert imot kan det utledes av aksjonæravtalen at konsernets låneramme nødvendigvis må være videre enn garantirammen, i og med at både selvkostselskapet Næringsparken og det kommersielle selskapet Marked kan låne på egne eiendeler uten hensyn til garantien i Selvkost.

Veas er nå i en situasjon der konsernstyret i egenskap av generalforsamling i Selvkost har vedtatt at Selvkost skal foreta investeringen i Kompostverket og eie anlegget. Det er ikke mulig å foreta denne investeringen de nærmeste årene dersom man ikke får godkjenning for en heving av lånerammen for Selvkost.

Konsernstyret (som generalforsamling i både Selvkost og Næringsparken) ville uten tvil hatt fullmakt til å foreta investeringen og tilhørende opplåning i selvkostselskapet Næringsparken i henhold til aksjonæravtalen punkt 2.2.3 bokstav e). Det er ikke klart om denne hjemmelen til lånopptak også gjelder i Selvkost, utover garantirammen.

Konsernstyret presiserer at Selvkost kan bære investeringen på egen balanse og fortsatt opprettholde en forsvarlig egenkapitalandel. Egenkapitalen i Selvkost utgjør 610 millioner kroner ved utgangen av 2021. Total gjeld i selskapet utgjør 852 millioner kroner ved samme tidspunkt. Investeringen er beregnet til 250 millioner

kroner og lånefinansieres i sin helhet. Totale årlige kostnader til drift, renter og avskrivninger for Kompostverket er beregnet til 22 millioner kroner. Investeringen faller innenfor Selvkosts formål og strategi, slik det redegjøres for nedenfor. Problemstillingen er derfor kun begrenset til den lånerammen og/eller garantirammen som ble fastsatt i forbindelse med omdanningen.

Siden det er uklart hvilket organ som skal godkjenne låneopptak i dette tilfellet ønsker konsernstyret å fremme saken om ekstra låneopptak for generalforsamlingen i Veas AS som øverste organ i konsernet, se aksjonæravtalen punkt 1.5.1, annet avsnitt.

Konsernstyret mener videre at dagens situasjon med en etablert garantiramme for ett av selvkostselskapene i konsernet, men ikke for det andre, skaper en uklarhet som bør søkes løst i form av en utvidet garantiramme. I tillegg har man den pågående utredningen om eierskapet til Romerike Biogassanlegg. Dersom Veas skulle overta dette anlegget, som også driver lovpålagte selvkosttjenester for eierne, må det etableres en garantiramme for denne virksomheten. Konsernstyret ønsker derfor i alle tilfeller å fremme en sak til generalforsamlingen i løpet av 2023 om en økning av garantirammen/etablering av ny garantiramme for matavfallsbehandling dersom dette blir aktuelt.

Behovet for Kompostverket

Allerede i 2011 påpekte Statsforvalteren at Veas' slamhåndtering var meget sårbar for endringer i regelverket eller manglende aksept for produktet fra kornbøndene som hittil har mottatt bioresten.

Veas produserer per i dag ca 40 000 årstonn biorest med 45% tørrstoffinnhold, denne inneholder ca 30% kalk. Alt dette distribueres til korndyrkingsarealer i Akershus og Østfold. Veas betaler for transport og også for spredning av bioresten.

Mengden biorest speiler at Veas er det største renseanlegget i Norge og utgjør i seg selv en betydelig flaskehals ved enhver oppgradering/ombygging på slamstrengen i anlegget. Mengden utgjør ca 3 trailere med tilhenger per dag. Regelverket for disponering av biorest er under endring, og de varslede endringene utgjør betydelige innstramminger i forhold til dagens situasjon. Samtidig er aksepten for lagring og bruk av biorest hos bønder og den generelle befolkningen stadig dalende, noe som har gjort det umulig for Veas å finne arealer for utendørs midlertidig lagring av biorest.

Veas har i flere år samarbeidet med Oslo Vann- og avløpsetat om å finne egnede arealer for utendørs mellomagring av biorest, uten at arbeidet har ført frem. Veas hadde et lite utendørs midlertidig mellomlager for biorest på Notodden, men utleier sa opp dette leieforholdet i 2021.

Eksisterende prosessanlegg for avvanning og hygienisering av biorest er utslitt og medfører høye driftskostnader, i tillegg innebærer det et krevende arbeidsmiljø. Veas ønsker derfor å skifte ut utstyret og har valgt termisk hydrolyse som teknologi. Denne prosessen innebærer at bioresten blir «dampkokt» og sterilisert. I ombyggingsfasen vil Veas generere ca 60 000 tonn uhygienisert biorest med 25% tørrstoffinnhold. Veas er forpliktet til å sørge for forskriftsmessig hygienisering før bioresten kan sluttdisponeres hos kornbønder.

Prosjektet med å bygge om avvannings/hygieniseringsprosessen i Veas-anlegget innebærer også derfor en betydelig kostnad gjennom ombyggingsfasen, for å sikre etterlevelse av regelverket og fysisk håndtere de store massene.

Dette er i korte trekk bakgrunnen for hvorfor Veas begynte å arbeide med konseptet «Kompostverket». Kompostverket utgjør et innendørs komposteringsanlegg og store arealer for innblanding av sand og strukturmateriale, for dermed å kunne tilby nye typer jordforbedringsmiddel og jordblandinger og derved komme i forkant av regelverksendringene både i Norge og i EU.

I 2019 klarte Veas å sikre seg en festekontrakt på et areal på 60 mål i Indre Østfold kommune, rett ved siden av E18 i nærheten av Slitu. Her er det etablert et midlertidig innebygd mellomlager i påvente av etableringen av Kompostverket.

Styret gjør oppmerksom på at Kompostverket etableres midt i området der Veas gjennom alle år har levert sin biorest, og således innebærer en løsning der man minimerer transport av masser. Det tidligere mellomlageret på Notodden medførte betydelig ekstra transportavstander i verdikjeden.

Valg av selskap for investeringen

Da Veas fremmet sak om omdanning av selskapet til eierne i 2019, var det planlagt å bygge Kompostverket i regi av Veas Marked og leie ut arealene med bygg og utstyr til, i første omgang, Veas Selvkost og etter hvert også andre samarbeidende

kommunale aktører. Veas har som nevnt hatt et mangeårig samarbeid med Oslo Vann- og avløpsetat om å finne egnede arealer for mellomlagring av biorest og utvikling av nye jordprodukter. I tillegg ønsket vertskommunen Indre Østfold å få til et samarbeid i og med at de selv var på jakt etter løsninger for slambehandling.

Dette var også grunnen til at investeringen i Kompostverket ikke ble hensyntatt da man foreslo garantirammen på 1 milliard kroner overfor eierne i omdanningsaken.

Innen omdanningen ble gjennomført vinteren 2022 var forutsetningene endret. Oslo Vann- og avløpsetat meddelte at man ikke ønsket å inngå et samarbeid med Veas Selvkost om leie av areal ved Kompostverket i første omgang. Krigen i Ukraina og den medfølgende energikrisen i Europa, sammen med ettervirkningene av pandemien, drev opp byggekostnader og leveringstider for utstyr og anlegg. Dermed gjorde konsernstyret og administrasjonen en fornyet vurdering og bestemte seg for å nedskalere anlegget til kun å ha kapasitet til å dekke Veas' eget behov i ombyggingsfasen for slamstrengen.

Når anleggets kapasitet kun ble dimensjonert etter Selvkosts eget behov og samarbeidet med Oslo Vann- og avløpsetat bortfalt, ble også de økonomiske forutsetningene for investeringen endret. Dermed anså konsernstyret at investeringen måtte tas i et selvkostselskap i konsernet. Konsernstyret vurderte å ta investeringen i regi av Næringsparken, men anser at det kan skape en uheldig presedens der nødvendige selvkostinvesteringer tas utenom garantirammen. Konsernstyret mener derfor at det riktige er å henføre investeringen til det selskapet som behøver anlegget, nemlig Selvkost.

Konsernstyret vil i fremtiden forsøke å redusere kostnadene for Selvkost etter hvert som Veas' eget behov for ekstern kompostering minsker. Det vil kunne omfatte samarbeid både med Oslo Vann- og avløpsetat som i dag leier plass for beredskapslager, og med andre kommunale aktører med varierende behov.

Konsekvenser ved å ikke få godkjent økt låneopptak nå

Dersom generalforsamlingen i Veas AS ikke finner å kunne godkjenne et forhøyet låneopptak vil saken måtte fremmes til eierne for en økning i både garantiramme og låneramme. Dette krever vedtak i kommunestyrene i Asker og Bærum og bystyret i Oslo og vil ta tid. I mellomtiden vil de øvrige slamprosjektene i Veas måtte settes på

hold, for det er en forutsetning at Kompostverket er etablert før man kan stanse og demontere dagens avvannings/hygieniseringsprosess.

Et annet alternativ er å foreta investeringen i Næringsparken, som også har finansiell løfteevne for prosjektet. Som nevnt anser konsernstyret at dette innebærer en omgåelse av fastsatte rammer for selvkostprosjekter, og dermed ikke er ønskelig.

Alternativer til å bygge Kompostverket

Veas har vurdert to alternativer til selv å bygge Kompostverket:

- Sprengning av ny fjellhall i Veas-anlegget slik at det nye prosessutstyret kunne plasseres her og installeres i parallell med dagens løsning for avvanning/hygienisering. Når dette da var ferdig, ville man legge om prosessen og rive det gamle utstyret. Denne løsningen er estimert å koste minst 100 millioner kroner (ca 75 millioner for fjellrommet alene, 25 millioner for bypass utstyr) og den ville innebære at man sitter igjen med en tom fjellhall der den gamle avvanning/hygieniseringsløsningen sto. Veas har i dag ikke noe behov for dette fjellrommet. I tillegg kommer håndteringen av utsprengte masser fra fjellet. Denne løsningen ble dermed forlatt.
- Legge ut en anbudsutlysning i det private markedet for midlertidig håndtering av 60 000 tonn uhygienisert biorest i en periode på ca to år mens ombyggingen pågår. I dag fins det ikke behandlingsskapasitet for så store mengder uhygienisert biorest i det norske markedet. En slik løsning ville derfor kreve at en privat aktør etablerer et mer eller mindre tilsvarende anlegg som Kompostverket. Erfaringer med tidligere utlysninger for slambehandlingsanlegg (Grenland Vestfold Bestillerselskap i 2020 og Nedre Romerike Avfallsselskap i 2020-2021) er ikke gode, særlig ikke hvis man ber markedet foreslå innovative løsninger for å ligge i forkant av et uavklart regelverk. Ingen av disse anbudsutlysningene lyktes i den forstand at det kom inn akseptable bud. Prosessene er dermed sterkt forsinket og planene må legges om. Konsernstyret konkluderte med at denne risikoen er for høy til å kunne anbefale en slik løsning i dette tilfellet.

Status og fremdrift

Konsernstyret forventer at utslippstillatelse for Kompostverket foreligger før generalforsamlingen avholdes 23. november. Et utkast til tillatelse ble mottatt fra Statsforvalteren i september og kommentert. Kravene som vil stilles er strenge, spesielt på lukthåndtering, men fullt mulig å oppfylle.

Det er gjennomført en ny anbudsutlysning for prosessutstyr (med forbehold om godkjenning i styrende organer) og administrasjonen mener man vil få frem et akseptabelt tilbud som kan fremmes til investeringsbeslutning i konsernstyret (som generalforsamling i Selvkost) i desember 2022.

Byggetiden for Kompostverket er estimert til 15 måneder, og det innebærer at Kompostverket vil være klar for å motta biorest fra Selvkost i annet kvartal 2024. I parallell prosjekterer Selvkost avvannings/hygieniseringsprosjektet ferdig, slik at man kan treffe investeringsbeslutning i februar 2023. Selve ombyggingen i Veas-anlegget kan da starte tredje kvartal 2024 og vil da være ferdig omtrent ett år senere.

Fremdriftsplanen bygger på at det ikke inntreffer uforutsette omstendigheter som forsinker byggeplanene.

Vedtak

«Generalforsamlingen godkjenner at Veas Selvkost AS får anledning til å finansiere investeringen i Kompostverket med låneopptak utover dagens låneramme på 1 milliard kroner, i påvente av at garantirammen i konsernet økes.»

Tore Olaf Rimmereid
Styreleder

Ragnhild Borchgrevink
Konsernsjef

Til Generalforsamlingen

Sak G 19 - 2022

Beslutning Budsjett 2023 Veas AS og konsern

Bakgrunn

Veas AS er holdingselskapet i Veas-konsernet. Selskapet legger frem budsjett til behandling som del av den årlige budsjettprosessen i oktober måned. Veas AS får ingen tilskudd fra kommunene.

Veas Selvkost AS er selskapet som utfører lovpålagte rensjetjenester for kommunene og det er dette selskapet som mottar tilskudd i henhold til selvkostregelverket. Budsjettet for Veas Selvkost AS skal i henhold til aksjonæravtalen punkt 2.2.1 bokstav b) godkjennes av generalforsamlingen i Veas AS.

Budsjettet for Veas AS som selskap ble behandlet og godkjent i konsernstyret 11. oktober 2022. Konsernoppstillingen med totale tall for alle selskapene og interne eliminerings fremmes for generalforsamlingen sammen med budsjettet for Veas Selvkost AS.

Del 1 Driftsbudsjett Veas AS 2023

Inntekter 3 millioner kroner

Selskapet har i sin helhet sine inntekter fra de øvrige selskapene i konsernet, som oppgjør for påførte utgifter på vegne av selskapet, utførte oppdrag og tjenester, samt i henhold til konsernavtaler mellom Veas AS og de øvrige selskapene.

Se resultatoppsettet i vedlegg 1.

Følgende hovedposter inngår:

- Forvaltningsavtaler for alle selskapene.
- Konsernsjefens rolle, ledelse av konsernet, eierdialog.
- Deltagelse i styringsgruppemøter for store prosjekter.

I tillegg faktureres pensjonsavsetninger og konsernforsikringer.

Finansinntekter, konsernbidrag og utbytte

Det er ikke budsjettert med finansinntekter, konsernbidrag eller utbytte i 2023.

Driftskostnader 3 millioner kroner

Konsernsjef er ansatt i Veas AS. Lønn og utgifter til pensjonsordning samt avgifter og tilsvarende fordeles til de øvrige konsernselskaper på bakgrunn av forvaltningsavtaler og - hvor det er aktuelt – direkte til ulike prosjekter.

Driftsmessig legges det opp til at Veas AS fakturerer internt i konsernet for tjenester og påløpte utgifter i henhold til prinsipper om kostnadsdekning og slik at selskapet gjør opp sitt driftsregnskap i balanse.

Gjeldsposter og rente

Veas AS har ikke gjeldsposter ut over eventuell konsernintern gjeld.

Resultat:

De ovenfor nevnte forutsetninger gir et resultat før skatt på 0 kroner. Detaljene i regnskapet fremgår av resultatoppstillingen i vedlegg 1.

Del 2 Konsernoppstilling for Veas-konsernet

Administrasjonen viser til generalforsamlingssak GS 1 – 2022 der rammebudsjettet for Veas Selvkost for 2023 og perioden 2024-2027 ble fremlagt.

Vedlagt følger konsernoppstilling som viser budsjettkonsekvenser for 2023.

Bakgrunn og forutsetning

2022 har utviklet seg til å bli et økonomisk utfordrende år for Veas. Innsatsfaktorer som råvarer, frakt, energi og kjemikalier har hatt en unormal prisutvikling. Leverandører har varslet oppsigelse og reforhandling av ulike kontraktsforpliktelser. Reservedeler og driftsmateriell varsles levert med måneders forsinkelse. Dette er en situasjon som spesielt påvirker aktiviteten i Veas Selvkost og Veas Marked.

Med bakgrunn i dette tas det høyde for økte kostnadsnivåer og større usikkerhet i hele den kommende femårsperioden.

Nedenfor gjennomgås hovedpostene overordnet. Se også vedlegg 2.
Alle tall presenteres i 2022-kroneverdi.

Inntekter

Konsernets inntekter utgjør 567 millioner kroner. Overføring fra kommunene til drift, renter og avskrivninger er 450 millioner kroner, en økning med 106 millioner kroner i forhold til inneværende år og 92 millioner kroner mer enn i rammebudsjettet våren 2022. Endringen i overføringer fra eierne skyldes økte enhetspriser på energi og kjemi.

Det forventes en vekst i markedsrelatert omsetning på 53% fra 77 millioner kroner til 117 millioner kroner, sammenlignet med inneværende år. Hoveddelen av inntektsøkningen gjelder salg av biogass hvor det er forventet endring i salgspriser og volum.

Driftskostnader

De samlede driftskostnader inkludert avskrivninger er 488 millioner kroner, hvorav avskrivninger utgjør 83 millioner kroner. Hovedpostene er som følger:

Lønn, pensjon og sosiale kostnader

Det er 103 årsverk i konsernet. Lønnsbudsjett utgjør 87 millioner kroner for 2023, og omfatter 96 årsverk. Lønnen til de øvrige 7 medarbeidere belastes ulike prosjektregnskap. Pensjonsutgiftene inngår i budsjettet med antatt premiebeløp.

Energi, kjemi og transport

Eksterne kjøp av innsatsfaktorer utgjør 226 millioner kroner. Hovedelementene utgjøres av energikostnader (56%) samt kjemikalier (32%). Forbruket av energi og kjemikalier holdes på samme nivå som i 2022 og er et resultat av internt forbedringsarbeid. Økte enhetspriser medfører en kostnadsøkning på 66 millioner kroner.

Øvrig drift og vedlikehold

Øvrig drift og vedlikehold utgjør 91 millioner kroner, noe som er en økning på 18 millioner kroner sammenlignet med inneværende år. Posten dekker vedlikehold,

driftsprosjekter, forskning og utvikling, KHMS, samt revisjonstjenester og øvrige tjenester.

Av og nedskrivning, finansiering

Konsernet forventer å ha en ekstern gjeld på 1240 millioner kroner ved slutten av 2023 og forventer å betale 34 millioner kroner i rentekostnader i 2023.

Gjelden fordeler seg slik mellom selskapene i konsernet: Veas AS (0), Veas Selvkost AS (1137), Veas Marked AS (72) og Veas Næringspark AS (31).

Gjelden forventes finansiert via eksisterende låneforhold med 840 millioner kroner via til sammen 3 bankforbindelser, samt 400 millioner kroner i en grønn obligasjon med 10 års løpetid. 6% av gjelden har fast rente med mere enn 3 års rentesikring. De øvrige 36% av gjelden har ingen rentesikringsmekanisme tilknyttet.

Styret anmoder om økning av lånerammen i Veas Selvkost AS på 250 millioner kroner for bygging av Kompostverket, se sak G18 – 2022. Denne økningen og tilhørende finansiering er inkludert i dette budsjettoppsettet.

Det forventes opptak av 330 millioner kroner i banklån i 2023. Det blir betalt 53 millioner kroner av eksisterende gjeld innfridd i samme periode.

Balanse

Antatt balanseutvikling kan sees av [vedlegg 3](#).

Vedtak

«Generalforsamlingen i Veas AS godkjenner konsernets budsjett for 2023.»

Tore Olaf Rimmereid
Styreleder

Ragnhild Borchgrevink
Konsernsjef

Vedlegg

- 1) Veas AS Budsjett 2023

- 2) Veas konsernsammenstilling 2023
- 3) Balansebudsjett Veas konsern 2023

Veas AS Budsjett 2023

	Budsjett 2023	Ramme- budsjett 2023	Prognose 2022
Tjenester for VSK	3 005 000	2 593 453	2 746 581
Øvrig salg konsern			
Sum Driftsinntekter	3 005 000	2 593 453	2 746 581
Lønn og feriepenger	- 2 134 160 -	- 1 866 306 -	- 1 794 525
Arbeidsgiveravgift	- 313 837 -	- 274 448 -	- 263 892
Pensjonskostnader	- 243 158 -	- 159 480 -	- 153 346
Sum lønnskostnader	- 2 691 155 -	- 2 300 233 -	- 2 211 763
Kantine (netto)	6 780	6 780	6 780
Personalforsikringer	- 74 000 -	- 50 000 -	-
Annen personalkost	- 41 625 -	- 25 000 -	- 1 000
Sum personalkostnader til drift	- 2 800 000 -	- 2 368 453 -	- 2 205 983
Reisekostnader	- 5 000 -	- 25 000 -	- 22 418
Forsikringer og øvrige kostnader		- 15 000 -	- 14 068
Sum øvrige kostnader	- 5 000 -	- 25 000 -	- 22 418
Rådgiving og revisjon	- 200 000 -	- 200 000 -	- 518 180
Sum andre tjenester	- 200 000 -	- 200 000 -	- 518 180
Sum driftskostnader	- 3 005 000 -	- 2 593 453 -	- 2 746 580
Driftsresultat før avsk.	- 0 -	- 0	- 1

Konsolidert budsjett 2023

	Budsjett 2023
Overføring fra eiere til drift	450 000
Salgsinntekter	116 931
Sum Driftsinntekter	566 931
Kjemikalier	- 73 103
VEAS Jord	- 13 470
Elkraft	- 126 714
Pellets	- 9 672
Fyringsolje	- 3 300
Eksterne kjøp av innsatsfaktorer	- 226 259
Lønn og feriepenger	- 80 086
Arbeidsgiveravgift	- 12 680
Pensjonskostnader	- 5 544
Lønnskostnader til prosjekt	12 816
Annen personalkost	- 1 807
Sum personalkostnader til drift	- 87 300
Sum øvrige kostnader	- 10 657
Vedlikeholdsmateriell	- 18 671
Driftsmateriell	- 6 053
Vedlikeholdstjenester	- 14 520
Serviceavtaler	- 10 300
Andre drifts og vedlikeholdstjenester	- 4 913
Ordinær drift og vedlikehold	- 54 457
Sum driftsprosjekter	- 10 000
Forvaltningsprosjekter (SU, Øk)	- 5 648
Rådgiving og revisjon	- 10 304
Andre tjenester	- 30
Sum andre tjenester	- 15 981
Sum driftskostnader	- 404 655
Driftsresultat før avsk.	162 276
Av og nedskrivninger	- 83 373
Driftsresultat etter avskr.	78 903
Finansresultat	- 34 301
Resultat før skatt	44 602

	Konsolidert Veas					
	UB 2022	2 023	2 024	2 025	2 026	2 027
BALANSE ('1000)						
EIENDELER						
ANLEGGSMIDLER						
Anlegg	- 1 627 493	- 1 915 120	- 2 028 628	- 2 074 363	- 2 066 250	- 2 040 137
Finansielle midler	- 3 357	- 3 657	- 3 957	- 4 257	- 4 557	- 4 857
Sum anleggsmidler	- 1 630 850	- 1 918 777	- 2 032 584	- 2 078 619	- 2 070 806	- 2 044 994
OMLØPSMIDLER						
Lager	- 24 435	- 27 435	- 33 435	- 34 435	- 35 435	- 36 435
Kundefordringer	- 8 267	- 11 267	- 14 267	- 14 267	- 14 267	- 14 267
Andre fordringer	136	136	136	136	136	136
Bankinnskudd	- 53 147	- 82 989	- 130 456	- 179 879	- 243 242	- 293 055
Sum omløpsmidler	- 85 712	- 121 555	- 178 022	- 228 445	- 292 808	- 343 621
SUM EIENDELER	- 1 716 562	- 2 040 332	- 2 210 606	- 2 307 064	- 2 363 614	- 2 388 614
EGENKAPITAL OG GJELD						
EGENKAPITAL						
Egenkapital	677 077	718 846	766 146	814 546	862 046	901 246
Langsiktig gjeld						
Pensjonsforpliktelse	8 542	10 542	12 542	14 542	16 542	18 542
Langsiktig lån	962 983	1 239 683	1 356 607	1 398 615	1 400 115	1 383 615
Sum langsiktig gjeld	971 525	1 250 225	1 369 149	1 413 158	1 416 658	1 402 158
Kortsiktig gjeld						
Leverandørgjeld	48 388	56 388	61 388	66 388	73 388	73 388
Skyldig offentlige avgifter	- 281	- 81	- 1 131	- 2 181	- 3 731	- 3 531
Annen kortsiktig gjeld	19 853	14 953	15 053	15 153	15 253	15 353
Sum gjeld	67 960	71 260	75 310	79 360	84 910	85 210
SUM GJELD OG EGENKAPITAL	1 716 562	2 040 331	2 210 606	2 307 064	2 363 614	2 388 614

Til Generalforsamlingen

Sak G 20 - 2022

Beslutning Budsjett Veas Selvkost AS

Bakgrunn

Administrasjonen viser til sak G 4 – 2022, der generalforsamlingen i Veas AS behandlet rammebudsjett for Veas Selvkost AS (Selvkost) for 2023 i sitt møte 21. april 2022.

Det følger av aksjonæravtalen punkt 2.2.1 bokstav b) at generalforsamlingen i Veas AS skal godkjenne budsjett for Selvkost. Generalforsamlingen i Selvkost (konsernstyret) behandlet budsjettet for Selvkost i sitt møte 11. oktober og avga positiv innstilling.

Vedlagt følger forslag til budsjett for 2023 og langtidsbudsjett for perioden 2024 – 2027, med angivelse av kapitalbehov fra eierkommunene.

Bakgrunn og forutsetning

Budsjettet for 2023 bygger på rammebudsjettsaken i april måned. De samlede drifts- og finanskostnadene har økt med 77 millioner kroner fra rammebudsjettet på grunn av unormal stor prisøkning på innsatsfaktorer som kjemikalier, frakt og energi. Det er samtidig iverksatt ulike prosess- og driftsendringer som hindrer ytterligere 12-15 millioner kroner i økte driftskostnader.

I tillegg til endring i nivået for driftskostnader fremkommer det en stor differanse mellom selvkostrenteberegningen og det faktiske rentenivået. Ettersom Selvkost gikk over fra kostnadsdekningsprinsippet til et selvkostprinsipp ved omdanningen til aksjeselskap vil det være korrekt å legge til grunn et rent selvkostprinsipp. Dette

innebærer at tilskuddet fra eierne til Selvkost økes med ytterligere 32 millioner kroner for å få balanse i selvkostregnskapet. Budsjetterte utgifter er da 108 millioner kroner høyere enn forhåndsmeldt i rammebudsjettsaken.

Til fratrekk kommer postene *salg til konsern* samt *eksternt salg* som har en samlet økning på 16 millioner kroner i forhold til rammebudsjettsaken. Justert for denne endringen blir netto samlede overføringer fra eierne 92 millioner høyere enn varslet i rammebudsjettsaken i vår. Det tas samtidig høyde for stor usikkerhet for hele den kommende femårsperiode og at det økte kostnadsnivået vil fortsette.

Prosjektaktiviteten vil prege driftsbildet også i kommende år. Hovedaktiviteten i 2023-2024 vil være den planlagte kapasitetsutvidelsen og prosessendringene i slambehandlingsprosessen på Veas samt etablering av Kompostverket. Det vises til sak G 17 – 2022 om overordnet risikoarbeid der avsetnings- og prosessrisiko samt Kompostverket er nevnt. De planlagte arbeidene består av tre hovedprosjekter i tillegg til etablering av Kompostverket: etablering av ny avvannings- og hygieniseringsløsning, ny og utvidet lagerløsning for intern lagring av biorest, samt økning av kapasiteten i biogassreaktorene. Prosjektene krever sterk involvering fra driftsavdelingene, og stort koordinasjonsbehov mot daglig drift av renseanlegget. I en periode på 12-15 måneder vil anlegget driftes med en midlertidig løsning for avvanning og ekstern hygienisering. Kammerfilterpressene fjernes for å frigjøre areal for etablering av ny løsning. Biorest produsert ved Veas vil i den perioden være uhygienisert. Lovverket krever at biorest fra renseanlegg skal hygieniseres før det disponeres etter reglene i gjødselvereforskriften. Veas vil dermed være avhengig av en ekstern hygieniserings-løsning. Hygieniseringen skal i ombygningsperioden foretas ved kompostering på Kompostverket.

Budsjettforutsetningene tar høyde for økt låneopptak for å finansiere Kompostverket, se sak G 18 – 2022.

Drift- og investeringskostnader fordeles budsjettmessig mellom eierkommunene basert på et gjennomsnitt av siste fem års leveringsandeler, dvs. Oslo 71,0%, Bærum 20,5% og Asker 8,5%. Veas foretar en avregning overfor kommunene i henhold til reell vannmengdefordeling når årets mengdefordeling er kjent. Tallene i budsjettsaken presenteres i 2022-kroneverdi.

Følgende forutsetninger for drift av renseanlegget er lagt til grunn med hensyn til krav og kapasitet for perioden 2024 – 2027:

- Årlig vannmengde på 100 millioner m³
- Årlig økning av stoffmengden på 0,3 %
- Rensegrad i henhold til dagens utslippstillatelse
- Trygg og forutsigbar avsetning av Veas-jord
- 103 årsverk i konsernet, hvorav 2 er ansatt i Veas AS

Forutsetningene om økning i stoffmengde er redusert basert på erfaringstall fra de siste årene. Forutsetningen for rensegrad innebærer en betydelig endring fra de strategiske visjonene til Veas om å rense vannet best mulig, og reflekterer energikrisen i Europa som medfører at Veas drar ned på forbruket av elektrisk kraft og kjemikalier for ikke å belaste eierne mer enn nødvendig.

Inntekter

Selskapets inntekter utgjør i foreslått budsjett 521 millioner kroner, hvorav overføring fra kommunene til drift, renter og avskrivninger er 450 millioner kroner. Beløp til overføring fra eierkommunene for 2023 er økt med 92 millioner kroner i forhold til hva som ble meldt i årets rammebudsjettsak (G 4 - 2022).

Selskapet har 71 millioner kroner i inntekter utover overføringene fra eierkommunene. Den største av inntektspostene er salg av rågass til Veas Marked AS (Marked). Beløpet er økt vesentlig fra rammebudsjettet, noe som skyldes pris- og volumendring. Ut over dette forventes det høyere volumer av gass på grunn av mottak og innblanding av fett i bioreaktorene.

Marked er i en oppbyggingsfase, og det er derfor lagt inn og planlagt med kun beskjedne konsernbidrag i femårsperioden. Dersom forutsetningene endrer seg til det bedre for Marked vil Marked kunne bidra med høyere konsernbidrag til Selvkost og/eller utbytte til Veas AS enn det som fremgår av vedlagte budsjettforslag.

Driftskostnader

De samlede driftskostnader inklusive avskrivninger er 459 millioner kroner, hvorav avskrivningene utgjør 74 millioner kroner. Hovedpostene er som følger:

Driftskostnader i produksjon

Variable produksjonskostnader utgjør 211 millioner kroner, hvorav 7 millioner kroner er interne kostnader viderefakturert fra Marked. Produksjonskostnadene øker med 80 millioner kroner fra budsjett 2022 og 70 millioner kroner fra rammebudsjettsaken.

Prosesskjemikalier: 73 millioner kroner

Kjemikaliekostnader utgjør en meget stor andel av direkte innsatsfaktorer i renseprosessen. Budsjettet økes med 7 millioner kroner mot budsjett 2022. Prisøkningen utgjør 18 millioner kroner, mot en forbruksreduksjon som utgjør 11 millioner kroner. Reduksjonen i forbruk av kjemikalier kommer på bakgrunn av et systematisk internt forbedringsarbeid. Det er tatt høyde for at de nye bassengene med biologisk rensetrinn er satt i drift, samt at det gjennomsnittlige prisnivået på kjemikalier vil være på et fortsatt høyt nivå.

Metanol utgjør ca 37% av de samlede kjemikalieutgifter og Veas bruker ca 4 500 tonn metanol per år. Metanol brukes i det biologiske vannrensetrinn som «mat» for bakteriene som fjerner nitrogen, og er helt nødvendig for å oppnå nitrogenrensegraden. Det arbeides aktivt med å finne alternativer til metanolen og Veas vil starte pilotering av ulike alternative kjemikalier tidlig i 2023. Det er ikke forskuttert effekter av dette prosjektet i budsjettet for 2023, men i anbudsutlysningen for ny rammeavtale om innkjøp av metanol er det tatt høyde for redusert uttak hvis alternativene materialiserer seg. For årets budsjett er det stipulert at snittpris på metanol øker med ytterligere 15% fra dagens nivåer. Metanolen som benyttes er av fossil opprinnelse. Metanol av biologisk opprinnelse ville medført en stor merkostnad. Prisveksten på øvrige kjemikalier forutsettes å følge en tilnærmet normal prisutvikling videre.

Transport og disponering av biorest: 13 millioner kroner

Det forventes en midlertidig økning i utgifter til avhending av biorest og slam fra 2024. En ny fremtidsrettet løsning planlegges med utgangspunkt i Kompostverket i Indre Østfold kommune som antas ferdigstilt andre kvartal 2024. Myndighetene arbeider fremdeles med en revidering av gjødselvereforskriften. Det antas at den reviderte forskriften vil innebære skjerpede regler for disponering og bruk. Kompostverket vil møte skjerpede krav, og gi mulighet for verdiskaping på bioresten som i sin tur vil redusere kostnadene for Selvkost etter hvert.

Elektrisk kraft: 109 millioner kroner

Prisen på elkraft er for tiden historisk høy. Normal prosess for sikring av elkraft innebærer å sikre 60-80% av kraftbehovet i god tid før årets start – hensyntatt

rådende forhold. For 2023 er det lagt opp til at 80 % av kraftforbruket sikres ved kjøp av leveringsterminer fordelt på jevnt kjøp gjennom hele året. Dette er den strategi som vår samarbeidspartner på elektrisk kraft, Fjordkraft, anbefaler. I alt er forventet kraftbehov for Selvkost beregnet til ca. 36 GWh. Sikringen omfatter systempris, dvs at områdepris som i dag er ca 80 øre per kwh ikke er sikret. Antatt systemsikringspris vil være ca 135 øre KWh. Nettleie inkludert effektledd, energiledd og forbruksavgift tilkommer prisen og er vurdert til 45 øre/KWh. 20 % vil bli kjøpt i spotmarkedet. Totalt er det budsjettet med en kraftpris på 301 øre per kwh.

Kjøp av pellets, olje og overskuddsvarme fra biogassanlegg: 11 millioner kroner

Veas har en rammeavtale for levering av pellets som skal sikre prisnivået i en fireårsperiode til 2024. I tillegg til pellets brukes en del bioolje for å ta periodevist spisslastbehov.

Vedlikehold

Posten ordinær drift og vedlikehold dekker teknisk og mekanisk vedlikehold, samt driftsposter som tilhører drift av prosessanlegget. Vedlikeholdskostnader utgjør 45 millioner kroner. I tillegg kommer driftsprosjekter til vedlikehold på 7 millioner kroner.

Mekanisk vedlikehold: 36 millioner kroner

Kostnadene for løpende vedlikehold utgjør 31 millioner kroner. Det er stort fokus på hvilke oppgaver som må løses eksternt mot hvilke som bør utføres internt, samt hva som løses via servicekontrakter. Større vedlikeholdsoppgaver og utskiftninger blir fulgt tett opp i vedlikeholdsavdelingen, og utgjør 5 millioner kroner. Det utføres arbeid på påslipp, ventiler, pumper, luker mm.

Teknisk vedlikehold: 16 millioner

Løpende utgifter til teknisk vedlikehold utgjør 14 millioner kroner. Av dette utføres noe gjennom servicekontrakter. 2 millioner kroner utgjør større vedlikeholdsarbeid og utskiftninger som følges tett gjennom driftsprosjekt. Dette dreier seg i hovedsak om styrings- og målesystemer, reguleringer og dokumentasjon i tillegg til større øvrige utskiftninger.

Lønn, pensjon og sosiale kostnader

Det foreslåtte lønnsbudsjett som belastes drift er 85 millioner kroner for 2023, og omfatter 94 årsverk. Dette inkluderer ikke 7 medarbeidere hvor lønnen belastes investeringsprosjekter. Pensjonsutgiftene inngår i budsjettet med antatt premiebeløp.

For hvert av årene i budsjettperioden er SSB sine prognoser for fastlands-Norge lagt til grunn for de årlige lønnsutgiftene, se vedlegg 3.

KHMS-kostnader og samfunnskontakt

Budsjett for Samfunn og kvalitetsavdeling er på 3 millioner kroner for 2023. Midlene er fordelt mellom KHMS og analyselaboratoriet. Laboratoriets budsjett benyttes til oppfølging av rensegradene og myndighetsrapportering, og analyseoppdrag i forbindelse med strategi og utviklingsprosjekter og markedsprosjekter.

De samfunnsrelaterte oppgavene blir ivaretatt i prosjekt for nytt bygg (Vannhuset), styreverv i Asker Næringsforening samt ny reguleringsplan for Bjerkåsområdet.

Strategi og utvikling

Budsjettet for strategi og utvikling utgjør 5 millioner kroner samt midler til prosjekter strategiavdelingen er involvert i. Aktivitetene har primært et langsiktig perspektiv, og skal bidra til kunnskap og løsninger som Veas trenger for å nå sine visjoner. I tillegg til interne studier, er Veas eier, partner eller deltaker i en rekke FOUI-prosjekter, hovedsakelig støttet av Forskningsrådet og Regionale forskningsfond. Se vedlegg 7.

Finansieringen av prosjektene har ulik innretning, fra høy offentlig støttegrad til at Veas yter kontantbidrag. FOUI-arbeidet fremover følger flere spor: Renseteknikker som kan muliggjøre gjenbruk av vann, testing av erstatninger for metanol, tiltak for å øke gassproduksjonen, neste generasjon bioest, løsninger som reduserer klimabelastningen fra virksomheten, samt digital teknologi som kan utnytte eksisterende infrastruktur mer effektivt. Det er avsatt 2 millioner kroner til modellering av Oslofjorden som en del av forberedelsene til søknad om ny utslippstillatelse.

Administrative kostnader

Administrative kostnader omfatter kommunikasjon, HR, resepsjon, kantine, sentralbord, kontoradministrasjon, postliste, arkiv, samt juridisk, økonomisk og annen innleid bistand. Veas har profesjonalisert alle sine tjenester de siste årene, dette krever mye av backoffice som støtter organisasjonen med rekruttering, personalledelse, intern og eksternt kommunikasjon, implementering og oppfølging av rutiner og tjenestelevering. Budsjettet er 16 millioner kroner for 2023, herav 2 millioner kroner til styrets disposisjon.

Investeringer

Rammen for investeringsprosjekter som planlegges gjennomført i 2023 utgjør 357 millioner kroner, se vedlegg 5. I 2023 og 2024 vil hovedaktiviteten ligge i slamprosjektene Ny avvanningsløsning/hygienisering, Nye siloer/lagerløsning, Økt reaktorkapasitet, og Kompostverket. Noen andre mindre prosjekter kommer i tillegg, hvorav prosjekter som fører til energi- eller kjemikaliebesparelser har prioritet.

Balanse

Antatt balanseutvikling for Selvkost for perioden kan sees av vedlegg 4.

Budsjettets usikkerhet

Den største usikkerhet relatert til driftsbudsjettet er prisen på elkraft og kjemikalier. Veas har etablert rammeavtaler og fastprisavtaler på de fleste større innsatsfaktorer. I løpet av det siste året har det forekommet at leverandører har truet med å gå fra prisavtaler på grunn av vanskelige markedsforhold med prisutslag som ikke dekkes inn av avtalen med Veas. Dette kan også bli en realitet videre i budsjettperioden. I budsjettet er det tatt høyde for at det kan komme videre prisendringer. Til sammen antas at selskapet i driftsåret 2023 kan absorbere inntil 12 millioner kroner i ytterligere kostnadsøkninger uten å be om økte tilskudd fra eierne.

Det skal gjennomføres ulike store og kompliserte prosjekter i 2023. Gjennomføringen i 2023 antas å ha en usikkerhet innenfor -30 til +10 millioner kroner. Prosjekter av en viss størrelse har innebygde sikkerhetsavsetninger. Det er ikke avsatt spesifikke midler for å vareta usikkerheten ut over det, men det forutsettes at omprioriteringer kan gjøres om nødvendig.

Spesifiserte usikkerhetsmomenter

	Nedside	Oppside
Elektrisk kraft	kr -15,0 mill.	Kr 10,0 mill
Prosesskjemikalier	kr -10,0 mill.	kr 5,0 mill.
Disponering av biorest	kr - 2,0 mill.	kr 1,0 mill.
Valuta	kr - 2,0 mill.	Kr 2,0 mill
Renter	kr - 1,0 mill.	Kr 1,0 mill
Endring Co2 regler	Ikke kvantifisert	
Sum	kr -30 millioner.	kr 19 millioner.

Finansiering

I budsjettet foreslås samlede investeringer på 357 millioner kroner. Det er lagt opp til full lånefinansiering.

Veas har to lån i den nordiske investeringsbanken NIB, saldo ved budsjettårets start er 434 millioner kroner, et obligasjonslån på 400 millioner kroner samt en rammelåns-avtale med DNB som innebærer opptrekk av tre måneders rullerende sertifikatlån, med samlet opptrekk 19 millioner kroner ved inngangen til 2023. Lånefinansiering i 2023 er planlagt gjennomført ved opptrekk på sertifikatlånsavtalen.

Lånene i NIB samt obligasjonslånet har fast rente. Sertifikatlånet har en nibortilpasset rente som fastsettes hvert kvartal.

Med forutsetningene over vil snittrenten bli 3,0%. Kalkulert rentekostnad er 30 millioner kroner for 2023. Opptrekk av lån skjer etter forutgående årlige budsjettvedtak i styret og generalforsamling.

Betalingsplan

Det foreslås en betalingsplan fra eierkommunene hvor alle tilskudd betales etter like månedsbeløp, se vedlegg 2.

I tillegg til de faste vedleggene som har fulgt budsjettsaken i flere år, legger styret denne gangen ved en selvkostkalkyle i vedlegg 6 og en oversikt over prosjekter innen forskning, utvikling og innovasjon som vedlegg 7.

Vedtak

«Generalforsamlingen i Veas AS godkjenner det fremlagte budsjettet for Veas Selvkost AS for 2023. Beløpene betales til selskapet i tråd med vedlagte betalingsplan, hvor fordeling av kostnader er basert på de siste 5 års leveringsandeler.»

«Generalforsamlingen godkjenner at selskapet finansierer investeringer i 2023 ved å gjøre opptrekk på eksisterende låneavtaler på inntil 357 millioner kroner.»

«Generalforsamlingen tar langtidsbudsjettet for 2024 til og med 2027 til orientering.»

Tore Olaf Rimmereid
Styreleder

Ragnhild Borchgrevink
Konsernsjef

Vedlegg

- 1) Budsjett 2023 og LTB 2024 – 2027
- 2) Betalingsplan for eierkommunene
- 3) Spesifikasjon av lønnskostnader
- 4) Balansebudsjett
- 5) Prosjektportefølje
- 6) Selvkostkalkyle
- 7) FOUI - prosjekter

	Resultat 2021	Budsjett 2022	Ramme 2023	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Sum overføring fra eiere	317 148	344 000	357 748	450 000	458 425	456 929	455 987	447 750
Salg til konsern	18 398	23 070	29 904	39 221	42 825	53 065	59 324	57 451
Eksternt salg	19 257	27 208	24 436	31 390	31 390	31 390	31 390	31 390
Sum Driftsinntekter	354 804	394 278	412 088	520 611	532 640	541 384	546 701	536 590
Leie av beredskapslager	-	3 600	-	3 850	3 850	-	-	-
Elektraff konsern	-	5 439	7 529	4 656	4 656	4 656	4 656	4 656
Varmeenergi	-	1 710	1 800	1 750	1 750	1 750	1 750	1 750
Interne kjøp av innsatsfaktorer	-	3 549	9 329	6 756	6 756	2 906	2 906	2 906
Kjemikalier	62 085	66 367	68 760	73 048	73 048	73 048	73 048	73 048
Transport og lagring av biorest	13 730	18 416	16 261	13 470	13 470	20 000	20 000	20 000
Elektraff	32 256	40 350	56 550	104 453	104 453	104 453	104 453	104 453
Pellels	6 796	7 078	6 538	9 672	9 672	9 672	9 672	9 672
Fyringsolje	2 025	2 175	2 000	3 300	3 300	3 300	3 300	3 300
Eksterne kjøp av innsatsfaktorer	116 892	134 385	150 108	203 943	203 943	210 473	210 473	210 473
Sum variable produksjonskostnader	116 892	130 836	140 779	210 699	210 699	213 379	213 379	213 379
Lønn og feriepenger	68 445	75 964	74 193	77 286	77 286	77 286	77 286	77 286
Arbeidsgiveravgift	11 231	12 773	11 906	12 680	12 680	12 680	12 680	12 680
Pensjonskostnader	10 149	11 720	9 047	5 544	5 544	5 544	5 544	5 544
Lønnskostnader til prosjekt	11 251	15 393	11 694	12 816	12 816	12 816	12 816	12 816
Andre personalkostnader	590	1 740	1 550	1 807	1 807	1 807	1 807	1 807
Sum personalkostnader til drift	79 164	86 803	85 003	84 500	84 500	84 500	84 500	84 500
Administrative poster	12 683	15 405	16 493	15 693	15 693	15 693	15 693	15 693
Driftsmateriell og konserntjenester	3 721	4 687	6 966	8 358	8 358	8 358	8 358	8 358
Teknisk og mekanisk vedlikehold	36 919	43 111	46 583	44 569	44 569	44 569	44 569	44 569
Ordinær drift og vedlikehold	40 640	47 798	53 549	52 927	52 927	52 927	52 927	52 927
Driftsprosjekter	14 011	5 100	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000
Forvaltningsprosjekter (SU, ØK)	-	1 850	1 850	5 648	5 648	5 648	5 648	5 648
Rådgiving og revisjon	4 042	6 126	6 841	8 504	8 504	8 504	8 504	8 504
Øvrige tjenester	500	2 000	2 000	-	-	-	-	-
Sum andre tjenester	3 542	9 977	10 692	14 151	14 151	14 151	14 151	14 151
Sum driftskostnader	266 932	295 919	313 515	384 970	384 970	387 650	387 650	387 650
Av og nedskrivninger	70 000	78 003	77 124	74 000	75 000	82 000	88 000	86 000
Driftsresultat etter avskr.	17 872	20 357	21 449	61 640	72 670	71 734	71 051	62 940
Finansresultat	12 267	10 202	10 563	29 936	35 343	36 336	36 580	36 782
Resultat	5 605	647	0	31 704	37 327	35 398	34 471	26 158
Selvkostresultat				0	0	0	0	0

	Resultat 2021 Nominal verdi	Budsjett 2022 Nominal verdi	Ramme budsjett 2023 Nominal verdi	Budsjett 2023	LTB 2024 Nominal verdi	LTB 2025 Nominal verdi	LTB 2026 Nominal verdi	LTB 2027 Nominal verdi
Lønn til ansatte	58 593	63 303	61 726	64 634	64 634	64 634	64 634	64 634
Vakt pensjonsgivende	2 096	2 100	2 100	2 200	2 200	2 200	2 200	2 200
Lønn ikke pensjonsgivende	1 107	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200
Overtidslønn	1 026	1 150	1 150	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200
Trekkpliktige godtgjørelser	83	100	100	100	100	100	100	100
Lønn	62 905	67 853	66 276	69 334	69 334	69 334	69 334	69 334
Feriepenger	7 717	8 512	8 317	8 701	8 701	8 701	8 701	8 701
Annen fordel i arbeidsforhold	1							
Slyre- og generatforsamlings honorar	527	800	800	850	850	850	850	850
Refusjoner	2 735	1 200	1 200	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600
Trekk ansatte OU (ks)	30							
Feriepenger og annen lønn	5 540	8 112	7 917	7 951	7 951	7 951	7 951	7 951
Sum lønn og feriepenger	68 445	75 965	74 193	77 285	77 285	77 285	77 285	77 285
Arbeidsgiveravgift	10 143	9 679	9 458	9 896	9 896	9 896	9 896	9 896
Aga påløpne Ferie Penger	1 088	1 200	1 173	1 227	1 227	1 227	1 227	1 227
AGA på pensjonskostnader		1 893	1 275	1 557	1 557	1 557	1 557	1 557
Arbeidsgiveravgift	11 231	12 772	11 906	12 680	12 680	12 680	12 680	12 680
Pensjonskostnader fra KLP (Imberegningssplikt)	11 476	13 426	9 047	11 044	11 044	11 044	11 044	11 044
Refusjon Pensjon 2% + bruk av pensjonsfond i KLP	1 327	1 707		5 500	5 500	5 500	5 500	5 500
Pensjonskostnad	10 149	11 719	9 047	5 544	5 544	5 544	5 544	5 544
Sum lønnsmasse	89 825	100 456	95 146	95 509	95 509	95 509	95 509	95 509
Andre personalkostnader (forsikringer, kantine, annet)	590	1 740	1 550	1 807	1 807	1 807	1 807	1 807
Lønn overført til investeringsprosjekter	11 251	15 393	11 694	12 816	12 816	12 816	12 816	12 816
Sum belastet som lønn- og personalkostnad Veas Selvkost	79 164	86 803	85 002	84 500	84 500	84 500	84 500	84 500
Kjøpte tjenester fra Veas AS				2 800	2 800	2 800	2 800	2 800
Solgte personaltjenester til Veas Marked	7 017	6 387	9 438	6 688	6 688	6 688	6 688	6 688
Solgte personaltjenester til Veas Næringspark	45	1 456	2 986	1 477	1 477	1 477	1 477	1 477
Netto Personalkostnad Veas Selvkost etter interntfordeling	72 102	78 960	72 578	79 135	79 135	79 135	79 135	79 135

FORVENTET KAPITALTILFØRSEL FRA EIERKOMMUNENE

Forventet kapitaltilførsel fra eierkommunene 2023 - 2027 i løpende kroner når det antas 4 % prisstigning hvert år, og ingen endrede krav eller økte statlige og kommunale avgifter, og at vannfordelingen er lik gjennomsnittet for de siste 5 års leveranser til VEAS. Septikleaving er fakturert Bærum samlet for Asker og Bærum

	2023	2024	2025	2026	2027
	i mill.	i mill.	i mill.	i mill.	i mill.
i 2023 kroner	314,4	310,8	303,2	296,9	298,8
i 2024 kroner		323,2	315,3	308,8	310,8
i 2025 kroner			327,9	321,2	323,2
i 2026 kroner				334,0	336,1
i 2027 kroner					349,6
i 2028 kroner					
i 2029 kroner					
Driftsutgifter (indeksert kroneverdi)	314,4	323,2	327,9	334,0	349,6
Investering, renter og avskrivninger (løpende kroneverdi)	135,6	147,7	153,7	159,1	148,9
Direktefinansiering fra eiere (løpende kroneverdi)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
SUM til fordeling	450,0	470,9	481,6	493,1	498,5

Oslo		Andel				
Driftsutgifter	71,02 %	223,25	229,51	232,89	237,20	248,25
Særlig forurenset avløp		2,5	4,0	4,0	4,0	4,0
Septik	50,00 %	1,6	1,2	1,2	1,2	1,2
Investering, renter og avskrivninger (løpende kroneverdi)	71,02 %	96,3	104,9	109,2	113,0	105,7
		323,7	339,7	347,3	355,4	359,2

Bærum						
Driftsutgifter	20,51 %	64,47	66,28	67,25	68,50	71,69
Septik	50,00 %	1,6	1,2	1,2	1,2	1,2
Investering, renter og avskrivninger (løpende kroneverdi)	20,51 %	27,8	30,3	31,5	32,6	30,5
		93,9	97,8	100,0	102,4	103,5

Asker						
Driftsutgifter	8,48 %	26,65	27,39	27,80	28,31	29,63
Septik	0,00 %					
Investering, renter og avskrivninger (løpende kroneverdi)	8,48 %	11,5	12,5	13,0	13,5	12,6
		38,1	39,9	40,8	41,8	42,2

	Veas Selvkost						
	IB 09.22	UB 2022	2 023	2 024	2 025	2 026	2 027
BALANSE ('1000)							
EIENDELER							
ANLEGGSMIDLER							
Anlegg	- 1 424 991	- 1 464 280	- 1 747 280	- 1 801 280	- 1 790 088	- 1 794 088	- 1 780 088
Finansielle midler	- 2 336	- 3 357	- 3 657	- 3 957	- 4 257	- 4 557	- 4 857
Sum anleggsmidler	- 1 427 328	- 1 467 637	- 1 750 937	- 1 805 237	- 1 794 345	- 1 798 645	- 1 784 945
OMLØPSMIDLER							
Lager	- 24 090	- 21 634	- 22 634	- 23 634	- 24 634	- 25 634	- 26 634
Kundefordringer	- 52 021	- 8 022	- 8 022	- 8 022	- 8 022	- 8 022	- 8 022
Andre fordringer	- 256	- 173	- 173	- 173	- 173	- 173	- 173
Bankinskudd	- 67 165	- 27 153	- 65 358	- 107 132	- 147 283	- 188 033	- 215 233
Sum omløpsmidler	- 143 532	- 56 983	- 96 188	- 138 962	- 180 113	- 221 863	- 250 063
SUM EIENDELER	- 1 570 859	- 1 524 619	- 1 847 125	- 1 944 199	- 1 974 457	- 2 020 507	- 2 035 007
EGENKAPITAL OG GJELD							
EGENKAPITAL							
Egenkapital	655 651	610 286	641 991	679 291	714 691	749 191	775 391
Langsiktig gjeld							
Pensjonsforpliktelse	10 542	8 542	10 542	12 542	14 542	16 542	18 542
Langsiktig lån	844 828	848 344	1 136 844	1 190 568	1 179 377	1 183 377	1 169 377
Sum langsiktig gjeld	855 370	856 886	1 147 386	1 203 111	1 193 919	1 199 919	1 187 919
Kortsiktig gjeld							
Leverandørgjeld	39 493	45 000	45 000	50 000	55 000	62 000	62 000
Skyldig offentlige avgifter	13 507	- 374	- 174	- 1 224	- 2 274	- 3 824	- 3 624
Annen kortsiktig gjeld	6 838	12 821	12 921	13 021	13 121	13 221	13 321
Sum gjeld	59 838	57 447	57 747	61 797	65 847	71 397	71 697
SUM GJELD OG EGENKAPITAL	1 570 859	1 524 619	1 847 124	1 944 199	1 974 457	2 020 507	2 035 007

Kontantstrøm

	Veas Selvkost AS	
	2022	Bud 2023
Bank IB	78 930	27 151
Resultat før finans (EBIT)	17 980	61 605
+ Av- og nedskrivninger	61 000	74 000
+/- Finansresultat	- 17 980	- 29 936
+/- Skatt		
Netto tilført fra driften	61 000	105 669
+/- Endring kundefordringer	7 970	-
+/- Endring andre fordringer	3 430	-
+/- Endring lager	- 479	- 1 000
Endring omløpsmidler	10 921	1 000
+/- Endring leverandørgjeld	2 249	-
+/- Endring skyldig off. avg	- 552	200
+/- Endring øvrig kort gjeld	- 3 205	100
+/- Endring pensjonsforpliktelse	- 2 000	2 000
+/- Endring lån (avdrag/nye lån)	- 4 418	288 500
Endring gjeld	- 7 926	290 800
- Finansinvesteringer	- 264	- 300
- Investeringer	- 115 510	- 356 962
+ Bidrag til investeringer	-	-
Netto investeringer	- 115 774	- 357 262
Bank UB	27 151	65 358

Prosjektportfølje budsjett 2023 inkl ramme 2024-2027									
	A	B	C	D	E	F	G	A+B+C+D+E+F+G	
Prosjektnavn	Anl u utførelse 31.12.2021	Prognose 2022	Budsjett 2023	RB2024	RB2025	RB2026	RB2027	Sluttprognose	
1. VEAS SELVKOST	464 330 610	120 800 110	356 987 817	128 976 884	70 808 217	92 000 000	72 000 000	1 166 816 136	
1. PROSJEKT MED GODKJENT BP4	452 657 536	76 006 586	188 637 817	31 976 884	-	-	-	749 278 823	
PHA 5 og 6 - P100 - ferdig	428 687 182	36 312 818						465 000 000	
Kompostverket	8 970 139	5 289 618	161 487 817	24 252 426				200 000 000	
Økt reaktor kapasitet - P85	2 232 410	3 043 132	17 000 000	7 724 458				30 000 000	
Anleggsbidrag Hafslund P85 - definert av Hafslund	7 381 437	7 164 343						14 545 780	
Prosessluft leveringssikkerhet P85	1 338	3 000 000	7 200 000					10 201 338	
Biofor Pilot P85		4 450 000	1 000 000					5 450 000	
Øvrige P85	5 385 029	16 746 675	1 950 000	-	-	-	-	24 081 704	
2. UTREDNINGSPROSJEKT, BP0-BP3	-	2 826 859	167 350 000	96 000 000	69 808 217	22 000 000	2 000 000	377 090 411	
Vannhuset - nytt adm bygg	1 917 798	3 432 202	1 000 000	1 000 000	1 000 000			8 350 000	
Ny avanningsløsning/ Hygienisering	1 647 496	8 544 287	89 000 000	55 000 000	40 808 217			195 000 000	
Nye siloer/lagerløsning	656 711	6 219 564	40 000 000	13 500 000	10 000 000			70 376 275	
Oppsjon 1 (2 stk THP tanker)			5 000 000	20 000 000				25 000 000	
Grovrister hovedanlegg. Ingen løsning foreligger						15 000 000		15 000 000	
Oppsjon 3 (Fournier presser)				4 000 000	6 000 000			10 000 000	
* Mindre prosjekter avd. vedlikehold		1 000 000		1 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	10 000 000	
Siler mellom SED og NIT					5 000 000	5 000 000		10 000 000	
Øvrige	-	3 213 000	32 350 000	1 500 000	5 000 000	-	-	33 364 135	
3. IKKE DISPONERT RESERVE	-	4 686 295	1 000 000	1 000 000	1 000 000	70 000 000	70 000 000	320 000	
4. AKTIVERTE PROSJEKT 2022	2 416 199	17 698 176	-	-	-	-	-	13 722 388	

SELVKOSTKALKYLE

	2021	2021	Prognose 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
		i 2022-tall						
Inntekter								
Overføring fra eiere til drift	223 048	231 970	246 000	314 360	310 765	303 195	296 936	298 810
Overføring fra eiere til kapital	94 100	97 864	98 000	135 640	147 670	153 734	159 051	148 940
Salg til konsern	18 398	19 134	21 301	39 221	42 815	53 065	59 324	57 451
Andre inntekter	19 257	20 027	31 925	31 390	31 390	31 390	31 390	31 390
Sum driftsinntekter	354 803	368 995	397 226	520 611	532 640	541 384	546 701	536 591
Interntkjøp av innsatsfaktorer			-220	6 756	6 756	2 906	2 906	2 906
Kjemikalier	62 085	64 568	66 367	73 048	73 048	73 048	73 048	73 048
Transport og lagring av biorest	13 730	14 279	11 078	13 470	13 470	20 000	20 000	20 000
Elkraft	32 256	33 546	67 016	104 453	104 453	104 453	104 453	104 453
Annen energi	8 821	9 174	12 840	12 972	12 972	12 972	12 972	12 972
Sum variable produksjonskostnader	116 892	121 568	157 081	210 699	210 699	213 379	213 379	213 379
Sum personalkostnader	79 164	79 165	88 124	84 500	84 500	84 500	84 500	84 500
Øvrige kostnader	12 683	13 190	12 693	15 693	15 693	15 693	15 693	15 693
Drifts- og vedlikeholdskostnader	54 651	56 837	51 291	59 927	59 927	59 927	59 927	59 927
Rådgivning og forvaltning	3 542	3 684	9 977	14 151	14 151	14 151	14 151	14 151
Sum faste kostnader	70 876	73 711	73 961	89 771	89 771	89 771	89 771	89 771
Sum driftskostnader	266 932	274 444	319 166	384 970	384 970	387 650	387 650	387 650
Sum driftsresultat før avskrivninger	87 871	94 551	78 060	135 641	147 670	153 734	159 051	148 941
Avskrivninger	68 970	68 970	61 000	74 000	75 000	82 000	88 000	86 000
Renteresultat	12 351	12 351	17 980	29 936	35 343	36 336	36 580	36 782
Tilbakeføring av rentekostnader	-12 351	-12 351	-17 980	-29 925	-35 343	-36 336	-36 580	-36 782
Kalkulatorisk renteresultat/Selvkostrente	23 479	23 479	50 444	61 630	72 670	71 734	71 051	62 941
Sum kapitalkostnader	92 449	92 449	111 444	135 641	147 670	153 734	159 051	148 941
Selvkostresultat	-4 578	2 102	-33 384	0	-0	-0	0	-0
Bundet fond - Selvkostaktivitet	3 484	3 484	-29 900	-29 900	-29 900	-29 900	-29 900	-29 900

Confidential, Eriksen, Lars Erik, 31.10.2022 10:56:32

FOUI Aktiviteter som Veas eier eller bidrar til, med total kostnad

Veas deltar i og bidrar til støttede FOUI-prosjekter med samlede budsjett på om lag 153 mill kroner. Veas samlede netto bidrag er 9,4 mill kroner, hvorav kontantbidrag utgjør 4,2 mill kroner. I 2023 utgjør kontantbidraget tilsammen 740 000 kroner.

Støttede prosjekt som Veas eier

2021 Utvikling av biologisk, kontinuerlig rensemetode basert på MBBR-teknologi for fjerning av nitrogen og fosfor - HIAS-prosessen

Søker/prosjekteier	Veas Selvkost AS
Forskningspartnere/ prosjektpartnere	Hias HOWZO, Aquateam Cowi AS, Enwa PMI AS, PEMAC AS, HIAS IKS
Program	Regionale forskningsfond Hovedstad, Annen støtte - VannAvløp
Prosjektperiode	01.01.2020-31.12.2022. Søkt om forlengelse til 1 juli 2023
Støttegrad	68 %
Prosjektleder	Rune Holmstad, Veas Selvkost AS
Prosjektsammendrag	Prosjektet skal undersøke potensialet for biofilmbasert nitrogenfjerning av fosfor og nitrogen i en og samme reaktor, med utgangspunkt i Hias-prosessen. Gjennom prosjektet skal det kartlegges optimale driftsforhold. Prosessen skal testes gjennom pilotdrift på Veas avløpsvann. Behovet for eksternt karbonkilde for å oppnå ønsket nitrogenfjerning skal utforskes.

Samlet budsjett, kroner	Eget bidrag	Støtte fra NFR	Totalt
Hias IKS	192 897	1 059 818	1 252 716
Hias HOWZO	960 425	960 425	1 920 850
Pemac AS	179 019	179 019	358 039
Enwa PMI AS	102 750	102 750	205 500
Aquateam Cowi AS	-	362 500	362 500
Veas	572 155	1 687 000	2 259 155
SUM	2 007 247	4 351 513	6 358 760

I 2023 er Veas anslåtte samlede kostnader i prosjektet, kr 557 000, hvorav kr 416 000 dekkes av NFR.

2022 INVAPRO Intelligente vannprosesser

Søker/prosjekteier	Veas Selvkost AS
Forskningspartnere/ prosjektpartnere	Sintef Digital, Bergen Vann KF, Trondheim kommune
Program	Norges Forskningsråd, Innovasjonsprosjekt i offentlig sektor
Prosjektperiode	Juni 2020 – August 2023. Blir trolig forlenget.
Støttegrad	75 %
Prosjektleder	Hilde Johansen, Veas Selvkost AS
Prosjektsammendrag	Prosjektets tema er bruk av maskinlæring til å skape mer optimal styring og drift av vann- og avløpsanlegg. Prosjektet skal bidra til kunnskapsbygging og kjøperkompetanse innen metodikk og prosessanalyse. Prosjektet skal utvikle maskinlæringsalgoritmer og prøve disse ut hos prosjektpartnere.

Samlet budsjett, kroner	Eget bidrag	Støtte fra NFR	Totalt
Veas	800 000	750 000	1 550 000
Trondheim kommune	600 000	100 000	700 000
Bergen kommune	600 000	100 000	700 000
Sintef Digital	-	5 050 000	5 050 000
Sum	2 000 000	6 000 000	8 000 000

I 2023 er Veas samlede kostnader i prosjektet kr 327 000, hvorav kr 200 000 dekkes av NFR.

3523 NOX2N Transformation of biogas digestates to a fertilizer which reduce N2O emissions

Søker/prosjekteier	Veas Selvkost AS		
Forskningspartnere/ prosjektpartnere	NMBU, Ard Innovation As		
Program	Innovasjonsprosjekt i offentlig sektor, Norges Forskningsråd		
Prosjektperiode	03.2022 - 06.2025		
Støttegrad	71 %		
Prosjektleder	Kjell Rune Jonassen, Veas Selvkost AS		
Prosjektsammendrag	<p>Prosjektet er et resultat av utført i Nitroengruppen ved NMBU i samarbeid med Veas. Teknologien tar sikte på å redusere klimapådraget av lystgass (N2O) fra matproduksjon - et utslipp som utgjør om lag 1/3 av det totale klimagassutslippet fra denne sektoren.</p> <p>Bruk av biorest fra biogassanlegg har blitt vist å være et gunstig medium for vekst av spesielle lystgassreducerende bakterier, og disse blir med i bioresten når denne brukes som gjødsel i landbruket og reduserer utslippet av lystgass fra jord.</p> <p>Prosjektet målsetter seg å øke TRL fra 3-4 til 5-6 bla. ved å etablere et pilotanlegg ved Veas for produksjon av lystgassreducerende biorest/organisk gjødsel.</p>		

Samlet budsjett, kroner	Eget bidrag	Støtte fra NFR	Totalt
Veas	2 859 000	570 000	3 429 000
NMBU	-	6 213 000	6 213 000
ARD	-	200 000	200 000
Sum	2 859 000	6 983 000	9 842 000

I 2023 er Veas samlede kostnader i prosjektet kr 895 000, hvorav kr 239 000 dekkes av NFR.

Støttede prosjekt som Veas bidrar til med kontanttilskudd og/eller in-kind

Tittel	Prosjekteier/andre sentrale partnere	Periode	Støttes av	Total-budsjett	Veas bidrag	
					Totalt	2023
SIREN (Integrated system for simultaneous recovery of energy, organics and nutrients and generation of valuable products from municipal wastewater) (2027)	Univ. Poznan Polen/ NIV mfl	2020-2023	POLNOR2019	Ca 12 mNOK	Kr 150 000 som in-kind	Kr 120 000 som in-kind
VOW Valorisation of waste (2028) Pyrolyse, biokull som sorbent for forurensende stoffer.	NGI/ Lindum/ mfl	2019-2023	NFR BIA-X	21 mNOK	Kr 920 000	Kr 190 000
SLUDGEFFECT Sustainable management of organic waste (2030)	NGI/ NTNU mfl	2020-2023	NFR Miljøforsk	10,5 mNOK	Referansegruppe. Bidra med prøver.	Bidra med prøver.
PLASTPATH Microplastic as an emerging vector for foodborne pathogens in the food chain (2031)	NIMBU/ NTNU, NOFIMA mfl	2020-2023	NFR Miljøforsk	4,6 mNOK	Bidra med prøver.	Bidra med prøver.
ALGECO (2032) Mikroalger som rensemetode og ressurs	NIVA	2021-2025	NFR, BIOTEK2021	20 mNOK	Kr 2 000 000	Kr 300 000 og Kr 200 000 som in-kind
CORNELIA Antibiotikaresistens (2033)	NIMBU	2021-2024	NFR, BIOTEK2021	21 mNOK	Kr 450 000 som in-kind	113 000 som in-kind
BIOSYNGAS Next generation biogas production through the synergetic integration of gasification (2034)	Sintef Energi AS	2021-2025	NFR	24 mNOK	Kr 800 000	Kr 200 000
Kartlegging av klimagassutslipp (3527)	Asker kommune	2022-2023	Miljødirektoratet Klimasats	Kr 743 000	Kr 350 000 som in-kind	Kr 125 000 som in-kind
Nærings-PhD Avfallsrett. Den sirkulære økonomiens dilemmaer – rettslige hindringer for at avfall kan bli til produkter.	Advokatfirma Berggaard og spleiselag/ UiO, juridisk fakultet	2021-2023	NFR	3,5 mNOK	Kr 150 000	Kr 50 000
SANDCATCH (Mobil sandfjerning fra biogassreaktorer i drift) Separere sand fra slamstrømmer og -tanke	Sandcatch Solutions AS	2021-2023	NFR	11 m NOK	Kr 350 000	Produksjons-avdelingens budsjett